

אֶגְרַת יוֹחָנָן
בשורת מתי
בשורת מרקוס
בשורת יוחנן
בראשית
שמות
במדבר
דברים
יהושע

סקירה כללית

זוהי מבחר מוקפד של טקסטים יווניים עתיקים שנועד ללכוד בצורה הטובה ביותר את תורתו של ישוע, הן באופן ישיר והן דרך תלמידיו, וכן את היסוד של תורתו: תורת האלוהים. לאחר אלה, שקלו לקרוא את ספרי הנביאים האחרים (תהילים, ישעיהו, ירמיהו, דניאל, יונה, הושע וכו').

כתב ויתור

תרגום זה נוצר מהטקסט היווני המקורי של השבעים והטקסט הביזנטי באמצעות מודלים לשוניים גדולים. מסיבה זו הוא מכיל חפצים רבים של התרבות והדקדוק של השפה המקורית, אך עשוי להכיל גם שגיאות. אם משהו נראה מוזר, אנא בדוק את היוונית המקורית. אם אתה מוצא שגיאה, אנא שלח אותה בדוא"ל אל jesusislord@joshuabile.com.

רישוי

יש לך הרשאה לשכפל ולהפיץ תרגום זה באופן חלקי או מלא. אינך רשאי לשנות או למכור אותו. אם תמצא שגיאה, אנא שלח דוא"ל אל jesusislord@joshuabile.com כדי שנוכל לתקן אותה ולספק לך מהדורה מעודכנת.

אֲגַרְת יוֹחֲנָן
א ב ג ד ה

בשורת מתי

א ב ג ד ה ו ז ח ט י יא יב יג יד יו יז יח יט כ כא כב כג כד כה כו כז כח

בשורת מרקוס

א ב ג ד ה ו ז ח ט י יא יב יג יד יו יח יט כ

בשורת יוחנן

א ב ג ד ה ו ז ח ט י יא יב יג יד יו יז יח יט כ כא

בראשית

א ב ג ד ה ו ז ח ט י יא יב יג יד יו יז יח יט כ כא כב כג כד כה כו כז כח כט ל
לא לב לג לד לה לו לז לח לט מ מא מב מג מד מה מו מז מח מט נ

שמות

א ב ג ד ה ו ז ח ט י יא יב יג יד יו יז יח יט כ כא כב כג כד כה כו כז כח כט ל
לא לב לג לד לה לו לז לח לט מ

במדבר

א ב ג ד ה ו ז ח ט י יא יב יג יד יו יז יח יט כ כא כב כג כד כה כו כז כח כט ל
לא לב לג לד לה לו

דברים

א ב ג ד ה ו ז ח ט י יא יב יג יד יו יז יח יט כ כא כב כג כד כה כו כז כח כט ל
לא לב לג לד

יהושע

א ב ג ד ה ו ז ח ט י יא יב יג יד יו יז יח יט כ כא כב כג כד

אגרת יוחנן

א

אשר היה מראשית, אשר שמענו, אשר ראינו בעינינו, אשר התבוננו ונדינו מלשו, על דבר החיים, והחיים נגלו, וראינו ומעידים ומגידים לכם את החיים הנצחיים, אשר היו אצל האב ונגלו אלינו. אשר ראינו ואשר שמענו מגידים אנהנו לכם, למען גם אתם תהיה לכם שתפוח עמנו, והשתפוח שלנו היא עם האב ועם בנו ישוע המשיח. ואלה אנהנו כותבים לכם, למען ששמחתנו תהיה מלאה.

וזאת היא הבשורה אשר שמענו ממנו ומגידים אנהנו לכם, כי האלהים אור הוא וחשך אין בו כלל. אם נאמר כי יש לנו שתפוח עמו ובחשך נתהלך, נשקר ולא נעשה את האמת, אם נהלך באור, כאשר הוא באור, יש לנו שתפוח זה עם זה, ודם ישוע המשיח בנו מטהר אותנו מכל חטא. אם נאמר כי אין לנו חטא, אנהנו מתעים את עצמנו והאמת איננה בנו. אם נוזה את חטאינו, נאמן הוא וצדיק לסלח לנו את חטאינו ולטהר אותנו מכל עול. אם נאמר כי לא חטאנו, עושים אותו לכוזב, ודברו איננו בנו.

ב

ילדי, אלה אני כותב לכם כדי שלא תחטאו, ואם מישהו יחטא, סגור יש לנו אצל האב, ישוע המשיח הצדיק, והוא פפרה על חטאינו, ולא על שלנו בלבד, אלא גם על כל העולם כלו. ובנה אנו יודעים כי ידענוהו, אם נשמר את מצותיו. האומר, ידעתי אותו, ואת מצותיו אינו שומר, שקרן הוא, ובנה אין האמת. מי שישמר את דברו, באמת בנה השלמה אהבת האלהים. בנה אנו יודעים כי אנו בתוכו. האומר לשבות בו חייב, כאשר ההוא הלה, כה גם הוא ללכת.

אחים, לא מצוה חדשה אני כותב לכם, אלא מצוה ישנה אשר היתה לכם מראשית. המצוה הישנה היא הדבר אשר שמעתם מראשית. טוב אני כותב לכם מצוה חדשה, אשר היא אמת בו ובכם, כי החשך עובר והאור האמתי כבר זורח. האומר שהוא באור ושונא את אחיו, בחשכה הוא עד עכשו. האהב את אחיו נשאר באור, ואין בו מכשול. והשונא את אחיו בחשך הוא ובחשך מתהלך, ואינו יודע אנה הוא הולך, כי החשך עור את עיניו.

כותב אני לכם, ילדים, כי נסלחו לכם החטאים בגלל שמו. אני כותב לכם, אבות, כי ידעתם את זה שמראשית. אני כותב לכם, בחורים, כי נצחתם את הרשע. כתבתי לכם, ילדים, כי ידעתם את האב. כתבתי לכם, אבות, כי ידעתם את המן הראשית. כתבתי לכם, בחורים, כי תזקוקים אתם ודבר האלהים שוכן בכם ונצחתם את הרע.

אל תאזקבו את העולם ולא את הדברים שבעולם. אם מישהו אוהב את העולם, אין אהבת האב בו. כי כל אשר בעולם, תאות הבשר ותאות העינים והתגאות החיים, איננה מן האב, אלא מן העולם היא. והעולם עובר ותאנותו, אבל העושה את רצון האלהים נשאר לעד.

ילדים, שעה אחרונה היא, וכאשר שמעתם כי האנטיכריסט בא, ועכשיו אנטיכריסטים רבים היו, מכאן אנו יודעים כי שעה אחרונה היא. ממנו יצאו, אבל לא היו ממנו; כי אלו היו ממנו, היו נשארים עמנו. אבל כן היה למען יתגלו כי לא כלם ממנו הם. ואתם יש לכם משקה מן הקדוש, ואתם יודעים את הכל. לא כתבתי לכם מפני שאינכם יודעים את האמת, אלא מפני שאתם יודעים אותה, וכי כל שקר אינו מן האמת. מי הוא השקרן, אם לא הכופר כי ישוע אינו המשיח? זה הוא האנטיכריסט, הכופר באב ובבן. כל המכחש את הבן גם את האב אין לו: אתם לכן, אשר שמעתם מראשית, ישאר בכם. אם ישאר בכם אשר שמעתם מראשית, גם אתם בבן ובאב תשארו. וזאת היא ההבטחה אשר היא הבטיח לנו: החיים הנצחיים. אלה כתבתי לכם על-אודות המתעים אתכם. ואתם, המשקה אשר לקחתם ממנו שוכנת בכם, ואין לכם צרה שמישהו ילמד אתכם, אלא פשוט שמשקה עצמה מלמדת אתכם על הכל, ואמת היא ואינה שקר, וכאשר למדה אתכם תשארו בו. ועתה, ילדים קטנים, שאו בו, כדי שכאשר יגלה יהיה לנו בטחון ולא גבוש ממנו בהתגלותו. אם תדעו כי צדיק הוא, דעו כי כל העושה את הצדקה ממנו נולד.

ג

ראו איזו אהבה נתן לנו האב, כדי שנשקרא ילדים של אלהים. בגלל זה העולם אינו מכיר אתכם, כי לא הכיר אותו. אהובים, עכשיו ילדי אלהים אנתנו, ועדן לא נגלה מה נהיה. אבל יודעים אנתנו כי אם יגלה, דומים לו נהיה, כי נראה אותו כאשר הוא. וכל המחזיק בתקנה הזאת עליו מטהר את עצמו, כאשר הוא טהור.

כֵּל הַעֲשֶׂה אֶת הַחֲטָא גַם אֶת הַפֶּשַׁע עֲשֶׂה, וְהַחֲטָא הוּא הַפֶּשַׁע. וְאַתֶּם יוֹדְעִים כִּי הוּא
 נִגְלָה כִּדְי לְשֵׁאת אֶת חֲטָאֵינוּ, וְחֲטָא אֵין בּוֹ. כֵּל הַשׁוֹכֵן בּוֹ אֵינוֹ חוֹטֵא, כֵּל הַחוֹטֵא לֹא רָאָה
 אוֹתוֹ וְגַם לֹא יָדַע אוֹתוֹ. יְלָדִים, אֵל יִטְעֶה אִישׁ אֶתְכֶם, הַעֲשֶׂה אֶת־הַצְּדָקָה צְדִיק הוּא, כַּאֲשֶׁר
 הוּא צְדִיק. הַעֲשֶׂה אֶת־הַחֲטָא מִן הַשֵּׁטֶן הוּא, כִּי מְרֵאשִׁית הַשֵּׁטֶן חוֹטֵא. לְזֹאת נִגְלָה
 כִּן־הָאֱלֹהִים, לְמַעַן יִתֵּר אֶת־מַעֲשֵׂי הַשֵּׁטֶן. כֵּל הַנוֹלָד מִהָאֱלֹהִים אֵינוֹ עוֹשֶׂה חֲטָא, כִּי וְרַעוּ
 נִשְׁאָר בּוֹ, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְחַטֵּא, כִּי מִהָאֱלֹהִים נוֹלָד. בְּזֶה גְלוּיִים הֵם יְלָדֵי הָאֱלֹהִים וְיְלָדֵי הַשֵּׁטֶן.
 כֵּל מִי שְׂאֵינוֹ עֹשֶׂה צְדָקָה אֵינוֹ מִן הָאֱלֹהִים, וְכֵן מִי שְׂאֵינוֹ אֹהֵב אֶת אֶחָיו. כִּי זֹאת הִיא
 הַבְּשׂוּרָה אֲשֶׁר שְׂמַעְתֶּם מְרֵאשִׁית, שְׂנֵאָהֵב אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ. לֹא כִקֵּוֵן שֶׁהֵיָה מִן הָרַע וְשִׁחַט אֶת
 אֶחָיו, וּבִגְלַל מָה שֶׁחֲטוּ? כִּי מַעֲשָׂיו הֵיוּ רָעִים, וּמַעֲשֵׂי אֶחָיו צְדִיקִים. אֵל תִּתְמַהוּ, אַחֵי, אִם
 הָעוֹלָם שׁוֹנֵא אֶתְכֶם. אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים כִּי עֲבַרְנוּ מִן הַמִּנּוֹת אֶל הַחַיִּים, כִּי אוֹהֲבִים אֶת הָאֱחָיִם.
 הֲלֹא אוֹהֵב אֶת הָאֵחַ נִשְׂאָר בְּמִנּוֹת. כֵּל הַשׁוֹנֵא אֶת־אֶחָיו רוֹצֵחַ הוּא, וְאַתֶּם יוֹדְעִים שְׁלֵכָל רוֹצֵחַ
 אֵין חַי עוֹלָם הַשׁוֹכְנִים בְּקִרְבוֹ. בְּזֶה יִדְעֶנוּ אֶת הָאֱהָבָה, כִּי הוּא שֵׁם אֶת נַפְשׁוֹ בְּעַדְנוּ, וְאַנְחָנוּ
 תִּיבִים לְשׁוֹם אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ בְּעַד הָאֱחָיִם. מִי שְׂיֵשׁ לוֹ אֶת חַיֵּי הָעוֹלָם וְרוֹאֶה אֶת אֶחָיו שְׂיֵשׁ לוֹ
 צָרָה וְסוּגָר אֶת רַחֲמָיו מִמֶּנּוּ, אִיךָ אֹהֵב הָאֱלֹהִים נִשְׂאֶרְתָּ בּוֹ? יְלָדֵי, אֵל נֵאָהֵב בְּדָבָר וְלֹא
 בְּלִשׁוֹן, אֲלֵא בְּמַעֲשֶׂה וּבְאֵמַת. וּבְזֶה יִדַע כִּי מִן הָאֵמַת אֲנַחְנוּ, וְלִפְנֵינוּ נִשְׂכַּיֵּחַ אֶת לְבוּתֵינוּ, כִּי
 אִם יִרְשִׁיעַ אוֹתְנוּ לְבַנּוּ, כִּי גְדוֹל הָאֱלֹהִים מִלְּבַנּוּ יוֹדַע אֶת־הַכֵּל. אֹהֲבִים, אִם לְבַנּוּ אֵינוֹ
 מְרִשִׁיעַ אוֹתְנוּ, יֵשׁ לָנוּ בְּטַחֲוֹן אֶל הָאֱלֹהִים, וְכֵל אֲשֶׁר נִשְׂאָל נִקְבַּל מִמֶּנּוּ, כִּי אֶת מִצְוֹתָיו אֲנוּ
 שׁוֹמְרִים וְאֵת הַיִּשָּׁר בְּעֵינָיו אֲנוּ עוֹשִׂים. וְזֹאת הִיא מִצְוֹתוֹ, שְׂנֵאָמִין בְּשֵׁם בְּנוֹ לְשׁוֹעַ הַמְּשִׁיחַ
 וְנֵאָהֵב אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ כַּאֲשֶׁר נָתַן מִצְוָה. וְהַשׁוֹמֵר אֶת מִצְוֹתָיו שׁוֹכֵן בּוֹ וְהוּא בּוֹ. וּבְזֶה אֲנוּ
 יוֹדְעִים כִּי הוּא שׁוֹכֵן בְּנוּ, מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ.

7

אֹהֲבִים, אֵל תִּאֲמִינוּ לְכָל רוּחַ, אֲלֵא בְּחַנוּ אֶת הָרוּחוֹת אִם הֵן מִן הָאֱלֹהִים, כִּי נְבִיאֵי
 שְׂקָר רַבִּים יֵצְאוּ אֶל הָעוֹלָם. בְּזֶה תִדְעוּ אֶת רוּחַ הָאֱלֹהִים: כֵּל רוּחַ אֲשֶׁר מוֹדֶה שְׂיִשׁוֹעַ
 הַמְּשִׁיחַ כֹּא בְּבִשְׂרָ, מִהָאֱלֹהִים הוּא. וְכֵל רוּחַ אֲשֶׁר אֵינְנָה מוֹדֶה בְּיִשׁוֹעַ הַמְּשִׁיחַ שְׂכָא בְּבִשְׂרָ,
 אֵינְנָה מִן הָאֱלֹהִים, וְזוֹ הִיא רוּחַ הָאֲנִטִיכְרִיסְט אֲשֶׁר שְׂמַעְתֶּם כִּי תְבוּא, וְעַכְשָׁו כִּכְרָ הִיא
 בְּעוֹלָם. אַתֶּם מֵאֵת הָאֱלֹהִים, יְלָדִים, וְנִצַּחְתֶּם אוֹתָם, כִּי גְדוֹל הוּא שְׂכֶכֶם מֵאֲשֶׁר שְׂבַעְעוֹלָם.
 הֵם מִן הָעוֹלָם הֵם, לָכֵן מִן הָעוֹלָם הֵם מְדַבְּרִים, וְהָעוֹלָם שׁוֹמֵעַ לָהֶם. אֲנַחְנוּ מִן הָאֱלֹהִים,
 הַיּוֹדַע אֶת־הָאֱלֹהִים שׁוֹמֵעַ אוֹתְנוּ. מִי שְׂאֵינְנוּ מִן הָאֱלֹהִים אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ אוֹתְנוּ. מִזֶּה אֲנוּ יוֹדְעִים
 אֶת־רוּחַ הָאֵמַת וְאֶת־רוּחַ הַתְּעוּת.

אהובים, נֶאֱהָב זֶה אֶת זֶה, כִּי הָאֱהָבָה מִן הָאֱלֹהִים הִיא, וְכָל הָאוֹהֵב מִן הָאֱלֹהִים נוֹלָד וְיִוֹדֵעַ אֶת הָאֱלֹהִים. מִי שֶׁאֵינּוּ אֹהֵב לֹא יָדַע אֶת־הָאֱלֹהִים, כִּי הָאֱלֹהִים אֱהָבָה הוּא. בְּזֶה נִגְלְתָה אֱהָבַת הָאֱלֹהִים בְּנוֹ, כִּי אֶת בְּנוֹ הִיחִיד שְׁלַח הָאֱלֹהִים אֶל הָעוֹלָם כְּדֵי שְׁנַחֲיֶיהָ בּוֹ. בְּזֶה הִיא הָאֱהָבָה, לֹא בְּכַד שֶׁאֲנַחְנוּ אֱהָבְנוּ אֶת הָאֱלֹהִים, אֲלָא בְּכַד שֶׁהוּא אֹהֵב אוֹתָנוּ וְשִׁלַּח אֶת בְּנוֹ לְכַפְרָה עַל חַטָּאוֹנוּ. אַהוּבִים, אִם כִּכֶּה אֹהֵב אוֹתָנוּ הָאֱלֹהִים, גַּם אֲנַחְנוּ חַיְבִים לְאַהֵב זֶה אֶת זֶה. אֶת הָאֱלֹהִים לֹא רָאָה אִישׁ מֵעוֹלָם, אִם נֶאֱהָב זֶה אֶת זֶה, הָאֱלֹהִים שׁוֹכֵן בְּנוֹ וְאֶהְבְּתוּ מִשְׁלֵמַת בְּנוֹ. בְּזֶה אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁאָנוּ שׁוֹכְנִים בּוֹ וְהוּא בְּנוֹ, מִפְּנֵי שְׁנַתָּן לָנוּ מְרוּחוֹ. וְאֲנַחְנוּ רְאִינוּ וּמַעֲיָדִים כִּי הָאֵב שְׁלַח אֶת־הַבֶּן מוֹשִׁיעַ הָעוֹלָם. כֹּל מִי שִׁיּוּדָה כִּי יִשׁוּעַ הוּא בֶן הָאֱלֹהִים, הָאֱלֹהִים שׁוֹכֵן בּוֹ וְהוּא בְּאֱלֹהִים. וְאֲנַחְנוּ יָדַעְנוּ וְהֶאֱמַנּוּ אֶת־הָאֱהָבָה אֲשֶׁר יֵשׁ לְאֱלֹהִים בְּנוֹ. הָאֱלֹהִים אֱהָבָה הוּא, וְהַשׁוֹכֵן בְּאֱהָבָה בְּאֱלֹהִים שׁוֹכֵן, וְהָאֱלֹהִים בּוֹ. בְּזֶה הִשְׁלַמְתָּ הָאֱהָבָה עִמָּנוּ, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לָנוּ בְּטַחֲוֹן בְּיוֹם הַמִּשְׁפָּט, כִּי פֶאֶשֶׁר הוּא כֶּה, גַּם אֲנַחְנוּ כֶּה בְּעוֹלָם הַזֶּה. פָּחַד אֵינוֹ בְּאֱהָבָה, אֲבָל הָאֱהָבָה הַשְׁלֵמָה מְשַׁלֵּיכָה אֶת הַפָּחַד חוּצָה, כִּי הַפָּחַד יֵשׁ בּוֹ עַל־שׁ, וְהַפָּחַד לֹא הַשְׁלֵם בְּאֱהָבָה. אֲנַחְנוּ אוֹהֲבִים אוֹתוֹ, כִּי הוּא אֹהֵב אוֹתָנוּ רְאוּנוֹ. אִם מִי־שֶׁהוּ יֹאמֵר כִּי אֲנִי אוֹהֵב אֶת הָאֱלֹהִים, וְאֵת אֲחִיו הוּא שׁוֹנֵא, שִׁקְרָן הוּא. כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ אוֹהֵב אֶת אֲחִיו אֲשֶׁר רָאָה, אֶת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא רָאָה, אֵיךְ יִכּוֹל לְאַהֵב? וְזֹאת הַמְצָנָה יֵשׁ לָנוּ מֵאֲתוֹ, שֶׁהָאוֹהֵב אֶת הָאֱלֹהִים יֶאֱהָב גַּם אֶת אֲחִיו.

ה

כֹּל הַמֶּאֱמִין כִּי יִשׁוּעַ הוּא הַמְּשִׁיחַ, מִן הָאֱלֹהִים נוֹלָד, וְכָל הָאוֹהֵב אֶת הַיּוֹלֵד אוֹהֵב גַּם אֶת הַנוֹלָד מִמֶּנּוּ. בְּזֶה אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁאָנוּ אוֹהֲבִים אֶת יְלָדֵי הָאֱלֹהִים, פֶּאֶשֶׁר אָנוּ אוֹהֲבִים אֶת הָאֱלֹהִים וְשׁוֹמְרִים אֶת מִצְוֹתָיו. כִּי זֹאת הִיא אֱהָבַת הָאֱלֹהִים, שְׁנַשְׁמֵר אֶת מִצְוֹתָיו, וּמִצְוֹתָיו אֵינָן כְּבָדוֹת. כִּי כֹל הַנוֹלָד מֵאֵת הָאֱלֹהִים נֹצֵחַ אֶת הָעוֹלָם, וְזֶה הוּא הַנְּצַחֲוֹן שְׁנַצַּח אֶת הָעוֹלָם, אֲמוֹנַתָּנוּ. מִי הוּא הַמְּנַצֵּחַ אֶת הָעוֹלָם, אִם לֹא הַמֶּאֱמִין כִּי יִשׁוּעַ הוּא בְּרִי־הָאֱלֹהִים? זֶה הוּא הַבָּא דְרַךְ מִים וְדָם, יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ, לֹא בְּמִים לְבַד, אֲלָא בְּמִים וּבְדָם, וְהַרוּחַ הִיא הַמַּעֲיָדָה, כִּי הַרוּחַ הִיא הַאֲמַת. כִּי שְׁלִישֵׁה הֵם הַמַּעֲיָדִים בְּשָׁמַיִם: הָאֵב, הַדְּבָר וְהַרוּחַ הַקְּדוֹשׁ, וְשְׁלִישֵׁת אֱלֹהִים אֶחָד הֵם; וְשְׁלִישֵׁה הֵם הַמַּעֲיָדִים בְּאָרֶץ. הַרוּחַ וְהַמִּים וְהַדָּם, וְשְׁלִישֵׁתָם לְאֶחָד הֵם. אִם אֶת עֵדוֹת הַאֲנָשִׁים אָנוּ מְקַבְּלִים, עֵדוֹת הָאֱלֹהִים גְּדוּלָה יוֹתֵר, כִּי זֹאת הִיא עֵדוֹת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הַעִיד עַל בְּנוֹ. הַמֶּאֱמִין בְּבְרִי־הָאֱלֹהִים יֵשׁ לוֹ הַעֵדוֹת בְּתוֹכוֹ, אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ מֶאֱמִין בְּאֱלֹהִים עֲשֵׂה אוֹתוֹ לְשִׁקְרוֹ, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הֶאֱמִין בְּעֵדוֹת אֲשֶׁר הַעִיד הָאֱלֹהִים עַל בְּנוֹ. וְזֹאת הִיא הַעֵדוֹת, כִּי חַיֵּי עוֹלָם נָתַן לָנוּ הָאֱלֹהִים, וְהַחַיִּים הָאֵלֶּה הֵם בְּכִנּוּי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֶת הַבֶּן, יֵשׁ לוֹ אֶת הַחַיִּים; מִי שֶׁאֵינוֹ לוֹ אֶת בְּרִי־הָאֱלֹהִים, אֵינוֹ לוֹ אֶת הַחַיִּים.

אלה כתבתי לכם המאמינים בשם בן־האלהים, כדי שתדעו כי יש לכם חיי עולם, וכדי שתאמינו בשם בן־האלהים. וזאת היא הבטחון אשר יש לנו אליו, כי אם נשאל דבר לפי רצונו, הוא שומע אותנו. ואם יודעים אנחנו כי הוא שומע אותנו בכל אשר נשאל, יודעים אנחנו כי יש לנו את הבקשות אשר שאלנו מאתו. אם מישוהו יראה את אחיו חוטא חטא שאינו אל מנת, ישאל, ויתן לו חיים, לחוטאים שלא אל מנת. יש חטא אל מנת, לא על זאת אני אומר שישאל. כל עולה היא חטא, ויש חטא שאינו למנת. אנו יודעים כי כל הנולד מהאלהים אינו חוטא, אלא הנולד מהאלהים שומר על עצמו, והרשע אינו נוגע בו. יודעים אנחנו כי מאת האלהים אנחנו, והעולם פלו שוכב ברשע. יודעים אנחנו כי בן־האלהים בא ונתן לנו בינה כדי שנדע את האמת, ואנחנו באמת, בכנו ישוע המשיח. זה הוא האלהים האמת וחי עולם.

ילדים, שמרו את עצמכם מן הגלולים, אמן.

בשורת מתי

א

ספר תולדות ישוע המשיח, בן־דוד בן־אברהם. אברהם הוליד את יצחק, ויצחק הוליד את יעקב, ויעקב הוליד את יהודה ואת אחיו. ויהודה הוליד את־פריץ ואת־נחב מתמר, ופריץ הוליד את־חצרון, וחצרון הוליד את־רם. וארם הוליד את־עמינדב, ועמינדב הוליד את־נחשון, ונחשון הוליד את־שלמון, ושלמון הוליד את־בעז מן־רחב, ובעז הוליד את־עובד מן־רות, ועובד הוליד את־ישי, וישי הוליד את דוד המלך. ודוד המלך הוליד את שלמה מאשת אוריה, ושלמה הוליד את־רחבעם, ורחבעם הוליד את־אביה, ואביה הוליד את־אסא, ואסא הוליד את־יהושפט, ויהושפט הוליד את־יורם, ויורם הוליד את־עזריה. ועזריה הוליד את־יוחם, ויוחם הוליד את־אחז, ואחז הוליד את־חזקיהו, וחזקיהו הוליד את־מנשה, ומנשה הוליד את־אמון, ואמון הוליד את־יאשיהו, ויאשיהו הוליד את יכניה ואת אחיו על הגלות בבל.

ואחר גלות בבל, יכניה הוליד את שאלתיאל, ושלתיאל הוליד את נרבבל. ונרבבל הוליד את־אביהוא, ואביהוא הוליד את־אליקים, ואליקים הוליד את־עזור. ועזור הוליד את־צדוק, וצדוק הוליד את־אכים, ואכים הוליד את־אליהוד, ואליהוד הוליד את אלעזר, ואלעזר הוליד את מתן, ומתן הוליד את יעקב. ויעקב הוליד את יוסף איש מרים, אשר ממנה נולד ישוע הנקרא משיח. כל הדורות לכן מאברהם עד דוד ארבעה עשר דורות, ומדוד עד גלות בבל ארבעה עשר דורות, ומגלות בבל עד המשיח ארבעה עשר דורות:

והלידה של ישוע המשיח היתה ככה. כי מרים אמו היתה מארשת ליוסף, לפני שבאו יחד נמצאה מחזיקה ברחם הקדוש. ויוסף אישה, בהיותו צדיק ולא רצה להכלימה בפרהסיא, חפץ לשלחה בסתר. ואלה בהתבוננו, הנה מלאך יהוה נראה אליו בתלום לאמר, יוסף בן־דוד, אל תירא לקחת את־מרים אשתך, כי הנולד בה מרוח הקדוש הוא. ותלד בן ותקרא את שמו ישוע, כי הוא יושע את עמו מחטאיהם. וכל זה נהיה כדי שיתקיים הנאמר מאת האדון על ידי הנביא לאמר. הנה הבתולה תהר ותלד בן, ונקראו את־שמו עמנואל, אשר פרושו עמנו אל.

ויוסף העור מן השנה עשה כאשר צוה לו מלאך יהוה ויקח את אשתו ולא ידע אתה עד אשר ילדה את־בנה הבכור, ונקרא את־שמו ישוע.

ב

וישוע נולד בבית לחם שביהודה בימי הורדוס המלך, והנה מגושים ממזרח באו לירושלים ואמרים, אינה הוא מלך הנהודים שנולד? כי ראינו את פוכבו במזרח ובאנו להשתחוות לו. וכששמע הורדוס המלך, הוא היה מטורד וכל ירושלים עמו ואסף את כל הכהנים הראשים והסופרים של העם, ושאל מהם איפה המשיח נולד. והם אמרו לו בבית לחם שביהודה פי ככה פתוב על ידי הנביא ואמה בית לחם, ארץ יהודה, בשום אפן אינך הקטנה במושלי יהודה, כי ממך יצא מושל אשר ירעה את עמי ישראל.

אז הורדוס קרא בסתר למגים ודרש מהם את זמן הראות הפוכב. ושלח אותם אל בית לחם ואמר, לכו וחקרו בדין על הילד, וכאשר תמצאו, הגידו לי, למען אבוא גם-אני ואשתחווה לו: והם שמעו את המלך והלכו, והנה הפוכב אשר ראו במזרח הלך לפניהם, עד שבא ועמד מעל למקום אשר היה בו הילד. וכראותם את-הפוכב שמחו שמחה גדולה מאד ובאו אל הבית, ראו את הילד עם מרים אמו, ונפליו והשתחוו לו, ופתחו את אוצרותיהם והקריבו לו מתנות: זהב וזבונה ומור. והזקרו בחלום שלא לשוב אל הורדוס, וסזרו לארצם בדרך אחרת.

ובהתרחם, הנה מלאך אדני נראה בחלום אל יוסף לאמר: קום, קח את הילד ואת אמו וברח אל מצרים, והנה שם עד אשר אמר לה, כי הורדוס עומד לבקש את הילד להשמידו. והוא קם, לקח את-הילד ואת-אמו בלילה ונסג למצרים. והנה שם עד מות הורדוס, כדי שיתמלא הנאמר על ידי האדון ביד הנביא האומר, ממצרים קראתי לבני

אז הורדוס, כשראה כי הותל בו על-ידי המגים, כעס מאד. והוא שלח והמית את פלי-הילדים אשר בבית-לחם ובכל-גבוליה, מכו-שנתיים ומטה, לפי הזמן אשר ברח מאת המגים. אז נתמלא הנאמר על-ידי ירמיהו הנביא לאמר, קול ברמה נשמע, קינה וככי ומספד רב, רחל בוכה על ילדיה, ולא רצתה להתנחם, פי אינם.

לאחר שמת הורדוס, הנה מלאך אדני נראה אל יוסף בחלום במצרים. לאמר, קום קח את הילד ואת אמו ולך אל ארץ ישראל, כי מתו המבקשים את נפש הילד. והוא קם ולקח את הילד ואת אמו ובא אל ארץ ישראל.

וְשָׁמַע כִּי אֶרְכָּלְאוֹס מוֹלֵךְ עַל הַיְהוּדָה תַּחַת הוֹרְדוֹס אָבִיו, פָּחַד לִלְכֹת לְשָׁם, אָבָל
לְאַחַר שֶׁהִזְהַר בְּחֵלּוֹם, נִסּוּג אֶל אֲזוּרֵי הַגְּלִיל. וְכֵּן וְשָׁכַן בְּעִיר הַנְּקֻרָאָת נְצָרַת, לְמַעַן יִתְמַלֵּא
הַנְּאָמֵר עַל־יְדֵי הַנְּבִיאִים כִּי נּוֹצְרֵי יִקְרָא.

ג

וּבְיָמֵים הֵהֵם בָּא יוֹחָנָן הַמְּטַבֵּיל וּמְכַרִּיז בְּמִדְבַר יְהוּדָה וְאוֹמֵר: שׁוּבוּ בְּתִשׁוּבָה, כִּי
קָרְבָה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם. כִּי זֶה הוּא הַנְּאָמֵר עַל־יְדֵי יִשְׁעִיָּהוּ הַנְּבִיא הַאֹמֵר קוֹל קוֹרֵא בְּמִדְבַר
הַכִּינּוֹר דָּרָךְ יְהוָה וְיִשְׁרוֹת עָשׂוּ מִסְּלוֹתָיו

וְהוּא יוֹחָנָן הֵיךְ לוֹ בְּגֵד מִשְׁעַר גָּמַל וְחִגוּרַת עוֹר עַל מְתָנָיו, וּמְזוּנּוֹ הֵיךְ אַרְבֶּה וְדִבֵּשׁ
בַּר. אִזּוֹ נְצָאָה אֵלָיו יְרוּשָׁלַיִם וְכָל־יְהוּדָה וְכָל־סְבִיבוֹת הַיַּרְדֵּן. וְהָיוּ נִטְבָּלִים בַּיַּרְדֵּן עַל יְדוֹ
מִתְנַדִּים אֶת חַטָּאתֵיהֶם:

וְכֹאשֶׁר רָאָה רַבִּים מִן הַפְּרוֹשִׁים וְהַצְּדוּקִים בָּאִים לְטַבֵּילָתוֹ, אָמַר לָהֶם: צָאצְאִי
צְפֻעוֹנִים, מִי הִרְאָה לָכֶם לְבָרֵחַ מִן הַעֲבָרָה הַעֲתִידָה? עָשׂוּ אַפּוֹא פְרִי הַרְאוֹי לְתִשׁוּבָה. וְאַל
תִּתְקַשְׁבוּ לומר בְּלִבְכֶם: אָב יֵשׁ לָנוּ אֶת אֲבָרְהָם. כִּי אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם, כִּי יָכוֹל הָאֱלֹהִים לְהַקִּים
מִן הָאֲבֹנִים הָאֵלֶּה בָּנִים לְאַבְרָהָם. כְּבָר מִנַּח הַגְּרָזוֹן אֶל שֶׁרֶשׁ הַעֲצִים, וְכָל עֵץ שֶׁאִינּוֹ עוֹשֶׂה
פְרִי טוֹב נִכְרַת וּמִשְׁלָךְ לְאֵשׁ.

אֲנִי אֲמַנֵּם מִטַּבֵּיל אֶתְכֶם בְּיָמֵים לְתִשׁוּבָה, אָבָל הֵבֵא אַחֲרַי חֲזֵק מִמֶּנִּי הוּא, אֲשֶׁר אֵינְנִי
רְאוּי לְשִׂאת אֶת נְעֻלָיו, הוּא יְטַבֵּיל אֶתְכֶם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וּבְאֵשׁ. אֲשֶׁר הַמְזַרְה בְּיָדוֹ וַיִּנְקֶה
לְגַמְרֵי אֶת גְּרוֹנוֹ, וַיִּאֲסֹף אֶת תְּבוּאָתוֹ אֶל הָאוֹצָר, וְאֶת הַמִּזֵּן יִשְׂרָף בְּאֵשׁ בְּלִתי כְּכֹה.

אִזּוֹ בָּא יִשׁוּעַ מִן הַגְּלִיל אֶל הַיַּרְדֵּן אֶל יוֹחָנָן לְהַטְבֵּיל עַל יְדוֹ. וַיּוֹחָנָן הֵיךְ מוֹנֵעַ אוֹתוֹ
לֵאמֹר, אֲנִי צָרִיךְ לְהַטְבֵּיל עַל יְדֶךָ, וְאַתָּה בָּא אֵלָי? וַיַּעַן יִשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו, הִנֵּחַ עִתָּהּ, כִּי כֹה
רְאוּי לָנוּ לְמַלֵּא כָּל צְדָקָה. אִזּוֹ הִתִּיר אוֹתוֹ. וַיִּשׁוּעַ, לְאַחַר שֶׁהַטְבֵּיל, עָלָה מִיַּד מִן הַמַּיִם, וְהִנֵּה
נִפְתָּחוּ לוֹ הַשָּׁמַיִם, וַרְאָה אֶת־רוּחַ הָאֱלֹהִים יוֹרְדָת כְּמוֹ יוֹנָה וּבָאָה עָלָיו. וְהִנֵּה קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם
אֹמֵר: זֶה הוּא בְּנֵי הָאֱהוּב אֲשֶׁר בּוֹ רְצִיתִי.

ד

אז ישוע הוביל אל המדבר על ידי הריח כדי להתנסות על ידי השטן וצם ארבעים יום וארבעים לילה, ואחר כך רעב. והמנסה התקרב אליו ואמר: אם בן־אלהים אתה, אמר שהאבנים האלה יהיו לחם. והוא ענה ואמר, כתוב, לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי אם על כל דבר היוצא מפי אלהים. אז לקח אותו השטן אל העיר הקדושה, והצמידו על כנף המקדש ואומר לו אם בן־אלהים אתה השלך את עצמך למטה כי כתוב כי למלאכי יצוה עליה ועל־כפים ישאוף פ־תגף באבן את־רגלה

אמר לו ישוע: שוב כתוב, לא תנסה את־יהוה אלהיך.

שוב לקח אותו השטן אל הר גבוה מאד, והראה לו את כל ממלכות העולם ואת כבודן. ואומר לו: את כל אלה אתן לך, אם תפל ותשתחנה לי. אז אמר לו ישוע: לך מאחרי, שטן, כי כתוב: את־יהוה אלהיך תשתחנה ואותו לבדו תעבד. אז עזב אותו השטן, והנה מלאכים נגשו ושרתו אותו.

ושמע ישוע כי יוחנן נמסר, ונסוג אל הגליל. ועזב את־הנצרת, בא ושכן בכפר נחום הנמיט, בגבולות זבולון ונפתלי: כדי שיתמלא הנאמר על־ידי ישעיהו הנביא לאמר, ארץ זבולון וארץ נפתלי, דרך הים, עבר הירדן, גליל הגוים, העם היושב בחשף ראה אור גדול, וליושבים בארץ ובצל המנת נרח אור להם.

מאז החל ישוע להכריז ולומר: שובו בתשובה, כי התקרבה מלכות השמים.

מתהלה ליד הים של הגליל ראה שני אחים, שמעון הנקרא פטרוס ואנדראס אחיו, משליכים רשת אל הים, כי היו דיגים. ואומר להם: באו אחרי ואעשה אתכם לדיגי אנשים. והם מיד עזבו את הרשתות ועקבו אחריו. והלוח משם ראה שני אחים אחרים, את יעקב בן זבדיה ואת יוחנן אחיו, בספינה עם זבדיה אביהם מתקנים את רשתותיהם, וקרא להם. והם מיד עזבו את הספינה ואת אביהם והלכו אחריו.

וישוע הלך סביב ככל הגליל, מלמד בבתי הכנסת שלהם ומכריז את בשורת המלכות ומרפא כל מחלה וכל חלי בעם. ויצא שמעו לכל סוריה, ונביאו אליו את כל החולים הלוקים במחלות שונות וביסורים, ואת המא־תזים בשדים ואת הנכפים ואת המשתקים, ונרפא אותם ויעקבו אחריו המוניים רבים מן הגליל ומן הדקפוליס ומירושלים ומיהודה ומעבר לירדן.

ה

וְרָאָה אֶת הַהִמּוֹנִים, עֲלֵה אֶל הָהָר, וּכְשִׁישֵׁב נִגְשׂוּ אֵלָיו תִּלְמִידָיו. וּפְתַח אֶת פִּי וְלִמַּד אוֹתָם לֵאמֹר, אֲשֶׁרֵי הַעֲנִיִּים בְּרוּחַ, כִּי לָהֶם מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם. אֲשֶׁרֵי הַמֵּתְאָבְלִים, כִּי הֵם יִנְחָמוּ. אֲשֶׁרֵי הַעֲנִיִּים, כִּי הֵם יִרְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ. אֲשֶׁרֵי הַרְעֵבִים וְהַצְּמֵאִים לִצְדָק, כִּי הֵם יִשְׁבְּעוּ. אֲשֶׁרֵי הַרְחֻמָּנִים, כִּי הֵם יִרְחָמוּ. אֲשֶׁרֵי טְהוֹרֵי הַלֵּב, כִּי הֵם יִרְאוּ אֶת הָאֱלֹהִים. אֲשֶׁרֵי עוֹשֵׂי הַשְּׁלוֹם, כִּי הֵם בְּנֵי אֱלֹהִים יִקְרְאוּ. אֲשֶׁרֵי הַנְּרַדְפִּים בְּגִלְלַת הַצְּדָקָה, כִּי לָהֶם מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם. אֲשֶׁרֵיכֶם כַּאֲשֶׁר יִחַרְפוּ אֹתְכֶם וְיִרְדְּפוּ וַיֹּאמְרוּ עֲלֵיכֶם כֹּל דָּבָר רָע בְּשִׁקָּר בְּגִלְלֵי. שְׂמַחוּ וְגִילוּ, כִּי שְׂכָרְכֶם רַב בַּשָּׁמַיִם, שֹׁפֵן כֹּד רָדְפוּ אֶת הַנְּבִיאִים שְׁלֹפְנִיכֶם.

אתם המלח של הארץ, אבל אם המלח יהפוך תפל, במה יומלח? אינו טוב עוד לכולם אלא להיזרק החוצה ולהידרס עליידי האנשים. אתם האור של העולם. לא תוכל עיר השוקנת על הר להסתר. ולא מדליקים גר ושמים אותו תחת הסאה, אלא על המנורה, והוא מאיר לכל אשר בבית. ככה יאר אורכם לפני האנשים, למען יראו את מעשיכם הטובים ויכבדו את אביכם שבשמים.

אל תחשבו כי באתי לבטל את התורה או את הנביאים; לא באתי לבטל אלא לקיים. אמן, כי אומר לכם: עד שיעברו השמים והארץ, יוד אחת או קוץ אחד לא יעברו מן התורה, עד שהכל יתקיים. מי שיפר לכן אחת מן המצוות האלה הקטנות וילמד כן את האנשים, קטן יקרא במלכות השמים; אבל מי שיעשה וילמד, זה גדול יקרא במלכות השמים. כי אומר אני לכם, שאם לא תרבה צדקתכם יותר מן הסופרים והפרושים, לא תכנסו אל מלכות השמים. שמעתם כי נאמר לקדמונים: לא תרצח, ומי שיִרצח יהיה אשם למשפט. ואני אומר לכם כי כל הכועס על אחיו בחנם יהיה אשם למשפט, ומי שיאמר לאחיו ריקא יהיה אשם לפסקה, ומי שיאמר שוטה יהיה אשם לגיהנום של אש. אם לכן תקריב את מתנתך על המזבח, ושם תזכר כי לאחיו יש מה נגדך, הנח שם את קרבנך לפני המזבח, ולך ראשונה התרצה לאחיו, ואז בבואך הקרב את קרבנך. הנה מיטיב לב לבעל דינה מנה בעודך עמו בדרך, פן ימסר אותך בעל דינה לשופט והשופט ימסר אותך לשופט, ותושלף לבלא, אמן אומר אני לה, לא תצא משם עד אשר תשיב את הפרוטה האחרונה.

שמעתם כי נאמר לראשונים, לא תנאף. ואני אומר לכם כי כל הרואה אשה להתאוות אותה ככר נאף אותה בלב. ואם עינה הימנית מכשילה אותה, עקר אותה והשלף מקמה, כי מועיל לה שיאבד אחד מאבריה ולא כל גופה ישלף לגיהנום. ואם ידה הימנית מכשילה

אותה, כרתה והשליכה ממך, פי מועיל לה שיאבד אהד מאכריה ולא כל גופה ישלה לגיהנם.

נאמר: מי שיגרש את אשתו, יתן לה גט. ואני אומר לכם פי כל המגרש את אשתו מלבד עלת זנות גורם לה לנאף, וכל הנושא גרושה נואף

שוב שמעתם פי נאמר לקדמונים: לא תשבע לשקר, ותשיב ליהנה את-שבועותיה. ואני אומר לכם לא להשבע כלל, ולא בשמים, כי כסא הוא של האלהים, ולא בארץ, כי הדם רגלים היא לרגליו, ולא לירושלים, כי עיר היא של המלך הגדול, ואל תשבע בראש, פי אינה יכול לעשות שערה אחת לבנה או שחורה. יהי דברכם פו פו, לא לא; והימר על אלה מן הרע הוא.

שמעתם פי נאמר, עינו תחת עינו וישן תחת שנו. ואני אומר לכם לא להתנגד לרע, אלא כל מי שיכה אותה על הלחי הימנית, הפך לו גם את האחרת. ולרוצה לדון אותה ולקחת את פתנתה, הנח לו גם את השמלה. וכל מי שיכריח אותה ללכת מיל אהד, לה עמו שנים. לשואל אותה תו, ואת הרוצה ללוות ממך לא תפנה.

שמעתם פי נאמר: תאהב את קרובה ותשנא את אויבה. ואני אומר לכם, אהבו את אויביכם, ברכו את מקלליכם, היטיבו לשונאיכם, והתפללו על המציקים לכם ורודפיכם. למען תהיו בנים של אביכם שבשמים, כי שמשו זורחת על רשעים וטובים וממטיר על צדיקים ועל לא-צדיקים. אם תאהבו את האהבים אתכם, איזה שחר יש לכם? הלא גם המוכסים עשים את הדבר הזה? ואם תשאלו בשלום רק את אוהביכם, מה יותר אתם עושים? הלא גם המוכסים עושים כן? תהיו אפוא אתם שלמים, כשם שאביכם שבשמים שלם הוא.

1

השקרו מלעשות את צדקתכם לפני האנשים כדי שיראו אתכם, ואם לא כן, אין לכם שחר אצל אביכם שבשמים. באשר תעשה צדקה, אל תתקע בשופר לפניך, כמו שהתנפים עושים בתי הכנסיות ובסמטאות, כדי שיכבדו על ידי האנשים. אמן אומר אני לכם, הם כבר קבלו את שחרם. ובעשותה צדקה אל תדע שמאלה מה עושה מינה כדי שתהיה צדקתה בסתר, ואביה הרוצה בסתר ישלם לה בגלוי.

וכאשר תתפלל, לא תהיה כחנפים, כי הם אוהבים להתפלל עומדים בכתי הכנסת ובפנות הרחובות, כדי שיראו לאנשים. אמן אומר אני לכם, כי כבר קבלו את שכם. ואתה, כאשר תתפלל, בוא אל סדרך הפנימי, וסגר את דלתך והתפלל לאביה שבסתר, ואביה הרואה בסתר ישלם לך בגלוי.

ובהתפללכם אל תפטטו פגוים, כי הם סבורים שברב דבריהם ישמעו. לא תהיו אם-כן דומים להם, כי האב שלכם יודע את אשר אתם צריכים לפני ששאלתם אותו. ככה אז התפללו אתם, אבינו שבשמים, יתקדש שמך, תבוא מלכותך, יעשה רצונך, כמו בשמים פן בארץ. את לחמנו היומי תן לנו היום. וסלח לנו את חובותינו, כשם שגם אנחנו סולחים לחבובינו, ואל תביאנו לידי נסיון, אלא הצילנו מן הרע. כי לה המלכות והגבורה והתפארת לעולמי עולמים, אמן.

אם כי תסלחו לאנשים את פשעיהם, יסלח גם לכם אביכם שבשמים. ואם לא תסלחו לאנשים את פשעיהם, גם אביכם לא יסלח את פשעיהם.

וכאשר תצומו, אל תהיו כמו החנפים עצובי פנים, כי הם משנים את פניהם למען יראו לאנשים צמים. אמן אומר אני לכם כי קבלו את שכם. ואתה בצומך משה את-ראשך ואת-פניך רחץ כדי שלא תראה לאנשים צם, אלא לאביה שבסתר, ואביה הרואה בסתר ישלם לך בגלוי.

אל תאצרו לכם אוצרות על הארץ, אשר עש וחלדה מאבדים, ואשר גנבים חותרים וגונבים. אצרו לכם אוצרות בשמים, אשר לא עש ולא חלדה מעלימה, ואשר גנבים לא חותרים ולא גונבים. כי כאשר הוא אוצרכם, שם יהיה גם לבכם.

גר הגוף הוא העין, לכן אם עינך תמימה, כל גופך יהיה מלא אור, ואם עינך רעה תהיה, כל גופך חשוף יהיה. ואם לכן האור שבה חשך הוא, החשך כמה גדול!

אין איש יכול לעבוד שני אדונים, כי או את-האחד ישנא ואת-האחר יאהב, או באחד יחזיק ויבאחר יבזה. לא תוכלו לעבוד את-האלהים ואת-הממון.

על פן אני אומר לכם, אל תדאגו לנפשכם מה תאכלו ומה תשתו, ולא לגופכם מה תלבשו. הלא הנפש חשוכה יותר מן המזון, והגוף מן הלבוש? הביטו אל עוף השמים, כי

אינם זורעים ולא קוצרים ולא אוספים אל אוצרות, ואביכם שבשמים מפרנס אותם. הלא אתם יקרים מהם יותר? ומי מכם בדאגו יוכל להוסיף על קומתו אמה אמת? ועל הבגד, מה אתם דואגים? התבוננו אל שושני השדה, איך הם גדלים: אינם עמלים ולא טוים. אבל אומר אני לכם כי גם שלמה בכל כבודו לא התלבש כאחד מאלה. אם ואת דשא השדה, הקנים היום ומחר משלך לתנור, האלהים מלביש ככה, הלא כל שכן אתכם, קטני אמנה? אל-אז תדאגו לאמר: מה נאכל או מה נשתה או מה נלביש? כי כל אלה הגוים מבקשים, יודע כי אביכם שבשמים כי אתם צריכים לכל אלה. בקשו ראשונה את מלכות האלהים ואת צדקתו, וכל אלה יוספו לכם. לא תדאגו לכן למחר, כי המחר ידאג לעצמו, די ליום רעתו.

ז

אל תשפטו, כדי שלא תשפטו. כי במשפט שאתם שופטים תשפטו, ובמדה שאתם מודדים ימד לכם. מה אתה רואה את הקסם שבעין אחיד, והקורה שבעיניך לא תביין? או איך תאמר לאחיד, הנח אוציא את-הקיסם מעינך, והנה הקורה בעינך? הנח, הוצא ראשונה את הקורה מעינך, ואז תראה בברור להוציא את הקיסם מעין אחיד.

לא תתנו את הקדוש לבלבים, ולא תשליכו את פניניכם לפני החזירים, פן ירמסו אותם ברגליהם ויפנו ויקרעו אתכם.

שאלו וינתו לכם, בקשו ותמצאו, דפקו ויפתח לכם. כי כל השואל לוקח, והמבקש מוצא, ולדופק יפתח. או מי מכם, אדם אשר אם ישאל בנו לחם, היתן לו אבן? ואם ישאל דג, הלא נחש יתן לו; אם אבן אתם, רעים בהיותכם, יודעים לתת מתנות טובות לילדיכם, על אסת פמה וכמה שאביכם שבשמים יתן דברים טובים לשואלים אותו?

כל אשר תרצו שיעשו לכם האנשים, ככה גם אתם עשו להם, כי זה הוא התורה והנביאים.

באו דרך השער הצר, כי רחב השער ורחבה הדרך המוליכה אל האבדון, ורבים הם הנכנסים בה. מהצד השער ומצוקה הדרך המוליכה אל החיים, ומעטים הם המוצאים אותה:

השקרו מנביאי השקר אשר באים אליכם בבגדי כבשים, אבל מבפנים הם זאבים
טורפים. מפרותיהם תכירו אותם. הלא אין לוקטים מן הקוצים ענבים או מן הדודרים
תאנים? ככה כל עץ טוב עושה פרות טובים, והעץ הרקוב עושה פרות רעים. אין עץ טוב
יכול לעשות פרות רעים, ולא עץ רקב יכול לעשות פרות טובים. כל עץ שאינו עושה פרי
טוב נכרת ומשלה לאש. אז מפרותיהם תכירו אותם.

לא כל האומר לי אדון אדון יבוא אל ממלכת השמים, אלא העושה את רצון אבי
שבשמים. רבים יאמרו לי ביום ההוא: אדוני, אדוני, הלא בשמך נבאנו, ובשמך שדים
הוצאנו, ובשמך גבורות רבות עשינו? ואז אודה להם כי מעולם לא ידעתים: סורו ממני,
פעלי האון.

כל-אפוא מי ששומע את-דברי אלה ועושה אותם, אדמה אותו לאיש תכם שבנה
את-ביתו על-הסלע, וירד הגשם וכאו הנהרות ונשבו הרוחות והתנפלו על הבית ההוא, ולא
נפל, כי יסד על הסלע. וכל השומע את דברי אלה ואינו עושה אותם ידמה לאיש אויל אשר
בנה את ביתו על החול וירד הגשם, וכאו הנהרות, ונשבו הרוחות, והכו בבית ההוא, ונפל,
והיתה נפילתו גדולה.

ויהי כאשר יסים ישוע את הדברים האלה, השתוממו המון העם על תורתו. כי הנה
מלמד אותם כמי שיש לו סמכות, ולא כסופרים.

ח

וכרדתו מן ההר עקבו אחריו המונים רבים. והנה מצרע בא והשתתן לו לאמר:
אדוני, אם תרצה, תוכל לטהרני. והושיט את ידו ונגע בו, וישוע אמר: רוצה אני, השקה.
ומיד נטהרה צרעתו. ויאמר לו ישוע ראה אל תאמר לאיש אבל לך הראה אליהכחן והקרב
את-המנחה אשר צוה משה לעדות להם

וכבואו אל כפר נחום, נגש אליו שר-מאה, מבקש מאתו ואומר אדוני, נערי משלה
בבית משתק, מתענה בצורה נוראה. ויאמר לו ישוע: אני אבוא ורפא אותם. ויען שר
המאה ויאמר: אדוני, אינני ראוי שמתבוא תחת גגי, אבל רק אמר במלה וירפא נערי וגם כי
אני אדם תחת סמכות, ויש תחתי תילים, ואומר לזה: לך, והוא הולך, ולאחר: בוא, והוא
בא, וילעבדי: עשה זאת, והוא עושה. וכשמע ישוע התפלא ואמר למתלויים: אמן אומר לכם,

אפלו בְּיִשְׂרָאֵל לֹא מְצֵאתִי אֲמוּנָה גְדוּלָה כְּזֹאת. וְאֲנִי אוֹמֵר לָכֶם כִּי רַבִּים מִמְּנֹרָח וּמִמְעָרָב יָבִאוּ וְיִסְבּוּ עִם אֲבֵרָהֶם וְיִצְחָק וְיַעֲקֹב בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם וּבְגִי הַמַּמְלָכָה יִשְׁלַכּוּ אֶל הַחֹשֶׁךְ הַחִיצוֹן, שֶׁם יִהְיֶה הַכִּי וְחַרִּיקַת הַשָּׁנִים. וַיֹּאמֶר יִשׁוּעַ לְשׂר הַמַּאֲה לֵד וְכֹאשֶׁר הֶאֱמַנְתָּ יַעֲשֶׂה לְךָ וְנִרְפָּא וְנִצְרוּ בַּשָּׁעָה הַזֵּאת

וּכְשֶׁבֶא יִשׁוּעַ אֶל בֵּית פֶּטְרוֹס, רָאָה אֶת חוֹתְנָתוֹ מְשַׁכֶּת וְסוֹכֵלֶת מְקַדְחַת וְנֹגַע בַּיָּדָה, וְעֹזֵב אוֹתָהּ הַקְּדוּשָׁת, וְקָמָה וְשָׂרְתָה אוֹתוֹ. בְּעָרְב, כְּאִשֶׁר הָיָה, הֵבִיאוּ לוֹ אַחוּזֵי שָׂדִים רַבִּים, וְהוּא גָרַשׁ אֶת הַרוּחוֹת בְּדָבָר וְנִרְפָּא אֶת כָּל הַחוֹלִים. כִּדִּי שִׁיתְמַלֵּא הַנְּאֻמָּר עַל־יְדֵי יִשְׁעָהוּ הַנְּבִיא לֵאמֹר: הוּא חֲלִינּוּ נִשָּׂא וּמְכַאֲבִינוּ סְבָלָם.

וְרָאָה יִשׁוּעַ הַמוֹנִים רַבִּים סְבִיבוֹתָיו, צָוָה לְלַכֵּת אֶל הַעֵבֶר. וְהִתְקַרַב סוֹפֵר אֶחָד וְאָמַר לוֹ, רַבִּי, אֵלֶכָה אַחֲרֶיךָ לְכָל מְקוֹם שֶׁתֵּלֵךְ. וְאֹמֵר לוֹ הִישׁוּעַ: לִישׁוּעִים יֵשׁ מְעוֹנוֹת וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם קִנִּים, אֲבָל לָנוּ הַאֲדָם אִין מְקוֹם לְהִסָּב אֶת רֵאשׁוֹ. וְאַחַר מִן הַתְּלִמִּידִים שָׁלוּ אָמַר לוֹ, אֲדוּנִי, הֲרִשָּׂה לִי תַחֲלָה לְלַכֵּת וְלִקְבֹר אֶת אָבִי. וַיִּשׁוּעַ אָמַר לוֹ, עֲקֹב אַחֲרַי, וְהִנֵּחַ לַמֵּתִים לְקַבֵּר אֶת מֵתֵיהֶם.

וּכְשֶׁעָלָה אֶל הַסְּפִינָה, עָקְבוּ אַחֲרָיו תְּלִמִּידָיו וְהָיָה רַעַשׁ גְּדוֹל הָיָה בָּיָם, עַד שֶׁהִסְפִּינָה הִתְפַּסְתָּה בַּגָּלִים, וְהוּא יָשָׁן. וְהִתְקַרְבוּ תְּלִמִּידָיו, הִעִירוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ: אֲדוּנִי, הוֹשִׁיעֵנו, אֲנַחְנוּ אוֹבְדִים. וְאֹמֵר לָהֶם: מַה פְּתוּנִים אַתֶּם, קִטְנֵי אֲמוּנָה? אִזּוּ קָם וְנָעַר בְּרוּחוֹת וּבָיָם, וְהִנֵּחַ דְּמָמָה גְּדוּלָה. וְהֶאֱנָשִׁים תָּמְהוּ לֵאמֹר, מַה־סּוּג הוּא זֶה, שֶׁגַּם הַרוּחוֹת וְהַיָּם צִיִּתְנִים לוֹ?

וּכְשֶׁבֶא אֶל עֵבֶר הַיַּרְדֵּן אֶל אֶרֶץ הַגֵּרְגָסִינִים, פָּגְשׁוּ אוֹתוֹ שְׁנַיִם אַחוּזֵי שָׂדִים שִׁיִּצְאוּ מִן הַקְּבָרִים, אֲבִנְרִיִים מְאֹד, עַד שֶׁאֵי אֶפְשָׁר הָיָה לְאִישׁ לַעֲבֹר בְּדָרֶךְ הַזֵּה. וְהָיָה צָעֲקוֹ לֵאמֹר: מַה לָּנוּ וְלָךְ, יִשׁוּעַ בֶּן הָאֱלֹהִים? הַבָּאֵת הֵנָּה לִפְנֵי הַעֵת לַעֲנוֹת אַתְּנוּ? וְהָיָה רַחוּם מֵהֶם עָדָר תּוֹזְרִים רַבִּים רַעִים. וְהַשְּׂדִים הִעֲתִירוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם אַתָּה מְגָרֵשׁ אוֹתְנוּ הֲרִשָּׂה לָנוּ לְלַכֵּת אֶל עָדָר הַתּוֹזְרִים וַיֹּאמֶר לָהֶם לָכוּ וְהֵם יִצְאוּ וְהִלְכוּ אֶל עָדָר הַתּוֹזְרִים וְהָיָה שֶׁטָּפָה כָּל עָדָר הַתּוֹזְרִים מִן הַמְּדוּרָן אֶל הַיָּם וּמֵתוּ בַּיָּם וְהָרַעִים בְּרַחוּ, וְהִלְכוּ אֶל הַעִיר וְהִגִּידוּ אֶת הַכֹּל וְאֶת אִשֶׁר קָרָה לְמֵאֲחֻזִּים בְּשָׂדִים. וְהָיָה כָּל הַעִיר יִצְאָה לְקִרְאת יִשׁוּעַ, וּכְשֶׁרָאוּ אוֹתוֹ הִפְצִירוּ בוֹ שִׁילָף מִגְּבוּלָם

והוא עלה לספינה, עבר ובא אל עירו שלו. והנה הביאו אליו איש משתק משלף על מטה, וכאשר ראה ישוע את אמונתם, אמר למשתק: חזק, בני, נסלחו לך חטאיך. והנה מקצת הסופרים אמרו בלבם: זה מגדף. וראה ישוע את מחשבותיהם ואמר, למה אתם חושבים רעות בלבכם? מה פי יותר נקל לומר נסלחו לך חטאיך, או לומר קום והתהלך? כדי שתדעו כי יש לברואדם סמכות על הארץ לסלח חטאים, אז אמר למשתק: התעורר, שא את מטתך וליך אל ביתך. וקם והלך אל ביתו. וראו הקמונים, ויתמהו ויפארו אתהאלהים הנותן סמכות כזאת לאנשים.

וכשעבר ישוע משם, ראה אדם יושב על בית המוכס, הנקרא מתי, ואמר לו: לך אחרי. והוא קם והלך אחריו. ויהי בהיותו מסב בבית, והנה מוכסים וחטאים רבים באו ויסבו יחד עם ישוע ועם תלמידיו וכאשר ראו הפרושים, אמרו לתלמידיו: מדוע המורה שלכם אוכל עם המוכסים והחטאים? וישוע שמע ואמר להם, אין החזקים צריכים לרופא, אלא החולים. לכו ולמדו מההוא: חסד חפצתי ולא זבח. כי לא באתי לקרא מצדיקים, אלא לחטאים לתשובה.

אז נגשו אליו תלמידי יוחנן ואמרו, מדוע אנחנו והפרושים צמים הרבה, ותלמידיו אינם צמים? ויאמר להם ישוע, היוכלו בני החפה להתאבל כל זמן שהסתתרו עמכם; אבל יבאו ימים כאשר ילקח מהם הסתו, ואז יצומו. אין איש שם טלוי בגד לא כבוס על בגד ישו, כי המלוי שלו נוטל מן הבגד, וקורע גרוע יותר בעשה. ולא משליכים יין חדש אל נאדות ישנים, ואם לא כן, נקרעים הנאדות, והיין נשפך והנאדות יאבדו, אלא משליכים יין חדש אל נאדות חדשים, ושניהם נשמרים.

בעוד שהוא מדבר אליהם, הנה שר אחד קרב והשתחוה לו לאמר: בתי זה עתה מתה, אבל בוא ושים את ידך עליה ותחיה. ויגם ישוע וילך אחריו ותלמידיו והנה אישה הסובלת מדמום שתיים עשרה שנים התקרבה מאחור ונגעה בציצת בגדו. כי אמרה בתוכה: אם רק אגע בבגדו, אושע. וישוע התהפך וראה אותה ואמר, חזקי בתי, אמונתך הושיעה אותך. והאישה נושעה מן השעה ההיא. וכשבא ישוע אל בית השר וראה את מנגני החליל ואת ההמון הסוער, אמר להם, הסתלקו, כי לא מתה הילדה, אלא ישנה. והם צחקו עליו. וכאשר הוצא הקמון, נכנס ואחז בגדה, וקמה הנערה. ויצאה השמועה הזאת לכל הארץ והיא.

ויכַשִׁישׁוּעַ עֵבֶר מִשָּׁם, עָקְבוּ אַחֲרָיו שְׁנֵי עֲנָוִים שֶׁצָּעְקוּ וְאָמְרוּ: רַחֵם עָלֵינוּ, בֶּן דָּוִד.
וּכְשֶׁבָּא אֶל הַבֵּית, נִגְשׂוּ אֵלָיו הָעֲנָוִים, וְאָמַר לָהֶם יֵשׁוּעַ: הֲאֵם אַתֶּם מֵאֲמִינִים כִּי אֲנִי יָכוֹל
לַעֲשׂוֹת זֹאת? אָמְרוּ לוֹ: כֵּן, אֲדֹנָי. אִזּוֹ נִגַּע בְּעֵינֵיהֶם וְאָמַר: כִּפִּי אֲמוּנַתְכֶם יַעֲשֶׂה לְכֶם.
וּנְפֹתְחוּ עֵינֵיהֶם, וַיֵּשׁוּעַ הִזְהִיר בָּהֶם לֵאמֹר: רְאוּ שְׂלֵא יַדַע אִישׁ. וְהֵם יָצְאוּ וְהִפְיִצוּ אֶת
שְׂמוֹעַתוֹ בְּכָל הָאֶרֶץ הַהִיא.

ויבצאתם הנה הקריבו לוֹ אֶדָם אֶלֶם מֵאֲחֻז־שֵׁד. וּכְשֶׁהֵצֵא הַשֵּׁד, דִּבֶּר הָאֵלֶם, וְהִתְפַּלְאוּ
הַהֲמוֹנִים וְאָמְרוּ: מַעֲוֹלָם לֹא נִרְאָה דָּבָר כְּזֶה בְּיִשְׂרָאֵל. וְהִפְרוּשִׁים הָיוּ אוֹמְרִים: בְּשֵׁר הַשָּׂדִים
הוּא מְגַרֵשׁ אֶת הַשָּׂדִים.

וַיֵּשׁוּעַ סָבַב אֶת כָּל הָעָרִים וְהַכְּפָרִים, מְלַמֵּד בְּבֵתֵי הַכְּנֶסֶת שֶׁלָּהֶם וּמְכַרִּיז אֶת בְּשׂוֹרַת
הַמַּלְכוּת וּמְרַפָּא כָּל מַחֲלָה וְכָל חֲלִי בָעָם.

וַרְאָה אֶת־הַהֲמוֹנִים וַיִּכְמְרוּ רַחֲמָיו עָלֵיהֶם, כִּי הָיוּ יֹגְעִים וּמְשַׁלְכִים כִּצְאוֹן אֲשֶׁר אֵין
לָהֶם רוּעָה. אִזּוֹ אוֹמַר לְתַלְמִידָיו, הַקְּצִיר אֲמַנְגָם רַב, אֲבָל הַפּוֹעֲלִים מְעַטִּים. הִתְפַּלְלוּ אִזּוֹ אֶל
אֲדוֹן הַקְּצִיר, כְּדֵי שִׁיּוֹצִיא פְעֻלִים לְקַצִּיר שְׁלוֹ.

י

וַקְרָא אֶת שְׁנַיִם עֲשָׂר תַּלְמִידָיו וַנִּתֵּן לָהֶם סְמֻכוֹת עַל רוּחוֹת טְמֵאוֹת, כְּדֵי לְגַרֵשׁ אוֹתָן
וּלְרַפָּא כָּל מַחֲלָה וְכָל חֲלִי. וְשִׁמּוֹת שְׁנַיִם הָעֲשָׂר הַשְּׁלִיחִים הֵם אֵלֶּה: רֵאשׁוֹן שְׁמַעוֹן הַנְּקָרָא
פֶּטְרוֹס וְאַנְדְרֵאס אַחִיו, יַעֲקֹב בֶּן־זְבֵדִיָּה וַיּוֹחֲנָן אַחִיו, פִּילִיפּוֹס וּבְרִתְתַלְמִי, תוֹמָא וּמְתִי
הַמוֹכֵס, יַעֲקֹב בְּרוּחַלְפִי וְלֵבִי הַנְּקָרָא תַדִּי, שְׁמַעוֹן הַקְּנַנִּי וַיהוּדָה הָאִיסְקַרְיֹוֹטִי אֲשֶׁר גַּם מָסַר
אוֹתוֹ.

אֵלֶּה הַשְּׁנַיִם עֲשָׂר שְׁלַח יֵשׁוּעַ וַיְצִו אוֹתָם לֵאמֹר: אֵל דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם לֹא תֵלְכוּ, וְאֵל עִיר
הַשְּׂמֵרוֹנִים לֹא תֵבֵאוּ. לְכוּ אֵל הַצְּאוֹן הַאֲבֹדוֹת שֶׁל בֵּית יִשְׂרָאֵל. וּבְלִכְתְּבְכֶם הַכְרִיזוּ לֵאמֹר כִּי
קָרְבָה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם. חוֹלִים רַפְאוּ, מְצַרְעִים טְהַרוּ, מֵתִים הַקִּימוּ, שְׁדִים הוֹצִיאוּ. חֲנֹם
לְקַחְתֶּם, חֲנֹם תִּנּוּ. אֵל תִּקְנוּ זָהָב וְלֹא כֶסֶף וְלֹא נְחֹשֶׁת לְאֲזוּרִיכֶם. לֹא תִרְמִיל לְדֶרֶךְ וְלֹא שְׂמִי
כְתֻבּוֹת וְלֹא סִנְדָּלִים וְלֹא מִטָּה, כִּי רְאוּי הַפּוֹעֵל לְמִזְוֹנוֹ. לְכָל עִיר אוֹ כְּפָר אֲשֶׁר תִּכְנָסוּ אֵלָיו,
חַקְרוּ מִי בֶּה רְאוּי, וְשֵׁם שְׁבוּ עַד אֲשֶׁר תִּצְאוּ. וּבַהֲכַנְסְכֶם אֶל הַבֵּית, בְּרַכּוּ אוֹתוֹ לֵאמֹר: שְׁלוֹם
לְבַיַת הַזֶּה. וְאִם אֲמַנְגָם הַבֵּית רְאוּי, תֵּבֹאוּ שְׁלוֹמְכֶם עָלָיו, וְאִם אֵינּוּ רְאוּי, שְׁלוֹמְכֶם אֲלֵיכֶם

ישוב. ואשר אם לא מקבל אתכם ולא ישמע את דבריכם, בצאתכם חוצה לפניה או לעיר
ההיא נערו את עפר רגליכם. אמן אני אומר לכם, נסבל יותר יהיה לארץ סדום ועמורה
ביום המשפט מאשר לעיר ההיא.

הנה אני שולח אתכם ככבשים בתוך זאבים, הוי אם כן תחמיו פנתשים ותמימים
פיונים. השמרו מן האנשים, כי יסגרו אתכם אל מועצות, ובכתי כנסת שלהם ילקו אתכם.
ועל מנהיגים וגם מלכים תובאו בגללי לעדות להם ולגוים. וכאשר ימסרו אתכם, אל תדאגו
איך או מה תדברו, כי ינתן לכם בשעה ההיא מה תדברו. כי לא אתם המדברים, אלא רוח
אביכם המדבר בכם. ואח יסגיר אח למות ואב את בנו, וילדים יקומו על הוריהם וימיתו
אותם ותהיו שנואים על ידי כולם בגלל שמי, אך מי שיחזיק מעמד עד הסוף, הוא ינשע.
כאשר ירדפו אתכם בעיר הזאת, ברחו אל העתרת, כי אמן אומר אני לכם, לא תסימו את
ערי ישראל עד אשר יבוא פוֹהֵאֵדֶם. אין תלמיד עולה על מורהו ולא עבד על אדוניו. די
לתלמיד שיהיה כמו מורהו, ולעבד שיהיה כאדוניו. אם את בעל הבית קראו בעל זבוב, על
אחת פמה וכמה את בני ביתו? אלי־תיראו אותם אזי, כי אין דבר מכסה אשר לא יגלה,
ונסתר אשר לא יודע. אשר אני אומר לכם בחשד אמרו באור, ואשר שומעים אתם באזן
הכריזו על הגגות. ואל תיראו מן ההורגים את הגוף, אבל את הנפש אינם יכולים להרג,
אבל יראו יותר את היכול להאביד גם נפש גם גוף בגיהנם. הלא שני צפרים נמכרות
באסריון? ואחת מהן לא תפל על הארץ בלי אביכם. וגם שערות ראשכם פלן ספורות הן.
לכן אל תיראו, יותר מדורים רבים אתם שוים.

פֹּהֵאֵדֶם אשר יודה בי לפני האנשים, אודה גם־אני בו לפני אבי שבשמים. מי
שיכחש בי לפני בני האדם, אכחש בו גם אני לפני אבי שבשמים.

אל תחשבו כי באתי להביא שלום על הארץ; לא באתי להביא שלום, אלא תרב. כי
באתי להפריד אדם מאביו ובת מאמה וכלה מחמותה ואיבי האדם בני ביתו.

האזהב אב או אם יותר ממני אינו ראוי לי, והאזהב בן או בת יותר ממני אינו ראוי
לי, ומי שאינו נושא את צלבו והולך אחרי, אינו ראוי לי. המוצא את נפשו יאבד אותה,
והמצאבד את נפשו בגללי ימצא אותה.

המקבל אתכם מקבל אותי, והמקבל אותי מקבל את השולח אותי. המקבל נביא בשם
נביא שכר נביא יקח, והמקבל צדיק בשם צדיק שכר צדיק יקח. ומי שישקה אהד מן

הקטנים האלה כוס מים קר בלבד בשם תלמיד, אמן אומר אני לכם, לא יאבד את שקרו.

יא

ויהי כאשר סיים ישוע לצוות את שנים עשר תלמידיו, עבר משם ללמד ולקרא
בצריהם.

ויוחנן שמע בבית הסהר את מעשי המשיח, שלח שנים מתלמידיו אמר לו האתה הוא
הבא או לאחר נצפה ויען ישוע ויאמר להם לכו הגידו ליוחנן את אשר אתם שומעים
ורואים עורים רואים טוב ופסחים מהלכים, מצרעים מטהרים וחרשים שומעים, מתים
מוקמים ועניים מתבשרים. ואשרי מי שלא ישל אכשל בי.

ובלכתם אלה החל ישוע לומר להמונים על יוחנן מה יצאתם אל המדבר לראות קנה
המתנועע ברוח אבל מה יצאתם לראות? אדם לבוש בגדים רכים? הנה הלובשים בגדים
רכים בבתי המלכים הם. אבל מה יצאתם לראות? נביא? הן, אומר אני לכם, ויותר מנביא.
כי זה הוא אשר נכתב עליו הנה אנכי שלח את מלאכי לפניך אשר יפנה דרךך לפניך

אמן אני אומר לכם, לא קם בילודי נשים גדול מיוחנן המטביל, אבל הקטן במלכות
השמים גדול ממנו. ומימי יוחנן המטביל עד עכשו מלכות השמים נבכשת, ואלים חוטפים
אותה. כי כליה הנביאים והתורה עד יוחנן נבאו. ואם אתם רוצים לקבל, הוא הוא אליהו
העתיד לבוא. מי שיש לו אזנים לשמע ישמע.

למי אדמה את הדור הזה? הוא דומה לילדים היושבים בשוקים, אשר קוראים
לתביריהם ואומרים, חללנו לכם ולא רקדתם, קוננו לכם ולא ספדתם. כי בא יוחנן, לא
אוכל ולא שותה, והם אומרים: שד יש לו. בא בן-האדם אוכל ושותה, והם אומרים: הנה
איש זולל וסוכא יין, ידיד מוכסים וחסאים. והתקמה נצדקה מילדיה.

אז החל לתרף את הערים אשר בהן נעשו רב גבורותיו, כי לא שבו בתשובה. אזי לה
כורזון, אזי לה בית צידה, כי אלו בצור ובצידון נעשו הגבורות שנעשו בכסם, ככר מזון היו
יושבות בשק ופאר ושבו בתשובה. אבל אומר אני לכם, לצור ולצידון נסבל יותר יהיה
ביום הדין מאשר לכם. ואתה כפר נחום, המרממה עד השמים, עד שאול תורדי, כי אלו

בסדום נעשו הגבורות שנעשו בה, היו נשארות עד היום. אכל אומר אני לכם, כי לארץ סדום נוח יותר יהיה ביום המשפט ממך.

בזמן שהוא ענה ישוע ואמר, מודה אני לך, אבי, אדון השמים והארץ, כי הסתרת אלה מחכמים ונבונים, וגלית אותם לעלילים. כן, האב, כי ככה היה רצון לפניך. הכל נמסר לי עליידי אבי, ואף אחד אינו יודע את הבן אלא האב, וגם את האב אין איש יודע אלא הבן ומי שהבן יחפוץ לגלות לו. באו אלי פלתיגעים והמעמסים ואני אניח לכם: שאו את עלי עליכם ולמדו ממני כי ענו אנכי ושפל לב ותמצאו מנוחה לנפשותיכם כי עלי טוב ומשאוי קל הוא.

יב

באותו הזמן הלך ישוע בשבת דרך שדות התבואה, ותלמידיו רעבו והתחילו לתלוש שבליים ולאכול. והפרושים ראו ואמרו לו: הנה תלמידיך עושים אשר לא מותר לעשות בשבת. והוא אמר להם, הלא קראתם מה עשה דוד כאשר רעב הוא ואשר אתו; איך נכנס אל בית האלהים ואכל את לחם הפנים, אשר לא היה מותר לו לאכול ולא לאנשים אשר אתו, כי אם לכהנים לבדם או לא קראתם בתורה, כי בשבתות הכהנים במקדש מחללים את השבת ונקיים הם? אומר אני לכם כי גדול מן המקדש הוא פאן. אם ידעתם מה הוא חסד תפצתי ולא זבח, לא הייתם מרשיעים את הנקיים. כי כן האדם הוא אדון גם לשבת.

ועבר משם ובא אל בית הכנסת שלקחם והנה איש היה שם שידו יבשה, ושאלו אותו לאמר: האם מותר לרפא בשבת? כדי שיוכלו להאשים אותו. והוא אמר להם, מי יהיה מכם אדם אשר יש לו כבש אחד, ואם יפול זה בשבת אל בור, הלא יחזיק בו ויקימנו? כמה אז שונה אדם מצאן? לכן מותר בשבת לעשות טוב. אז אומר לאדם: הושט את ידך, והוא הושיט, והושבה בריאה כמו האחרת. והפרושים יצאו ונטלו עצה נגדו כדי לאבדו וישוע ידע ונסג משם, והמונים רבים עקבו אחריו, ורפא אותם כלם. וגער בהם שלא יגלו אותו כדי שיתמלא הנאמר עליידי ישעיהו הנביא האומר, הנה עבדי אשר בחרתי, אהובי אשר רצתה בו נפשי, אשים את רוחי עליו, ומשפט לגוים יגיד. לא יריב ולא יזעק, ולא ישמע איש ברחובות את-קולו. קנה רצוין לא ישבור ופשתה עשנה לא יכבה, עד אשר יוציא לנצחון את המשפט. ובשמו יקוו גוים.

אז הובא אליו מאתחז־שד עור ואלם, ורפא אותו, כִּד שְׁהַעֲזֹר וְהָאֵלִים דְּבַר וְרָאָה. וְכָל
הַמִּזְוֹן הַשְׁתּוֹמְמוֹ וְאָמְרוּ: הֲלֵא זֶה הוּא הַמְּשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד? וְהַפְּרוּשִׁים שְׁמַעוּ וְאָמְרוּ, זֶה אֵינּוּ
מִגְרֵשׁ אֶת הַשְּׂדִים אֶלָּא בְּכַעַל זָבוּב, שֶׁר הַשְּׂדִים. וַיִּשְׁוַע, יוֹדַע אֶת מַחְשְׁבוֹתֵיהֶם, אָמַר לָהֶם:
כֹּל מִמְּלִכָה הַמְּחַלְקֵת כְּנַגְדַּ עֲצָמָה תַּחֲרַב, וְכָל עִיר אוֹ בֵּית הַמְּחַלְקִים כְּנַגְדַּ עֲצָמָם לֹא יַעֲמְדוּ.
וְאִם הַשְּׁטָן מוֹצִיא אֶת־הַשְּׁטָן, נִחְלַק עַל עַצְמוֹ, אִיךָ אֵז תַּעֲמַד מַלְכוּתוֹ? וְאִם אֲנִי בְּכַעַל זָבוּב
מִגְרֵשׁ אֶת הַשְּׂדִים, בְּנִיכֶם בְּמִי יִגְרֵשׁוּ? לָכֵן הֵם יִהְיוּ שׁוֹפְטֵיכֶם. וְאִם אֲנִי בְּרוּחַ אֱלֹהִים מִגְרֵשׁ
אֶת הַשְּׂדִים, אֵז הַגִּיעָה אֲלֵיכֶם מַלְכוּת אֱלֹהִים. אוֹ אִיךָ יָכוֹל מִיִּשְׁהוּ לְבוֹא אֶל בֵּית הַחֶזֶק וְלִגְזֹל
אֶת כְּלָיו, אִם לֹא יֵאָסֵר רֵאשׁוֹנָה אֶת הַחֶזֶק? וְאֵז יָבֹז אֶת בֵּיתוֹ. מִי שְׂאִינוֹ עִמִּי כְּנַגְדִּי הוּא, וּמִי
שְׂאִינוֹ מִקְּבִץ עִמִּי מִפְּזֵר

בְּגִלְלָה זֶה אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם, כֹּל חֶטְא וְגִדּוּף יִסְלַח לְאֲנָשִׁים, אֲבָל הַגִּדּוּף שֶׁל הַרוּחַ לֹא
יִסְלַח לְאֲנָשִׁים. וּמִי שְׂאִימַר דְּבַר כְּנַגְדַּ בֶּן הָאָדָם, יִסְלַח לוֹ, אֲבָל מִי שְׂאִימַר כְּנַגְדַּ הַרוּחַ
הַקֹּדֵשׁ, לֹא יִסְלַח לוֹ, לֹא בַּעוֹלָם הִנֵּה וְלֹא בַּעוֹלָם הַבָּא.

אוֹ עֲשׂוּ אֶת הָעֵץ טוֹב וְאֶת פְּרִיֹו טוֹב, אוֹ עֲשׂוּ אֶת הָעֵץ רָקוּב וְאֶת פְּרִיֹו רָקוּב, כִּי מִן
הַפְּרִי הָעֵץ נוֹדַע. צְאֲצְאֵי אֶפְעָה, אִיךָ אַתֶּם יְכוֹלִים לְדַבֵּר טוֹבוֹת בְּהִיוֹתְכֶם רְשָׁעִים? כִּי מִשְׁפַּע
הַלֵּב הַפֶּה מְדַבֵּר. הָאָדָם הַטוֹב מוֹצִיא דְבָרִים טוֹבִים מִן הָאוֹצֵר הַטוֹב, וְהָאָדָם הָרַע מוֹצִיא
דְבָרִים רָעִים מִן הָאוֹצֵר הָרַע. אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם כִּי כֹל דְּבַר בְּטֵל אֲשֶׁר יִדְבְּרוּ הָאֲנָשִׁים, יִשְׁיִבוּ
עָלָיו דְּבַר בְּיוֹם הַדִּין. כִּי מִדְּבָרֶיךָ תִּצְדַּק וּמִדְּבָרֶיךָ תוֹרֶשֶׁע.

אֵז עָנוּ אֲחֵדִים מִן הַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים לֵאמֹר: מוֹרָה, רוֹצִים אֲנַחְנוּ לְרֵאוֹת מִמֶּךָ אוֹת.
וְהוּא עָנָה וְאָמַר לָהֶם, דוֹר רַע וּמִנְאָף אוֹת מְבַקֵּשׁ, וְאוֹת לֹא יִנָּתֵן לוֹ כִּי אִם אוֹת יוֹנָה הַנְּבִיא.
כִּי כַּשֶּׁם שִׁיּוֹנָה הַנְּבִיא הָיָה בְּמַעַי הַדָּג הַגָּדוֹל שֶׁלְּשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלוֹת, כִּד יִהְיֶה גַם בֶּן
הָאָדָם בְּלֵב הָאֲרֶץ שֶׁלְּשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלוֹת. אֲנָשִׁי נִינְוָה יָקוּמוּ בַּמְּשֻׁפָּט עִם הַדוֹר הַזֶּה
וַיִּרְשִׁיעוּ אוֹתוֹ, כִּי שָׁבוּ בַתְּשׁוּבָה לְקִרְיַת יוֹנָה, וְהִנֵּה יוֹתֵר מִיוֹנָה פֶּה. מִלְכַת דָּרוֹם תִּקּוּם
בַּמְּשֻׁפָּט עִם הַדוֹר הַזֶּה וְתִרְשִׁיעַ אוֹתוֹ, כִּי בָּאָה מִקְּצוֹת הָאֲרֶץ לְשַׁמַּע אֶת חֲכַמַת שְׁלֹמָה, וְהִנֵּה
יוֹתֵר מִשְׁלֹמָה פֶּה.

וְכַאֲשֶׁר הָרוּחַ הַטֵּמְאָה יוֹצֵאת מִן הָאָדָם, הִיא עוֹבְרַת דֶּרֶךְ מְקוֹמוֹת חֲסִרֵי מַיִם, מְבַקֶּשֶׁת
מְנוּחָה, וְלֹא מוֹצֵאת אֵז הוּא אוֹמֵר: אֲשׁוּב אֶל בֵּיתִי מֵאֲשֶׁר יִצְאָתִי, וְכַשְׁבָּא הוּא מוֹצֵא אוֹתוֹ
פְּנוּי וּמְטֹאטָא וּמְקֻשָּׁט. אֵז הוֹלֵךְ וְלוֹקֵחַ עִמּוֹ שְׁבַע רוּחוֹת אַחֲרוֹת רְעוֹת מִמֶּנּוּ, וְכָאוֹת וְשׁוֹכְנוֹת
שָׁם, וְנַעֲשִׂית אַחֲרֵיתוֹ שֶׁל הָאָדָם הַהוּא רָעָה מֵרֵאשִׁיתוֹ. כִּכָּהֵן יִהְיֶה גַם לְדוֹר הָרַע הַזֶּה.

עודנו מדבר אל ההמונים, והנה אמו ואחיו עמדו בחוץ ומבקשים לדבר אתו. ויאמר מישוהו לו: הנה אמה ואחיה עומדים בחוץ ומבקשים לראותך. והוא ענה ואמר לאומר לו, מי היא אמי ומי הם אחי ומתח את־ידו על־תלמידיו ואמר, הנה אמי ואחי כי מי שיעשה את רצון אבי שבשמים, הוא אחי ואחותי ואמי.

יג

וביום ההוא יצא ישוע מן הבית וישב ליד הים ונאספו אליו המונים רבים, עד ששכנס לספינה וישב, וכל ההמון עמד על החוף. ודבר אליהם דברים רבים במשלים לאמר: הנה יצא הזורע לזרע. ובזרעו, אשר אכן נפלו בצד הדרך, ובאו העופות ובלעו אותם. ואחרים נפלו על הסלעים, ואשר לא היתה שם אדמה רכה, ומייד צמחו מפני שלא היה עמק אדמה, והשמש זרחה ונכה, ומפני שלא היה לו שרש, יבש. אבל אחרים נפלו על הקוצים, ועלו הקוצים ותנקו אותם. אבל אחרים נפלו על האדמה הטובה ונתנו פרי, זה מאה, וזה ששים, וזה שלשים. מי שיש לו אזנים לשמע ישמע.

והתקרבו התלמידים ואמרו לו: מדוע אתה מדבר אליהם במשלים? והוא ענה ואמר להם: לכם נתן לדעת את סודות מלכות השמים, אך להם לא נתן. כי מי ישיש לו, ונתן לו וישפיע, ומי שאין לו, גם אשר יש לו ילקח ממנו. בגלל זה אני מדבר אליהם במשלים, כדי שראים לא יראו, ושמעים לא ישמעו ולא יבינו. פן ישובו, ואז תמלא להם גבואת ישעיהו האמרת: שמוע תשמעו ולא תבינו, וראה תראו ולא תראו. השמן כי לב העם הזה, ובאזניהם כבד שמעו, ואת־עיניהם עצמו, פן יראו בעיניהם ובאזניהם ישמעו ובלבכם יבינו וישבו, ורפאתי להם.

ואשרי עיניכם כי רואות, ואזניכם כי שומעות. אמן, כי אומר לכם שנביאים רבים וצדיקים חמדו לראות את אשר אתם רואים ולא ראו, ולשמע את אשר אתם שומעים ולא שמעו.

אתם לכן שמעו את משל הזורע. כל השומע את דבר המלכות ואינו מבין, בא הרשע וחוטרף את הנזרע בלבו, וזה הנזרע על יד הדרך. והנזרע על המקומות הסלעיים, זה הוא השומע את הדבר ומייד מקבלו בשמחה, אין לו שרש בתוכו, אלא זמני הוא, וכשבאה צרה או רדיפה בגלל הדבר, מייד הוא נכשל. והנזרע אל הקוצים, זה הוא השומע את הדבר, ודאגת העולם הזה ומרמת העושר חונקים את הדבר, והוא נעשה ללא פרי. והנזרע על

הַאֲדָמָה הַטּוֹבָה, זֶה הוּא הַשּׁוֹמֵעַ אֶת הַדְּבָר וּמְבִינֵהוּ, אֲשֶׁר אֵכֵן נוֹשֵׂא פְרִי וְעוֹשֶׂה הָאֲחָד מֵאֵה, וְהָאֲחָד שְׂשִׁים, וְהָאֲחָד שְׁלֹשִׁים.

מְשַׁל אַחַר שֵׁם לַפְּנִיָּהֶם לֵאמֹר: נִדְמַתָּה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם לְאָדָם שֶׁנֶּרַע זָרַע טוֹב בַּשָּׂדֶה, וְכָאֲשֶׁר בָּעוֹד הָאֲנָשִׁים יִשְׁנִים, כִּי אִיבֹב וְזָרַע עֲשָׂבִים שׁוֹטִים בְּתוֹךְ הַתְּבוּאָה וְהִלֵּךְ לוֹ. וְכָאֲשֶׁר צָמַח הַדְּשָׁא וְעֵשֶׂה פְרִי, אִזְּנָאוּ גַם הַזִּיזְנִים. וַיִּגְשׁוּ עַבְדֵי בַעַל הַבַּיִת וְאָמְרוּ לוֹ: אֲדוֹנָי, הֲלֹא זָרַע טוֹב זָרַעְתָּ בַּשָּׂדֶה? מֵאִין אֶפֹּא הַעֲשָׂבִים הָרַעִים? וְהוּא אָמַר לָהֶם: אֵישׁ אִיבֹב עֵשֶׂה זֹאת. וְהַעֲבָדִים אָמְרוּ לוֹ: הַתְּרַצָּה אִזְּ שִׁלְחָה וְנִאֲסַף אוֹתָם? וְהוּא אָמַר, לֹא, פֶּן בְּאֶסְפָּכֶם אֶת־הַעֲשָׂבִים תַּעֲקְרוּ יַחַד אֹתָם גַּם אֶת־הַתְּבוּאָה. הַנִּיחוּ לַשִּׁנְיָהֶם לְהַצְטַמֵּחַ יַחַד עַד הַקְּצִיר, וּבַעַת הַקְּצִיר אִמְרָה לְקוֹצְרֵיהֶם: אֶסְפוּ רֵאשׁוֹנָה אֶת הַזִּיזְנִים וְקָשְׁרוּ אוֹתָם לְאֲגָדוֹת לְשָׂרְפָם, וְאֶת הַדְּגָן אֶסְפוּ אֶל הָאוֹצָר שְׁלִי.

מְשַׁל אַחַר שֵׁם לַפְּנִיָּהֶם לֵאמֹר, דּוּמָה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם לְגִרְגִיר תְּרַדְל, אֲשֶׁר לֶקַח אָדָם וְזָרַע בַּשָּׂדֶה, אֲשֶׁר הוּא הַקָּטָן מִכָּל הַזְּרָעִים, אֲמַנֵּם כְּאֲשֶׁר יִגְדֵל, הוּא הַגָּדוֹל מִכָּל הַיְרִקוֹת וְנַעֲשֶׂה עֵץ, כְּדֵי שְׂבִיבֵאוּ עוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם וַיִּשְׁכְּנוּ בַעֲנַפָּיו

מְשַׁל אַחַר דְּבַר לָהֶם: דּוּמָה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם לְשֹׂאֵר, אֲשֶׁר לֶקַחָהּ אִשָּׁה וְהִטְמִינָהּ בְּשִׁלְשָׁה סָאִים קָמַח, עַד אֲשֶׁר תִּחְמַץ בָּלוּ.

אֶת־כָּל־אֵלֶּה דְבַר יֵשׁוּעַ בְּמִשְׁלֵי לְהַמּוֹנִים, וּבְלֵי מְשַׁל לֹא דְבַר לָהֶם דְּבַר. כְּדֵי שְׂיִתְמַלֵּא הַנַּאֲמָר עַל־יְדֵי הַנְּבִיא הָאוֹמֵר: אֶפְתַּח בְּמִשְׁלִים פִּי, אֲבִיעַ נִסְתָּרוֹת מִיִּסוּד עוֹלָם.

אִזְּ עֲזַב אֶת הַהַמּוֹנִים וְכֹא אֶל בֵּיתוֹ. וַנִּגְשׁוּ אֵלָיו תַּלְמִידָיו וְאָמְרוּ, פָּרַשׁ לָנוּ אֶת מְשַׁל הַזִּיזְנִים שֶׁבַּשָּׂדֶה. וְהוּא עָנָה וְאָמַר לָהֶם, הַזֵּרַע אֶת הַזָּרַע הַטּוֹב הוּא בֶן הָאָדָם וְהַשָּׂדֶה הוּא הָעוֹלָם, וְהַזָּרַע הַטּוֹב הֵם בְּנֵי הַמְּלָכוּת, וְהַזִּיזְנִים הֵם בְּנֵי הָרַע, וְהָאִיבֹב הַזֵּרַע אוֹתָם הוּא הַשָּׂטָן, וְהַקְּצִיר הוּא סוּיָם הָעוֹלָם, וְהַקּוֹצְרִים הֵם מְלָאכִים. כִּשֵּׁם שֶׁנִּאֲסַפִּים הַעֲשָׂבִים הָרַעִים וְנִשְׂרָפִים בְּאֵשׁ, כִּד יִהְיֶה בְּשִׁלְמוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה. יִשְׁלַח בְּיַד־הָאָדָם אֶת־מְלָאכָיו, וְנִאֲסַפוּ מִמְּלָכוּתוֹ אֶת־כָּל־הַמְּכַשּׁוֹלִים וְאֶת־הָעוֹשִׂים אֶת־הַעוֹלָה, וַיִּשְׁלִיכּוּ אוֹתָם אֶל כְּבִשְׁן הָאֵשׁ, שֵׁם יִהְיֶה הַכִּי וְחֲרוֹק הַשָּׁנִים. אִזְּ הַצְּדִיקִים יִתְהַירוּ כְּשֶׁמֶשׁ בְּמַלְכוּת אַבְיָהֶם. מִי שְׂיִשׁ לוֹ אֲזַנִּים לְשִׁמְעַ, יִשְׁמַע.

שוב דומה מלכות השמים לאוצר הטמון בשדה, אשר מצאו אדם והחביאו, ומשמחתו הולך ומזכר את כל אשר לו וקונה את השדה ההוא.

שוב דומה מלכות השמים לאדם סוחר המבקש פנינים טובים. אשר מצא פנינה אחת יקרה ערה, הלך ומכר את כל אשר היה לו וקנה אותה.

שוב דומה מלכות השמים לרשת שהשליכה אל הים וקבצה מפל מין היה, כאשר מלאה, העלו אותה על החוף, וישבו ואספו את הטובים אל פלים, ואת הרקובים השליכו חוצה. ככה יהיה בהשלמת העולם. יצאו המלאכים ויבדילו את הרשעים מתוך הצדיקים, וישליכו אותם אל כבשן האש, שם יהיה הבכי וחרוק השנים. אומר להם ישוע: הבינו את כל אלה? אומרים לו: כן, אדונינו. והוא אמר להם, על כן כל סופר שהמחה למלכות השמים דומה לאדם בעל בית, אשר מוציא מאוצרו חפצות וישנות.

ויהי כאשר פלה ישוע את-המשלים האלה, ויעבר משם. ובא אל מולדתו ולמד אותם בבית הכנסת שלהם, עד שהשתוממו ואמרו: מאין לזה החכמה הזאת והגבורות? הלא זה הוא בן הנגר? הלא אמו נקראת מרים ואחיו יעקב ויוסס ושמעון ויהודה? והלא אחיותיו פלו אנתו הן? מאין אפוא לזה כל אלה? ויכשלו בו. וישוע אמר להם, אינני באי נבזה אלא במולדתו ובביתו. ולא עשה שם גבורות רבות בגלל חסר אמונתם.

יד

בזמן ההוא שמע הורדוס הטטררכס את השמועה על ישוע ואמר לגעריו: זה הוא יוחנן המטביל, הוא הוקם מן המתים, ועל כן הגבורות פועלות בו. כי הורדוס תפס את יוחנן, אסר אותו ושם אותו בבית הסהר בגלל הורודנה, אשת פיליפוס אחיו. כי אמר לו יוחנן: לא מתר לך לקחת אותה. ורצה להרג אותו, אבל פחד מן ההמון, כי התזיקו בו פנביא. ובהיעד יום ההגדת של הורדוס, רקדה בת הרוזנס באמצע ורצתה להורדוס. מאשר בשבועה הבטיח לה לתת את אשר תשא. והיא, לאחר שהודרכה על-ידי אמה, אומרת: תן לי פה על קערה את ראש יוחנן המטביל. ונעצב המלך, אבל בגלל השבועות והמסבים צנה לתת. ושלח והתיו את ראש יוחנן בבית המשמר. והובא ראשו על קערה ונתן לנערה, והיא הביאה אותו לאמה. והגישו תלמידיו, נשאו את הגוף וקברו אותו, ובאו והגידו לישוע.

וישוע שְׁמַע וְנִסּוּג מִשֵּׁם בְּסִפְיָהּ אֶל מְקוֹם מִדְּבַר לְבָדוֹ, וְהֶמְוִינִים שְׁמָעוּ וְהִלְכוּ אַחֲרָיו בְּרָגֶל מִן הַעָרִים. וַיִּשְׁוֹעַ יֵצֵא וַיֵּרָאָה הַמּוֹן רַב, וְנִכְמְרוּ רַחֲמָיו עֲלֵיהֶם וַרְפָּא אֶת חוֹלֵיהֶם. וּכְשֶׁהָיָה עָרֵב, נִגְשׂוּ אֵלָיו תַּלְמִידָיו וְאָמְרוּ: הַמְּקוֹם שׁוֹמֵם וְהַשְּׁעָה כְּבֹר עֲבָרָה, שְׁלַח אֶת הַהֲמוֹנִים כְּדֵי שְׁיִלְכוּ אֶל הַכְּפָרִים וְיִקְנוּ לָהֶם אֶכָּל. וַיִּשְׁוֹעַ אָמַר לָהֶם, אֵין לָהֶם צָרָה לְלֶכֶת, תִּנּוּ לָהֶם אֶתֶם לְאַכֹּל. וְהֵם אוֹמְרִים לוֹ, אֵין לָנוּ פָּאן אֱלֵא תַּמְשָׁה כְּפָרוֹת וּשְׁנֵי דָגִים. וְהוּא אָמַר הִבִּיאוּ לִי אוֹתָם הֵנָּה: וַצִּוָּה אֶת הַהֲמוֹנִים לְהִסָּב עַל הַדְּשָׂא, לְקַח אֶת תַּמְשַׁת הַכְּפָרוֹת וְאֶת שְׁנֵי הַדָּגִים, הִבִּיט אֶל הַשָּׁמַיִם וּבִרְרוֹ, וַיְשַׁבֵּר וַנִּתַּן לַתַּלְמִידִים אֶת הַכְּפָרוֹת, וְהַתַּלְמִידִים נִתְּנוּ לְהֲמוֹנִים. וְאָכְלוּ כֻלָּם וַשְּׁבַעוּ, וַיִּשְׂאוּ אֶת הַנוֹתֵר מִן הַפִּתִּיתִים שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי סִלִּים מְלֵאִים. וְהֶאֱכֹלִים הָיוּ אֲנָשִׁים כְּחֲמֶשֶׁת אֲלָפִים, מִלְּבַד נָשִׁים וַיְלָדִים.

וּמִיָּד אֵלַי: יִשְׁוֹעַ אֶת תַּלְמִידָיו לְעֹלוֹת לְסִפְיָהּ וְלְהַקְדִּים אוֹתוֹ אֶל הַעֲבָר, עַד אֲשֶׁר יִשְׁלַח אֶת הַמּוֹן הַעֵם וְאֲחֵרֵי שְׁשִׁלַּח אֶת הַהֲמוֹנִים, עֲלָה אֶל הַהָר לְבָדוֹ לְהַתְּפַלֵּל. וּכְשֶׁנִּשְׁעָשָׂה עָרֵב, הָיָה שֵׁם לְבָדוֹ. וְהַסִּפְיָהּ כְּבֹר הָיְתָה בְּאֲמֻצַּע הַיָּם, מֵעֵנָה עַל יְדֵי הַגְּלִילִים, כִּי הָרִיחַ הָיְתָה נִגְדִית. בְּאֲשֶׁמּוֹרָה הִרְבִּיעִית שָׁל הַלִּילָה הַלֵּף אֲלֵיהֶם יִשְׁוֹעַ מְהֵלֵף עַל הַיָּם. וּבִרְאוֹת הַתַּלְמִידִים אוֹתוֹ מְהֵלֵף עַל הַיָּם, נִבְהָלוּ וְאָמְרוּ כִּי רִיחַ הוּא, וּמִפִּחַד צָעֲקוּ. מִיָּד דִּבֶּר אֲלֵיהֶם יִשְׁוֹעַ לֵאמֹר: הַתְּחַזְּקוּ, אֲנִי הוּא, אֶל תִּירְאוּ. וַיַּעַן הַפְּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדוֹנָי אִם אַתָּה הוּא צִוָּה לִי לְבוֹא אֵלֶיךָ עַל הַיָּם וְהוּא אָמַר, בּוֹא. וַיֵּרַד פְּטְרוֹס מִן הַסִּפְיָהּ וְהֵלֵף עַל הַיָּם לְבוֹא אֶל יִשְׁוֹעַ. רָאָה אֶת הָרִיחַ הַחֲזָקָה וּפָחַד, וּכְשֶׁהִתְחַיֵּל לְטַבֵּעַ צָעַק וְאָמַר, אֲדוֹנָי, הוֹשִׁיעֵנִי. מִיָּד וַיִּשְׁוֹעַ הוֹשִׁיט אֶת-יָדוֹ, אֲחֻז בּוֹ וְאָמַר לוֹ: קַטֵּן אַמּוּנָה, לָמָּה הַסִּסְתָּ? וּכְשֶׁעָלוּ לְסִפְיָהּ, פָּסְקָה הָרִיחַ. וְהִבָּאִים בְּסִפְיָהּ הִשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ לֵאמֹר, בְּאֲמַת בְּרוּ-אֱלֹהִים אַתָּה.

וּבַעֲבָרָם בָּאוּ אֶל אֶרֶץ גִּינִיסְרֵת. וּכְאֲשֶׁר הִכִּירוּ אוֹתוֹ אֲנָשֵׁי הַמְּקוֹם הַהוּא, שְׁלַחוּ אֶל כָּל הַסְּבִיבָה הַהִיא, וְהִבִּיאוּ אֵלָיו אֶת כָּל הַחוֹלִים. וְהֵם הַפְּצִירוּ בּוֹ שֶׁאֲפִלוּ רַק יָגֵעוּ בְּכַנְף בְּגָדוֹ, וְכָל אֲשֶׁר נִגְעוּ נוֹשְׁעוּ.

י

אָז נִגְשׂוּ אֶל יִשְׁוֹעַ הַסּוֹפְרָיִם וְהַפְּרוּשִׁים מִירוּשָׁלַיִם לֵאמֹר לָמָּה תַּלְמִידֶיךָ עוֹבְרִים עַל מִסְרֵת הַזְּנוּבִים? כִּי אֵינָם רוֹחֲצִים אֶת יְדֵיהֶם בְּשֵׁהֶם אוֹכְלִים לֶחֶם. וְהוּא עֲנָה וְאָמַר לָהֶם, לָמָּה גַם אַתֶּם עוֹבְרִים עַל מִצְוֹת הָאֱלֹהִים בְּגִלְל מִסְרַתְכֶם? כִּי הָאֱלֹהִים צִוָּה לֵאמֹר: כִּפְדֵּךְ אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ, וְהִמְקַלְל אָב אוֹ אִם מוֹת יוֹמֵת. וְאַתֶּם אוֹמְרִים, מִי שִׂיאֵמַר לְאָב אוֹ לְאִם, מִתְּנָה הִיא אֲשֶׁר תִּתְּנָה מִמֶּנִּי, וְלֹא יִכְבַּד אֶת אָבִיו אוֹ אֶת אִמּוֹ וּבִטְלַתְּם אֶת-מִצְוֹת הָאֱלֹהִים

בגלל מִסְרָתְכֶם. חֲנֻפִים, יָפֵה נְבֵא עֲלֵיכֶם יִשְׁעֶיהוּ לֵאמֹר מִתְקַרֵּב אֵלַי הַעַם הַזֶּה בְּפִיָּהם וּבִשְׂפָתֵיהֶם מִכְבָּדִים אוֹתִי, אֲבָל לִבָּם רְחוּק מִמֶּנִּי. לְרִיק הֵם סוֹגְדִים לִי, מְלַמְּדִים תּוֹרוֹת שֶׁהֵן מִצְוֹת בְּנֵי אָדָם.

יִקְרָא אֶת־הַהֲמוֹן וְאָמַר לָהֶם, שְׁמַעוּ וְהִבִּינוּ. לֹא הִנַּכְנִס אֶל הַפֶּה מִטְמֵא אֶת הָאָדָם, אֲלֵא הַיּוֹצֵא מִן הַפֶּה הוּא מִטְמֵא אֶת הָאָדָם. אִזְ הִגִּישׁוּ תִּלְמִידָיו וְאָמְרוּ לוֹ, הַיּוֹדֵעַ אֶתְּךָ הַפְּרוֹשִׁים נִכְשְׁלוּ כְּשִׁשְׁמַעוּ אֶת הַדְּבָר? וְהוּא עָנָה וְאָמַר כֹּל גְּטִיעָה אֲשֶׁר לֹא נֹטַע אֲבִי שְׂבֻשְׂמִים תִּעֲקַר הַנִּיחֹו אוֹתָם, מְדַרְכִּים הֵם עֲנֻרִים שֶׁל עֲנֻרִים. עֲנֻר וְעֲנֻר אִם יִדְרִי, שְׁנֵי־הֵם אֵל בּוֹר יִפְלוּ. וּפְטָרוֹס עָנָה וְאָמַר לוֹ, הַסֵּבֵר לָנוּ אֶת הַמְּשָׁל הַזֶּה. וַיִּשׁוּעַ אָמַר: עֲדִין גַּם אַתָּם חִסְרֵי־בִינָה? הַעֲדִין אֵינְכֶם מִבִּינִים כִּי כֹל הִנַּכְנִס אֶל הַפֶּה הוֹלֵךְ אֶל הַבֶּטֶן וּמִשָּׁם מִשְׁלַח אֶל בֵּית הַפֶּסֶא? וְהַיּוֹצֵאִים מִן הַפֶּה, מִן הַלֵּב יוֹצֵאִים, וְהֵם מִטְמֵאִים אֶת הָאָדָם. כִּי מִן־הַלֵּב יוֹצֵאִים מִחֻשְׁבוֹת רַעוֹת, רְצִיחוֹת, נְאוּפִים, זְנוּת, גְּבֻחוֹת, עֲדִיוֹת שְׁקָר, חֲרוּפִים. אֵלֶּה הֵם הַמִּטְמֵאִים אֶת הָאָדָם, וְהַאֲכִילָה בְּיָדֵם לֹא רְחוּצוֹת אֵינָה מִטְמֵאָה אֶת הָאָדָם.

וַיֵּצֵא מִשָּׁם, יִשׁוּעַ נִסּוּג אֶל אֲזוּרֵי צוּר וְצִידוֹן וְהִנֵּה אִשָּׁה פְּנַעֲנִית מִן הַגְּבּוּלוֹת הַהֵם יֹצֵאָה וְצִעֲקָה אֵלָיו לֵאמֹר: רַחֵם עָלַי, אֲדוֹנֵי בֶן דָּוִד, בְּתִי מֵאַחַת שָׁד בֶּאֱפוֹן נוֹרָא. וְהוּא לֹא עָנָה לָהּ דְּבָר. וּנְגָשׁוּ הַתַּלְמִידִים שָׁלוּ וַיִּשְׁאַלוּ אוֹתוֹ לֵאמֹר, שְׁלַח אוֹתָהּ, כִּי הִיא צוֹעֲקַת מֵאַחֲרֵינוּ. וְהוּא עָנָה וְאָמַר: לֹא נִשְׁלַחְתִּי אֲלֵא אֶל הַצֵּאן הַאֲבָדוֹת שֶׁל בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְהִיא בָּאָה הַשְׂמֵחַתָּה לוֹ לֵאמֹר אֲדוֹנֵי עֲזַרְלִי: וְהוּא עָנָה וְאָמַר, לֹא טוֹב לְקַחַת אֶת לֶחֶם הַיְלָדִים וּלְהַשְׁלִיךְ לַכְּלָבִים. הִיא אֲבָל אֲמָרָה, כֵּן, אֲדוֹנֵי, וְכִי הַכְּלָבִים הַקְּטַנִּים אוֹכְלִים מִן הַפְּרוּרִים הַנּוֹפְלִים מִשְׁלַחַן אֲדוֹנֵיהֶם. אִזְ עָנָה הַיִּשׁוּעַ וְאָמַר לָהּ: הוּי אִשָּׁה, גְּדוֹלָה אֲמוּנָתְךָ! יְהִי לָךְ כִּרְצוֹנָךְ. וַנִּרְפָּאָה בְּתֵהּ מִן הַשָּׁעָה הַהִיא.

וַיִּשׁוּעַ עֲבַר מִשָּׁם וּבָא אֶל יַם הַגְּלִיל, וְעָלָה אֵל הַקָּר וַיִּשֵׁב שָׁם. וּנְגָשׁוּ אֵלָיו הַמוֹנִים רַבִּים שֶׁהָיוּ מְחֻיָּקִים עִמָּהֶם פְּסָחִים, עֲנֻרִים, חֲרָשִׁים, מְכִי אֲבָרִים וְאַחֲרֵים רַבִּים, וְהַשְׁלִיכֵי אוֹתָם לְרַגְלָיו שֶׁל יִשׁוּעַ, וְהוּא רִפָּא אוֹתָם. כַּדִּי שֶׁהַמוֹנִים הִתְפַּלְאוּ רוֹאִים חֲרָשִׁים שׁוֹמְעִים, אֲלֵמִים מְדַבְּרִים, נְכִים בְּרִיאִים, פְּסָחִים מְהֻלְכִים וְעֲנֻרִים רוֹאִים, וּכְבָדוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

וַיִּשׁוּעַ קָרָא לְתַלְמִידָיו וְאָמַר: יֵשׁ לִי רַחֲמִים עַל הַהֲמוֹן, כִּי כֹכֵר שְׁלִשָּׁה יָמִים הֵם שׁוֹהִים אִתִּי וְאֵין לָהֶם מָה לֵאכֹל, וְאֵינִי רוֹצֵה לְשַׁלְּחֵם רְעִבִים, כֵּן יַעֲפוּ בְּדֶרֶךְ. וְאוֹמְרִים לוֹ תַלְמִידָיו, מֵאִין לָנוּ בְּמִדְבָּר פְּכוּרוֹת לֶחֶם רַבּוֹת כֹּל כֵּךְ כַּדִּי לְהַשְׁבִּיעַ הַמוֹן רַב כֹּל כֵּךְ? וַיֹּאמֶר לָהֶם יִשׁוּעַ: כַּמָּה פְּכוּרוֹת לֶחֶם יֵשׁ לָכֶם? וְהֵם אָמְרוּ: שְׁבַע, וּמַעַט דָּגָים קְטַנִּים. וַצִּוָּה לְהַמוֹנִים

להסב על הארץ. ולקח את שבעת הלחמים ואת הדגים, הודה בצע ונתן לתלמידיו, והתלמידים לקמונים. וכלם אכלו ושבעו, ונשאו את הנוטר מן הפתיתים שבע סלים מלאים. והאוקלים היו ארבעת אלפים אנשים, לבד מנשים וילדים. ואחרי ששלח את הקמונים, עלה אל האננה ונא אל גבולות מגדלה:

י

הפרושים והצדוקים נגשו ומנסים אותו, שאלו ממנו להראות להם אות מן השמים. והוא ענה ואמר להם, כשהנה ערב אתם אומרים, מזג אור יפה, כי השמים אדמים, ובבקר, היום חרף, כי השמים אדמים ומקדריים. צבועים, אתם יודעים להבחין את פני השמים, אבל את אותות העתים אינכם יכולים לדעת? דור רע ומצאף מבקש אות, ואות לא ינתן לו אם לא אות יונה הנביא. ועזב אותם וילך.

ובבוא תלמידיו אל העבר, שכחו לקחת לחם. וישוע אמר להם: ראו והשמרו משאור הפרושים והצדוקים. והם היו מתוכחים ביניהם לאמר כי לחם לא לקחנו. וישוע נדע ואמר להם, מה אתם מהרהרים בעצמכם, קטני אמונה, כי לחם לא לקחתם? עדין לא מבינים, וגם לא זוכרים את חמשת הפירות של חמשת האלפים, וכמה סלים לקחתם? ולא את שבעת הלחם של ארבעת האלפים וכמה סלים לקחתם? איך אינכם מבינים כי לא על הלחם אמרתי לכם להזהר משאור הפרושים והצדוקים? אז הבינו כי לא אמר להזהר משאור הלחם, אלא מתורת הפרושים והצדוקים.

וכשבא ישוע אל אזור קיסריה של פיליפוס, שאל את תלמידיו לאמר: מי אומרים האנשים שכן האדם הוא? והם אמרו: הללו יוחנן המטביל, ואחרים אליהו, ואחרים ירמיהו או אחד מן הנביאים. ואמר להם, ואתם מי אתם אומרים שאני? וענה שמעון פטרוס ואמר: אתה הוא המשיח בן האלהים החי. ונען ה' ישוע ויאמר לו מברך אתה שמעון ברי יונה כי בשר ודם לא גלה לך אלא אבי שבשמים ואני אומר לך כי אתה פטרוס, ועל הסלע הזה אבנה את קהלתי, ושערי שאול לא יתגברו עליה. ואתן לך את מפתחות מלכות השמים, וכל אשר תאסר על הארץ יהיה אסור בשמים, וכל אשר תאמר על הארץ יהיה מתר בשמים. אז צוה על תלמידיו שלא יאמרו לאיש כי הוא ישוע המשיח.

מאז החל ישוע להראות לתלמידיו כי עליו ללכת אל ירושלים ולסבל רבות מן הזמנים והכבדים הגדולים והסופרים ולהקריב, וביום השלישי לקום. ויקח הפטרוס אותו

בצד ויחל לגער בו לאמר חלילה לך אדוני לא יהיה לך זאת. והוא הפנה ואמר לפטרוס, לך אחרי, שטון, מכשול אמה לי, כי אינך חושב את דברי האלהים, אלא את דברי האנשים.

אז אמר ישוע לתלמידיו: אם מישהו רוצה לבוא אחרי, יכפר בעצמו וישא את צלבו וילך אחרי. כי מי שירצה להושיע את נפשו, יאבד אותה, ומי שיאבד את נפשו בגללי, ימצא אותה. מה-פי יועיל לאדם אם את-העולם כלו ירוח, ואת-נפשו יפסיד? או מה-יתן אדם תמורת נפשו? עתיד פי בן-האדם לבוא בכבוד אביו עם מלאכיו, ואז ישיב לכל אחד לפי מעשהו. אמן אני אומר לכם, יש אנשים מן העומדים פה אשר לא יטעמו מנת עד אשר יראו את בן האדם בא במלכותו.

יז

ואחרי ששנת ימים לזמן ישוע את-פטרוס ואת-יעקב ואת-יוחנן אחיו, ומעלה אותם אל הר גבוה לבדם. והשתנה לפניהם, והאירו פניו כשמש, ובגדיו היו לבנים פאור. והנה נראו להם משה ואלהו מדברים עמו. וענה פטרוס ויאמר לישוע, אדוני, טוב לנו להיות פה, אם תרצה, נעשה פה שלש סעות, לך אחת ולמשה אחת ולאלהו אחת. עודנו מדבר והנה ענן מאיר הצל עליהם, והנה קול מן הענן אומר: זה הוא בני האהוב אשר בו רציתי, אליו שמעו. וכשמעו התלמידים, נפלו על פניהם ונראו מאד. ויש ישוע ויגע בהם ויאמר, קומו ואל תיראו. וכשהרימו את עיניהם, לא ראו איש, כי אם את ישוע לבדו וברדתם מן ההר צוה עליהם ישוע לאמר: לאיש אל תאמרו את המראה עד אשר בן-האדם יקום מן המתים ושאלו אותו תלמידיו לאמר: מדוע אז אומרים הסופרים שאליהו צריך לבוא תחלה? וישוע ענה ואמר להם, אליהו אמנם בא ראשונה וישב את הכל, אומר אני לכם כי אליהו כבר בא, ולא הפירו אותו, אלא עשו בו כלל אשר רצו. ככה גם בן-האדם עתיד לסבל על ידיהם. אז הבינו התלמידים כי על יוחנן המטביל דבר אליהם.

וכשפאו אל ההמון, נגש אליו איש כורע לפניו ואומר אדוני, רחם על בני, כי הוא מלךך וסובל רעה, כי פעמים רבות נופל לאש ופעמים רבות למים. והבאתי אותו אל תלמידך, ולא יכלו לרפאותו. ויען ישוע ויאמר, הוי דור לא נאמן ונענה, עד מתי אהיה עמכם; עד מתי אסבל אתכם; הביאו אותו אלי הנה. ויגער בו ישוע, ויצא ממנו השד, ונרפא הנער מן השעיה ההיא. אז התקרבו התלמידים אל ישוע בינם לבין עצמם ואמרו, מדוע אנחנו לא יכלנו לגרש אותו? וישוע אמר להם, בגלל חסר האמונה שלכם. אמן כי

אומר אני לכם, אם יש לכם אמונה כגרגיר חרדל, תאמרו להר הנה, עבר מכאן לשם, ויעבר, ולא דבר יהיה בלתי אפשרי לכם. וזה המין אינו יוצא אלא בתפלה ובצום.

ובהסתובבם בגליל אמר להם ישוע, עתיד בן־האדם להמסר בידי אנשים ויהרגו אותו, וביום השלישי יקום. והם התעצבו מאד.

ובבואם אל כפר נחום, נגשו הלווקחים את שני הדרךמון אל פטרוס ואמרו, המורה שלכם לא משלם את שני הדרךמון? אומר, כן. וכשנכנס אל הבית, קדם אותו ישוע לאמר: מה נראה לך, שמעונו? מלכי הארץ ממי לוקחים מסים או מקס? מבניהם או מן הזרים? אומר לו פטרוס: מן הזרים. אמר לו ישוע: אכן, חפשים הם הבנים. כדי שלא נכשיל אותם, לך אל הים, השלך חכה, ואת הדג העולה ראשון שא, ופתח את פיו, תמצא סטטר. קח אותו ותן להם תחתי ותחתידי.

יח

באותה השעה באו התלמידים אל ישוע ואמרו: מי אפוא גדול במלכות השמים? וישוע קרא ללד והעמידו בתוכם ואמן אני אומר לכם, אם לא תשובו ותהיו כילדים, לא תכנסו למלכות השמים. מי שישפיל את עצמו כילד הנה, הוא הגדול במלכות השמים. ומי שיקבל ללד אחד כזה על שמי, אותי הוא מקבל ואשר יכשיל אחד מן־הקטנים האלה המאמינים בי, נוח לו שיאתלה רכב חמור על־צווארו ויטבע במצולות הים. אוי לעולם מן המכשולים, כי הכרח הוא שיבואו המכשולים, אבל אוי לאדם שהוא שעל ידו בא המכשול. אם ידך או רגלך מכשילה אותך, כרת אותה והשלך ממך, כי טוב לך להכנס אל החיים פסח או גדם, מאשר יהיו לך שתי ידים או שתי רגלים ולהשלך אל האש הנצחית. ואם עיניך מכשילה אותך, עקר אותה והשלך ממך, כי טוב לך לבוא אל החיים חד־עין, מאשר להשלך אל גיהנם האש ושתי עיניך עמה. ראו שלא תבוזו לאחד מן הקטנים האלה, כי אומר אני לכם שמלאכיהם בשמים רואים תמיד את פני אבי שבשמים. כי בא בן־האדם להושיע את־האבוד.

מה נראה לכם? אם יהיה לאיש מאה כבשים ויתעה אחד מהם, הלא יעזוב את התשעים ותשעה על ההרים וילך לבקש את התועה? ואם ימצא אותו, אמן אומר אני לכם כי שש עליו יותר מאשר על התשעים ותשעה שלא תעו. ככה אין זה רצון לפני אביכם שבשמים שיאבד אחד מן הקטנים האלה.

ואם יִחַטָּא אֵלֶיךָ אַחִיד, לָךְ וְהוֹכַח אוֹתוֹ בֵּינְךָ וּבֵינֵנוּ לְבָדוּ. אִם יִשְׁמַע אֵלֶיךָ, הֲרוּחַתְּ אֶת־אֶחִידוֹ. וְאִם לֹא יִשְׁמַע, קַח עִמָּךְ עוֹד אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם, לְמַעַן עַל־פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלִישָׁה יָקוּם כְּלִי־דָבָר. וְאִם יִתְעַלֵּם מִךֶּם, אָמַר לְקַהֵל, וְאִם גַּם מִן הַקָּהָל יִתְעַלֵּם, יִהְיֶה לָּךְ כְּמוֹ הַגּוֹי וְהַמּוֹכֵס. אַמּוֹ, אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם: כָּל אֲשֶׁר תִּאֲסְרוּ עַל הָאָרֶץ יִהְיֶה אֲסוּר בְּשָׂמַיִם, וְכָל אֲשֶׁר תִּתִּירוּ עַל הָאָרֶץ יִהְיֶה מִתֵּר בְּשָׂמַיִם. שׁוּב אַמֵּן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם, כִּי אִם שְׁנַיִם מִכֶּם יִסְכְּמוּ עַל הָאָרֶץ עַל כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יִשְׁאַלוּ, יִהְיֶה לָהֶם מֵאֵת אֲבִי שְׁבַשְׂמַיִם. כִּי בְּאֲשֶׁר שְׁנַיִם אוֹ שְׁלִישָׁה נִאְסָפִים לִשְׁמִי, שָׁם אֲנִי בְּתוֹכֶם.

אז התקרב אליו פטרוס ואמר, אדוני, כמה פעמים יחטא לי אחי ואסלח לו? עד שבע פעמים? אומר לו ישוע: לא אומר אני לך עד שבע פעמים, אלא עד שבעים פעם שבע.

לפיכך נמשלה מלכות השמים למלך בשר ודם, שרצה לעשות חשבון עם עבדיו. כשהחל לסלק חשבונות, הובא לפניו חייב אחד של איך־מספר ככרים. וכאשר לא היה לו להשיב, צנה אדוניו למכור אותו ואת אשתו ואת ילדיו ואת כל אשר היה לו, ולשלם. ויפל העבד וישתחו לו לאמר: אדוני, הארוף אפים עלי ואת־הכל אשיב לך. ונכמרו רחמיו של אדון העבד ההוא, ושתרר אותו, ואת ההלואה מחל לו. והעבד ההוא יצא ומצא אחד מעבדי חבריו, אשר חייב לו מאה דינרים, ואחז בו וחקק אותו לאמר: השב לי אם יש מה שאתה חייב. נפל אפוא עבד־חברו על רגליו והתחנן אליו לאמר: האריך אפך עלי ואשלם לך. אבל הוא לא רצה, אלא הלך והשליך אותו אל בית הסהר עד אשר ישיב את החוב.

וראו העבדים החברים שלו את הנהיגה, נעצבו מאד, וכאזו ובארו ויאדוניהם את כל הנהיגה. אז קרא אותו אדוניו ואמר לו: עבד רשע, את כל החוב ההוא מחלתי לך, מאחר שהתחננת אלי. הלא היה עליך לרחם על עבד־חברך, כשם שאני רחמתי עליך? וכעס אדונו, מסר אותו למעננים עד אשר ישיב את כל החוב שלו. ככה יעשה לכם אבי שבשמים, אם לא תסלחו איש לאחיו מלבבכם את פשעיהם.

יט

ויהי כאשר פלה ישוע את הדברים האלה, נסע מן הגליל ויבא אל גבולות יהודה מעבר לירדן. ויעקבו אתריו המונים רבים, ורפא אותם שם. ונגשו אליו הפרושים, מנסיים אותו ואומרים לו: האם מתר לאדם לשלח את אשתו מכל סבה? והוא ענה ואמר להם, הלא קראתם כי העושה מראשית עשה אותם זכר ונמכה ואמר על פן יעזוב־איש את־אביו

ואת־אמו ודבק באשתו, והיו לבשר אחד כְּדִי שְׁלֹא יִהְיוּ עוֹד שְׁנַיִם, אֲלֵא בְּשֵׁר אֶחָד. ומה שְׁהֲאֵלֵהִים צַרֶּף, אָדָם אֶל יִפְרִיד. אוֹמְרִים לוֹ: מִדּוּעַ אֶפּוֹא צְנוּה מִשָּׁה לְתַת סִפְר כְּרִיתוֹת וּלְשִׁלְחָהּ? אוֹמֵר לָהֶם, כִּי מִשָּׁה מִפְּנֵי קִשְׁיוֹת לְבַבְכֶם הִרְשָׁה לָכֶם לְשַׁלַּח אֶת נְשֵׁיכֶם, אֲבָל מִתְחַלָּה לֹא הָיָה כֵּד. אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם, כִּי כָּל אֲשֶׁר יִגְרַשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֵא בְּגָלָל זְנוּת וַיִּוֹשֵׁא אֶחְתָּר נּוֹאֶף, וְהַנּוֹשֵׂא גְרוּשָׁה נּוֹאֶף. אוֹמְרִים לוֹ תִּלְמִידָיו: אִם כֵּד הִיא הַסִּבָּה שֶׁל הָאָדָם עִם הָאִשָּׁה, לֹא כְּדֵאי לְהִתְחַתֵּן. וְהוּא אָמַר לָהֶם: לֹא כָּלֶם מְקַבְּלִים אֶת הַדְּבָר הַזֶּה, אֲלֵא אֵלֶּה שְׁנַתּוֹ לָהֶם. כִּי יֵשׁ סְרִיסִים אֲשֶׁר נּוֹלְדוּ כִּכָּה מִכֶּטֶן אִמָּם, וַיֵּשׁ סְרִיסִים אֲשֶׁר סָרְסוּ עַל יְדֵי בְּנֵי אָדָם, וַיֵּשׁ סְרִיסִים אֲשֶׁר סָרְסוּ אֶת עֲצָמָם לְמַעַן מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם. מִי שֶׁיְּכֹוֹל לְקַבֵּל, יִקְבַּל.

אָז הוֹבֵאוּ אֵלָיו יְלָדִים, כְּדִי שִׁשִּׁים עֲלֵיהֶם אֶת הַיָּדִים וַיְתַפְּלֵל, אֲבָל הַתִּלְמִידִים גָּעְרוּ בָהֶם. וַיִּשְׁוֵעַ אָמַר, הַנִּיחוּ לְיְלָדִים וְאַל תִּמְנְעוּ אוֹתָם לְבוֹא אֵלַי, כִּי לְכֹאֲלָה הִיא מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם. וְשֵׁם אֶת יְדָיו עֲלֵיהֶם הִלֵּךְ מִשָּׁם.

וְהָיָה אֶחָד נִגַּשׁ וְאָמַר לוֹ, מוֹרָה טוֹב, מָה טוֹב אַעֲשֶׂה כְּדִי שִׁיְהִיָּה לִי חַיֵּי עוֹלָם? וְהוּא אָמַר לוֹ, מָה אֶתָּה קוֹרָא לִי טוֹב; אֵינן טוֹב אִם לֹא אֶחָד, הָאֵלֵהִים. וְאִם אֶתָּה רּוֹצֵה לְבוֹא אֶל הַחַיִּים, שְׁמַר אֶת־הַמְצוּוֹת. אוֹמֵר לוֹ: אֵיזוֹת? וַיִּשְׁוֵעַ אָמַר: לֹא תִרְצַח, לֹא תִנְאַף, לֹא תִגְנֹב, לֹא תַעֲנֶה עַד שֶׁקָּרָ, כִּבֵּד אֶת הָאֵב וְאֶת הָאֵם, וְאַהֲבַת אֶת רֵעֶךָ כְּמוֹךְ. אוֹמֵר לוֹ הַנַּעֲר: כָּל אֵלֶּה שְׁמַרְתִּי מִנְעוּרַי, מָה עוֹד חָסֵר לִי? אָמַר לוֹ יִשׁוּעַ, אִם אֶתָּה רּוֹצֵה לְהִיֹּת מְשָׁלֶם, לֵךְ מְכֹר אֶת נְכֻסֶיךָ וְתוֹ לְעַנְיִים, וַיְהִיָּה לֵךְ אוֹצֵר בְּשָׁמַיִם, וּבוֹא וְלֵךְ אַחֲרָי. וְהַכְּחִיר שָׁמַע אֶת הַדְּבָר וְהִלֵּךְ מִתְּאֵבֵל, כִּי הָיָה מְחֻזָּק בְּנְכֻסִים רַבִּים. וַיִּשְׁוֵעַ אָמַר לְתִלְמִידָיו, אֲמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם כִּי בְּקוֹשֵׁי יִכְנַס עֲשִׂיר אֵל מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם. שׁוֹב אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם, קַל יוֹתֵר לְגַמֵּל לְעַבּוֹר דְּרָךְ חוֹר שֶׁל מַחֲט מֵאֲשֶׁר לְעֲשִׂיר לְהַכְנִס לְמַלְכוּת הָאֵלֵהִים. וַשְׁמַעוּ תִּלְמִידָיו וְהִשְׁתּוֹמְמוּ מְאֹד וְאָמְרוּ: מִי אֶפּוֹא יְכוֹל לְהוֹשִׁיעַ? וַיִּשְׁוֵעַ הַבֵּיט וְאָמַר לָהֶם: אֲצַל בְּנֵי אָדָם זֶה בְּלִתי אֲפֹשְׁרִי, אֲבָל אֲצַל אֵלֵהִים הַכֹּל אֲפֹשְׁרִי. אָז עָנָה פֶּטְרוֹס וְאָמַר לוֹ: הִנֵּה אֲנִיכֶנּוּ עוֹבְדֵנוּ אֶת הַכֹּל וְהִלְכֵנוּ אַחֲרֶיךָ, מָה אֶפּוֹא יְהִיָּה לְנוֹ? וַיִּשְׁוֵעַ אָמַר לָהֶם אֲמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם כִּי אִתְּם שֶׁהִלְכְתֶם אַחֲרַי בְּהִתְחַדְשׁוֹת כְּאֲשֶׁר יֵשֵׁב בְּיַהֲדָדְם עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ תִּשְׁבּוּ גַם אִתְּם עַל שְׁנַיִם עֶשְׂר כְּסֵאוֹת שׁוֹפְטִים אֶת שְׁנַיִם עֶשְׂר שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל אֲשֶׁר עוֹבֵד בְּתִים אוֹ אַחִים אוֹ אַחִיוֹת אוֹ אֵב אוֹ אִם אוֹ אִשָּׁה אוֹ יְלָדִים אוֹ שְׂדוֹת בְּעַבּוֹר שְׁמִי, יִקַּח מֵאָה פְּעֻמִּים וַיִּירֶשׁ חַיֵּי עוֹלָם. רַבִּים אֲבָל יְהִיוּ רֵאשׁוֹנִים אַחֲרוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים רֵאשׁוֹנִים.

פי דומה מלכות השמים לבעל בית אשר יצא בבקר השכם לשכר פעלים לכרמו והסכים עם הפועלים על דינר ליום, ושלה אותם אל פרמו. ויצא כמו בשעה השלישית וראה אחרים עומדים בשוק בטלנים. ולהם אמר: לכו גם אתם אל הכרם, ואת אשר יהיה צדיק אתן לכם. והם הלכו. שוב יצא כמו השעה הששית והתשיעית, עשה כמוהו. ואולם בשעה העשירי-עשרה יצא ומצא אחרים עומדים בטלים, ואמר להם: מדוע עמדתם כאן את כל היום בטלים? אומרים לו, פי איש לא שקרנו. אומר להם, לכו גם אתם אל הכרם, ואשר יהיה צדיק תקחו. וכשהנה ערב, אמר אדון הכרם לסוכנו, קרא לפועלים והשב להם את השכר, התחל מן האחרונים עד הראשונים. והבאים בשעה האחת עשרה לקחו דינר אחד. ובבוא הראשונים חשבו פי יותר יקחו, וגם הם לקחו דינר לאיש. ולאחר שלקחו, התלוננו על בעל הבית אומרים פי אלה האחרונים שעה אחת עשו, וישוים לנו אותם עשית לנו שאים את משא היום ואת החם. והוא ענה ואמר לאחד מהם חבר לא עשיתי לה ענין הלא בדינר הסכמת עמי שא את שלך ולו, אני רוצה לתת לזה האחרון כמו לה. או הלא מתר לי לעשות מה שאני רוצה בשלי? אם עינך רעה היא מפני שאני טוב? ככה יהיו האחרונים ראשונים והראשונים אחרונים, פי רבים הם הקרואים, אכל מעטים הבחורים.

ובעלותו של ישוע לירושלים לקח את שנים העשר התלמידים בינו לבינם בדרך ואמר להם הנה אנחנו עולים לירושלים, ובן-האדם ימסר לפניהם הגדולים ולסופרים, וירשיעו אותו למנת. ונסגירו אותו לגוים להלעיג ולהלקות ולצלבו, וביום השלישי יקום.

אז נגשה אליו אם בני וידי עם בניה, משתתנה ומבקשת ממנו דבר. והוא אמר לה: מה את רוצה? אומרת לו: אמר כפי שישבו שני בני אלה, אחד מימינך ואחד משמאלך, כמלכותך. ענה והישוע אמר: לא יודעים אתם מה שואלים. יכולים אתם לשתות את הכוס אשר אני עומד לשתות, או את הטבילה אשר אני נטבל להטבל? אומרים לו: יכולים. ואומר להם: את כוסי אכן תשתו, ואת הטבילה אשר אני נטבל בה תטבלו, אבל לשתות מימיני ומשמאלי אין בנדי לתת, כי אם לאשר הוכן עלי ידי אבי. וכשמעו העשרה, נעמו על שני האחים. וישוע קרא אותם ואמר, אתם יודעים פי שרי הגוים שולטים עליהם והגדולים מפעילים סמכות עליהם. לא ככה יהיה ביניכם, אלא מי שירצה להיות גדול ביניכם, יהיה משרתכם. ומי שירצה להיות ככם ראשון, יהיה עבד שלכם כשם שכוהן האדם לא בא להשרת אלא לשרת ולתת את נפשו כפר תחת רבים.

ובצאתם מיריחו, עקב אחריו המון רב. והנה שנים עורים יושבים עליה הדרך, ושמעו פי ישוע עובר, צעקו לאמר, חננו אותנו, אדוני, בדרךך. והקמון גער בהם כפי

שִׁישִׁתְקוּ, אָבֵל הֵם צָעֲקוּ יוֹתֵר וְאָמְרוּ, רַחֵם עָלֵינוּ, אֲדוֹנָי, בְּיָדְךָ. וְעַמֵּד יִשׁוּעַ, קְרָא אוֹתָם וְאָמַר: מָה אַתֶּם רוֹצִים שְׂאֲעֲשֶׂה לָכֶם? אוֹמְרִים לוֹ, אֲדוֹנָי, שִׁיפְתַּחוּ עֵינֵינוּ. וְיִשׁוּעַ, שָׁנַכְמָרוּ רַחֲמָיו, נָגַע בְּעֵינֵיהֶם, וּמִיָּד רָאוּ עֵינֵיהֶם, וְהִלְכוּ אֲתָרָיו.

כא

וּכְבֹּאֶשֶׁר הִתְקַרְבוּ אֶל יְרוּשָׁלַיִם וּבָאוּ אֶל בֵּית־פְּגִי אֵל הַר הַזֵּיתִים, אָז שָׁלַח יִשׁוּעַ שְׁנֵי תַלְמִידִים אוֹמְרֵי לָהֶם, לֵכוּ אֶל הַכֶּפֶר שְׁנַגְדְכֶם, וּמִיָּד תִּמְצְאוּ אֶתוֹן קְשׁוּיָה וְעִיר עֲמָה, הַתִּירוּ וְהִבִּיאוּ לִי. וְאִם מִישָׁהוּ יֹאמֵר לָכֶם מְשָׁהוּ, תֹּאמְרוּ כִי לֹא דוֹן לֵשׁ צִרָה בְּהֶם, וּמִיָּד הוּא יִשְׁלַח אוֹתָם. וְזֶה כִּלּוֹ נִהְיָה כַּדִּי שִׁיתְמַלֵּא הַנְּצִאֵם עַל־יְדֵי הַנְּבִיא הָאוֹמֵר, אָמְרוּ לְבַת־צִיּוֹן: הִנֵּה מִלְכָּךְ בָּא לָךְ, עֲנִי וְרַכֵּב עַל־חֲמוֹר וְעַל־עִיר בְּיָדְךָ.

וְהַתַּלְמִידִים הִלְכוּ וַעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה לָהֶם יִשׁוּעַ הִבִּיאוּ אֶת הָאֶתוֹן וְאֶת הָעִיר, וְשָׂמוּ עֲלֵיהֶם אֶת בְּגָדֵיהֶם, וְהוּא יָשָׁב עֲלֵיהֶם. רַב הָהֶמוֹן הֵצִיעוּ אֶת בְּגָדֵיהֶם בְּדֶרֶךְ, וְאֲתָרִים כָּתוּבוֹת עֲנָפִים מִן הָעֲצִים וְהֵצִיעוּם בְּדֶרֶךְ. וְהַהֶמוֹנִים הַמְקַדְיָמִים וְהַהוֹלְכִים אֲתָרֵיהֶם צָעֲקוּ לֵאמֹר: הוֹשִׁעֵנָּה לְבְּיָדְךָ, בְּרוּךְ הוּא הַבָּשָׂם יְהוָה, הוֹשִׁעֵנָּה בְּמִרוֹמָיִם.

וּכְבֹּאוֹ לִירוּשָׁלַיִם נִדְרָעוּעָה כָּל הָעִיר לֵאמֹר: מִי הוּא זֶה? וְהַהֶמוֹנִים הָיוּ אוֹמְרִים, זֶה הוּא יִשׁוּעַ הַנְּבִיא מִנְּצַרְתַּת הַגִּלִּיל.

וְיִשׁוּעַ נִכְנַס אֶל מִקְדָּשׁ הָאֱלֹהִים, וְהוֹצִיא אֶת כָּל הַמּוֹכְרִים וְהַקּוֹנִים בַּמִּקְדָּשׁ, וְהִפְךָ אֶת שִׁלְחָנוֹת הַשְּׁלֻחָנִים וְאֶת כִּסְאוֹת מוֹכְרֵי הַיּוֹנִים וְאוֹמְרֵי לָהֶם: כָּתוּב, בְּיַמִּי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא, וְאַתֶּם עֹשִׂיתֶם אוֹתוֹ מְעַרְת פְּרִיצִים.

וּנְגָשׁוּ אֵלָיו פְּסָחִים וְעוֹרִים בַּמִּקְדָּשׁ, וְרָפָא אוֹתָם. וְרָאוּ הַכֹּהֲנִים הַרְאָשִׁים וְהַסּוֹפְרִים אֶת הַנִּפְלְאוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה וְאֶת הַיְלָדִים הַצּוֹעֲקִים בַּמִּקְדָּשׁ וְאוֹמְרִים, הוֹשִׁעֵנָּה לְכוּ דָוָד, וּיְכַעֲסוּ. וְאָמְרָתִי לוֹ: הַשׁוֹמֵעַ אֶתָּה מָה אֵלֶּה אוֹמְרִים? וְיִשׁוּעַ אוֹמֵר לָהֶם: כֹּן, הַמְעוֹלֵם לֹא קִרְאתֶם כִּי מִפִּי עוֹלָלִים יוֹנְקִים יִסְדֹּת תִּהְלֶה? וְעוֹב אוֹתָם, יֵצֵא אֵל מִחוּץ לְעִיר אֵל בֵּית־עֵינֵיהֶ, וְלֵן שֵׁם.

בְּבִקְרָה, בְּשׁוּבוֹ אֶל הָעִיר, רָעַב. וְרָאָה עֵץ תְּאֵנָה אֶחָד עַל הַדֶּרֶךְ, בָּא אֵלָיו, וְלֹא מָצָא בוֹ דָּבָר כִּי אִם עֲלִים בְּלֶכֶד, וַיֹּאמֶר לוֹ: לֹא יִהְיֶה מִמֶּךָ פְּרִי עוֹד לְעוֹלָם. וַיִּיבֹשׁ עֵץ הַתְּאֵנָה מִיָּד.

וכאשר ראו התלמידים, תמהו ואמרו: איך יבשה התאנה מיד? ויען ישוע ויאמר להם אמן
אומר אני לכם אם יש לכם אמונה ולא תספקו ולא רק את מעשה התאנה תעשו אלא אפלו
אם תאמרו לה הנה הנשא והשלף אל הים יהיה: וכל אשר תשאלו בתפלה באמונה,
תקבלו

וכשפא אל המקדש, נגשו אליו בעודו מלמד הכהנים הגדולים וזקני העם ואמרו:
באיזו סמכות אתה עושה אלה, ומי נתן לך את הסמכות הזאת? ויען ישוע ויאמר להם,
אשאל אתכם גם אני דבר אחד, אשר אם תאמרו לי, גם אני אמר לכם באיזו סמכות אני
עושה אלה. הטבילה של יוחנן, מאין היתה? מן השמים או מן האנשים? והם היו מהרהרים
בינם לבין עצמם ואמרו: אם נאמר מן השמים, יאמר לנו, מדוע אפוא לא האמנתם לו? ואם
נאמר, מן האדם, יראים אנחנו את ההמון, כי כלם רואים את יוחנן כנביא. וענו לישוע
ואמרו: לא ידענו. ואמר להם גם הוא: גם אני לא אומר לכם באיזו סמכות אני עושה אלה.

מהנראה לכם? אדם אחד היה לו שני ילדים, ונגש אל הראשון ואמר, בני, לה היום
עבד בכרמי. והוא ענה ואמר: לא רוצה אני. אבל מאחר יותר התחרט והלך. ונגש אל השני
ואמר בן. והוא ענה ואמר: אני, אדוני. ולא הלך. מי מן השנים עשה את רצון האב?
אומרים לו: הראשון. אומר להם ישוע: אמן אומר אני לכם, כי המוכסים והזונות הולכים
לפניכם אל מלכות האלהים. כי בא אליכם יוחנן בדרך הצדקה, ולא האמנתם לו, והמוכסים
והזונות האמינו לו, ואתם ראיתם ולא נתמתם אחר כך להאמין לו.

משל אחר שמעו. אדם מה היה בעל בית, אשר נטע כרם ושם לו גדר סביב וחסר בו
גת וקנה מגדל, והשכירו לכורמים ונסע למדינת הים. כאשר התקרב זמן הפירות, שלח את
עבדיו אל החקלאים לקחת את פירותיו. והאפרים לקחו את עבדיו, את אחד הכו,
ואת אחד הרגו, ואת אחד סקלו. שוב שלח עבדים אחרים רבים יותר מן הראשונים, ועשו
להם כמו כן. אחר כך שלח אליהם את בנו לאמר, וכבדו את בני. והכוורמים, ראו את הבן,
אמרו בלבם: זה הוא הירוש, בואו נהרגהו ונתפש את נחלתו. ולקחו אותו והוציאוהו חוץ
לכרם והרגוהו. פאשר אז יבוא אדון הכרם, מה יעשה לאפרים ההם? אומרים לו: ירשע
יאבד אותם ברעה, ואת הכרם ישכיר לכורמים אחרים, אשר ישיבו לו את הפרות בעתם.
אומר להם ישוע, המעולם לא קראתם בכתבים, אכן אשר מאסו הבונים, זו היתה לראש
פנה, מאת יהוה היתה זאת, והיא נפלאה בעינינו?

לפיכך אני אומר לכם שתלקח מכם מלכות האלהים ותנתן לגוי העושה את פרותיה וכל-הנופל על-האבן הזאת ישבר, ואשר תפל עליו תרסק אותו. וכששמעו הכהנים הגדולים והפרושים את משליו, ידעו כי עליהם הוא מדבר. ומבקשים לתפס אותו, יראו את ההמונים, מאחר שהחזיקו אותו כנביא.

כב

ויען ישוע ויאמר להם שוב במשלים לאמר, הדממה מלכות השמים לאדם מלך, אשר עשה נשואים לבנו. ושלח את עבדיו לקרא למזמנים אל החתנה, ולא רצו לבוא. שוב שלח עבדים אחרים לאמר, אמרו לקרואים, הנה ארוחתי הכינותי, שגורי והמפסמים נשטו, והכל מוכן, באו לחתנה. והם התעלמו והלכו, האחד אל שדהו, והאחד אל מסחרו והנותרים תפשו את עבדיו, עלבו והרגו. ושמע המלך שהוא ויכעס, ושלח את צבאותיו והאביד את הרוצחים ההם, ואת עירם שרף. אז אמר לעבדיו, החתנה אמנם מוכנה, אבל הקרואים לא היו ראויים. לכו אכן אל יציאות הדרכים, וכל אשר תמצאו קראו אל החתנה. והעבדים ההם יצאו אל הדרכים ואספו את כל אשר מצאו, רעים וטובים, והחתנה נמלאה מסבים. והמלך נכנס לראות את המסבים, וראה שם אדם שלא לבש בגד חתנה. ואמר לו: חבר, איך נכנסת לכאן בלי בגד חתנה? והוא השתק. אז אמר המלך למשרתים: קשרו את רגליו וידיו, שאו אותו והשליכוהו אל החושך החיצון; שם יהיה הבכי וחרוק השיניים. פי רבים הם הקרואים, אבל מעטים הבחורים.

אז הלכו הפרושים ולקחו עצה כדי ללכדו בדבר. והם שולחים אליו את תלמידיהם עם ההורדוסים לאמר: רבי, אנו יודעים כי אמת אתה ואת דרך האלהים באמת אתה מלמד, ואינך חושש לאיש, כי אינך מביט אל פני בני אדם, אמר-נא לנו, מה דעתך? המתר לתת מס לקיסר או לא? וישוע, ידע את רשעתם, אמר: מה אתם מנסים אותי, חנפים? הראו לי את מטבע המס. והם הביאו לו דינר. ואמר להם של מי הצלם הזה והכתבת? אומרים לו, של קיסר. אז אומר להם, השיבו אפוא את של קיסר לקיסר ואת של האלהים לאלהים. וכששמעו תמהו, ועזבו אותו והלכו להם.

ביום ההוא באו אליו צדוקים, האומרים שאין תחנה, ושאלו אותו אומרים, מורה, מלשה אמר: אם מי שגמות בלי ילדים, יתחתן אחיו את אשתו ויקים גרע לאחיו. והיו לנו שבועה אחים, והראשון נשא ומת, ומפני שלא היה לו גרע עזב את אשתו לאחיו. בדומה גם השני וגם השלישי, עד השבועה. אחר כך מתה גם האשה. בתחנה אז, למי מן השבועה תהנה

האשה? שהרי כלם היתה להם אותה. ויען הישוע ויאמר להם: אתם תועים, מפני שאינכם יודעים את הכתובים ולא את פח האלהים. כי בתחנה לא ישאו ולא ינשאו, אכל כמלאכי אלהים בשמים הם. אך לגבי תחיית המתים, הלא קראתם את הנאמר לכם עלי ידי האלוהים האומר אני אלהי אברהם ואלהי יצחק ואלהי יעקב; אין האלהים אלהי מתים, אלא אלהי חיים. וכשמעו ההמונים, השתוממו על תורתו.

והפרושים שמעו כי השתיק את הצדוקים, נאספו יחד. ושאל אחד מהם, למדן בתורה, מנסה אותו ואמר מורה, איזו מצוה גדולה בתורה? וישוע אמר לו, תאבה את הנה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל שכלך. זאת היא המצוה הראשונה והגדולה. ושניה הדומה לה, תאבה את רצך כמוך. בשתי המצוות האלה תלויים כל התורה והנביאים.

ובהקבץ הפרושים שאל אותם ישוע אומר, מה נראה לכם על המשיח? בן מי הוא? אומרים לו, של דוד. אומר להם, איך אז דוד ברוח קורא לו אדון ואומר נאם? הנה לאדני שב לימיני עד אשית איבך הדם לרגליך

אם אכן דוד קורא לו אדון, איך הוא בנו?

ואף אחד לא יכול להשיב לו דבר, ולא העז איש מאותו היום לשאל אותו עוד.

כג

אז דבר ישוע אל המון העם ואל תלמידיו אומר, על כפא משה ישבו הסופרים והפרושים. כל אשר יאמרו לכם לשמר, שמרו ועשו, אכל לפי מעשיהם אל תעשו, כי הם אמרים ולא עושים. כי הם פורכים משאות כבדים וקשים לשאת, ומשימים אותם על כתפי האנשים, אכל באצבעם הם אינם רוצים להזיז אותם. וכל מעשיהם עושים למען הראות לאנשים. כי מרחיבים את תפליהם ומגדילים את ציצייות בגדיהם, והם אהבים את מקום הכבוד בפסעודות ואת המושבות הראשונים בבתי הכנסת ואת הכרכות בשוקים ולהקרא על ידי האנשים רבי רבי. ואתם לא תקראו רבי, כי אחד הוא מורכם, המשיח, וכלכם אחים אתם. ואב אל תקראו לכם על הארץ, כי אחד הוא אביכם, שבשמים. ולא תקראו מורים, כי אחד הוא מורכם, המשיח. הגדול שביכם יהיה משרתכם. מי שירומם את עצמו ישפל, ומי שישפיל את עצמו ירומם.

אוי לָכֶם, סוֹפְרִים וּפְרוּשִׁים חֲנֻפִּים, כִּי אַתֶּם אוֹכְלִים אֶת בְּתֵי הָאֱלֹמָנוֹת, וּבִתְאֲנָה
מִתְפַּלְלִים תְּפִלָּה אֲרָכָה. לָכֵן תִּקְחוּ דִין מִחֲמִיר יוֹתֵר. אוֹי לָכֶם, סוֹפְרִים וּפְרוּשִׁים חֲנֻפִּים, כִּי
סוֹגְרִים אַתֶּם אֶת מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם לִפְנֵי בְּנֵי הָאָדָם, כִּי אַתֶּם אֵינְכֶם נִכְנָסִים, וְגַם אֶת הַנִּכְנָסִים
אֵינְכֶם מַזִּיחִים לְהַכְנִס. אוֹי לָכֶם, סוֹפְרִים וּפְרוּשִׁים חֲנֻפִּים, כִּי אַתֶּם מְסַבְּבִים אֶת הַיָּם וְאֶת
הַיַּבֵּשָׁה לַעֲשׂוֹת גַּר אָחֵד, וּכְשֶׁהוּא נֶעֱשָׂה, אַתֶּם עוֹשִׂים אוֹתוֹ בְּרִגְיָהֶנּוּם כְּפִלִּים מִכֶּם אוֹי לָכֶם,
מְדַרְכִּים עֲוֹרִים, הָאוֹמְרִים: מִי שִׁישְׁבַע בְּהִיכָל, אֵינוֹ כְּלוּם, אֲבָל מִי שִׁישְׁבַע בְּזָהָב שָׁל
הַהִיכָל, חֲטָב. שׁוֹטִים וְעוֹרִים, מִי כִי גָדוֹל יוֹתֵר, הַזָּהָב אוֹ הַהִיכָל הַמְקַדֵּשׁ אֶת־הַזָּהָב? וְאֲשֶׁר
יִשְׁבַע בַּמִּזְבֵּחַ אֵינוֹ כְּלוּם, אֲבָל אֲשֶׁר יִשְׁבַע בַּמִּתְנָה אֲשֶׁר עָלָיו חֲטָב. שׁוֹטִים וְעוֹרִים, מַה גָּדוֹל
יוֹתֵר, הַמִּתְנָה אוֹ הַמִּזְבֵּחַ הַמְקַדֵּשׁ אֶת הַמִּתְנָה? הַנִּשְׁבַּע לָכֵן בַּמִּזְבֵּחַ נִשְׁבַּע בּוֹ וּבָכַל אֲשֶׁר עָלָיו
וְהַנִּשְׁבַּע בַּמְקַדֵּשׁ נִשְׁבַּע בּוֹ וּבִשְׂכּוֹן אוֹתוֹ. וְהַנִּשְׁבַּע בַּשָּׁמַיִם נִשְׁבַּע כַּכֶּסֶף הָאֱלֹהִים וּבִיּוֹשֵׁב
עָלָיו. אוֹי לָכֶם, סוֹפְרִים וּפְרוּשִׁים צְבוּעִים, כִּי אַתֶּם מְעַשְׂרִים אֶת הַנֶּעֱנֶנֶע וְאֶת הַשִּׁבְתָּ וְאֶת
הַכְּמוֹן, וְנִצְחָתֶם אֶת הַכְּבָדִים שְׁבַתוֹרָה, אֶת הַמְשַׁפֵּט וְאֶת הַרְחָמִים וְאֶת הָאִמוּנָה. אֶת אֵלֶּה
הִיָּה צָרִיד לַעֲשׂוֹת וְאֶת אוֹתָם לֹא לַעֲזֹב. מְדַרְכִּים עֲוֹרִים, הַמְסַנְּגִים אֶת הַיִּתּוּשׁ וְאֶת הַגָּמַל
בּוֹלְעִים אוֹי לָכֶם, סוֹפְרִים וּפְרוּשִׁים חֲנֻפִּים, כִּי מְטַהְרִים אַתֶּם אֶת חוּץ הַכּוֹס וְהַקְּעָרָה, אֲבָל
מִבְּפָנִים הֵם מְלֵאִים גְּזֹל וְעוֹל. פְּרוֹשׁ עוֹר, טַהַר רֵאשׁוֹנָה אֶת פָּנִים הַכּוֹס וְהַקְּעָרָה, כְּדִי שִׁיִּהְיֶה
גַּם חוּצָם טַהוֹר. אוֹי לָכֶם, סוֹפְרִים וּפְרוּשִׁים חֲנֻפִּים, כִּי אַתֶּם דּוֹמִים לַקְּבָרִים מְסִידִים, אֲשֶׁר
מִבְּחוּץ נִרְאִים יָפִים, אֲבָל מִבְּפָנִים מְלֵאִים עֲצָמוֹת מֵתִים וְכָל טְמֵאָה. כִּךְ גַּם אַתֶּם נִרְאִים
מִבְּחוּץ לְאִנְשִׁים צַדִּיקִים, אֲךָ מִבְּפָנִים אַתֶּם מְלֵאִים צְבִיעוֹת וְחוֹסֵר־חֻק. אוֹי לָכֶם, סוֹפְרִים
וּפְרוּשִׁים חֲנֻפִּים, כִּי אַתֶּם בּוֹנִים אֶת קִבְרֵי הַנְּבִיאִים וּמְקַשְׁשִׁים אֶת מַצְבּוֹת הַצַּדִּיקִים וְאַתֶּם
אוֹמְרִים, אֵלֵינוּ הֵינּוּ בִימֵי אֲבוֹתֵינוּ, לֹא הֵינּוּ שְׁתַּפִּים לָהֶם בְּדָם הַנְּבִיאִים. כְּדִי שְׁתַּעֲדוּ עַל
עֲצָמְכֶם כִּי בָנִים אַתֶּם לְרוֹצְחִים אֶת הַנְּבִיאִים. וְאַתֶּם מְלֵאוּ אֶת מִדַּת אֲבוֹתֵיכֶם. נְחֻשִׁים,
צָאֲצָאֵי אִפְעָה, אִידֵי תַמְלִטוֹ מִמְשַׁפֵּט גִּיהֵנּוּם? לָכֵן הִגִּי שׁוֹלַח אֵלֵיכֶם נְבִיאִים וְחַכְמִים
וְסוֹפְרִים, וּמִהֶם תִּהְיֶה וְתִצְלָבוּ, וּמִהֶם תִּלְקוּ בְּכַתִּי כְּנִסְיוֹתֵיכֶם וְתִרְדְּפוּ מְעִיר לְעִיר. כְּדִי
שִׁיבֹאוּ עֲלֵיכֶם כָּל דָּם צַדִּיק הַנִּשְׁפָּךְ עַל הָאָרֶץ, מִדָּם הַבָּל הַצַּדִּיק עַד דָּם זְכָרָה בֶּן בְּרִכְיָהוּ,
אֲשֶׁר רִצְחָתֶם בֵּין הַהִיכָל וְהַמִּזְבֵּחַ. אֲמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם כִּי כָל אֵלֶּה יָבֹאוּ עַל הַדּוֹר הַזֶּה.
יְרוּשָׁלַיִם, יְרוּשָׁלַיִם, הַהוֹרְגָת אֶת הַנְּבִיאִים וְהַסּוֹקֵלָת בְּאֲבָנִים אֶת הַשְּׁלוּחִים אֵלֶיָּה, כַּמָּה
פְּעָמִים רְצִיתִי לִקְבֹּץ אֶת בְּנֵי דְבָרָךְ שְׁתַּרְנַגְלֵת מְקַבְּצָת אֶת אִפְרוּחֶיהָ תַּחַת כְּנַפְיָהּ, וְלֹא
רְצִיתָם. הִנֵּה בֵיתְכֶם נִעֲזָב לָכֶם שָׁמָּה. כִּי אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם, לֹא תֵרְאוּ אוֹתִי מֵעַתָּה עַד אֲשֶׁר
תֵּאמְרוּ, בְּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה.

וישוע נצא וקלף מן המקדש, ונגשו תלמידיו להראות לו את בניני המקדש. וישוע
אמר להם, האיז אתם רואים את כל אלה; אמן אומר אני לכם, לא תנתר פה אבן על אבן,
אשר לא תהרס. ובשבתו על הר הזיתים נגשו אליו התלמידים בינם לבינו עצמם ואמרו,
אמרנא לנו מתי יהיו אלה, ומה הוא האות לבואך ולהשלמת העולם? ויען ישוע ויאמר
להם, ראו פן יתעה אתכם איש. כי רבים יבאו על שמי לאמר: אני הוא המשיח, ורבים
יתעו. ועתידים אתם לשמע מלחמות ושמועות על מלחמות, ראו שלא תבהלו, כי צריך
שחל יהיה, אבל עדן לא הקץ. כי יקום גוי על גוי וממלכה על ממלכה, ויהיו רעבות ודבר
ורעשים במקומות שונים. אבל כל אלה הם ראשית חבלי הלה. אז יסגירו אתכם לצרה
ויהרגו אתכם, ויהיו שנואים על ידי כל הגוים בגלל שמי. ואז רבים יפשלו, ויסגירו זה את
זה, וישנאו זה את זה. ונביאי שקר רבים יקומו ויתעו רבים. ובגלל התרבות הפשע תצטנו
אהבת הרבים. אך מי שיסבול עד הסוף, הוא יושע. ותקרא הבשורה הזאת של המלכות
בכל העולם הנושב לעדות לכל הגוים, ואז יבוא הקץ. כאשר אפוא תראו את שקוץ
השממה הנאמר על ידי דניאל הנביא עומד במקום הקדוש, הקורא יבין אז הנמצאים
ביהודה יברחו אל ההרים. הנמצא על הגג אל ירד לקחת דברים מתוך ביתו. והנמצא בשדה
לא ישוב אחור לשאת את בגדיו. אוי ולהרות ולמיניקות בימים ההם. התפללו כפי שלא
תהיה בריחתכם פחרף ולא בשבת. כי תהיה אז צרה גדולה אשר לא תהיה כמוה מראשית
העולם עד עתה ולא תהיה ואלמלא נקצרו הימים ההם, לא תהיה כל פשר נושע, אבל בגלל
הנבחרים יקצרו הימים ההם. אז אם משהו יאמר לכם, הנה פה המשיח או פה, לא תאמינו.
כי יקומו משיחי שקר ונביאי שקר, ויתנו אותות גדולים ומופתים, כדי להטעות, אם
אפשר, אף את הבחירים: הנה הגדתי לכם מראש. אם פן יאמרו לכם, הנה במדבר הוא, אל
תצאו; הנה בחדרים, אל תאמינו. כי כמו שהברק יוצא ממזרח ונראה עד מערב, ככה תהיה
גם ביאת בן האדם. כי באשר יהיה הפגר, שם יאספו הנשרים.

מיד לאחר צרת הימים ההם, השמש יחשוף והיגס לא יתן את אורו, והכוכבים יפלו
מן השמים, וכחות השמים יתמוטטו.

אז יראה אות בן האדם בשמים, ואז יספדו כל משפחות הארץ ויראו את בן האדם
בא על ענני השמים בגבורה ובכבוד רב. וישלח את מלאכיו עם קול שופר גדול, ויאספו
את בחיריו מארבע הרוחות מקצות השמים עד קצותם. ומן התאנה למדו את המשל. באשר
בבר הענף שלה יהיה רך והעלים יוציאו, דעו כי קרוב הקרץ, כף גם אתם, באשר תראו את
כל אלה, דעו כי קרוב הוא על הדלתות. אמן אומר אני לכם, לא תעבר הדור הזה עד אשר
כל אלה יהיו. השמים והארץ יעברו, אבל דברי לא יעברו. אבל אודות היום ההוא והשעה

אף אָהד אינו יודע, ולא המלאכים שבשמים, כי אם אבי לבדו. וכמו ימי נח, כן תהנה גם ביאת בן־האָדָם. כי כמו שהיו בימים שלפני המבול אוכלים ושותים, נושאים ומשיאים, עד היום אשר נכנס נח אל התבה, ולא ידעו עד שפא המבול ונשא את כלם, ככה יהיה גם בוא בן־האָדָם. אז שניים יהיו בשדה, האחד יילקח והאחד יעזוב שתי נשים טוחנות ברעים, אחת תילקח ואחת תיעזב. שמרו אז, כי אינכם יודעים באיזו שעה אדוניכם בא. אכל זאת דעו, כי אלו ידע בעל הבית באיזו אשמורה הגנב בא, הנה שוקד ולא היה מניח לחתר את ביתו. לכן גם אתם היו נכונים, כי בשעה שאינכם חושבים בן־האָדָם בא.

מי אז הוא העבד הנאמן והסכם, אשר העמיד אדונו על שרותו לתת להם את המזון בעתו? אשרי העבד ההוא, אשר בבואו ימצאנו אדוניו עשה ככה. אמן אומר אני לכם, כי על כל נכסיו יפקידנו. ואם יאמר העבד הרע ההוא בלבו מתמהמה אדני לבוא ויחל להכות את עבדי־חבריו, ויאכל וישתה עם השכורים, יבוא אדון העבד ההוא ביום שאינו מצפה לו ובשעה שאינו יודע ויבתרהו ואת־חלקו עם החנפים ישים, שם יהיה הבכי וחרק השנים:

כה

אז תדמה מלכות השמים לעשר בתולות, אשר לקחו את לפידיהן ויצאו לקראת הקטן. וחמשה מהן היו חכמות וחמשה טפשות. אשר הטפשות, לקחו את לפידיהן, לא לקחו עמהן שמן והחכמות לקחו שמן בכליהן עם לפידיהן. ובהתאחר הקטן, גמגמו בלן ויישנו. ובחצי הלילה צעקה בשמעה הנה הקטן בא צאו לקראתו: אז קמו כל הבתולות הנה והכינו את גרותיהן. והטפשות אמרו לחכמות: תנו לנו משמן, כי לפידינו כבים. וענו החכמות לאמר: פן לא יספיק לנו ולכם, לכו אפוא אל המוכרים וקנו לכן. בלכתן לקנות בא הקטן והמוכנות נכנסו עמו אל החתנה והדלת נסגרה: מאחר יותר באות גם הבתולות הנשארות ואומרות: אדוני, אדוני, פתח לנו. והוא ענה ואמר, אמן אומר אני לכם, אינני יודע אתכם. שמרו אז, כי אינכם יודעים את היום ולא את השעה שבה בן־האָדָם בא.

כי כמו אדם הנוסע למדינה רחוקה, קרא לעבדיו ומסר להם את נכסיו ולנה נמן חמשה כפרים, ולנה שנים, ולנה אהד, לכל אהד לפי כחו, ונסע מזיד. והלוכח את חמשת הכפרים עבד בהם ועשה חמשה כפרים אחרים. פן גם זה שקבל את השנים הרויח אף הוא שנים אחרים. והאָהד אשר לקח את האָהד הלוך וספר בארץ והסתיר את כסף אדוניו. ואחר זמן רב בא אדון העבדים ההם ומחשב עמהם חשבון. ונגש הלוֹקח את חמשת הכפרים והקריב חמשה כפרים אחרים לאמר, אדוני, חמשה כפרים מסרת לי, הנה חמשה כפרים

אחרים הרוחתי עליהם. אמר לו אדוני: היטבת, עבד טוב ונאמן, על מעט היית נאמן, על הרבה אמנה, בא אל שמחת אדוני. והגש גם הלוקח את שני הפכרים ואמר אדוני שני כפרים מסרת לי הנה שני כפרים אחרים הרוחתי עליהם אמר לו אדוני: היטבת, עבד טוב ונאמן, על מעט היית נאמן, על הרבה אמנה, בא אל שמחת אדוני. ויש גם הלוקח כפר אחד ויאמר: אדוני, ידעתי אותך כי איש קשה אתה, קוצר באשר לא ירעת ומאסר מאשר לא פורת. ומפחד הלכתי והסתרתי את כפרך בארץ, הנה יש לך את שלך. ויען אדוני ויאמר לו, עבד רשע ועצל, ידעת כי קוצר אני באשר לא ירעתי ואוסר מאשר לא פורת הנה צריך אז שתשליך את כספי לשלחנים, וכשבאתי הייתי מקבל את שלי עם רבית. שאו און ממנו את-הכפר ותנו למי שיש לו עשרת הפכרים. פי לכלמי שיש לו ינתן וירבה, וממי שאין לו גם את-אשר יש לו ילקח ממנו. ואת-העבד הבטל הוציאו אל-החשך החיצון, שם יהיה הבכי וחרק השנים:

וכאשר יבוא גן-האדם בכבודו וכל המלאכים הקדושים עמו, אז ישב על פסא כבודו, ויאספו לפניו כל הגוים, ויבדיל אותם זה מזה כמו שהרועה מבדיל את הכבשים מן הגדיים, ויעמיד את הכבשים מימנו ואת העזים משמאלו. אז יאמר המלך לאלה שמימנו: באו ברוכי אבי, ורשו את המלכות המוכנת לכם מיסוד העולם. פי רעבתי ונתתם לי לאכל, צמאתי והשקיתם אותי, זר הייתי ואספתם אותי, ערום הייתי והלבשתם אותי, חליתי ופקדתם אותי, בבית הסהר הייתי ובאתם אלי. אז יענו לו הצדיקים לאמר אדני מתי ראינוך רעב והאכלנוך או צמא והשקיננוך מתי ראינו אותך זר ואספנוך, או ערום והלבשנוך? מתי ראינוך חולה או בבית האסורים ובאנו אליך? וענה המלך ויאמר להם אמן ואמר אני לכם כל מה שעשיתם לאחד מאלה אחי הקטנים לי עשיתם אז יאמר גם לאלה משמאל, לכו מעמי הארורים אל האש הנצחית המוכנה לשטן ולמלאכיו. רעבתי, ולא נתתם לי לאכל; צמאתי, ולא השקיתם אותי. זר הייתי ולא אספתם אותי, ערום ולא הלבשתם אותי, חולה ובבית הסהר ולא בפרתם אותי. אז יענו לו גם הם לאמר: אדוני, מתי ראינו אותך רעב או צמא או זר או ערום או חולה או בבית האסורים, ולא שרתנו לך? אז יענה להם לאמר: אמן ואמר אני לכם, כל אשר לא עשיתם לאחד מאלה הקטנים, גם לי לא עשיתם. וילכו אלה אל עגש עולם, והצדיקים אל חיי עולם.

כו

ויהי כאשר סים ישוע את כל הדברים האלה, אמר לתלמידיו אתם יודעים כי אחרי יומים הפסח יהיה, וכן-האדם ימסר להצלב. אז נאספו הפתנים הראשים והסופרים והתקנים

ישל העם אל חצר הכהן הגדול הנקרא קנפא. והם נועצו יחד כדי לתפס את ישוע במרמה ולהרגו. ואמרו, לא נחג, למען לא תהיה מהומה בעם.

וישוע הנה בבית-עננה בבית שמעון המצרע, נגשה אליו אשה אוחזת צלוחית שמן יקר מאד, ושפכה על ראשו בהסבו. וראו תלמידיו וכעסו לאמר, למה האבדה הזאת? כי יכל הנה הבשם הזה להמכר בהרבה ולהציתו לעניים וישוע ידע ואמר להם מדוע תגמרו טרחות לאשה כי מעשה טוב עשיתם אלי את העניים כי תמיד יש לכם עמכם, אבל אותי לא תמיד יש לכם. כי זאת שפכה את הבשם הזה על גופי לקבר אותי עשיתם. אמן ואמר אני לכם, בכל מקום שתקרא בשוורה הזאת בכל העולם, יספר גם מה שעשיתם זאת לזכרה.

אז הלך אחד משנים העשר, הנקרא יהודה איש קריות, אל הכהנים הגדולים ויאמר מה תתנו לי, ואני אמסר אותו לכם? והם נתנו לו שלשים כסף. ומאז חפש הזדמנות כדי למסר אותו.

ובראשון של המצות באו התלמידים אל ישוע ואמרו לו, איפה אתה רוצה שנכין לך לאכל את הפסח? והוא אמר: לכו אל העיר אל פלוני ואמרו לו, המורה אומר: תזמן שלי קרוב הוא, אצלך אעשה את הפסח עם תלמידי. ועשו התלמידים כאשר צוה אותם ישוע, והכינו את-הפסח. ובערב הסב עם השנים עשר. ובאכלם אמר אמן ואמר אני לכם כי אחד מכם ימסר אותי. ומתעצבים מאד החלו לומר לו, אחד אחד מהם: הלא אני, אדוני? והוא ענה ואמר, הטובל עמי את-ידו בקערה, הוא יסגיר אותי. בן-האדם הולך כאשר נכתב עליו, אבל אוי לאדם שהוא ישעל ידו בן-האדם נמסר, טוב הנה לו אם לא נולד האדם ההוא. ויען יהודה המוסר אותו ויאמר: הלא אנכי, רבי? ואמר לו: אתה אמרת. באכלם, לקח ישוע את הלחם וברך, שבר ונתן לתלמידים ואמר, קחו אכלו, זה הוא גופי. ולקח את הכוס והודה, נתן להם לאמר: שתו ממנו בלכם. כי זה הוא דמי של הברית החדשה הנשפך על רבים לסליחת חטאים. ואמר אני לכם כי לא אשתה מעכשיו מפני הגפן הזה עד היום ההוא, כאשר אשתה אותו עמכם חדש במלכות אבי.

ואחר ששרו הלל יצאו אל הר הזיתים. אז אמר להם ישוע, בלכם תכשלו בי בלילה הזה, כי כתוב: אפה את הרועה, ותפוצינה צאן העדר.

ואחר העוררי, אקדים אתכם אל הגליל. ויען פטרוס ויאמר לו: אם בלם יכשלו בך, אני לא אכשל לעולם. אמר לו הישוע: אמן ואמר אני לך, כי בלילה הזה, לפני שיקרא

תרגול, שלוש פעמים תכפר בך. אמר לו פטרוס, גם אם יהיה עלי למות עמך, לא אכפר בך. וכן גם כל התלמידים אמרו.

אז בא עמקם ישוע אל מקום הנקרא גת שמנים, ויאמר לתלמידים, שבו כאן עד אשר אלה ואתפלל שם. ולקח את פטרוס ואת שני בני זבדי, החל להתעצב ולהצטער. אז אומר להם ישוע, עצובה מאד נפשי עד מות, שארו כאן ושארו עמי. והתקדם מעט, נפל על פניו מתפלל ואמר: אבי, אם אפשר הוא, יעבר נא ממני הכוס הזה, אבל לא פאשר אני רוצה, אלא פאשר אתה. ויבא אל התלמידים וימצא אותם ישנים, ויאמר לפטרוס: ככה לא יכלתם לשקוד שעה אחת עמי? השמרו והתפללו, כדי שלא תבאו לידי נסיון, הרוח אמנם נכונה, אבל הבשר חלש. שוב בפעם השנית הלך והתפלל לאמר, אבי, אם אינו יכול הכוס הזה לעבור ממני אם לא אפשרה אותו, יעשה רצונך. ובבואו מצא אותם שוב ישנים, כי עיניהם היו כבדות. ועזב אותם, הלך והתפלל שוב בפעם השלישית, ואמר את אותו דבר. אז בא אל תלמידיו ואמר להם, הישנים אתם עוד ונחיים? הנה הגיעה השעה ובן האדם נמסר לידי חטאים. קומו, נלכה. הנה הקריב המוסר אותי.

ועודנו מדבר והנה יהודה אחד משנים העשר בא, ועמו המון רב עם חרבות ומקלות מאת הפהנים הראשים וזקני העם. והמוסר אותו נתן להם אות לאמר: את אשר אשר, הוא הוא, תפשוהו. ומיד התקרב אל ישוע ואמר, שלום רבי, ונשק אותו. וישוע אמר לו, חבר, על מה שאתה כאן. אז קרבו ושמו את ידיהם על ישוע ותפשו אותו. והנה אחד מהעם את ישוע הושיט את ידו, שלף את חרבו, והכה את עבד הכהן הגדול והסיר את אזנו. אז אומר לו הישוע, השב את חרבך אל מקומה, כי כל הלקחים חרב בחרב ומותו. או נראה לך כי לא יכול אני עתה להזמין את אבי, ויעמיד לי יותר משנים עשר לגיונות של מלאכים? איך אז יתמלאו הכתבים כי ככה צריך להיות? באותה שעה אמר ישוע להמונים: כמו על שודד יצאתם עם חרבות ומקלות לתפס אותי? יום יום ישבתי במקדש ולמחתי, ולא תפסותם אותי. זה וכלו נהיה למען יתמלאו הכתבים של הנביאים. אז כל התלמידים עזבו אותו וברחו.

והתופשים את ישוע הוליכו אותו אל קנפא הכהן הגדול, אשר שם נאספו הסופרים והזקנים. ופטרוס עקב אחריו מרחוק עד חצר הכהן הגדול, ובהכנסו פנימה ישב עם המשורתים לראות את הסוף. והפהנים הראשיים והזקנים והסנהדרין בלו היו מבקשים עדות שקר כנגד ישוע למען ימיתו אותו. ולא מצאו, ורבים עדי שקר נגשו, לא מצאו. אחר כן ונגשו שנים עדי שקר. אמרתי, זה אמר: אני יכול להרס את היכל האלהים ולבנותו תוך

שְׁלֵשֶׁת יָמִים. וְקָם הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאָמַר לוֹ, הַאִינְךָ עֹנֶה דָּבָר; מָה אֵלֶּה מִעֲיִדִים נִגְדָּה; וַיִּשְׁוַע הֵיךָ שׁוֹתֵם. וְעֹנֶה הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאָמַר לוֹ, מִשְׁבִּיעַ אֲנִי אוֹתְךָ בְּאֱלֹהִים הַחַי שֶׁתֹּאמַר לְנוֹ אִם אַתָּה הוּא הַמְּשִׁיחַ בֶּן הָאֱלֹהִים. אוֹמֵר לוֹ יִשׁוּעַ: אַתָּה אֲמַרְתָּ. אָבִל אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם, מִעַכְשָׁיו תֵּרְאוּ אֶת בֶּן הָאָדָם יוֹשֵׁב מִימֵין הַכֹּחַ וְיָבֵא עַל עַנְנֵי הַשָּׁמַיִם. אַז הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל קָרַע אֶת בְּגָדָיו וְאָמַר כִּי גִדַּף, מָה עוֹד צָרָךְ יֵשׁ לְנוֹ בְּעֵדִים; הִנֵּה עַכְשָׁיו שְׁמַעְתֶּם אֶת גְּדוּפוֹ, מָה נִרְאָה לָכֶם? וְהֵם עָנוּ וְאָמְרוּ, אֲשֶׁם מָוֶת הוּא. אַז יָרְקוּ בְּפָנָיו וַהֲפוּהוּ, וְאַחֲרָיִם סָטְרוּהוּ. אוֹמְרִים, הִנְבֵּא לְנוֹ, הַמְּשִׁיחַ, מִי הוּא הַמְּבַרַח אוֹתְךָ?

וּפְטוֹרִים יֹשֵׁב בַּחוּץ בְּחֹצֵר, וְנִגְשָׁה אֵלָיו שְׁפָחָה אַחַת וְאָמְרָה, גַּם אַתָּה הֵייתָ עִם יִשׁוּעַ הַגָּלִילִי. וְהוּא הַכֹּחִישׁ לִפְנֵי פֶלֶם לֵאמֹר לֹא יָדַעְתִּי מָה אַתָּה אוֹמֵר וְכִשְׂיָצָא אֶל הַשָּׁעַר, רָצַחְתָּ אוֹתוֹ אַחֲרַת וְאָמְרָה לָהֶם שְׁשֵׁם: גַּם זֶה הֵיךָ עִם יִשׁוּעַ הַנְּצֵרִי. וְשׁוֹב כִּפָּר בְּשׁוֹבְעָה כִּי לֹא יָדַעְתִּי אֶת הָאִישׁ. וְאַחֲרָיִם מַעֲט הִתְקַרְבוּ הָעוֹמְדִים וְאָמְרוּ לְפְטוֹרִים, בְּאַמַּת גַּם אַתָּה מֵהֶם, כִּי דִבּוּרְךָ מַגְלֶה אוֹתְךָ. אַז הִחֵל לְקַלֵּל וּלְהַשְׁבִּיעַ: אֵינְנִי יוֹדֵעַ אֶת הָאִישׁ הַזֶּה. וּמִנְדָּ קָרָא הַתַּרְנַגּוֹל. וַיִּזְכֹּר פְּטוֹרִים אֶת דְּבַר יִשׁוּעַ שֶׁאָמַר לוֹ כִּי לִפְנֵי שְׂיִקְרָא הַתַּרְנַגּוֹל שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים תִּכְחַשׁ בִּי, וְיָצָא הַחוּצָה וּבָכָה בְּכִי מֵר.

כז

וּבְבַקָּר, לְקַחוּ עֶצֶה כָּל הַכֹּהֲנִים הַגָּדוֹלִים וְהַזְקֵנִים שֶׁל הָעָם נִגְדַּד יִשׁוּעַ, כְּדֵי לְהַמִּית אוֹתוֹ. וְאָסְרוּ אוֹתוֹ, הוֹלִיכּוּ אוֹתוֹ וּמְסָרוּ אוֹתוֹ לְפוֹנְטִיּוֹס פִּילָטוֹס הַמוֹשֵׁל.

אֶז רָאָה יְהוּדָה הַמוֹסֵר אוֹתוֹ כִּי הִרְשָׁע, וַהֲתַחַרְט וַהֲשִׁיב אֶת שְׁלֵשִׁים כֶּסֶפִי הַכֶּסֶף לַכֹּהֲנִים הַגָּדוֹלִים וְלַזְקֵנִים. לֵאמֹר: חֲטָאתִי, מְסַרְתִּי דָם נָקִי. וְהֵם אָמְרוּ: מָה לְנוֹ? אַתָּה תִּרְאֶה. וְהַשְׁלִיךְ אֶת־כֶּסֶף הַכֶּסֶף בְּהִיכָל, וְסוֹג, וְהִלָּךְ וַיִּתְחַנַּם. וְהַכֹּהֲנִים הַגָּדוֹלִים לְקַחוּ אֶת כֶּסֶף הַכֶּסֶף וְאָמְרוּ: לֹא מִתֵּר הַשְׁלִיךְ אוֹתָם אֶל הָאוּצָר, כִּי מִחִיר דָּם הוּא. וְלְקַחוּ עֶצֶה וְקִנּוּ מֵהֶם אֶת שְׂדֵה הַיּוֹצֵר לְקַבּוּרַת הַזְּרִים. לְכֹן נִקְרָא הַשְּׂדֵה הַהוּא שְׂדֵה דָם עַד הַיּוֹם. אַז נִתְמַלֵּא הַנְּאֻמֵר עַל־יַדֵּי יִרְמִיָּהוּ הַנְּבִיא לֵאמֹר: וּלְקַחוּ אֶת שְׁלוֹשִׁים הַכֶּסֶף, מִחִיר הַמוֹעֵרְךָ אֲשֶׁר הָעֵרִיכּוּ אוֹתוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַנִּתְּנוּ אוֹתָם אֶל שְׂדֵה הַיּוֹצֵר, כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֲתִי יְהוָה.

וַיִּשְׁוַע עִמָּד לִפְנֵי הַמוֹשֵׁל, וְהַמוֹשֵׁל שָׁאַל אוֹתוֹ לֵאמֹר: אַתָּה הוּא מֶלֶךְ הַיְּהוּדִים? וַיִּשְׁוַע אָמַר לוֹ: אַתָּה אוֹמֵר. וּבְהִיאָשְׁמוּ עַל־יַדֵּי הַכֹּהֲנִים הַגָּדוֹלִים וְהַזְקֵנִים, אֶז אוֹמֵר לוֹ פִּילָטוֹס, הַאִינְךָ שׁוֹמֵעַ כְּמָה מִעֲיִדִים נִגְדָּה; וְלֹא עָנָה לוֹ אֶפְלוּ דְבַר אֶחָד, עַד שֶׁהַמוֹשֵׁל הִתְפַּלֵּא מְאֹד.

וכפי החג הנה המושל רגיל לשחרר להמון אסיר אחד, אפשר רצו. היה להם אז אסיר נודע הנקרא בראבא. כְּאֶשֶׁר נִקְבְּצוּ אֵז, אָמַר לְהֶם פִּילְטוֹס, אַתְּ מִי רוֹצִים אַתֶּם שְׁאַשְׁחֶרֶר לָכֶם? אַתְּ בִּרְאָבָא אוֹ אֶת יְשׁוּעַ הַנִּקְרָא מְשִׁיחַ? יָדַע כִּי מִתּוֹךְ קִנְיָה מְסָרוֹ אוֹתוֹ. בְּשִׁבְתּוֹ עַל הַבֵּימָה שָׁלְחָה אֵלָיו אִשְׁתּוֹ לֵאמֹר, אַל לֶךְ וּלְצַדִּיק הַהוּא, כִּי רַבּוֹת סְבִלְתֵי הַיּוֹם בְּתוֹלָם בְּגָלְלוּ. וְהַכֹּהֲנִים הִרְאִים וְהַדִּיקָנִים שִׁכְנְעוּ אֶת הַמּוֹן הַעַם כְּדֵי שִׁישְׁאָלוּ אֶת בִּרְאָבָא, וְאֵת יְשׁוּעַ יִאָבְדוּ. וְעָנָה הַמְּנַהֵג וְאָמַר לְהֶם, אַתְּ מִי מְשַׁנֵּיהֶם רוֹצִים אַתֶּם שְׁאַשְׁחֶרֶר לָכֶם? וְהֶם אָמְרוּ, בִּרְאָבָא. וְאָמַר לְהֶם פִּילְטוֹס, מָה אִפּוּא אַעֲשֶׂה לְיְשׁוּעַ הַנִּקְרָא מְשִׁיחַ? אוֹמְרִים לוֹ בָּלָם, יִצְלַב. וְהַמוֹשֵׁל אָמַר, מָה כִּי רַע עָשָׂה; וְהֶם בְּיַתֵּר שָׂאתָ צַעֲקוֹ לֵאמֹר, יִצְלַב. וְרָאָה פִּילְטוֹס כִּי אֵין דְּבָר מוֹעִיל, אֲכַל יוֹתֵר מֵהוֹמָה נַעֲשִׂית, לָקַח מֵיַם וְרַחֵץ אֶת יָדָיו לִפְנֵי הַמּוֹן לֵאמֹר, נָקִי אֲנִי מִדַּם הַצַּדִּיק הַזֶּה, אַתֶּם תִּרְאוּ. וְעָנָה כָּל הַעַם וְאָמַר: דָּמוֹ עָלֵינוּ וְעַל כָּל בְּנֵינוּ. אֵז שִׁחֲרַר לְהֶם אֶת בִּרְאָבָא, וְאֵת יְשׁוּעַ, לֵאחֲרַי שֶׁהִלְקָה אוֹתוֹ, מְסָר כְּדֵי שִׁישְׁלַב.

אֵז חִלְּי הַמוֹשֵׁל לָקַחוּ אֶת יְשׁוּעַ אֶל הַפְּרִיטוֹרִיוֹן וְאָסְפוּ עֲלָיו אֶת כָּל הַגְּדוּד וּפְשֻׁטוֹ אוֹתוֹ וְהִלְבִּישׁוּ עָלָיו שְׂמֵלָה שְׁנִי. וְאַחַר שִׁשְׁלְעוּ כְּתָר מְקוֹצִים, שָׂמוּ אוֹתוֹ עַל רֵאשׁוֹ וְקָנָה עַל יָדוֹ הַמְּנַתִּית, וְכָרְעוּ לִפְנָיו וְלָעָגוּ לוֹ לֵאמֹר: שְׁלוֹם, מְלֶךְ הַיְּהוּדִים! וְאַחֲרֵי שִׁנְרָקוּ עָלָיו, לָקַחוּ אֶת הַקֶּנֶה וְהִכּוּ אוֹתוֹ עַל רֵאשׁוֹ. וְכַאֲשֶׁר הִתְלוּצְצוּ לוֹ, הִפְשִׁיטוּ אוֹתוֹ אֶת הַגְּלִימָה וְהִלְבִּישׁוּ אוֹתוֹ אֶת בְּגָדָיו, וְהוֹלִיכוּ אוֹתוֹ לְצִלְבוֹ.

וּבְצִאתֶם מִצֵּאוֹ אִישׁ קוֹרִינִי בְּשֵׁם שְׂמֵעוֹן, אוֹתוֹ כְּפֹי כְּדֵי שִׁישְׂא אֶת צִלְבוֹ. וּבְבוֹאֶם אֶל מְקוֹם הַנִּקְרָא גִלְגֵּתָא, שֶׁהוּא נִקְרָא מְקוֹם הַגְּלִגְלָת, נִתְּנוּ לוֹ לְשִׁתּוֹת חֲמֵץ מְעַרְבַּב בְּמִרְוָה, וּכְשִׁטְעַם לֹא רָצָה לְשִׁתּוֹת. וְאַחֲרֵי שִׁצְלְבוּהוּ, חִלְּקוּ אֶת־בְּגָדָיו בְּהַפִּילֵם גּוֹרֵל וְיוֹשְׁבִים שָׂמְרוּ אוֹתוֹ שָׁם. וְשָׂמוּ מֵעַל רֵאשׁוֹ אֶת הָאִשְׁמָה שְׁלוֹ כְּתוּבָה: זֶה הוּא יְשׁוּעַ, מְלֶךְ הַיְּהוּדִים. אֵז נִצְלְבוּ עִמּוֹ שְׁנֵי שׁוֹדְדִים, אֶחָד מִימֵינוּ וְאֶחָד מִשְׂמָאלוֹ. וְהַעוֹבְרִים הָיוּ מְגֹדְפִים אוֹתוֹ וּמְנִידִים אֶת רֵאשֵׁיהֶם וְאִמְרִים הַהוֹרֵס אֶת־הַיִּכַל וּבוֹנֵהוּ בְּשִׁלְשָׁה יָמִים הוֹשַׁע אֶת־עַצְמָהּ אִם כְּוִלְאֵיהִים אַתָּה רַד מִן הַצִּלְב: כְּדוֹמָה לְכֵן גַּם הַכֹּהֲנִים הִרְאִים, מְלַעֲיָגִים עִם הַסּוֹפְרִים וְהַדִּיקָנִים וְהַפְּרוֹשִׁים, הָיוּ אוֹמְרִים, אַחֲרֵים הוֹשִׁיעַ, אַתְּ עַצְמוֹ אֵינוֹ כּוֹל לְהוֹשִׁיעַ. אִם מְלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא, יִרַד עִתָּה מִן הַצִּלְב וְנִאֲמִין בּוֹ. בְּטַח בְּאַלְהֵים, יִצְלְחוּ עִתָּה אִם תִּפְּץ בּוֹ, כִּי אָמַר: כְּוִלְאֵיהִים אֲנִי. וְגַם הַשׁוֹדְדִים שִׁנְצְלְבוּ עִמּוֹ חֲרָפוּ אוֹתוֹ.

וּמַשְׁעָה הַשְּׂשִׂית הִנֵּה חֲשׂוֹד עַל כָּל הָאֶרֶץ עַד הַשְּׁעָה הַתְּשִׁיעִית. וּבְשַׁעָה הַתְּשִׁיעִית צַעֵק יְשׁוּעַ בְּקוֹל גְּדוֹל לֵאמֹר: אֵלֵי אֵלֵי, לְמָה שִׁבְקַתְּנִי? זֶה הוּא: אֵלֵהִי אֵלֵהִי, לְמָה עֲזַבְתְּנִי? אֲכַל כְּמָה מִן הַעוֹמְדִים שָׁם שִׁשְׁמְעוּ אָמְרוּ: זֶה קוֹרָא לְאַלְיָהוּ וּמִנֵּד רֵץ אֶחָד מֵהֶם, לָקַח סְפוּג, מִלֹּא

אותו חמץ, שם אותו על קנה, והשקה אותו. והנותרים אמרו: הנה, נראה אם יבוא אליהו להושיעו. וישוע שוב צעק בקול גדול ונמן את רוחו. והנה פרקת ההיכל נקרעה לשנים מלמעלה עד למטה, והארץ נרעשה והסלעים נבקעו. והקברים נפתחו וגופות רבות של הקדושים הנרדמים הוקמו ויצאו מן הקברות, ואתרי תקומתו נכנסו אל העיר הקדושה ונראו לרבים. ושרהמאה והאנשים אשר אתו השמרים את ישוע, כראותם את הרעש ואת ההנהגות פחדו מאד ואמרו: באמת בן־אלהים היה זה. והיו שם גם נשים רבות צופות מרחוק, אשר הלכו אחרי ישוע מן הגליל ושרתו אותו. ביניהן היתה מרים המגדלית, ומרים אם יעקב יוסי, ואם בני זבדיה.

וכשנעשה ערב, בא איש עשיר מהרמתים, שמו יוסף, אשר גם הוא התלמד לישוע. זה הגיש אל פילטוס ובקש את גוף ישוע. אז צוה פילטוס לתת את הגוף. ויוסף לקח את הגוף ונטף אותו בכד טהור. ושם אתו בקברו החדש אשר חצב בסלע, וגלגל אבן גדולה לפתח הקבר והלך לו. והיתה שם מרים המגדלית ומרים האחרת, יושבות מיל הקבר.

וביום המחרת, אשר הוא אחר יום ההכנה, נאספו הפתנים הגדולים והפרושים אל פילטוס. אמרים: אדוני, זכרנו כי אותו המתעה אמר בעודנו חי: אחרי שלשה ימים אתעורר. צוה לכן לאבטח את הקבר עד היום השלישי, פן יבואו תלמידיו בלילה ויגנבו אותו ויאמרו לעם, הויקם מן המתים, ותהיה המעות האחרונה גרועה מן הראשונה. אמר להם פילטוס: יש לכם משמר, לכו והבטיחו כאשר אתם יודעים. והם הלכו ואבחו את הקבר, חתמו את האבן עם המשמר.

כח

מאחר בשבת, במאירה לאחת בשבת, באה מרים המגדלית ומרים האחרת לראות את הקבר. והנה רעש גדול היה, כי מלאך יהוה ירד מן השמים, קרב ונלל את האבן מעל הדלת, וישב עליה. והיה מראהו ככרק וילבושו לבן פלג. ומפחדו נרעשו השומרים והיו כמתים. והמלאך ענה ואמר לנשים, אל תיראו אתן, כי ידע אני שאתן ישוע הצלוב אתן מבקשות. איננו פה, כי קם כאשר אמר. באו ראו את המקום אשר שכב בו האדון. ומהר, לכו ואמרו לתלמידיו כי קם מן המתים, והנה הוא הולך לפניכם אל הגליל; שם תראו אותו. הנה אמתים לכם. ויצאו מהרה מן הקבר בפחד ובשמחה גדולה, ורצו להגיד לתלמידיו. וכאשר הלכו להגיד לתלמידיו, והנה ישוע פגש אותן ואמר, שמחו. והן התקרבו

והסתחיו ברגליו והשתחויו לו. אז אומר להן ישוע: אל תיראו. לכו הגידו לאחי שיילכו אל הגליל, ושם יראו אותי.

בעודם הולכים, הנה אנשים מן המשמר באו אל העיר והגידו לפקנים הגדולים את כל אשר נהיה. ונאספו עם הזקנים, ולקחו עצה, ונתנו כסף מספיק לחילים לאמר: אמרו כי תלמידיו באו בלילה וגנבו אותו בעוד אנחנו ישנים. ואם ישמע זה לאנני המושל, אנחנו נשכנע אותו ואתכם נעשה בלי דאגה. והם לקחו את הכסף ועשו כאשר למדו, ונתפשט הדבר הזה בין היהודים עד היום.

והאחד עשר התלמידים הלכו אל הגליל, אל ההר אשר קבע להם ישוע. וכשראו אותו השתחויו לו, והם הסתפקו. ויש ישוע וידבר אליהם לאמר: נתנה לי כל סמכות בשמים ועל הארץ: לכו ועשו תלמידים מכל הגוים, וטבלו אותם בשם האב והבן ורוח הקדוש, מלמדים אותם לשמר את כל אשר צויתי אתכם, והנה אנכי עמכם כל הימים עד סוף העולם. אמן.

בשורת מרקוס

א

ראשית בשורת ישוע המשיח, בן האלהים כאשר כתוב בנביאים: הנה אנכי שלח את-מלאכי לפניי, ואשר יפנה את-דרךך לפניי. קול קורא במדבר הכינו דרך והנה ישירים עשו את-מסלולתי

הנה יוחנן מטביל במדבר וקורא טבילות תשובה לסליחת חטאים. ויצאו אליו כל ארץ יהודה ובני ירושלים, ונטבלו כלם בנהר הירדן על ידו, מתנודים על חטאתיהם והיוחנן הנה לבוש שער גמל ותגורת עור על מתניו, ואוכל ארבים ודבש בר. והכריז לאמר, בא התזק ממני אחרי, ואשר אינני כדי לכרע ולהתיר את רצועת סנדליו. אני אמןם הטבלתי אתכם במים, אבל הוא יטביל אתכם ברוח הקדש.

ויהי בימים ההם, בא ישוע מנצרת שבגליל ונטבל על-ידי יוחנן בירדן. ומיד בעלותו מן המים ראה את השמים נקרעים ואת הרוח יורדת עליו כיונה. וקול בא מן השמים: אתה הוא בני האהוב, בך רציתי

ומיד הוציאה הרוח אותו אל המדבר. והנה ישם במדבר ארבעים יום, מנסה על-ידי השטן, והיה עם החיות השדה, והמלאכים שירתו אותו.

ואחרי שנמסר יוחנן, בא ישוע אל הגליל, מכריז את בשורת מלכות האלהים ואמר כי נשלם הזמן וקרבה מלכות האלהים, שובו בתשובה והאמינו בבשורה.

בהלכו ליד ים הגליל ראה את שמעון ואת אנדרי אחי שמעון משליכים רשת בים, כי דיגים היו. ויאמר להם ישוע: באו אחרי ואעשה אתכם לדיגי אנשים. ומיד עזבו את רשתותיהם והלכו אחריו. והלה קדימה משם מעט, ראה את יעקב בן-זבדיה ואת יוחנן אחיו, והם בפסינה מתקנים את הרשתות ומיד קרא להם. ועזבו את אביהם וזבדיה בפסינה עם השכירים והלכו אחריו.

והם נכנסו לכפר נחום, ומיד בשבת נכנס לבית הכנסת ולמד. והיו נדהמים על הוראתו, כי הנה למד אותם כמי שיש לו סמכות, ולא כסופרים. והנה בבית הכנסת שלקחם

איש ברוח טמאה, והוא צעק. אומר: הנח! מה לנו ולך, ישוע הנצרי? הבאת להשמיד אותנו? ידע אני אותך מי אתה, הקדוש של האלהים. וישוע גער בו לאמר: השתק וצא ממנו. וענתה אותו הרוח הטמאה, וצעקה בקול גדול, ויצאה ממנו. וכלם התפלאו, עד כי התנחפו ביניהם לאמר: מה זה? מהי ההוראה החדשה הזאת, שבסמכות הוא מצוה גם לרוחות הטמאות, והן שומעות לו? ויצאה שמועתו מיד לכל סביבות הגליל

ומיד לאחר שיצאו מן הכנסת, באו אל בית שמעון ואנדרי עם יעקב ויוחנן. וקמות שמעון והתה שוכבת חולת חם, ומיד אמרו לו עליה. והתקרב, הקים אותה באחזו את ידה, והקדחת עזבה אותה מיד, והיא שמשה אותם. ובערב, באשר שקעה השמש, הביאו אליו את כל החולים ואת אחוזי השדים. וכל העיר נאספה אל הדלת, ורפא רבים המחזיקים במחלות שונות ברעה, ושדים רבים הוציא, ולא הרשה לשדים לדבר, כי ידעו אותו שהוא המשיח.

ובבקר מקדם מאד, בעוד לילה, גם ויצא והלך אל מקום מדברי, ושם התפלל. ונדף אותו שמעון ואשר אתו ומצאו אתו ואמרו לו פי כלם מבקשים אותך. ואומר להם: גלה אל הערים הסמוכות, כדי לשגשג שם אכריו, כי לך יצאתי. והנה מכריו בבתי הכנסת שלהם בכל הגליל ומגרש את השדים.

ובא אליו מצרע מבקש ממנו וכרע לפניו ואמר לו כי אם תרצה תוכל לטהרני: וישוע, נכמרו רחמיו, מתח את ידו ונגע בו ואמר לו: רוצה אני, הטהר. וכאמרו, מיד סרה ממנו הצרעת ונטהר. והתרעם בו, מיד גרש אותו, ואומר לו ראה שלא תאמר מאומה לאיש, אלא לה הראה את עצמך לכהן והקרב על טהרתך את אשר צוה משה לעדות להם. והוא יצא והחל להכריז הרבה ולהפריץ את־הדבר, עד אשר לא יכל עוד לבוא בגלוי אליהעיר, אלא הנה בחוץ במקומות שוממים, והיו באים אליו מכל־עבר.

ב

ויכנס שוב אל כפר נחום לאחר ימים, ונשמע פי בבית הוא. ומיד נאספו רבים, עד שלא הנה עוד מקום אפלו לפני הדלת, והוא דבר אליהם את הדבר. והם באים אליו נושאים משתק הנשא על־ידי ארבעה. ומשלא יכלו להתקרב אליו בגלל ההמון, גלו את הגג במקום שהנה, ואתרי שחפרו הורידו את המטה שעליה שכב המשתק. וראה ישוע את אמונתם, ויאמר למשתק: בני, נסלחו לה חטאיה. ואחדים מן הסופרים היו יושבים שם

ומהרהררים בלבותיהם מה זה מדבר ככה גדופים? מי יכול לסלח חטאים אם לא האלהים לבדו? ומיד הפיר ישוע ברוחו שפכה הם מהרהררים בתוכם, ואמר להם: מה אתם מהרהררים אלה בלבותיכם? מה יותר קל, לומר למשתק, נסלחו לה חטאים, או לומר, קום ושא את מטתך והתהלך? פדי שמתדעו כי יש לבן האדם סמכות לסלח חטאים על הארץ, אומר הוא למשתק לה אני אומר: קום ושא את מטתך וליך אל ביתך. קום מיד, ונשא את המטה ויצא לפני כלם, עד אשר השתוממו כלם ויכבדו את האלהים ואמרו: מעולם לא ראינו כזאת.

ויצא שוב ליד הים, וכל ההמון בא אליו, ולמד אותם. ובעברו ראה את לוי בן אלפי יושב על בית המסכס, ויאמר לו: לה אתרי, ויגם וילך אתריו. ויהי בהשפכבו בביתו, ומוכסים וחטאים רבים היו מסבים עם ישוע ועם תלמידיו, כי רבים היו, והלכו אתריו. והסופרים והפרושים, ראו אותו אוכל עם המוכסים והחטאים, אמרו לתלמידיו: מדוע הוא אוכל ושותה עם המוכסים והחטאים? וכשמע ישוע, אמר להם: אין התקנים צריכים לרפא, אלא החולים. לא באתי לקרא לצדיקים, אלא לחטאים לתשובה.

והיו תלמידי יוחנן ותלמידי הפרושים צמים. ובאו ואמרו לו, מדוע תלמידי יוחנן ותלמידי הפרושים צמים, ותלמידיך אינם צמים? ויאמר להם ישוע, הכולים בני החפה לצום בעוד החתן עמם? כל זמן שהחתן עמם, אינם יכולים לצום. ויבאו ימים פאשר ילקח מהם החתן, ואז יצומו בימים ההם. אין איש תופר טלאי של בגד לא כבוש על בגד ישן, שאם לא כן, המלוי שלו, החדש, לוקח מן הישן, וקרע גרוע יותר נעשה. ואין איש זורק יין חדש אל נאדות ישנים, ואם לא כן, קרע ינין החדש את הנאדות, וינינו ישפך והנאדות יאבדו; אבל יין חדש אל נאדות חדשים ישים.

ויהי פאשר עבר בשבת דרך שדות התבואה, והחלו תלמידיו לעשות דרך והם קוטפים את השבלים. והפרושים אמרו לו: ראה מה הם עושים בשבת, אשר אינו מתר. והוא אמר להם, המעולם לא קראתם מה עשה דוד פאשר היה לו צרף ורעב, הוא והאנשים אשר אתו; איך נכנס אל בית האלהים בימי אבינר הפכה הגדול ואכל את לחם הפנים אשר אינו מתר לאכל אם לא לפהנים וגם נתן לאשר היו עמו והוא אמר להם: השבת נוצרה בשביל האדם, ולא האדם בשביל השבת, לפיכך אדון הוא בן האדם גם לשבת.

ונכנס שוב אל בית הכנסת, והיה שם איש שיִדוּ בִּשְׁה. והם היו משמרים אותו אֶל
בִּשְׁת ירפא אותו, כְּדִי שִׁיכְלוּ הַאֲשִׁים אוֹתוֹ. ואומר לְאָדָם אֲשֶׁר לוֹ הִיָּד הַיְבִשָּׁה, קום אֶל
הָאֲמָצַע. ואומר לָהֶם, הַמֵּתֵר בִּשְׁבָתוֹת לְהִיטִיב אוֹ לְהָרַע? נִפְשׁ לְהוֹשִׁיעַ אוֹ לְהָרַג? והם
הִחְרִישׁוּ. והביט סביבו אֲלֵיהֶם כְּכַעַס, מִתְעַצֵּב עַל הַקְּשִׁיחוֹת לָבָם, אָמַר לְאִישׁ: הוֹשֵׁט אֶת
יָדְךָ. והוא הוֹשִׁיט, וְיָדוּ הוֹשְׁבָה בְּרִיאָה כְּמוֹ הַאֲחֵרֵת. והפרושים יָצְאוּ מִיָּד עִם הַהוֹרְדוֹסִים
וַעֲשׂוּ עֲצָה נְגִדוּ כְּדִי לְאָבְדוּ

וַיִּשְׁעוּ נְסוּג עִם תַּלְמִידָיו אֶל הַיָּם, וְהַמּוֹן רַב מִן הַגְּלִיל הֵלֶךְ אַחֲרָיו, וּמִן הַיְהוּדָה וּמִן
ירוּשָׁלַיִם וּמִן הָאֲדוּם וּמִעַבְר הַיַּרְדֵּן וְהַסְּבִיבוֹת צוּר וְצִידוֹן, הַמּוֹן רַב, שָׁמְעוּ כְּמָה עֲשֵׂה, כְּאוֹ
אֲלֵיו. ואמר לְתַלְמִידָיו שֶׁסְּפִינָה קִטְנָה תִּמְתֵּן לוֹ בַּגִּלְל הַהַמּוֹן, כְּדִי שְׁלֹא יִדְחֲקוּ אוֹתוֹ. כִּי רַבִּים
רַפָּא, עַד שֶׁנִּפְלוּ עָלָיו כְּדִי לָגַע בּוֹ, כָּל אֲשֶׁר הָיוּ לָהֶם מַכּוֹת, וְהַרוּחוֹת הַטְּמְאוֹת, כְּאֲשֶׁר רָאוּ
אוֹתוֹ, נִפְלוּ לְפָנָיו וַעֲצֵקוּ לֵאמֹר כִּי אַתָּה הוּא בֶן הָאֱלֹהִים וְנִגְעַר בָּהֶם הִרְבֵּה כְּדִי שְׁלֹא יַעֲשׂוּ
אוֹתוֹ גְּלוּי.

וְהוּא עוֹלָה אֶל הַקֶּר וְקוֹרָא לְאֲשֶׁר רָצָה, וְהֵם הִלְכוּ אֲלָיו וַעֲשֵׂה שְׁנִים עֶשֶׂר, כְּדִי שִׁיְהִי
עִמּוֹ וְכִדִי שִׁיִּשְׁלַח אוֹתָם לְהַכְרִיזוּ. וְלִהְיוֹת בְּעָלֵי סְמִכוֹת לְרַפָּא אֶת הַמַּחְלוֹת וּלְגַרְשׁ אֶת
הַשְּׂדִים. וְשֵׁם שֶׁם לְשִׁמְעוֹן פְּטָרוֹס. וְאֶת־יַעֲקֹב בֶּן־זְבֻדְיָה וְאֶת־יוֹחָנָן אַחֵי יַעֲקֹב, וְנָתַן לָהֶם
שְׂמוֹת בּוֹאֲנָרְגָס, שֶׁהוּא בְּנֵי רַעַם וְאֶת אַנְדְּרֵאָס וְאֶת פִּילִיפּוֹס וְאֶת בַּר־תַּלְמִי וְאֶת מַתְתָּהוּ
וְאֶת תּוֹמָא וְאֶת יַעֲקֹב בֶּן־חֶלְפִי וְאֶת תַּדִּי וְאֶת שִׁמְעוֹן הַקַּנְאִי וְאֶת יְהוּדָה אִישׁ־קַרְיֹת אֲשֶׁר
מִסַּר אוֹתוֹ:

וְהֵם בָּאִים אֶל הַבַּיִת, וּמִתְכַּנְּס שׁוֹב הַהַמּוֹן, עַד שְׁלֹא יָכֻלוּ אֲפִלּוּ לָחֶם לֶאֱכֹל. וּכְשִׁשְׁמְעוּ
קְרוֹבָיו, יָצְאוּ לְתַפֵּס אוֹתוֹ, כִּי אָמְרוּ שִׁיִּצְא מִדַּעְתּוֹ. וְהַסּוֹפְרִים שִׁיִּרְדוּ מִירוּשָׁלַיִם הָיוּ אוֹמְרִים
כִּי יֵשׁ לוֹ בַּעַל זָבוּב, וְכִי בִּשְׂר הַשְּׂדִים הוּא מוֹצִיא אֶת הַשְּׂדִים. וְקָרָא אוֹתָם וּבְמִשְׁלִים אָמַר
לָהֶם, אִיךָ יָכוֹל שִׁטֵּן לְהוֹצִיא אֶת הַשְּׂטָן? וְאִם מִמְּלָכָה תִּחְלַק עַל עֲצָמָה, לֹא תוּכַל הַמְּמַלְכָה
הַהִיא לַעֲמֵד, וְאִם בֵּית יִחְלַק עַל עֲצָמוֹ, לֹא יוּכַל הַבַּיִת הַהוּא לַעֲמֵד. וְאִם הַשְּׂטָן קָם עַל עֲצָמוֹ
וְנִחְלַק, לֹא יָכוֹל לַעֲמֵד, אֲלֵא יֵשׁ לוֹ סוּף. אִין אִישׁ יָכוֹל לְשַׁלֵּל אֶת פְּלִיו שֶׁל הַחֲזֵק כְּבוֹאוֹ אֶל
בֵּיתוֹ, אִם לֹא יֵאָסֵר רֵאשׁוֹנָה אֶת הַחֲזֵק, וְאִן יִשְׁלַל אֶת בֵּיתוֹ אֲמֵן, אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם כִּי כָּל
הַחֲטָאִים וְהַגְּדוּפִים יִסְלַחוּ לְבְנֵי הָאָדָם, כְּמָה שִׁיִּגְדְּפוּ מִי שִׁיִּגְדֹף אֶת הַרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, אִין לוֹ
סְלִיחָה לְעוֹלָם, אֲלֵא אֲשֶׁם הוּא בְּמִשְׁפַּט נִצְחִי כִּי אָמְרוּ: רוּחַ טְמָאָה יֵשׁ לוֹ.

באים לכן אמו ואחיו, ובעומדם מחוץ שלחו אליו לקרא לו. והמון יושב סביבו, ואמרו לו, הנה אמה ואחיד בחוץ מבקשים אותך. ונענה להם לאמר: מי היא אמי או מי הם אחי? והביט סביב אל היושבים סביבותיו ואמר, הנה אמי ואחי, כי מי שיעשה את רצון האלהים, הוא אחי ואחותי ואמי.

ד

ושוב החל ללמד ליד הים, ונאסף אליו קהל רב, עד שהוא נכנס אל הספינה וישב ביים, וכל הקהל היה על הארץ ליד הים. והוא למד אותם דברים רבים במשלים, ואמר להם בתורתו שמעו. הנה יצא הזרע לזרע. ויהי בזרעו שמקצתו נפל על הדרך, ובאו העופות ואכלו אותו. ואחר נפל על הסלע, ואשר לא היתה לו האדמה רבה, ומיד צמח מפני שלא היה עמק אדמה, והשמש פאשר זרחה נכה, ומפני שלא היה לו שרש יבש ואחר נפל אל הקוצים, ועלו הקוצים וסנקו אותו, ופרי לא נתן. ואחר נפל אל האדמה הטובה ונתן פרי עולה וגדל, והביא בשלשים ובששים ובמאה: והיה אמר להם: מי שיש לו אזנים לשמע, ישמע. וכאשר היה לבדו, שאלו אותו הסוככים אותו עם השנים עשר על המשל. והנה אומר להם, לכם נתן לדעת את סודות האלהים, אבל לאלה שבחוץ הכל נעשה במשלים. כדי שראים יראו ולא יראו, ושומעים ישמעו ולא יבינו, פן ישובו ויסקחו להם חטאיהם.

ואומר להם: לא ידעתם את המשל הזה, ואיך תדעו את כל המשלים? הזרע זרע את הדבר. ואלה הם אשר ליד הדרך, אשר שם נזרע הדבר, וכשהם שומעים, מיד בא השטן ונטל את הדבר הנזרע בלבותיהם. ואלה בדומה הם הנזרעים על הסלעים, אשר כאשר ישמעו את-הדבר, מיד בשמחה לוקחים אותו. ואין להם שרש בעצמם, אלא זמניים הם, ואז כשבאה צרה או רדיפה בגלל הדבר, מיד הם נכשלים. ואלה הם הנזרעים אל הקוצים, השומעים את הדבר. ודאגות העולם הזה ומרמת העשר והתאוות לשאר הדברים נכנסות וחונקות את הדבר, והוא נעשה ללא פרי ואלה הם הנזרעים על האדמה הטובה, אשר שומעים את הדבר ומקבלים אותו, ועושים פרי בשלשים ובששים ובמאה.

והיה אומר להם, הכי בא הנה כדי שיושם תחת הסאה או תחת המטה? הלא כדי שיושם על המנורה? כי אין דבר נסתר שלא יתגלה, ולא היה דבר נעלם אלא כדי שיבוא לגלות. אם יש למישהו אזנים לשמע, ישמע. והיה אמר להם ראו מה אתם שמעים. במדה אשר אתם מודדים ימד לכם, ויוסף לכם לשמעים. כי מי שיש לו, ונתן לו, ומי שאין לו, גם

את אשר יש לו ילקח ממנו. והנה אומר: ככה היא מלכות האלהים, כמו איש שישליך את הנרע על הארץ. וישו ויקום לילה יום, והנרע יצמח ויגדל באשר לא יודע הוא. מאליה פי הארץ נושאת פרי, ראשון עשב, אחר כף שבלת, אחר כף מלאה דגן בשבלת. וכאשר יבשל הפרי, מיד שולח את המגל, כי הגיע הקציר.

ואמר: איך נדמה את מלכות האלהים, או באיזה משל נשנה אותה? כגרגיר חרדל, אשר באשר נזרע בארץ, הוא קטן מכל הנרעים שעל הארץ וכשהוא נזרע, הוא עולה ונעשה גדול מכל הירקות, ועושה ענפים גדולים, כדי שיוכלו עופות השמים לשכן תחת צלו.

ובמשלים רבים כאלה דבר אליהם את הדבר, כפי שיוכלו לשמע. ובלי משל לא דבר אליהם את הדבר, אכל לתלמידיו ביחוד פירש את הכל.

הוא אומר להם באותו היום, כשהיה ערב: נעבר אל העבר. ועזבו את ההמון ויקחו אותו באשר היה בספינה, וספינות אחרות היו עמו. ונעשה סער רוח גדול, והגלים הכו אל הספינה, עד שכבר החלה להתמלא. והוא היה ישן בתלקה האחורית על הכר, והעירו אותו ואמרו לו: רבי, האין אתה דואג לנו כי אנחנו אובדים? והתעורר, גער ברוח ואמר להם: הנה דומם, התנח! ושכח הרוח, והיתה דומה גדולה. ואמר להם: מה פחדנים אתם ככה? איך אין לכם אמונה? וייראו יראת גדולה ויאמרו איש אל רעהו: מי אפוא זה, כי גם הרוח וגם הם שמעים לו?

ה

ויבאו אל עבר הים, אל ארץ הגרגשינים. וכשיצא מן הספינה, מיד פגש אותו מן הקברות אדם ברוח טמאה. אשר דיירתו היתה בקברים, וגם בשלשלאות לא יכל איש לאסור אותו, מפני שהוא נכבד פעמים רבות בכבלים ובשלשלאות, והשלשלאות נקרעו על-ידיו והכבלים נשברו, ואף אחד לא היה מסוגל לאלפו, ובכל לילה יום בקברים ובקברים הנה צועק וחומה את עצמו באבנים. וכאשר ראה את ישוע מרחוק, רץ והשתתנה לו. ויקרא בקול גדול לאמר מה לי ולי ישוע בן האלהים העליון משביע אני אותך באלהים אל תענה אותי כי אמר לו: צא, הרוח הטמאה, מן האדם. ושאל אותו: מה שמד? וענה לאמר: לגיון שמי, כי רבים אנתנו. והפציר בו הרבה שלא ישלח אותם אל מחוץ לארץ. והנה שם עזר תזירים גדול רעה אצל הקר. וכל השדים התחננו אליו לאמר: שלח אותנו אל התזירים כדי

שנפגס לתוכם והתיר להם ישוע מיד. ויצאו הרוחות הטמאות ויבאו אל התזירים, ושטפה העדר לפי המדרון אל הים, והיו כאלפים, ונתנקו בים. והרועים את התזירים ברחו והגידו בעיר ובשדות, ויצאו לראות מה-הוא הנגיה. והם באים אל ישוע, ורואים את מאחז השדים יושב ומלכבש ובעל דעת צלולה, אותו שהנה בו הלגיון, ויפתונו. וספרו להם הרואים איה קרה לאחוז השד ועל התזירים. והחלו להפציר בו ללכת מגבולותיהם. וכשעלה אל הספינה, הפציר בו איש שהנה משתף-שד שהנה עמו. ולא הניח לו, אכל אמר לו: לה אל ביתך אל בני ביתך והגד להם את כל אשר עשה לה האדון ורחם עליה והלה והחל לה להכריז בעשרת הערים כמה שעשה לו ישוע, וכלם התפלאו.

וכאשר עבר ישוע בספינה שוב אל העבר, נאסף עליו קהל רב, והוא הנה אצל הים. ויבא אחד משרי הכנסת, ושמו יאיר, וכראותו אותו נפל לרגליו והפציר בו הרבה לאמר: בתי הקטנה גוססת, בוא נא ושים עליה את ידיך, למען תנשע ותחיה. וילך עמו, והמון רב הלך אחריו, והם דחקו אותו. ואשה אחת שהיתה בזוב דם שתיים עשרה שנים וסבלה רבות על ידי רופאים רבים, והוציאה את כל אשר לה, ולא נעזרה כלל, אלא אדרבה, הגיעה למצב גרוע יותר שמעה על ישוע, באה בהמון מאחור, נגעה בבגדו. אמרה בלבה: אם אגע אפילו בבגדיו, אנשע. ומיד יבש מקור דמה, ונדעה בגופה כי נרפאה מן המכה. ומיד ישוע הכיר בעצמו את הכח היוצא ממנו, והסתובב בתוך ההמון ואמר, מי נגע בבגדי? ותלמידיו אמרו לו, אמה רואה את ההמון לוחץ עליה, ואמה אומר מי נגע בך? והסתפל סביב לראות את זו שעשתה זאת. והאשה יראת ורועדת, יודעת את אשר נהיה לה, באה ונפלה לפניו ואמרה לו את כל האמת. והוא אמר לה בתי אמונתך הצילתך לכי לשלום והיי בריאה ממפתך עודנו מדבר, באו מבית ראש הכנסת לאמר: בתך מתה, למה עוד אתה מטריח על המורה? וישוע, לאחר ששמע מיד את הדבר שנאמר, אמר לראש בית הכנסת: אל תירא, רק האמן. ולא הניח לאיש ללכת אתו, כי אם לפטרוס וליעקב ואחי יעקב. ויבא אל בית ראש הכנסת, וירא מהומה ובוכים ומללים הרבה. ונכנס ואמר להם מה אתם נבדלים ובוכים הילד לא מת אלא ישן והם צחקו עליו והוא הוציא את פלם, לקח את אבי הילד ואת אמו ואת אלה שעמו, ונכנס אל המקום אשר הנה שם הילד מנת. ואחוז ביד הילד ואמר לה, טליתא קומי, אשר פרושו בתרגום: הנערה, לה אני אומר, קומי. ומיד קמה הנערה והתהלכה, כי היתה בת שתיים עשרה שנה. והשתוממו השתוממות גדולה. והוא צנה עליהם בתוקף שאף אחד לא ידע זאת, ואמר לתת לה לאכול.

ויצא משם ובא אל מולדתו, ותלמידיו הלכו אחריו. וכשִׁהָיָה הַשָּׁבָת, החל ללמד בבית הכְּנֻסָּת, ורבים שָׁמְעוּ וַשְׁתוּמְמוּ וְאָמְרוּ: מֵאֵין לָזֶה אֵלֶּה? וּמִי הַתְּכַמֶּה שְׁנַתְּנָה לוֹ, וּכְחֹת כְּאֵלֶּה נַעֲשִׂים עַל יָדָיו? הֲלֹא זֶה הוּא הַחֲרָשׁ, בְּיַד־מַרְיָם וְאָחִי יַעֲקֹב וְיוֹסֵי וַיְהוּדָה וְשִׁמְעוֹן? וְהֲלֹא אָחֻתוֹ פֶּה אֲתָנוּ? וּכְשָׁלוּ בּוֹ. וַיֹּאמֶר לָהֶם יִשׁוּעַ כִּי אֵין נְבִיא חֹסֵר כְּבוֹד אֵלָּא בְּמוֹלְדוֹתוֹ וּבֵין קְרוֹבָיו וּבֵיתוֹ. וְלֹא יָכֹל לַעֲשׂוֹת שָׁם שׁוּם גְּבוּרָה, אֵלָּא עַל חוֹלִים מְעִטִּים שִׁשָּׁם עָלִיהֶם אֶת יָדָיו וְרַפָּאֵם. וְהַתְּפִלָּא עַל חֹסֵר הָאֲמוּנָה שְׁלָהֶם. וְהוּא הִלָּךְ סְבִיב בַּכְּפָרִים וּלְמַד.

וְהוּא קָרָא לְשָׁנִים עֶשְׂרִי, וְהִחֵל לְשַׁלַּח אוֹתָם שָׁנִים שְׁנַיִם, וְנָתַן לָהֶם סְמֻכּוֹת עַל הַרוּחוֹת הַטְּמְאוֹת. וַצִּוָּה עָלֵיהֶם שֶׁלֹּא יִשְׂאוּ מֵאוּמָה לְדָרֶךְ אִם לֹא מִטָּה בְּלִבְדִּי, לֹא תִרְמִיל, לֹא לָחֶם, לֹא נַחֲשֵׁת בְּאֲזוּר, אֲבָל נְעוּלִים סְנַדְלִים, וְלֹא לְלִבְשׁ שְׁתֵּי כְּתָנּוֹת. וְהִנֵּה אָמַר לָהֶם: בְּכָל מְקוֹם שֶׁתְּבֹאוּ אֶל בֵּית, שָׁם שָׁבוּ עַד אֲשֶׁר תִּצְאוּ מִשָּׁם. וְכָל אֲשֶׁר לֹא יִקְבְּלוּ אֶתְכֶם וְגַם לֹא יִשְׁמְעוּ לָכֶם, בְּצִאתְכֶם מִשָּׁם נַעֲרוּ אֶת הָעֶפֶר שֶׁמִּתַּחַת לְרַגְלֵיכֶם לְעִדּוֹת עָלֵיהֶם. אֲמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם, גּוֹחַ יוֹתֵר יִהְיֶה לְסָדוּם וּלְעֹמֹרָה בְּיוֹם הַדִּין מֵאֲשֶׁר לְעִיר הַהִיא. וְנִצְאוּ וְהִכְרִיזוּ לְמַעַן יִשׁוּבוּ בַתְּשׁוּבָה וְשָׂדִים רַבִּים הוֹצִיאוּ, וּמִשְׁחוּ בְּשִׁמְן חוֹלִים רַבִּים וְרַפָּאוּם.

וְשָׁמַע הַמֶּלֶךְ הַיְרֹדִים, כִּי נֹדַע שְׁמוֹ, וְהוּא אָמַר שִׁיחַנְּנוּ הַמְּטִבִיל קָם מִן הַמְּתִים, וְעַל כֵּן פּוֹעֲלוֹת בּוֹ הַגְּבוּרוֹת. אַחֲרַיִם הָיוּ אוֹמְרִים כִּי אֵלֵיהוּ הוּא, וְאַחֲרַיִם הָיוּ אוֹמְרִים כִּי נְבִיא הוּא בְּאֶתְד מִן הַנְּבִיאִים. וְשָׁמַע הַיְרֹדִים וְאָמַר: אֲשֶׁר אֲנִי עֲרַפְתִּי אֶת יוֹחָנָן, זֶה הוּא; הוּא קָם מִן הַמְּתִים. כִּי הוּא הַיְרֹדִים שְׁלַח וְתַפְּס אֶת יוֹחָנָן וְאָסַר אוֹתוֹ בַּמִּשְׁמֶר בְּגִלְל הַרוּדְיָה, אֲשֶׁת פִּילְפּוּס אַחִיו, כִּי נִשָּׂא אוֹתָהּ. כִּי אָמַר יוֹחָנָן לְהַיְרֹדִים כִּי לֹא מֵתָר לָךְ לְקַחַת אֶת אֲשֶׁת אַחִידִי. וְהוֹרֹדִים הִימָּה נוֹטֶרֶת לוֹ טִינָה וְרַצְתָּה לְהַמִּיתוֹ, וְלֹא יָכֹלָה. כִּי הַיְרֹדִים גָּרָא מִיוֹחָנָן, יוֹדַע שֶׁהוּא אִישׁ צַדִּיק וְקָדוֹשׁ, וְהֵגַן עָלָיו, וּכְשִׁשָּׁמַע אוֹתוֹ דְּבָרִים רַבִּים עָשָׂה, וּבְשִׁמְחָה שָׁמַע אוֹתוֹ. וַיְהִי יוֹם מִיָּכּוֹן, כִּי אֲשֶׁר הַיְרֹדִים עָשָׂה סְעוּדָה בְּיוֹם הַלְּדוֹתוֹ לְגִדּוּלְיוֹ וּלְשָׂרֵי הָאֱלֹפִים וּלְרֵאשֵׁי הַגָּלִיל. וּכְשֶׁנִּכְנְסָה בַת הַרוּדְיָה וְרַקְדָּה וְהַרְצָתָה אֶת הַיְרֹדִים וְאֶת הַמְּסֻבִּים, אָמַר הַמֶּלֶךְ לְנַעֲרָה, שְׂאֵלִי מִמֶּנִּי מֵה שֶׁתִּרְצִי, וְאֶתֵּן לָךְ. וְנִשְׁבַּע לָהּ כִּי אֶת כָּל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלִי מִמֶּנִּי אֶתֵּן לָךְ, עַד חֲצֵי מְלֻכוֹתַי. וְהִיא יִצְאָה וְאָמְרָה לְאִמָּהּ, מָה אֲשָׂאֵל; וְהִיא אָמְרָה, אֶת רֹאשׁ יוֹחָנָן הַמְּטִבִיל. וְנִכְנְסָה מִיָּד בַּחֲפֹזוֹן אֶל הַמֶּלֶךְ וּבִקְשָׁה לְאִמָּהּ: רוּצָה אֲנִי שֶׁתֵּתַן לִי מִיָּד עַל קַעֲרָה אֶת רֹאשׁ יוֹחָנָן הַמְּטִבִיל. וְהַמֶּלֶךְ הִנֵּה עֲצוּב מְאֹד, אֲבָל בְּגִלְל הַשְּׁבֻעוֹת וְהַמְּסֻבִּים לֹא רָצָה לְהַפֵּר אוֹתָהּ. וּמִיָּד שְׁלַח הַמֶּלֶךְ שׁוֹמֵר וַצִּוָּה לְהַבִּיא אֶת רֹאשׁוֹ. וְהוּא הִלָּךְ וְהִכְרִית אֶת רֹאשׁוֹ בְּבֵית הַסֵּהַר, וְהַבִּיא אֶת רֹאשׁוֹ עַל קַעֲרָה וְנָתַן אוֹתָהּ לְנַעֲרָה, וְהַנַּעֲרָה נָתְנָה אוֹתָהּ לְאִמָּהּ. וּכְשִׁמְעוּ תַלְמִידָיו, בָּאוּ וְנִשְׂאוּ אֶת גּוֹפְתוֹ, וְשָׂמוּ אוֹתָהּ בַּקָּבֶר.

והשליחים נאספו אל ישוע והגידו לו את הכל, את כל אשר עשו ואת כל אשר למדו. ויאמר להם באי אתם בעצמכם למקום מדבר והנפשו מעט כי הבאים וההולכים היו רבים וגם לאכל לא הספיקו והלכו אל מקום מדברי בספינה לבדם. וראו אותם הולכים, והפירו אותם רבים, ובגלגל מפל הערים רצו יחד לשם, והקדימו אותם ונאספו אליו. וישוע יצא וראה המון רב, ונכמרו רחמייו עליהם, כי היו כצאן שאין להן רעה, והחל ללמד אותם דברים רבים. וכבר הייתה שעה מאתרת, התקרכו אליו תלמידיו ואמרו: המקום שומם וכבר השעה מאתרת. שלח אותם, כדי שילכו אל השדות והכפרים סביב ויגנו להם להם, כי אין להם מה לאכל. והוא ענה ואמר להם: תנו להם אתם לאכל. והם אמרו לו: הגלה ונגלה להם במאתים דינרים ונתן להם לאכל? והוא אמר להם: כמה כפרות להם יש לכם? לכו וראו. ונדעו ואמרו: חמשה, ושני דגים. והוא צוה עליהם להסב את כלם חבורות וחבורות על הדשא הירק. והסבו קבוצות קבוצות לפי מאה ולפי חמשים. ולקח את חמשת הככרות ואת שני הדגים, הביט אל השמים וברך, ופרס את הככרות ונתן לתלמידים למען ישימו לפניהם, ואת שני הדגים חלק לכולם: ואכלו כלם ושבעו ונשאו שנים עשר סלים מלאים שברים, וגם מן הדגים. והיו האכלים את הלחם חמשת אלפים אנשים.

ומיד אלץ את תלמידיו לעלות אל הספינה ולהקדים אל העבר לבית צידה, עד אשר הוא ישלח את ההמון. ואחרי שנפטרה מהם, הלך אל החר להתפלל: וכשקמה ערב, הייתה הספינה באמצע הים, והוא לבדו על הארץ. וראה אותם מתיסרים בחמירה, כי הרוח הייתה נגדם, ובמשמרת הרביעית של הלילה בא אליהם מהלך על-פני הים, ורצה לעבור אותם. והם ראו אותו מהלך על הים, נדמה להם שהוא רוח, וצעקו. כלם ראו אותו ונבהלו. ומיד דבר עמם ואמר להם, התחזקו, אני הוא, אל תיראו. ועלה אל הגלגה אליהם, ושכח הרוח, ומאד מיתר השתוממו בלבם והתפלאו: כי לא הבינו על הלחם, אלא לבם הנה מקשה.

ולאחר שעברו, הלכו אל ארץ גנסר ועגנו. וכשיצאו מן הספינה, הפירו אותו מיד רצו סביב פל-הסביבה ההיא, והחלו להסב על-המטות את-האחוזים רעה, אל-המקום אשר שמעו פי-שם הוא. ובכל מקום שהיה נכנס, אל כפרים או ערים או שדות, בשוקים הניחו את החולים והתחננו אליו שאפלו בציצת בגדו יגעו, וכל אשר נגעו בו נרפאו.

ונאספו אליו הפרושים ואתידים מן הסופרים שבאו מירושלים וראו אתהם מתלמידיו אוכלים לחם בנדים טמאות, כלומר לא רחוצות, ומצאו בהם פגם. כי הפרושים וכל

היהודים, אם לא ירחצו את ידיהם באגרוף, לא יאכלו, מחזיקים במסכת הנקנים. ומן השוים, אם לא יטבלו, לא יאכלו, ואתרים רבים הם אשר קבלו להחזיק, טבילות כוסות וסיתוניות וכלי נחשת ומטות. אז שואלים אותו הפרושים והסופרים: מדוע אין תלמידיך הולכים לפי מסכת הנקנים, אלא אוכלים את הלחם בידים לא רחוצות? והוא ענה ואמר להם פי גפה נבא וישעיהו עליכם הצבועים, ככתוב, העם הזה בשפתיו מכבד אותי, אבל לבם רחוק ממני. לריק יראו אותי, מלמדים תורות שהן מצוות בני אדם.

כי הנחתם את מצות האלהים, אתם מחזיקים במסכת בני האדם, בטבילות כדים וכוסות, ודברים דומים רבים כאלה אתם עושים. והוא אמר להם: גפה אתם מבטלים את מצות האלהים כדי לשמר את מסרתכם. פי משה אמר: כבד את אביד ואת אמה, ומקלל אביו או אמו מות יומת. אתם אומרים: אם יאמר אדם לאב או לאם קרבן, שהוא מתנה, אשר אם ממני תהנה ואינכם מתירים לו עוד לעשות מאומה לאביו או לאמו, מבטלים את דבר האלהים במסרתכם שמסרתם, ודברים דומים רבים כאלה אתם עושים. וקרא את כל ההמון ואמר להם, שמעו אלי בלכם והבינו אין דבר מחוץ לאדם הנכנס אליו אשר יכול לטמאו, אבל היוצאים הם המטמאים את האדם. וכאשר נכנס לבית מן ההמון, שאלו אותו תלמידיו על המשל. ואומר להם ככה גם אתם חסרי בינה אתם עדיו לא מבינים פי כל הנכנס מבחוץ אל האדם אינו יכול לטמאו פי אינה נכנסת אל לבו, אלא אל בטנו, ויוצאת אל המוצא, ומטהרת את כל האכלים. והוא אמר כי היוצא מן האדם, הוא מטמא את האדם פי מבפנים, מלב האדם, יוצאות המחשבות הרעות, נאופים, זנות, רצחים, גנבות, בצע, רשעות, מרמה, זמה, עיון רעה, חלול השם, גאון, אונות. כל הרעות האלה יוצאות מבפנים ומטמאות את האדם.

ומשם קם והלך אל גבולות צור וצידון. ונכנס אל בית, לא רצה שאיש ידע, ולא יכל להסתר. פי אשה ששמעה עליו, אשר היתה לבתה רוח טמאה, באה ונפלה לרגליו והאשה היתה יונית, סורפוניקית לפי המוצא, והיא בקשה ממנו שיוציא את השד מבתה. והוא ישוע אמר לה, הניחי ראשונה לילדים לשבע, פי אינו טוב לקחת את לחם הילדים ולהשליכו לכלבים הקטנים. והיא ענתה ואמרה לו כן אדוני והכלבים תחת השלחן אוכלים מפרורי הילדים ואמר לה: בגלל הדבר הזה, לכי, יצא השד מבתך. וכאשר הלכה אל ביתה, מצאה את הילד משלף על המטה ואת השד שיצא.

ושוב יצא מגבולות צור וצידון, ובא אל ים הגליל דרך תוף גבולות הדקפוליס. והם מביאים לו חרש כבדפה, ומבקשים ממנו שישים עליו את היד. ולקח אותו בצד מן ההמון

לבדו, שם את אצבעותיו לתוך אָזְנוֹ, וְיִרְק וְנָגַע בְּלִשׁוֹנוֹ וְהֵבִיט אֶל הַשָּׁמַיִם, נֶאֱמַר לוֹ: אֲפַתַח, אֲשֶׁר פְּרוּשׁוֹ הַפֶּתַח. וּמִיָּד נִפְתַּחוּ אָזְנוֹ וַנִּתְּרָה קֶשֶׁר לְשׁוֹנוֹ, וְדַבַּר כְּרָאוּי. וְהוּא צִוָּה עֲלֵיהֶם שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ לְאִישׁ, אֲכַל כִּפִּי שֶׁהוּא צִוָּה עֲלֵיהֶם, כִּן יוֹתֵר וְיוֹתֵר הַכְּרִיזוּ. וְהָיוּ נִדְהָמִים לְמַעַלְתָּה מִכָּל מִדָּה וְאִמְרוּ, הֵיטִיב עָשָׂה אֶת הַכֹּל, וְגַם אֶת הַחֲרָשִׁים הוּא עָשָׂה שׁוֹמְעִים וְאֵת הָאֱלֹמִים מְדַבְּרִים.

ח

בַּיָּמִים הֵהֵם, כְּאֲשֶׁר הָיָה שׁוֹב קִהְל רַב וְלֹא הָיָה לָהֶם מָה לֶאֱכֹל, קָרָא יֵשׁוּעַ אֶת תַּלְמִידָיו וְאָמַר לָהֶם, מִרְחֵם אֲנִי עַל הַהֶמוֹן, כִּי כִּבֵּר שִׁלְשָׁה יָמִים שׁוֹהִיִּם הֵם אִתִּי וְאִין לָהֶם מָה לֶאֱכֹל, וְאֵם אֲשַׁלַּח אֹתָם רַעֲבִים אֶל בֵּיתֵם, וְחִלְשׁוֹ בְּדֶרֶךְ, כִּי מִקְצַתְם מִרְחוֹק בָּאוּ. וְעַנּוּ לוֹ תַלְמִידָיו: מֵאִין יוּכַל מִיִּשְׁהוּ לְהַשְׁבִּיעַ אֶת אֱלֹה בְּלֶחֶם כָּאֵן בְּמִדְבָּר? וְשָׂאֵל אֹתָם: כַּמָּה כִּפְרוֹת יֵשׁ לָכֶם? וְהֵם אָמְרוּ: שְׁבַע. וְצִוָּה לְהֶמוֹן לְהִסָּב עַל הָאֶרֶץ, וְלִקַּח אֶת שְׂבַעַת הַלֶּחֶם, הַזֹּהֵד, שָׁבַר וְנָתַן לְתַלְמִידָיו כְּדֵי שִׁשְׁיָמוּ לְפָנֵיהֶם, וְשָׁמוּ לְפָנֵי הַהֶמוֹן. וְהָיוּ לָהֶם דְּגִיִּם קִטְנִים מְעַטִּים, וּבִרְךְ אֹתָם וְאָמַר לְשׁוֹם גַּם אֹתָם לְפָנֵיהֶם. וַיֵּאֱכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ, וַיִּשְׂאוּ שְׂבַעַת סִלִּים שֶׁל שְׂבָרִים הַנּוֹתְרִים. וְהֵם הָיוּ כְּאַרְבַּעַת אֲלָפִים, וְשַׁלַּח אֹתָם. וְעַלָּה מִיָּד אֶל הַסְּפִינָה עִם תַּלְמִידָיו וּבָא אֶל אֹזוֹר דְּלִמְנוּחָא.

וְהַפְּרוּשִׁים יָצְאוּ וְהַחֲלוּ לְהִתְנַכַּח עִמּוֹ, וּבִקְשׁוּ מִמֶּנּוּ אוֹת מִן הַשָּׁמַיִם כְּדֵי לְנַסּוֹתוֹ. וְנֶאֱמַר בְּרוּחוֹ וְאָמַר, מָה הַדּוֹר הַזֶּה מִבְּקֹשׁ אוֹת? אֲמַן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם, אִם יִנָּתֵן לְדוֹר הַזֶּה אוֹת. וְעִזְבׁ אֹתָם, עָלָה לְסַפִּינָה וְהִלָּךְ לוֹ שׁוֹב.

וְשִׁכְחוּ לְקַחַת לֶחֶם, וְלֹא הָיָה לָהֶם אִתָּם בְּסַפִּינָה אֶלָּא כֶּכֶר אֶחָד. וְהוּא צִוָּה אֹתָם לֵאמֹר: רְאוּ, הַשָּׁמַיִם מִשְׁאוֹר הַפְּרוּשִׁים וּמִשְׁאוֹר הַיְּהוּדִים. וְהָיוּ מִתְנַכְּחִים זֶה עִם זֶה לֵאמֹר: כִּי לָהֶם אִין לֶנוּ. וַיִּשְׁוַע יַדַּע וְאָמַר לָהֶם: מָה אִתָּם מִתְנַכְּחִים עַל כֵּה שְׂאִין לָכֶם לָהֶם? עֲדִין אֵינְכֶם מְבִינִים וְלֹא מִשְׁפִּילִים? עוֹד לְבַכֶּם מְקַשָּׁה? עֵינַיִם יֵשׁ לָכֶם וְלֹא תְּרֹאוּ, וְאַנְיָנִים יֵשׁ לָכֶם וְלֹא תִשְׁמְעוּ? וְלֹא תִזְכְּרוּ?

כְּאֲשֶׁר שִׁבְרָתִי אֶת חֲמִשָּׁת הַלֶּחֶם לְחֲמִשָּׁת אֲלָפִים, כַּמָּה סִלִּים מְלֵאִים שְׂבָרִים נִשְׂאָתָם? אוֹמְרִים לוֹ: שְׁנַיִם עֶשֶׂר. כְּאֲשֶׁר וְאֶת־הַשְּׂבַעַת אֶל־הָאַרְבַּעַת אֲלָפִים, כַּמָּה סִלִּים מְלֵאִים פְּתִיתִים נִשְׂאָתָם? וְהֵם אָמְרוּ: שְׂבַעַת. וְהָיָה אִמֵּר לָהֶם, עֲדִין לֹא מְבִינִים?

ויבא אל בית צידה, ויביאו אליו עור ויתחננו אליו שיגע בו. ואחז ביד העור, הוציא אותו חוצה לכפר, וירק אל עיניו, שם את ידיו עליו, ושאל אותו אם רואה מאומה. והביט למעלה ואמר, רואה אני את האנשים פעצים מתהלכים. אז שוב שם את ידיו על עיניו, וגם לו להביט למעלה, והוחזר, וראה בברור את כלם. וישלח אותו אל ביתו לאמר, גם אל הכפר לא תבוא וגם לא תאמר לאיש בכפר.

וישוע יצא ותלמידיו אל כפרי קיסריה של פיליפוס, ובדרך שאל את תלמידיו לאמר להם, מי אומרים האנשים שאנני? והם ענו: יוחנן המטביל, ואחרים אליהו, ואחרים אחד מן הנביאים. והוא אומר להם ואתם מי אתם אומרים שאנני עונה פטרוס ואומר לו אתה המשיח וגער בהם שלא יאמרו לאיש עליו.

והחל ללמד אותם כי בן־האדם צריך לקבל הרבה, ולהנחות על־ידי הזקנים והכפנים הראשים והסופרים, ולהקריג, ואחרי שלשת ימים לקום. ובגלוי דבר את־הדבר. והפטרוס לקח אתו לצד והחל לגער בו. והוא התהפך וראה את תלמידיו וגער בפטרוס לאמר: לה אחרי, שטון, כי אינך חושב את דברי האלהים, אלא את דברי האנשים.

וקרא את הקמון עם תלמידיו ואמר אליהם, מי שרוצה ללכת אחרי, יכפר בעצמו וישא את צלבו, וילך אחרי. כי מי שיִרצה להושיע את־נפשו יאבד אותה, ומי שיִאבד את־נפשו בגללי ובגלל הבשורה, הוא יושיע אותה. מה־כי יועיל לאדם אם יקנה את־העולם כולו, ואת־נפשו יפסיד? או מה יתן אדם בתמורת נפשו? מי שיתבושש בי ובדברי בדור הזה הגואף והחוטא, גם בן־האדם יתבושש בו כשיבוא בכבוד אביו עם המלאכים הקדושים.

ט

והיה אומר להם: אמן אומר אני לכם כי יש מקצת מן העומדים פה אשר לא יטעמו מות עד אשר יראו את מלכות האלהים באה בגבורה.

ואחרי ששת ימים לקח ישוע את פטרוס ואת יעקב ואת יוחנן והעלה אותם אל הר גבוה לבדם, והשמינה לפנייהם. ובגדיה היו מבריקים, לבנים מאד כשלג, כאלה שכובס על הארץ אינו יכול להלבין ככה. ונראה להם אליהו עם משה, והיו מדברים עם ישוע. ויען פטרוס ויאמר לישוע, רבי, טוב לנו להיות פה, ונעשה שלשה אהלים, אחד לה ואחד למשה ואחד לך ואחד למשה

ואחד לאלהיו. לא ידע מה לדבר, כי היו מבהלים. והנה ענו מצלל עליהם, ובא קול מן הענן לאמר: זה הוא בני האהוב, אליו תשמעו. ופתאום, כשהביטו סביב, לא ראו עוד איש, אלא את ישוע לבדו עמהם. בדרךם מן הקר צוה עליהם שלא יספרו לאיש את אשר ראו, אם לא כאשר בן־האדם יקום מן המתים. ואת־הדבר שִׁמְרוּ לעצמם, מתנפחים ביניהם מדהוא לקום מן־המתים: והיו שואלים אותו לאמר: כי אומרים הסופרים כי אליהו צריך לבוא ראשונה. והוא עונה אמר להם, אליהו אִמְנֵם בא ראשון משיב הכל, ואיך כתוב על בן־האדם פִּדְי שִׁסְבַּל רבות ויִבְנֶה? אבל אומר אני לכם כי גם אליהו בא, ועשו לו ככל אשר רצו, כאשר כתוב עליו.

וכשבא אל התלמידים, ראה המון רב סביבם וסופרים מתנפחים אִתָּם. ומיד כשראה אותו כל ההמון השתוממו, ורצו ושאלו בשלומו. ושאל את־הסופרים: מה אתם מתנפחים ביניכם? וענה אחד מן ההמון ואמר: מורה, הבאתי את בני אליך, שיש לו רוח אלמת. ובכל מקום שישגיג אותו, מפיל אותו, ומקציף וחורק את שניו, ויבש. ואמרתי לתלמידי שיוציאו אותו, ולא יכלו. והוא ענה לו ואמר: הוי, דור לא נאמן! עד מתי אהיה אצלכם? עד מתי אסבל אתכם? הביאו אותו אלי. והביאו אותו אלי. וכראותו אותו, מיד ענתה אותו הרוח, ונפל על הארץ והתגולל והוא מקציף. ושאל את אביו: כמה זמן עבר מאז שנה קרה לו? והוא אמר: מילדותו. ופעמים רבות השליכו אל האש ואל המים פִּדְי לֵאבְדוֹ, אבל אם יש בך דָּבָר לַעֲשׂוֹת מֵאִמָּה, עזר לנו ורחם עלינו וישוע אמר לו: אם אתה יכול להאמין, הכל אפשרי למאמין. ומיד קרא אבי הילד בדמעות ואמר: מאמין אני, אדוני! עזר להסיר אמונתי. וראה ישוע כי המון מתרוצץ, גער ברוח הטמאה ואמר לו, הרוח האלמת והתרושת, אני מצוה לך, צא ממנו ואל תפגס בו עוד. וצעק וענת אותו הרבה, וצא. והנה כמו מת, עד שרבים אמרו כי מת. וישוע אחז אותו ביד והקים אותו, והוא קם. וכשנגנס לבית, שאלו אותו תלמידיו בינם לבין עצמם: מדוע אִנְחֵנו לא יכלנו להוציא אותו? ואמר להם, מין זה אינו יכול לצאת בשום אופן, אם לא בתפלה ובצום.

ומשם יצאו ועברו דרך הגליל, ולא רצה שמישוהו ידע. הוא הנה מלמד את תלמידיו ואמר להם כי בן־האדם נמסר בידי אנשים, ויהרגו אותו, ואחרי שיהרג ביום השלישי יקום. והם לא הבינו את הדבר, וינראו לשאול אותו.

ובא אל כפר נחום, וכשהיה בבית שאל אותם: מה התנפחתם ביניכם בדרך? והם שתקו, כי דברו זה עם זה בדרך מי גדול. וישב, קרא את השניים עֶשֶׂר ואמר להם: אם מישהו רוצה להיות ראשון, יתנה אחרון לכל ומשרת לכל. ולקח גֵּלַד, העמידו בתוכם,

ובתבוקו אותו אמר להם מי שיקבל אחד מן הנלדים האלה בשמי, ומי שיקבל אותי, לא אותי הוא מקבל, אלא את השולח אותי. ענה לו יוחנן לאמר: רבי, ראינו משהו מגרש שדים בשמד, אשר איננו הולך אחרינו, ומנענו אותו, כי איננו הולך אחרינו. וישוע אמר, אל תמנעו אותו, כי אין איש אשר יעשה נס בשמי ויוכל מהרה לדבר עלי רע. מי שאיננו נגדכם, בעדכם הוא מי שישקה אתכם כוס מים בשמי, מפני שאתם של משיח, אמן ואמר אני לכם, לא יאבד את שכרו.

ומי שישכיל אחד מן הקטנים האלה המאמינים בי, טוב לו יותר אם אבן רחים תלויה על צוארו והושלף אל הים. ואם ישלף ידו, קצץ אותה, טוב לו להכנס אל החיים כשאתה נכה, מאשר ללכת אל הגיהנום כשיש לו שתי ידים, אל האש שאינה כבה, אשר תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה. ואם רגלו מכלילה אותה, קצץ אותה, טוב לו להכנס אל החיים צולע, מאשר להיות לו שתי רגלים ולהשלף אל הגיהנום, אל האש שאינה כבה. אשר תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה. ואם עינו מכלילה אותה, הוצא אותה, טוב לו להכנס חד-עין אל מלכות האלהים, מאשר ללכת עם שתי עינים אל גיהנום של אש. אשר תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה. כי כל-אחד באש ימלח, וכל-זבח במלח ימלח. טוב המלח, אם אכל המלח יהיה תפל, במה תמלכו אותו? היו בעצמכם מלח ושלוו זה עם זה.

י

ומשם קם ובא אל גבולות יהודה דרך עבר הירדן, ושוב נאספו אליו המונים, וכדרכו למד אותם שוב. והפרושים התקרבו ושאלו אותו אם מתר לאיש לשלח אשה, והם מנסים אותו. והוא ענה ואמר להם מה צנה לכם משה והם אמרו, משה התיר לכתב ספר כריתות ולשלח. ויען ישוע ויאמר להם, בגלל קשיות לבכם פתב לכם את-המצוה הזאת. אבל מראשית הבריאה, זכר ונקבה עשה אותם האלהים. על כן יעזב-איש את-אביו ואת-אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד כדי שלא עוד הם שנים, אלא בשר אחד. אשר לכן חבר האלהים, אדם אל פריד. ובבית שוב שאלו אותו התלמידים על זה. ואומר להם: מי שיגרש את אשתו וישא אחרת, גואף עליה. ואם אשה תגרש את אישה ותנשא לאחר, היא גואפת.

והביאו אליו ילדים כדי שיגע בהם, והתלמידים גערו במביאים. וראה ישוע ויכעס ויאמר להם: הניחו לילדים לבוא אלי, ואל תמנעו אותם, כי לכאלה מלכות האלהים. אמן

אני אומר לכם, מי שלא יקבל את מלכות האלהים כגלד, לא יפנס אליה. ולאחר שתבק
אותם, ברוך אותם בשומו את ידיו עליהם.

ובצאתו לדרך, רץ אחד וכרע לפניו ושאל אותו: מורה טוב, מה אעשה כדי שאירש
חיי עולם? וישוע אמר לו, למה אתה קורא לי טוב? אין טוב כי אם אחד, האלהים. אתה
יודע את המצוות: לא תנאף, לא תרצח, לא תגנב, לא תענה עד שקר, לא תעשק, כבד את
אביך ואת אמה. והוא ענה ואמר לו מורה אלה כלם שמרתי מעוררי וישוע הביט אליו, אהב
אותו ואמר לו: דבר אחד חסר לך. אם תרצה להיות שלם, לך, מכר את כל אשר יש לך ותן
לעניים, ויהיה לך אוצר בשמים, ובוא עקב אחרי, נשא את צלבך. והוא התעצב על הדבר
והלך משם מתאבל, כי היה לו רכוש רב.

והביט ישוע סביב ואמר לתלמידיו, כמה קשה לבעלי הכסף להפנס למלכות האלהים
והתלמידים היו משתוממים על דבריו. וישוע שוב ענה ואמר להם, ילדים, כמה קשה
לבוטחים בעשר להפנס למלכות האלהים. נוח יותר לגמל לבוא דרך חור של מחט מאשר
לעשיר לבוא אל מלכות האלהים. והם השתוממו ביותר שאת ואמרו אל עצמם, ומי יוכל
להושע? הביט אליהם וישוע ואמר, אצל אנשים זה בלתי אפשרי, אבל לא אצל אלהים, כי
הכל אפשרי אצל האלהים. החל פטרוס לומר לו: הנה אנחנו עזבנו את הכל והלכנו אחריך.
וען ישוע ויאמר: אמן אומר אני לכם, אין איש אשר עזב בית או אחים או אחיות או אב או
אם או אשה או ילדים או שדות בגללי ובגלל הבשורה, אם לא יקח מאה מונים עתה, בזמן
הזה, בתים ואחים ואחיות ואב ואם וילדים ושדות עם רדיפות, ובכולם הקא חיי עולם.
ורבים יהיו ראשונים אחרונים ואחרונים ראשונים.

היו בדרך עולים אל ירושלים, וישוע היה הולך לפניהם, והם השתוממו, וההולכים
אחריו פתו. וקח שוב את שנים העשר והחל לומר להם את העתיד לקרות לו. כי הנה
אנחנו עולים לירושלים, ובן-האדם ימסר לכתנים הגדולים ולסופרים, וירשיעו אותו למות
וימסרו אותו לגוים. וילצעו לו, וילקו אותו, וירקו עליו, ויהרגו אותו, וביום השלישי יקום.

ונגשים אליו יעקב ויוחנן בני יבדי לאמר, מורה, רוצים אנחנו שאת אשר נשאל
תעשה לנו. והוא אמר להם: מה אתם רוצים שאעשה לכם? והם אמרו לו, תן לנו שאחד
ישב מימנה ואחד משמאלה בכבודך. וישוע אמר להם, אתם לא יודעים מה אתם שואלים.
האם אתם יכולים לשתות את הכוס אשר אני שותה, ולהטבל את הטבילה אשר אני נטבל?
הם אמרו לו, אנחנו יכולים. וישוע אמר להם, את הכוס אשר אני שותה אמנם תשתו, ואת

הטבילה אשר אני נטבל תטבלו, והלשכת מימיני ומשמאלי אינו שלי לתת, אלא לאשר
היכן

וכששמעו העשרה, החלו לזעם על יעקב ויוחנן. וישוע קרא אותם ואמר להם אתם
יודעים כי הנראים למשל בגוים משתקרים עליהם וגדוליהם שולטים בהם לא ככה יהיה
בכם, אבל מי שירצה להיות גדול בכם, יהיה משתקם. ומי שירצה מכם להיות ראשון,
יהיה עבד לכל וגם כי ברהקדם לא בא להשירת, אלא לשרת ולתת את־נפשו כפר תחת
רבים.

והם באים אל יריחו. ובצאתו מיריחו ומלמידיו והמון רב, בן־טימאי בן־טימאי העור
ישב על־יד הדרך ומתחנן. וכשמע כי ישוע הנצרי הוא, החל לזעק ולומר: בן־דוד, ישוע,
רחם עלי. ורבים גערו בו כדי שינחיש, אבל הוא צעק עוד יותר, בן־דוד, רחם עלי. ועמד
ישוע ואמר: קראו לו, וקוראים לעור ואומרים לו: התחנן, קום, הוא קורא לך. והוא
השליח את שמלתו, קם ובא אל ישוע. ויען ישוע ויאמר לו מה תרצה שאעשה לך והעור
אמר לו רבוני שאראה: וישוע אמר לו: לך, אמונתך הושיעה אותך. ומיד קבל את ראיתו,
וקלד אחרי ישוע בדרך.

יא

וכאשר הם מתקרבים אל ירושלים, אל בית־פגני ובית־עננה, לעבר הר הזיתים, הוא
שולח שנים מתלמידיו. ואומר להם לכו אל הכפר שנגדכם, ומיד פשתכנסו אליו תמצאו
עיר קשור, אשר לא ישב עליו איש מבני אדם, התירו אותו והביאו ואם מישהו יאמר לכם,
מה אתם עושים זאת? אמרו כי לאדון יש צרף בו, ומיד הוא ישלח אתו בחזרה לְכָאן. ויִלְכוּ
ומצאו את־העיר קשור אל־הדלת מבחוץ על־הרחוב, ויתירו אותו: ואנשים מן העומדים שם
אמרו להם: מה אתם עושים מתירים את העיר? והם אמרו להם פֶּאֶשֶׁר צוה ישוע, והניחו
אותם. וביאו את־העיר אל־ישוע וישליכו עליו את־בגדיהם, וישב עליו: רבים פָּרְשוּ אֶת
בגדיהם על הדרך, ואחרים פָּרְתוּ עֲנָפִים מן העצים ופרשו על הדרך. וההולכים לפניהם
וההולכים אחריהם צעקו לאמר הושיענו ברוד הבא בשם יהוה: ברוכה הממלכה הבאה
בשם אדון אבינו דוד, הושענא במרומים.

וישוע נכנס לירושלים ולמקדש, והביט סביב פכל, וכשכבר היתה שעת ערב, יצא
לבית־עננה עם שנים העשר.

וביזם המחקרת, בצאתם מבית-עננה, רעב. וראה עץ תאנה מרחוק שהיו לו עלים, בא לראות אם ימצא בה מאמה, וכשבא אליה לא מצא פלום אלא עלים, כי לא היתה עת התאנים. וענה ואמר לה לא עוד לעולם יאכל איש ממך פרי. ותלמידיו שמעו.

והם באים שוב אל ירושלים, וכשנכנס ישוע אל המקדש החל להוציא את המוכרים ואת הקונים במקדש, והפך את שולחנות מחליפי הכסף ואת מושבות מוכרי היונים. ולא הניח שאיש יעביר כלי דרוך המקדש, והנה מלמד ואומר להם, הלא כתוב כי ביתי בית תפלה יקרא לכל הגוים; ואתם עשיתם אותו מערת פריצים.

ושמעו הסופרים והפרושים והכהנים הגדולים, ובקשו איך לאבדו, כי יראו ממנו, מפני שכל ההמון השתומם על תורתו. וכאשר היה מאחר, יצא חוץ לעיר.

ובעברם בבקר ראו את התאנה יבשה משרשיה. ופטרוס זכר ואמר לו: רבי, ראה, עץ התאנה אשר קללת יבש. ועונה הישוע אומר להם: יש לכם אמנות אלהים. אמן, כי אומר לכם כי מי שיאמר להר הנה: הנשא והשלה אל הים, ולא יסתפק בלבו אלא יאמין שמה שהוא אומר נהיה, יהיה לו מה שיאמר. על כן אומר אני לכם, כל אשר תשארו בהתפללכם, האמינו כי מקבלים אתם, ויהיה לכם. וכשאתם עומדים ומתפללים, סלחו אם יש לכם דבר נגד מישהו, כדי שגם אביכם שבשמים יסלח לכם את פשעיכם. אם אתם לא מוחלים, גם אביכם לא ימחל את פשעיכם.

ויבאו שוב אל ירושלים, ובעודו מתהלך במקדש באו אליו הכהנים הראשי והסופרים והזקנים ואומרים לו: באיזו סמכות אתה עושה אלה? או מי נתן לך את הסמכות הזאת כדי שתעשה אלה? וישוע ענה ואמר להם: אשאל אתכם גם אני דבר אחד, וענו לי, ואמר לכם באיזו סמכות אני עושה אלה. הטבילה של יוחנן היתה מן השמים או מן האנשים? ענו לי. והם היו מחשבים ביניהם לאמר, אם נאמר מן השמים, יאמר למה אפוא לא האמנתם לו; אבל נאמר, מבני אדם? יראו את העם, כי כלם החזיקו את יוחנן שגביא היה. וענו ואמרו לישוע: לא ידענו. וישוע ענה ואמר להם: גם אני לא אומר לכם באיזו סמכות אני עושה אלה.

החל לדבר אליהם במשלים: כרם נטע אדם, ושם סביב גדר, וחסר יקב, ויבנה מגדל, והשפירו לכרמים ונסע. ושלח אל הכרמים בעת ההיא עבד, כדי שיקח מאת הכרמים מפרי הכרם. ולקחו אותו, הכוהו ושלחוהו ריקם. ושוב שלח אליהם עבד אחר, ואותו סקלו, ופצעו בראשו ושלחוהו מבנה. ושוב שלח אחר, וגם אותו הרגו, ורבים אחרים, את אלה הכו ואת אלה הרגו. עוד היה לו בן אחד אהוב, ושלח גם אותו באחרונה אליהם לאמר: וכבדו את בני. ואותם החורשים, כשראו אותו בא, אמרו ביניהם: זה הוא היורש, בואו נהרגהו, ונרשה תהיה שלנו. ולקחו אותו, הרגו אותו והשליכוהו חוץ לכרם. מה אז יעשה בעל הכרם? בוא ויאבד את הכרמים האלה, וימן את הכרם לאחרים. ולא את הכתוב הזה קראתם, אכן אשר מאסו הבונים היתה לראש פנה? מאת היתה היתה זאת, והיא נפלאה בעינינו.

והם בקשו לתפס אותו, אבל יראו מן הקמון, כי ידעו שאליהם אמר את המשל. ונזבו אותו וקלכו.

והם שולחים אליו אנשים מן הפרושים ומן ההורדוסים כדי לציוד אותו בדבור. והם באו ואמרו לו מורה יודעים אנתנו כי אמת אתה ולא אכפת לך משום אדם כי אינך מביט בפני בני אדם אלא באמת מלמד אתה את דרך האלהים אמר נא לנו המתר לתת מס לקיסר או לא נתן או לא נתן והוא יודע את חנפתם, אמר להם: מה אתם מנסים אותי? הביאו לי דינר כדי שאראה. והם הביאו. והוא אמר להם: של מי האלמנה הזו והתכתב? והם אמרו: של קיסר. ויען ישוע ויאמר להם, השיבו את של קיסר לקיסר ואת של האלהים לאלהים, ויתמהו עליו.

ובאים צדוקים אליו, אשר אומרים שאין תחיה, ושאלו אותו לאמר: מורה, משה כתב לנו כי אם אחי איש ימות ויעזב אשה ובנים לא יניח, יקח אחיו את אשתו ויניח ויער לאחיו. שבעה אחים לכן היו. והראשון לקח אשה, ובמותו לא השאיר ירע. והשני לקח אותה ומת, וגם הוא לא השאיר ירע, והשלישי בן. ולקחו אותה השבעה, ולא השאירו ירע. אחרונה שבכל מתה גם האשה. בתחית המתים אז, כאשר קומו, של מי מהם תהיה האשה? כי שבעת האחים היתה להם לאשה. ויען ישוע ויאמר להם, הלא בגלל זה אתם תועים, שאינכם יודעים את הכתובים ולא את כח האלהים? כי כאשר קומו מן המתים, לא נושאים ולא נשאים, אלא הם כמלאכים שבשמים. ואודות המתים כי הם מוקמים, הלא קראתם בספר משה, על הסנה איד אמר לו האלהים לאמר, אני אלהי אברהם ואלהי יצחק ואלהי יעקב? אינו אלהי מתים אלא אלהי חיים, אתם אפוא טועים הרבה.

והתקרב אחד מן הסופרים, ששמע אותם מתנפחים ורצה שיענה להם יפה, שאל אותו: איזו היא המצנה הראשונה מכלן? וישוע ענה לו כי ראשונה שכל המצוות, שמע ישראל, יהוה אלהינו יהוה אחד הוא. ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל שכלך ובכל מאדך. זאת המצנה הראשונה. והשניה דומה לה, זאת: תאהב את רעך כמוך. מצנה אחרת גדולה מאלה איננה. ויאמר לו הסופר: יפה, מורה, על-אמת אמרת כי אחד הוא ואין אחר מלבדו, ולאהבה אותו מכל הלב ומכל הבינה ומכל הנפש ומכל הכח, ולאהבה את השכן כעצמו, יותר הוא מכל העולות והנבחים. וישוע, כשראה שיענה בשכל, אמר לו: לא רחוק אתה ממלכות האלהים. ואף אחד לא העז עוד לשאול אותו.

וענה ישוע ואמר בלמדו במקדש: איך אומרים הסופרים שהמשוח הוא בודוד? כי דוד עצמו אמר ברוח הקדש: אמר ה לאדני, שב לימיני עד אשית אביך הדום לרגליך. דוד עצמו אז קורא לו אדון, ומאין הוא בנו? וההמון הרב היה שומע אותו בשמחה.

והיה אומר להם בהוראתו, השמרו מן הסופרים הרוצים להתהלך בגלימות ובכרות בשוקים ואת ראש המושבות כפנסיות ואת ראש המסכות בפסעודות. הבולעים את בתי האלמנות ולתאנה מתפללים תפלות ארכות, אלה יקחו דין חמור יותר.

וישוע ישב מול האוצר וצפה כיצד ההמון מטיל נחשת לתוך האוצר. ורבים עשירים השליכו הרבה, ואלמנה עניה אחת באה והשליכה שתי פרוטות, שהן קודרנטס. וקרא את תלמידיו ואמר להם אמן אומר אני לכם כי האלמנה העניה הזאת השליכה יותר מכל המשליכים אל האוצר כי כלם מן המותר להם השליכו, וזאת מן מחסורה את כל אשר היה לה השליכה, את כל חיה.

יג

ובצאתו מן המקדש, אמר לו אחד מתלמידיו: רבי, ראה איזה אבנים ואיזה בנינים. וישוע ענה ואמר לו: הרואה את הבנינים הגדולים האלה? לא תשא פה אבן על אבן אשר לא תהרס. ובשבתו על הר הזיתים מול המקדש, שאלו אותו בינם לבין עצמם פטרוס ויעקב ויוחנן ואנדראס, אמר-לנו מתי יהיו אלה, ומה האות באשר עתידים כל-אלה להשתלם? וישוע ענה והחל לומר להם: ראו שלא תעזה אתכם איש. כי רבים יבאו על שמי לאמר כי אני הוא, ורבים יתעו. וכאשר תשמעו מלחמות ושמועות מלחמות, אל תבהלו, כי צריה להיות, אבל עזו לא הקץ. כי יקום גוי על גוי וממלכה על ממלכה, ויהיו רעידות

במקומות, ויהיו רעבונות ומהימות. ראשית חבלי הלדה הם אלה. אצל אתם, השמרו לעצמכם. כי יסגירו אתכם לסנהדראות, ובבתי כנסיותיהם תכו, ולפני מושלים ומלכים תעמדו בגללי לעדות להם. ואל כל הגוים צריך שתספר הבשורה הטובה תחלה. וכשיוליכו אתכם מוסרים, אל תדאגו מראש מה תדברו, ואל תתאמנו, אלא מה שיונתן לכם באותה השעה, אותו דברו, כי לא אתם המדברים, אלא הרוח הקדש. ואח יסגיר אח למות, ואב את בנו, ויקומו בנים על הוריהם וימיתו אותם. ותהיו שנואים על ידי כולם בגלל שמי, אך מי שיחזיק מעמד עד הסוף, הוא יוֹשֵׁעַ.

ובכאשר תראו את שקוץ השממה הנצמר עליידי דניאל הנביא עומד במקום אשר אינו צריך, הקורא יבין, אז אלה שביהודה ינוסו אל ההרים. והעומד על הגג אל ירד אל הבית ואל יבוא לשאת דבר מביתו. והנמצא בשדה אל ישוב אחר לקחת את בגדו. אוי להרות ולמיניקות בימים ההם. התפללו שלא תהנה בריחתכם בחרף כי יהיו הימים ההם צרה, אשר לא היתה כזאת מראשית הבריאה אשר ברא האלהים עד העתה, ולא תהיה. ואם לא קצר האדון את הימים, לא היה כל בשר נושע, אצל בגלל הנבחרים אשר בחר, קצר את הימים. ואז, אם מישוה יאמר לכם: הנה פה המשיח או הנה ישם, אל תאמינו. כי יקומו משיח־שקר ונביא־שקר, ויתנו אותות ומופתים כדי להתעות, אם אפשר, אף את החבירים ואתם השמרו, הנה הקדמתי לכם את הכל. אבל בימים ההם, אחרי הצרה הזאת, השמש יחושך והירח לא יתן את אורו. והכוכבים יהיו נופלים מן השמים, והפחות שבשמים יתמוטטו. ואז יראו את בן־האדם בא בעננים בגבורה רבה ויכבוד. ואז ישלח את־מלאכיו ויקבץ את־בחיריו מארבע הרוחות, מקצה הארץ ועד קצה השמים.

ומן התאנה למדו את המשל. כֹּאשֶׁר עֲנַפָּה כִּכְר נַעֲשֶׂה רַח וּמוֹצִיא אֶת הַעֲלִים, אִתֶּם יוֹדְעִים כִּי קְרוֹב הַקִּיץ. כִּכָּה גַם אִתְּכֶם, כֹּאשֶׁר תֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהִים קוֹרִים, דַּעוּ כִּי קְרוֹב הוּא עַל הַדָּלְתוֹת. אֲמֵן אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם כִּי לֹא יַעֲבֹר הַדּוֹר הַזֶּה עַד אֲשֶׁר פִּל־אֵלֶּה יִהְיוּ. הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ יַעֲבְרוּ, אָבֶל דְּבָרִי לֹא יַעֲבֹר לְעוֹלָם.

אָבֶל עַל הַיּוֹם הַהוּא אוֹ הַשָּׁעָה הַהִיא, אִף אֶחָד אֵינוֹ יוֹדֵעַ, לֹא הַמְּלָאכִים שֶׁבַשָּׁמַיִם וְלֹא הַבָּיִת, כִּי אִם הָאֵב. רְאוּ, שְׁקִדוֹ וְהַתְּפִלָּה, כִּי אֵינְכֶם יוֹדְעִים מִתֵּי הַזְּמַן הוּא. כֹּאדָם הַנוֹסֵעַ לְמַרְחָק, שֶׁעֹזֵב אֶת בֵּיתוֹ וְנִתֵּן לַעֲבָדָיו אֶת הַסְּמִכוֹת, וְלִכְל אֶחָד אֶת מְלֹאכְתּוֹ, וְלוֹשְׁעֵר צְוָה שִׁישְׁקֹד. שְׁמְרוּ אִפּוֹא, כִּי אֵינְכֶם יוֹדְעִים מִתֵּי בֹא בַעַל הַבַּיִת, בֵּין מֵאֲחֵר בֵּין בְּחֻצוֹת הַלְּלִיָּהּ בֵּין בְּקִרְיַת הַתְּרַגּוּל בֵּין בְּבִקְרָה. פֶּן־יָבֹא פְתָאִם וַיִּמְצָא אֶתְכֶם יֹשְׁנִים. וְאֲשֶׁר אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם, לְכָל אֲנִי אוֹמֵר: שְׁקִדוּ.

והיה הפסח וחג המצות אחרי יומים. ובקשיו הכהנים הראשים והסופרים איד לתפס אותו במרמה ולהמיתו. אבל היו אומרים: לא בזה, פן תהנה מהימה בעם.

ובהיותו בבית-עניו בבית שמעון המצרע, כשהוא מסב, באה אשה שהיתה מחזיקה צלוחית של של שמן גרד טהור ויגור, ושברה את צלוחית השל ויצקה על ראשו. והיו אנשים מתרעמים בינם לבין עצמם ואמרים, למה היתה האבדה הזאת של השמן? כי היה יכול זה השמן להמכר ביותר משלש מאות דינרים ולהצטנן לעניים, והם נזפו בה. וישוע אמר, הניחו לה, למה אתם גורמים לה טרחות? מעשה טוב עשיתה בי. כי תמיד יש לכם את העניים עמכם, וכשתרצו תוכלו לעשות להם טוב, אבל אותי לא תמיד יש לכם. אפשר היה לה זאת עשיתה, הקדימה למשח את גופי לקבורה. אמן אומר אני לכם, בכל מקום שתקרא בהשויה הזאת בכל העולם, גם מה שעשיתה זאת יספר לזכרה.

ויהודה איש קריות, אחד משנים העשר, הלך אל הכהנים הגדולים כדי להסגיר אותו להם: והם שמעו ושמוחו, והבטיחו לו לתת כסף, והוא בקש איד יסגירונו בעת נוחה.

וביום הראשון של חג המצות, באשר הקריבו את-הפסח, אמרו לו תלמידיו, אנה תרצה שנגלה ונכין כדי שתאכל את-הפסח? והוא שולח שנים מתלמידיו ואומר להם: לכו אל העיר, ויפגש אתכם איש נושא כד מים, לכו אחריו. ואל אשר שייכנס, אמרו לבעל הבית כי המורה אומר: איה המלון שלי אשר אכל בו את הפסח עם תלמידי? והוא יראה לכם עליה גדולה מרפדת ומוכנה, שם הכינו לנו. ויצאו תלמידי ויבאו אל העיר, וימצאו באשר אמר להם, ויכינו את הפסח. וכשהיה ערב, בא עם שנים העשר ובהם סבם ובאכלם אמר ישוע, אמן אומר אני לכם כי אחד מכם ימסר אותי, האוכל עמי. והם החלו להצטער ולומר לו אחד אחד: השמא אני? ואחר: השמא אני? והוא ענה ואמר להם, אחד מן השנים עשר, הטובל עמי אל הקערה. בן-האדם אמנם הולך באשר נכתב עליו, אבל אוי לאדם ההוא שעל-ידו בן-האדם נמסר; טוב היה לו אם לא נולד האדם ההוא. ובעודם אוכלים, לקח ישוע לחם, ברה, שבר ונתן להם ואמר: קחו, אכלו, זה הוא גופי. ולקח את הכוס, הודה, ונתן להם, ושתי ממנו בלם. ואמר להם זה הוא דמי של הברית החדשה הנשפך על רבים. אמן אומר אני לכם כי לא אשמה עוד מפרי הגפן עד היום ההוא, באשר אשמהו קדש במלכות האלהים.

ואחרי שִׁשְׁרוּ הַלֵּל, יָצְאוּ אֶל הַר הַזֵּיתִים. וְאוֹמֵר לָהֶם יֵשׁוּעַ פִּי כְּלַכֶּם תִּכְשְׁלוּ בִּי בַלְזָלָה הַזֶּה, כִּי כְּתוּב: אִכָּה אֶת־הַרוּעָה וּתְפוּצִינָה הַצֹּאן. אָבָל אַחֲרֵי הַעוֹרֵי אֵלֶּךָ לִפְנֵיכֶם אֶל הַגְּלִיל. וּפְטָרוֹס אָמַר לוֹ: אֶפְלוּ אִם כָּלֶם יִכְשְׁלוּ, אֲנִי לֹא אֶכְשֵׁל. וְאוֹמֵר לוֹ יֵשׁוּעַ: אֲמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָךְ, כִּי אַתָּה הַיּוֹם, בַּלְזָלָה הַזֶּה, לִפְנֵי שֶׁהַתְּרַנְגוּל יִקְרָא פְעָמַיִם, תִּכְפֹּר בִּי שְׁלוֹשׁ פְּעָמַיִם. וּפְטָרוֹס אָמַר בְּעֵז יְתֵר: אִם יִהְיֶה עָלַי לְמוֹת אֶתֶּךָ, לֹא אֶכְפֹּר בְּךָ לְעוֹלָם. וְכֵן גַּם כָּלֶם אָמְרוּ.

וְהֵם בָּאִים אֶל מְקוֹם אֲשֶׁר שְׁמוֹ גַּת שְׁמָנַיִם, וְהוּא אוֹמֵר לְתַלְמִידָיו: שָׁבוּ פֹה עַד שְׂאֵת־פֶּלֶל. וַיִּחַק עִמּוֹ אֶת פְּטָרוֹס וְאֶת יַעֲקֹב וְאֶת יוֹחָנָן, וַיַּחֲלֵל לְהִשְׁתַּחֲוֶה מֵאֵד וְלִהְצַטֵּט עַל וַיֹּאמֶר לָהֶם: עֲצוּבָה הִיא נַפְשִׁי עַד מוֹת, שָׁבוּ פֹה וְשִׁקְדוּ. וְהַתְּקַדֵּם מַעֲט, נִפְלַע עַל פְּנֵיו עַל הָאֵרֶץ, וְהִתְפַּלֵּל שָׂאֵם אֲפֻשֶׁר, תַּעֲבֹר מִמֶּנּוּ הַשְּׂעָה. וְהִנֵּה אוֹמֵר אֲבָא הָאֵב כֹּל דָּבָר אֲפֻשֶׁר לָךְ הַעֲבֵר נָא אֶת־הַכּוֹס הַזֶּה מִמֶּנִּי אָבָל לֹא מֵה שְׂאֲנִי רוּעָה אֲלֵא מֵה שְׂאֵתֶךָ רוּעָה וַיְבֹא וַיִּמְצָא אוֹתָם יֹשְׁנִים, וַיֹּאמֶר לְפְטָרוֹס: שְׁמַעוֹן, יִשָּׁן אַתָּה? לֹא יַכְלִתֶּם לְשִׁקֵּד שְׂעָה אַחַת? הַשְּׁמְרוּ וְהִתְפַּלְלוּ, כִּדִּי שְׁלֵא תִבְאוּ לְיַדִּי נִסְיוֹן, הַרִיחַ אֲמַנֶּם נְכוּנָה, אָבָל הַבָּשָׂר חַלְשָׁה. וְשׁוֹב הֵלֵךְ וְהִתְפַּלֵּל וְאָמַר אֶת אוֹתוֹ הַדָּבָר וּבִשְׁבוּ מִצָּא אוֹתָם שׁוֹב יֹשְׁנִים, כִּי עֵינֵיהֶם הָיוּ כְּבֹדוֹת, וְלֹא יָדְעוּ מֵהֲלַעֲנוֹת לוֹ. וְהוּא בָּא בְּפַעַם הַשְּׁלִישִׁית וַיֹּאמֶר לָהֶם יֹשְׁנִים אַתֶּם עֲדִין וְנִחִים רַחוּק הַגִּיעָה הַשְּׂעָה הַנֶּה נִמְסָר בְּן הָאָדָם לְיַדִּי הַחַטָּאִים קוֹמוּ, נִלְכְּהוּ, הַנֶּה הַמוֹסֵר אוֹתִי הַתְּקַרֵּב.

וּמִיָּד, בְּעוֹדוֹ מְדַבֵּר, בָּא יְהוּדָה אִישׁ קַרְיֹת, אֶחָד מִשְׁנַיִם הַעֵשָׂר, וַעֲמוֹ הַמּוֹן רַב עִם תְּרַבּוֹת וּמְקַלּוֹת, שְׁלוֹחִים מֵאֵת הַכֹּהֲנִים הַגְּדוֹלִים וְהַסּוֹפְרִים וְהַזִּקְנִים. וְהַמוֹסֵר אוֹתוֹ נָתַן לָהֶם אוֹת לֵאמֹר: אֵת מִי שְׂאֲנִשְׁק, הוּא הוּא. תִּפְשׂוּ אוֹתוֹ וְהוֹלִיכוּהוּ בְּכַסֵּת. וּבְבֹאוֹ מִיָּד נִגַּשׁ אֵלָיו וְאָמַר שְׁלוֹם רַבִּי וַיִּשַׁק אוֹתוֹ: וְהֵם הִטִּילוּ עָלָיו אֵת זֵינֵיהֶם וְתַפְסוּ אוֹתוֹ. וְאֶחָד מִן הַעוֹמְדִים שָׁם שָׁלַף אֶת תְּרַבּוֹ וְהִכָּה אֶת עֵבֶד הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל וְקָצַץ אֶת אָזְנוֹ. וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם, כְּמוֹ עַל שׁוֹדֵד יִצְאָתֶם עִם תְּרַבּוֹת וּמְקַלּוֹת לְתַפֵּס אוֹתִי, בְּכֹל יוֹם הֵייתִי אֶתְכֶם בְּמִקְדָּשׁ מְלַמֵּד, וְלֹא תִפְסַתֶּם אוֹתִי. אָבָל לְמַעַן יִתְמַלְאוּ הַכְּתוּבִים. וַעֲזָבוּ אוֹתוֹ וּבְרַחוּ כָּלֶם. וַנֶּעַר אֶחָד עַקֵּב אַחֲרָיו, מַעֲשֶׂה בַד עַל גּוֹפוֹ הַעִירָם, וְהַנְּעָרִים תִּפְשׂוּ אוֹתוֹ. וְהוּא עֹזֵב אֶת־הַבַּיִת וּבָרַח עָרוֹם מֵהֶם:

וְהֵם הוֹבִילוּ אֶת יֵשׁוּעַ אֶל הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל, וְנֶאֱסָפוּ אֵלָיו כָּל הַכֹּהֲנִים הַקְּרָאִים וְהַזִּקְנִים וְהַסּוֹפְרִים. וּפְטָרוֹס עַקֵּב אַחֲרָיו מִרְחוּק עַד פָּנִים לְחֹצֵר הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל, וְהִנֵּה יוֹשֵׁב עִם הַמְּשֻׁרְתִּים וּמִתְחַמֵּם אֲצֵל הָאוּר. וְהַכֹּהֲנִים הַקְּרָאִיִּים וְכָל הַסַּנְהֶדְרִין הָיוּ מְבַקְּשִׁים עֲדוֹת נֶגֶד יֵשׁוּעַ כִּדִּי לְהַמִּיתוֹ, וְלֹא מִצְאוּ. כִּי רַבִּים הָעִידוּ עֲדוֹת שִׁקָּר נֶגְדוֹ, וְהַעֲדוּיֹת לֹא הָיוּ שְׁוֹת. וְאֲנָשִׁים מְסֻמִּים קָמוּ וְהִעִידוּ עֲדוֹת שִׁקָּר נֶגְדוֹ לֵאמֹר כִּי אֲנַחְנוּ שְׁמַעְנוּ אוֹתוֹ אוֹמֵר, כִּי אֲנִי

אָהרױס אַתּ הַמִּקְדָּשׁ הַזֶּה הָעֲשׂוּי בְיָדַי, וּבְתוֹךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים אָבְנָה אַחַר שְׂאִינִי עֲשׂוּי בְיָדַי וְגַם לֹא כִכָּה הֵיטָה עֲדוּתְכֶם שָׁוָה. וְקַם הִכְהֵן הַגְּדוֹל אֶל הַתְּנֹךְ וְשָׂאֵל אֶת יְשׁוּעַ לֵאמֹר, הַאֵינְךָ עוֹנָה כְּלוּם? מָה אֵלֶּה מְעִידִים נִגְדָּדִי? וְהוּא הִתְרִישׁ וְלֹא עָנָה מֵאוּמָה. שׁוּב שְׂאֵל אֹתוֹ הִכְהֵן הַגְּדוֹל וְאָמַר לוֹ: הַאֲתָה הוּא הַמְּשִׁיחַ בֶּן הַמְּבֹרָךְ? וְיִשׁוּעַ אָמַר, אֲנִי הוּא, וְתִרְאוּ אֶת בֶּן הָאֵדָם יוֹשֵׁב מִיְמֵינוּ הַגְּבוּרָה וְכֹא עַל עֲנֵי הַשָּׁמַיִם. וְהִכְהֵן הַגְּדוֹל קָרַע אֶת בְּתוּמָתוֹ וְאָמַר, מָה צָרְךָ יֵשׁ לָנוּ עוֹד בְּעֵדִים? שְׂמַעְתֶּם בְּיָדַי אֶת הַגְּדוּף, מָה נִרְאָה לָכֶם? וְהֵם כָּלֶם הִרְשִׁיעוּ אוֹתוֹ שֶׁהוּא חַיֵּב מוֹת. וְהַחֲלוּ אֲנָשִׁים לָרֶק עֲלָיו וּלְכַסּוֹת אֶת פְּנָיו וּלְהַכּוֹת אוֹתוֹ וְלֹאמֵר לוֹ, הִנָּבֵא לָנוּ מִי הוּא שֶׁהִכָּה אוֹתְךָ. וְהַמְשַׁרְתִּים הִכּוּ אוֹתוֹ בַּמְּכּוֹת.

וּבְהֵיטוֹת פְּטָרוֹס לְמַטָּה בְּחֶצֶר, בָּאָה אַחַת מִשְׁפּוֹחוֹת הִכְהֵן הַגְּדוֹל וְרָאָתָה אֶת פְּטָרוֹס מִתְחַמֵּם, הַבִּיטָה אֵלָיו וְאָמְרָה: גַּם אַתָּה הֵייתָ עִם יְשׁוּעַ הַנִּצְרִי. וְהוּא כִפַּר וְאָמַר: לֹא יָדַעְתִּי וְלֹא מִבֵּין אֲנִי מָה שְׂאָתָה אוֹמֵר. וַיֵּצֵא הַחוּצָה אֶל הַחֶצֶר, וְתַרְנֻגוֹל קָרָא. וְהַנְּעִרָה, כְּשֶׁרָאָתָה אוֹתוֹ שׁוֹב, הִחֲלָה לֹאמֵר לְעוֹמְדִים כִּי זֶה מִהֶם הוּא. וְהוּא שׁוֹב כְּפָשׁ. וְלֵאחַר זְמַן קִצַּר שׁוֹב הָעוֹמְדִים שֵׁם אִמְרוּ לְפִטְרוֹס, בֵּאמַת אַתָּה מַהֶם, שֶׁהָרִי גִלְיָלִי אַתָּה וְהַדִּיבּוּר שֶׁלְךָ דוֹמָה. וְהוּא הִחַל לְקַלֵּל וּלְהַשְׁבֵּעַ כִּי לֹא יָדַעְתִּי אֶת הָאֵדָם הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם אוֹמְרִים. וּמִשְׁנֵית קָרָא הַתְּרַנְגוֹל. וְנִזְכַּר פְּטָרוֹס אֶת הַדְּבָר אֲשֶׁר אָמַר לוֹ יְשׁוּעַ: לִפְנֵי שִׁיקְרָא תַרְנַגּוֹל פְּעַמִּים, תִּכְחַשׁ בִּי שְׁלוֹשׁ פְּעַמִּים. וְהִתְפָּרַץ בַּכִּי.

יֵה

וּמִיָּד בְּבִקְרָה, לְאַחַר שְׂעֲשׂוֹ עֲצָה הַכְּהֻנִּים הִרְאִישִׁים עִם הַתְּנֹכִים וְהַסּוֹפְרִים וְכָל הַסְּנֵהֲדָרִין, אָסְרוּ אֶת יְשׁוּעַ, הוֹלִיכּוּהוּ וּמְסֻרוּהוּ לְפִילְטוֹס. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ פִּילְטוֹס: אַתָּה הוּא מֶלֶךְ הַיְּהוּדִים? וְהוּא עָנָה וְאָמַר לוֹ: אַתָּה אוֹמֵר. וְהַכְּהֻנִּים הַגְּדוֹלִים הֶאֱשִׁימוּ אוֹתוֹ בְּדְבָרִים רַבִּים, וְהוּא לֹא עָנָה דְבָר. וּפִילְטוֹס שׁוֹב שְׂאֵל אוֹתוֹ לֵאמֹר: הַאֵינְךָ עוֹנָה דְבָר? רָאָה כְּמָה מְעִידִים נִגְדָּדִי. וְיִשׁוּעַ לֹא עָנָה עוֹד דְבָר, עַד שֶׁפִּילְטוֹס הִתְפַּלֵּא. וּלְפִי הַחֵג הֵיךָ מִשְׁחַרְרֵךְ לָהֶם אָסִיר אֲחֵד אֲשֶׁר בְּקִשּׁוֹ. וְהֵיךָ הַנִּקְרָא בְּרֵאָבָא כְּפוּיָת עִם הַמּוֹרְדִים הַלְּשֹׁתִים, אֲשֶׁר עֲשׂוּ רִצְצוֹ בְּמִרְדוֹ. וְהַקְּמוֹן צָעַק וְהַחֵל לְשָׂאֵל בְּאֲשֶׁר תְּמִיד עֲשֵׂה לָהֶם. וּפִילְטוֹס עָנָה לָהֶם לֵאמֹר: הַתְּרַצּוּ שְׂאֲשַׁחְרַר לָכֶם אֶת מֶלֶךְ הַיְּהוּדִים? יָדַע כִּי מִתּוֹךְ קִנְיָה מְסֻרוֹ אוֹתוֹ הַכְּהֻנִּים הַגְּדוֹלִים. אֲבָל הַכְּהֻנִּים הִרְאִישִׁים הִסִּיתוּ אֶת הַהִמּוֹן כְּדִי שִׁישַׁחְרַר לָהֶם דּוּקָא אֶת בְּרֵאָבָא. וּפִילְטוֹס עָנָה שׁוֹב וְאָמַר לָהֶם מָה אֲפּוֹא תְרַצּוּ שְׂאֲעֲשֵׂה לְאֲשֶׁר אַתֶּם קוֹרְאִים מֶלֶךְ הַיְּהוּדִים וְהֵם צָעֲקוּ שׁוֹב: צֵלֵב אוֹתוֹ! וּפִילְטוֹס אָמַר לָהֶם מָה רַע עֲשֵׂה וְהֵם צָעֲקוּ בְּיָתֵר שְׂאֵת צֵלְבָהוּ וּפִילְטוֹס,

שָׁרָצָה לַעֲשׂוֹת לַקְהָל אֶת הַמִּסְפִּיק, שְׁחָרַר לָהֶם אֶת בְּרֵאֵאֵבָא, וּמָסַר אֶת יִשׁוּעַ לְאַחַר
שֶׁהֲצִלְפוּ, כְּדֵי שִׁיֻּצְלַב.

וְהַתְּנִילִים הוֹלִיכוּ אוֹתוֹ פְּנִימָה לְחֹצֵר, אֲשֶׁר הִיא הַפְּרִיטוֹרִיוֹן, וַיִּקְרְאוּ אֶת כָּל הַגְּדוּד.
וְהֵם מְלַבִּישִׁים אוֹתוֹ אֲרָגְמוֹ, וְשָׂמִים עָלָיו עֲטוֹרַת קוֹצִים שֶׁקָּלְעוּ. וְהַחֲלוּ לְהַקְבִּיל אוֹתוֹ בְּשִׁלּוֹם:
שִׁלּוֹם, הַמְּלֶאךָ שֶׁל הַיְּהוּדִים! וְהָיוּ מִכִּים אֶת רֵאשׁוֹ בְּקִנְיָה וַיִּוְרָקִים עָלָיו, וְכוֹרְעִים בְּרַפְּיָם
הַשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ. וְכֹאֲשֶׁר הִתְלוֹצְצוּ לוֹ, הִפְשִׁיטוּ אוֹתוֹ אֶת הָאֲרָגְמוֹן וְהִלְבִּישׁוּ אוֹתוֹ אֶת בְּגָדָיו שָׁלוֹ,
וַיּוֹצִיאוּ אוֹתוֹ לְמַעַן יֻצְלַבו אוֹתוֹ.

וְהֵם כּוֹפִים אִישׁ אֶחָד שֶׁעָבַר בְּדֶרֶךְ, שֶׁמַּעֲוֹן הַקּוֹרְיָנִי, שֶׁבָּא מִן הַשְּׂדֵה, אֲבִי אֶלְכְּסַנְדְּרוֹס
וְרוֹפוֹס, כְּדֵי שִׁישָׂא אֶת צֻלְבוֹ.

וְהֵם מְבִיאִים אוֹתוֹ אֶל מְקוֹם גְּלֻגְמָא, אֲשֶׁר מְתַרְגֵּם מְקוֹם הַגְּלֻגְלַת. וְנִתְּנָהּ לוֹ לִשְׁתוֹת יַיִן
מְעַרֵב בְּמֹר, אֲבָל הוּא לֹא לָקַח. וְאַחֲרָי שֶׁצֻּלְבוּהוּ, חִלְקוּ אֶת בְּגָדָיו, מִטִּילִים גּוֹרֵל עֲלֵיהֶם מִי
מֵה יִטַּל. וְהִזְמַתָּה הַשְּׂעָה הַשְּׁלִישִׁית וְצֻלְבוּ אוֹתוֹ. וְהִזְמַתָּה כְּתָבְתָה עֲלָתוֹ כְּתוּבָה: מְלֶאךָ הַיְּהוּדִים.

וְעָמוּ צוֹלְבִים שְׁנַי שְׂוֹדֵדִים, אֶחָד מִימֵינוּ וְאֶחָד מִשְׂמָאלוֹ. וְנִמְלָא הַכְּתוּב הַאוֹמֵר: וְעַם
פּוֹשְׁעִים נִחָשֵׁב. וְהַעוֹבְרִים הָיוּ מְגֹדְפִים אוֹתוֹ, מְנִידִים אֶת רֵאשִׁיָּהֶם וְאוֹמְרִים: הֵה! הַהוֹרֵס
אֶת הַהֵיכַל וּבוֹנֶהוּ בְּשִׁלְשָׁה יָמִים! הוֹשֵׁעַ אֶת־עַצְמְךָ וְרַד מִן הַצֻּלְב. בְּדוּמָה וְגַם הַכְּהֻנִּים
הַרְאשִׁים, מְתוֹלֹצְצִים זֶה לְזֶה עִם הַסּוֹפְרִים, אֲמָרוּ: אַחֲרֵים הוֹשִׁיעַ, אֶת עַצְמוֹ לֹא יִכּוֹל
לְהוֹשִׁיעַ. הַמְשִׁיחַ מְלֶאךָ יִשְׂרָאֵל יִרַד עִכְשָׁיו מִן הַצֻּלְב, כְּדֵי שֶׁיִּנְרָאָה וְנִאֲמִיּוּ לוֹ. וְהַנְּצֻלְבִים עָמוּ
חֲרָפּוּ אוֹתוֹ.

וּבַהֲגִיעַ הַשְּׂעָה הַשְּׁלִישִׁית, הִנֵּה חֲשָׁף עַל כָּל הָאָרֶץ עַד הַשְּׂעָה הַתְּשִׁיעִית וּבַשְּׂעָה
הַתְּשִׁיעִית זָעַק יִשׁוּעַ בְּקוֹל גְּדוֹל לֵאמֹר: אֵלֵי אֵלֵי, לְמָה שֶׁבְּקִתְנִי? אֲשֶׁר מְתַרְגֵּם: אֵלֵהִי אֵלֵהִי,
לְמָה עֲזַבְתְּנִי?

וְאֲנָשִׁים מִן הָעוֹמְדִים שָׁם שֶׁשָּׁמְעוּ אֲמָרוּ: הִנֵּה, הוּא קוֹרָא לְאֵלֵיהוּ. וְאֶחָד רָץ וּמְלָא
סִפּוּג בַּחֲמִץ, שָׁם אוֹתוֹ סָבִיב קִנְיָה וְהִשְׁקָה אוֹתוֹ, וְאָמַר: הַנִּיחוּ, נִרְאָה אִם יָבוֹא אֵלֵיהָ
לְהוֹרִידוֹ. וַיִּשְׁעַ, לְאַחַר שֶׁהִשְׁמִיעַ קוֹל גְּדוֹל, נִשְׁפָּא אֶת נַפְשׁוֹ. וּפְרָכְתָה הַהֵיכַל נִקְרָעָה לְשָׁנַיִם
מִלְמַעְלָה עַד לַמַּטֵּה. וְרָאָה הַקְּנִטוֹרִיוֹן הָעוֹמֵד מְנַגֵּדוֹ כִּי כִּכָּה צָעַק וְנָשָׂם, אָמַר: בְּאֵמַת הָאָדָם
הִנֵּה בְּרֵאֵלֵהִים הִנֵּה. וְהָיוּ גַם נָשִׁים צוֹפּוֹת מִרְחוֹק, שֶׁבִּינְיָהֶן הִזְמַתָּה מְרִים הַמְּגֻדְלִית וּמְרִים אִם

יעקב הקטן ויוסי, ושלומית, אשר גם כאשר היה בגליל עקבו אחריו ושרתו אותו, וגם נשים אחרות רבות שעלו אתו לירושלים.

יבקר הנה ערב, מאשר הנה יום ההכנה, שהוא ערב שבת, בא יוסף מארמנתא, חבר מועצה נכבד, אשר גם הוא היה מחכה למלכות האלוהים, העז ונכנס אל פילטוס וביקש את גוף ישוע. ופילטוס תמה אם כבד מת, ובקראו את הקנטוריון שאל אותו אם מת מזמן. ומשדע מן הקנטוריון, נתן את הגוף ליוסף. וקנה בד, והורידו, עטפו ב בד, והניחו בקבר אשר הנה חצוב מסלע, וגלל אבן על פתח הקבר. ומרם המגדלית ומרם יוסי ראו איפה הונח.

י

וכשעבר השבת, מרם המגדלית ומרם של יעקב ושלומה קנו בשמים כדי שיבואו וימשחו אותו. ובבקר מאד מאד, ביום הראשון לשבת, באו אל הקבר כשהשמש ורחה. והן אמרו זו לזו: מי יגל לנו את האבן מפתח הקבר? וכאשר הרימו את עיניהן, רואות הן כי האבן נגללה, כי גדולה היתה מאד. וכשנכנסו אל הקבר, ראו צעיר יושב בצד הימני, לבוש גלימה לבנה, והשתוממו. והוא אומר להן אל תבהלנה אתן מבקשות את ישוע הנצרי הנבלב הוקם איננו כאן ראינה את המקום אשר שמו אותו אבל לכו ואמרו לתלמידיו ולפטרוס כי הוא הולך לפניכם אל הגליל; שם תראו אותו, כאשר אמר לכם. ויצאו וברחו מן הקבר, כי אתחנן רעה והתפעמות, ולאיש לא אמרו מאומה, כי יראו.

וקם בבקר ביום ראשון בשבת, נראה ראשונה למרם המגדלית, אשר ממנה הוציא שבעה שדים. היא הלכה והגידה לאלה שהיו עמו, המתאבלים והבוכים. ואותם, כאשר שמעו כי הוא חי ונראה עליה, לא האמינו. ואחר כך נגלה לנשים מהם המהלכים בצורה אחרת, כשהלכו אל השדה. ואלה הלכו ודחו לנשאים, אבל גם להם לא האמינו. מאחר יותר, כאשר היו מסבים, נגלה לאחד העשר, וגער באימונתם ובקשיחות לבם, מפני שלא האמינו לאלה שראו אותו לאחר שקם. ואמר להם: לכו אל העולם בלו והכריזו את הבשורה לכל הברואה. המאמין והנטבל יושע, והלא מאמין ירשע. ואתות למאמינים אלה ילוו: בשמי שדים וגרשו, בלשונות חדשות ודברו, נחשים ישאו, וגם אם דבר ממת ישתו, לא יזיק אותם, על חולים ישימו ידים, וטוב יהיה להם.

והאָדוֹן, אָבן, אַמרי דְּבָרוֹ אֲלֵיהֶם הוֹעֵלָה אֶל הַשָּׁמַיִם וְיֹשֵׁב לַיְמִין הָאֱלֹהִים. וְהֵם נִצְאוּ
וְהִכְרִיזוּ בְּכָל מְקוֹם, וְאָדוֹנָי מִשְׁתַּחֲפָה פְּעֵלָה וּמֵאֲשֵׁר אֶת־הַדְּבָר בְּאִמְצָעוֹת הָאוֹתוֹת הַמְּלוּיִם.
אָמֵן.

בשורת יוחנן

א

בראשית הנה הדבֿר, והדבֿר הנה אצל האֱלֹהִים, ואלֹהִים הנה הדבֿר. זה היה בהתחלה אצל האֱלֹהִים. הכל נהיה על יְדוֹ, ומבלְעָדיו לא נהיה אפילו דבֿר אֶחָד שְׁנֵהִיהָ. בוֹ הָיוּ חַיִּים, והחַיִּים הָיוּ הָאוֹר שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם. והאוֹר מאִיר בַּחֹשֶׁךְ, והחֹשֶׁךְ לא הִשְׁיִגוֹ.

הנה איש שלוח מֵאֵת אֱלֹהִים, וְשֵׁמוֹ יוֹחָנָן. זֶה בָּא לְעֵדוּת, כְּדֵי שְׁיַעִיד עַל הָאוֹר, לְמַעַן נֵאֱמִינוּ כְּלָם עַל יְדוֹ. לא הוא הנה האור, אלא כְּדֵי שְׁיַעִיד עַל הָאוֹר. הנה האור האמתי, אֲשֶׁר מאִיר לְכָל אָדָם הַבָּא אֶל הָעוֹלָם. בְּעוֹלָם הָיָה, וְהָעוֹלָם נִהְיָה עַל יְדוֹ, וְהָעוֹלָם לֹא יָדָעוּ. אֵל שָׁלוֹ בָּא וְשָׁלוֹ אוֹתוֹ לֹא קָבְלוּ אֲבָל כָּל אֲשֶׁר קָבְלוּ אוֹתוֹ, נָתַן לָהֶם סִמְכוּת לִהְיוֹת יְלָדִים לֵאלֹהִים, לְמַאֲמֵינִים בְּשֵׁמוֹ, אֲשֶׁר לֹא מִדְּמִים נוֹלְדוּ, וְלֹא מִרְצוֹן בְּשֵׁר, וְלֹא מִרְצוֹן אִישׁ, כִּי אִם מֵאֱלֹהִים. והדבֿר נהיה בְּשֵׁר וְשָׁכַן בְּתוֹכֵנוּ, וְרָאִינוּ אֶת כְּבוֹדוֹ, כְּבוֹד כֶּן יָחִיד מֵאֵת אָבִיו, מְלֵא חֶסֶד וְאֱמֶת. יוֹחָנָן מַעִיד עָלָיו וְקָרָא לֵאמֹר, זֶה הָיָה אֲשֶׁר אָמַרְתִּי: הַבָּא אַחֲרַי נַעֲשֶׂה לְפָנָי, כִּי קָדָם לִי הָיָה. וּמִמְלוֹאוֹ אֲנַחְנוּ בְּלֵנוּ לְקַחְנוּ, וְחֶסֶד תַּחַת חֶסֶד. כִּי הַתּוֹרָה נִתְּנָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה, וְהַחֶסֶד וְהָאֱמֶת בָּאוּ עַל־יְדֵי יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ. אֶת־הָאֱלֹהִים לֹא רָאָה אִישׁ מֵעוֹלָם, הַבֶּן הַיָּחִיד אֲשֶׁר בְּחִיק הָאֵב, הוּא הוֹדִיעַ.

וזאת היא הַעֲדוּת שֶׁל יוֹחָנָן, כְּאֲשֶׁר שָׁלְחוּ הַיְהוּדִים מִירוּשָׁלַיִם כְּהֻנִּים וְלוֹיִם כְּדֵי שְׁיִשְׁאָלוּ אוֹתוֹ: אַתָּה מִי אַתָּה? וְהוֹדָה וְלֹא כַחַשׁ, וְהוֹדָה כִּי אֵינְנִי אֲנִי הַמְּשִׁיחַ. וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ: מָה אָם כֵּן? הַאֲלֵיָּהוּ אַתָּה? וְהוּא אוֹמֵר: לֹא. הַנְּבִיא אַתָּה? וְעָנָה: לֹא. אֲמַרְנוּ אָז לוֹ מִי אַתָּה, כְּדֵי שְׁנַתֵּן תְּשׁוּבָה לְשׁוֹלְחֵיכֶם אוֹתֵנוּ מָה אַתָּה אוֹמֵר עַל עֲצָמְךָ אָמַר: אֲנִי קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר, לְשׂוּרֵי דְרָךְ יְהוָה, כְּאֲשֶׁר אָמַר שְׁעִיָּהוּ הַנְּבִיא.

והשְׁלּוּחִים הָיוּ מִן הַפְּרוּשִׁים. וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ לוֹ, מָה אָז אַתָּה טוֹבֵל, אִם אַתָּה לֹא הַמְּשִׁיחַ וְלֹא אֲלֵיָּהוּ וְלֹא הַנְּבִיא? עָנָה לָהֶם יוֹחָנָן לֵאמֹר: אֲנִי מְטַבֵּל בְּמַיִם, אֲבָל בְּתוֹכְכֶם עוֹמֵד מִי שְׂאֵתָם לֹא יוֹדְעִים אוֹתוֹ. הוּא הוּא הַבָּא אַחֲרַי, אֲשֶׁר הָיָה לְפָנָי, אֲשֶׁר אֵינְנִי רֹאֵי לְהַתִּיר אֶת רְצוּעַת סַנְדְּלוֹ. דְּכָרִים אֵלֶּה הָיוּ בְּבֵית־עֲנָנָה, מֵעַבְרַת לִירְדוֹן, אֲשֶׁר שָׁם הָיָה יוֹחָנָן מְטַבֵּל.

למחרת רואה יוחנן את ישוע בא אליו ואומר, הנה כבש האלהים הנושא את חטא העולם. זה הוא על אשר אמרתי: אחרי בא איש אשר לפני הנה, כי ראשון לי הנה. ואני לא ידעתי אותו, אבל למען יגלה לישראל, על פן באתי אני מטביל במים. ויוחנן העיד לאמר: ראיתי את הרוח יורדת כיונה מן השמים, והיא שקנה עליו. ואני לא ידעתי אותו, אבל השולח אותי להטביל במים הוא אומר לי: על אשר תראה את הרוח יורדת ושקנת עליו, זה הוא המטביל ברוח הקדוש. ואני ראיתי והעדתי כי זה הוא בן האלהים.

ביום המחרת שוב עמד יוחנן וישנים מתלמידיו, והביט אל ישוע המתהלך ואמר: הנה שם האלהים. וישמעו שני התלמידים אותו מדבר, וילכו אחרי ישוע. ישוע הסתובב וראה אותם עוקבים ואמר להם מה אתם מבקשים? והם אמרו לו: רבי (אשר מתרגם מורה), איפה אתה שוכן? אומר להם, באו וראו. באו אז וראו איפה הוא שוכן, ונשארו אצלו את היום ההוא, והשעה היתה כשעה העשירית. הנה אנדראס אחי שמעון פטרוס אחד משני השמעים מאת יוחנן וההלכים אחריי. מוצא זה תחלה את אחיו שמעון ואומר לו מצאנו את המשיח שהוא מתרגם משיח ויבא אותו אל ישוע. הביט אליו ישוע ויאמר: אתה שמעון בן יונה, אתה תקרא כיפא, אשר מתרגם פטרוס.

ביום המחרת רצה ישוע לצאת אל הגליל, ומוצא את פיליפוס ואומר לו: לך אחרי. והפיליפוס היה מבית צידה, מעיר אנדראוס ופטרוס. מוצא פיליפוס את נתנאל ואומר לו: אשר כתב משה בתורה והנביאים, מצאנו, ישוע בן יוסף מנצרת. ויאמר לו נתנאל, המנצרת יכול דבר טוב להיות; ואמר לו פיליפוס, בוא וראה. ראה ישוע את-נתנאל בא אליו ויאמר עליו: הנה באמת ישאלי אשר אין בו מרמה. אומר לו נתנאל: מאין אתה יודע אותי? ענה ישוע ואמר לו: לפני שפיליפוס קרא לך, כשהיית תחת התאנה, ראיתי אותך. ענה נתנאל ואמר לו: רבי, אתה הבן של האלהים, אתה המלך של ישראל. ענה ישוע ואמר לו: כי אמרתי לך שראיתי אותך תחת התאנה, אתה מאמין? גדולות מאלה תראה. ואומר לו: אמן אמן אומר אני לכם, מעתה תראו את השמים פתוח ואת מלאכי האלהים עליהם יורדים על בן האדם.

ב

וביום השלישי היתה חתונה בקנה שבגליל, ואם ישוע היתה שם, ונקרא גם ישוע ומתלמידיו אל החתונה. וכשחסר היין, אמרה אם ישוע אליו: אין להם יין. אומר לה ישוע, מה-לי וך, אשה? עזו לא באה שעתי. אמרת אמו למשרתים: כל אשר יאמר לכם, עשו.

והיו שם שש כפדימים של אבן עומדות לפי טהרת היהודים, מחזיקות בין שתיים לשלש מדות. אומר להם ישוע: מלאו את הכפדים מים. וימלאו אותם עד למעלה. ויאמר להם, שאבו עכשיו והביאו לראש המסכה. ויביאו. כאשר טעם מנהל המשמה את המים שנעשו יין ולא ידע מאין הוא, והמשרתים ששאבו את המים ידעו, קרא מנהל המשמה לתנו. ואומר לו כל אדם ראשונה שם את היין הטוב, וכאשר שָכרו, אז את הפחות, אתה שמת את היין הטוב עד עכשיו. זאת עשה ישוע ראשית האותות בקנה של הגליל וגלה את כבודו, והאמינו בו תלמידיו.

אחרי זה ירד אל כפר נחום הוא ואמו ואחיו ותלמידיו, ושם נשארו ימים לא רבים.

וקרוב הנה פסח היהודים, וישוע עלה לירושלים. ומצא במקדש את המוכרים בקר וצאן ויונים, ואת השלחנים יושבים. ועשה שוט מן חבלים והוציא את כלם מן המקדש, את הצאן ואת הבקר, ואת מטבעות השלחנים שפה ואת השלחנות הפה. ולמוכרים את היונים אמר: שאו אלה מפאן, אל תעשו את בית אבי לבית מסחר. וזכרו תלמידיו כי כתוב: קנאת ביתך תאכלני ענו אז היהודים ואמרו לו: מה אות אתה מראה לנו, כי אלה אתה עושה? ענה ישוע ואמר להם: סתרו את ההיכל הזה, ובשלושה ימים אקים אתו. אמרו לכן היהודים: ארבעים ושש שנים נבנה ההיכל הזה, ואתה בשלושה ימים תקים אותו? אבל הוא אמר על היכל גופו. כאשר אז הוקם מן המתים, זכרו תלמידיו כי זאת אמר, והאמינו בכתוב ובדבר אשר אמר ישוע.

וכאשר הנה בירושלים בפסח בַּתג, רבים האמינו בשמו, כשראו את האותות אשר עשה. אבל ישוע עצמו לא האמין את עצמו להם, מפני שהוא ידע את כלם וכי לא היה לו צורך שמישו יעיד על האדם, כי הוא עצמו ידע מה היה באדם.

ג

והנה איש מן הפרושים, נקדימון שמו, שר היהודים זה בא אליו בלילה ואמר לו רבי ידענו כי מאת האלהים באת מורה כי אין איש יכול לעשות את האותות אשר אתה עושה אם לא יהנה האלהים עמו: ענה ישוע ואמר לו: אמן אמן אומר אני לה, אם לא יגלד אדם מלמעלה, לא יוכל לראות את מלכות האלהים. אומר אליו ניקודמוס, איך יכול אדם להגלד פשהו וזון? האם יכול להכנס שנית אל בטן אמו ולהגלד? ענה ישוע: אמן אמן אומר אני לה, אם לא יגלד מישהו ממים ומרוח, לא יוכל לבוא אל מלכות האלהים. הגלד

מן הַבְּשֵׁר הוּא בְּשֵׁר, וְהַנּוֹלֵד מִן הָרוּחַ הוּא רוּחַ. אֵל תִּתְמָה כִּי אֲמַרְתִּי לָהּ, צְרִיד שְׁתַּנְלֹדוּ מִלְמַעְלָה. הָרוּחַ נוֹשֶׁבֶת לֹאן שְׂרוּצָה, וְאַתָּה שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלָהּ, אָכֵל אֵינְךָ יוֹדֵעַ מֵאַיִן בָּאָה וּלְאֵן הוֹלְכָתָּ. כִּכָּה הוּא כָּל הַנּוֹלֵד מִן הָרוּחַ. עֲנֵה נִיְקוּדֵימוֹס וְאָמַר לוֹ: אֵיךְ יְכוּלִים אֵלֶּה לְהִיּוֹת? עֲנֵה יִשׁוּעַ וְאָמַר לוֹ: אֵתָה הַמּוֹרָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְאַתְּ אֵלֶּה אֵינְךָ יוֹדֵעַ? אֲמֵן אֲמֵן אֲנִי אוֹמֵר לָהּ, כִּי אֵת אֲשֶׁר אָנּוּ יוֹדְעִים אָנּוּ מְדַבְּרִים, וְאֵת אֲשֶׁר רְאִינוּ אָנּוּ מַעֲיִדִים, וְאֵת עֵדוּתֵנוּ אֵינְכֶם מְקַבְּלִים. אִם אֲמַרְתִּי לְכֶם אֵת הָאֲרֻצִּים וְאֵינְכֶם מֵאֲמִינִים, אֵיךְ תֵּאֱמָיְנוּ אִם אֲמַר לְכֶם אֵת הַשָּׁמַיִמִים; וְאִין אִישׁ עֲלֵה אֶל הַשָּׁמַיִם, אִם לֹא הִיֹרַד מִן הַשָּׁמַיִם, בְּן הָאָדָם אֲשֶׁר הוּא בְּשָׁמַיִם. וְכֹאֲשֶׁר מֹשֶׁה הָרִים אֶת הַנֶּחֱשׁ בַּמִּדְבָּר, כִּי צְרִידוֹ לְהַנְשֹׂא בְּרִי-הָאָדָם, כִּי שָׁפֵל הַמֵּאֲמִין בּוֹ לֹא יֵאבֹד, אֲלֵא יִהְיֶה לוֹ חַיֵּי עוֹלָם כִּי כִכָּה אֶהֱבֶה הָאֱלֹהִים אֶת הָעוֹלָם, עַד כִּי נִתֵּן אֶת בְּנוֹ הַנִּחִיד, כִּי שָׁפֵל הַמֵּאֲמִין בּוֹ לֹא יֵאבֹד אֲלֵא יִהְיֶה לוֹ חַיֵּי עוֹלָם. כִּי לֹא שֶׁלַח הָאֱלֹהִים אֶת-בְּנוֹ אֶל-הָעוֹלָם כִּי שִׁישֵׁפֵט אֶת-הָעוֹלָם, אֲלֵא כִּי שִׁישְׁעֵה הָעוֹלָם עַל-יָדוֹ. הַמֵּאֲמִין בּוֹ לֹא נִדוֹן, אָכֵל מִי שֶׁאֵינוֹ מֵאֲמִין בְּכָר נִדוֹן, כִּי לֹא הָאֲמִין בְּשֵׁם בְּנוֹ הַנִּחִיד שֶׁל הָאֱלֹהִים. וְזוֹאת הִיא הַדִּין, כִּי הָאוֹר בָּא אֶל הָעוֹלָם, וְאֶהְבּוּ הָאֲנָשִׁים יוֹתֵר אֶת הַחֹשֶׁךְ מִן הָאוֹר, כִּי רָעִים הָיוּ מַעֲשֵׂיהֶם. כִּי כָּל הָעוֹשֶׂה נְבוֹזוֹת שׁוֹנֵא אֶת הָאוֹר וְלֹא בָּא אֶל הָאוֹר, לְמַעַן לֹא יִנְכַחוּ מַעֲשָׂיו. וְהַעֲשֵׂה אֶת-הָאֱמֶת בָּא אֶל-הָאוֹר, כִּי שִׁיתְגַּלוּ מַעֲשָׂיו, כִּי בִּאלֹהִים נַעֲשׂוּ:

אֲחֵרֵי כֵן בָּא יִשׁוּעַ וּתְלַמִּידָיו אֶל אֶרֶץ יְהוּדָה, וְשָׁם שָׁהָה עִמָּהֶם וְהִטְבִּיל. וְגַם יוֹחֲנָן הָיָה מְטַבֵּיל בְּעֵינֵי הַקְּרוּבָה לְשָׁלִים, כִּי מִיָּם רַבִּים הָיוּ שָׁם, וּבָאוּ וְהִטְבִּילוּ כִּי עָדִין לֹא הָיָה יוֹחֲנָן מְשַׁלֵּחַ אֶל הַמְּשַׁמֵּר. הָיְתָה אַזְּ חֻקְיָהּ בֵּין תְּלַמִּידָיו יוֹחֲנָן לְבִין יְהוּדֵי אֶחָד עַל דְּבַר טְהָרָה. וּבָאוּ אֶל יוֹחֲנָן וַיֹּאמְרוּ לוֹ רַבִּי אֲשֶׁר הָיָה עִמָּךְ בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן אֲשֶׁר אֵתָה הַעֵידוּת לוֹ הִנֵּה זֶה מְטַבֵּיל וְכֹלָם בָּאִים אֵלָיו עֲנֵה יוֹחֲנָן וְאָמַר: לֹא יְכוּל אָדָם לְקַחַת דְּבָר, אִם לֹא נִתֵּן לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם. אֵתָם עֲצַמְכֶם מַעֲיִדִים לִי כִּי אֲמַרְתִּי: אֵינְנִי אֲנִי הַמְּשִׁיחַ, אֲלֵא שְׁשֻׁלוֹת אָנִי לְפָנָיו מִי שִׁישׁ לוֹ אֶת הַפֶּלֶה הוּא הַחֶמֶת, אָכֵל יָדִיד הַחֶמֶת, הָעוֹמֵד וְשׁוֹמֵעַ אוֹתוֹ, שֶׁמֶם בְּשִׁמְחָה בְּגִלְלָה קוֹל הַחֶמֶת. לְכֵן שִׁמְחִיתִי זֶה הַתְּמַלְאָה. אוֹתוֹ צְרִיד לְהַגְדִּיל, וְאוֹתִי לְהַקְטִינוּ. הֵבֵא מִלְמַעְלָה הוּא מַעַל לְכָל. הַהוֹנָה מִן הָאֶרֶץ מִן הָאֶרֶץ הוּא וּמִן הָאֶרֶץ מְדַבֵּר, הֵבֵא מִן הַשָּׁמַיִם הוּא מַעַל לְכָל. וְאֵת אֲשֶׁר רָאָה וְשָׁמַע, זֹאת הוּא מַעֲיֵד, וְאֵת עֵדוּתוֹ אִין אִישׁ מְקַבֵּל. הַלּוֹקֵחַ אֶת עֵדוּתוֹ חֶתֶם כִּי הָאֱלֹהִים אֱמֶת. אֲשֶׁר כִּי שֶׁלַח הָאֱלֹהִים, אֶת-דְּבָרֵי הָאֱלֹהִים הוּא מְדַבֵּר, כִּי לֹא כַּמִּדָּה נִתֵּן הָאֱלֹהִים אֶת-הָרוּחַ. הָאֵב אוֹהֵב אֶת הַבֵּן וְאֵת הַכֵּל נִתֵּן בְּיָדוֹ. הַמֵּאֲמִין בְּבֵן יֵשׁ לוֹ חַיֵּי עוֹלָם, וְהַמְּמַרָה לְבֵן לֹא יִרְאֶה חַיִּים, אֲלֵא חֶרוֹן אַף הָאֱלֹהִים נִשְׁאַר עָלָיו.

כְּאִשֶּׁר לָכֵן יָדַע הָאָדוֹן כִּי שָׁמְעוּ הַפְּרוּשִׁים כִּי יִשׁוּעַ עוֹשֶׂה יוֹתֵר תַּלְמִידִים וְטוֹבֵל מִיּוֹחֲנָן אַף עַל פִּי כֵּן יִשׁוּעַ עֲצָמוֹ לֹא הִטְבִּיל, אֲלָא תַלְמִידוֹ עֲזַב אֶת יְהוּדָה וְהִלָּךְ אֶל הַגָּלִיל. הִנֵּה צָרִיף לוֹ לַעֲבֹר דְּרֹךְ שׁוֹמְרוֹן. בָּא לָכֵן אֶל עִיר שֶׁל הַשְּׁמֵרוֹן הַנִּקְרָאת סוּכָר, סְמוּךְ לַמְּקוֹם אֲשֶׁר נָתַן יַעֲקֹב לְיוֹסֵף בְּנוֹ. וְהִנֵּה שָׁם מַעְזֵן יַעֲקֹב. אִזּוֹ יִשׁוּעַ, יָגַע מִן הַדֶּרֶךְ, יָשַׁב כֹּף עַל הַמַּעְזֵן; הִשְׁעָה הַיְתֵה כְּמוֹ הַשִּׁישִׁית. בָּאָה אִשָּׁה מִן הַשְּׁמֵרוֹן לְשֹׂאֵב מַיִם. אָמַר לָהּ יִשׁוּעַ: תְּנִי לִי לְשִׁתּוֹת. כִּי תַלְמִידוֹ הִלְכוּ אֶל הָעִיר כְּדֵי לִקְנוֹת מִזֶּן. אוֹמְרָת אִזּוֹ לֹא הָאִשָּׁה הַשׁוֹמְרוֹנִית: אֵיךְ אַתָּה, יְהוּדִי בְּהִיּוֹתָהּ, שׁוֹאֵל מִמֶּנִּי לְשִׁתּוֹת, בְּהִיּוֹתִי אִשָּׁה שׁוֹמְרוֹנִית? כִּי לֹא מִשְׁתַּמְּשִׁים יְהוּדִים עִם שׁוֹמְרוֹנִים. עָנָה יִשׁוּעַ וְאָמַר לָהּ: אֵלֹהֵי יִדְעָתְךָ מִתַּת הָאֲלֹהִים, וְמִי הוּא הָאוֹמֵר לָךְ תְּנִי לִי לְשִׁתּוֹת, אַתָּה הֵייתָ שׁוֹאֵלֶת אוֹתוֹ, וְהוּא הִנֵּה נוֹתֵן לָךְ מַיִם חַיִּים. אוֹמְרָת לוֹ הָאִשָּׁה: אֲדוֹנָי, אֵין לָךְ דֶּלִי, וְהַבָּאָר עֲמָקָה, מֵאֵין אֶפְסוֹא יֵשׁ לָךְ אֶת הַמַּיִם הַחַיִּים? הֲלֹא אַתָּה גָּדוֹל מֵאֲבִינוֹ יַעֲקֹב, אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ אֶת הַבָּאָר, וְהוּא עֲצָמוֹ שָׁתָה מִמֶּנָּה וּבְנָיו וּמְקַנְהָו? עָנָה יִשׁוּעַ וְאָמַר לָהּ: כֹּל הַשּׁוֹתָה מִן הַמַּיִם הָאֵלֶּה יִצְמָא שׁוֹב. אֲשֶׁר יִשְׁתָּה מִן הַמַּיִם אֲשֶׁר אֲנִי אֶתֵּן לוֹ, לֹא יִצְמָא לְעוֹלָם, אֲבָל הַמַּיִם אֲשֶׁר אֶתֵּן לוֹ יִהְיֶה בּוֹ מַעְזֵן מַיִם מִבְּצִיץ לְחַיֵּי עוֹלָם. אוֹמְרָת אֵלָיו הָאִשָּׁה, אֲדוֹנָי, מִן לִי אֶת הַמַּיִם הַזֶּה, כְּדֵי שֶׁלֹּא אֶצְמָא וְלֹא אֲבֹא לִכְאֵן לְשֹׂאֵב. אוֹמֵר לָהּ יִשׁוּעַ, לְכִי קְרָאִי לְאִישֶׁךָ וּבֹאִי לְכָאן. עָנְתָה הָאִשָּׁה וְאָמְרָה: אֵין לִי אִישׁ. אוֹמֵר לָהּ יִשׁוּעַ: יִפְהֵ אַמְרָת כִּי אֵין לִי אִישׁ, כִּי חֲמִשָּׁה אַנְשִׁים הָיוּ לָךְ, וְעַתָּה אֲשֶׁר יֵשׁ לָךְ אִינְנִי אִישֶׁךָ, זֹאת אַמְתָּ דְּבִרְתָּ. אוֹמְרָת לוֹ הָאִשָּׁה, אֲדוֹנָי, רוֹאָה אֲנִי כִּי נְבִיא אַתָּה. אֲבוֹתֵינוּ הִשְׁתַּחֲוּוּ בְּהָר הַזֶּה, וְאַתָּם אוֹמְרִים שֶׁבִירוּשָׁלַיִם הוּא הַמְּקוֹם שֶׁבָּו צָרִיף לְהִשְׁתַּחֲוֹת. אוֹמֵר לָהּ יִשׁוּעַ: אִשָּׁה, הֲאֲמִינִי לִי, כִּי בָּאָה שָׁעָה כְּאִשֶּׁר לֹא בְּהָר הַזֶּה וְלֹא בִירוּשָׁלַיִם תִּשְׁתַּחֲוּוּ לָאֵב. אַתָּם מִשְׁתַּחֲוִים לְמָה שֶׁאֵינְכֶם יוֹדְעִים, אֲנַחְנוּ מִשְׁתַּחֲוִים לְמָה שֶׁיּוֹדְעִים אֲנַחְנוּ, כִּי הִישְׁעָה מִן הַיְהוּדִים הִיא. אֲבָל בָּאָה שָׁעָה, וְעַכְשָׁיו הִיא, כְּאִשֶּׁר הַמִּשְׁתַּחֲוִים הָאֲמִתִּים יִשְׁתַּחֲוּוּ לָאֵב בְּרוּחַ וּבְאֲמַת, כִּי גַם הָאֵב מִבְּקִשׁ כְּאֵלֶּה אֶת הַמִּשְׁתַּחֲוִים לוֹ. רוּחַ הוּא הָאֲלֹהִים, וְהַמִּשְׁתַּחֲוִים לוֹ צָרִיכִים לְהִשְׁתַּחֲוֹת בְּרוּחַ וּבְאֲמַת. אוֹמְרָת לוֹ הָאִשָּׁה: יוֹדְעַת אֲנִי כִּי מִשִּׁיחַ בָּא, הַנִּקְרָא כְּרִיסְטוֹס; כְּאִשֶּׁר יְבֹא הוּא, יִגִּיד לָנוּ אֶת הַכֹּל. אוֹמֵר לָהּ יִשׁוּעַ, אֲנִי הוּא הַמְּדַבֵּר אֵלֶיךָ. וְעַל זֶה בָּאוּ תַלְמִידָיו, וְהִתְפַּלְאוּ כִּי עִם אִשָּׁה דְּבַר, אַף לֹא אֶחָד אָמַר: מָה אַתָּה מִבְּקִשׁ, אוּ מָה אַתָּה מְדַבֵּר עִמָּה? עֲזָבָה אִזּוֹ הָאִשָּׁה אֶת־כַּד הַמַּיִם שֶׁלָּהּ וְהִלְכָה אֶל־הָעִיר, וְאוֹמְרָת לְאֲנָשִׁים בָּאוּ רְאוּ אִישׁ אֲשֶׁר אָמַר לִי אֶת כֹּל אֲשֶׁר עָשִׂיתִי, הָאֵם זֶה הוּא הַמְּשִׁיחַ; הֵם יִצְאוּ לָכֵן מִן הָעִיר וּבָאוּ אֵלָיו.

וּבִינְתַיִם שָׁאֲלוּ אוֹתוֹ הַתַּלְמִידִים לְאֹמֵר, רַבִּי, אֲכַל. וְהוּא אָמַר לָהֶם, יֵשׁ לִי מֵאֲכָל לְאֲכֹל אֲשֶׁר אַתָּם לֹא יוֹדְעִים אוֹתוֹ. אָמְרוּ אִזּוֹ הַתַּלְמִידִים זֶה לָזֶה: הֲלֹא מִיִּשְׁהוּ הִבִּיא לוֹ לְאֲכֹל? אוֹמֵר לָהֶם יִשׁוּעַ, מֵאֲכָלִי הוּא שֶׁאֲעֲשֶׂה אֶת רְצוֹן הַשּׁוֹלֵחַ אוֹתִי וְאֲשַׁלֵּם אֶת מַעֲשָׂהוּ. הֲלֹא אַתָּם אֹמְרִים כִּי עוֹד אַרְבַּעָה חֲדָשִׁים וְהַקְּצִיר בָּא? הִנֵּה אֲנִי אֹמֵר לָכֶם, שָׂאוּ אֶת עֵינֵיכֶם

וראו את השדות, כי לכנים הם לקציר כבר. והקוצר לוקח שכר ואוסף פרי לחיי עולם, למען ישמחו יחד גם הזרע גם הקוצר. כי בנה הדבר הוא האמתי, שאחר הוא הזרע ואחר הקוצר. אני שלחתי אתכם לקצר את אשר לא אתם עמלתם עליו; אחרים עמלו, ואתם נכנסתם לעמלם. ומן העיר ההיא האמינו בו שמרונים רבים בגלל דבר האשה שהעידה: אמר לי את כל אשר עשיתי. כאשר באו אליו השמרונים, בקשו ממנו שישארו אצלם, והוא שקה שם יומים. ורבים יותר האמינו בגלל דברו. לאשה אמרו: לא עוד בגלל דבריה אנחנו מאמינים, כי אנחנו עצמנו שמענו, ויודעים אנחנו כי זה הוא באמת מושיע העולם, המשיח.

ואחרי הימים השנים יצא משם והלך אל הגליל. כי הוא ישוע העיד שנביא במולדתו אין לו כבוד כאשר לכן בא אל הגליל, קבלו אותו הגלילים, שראו את כל אשר עשה בירושלים ביהג, כי גם הם באו להג.

בא אפוא ישוע שוב אל קנה שבגליל, אשר שם עשה את המים לין. והנה שם פקיד מלכותי אחד, אשר בנו חלה בכפר נחום. זה שמע כי ישוע בא מן היהודה אל הגליל, הלך אליו ושאל אותו למען ירד וירפא את בנו, כי הנה עתיד למות. אמר אפוא ישוע אליו אם לא אותות ומופתים תראו לא תאמינו אומר אליו המלכותי: אדוני, רד לפני שממות לדי. אומר לו ישוע: לה, בנה חי. והאמין האדם לדבר אשר אמר לו ישוע, והלך. כבר ברכתו פגשו אותו עבדיו והגידו לו לאמר: בנה חי. שאל אז מהם את השעה שבה השתפר, ואמרו לו כי תמול בשעה השביעית עזבה אותו הקדחת. ידע אז האב כי באותה השעה שבה אמר לו ישוע כי בנה חי, והאמין הוא וכל ביתו. זה האות השני שעשה ישוע שוב בבואו מיהודה אל הגליל.

ה

אחרי כן הנה חג היהודים, ועלה ישוע לירושלים. יש בירושלים בריכה על שער הצאן, הנקראת בעברית בית-חסדא, ובה חמישה אולמות עמודים. באלה שכב המון רב של חולים, עורים, צולעים ויבשים, שחכו לתנועת המים. מלאך כי לפי עת הנה יורד בברכה, והמים היו נסערים, והראשון שנכנס אחרי סערת המים נעשה פריא מקל מחלה שהחזיקה בו. והנה שם איש אחד שהנה בחליו שלשים ושמונה שנה. את זה ראה ישוע שוכב, וידע כי זמן רב כבר יש לו, ויאמר לו: הרוצה אתה להיות פריא? ענה לו החולה: אדוני, אין לי אדם כדי שכאשר יתעוררו המים ישליך אותי אל הברכה, אבל בעוד אני בא, אחר יורד לפני. אומר לו ישוע: קום, שא את מטתך והתהלך. ומיד נעשה האיש פריא, ונשא את

מטו וְהִלֵּךְ. וְהַיּוֹם הַהוּא הָיָה שַׁבָּת. אָמְרוּ אַז הִיְהוּדִים לְמִרְפָּא: שַׁבָּת הַיָּא, לֹא מִתָּר לֶךְ לְשִׂאת אֶת הַמַּטָּה. עֲנָה לָהֶם: הַעוֹשֶׂה אוֹתִי בְרִיא, הוּא אָמַר לִי, שֶׂא אֶת־מִטְתְּךָ וְהַתְּהַלֵּךְ. שְׂאֵלוּ אוֹתוֹ אַז: מִי הוּא הָאָדָם שְׂאֵמַר לֶךְ שֶׂא אֶת־מִטְתְּךָ וְהַתְּהַלֵּךְ? וְהַנְרְפָא לֹא יָדַע מִי הוּא, כִּי יִשׁוּעַ הִסְתַּלַּק בְּאֶשֶׁר הָמוֹן הָיָה בְּמָקוֹם. אַחַר כֵּן מוֹצֵא אוֹתוֹ יִשׁוּעַ בְּמִקְדָּשׁ וְאוֹמֵר לוֹ: הִנֵּה בְרִיא הָיִיתָ, אַל תִּחַטָּא עוֹד, כְּדֵי שְׂאֵל יִקְרָה לֶךְ דְּבַר גְּרוּעַ יוֹתֵר. הִלֵּךְ הָאִישׁ וְהִגִּיד לַיהוּדִים כִּי יִשׁוּעַ הוּא שְׂעֻשֶׂה אוֹתוֹ בְרִיא.

וּבְגִלְלוֹתָיִם וְהַרְדַּפּוּ הַיהוּדִים אֶת יִשׁוּעַ וּבִקְשׁוּ לְהַרְגוֹ, כִּי אֵלֶּה עָשָׂה בְּשַׁבָּת. וַיִּשׁוּעַ עֲנָה לָהֶם: אֲבִי עַד עַכְשָׁיו עוֹבֵד, וְאֲנִי עוֹבֵד. עַל כֵּן בִּקְשׁוּ הַיהוּדִים לְהַרְגוֹ אוֹתוֹ עוֹד יוֹתֵר, כִּי לֹא רַק הִפֵּר אֶת הַשַּׁבָּת, אֲלָא גַם קָרָא לְאֱלֹהִים אֲבִיו הַמִּיְחַד, וְעָשָׂה אֶת עֲצָמוֹ שְׁנֵה לְאֱלֹהִים

עֲנָה לָכֵן יִשׁוּעַ וְאָמַר לָהֶם אֲמֵן אֲמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם לֹא יָכוֹל הֵבֵן לַעֲשׂוֹת מִעֲצָמוֹ כְּלוֹם אִם לֹא מֵה שְׂרׁוּאָה אֶת הָאָב עוֹשֶׂה כִּי אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה אוֹתָם גַּם הֵבֵן בְּדוֹמָה עוֹשֶׂה כִּי הָאָב אוֹהֵב אֶת־הֵבֵן וְכֹל־אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה מֵרָאה לוֹ, וּמַעֲשִׂים גְּדוֹלִים מֵאֵלֶּה יֵרָאֶה לוֹ, לְמַעַן תִּתְמַהוּ כִּי כִשֶׁם שֶׁהָאָב מְקִים אֶת הַמַּתִּים וּמְחַיֶּה, כֵּן גַּם הֵבֵן מְחַיֶּה אֶת אֲשֶׁר יִחַפֵּץ. וְלֹא כִּי הָאָב אֵינְנו שׁוֹפֵט אֶת אִישׁ, אֲלָא אֶת הַמִּשְׁפָּט כְּלוֹ נִתֵּן לָבֵן. כְּדֵי שֶׁכֶּלֶם וּכְבֹדוֹ אֶת הֵבֵן פֶּאֲשֶׁר מְכַבְּדִים אֶת הָאָב. מִי שְׂאֵינוֹ מְכַבֵּד אֶת הֵבֵן אֵינוֹ מְכַבֵּד אֶת הָאָב שֶׁשָּׁלַח אוֹתוֹ. אֲמֵן אֲמֵן אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם, כִּי הַשׁוֹמֵעַ אֶת־דְּבָרֵי וּמְאֲמִין בְּמִי שֶׁשָּׁלַחנִי, יֵשׁ לוֹ חַיֵּי עוֹלָם, וְאֵינוֹ בֹא לִידֵי דִין, אֲלָא עֹבֵר מִן־הַמְּנוֹת אֶל־הַחַיִּים. אֲמֵן אֲמֵן, אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם כִּי בָּאָה שְׂעֻה, וְהִיא עַכְשָׁיו, שְׁבָה הַמַּתִּים יִשְׁמְעוּ אֶת קוֹל בְּרִי־הָאֱלֹהִים, וְהַשׁוֹמְעִים יִחַיו. כִּי כִמוֹ שֶׁהָאָב יֵשׁ לוֹ חַיִּים בְּעֲצָמוֹ, כֵּן גַּם נִתֵּן גַּם לָבֵן לְהִיּוֹת לוֹ חַיִּים בְּעֲצָמוֹ. וְנִתֵּן לוֹ סְמִכוּת לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט, כִּי הוּא בְּרִי־אָדָם. אַל תִּתְמַהוּ עַל זֹאת, כִּי בָּאָה שְׂעֻה שְׁבָה כֹּל אֲשֶׁר בְּקִרְבָּיִם יִשְׁמְעוּ אֶת קוֹלוֹ, וַיִּצְאוּ הַעֲשִׂים אֶת־הַטּוֹבוֹת לְתַחֲיַת חַיִּים, וְהַעֲשִׂים אֶת־הַרְעוֹת לְתַחֲיַת מִשְׁפָּט:

אֵינְנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מִעֲצָמִי דְבַר. כֶּאֱשֶׁר אֲנִי שׁוֹמֵעַ, אֲנִי שׁוֹפֵט, וּמִשְׁפָּטִי צָדִיק, כִּי אֵינְנִי מְבַקֵּשׁ אֶת רְצוֹנִי, אֲלָא אֶת רְצוֹן הָאָב שֶׁשָּׁלַחנִי. אִם אֲנִי מַעִיד עַל עַצְמִי, עֵדוּתִי אֵינְנָה אֲמִתִּית. אַחַר הוּא הַמַּעִיד עָלַי, וְאֲנִי יוֹדֵעַ כִּי אֲמִתִּית הִיא הַעֵדוּת אֲשֶׁר הוּא מַעִיד עָלַי. אַתֶּם שֶׁלַחְתֶּם אֶל יוֹחָנָן, וְהוּא הַעִיד לְאַמֵּת. וְאֲנִי לֹא מֵאֵת אָדָם לּוֹקַח אֶת הַעֵדוּת, אֲבָל אֵלֶּה אוֹמֵר לְמַעַן תִּנְשְׁעוּ. הוּא הָיָה הַנֵּר הַבוֹרֵךְ וְהַמְאִיר, וְאַתֶּם רְצִיתֶם לְגִיל לְשַׁעָה בְּאוֹרוֹ. אֲנִי וַיֵּשׁ לִי עֵדוּת גְּדוֹלָה מִשָּׁל יוֹחָנָן, כִּי הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר נָתַן לִי הָאָב לְסִיִּם אוֹתָם, הֵם הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה, מַעֲדִים עָלַי שֶׁהָאָב שָׁלַחנִי. וְהָאָב שֶׁשָּׁלַח אוֹתִי, הוּא עֲצָמוֹ הַעִיד עָלַי. לֹא שֶׁמַּעֲתֶם אֶת קוֹלוֹ מֵעוֹלָם וְלֹא רְאִיתֶם אֶת דְּמוּתוֹ. וּדְבָרוֹ אֵינְנו שׁוֹכֵן בְּכֶם, כִּי בְּאֶשֶׁר שָׁלַח הוּא, בְּזֶה

אינכם מאמינים. חפשו בכתבים, כי אתם חושבים שיש בהם חיי עולם, והם הם המעידים עלי. ואתם לא רוצים לבוא אלי כדי שתהיה לכם חיים. כבוד מאת בני אדם אינני מקבל אבל ידעתי אתכם, כי אין לכם את אהבת האלהים בתוכם. אני באתי בשם אבי, ואתם לא מקבלים אותי; אם אחר יבוא בשמו ש'לו, אותו תקבלו. איך אתם יכולים להאמין, כשאתם מקבלים כבוד זה מזה, ואת הכבוד מאת האלהים היחיד אינכם מבקשים? אל תחשבו כי אני אקטיג אתכם לפני האב; יש המקטיג אתכם, משה, אשר בו הקויתם. אלו האמתם למשה, הייתם מאמינים לי, כי עלי הוא כתב. ואם בכתבי הוא אינכם מאמינים, איך בדברי תאמינו;

ו

אחר הדברים האלה הלך ישוע אל-עבר ים הגליל, ים טבריה. והלך אחריו המון רב, כי ראו את-האותות אשר עשה בחולים. ועלה ישוע אל ההר ושם ישב עם תלמידיו. והיה קרוב הפסח, חג היהודים. הרים ישוע אפוא את עיניו וראה כי קהל רב בא אליו, ואמר אל פיליפוס, מאין נקנה לחם כדי שאלה יאכלו? וזאת אמר מנסה אותו, כי הוא ידע מה היה עתיד לעשות. ענה לו פיליפוס: לחם במאתים דינרים אינו מספיק להם, כדי שכל אחד מהם יקח מעט. ואמר לו אחד מתלמידיו, אנדראס אחי שמעון פטרוס, יש ילד אחד פה, אשר יש לו חמשה לחמי שעורים ושני דגים, אבל מה הם אלה לכל כך רבים; ויאמר ישוע, הסבו את האנשים, והיה עשב רב במקום. ויסבו הגברים, ומספרם כחמשת אלפים. לקח ישוע את הכפרות, וילאחר שהודה חלק לתלמידים, והתלמידים חלקו למסבים, וכן גם מן הדגים כפי שרצו וכאשר נשבעו, ואמר לתלמידיו, אספו את הפוררים הנותרים, למען לא יאבד דבר אספו לכן ומלאו שנים עשר סלים שכרים מן חמשת לחמי השעורים אשר הותרו מהאנשים לכן, ראו את האות אשר עשה ישוע, אמרו כי זה הוא באמת הנביא הבא אל העולם. וישוע, כש'דע שהם עומדים לבוא ולחטף אותו כדי לעשות אותו למלך, נסוג שוב אל ההר, הוא לבדו.

וכאשר היה ערב, ירדו תלמידיו אל הים. ועלו אל האננה ובאו אל עבר הים אל כפר-נחום. והלך כפר היה, וישוע עדין לא בא אליהם. והים התעורר כאשר רוח גדולה נשבה. לאחר ששטו כעשרים וחמשה או שלשים אסטידיון, ראו את ישוע מהלך על הים ומתקרב לספינה, ויפחדו. והוא אומר להם: אני הוא, אל תיראו. רצו אז לקחת אותו אל הספינה, ומיד היתה הספינה על הארץ אשר אליה היו הולכים.

למחרת ההמון שעמד מעבר לים ראה כי לא הייתה שם ספינה אחרת אלא אחת בלבד, זו שעלו בה תלמידיו, וכי ישוע לא נכנס עם תלמידיו אל הספינה, אלא תלמידיו לבדם הלכו. אבל באו ספינות מטבריה קרוב למקום אשר אכלו את הלחם לאחר שהודה האדון בפאשר ראה ההמון שישוע איננו שם וגם לא תלמידיו, עלו הם לספינות ובאו לכפר נחום לבקש את ישוע. ומצאו אותו מעבר לים ואמרו לו רבי מתי באת הנה ענה להם ישוע ואמר: אמן אמן אומר אני לכם, אתם מבקשים אותי לא מפני שראיתם אותות, אלא מפני שאכלתם מן הלחם ושבעתם. עבדו לא למאכל הנאבד, אלא למאכל הנשאר לחיי עולם, אשר ביהאדם יתן לכם, כי אותו חתם האב, האלהים. אמרו לכן אליו, מה נעשה כדי שנעבד את מעשי האלהים? ענה ישוע ואמר להם: זה הוא מעשה האלהים, שתאמינו במי שישלח הוא.

אמרו אז לו: מה אז אתה עושה אות, כדי שנגאה ונאמין לך? מה אתה עובד? אבותינו אכלו את המן במדבר, בפאשר כתוב, לחם מן השמים נתן להם לאכל. אמר אז להם ישוע: אמן אמן אומר אני לכם, לא משה נתן לכם את הלחם מן השמים, אבל אבי נתן לכם את הלחם מן השמים האמת. כי לחם האלהים הוא היורד מן השמים ונותן חיים לעולם. אמרנו לכן אליו אדוני תרלנו תמיד את הלחם הנה: ויאמר להם ישוע אני הוא לחם החיים הבא אלי לא ירעב והמאמין בי לא יצמא לעולם:

אבל אמרתי לכם כי גם ראיתם אותי ואינכם מאמינים. כל אשר נותן לי האב אלי יבוא, ואת הבא אלי לא אנרש החוצה. כי ירדתי מן השמים לא למען אעשה את רצוני, אלא את רצון השולח אותי. וזה הוא רצון האב השולח אותי, כדי שכל אשר נתן לי לא אאבד ממנו, אלא אקים אותו ביום האחרון. וזה הוא רצון השולח אותי, שכל הרואה את הבן ומאמין בו יהיה לו חיי עולם, ואני אקים אותו ביום האחרון. התלוננו אז היהודים עליו, כי אמר: אני הוא הלחם היורד מן השמים. והם אמרו: הלא זה הוא ישוע בן יוסף, אשר אנחנו יודעים את אביו ואת אמו? איך אפוא אמר זה כי מן השמים ירדתי? ענה לכן ישוע ואמר להם, אל תלוננו זה עם זה. אין איש יכול לבוא אלי, אם לא האב השולח אותי ימשך אותו, ואני אקים אותו ביום האחרון. כתוב בנביאים, ויהיו כלם מלמדי אלהים. כל השומע מאת האב ולמד בא אלי. לא שמישהו ראה את האב, כי אם זה שהוא מאת האלהים, הוא ראה את האב. אמן אמן אני אומר לכם, המאמין בי יש לו חיי עולם. אני לחם החיים. אבותיכם אכלו את המן במדבר ומתו זה הוא הלחם היורד מן השמים, כדי שמי שיאכל ממנו לא ימות. אני הלחם החי היורד מן השמים. אם מישהו יאכל מן הלחם הנה, יחיה לעולם. והלחם אשר אני אתן הוא בשרי, אשר אני אתן בעד חיי העולם. גלחמו

אז היהודים זה עם זה לאמר, איך יכול זה לתת לנו את בשרו לאכל? אמר לכן להם ישוע: אמן אמן אומר אני לכם, אם לא תאכלו את בשר בן האדם ותשתו את דמו, אין לכם חיים בעצמכם האוכל את בשרי והשתה את דמי יש לו חיי עולם, ואני אקים אותו ביום האחרון. כי בשרי הוא אכל אמיתי, ודמי הוא משקה אמיתי. האוכל את בשרי והשתה את דמי בני נשאר, ואני בו. פאשר שלח אותי האב החי ואני חי בגלל האב, כך גם האוכל אותי יחיה בגללי. זה הוא הלקחם היורד מן השמים, לא פאשר אכלו אבותיכם את הפן ומתו; האוכל את הלקחם הזה יחיה לעולם. דברים אלה אמר בבית הכנסת בפלמך בכפר נחום.

רבים לכן מתלמידיו ששמעו אמרו: קשה הדבר הזה, מי יכול לשמע אותו? וישוע, יודע בעצמו כי תלמידיו מתלוננים על זה, אמר להם, זה מכשיל אתכם? אם בן תראו את בן האדם עולה למקום אשר היה שם מקדם? הרוח היא המטה, הבשר אינו מועיל כלום, הדברים אשר אני מדבר אליכם הם רוח וחיים. אבל יש מכם אנשים אשר לא מאמינים. כי ישוע ידע מראשית מי הם הלא מאמינים ומי הוא העתיד למסר אותו. ואמר: בגלל זה אמרתי לכם כי אין איש יכול לבוא אלי, אם לא יחיה נתון לו מאת אבי. מזה רבים מתלמידיו הלכו לאחורם ולא התהלכו עוד עמו. אמר אז ישוע לשנים העשר, הלא גם אתם רוצים ללכת? ענה אז לו שמעון פטרוס: אדוני, אל מי נלך? דברי חיי עולם יש לך. ואנחנו האמנו ונדענו כי אתה הוא המשיח בן האלהים החי. ענה להם ישוע, הלא אני בתרתי בכם, בשנים העשר; ואחד מכם שטון הוא. והוא אמר את יהודה בן שמעון איש קריית, כי זה היה עתיד להסגירו, והוא היה אחד מן השנים עשר.

ז

ואחר בן הלך ישוע בגליל, כי לא רצה ללכת ביהודה, מפני שהיהודים בקשו להרג אותו. והנה קרוב חג הסוכות של היהודים אמרו אפוא אליו אחיו, עבר מפאן ולך אל יהודה, למען גם תלמידך יראו את מעשיך אשר אתה עושה אין איש עושה דבר בסתר ומבקש הוא להיות בגלוי. אם אתה עושה אלה, גלה את עצמך לעולם. כי גם אחיו לא האמינו בו. אומר לכן להם ישוע: הזמן שלי עדין לא הגיע, אבל הזמן שלכם תמיד מוכן. העולם אינו יכול לשנא אתכם, אבל אותי הוא שונא, כי אני מעיד עליו שמעשיו רעים. אתם עלו אל החג הזה, אני עדין לא עולה אל החג הזה, כי עתי עדין לא מלאה. ואחרי שאמר להם אלה נשאר בגליל פאשר עלו אחיו, אז גם הוא עלה אל החג, לא בגלוי אלא בסתר. היהודים אז בקשו אותו בחג ואמרו, איזה הוא? ורטון רב על אודותיו היה בין המונים. אלה אמרו כי

טוב הוא, ואחרים אמרו: לא, אלא מתעזה את ההמון. אף אחד אולם לא דבר עליו בגלוי מפני הפחד מן היהודים.

כבר בנצח הקג עלה ישוע אל המקדש ולמד. והתפלאו היהודים ואמרו: איך זה יודע ספר והוא לא למד? ענה אז ישוע להם ואמר, הלמוד שלי אינו שלי, אלא של מי ששלח אותי, אם מישהו רוצה לעשות את רצונו, ידע על ההנחיה הזאת, אם היא מן האלהים או שאני מדבר מעצמי. המדבר מעצמו מבקש את כבודו, אבל המבקש את כבוד השולח אותו זה אמת הוא, ועולה אין בו. הלא משה נתן לכם את-התורה? ואין איש מכם עשה את-התורה. מדוע אתם מבקשים להמיתני? ענה ההמון ואמר: שד יש לך! מי מבקש להמיתך? ענה ישוע ואמר להם: מעשה אחד עשיתי, וכלכם מתפלאים על זה. משה נתן לכם את המילה, לא מפני שהיא ממש, אלא מן האבות, ובשבת אתם מליים אדם. אם אדם מקבל מילה בשבת כדי שלא תפרי תורת משה, עלי אתם כועסים מפני שאדם שלם בריא עשיתי בשבת אל תשפטו לפי מראה, אלא שפטו משפט צדק. ויאמרו אז אנשים מן הירושלמים, הלא זה הוא אשר מבקשים להמיתו? והנה מדבר בגלוי, ואינם אומרים לו דבר. שמה באמת ידעו השרים כי זה הוא באמת המשיח? אבל את זה אנחנו יודעים מאין הוא, אבל המשיח, כאשר יבוא, אף אחד לא יודע מאין הוא. ועק אז במקדש ישוע בלמדו ואמר, גם אותי אתם יודעים, ויודעים אתם מאין אני, ומעצמי לא באתי, אבל אמת היא השולח אותי, אשר אתם לא יודעים אותו. אני יודע אותו, כי מאתו אני והוא שלחני. בקשו אז לתפוש אותו, ואף אחד לא שלח בו יד, כי עדיו לא באה שעתו. רבים מן ההמון האמינו בו ואמרו: המשיח, כאשר יבוא, הלא יעשה אותות יותר מאלה אשר זה עשה? שמעו הפרושים את ההמון מתלונן עליו דברים אלה, ושלחו הפרושים והכהנים הגדולים משרתים למען יתפשוהו. אמר אז הישוע: עוד זמן מעט אני עמכם, והולך אני אל השולח אותי. תבקשו אותי ולא תמצאו, ובאשר אני נמצא, אתם לא תוכלו לבוא. אמרו אפוא היהודים אל עצמם: לאן זה עומד ללכת, כי אנחנו לא נמצא אותו? הלא אל הפזור של היינים עומד ללכת ולהורות את היינים? מי הוא הדבר הזה אשר אמר, תבקשו אותי ולא תמצאו, ואשר אני שם, אתם לא תוכלו לבוא?

וביום האחרון הגדול של הקג עמד ישוע וקרא לאמר, אם מישהו צמא, יבוא אלי וישתה. המאמין בי, כאשר אמר הכתוב, נהרות מים חיים יזרמו מבטנו. וזאת אמר על הרוח אשר עתידים היו המאמינים בו לקבל, כי עדיו לא היתה רוח הקדש. מפני שישוע עדיו לא פאר. רבים אזי מן ההמון, ששמעו את-הדבר, אמרו: זה הוא באמת הנביא. אחרים אמרו: זה הוא המשיח. אחרים אמרו: הלא מן הגליל המשיח בא? הלא הכתוב אמר כי

מזרע דוד ומבית לזם הכפר אשר הנה שם דוד המשיח בא? פלוג נוצר אז בקהל בגללו.
אבל מקצתם רצו לתפס אתו, אבל איש לא הניח עליו יד. באו אז המשוררים אל הכהנים
הגדולים והפרושים, ואמרו להם ההם: מדוע לא הבאתם אתו? ענו המשוררים: מעולם לא
דבר אדם ככה כמו האיש הזה. ענו אז להם הפרושים: הלא גם אתם התעיתם? הלא מי מן
השרים האמין בו או מן הפרושים? אבל ההמון הזה שאינו יודע את התורה ארוה הוא
אומר נקדימון אליהם, הבא בליקח אליו, אהד מהם, האם החק שלנו ישפט את האדם אם
לא ישמע ממנו תחלה וידע מה הוא עושה? ענו ואמרו לו: הלא גם אתה מן הגליל? חקר
וראה כי נביא מן הגליל לא קם. והלך איש אל ביתו.

ח

וישוע הלך אל הר הזיתים ובשחר שוב בא אל המקדש, וכל העם הנה בא אליו, וישב
ולמד. והסופרים והפרושים מביאים אשה שנתפשה בנאוף, והעמידו אותה בתוך אמרים
לו: רבי, האשה הזאת נתפשה במעשה נאוף בעת מעשה. ובתורתנו משה צוה לסקל את
הכאלה. ואתה, אז מה אתה אומר? וזאת אמרו מנסים אותו, כדי שיהנה להם קטגור נגדו.
וישוע כפף למטה וכתב באצבעו על האדמה. וכשהם העמידו לשאל אותו, הוא הודקף
ואמר להם, מי שהוא חסר חטא מכאן, ראשון ישליך אבן עליה. ושוב פרע למטה וכתב על
הארץ. והם ששמעו יצאו אחד לאחד, והתחילו מן הנקנים, ונשאר ישוע והאשה שהייתה
בתוך. וירם ישוע את ראשו ויאמר לה, אשה, איך הם? הלא הרשיעך איש? והיא אמרה,
אף אחד לא, אדוני. ואמר ישוע, גם אני אינני מרשיע אותך, לכי ומעטה אל תחטאי עוד.

שוב לכן דבר ישוע אליהם לאמר, אני הוא אור העולם, ההולך אחרי לא ילך בחושך,
אבל יהנה לו אור החיים. אמרו אז לו הפרושים: אתה מעיד על עצמך, עדותה איננה
אמתית. ענה ישוע ואמר להם: גם אם אני מעיד על עצמי, אמתית היא עדותי, כי אני יודע
מאין באתי ולאן אני הולך, אתם אבל אינכם יודעים מאין אני בא או לאן אני הולך. אתם
שופטים לפי הבשר, אני לא שופט אף אחד. ואם אשפט אני, המשפט שלי אמת הוא, כי
אינני לבדי, אלא אני והאב השולח אותי. וגם בתורה שלכם כתוב כי עדות שני אנשים היא
אמת. אני הוא המעיד על עצמי, ומעיד עלי האב השולח אותי. אמרו אפוא לו: איך הוא
אביך? ענה ישוע: לא אותי אתם יודעים ולא את אבי. אלו אותי יודעים, גם את אבי
הייתם יודעים. את הדברים האלה דבר ישוע בבית האוצר, כשהוא מלמד במקדש, ואיש
לא תפס אותו, כי עדין לא באה שעתו.

אמר לכן שוב להם ישוע: אני הולך ותבקשו אותי, ובחטאתכם תמותו. לאֲשֶׁר אָנִי הולך, אתם לא תוכלו לבוא. אמרו אז היהודים: שְׂמָא יִהְיֶה אֶת עֲצָמוֹ, כִּי הוּא אוֹמֵר: לֵאמֹן שְׂאֵנִי הולך, אתם לא יכולים לבוא? ואמר להם: אתם מן התחתונים אתם, אני מן העליונים אנכי. אתם מן העולם הזה אתם, אני אינני מן העולם הזה. אמרתי אז לכם כי תמותו בחטאיכם, כי אם לא תִּמְּוּנוּ שְׂאֵנִי הוּא, תמותו בחטאיכם. היו אומרים אז לו: אתה מי? ואמר להם ישוע: ההתחלה, מה שְׂאֵנִי מְדַבֵּר אֵלֵיכֶם. רבות יש לי עליכם לְדַבֵּר וְלִשְׁפֹּט, אֲבָל הַשּׁוֹלַח אוֹתִי אֵמֵת הוּא, וְאֲנִי אֶת אֲשֶׁר שְׂמַעְתִּי מֵאִתּוֹ, אֵלֶּה אָנִי אוֹמֵר אֶל הָעוֹלָם. לֹא יָדְעוּ כִּי עַל הָאֵב דִּבֵּר אֵלֵיכֶם. אמר לכן להם ישוע, כְּאֲשֶׁר תִּרְיֵמוּ אֶת בֶּן הָאָדָם, אֲזַי תִּדְעוּ כִּי אָנִי הוּא, וּמַעֲצָמִי אֵינְנִי עוֹשֶׂה דְבָר, אֲלֵא כְּאֲשֶׁר לְמַדְנִי אָבִי, אֵלֶּה אָנִי מְדַבֵּר. והשולח אותי עמי הוא, לא עֵוֹב אוֹתִי לְבַדִּי הָאֵב, כִּי אָנִי תְּמִיד עוֹשֶׂה אֶת הַרְצוֹי לוֹ. בְּדַבְּרוֹ אֶת־אֵלֶּה הֶאֱמִינוּ בוֹ רַבִּים.

אמר אז ישוע אל היהודים המאמינים בו: אם אתם תִּשְׂאָרוּ בְּדַבְּרִי, בְּאֵמֶת תִּלְמִידֵי אתם. ותדעו את האמת, והאמת תִּשְׁתַּרֵּר אֵתְכֶם. עֵנּוּ לוֹ: יָרַע אֲבָרְהָם אֲנַחְנוּ, וְיִלְאָף אֶחָד לֹא הֵינּוּ מִשְׁעַבְדִּים מֵעוֹלָם. אֵיךְ אֵתֶּה אוֹמֵר כִּי חִפְשִׁים תִּהְיוּ? עֵנֶה לָהֶם ישוע: אֲמֹן אֲמֹן אוֹמֵר אָנִי לָכֶם, כִּי כָל הָעוֹשֶׂה חֶטָא הוּא עֹבֵד לְחַטָּא וְהַעֲבָד לֹא נִשְׂאָר בְּבֵית לְעוֹלָם, הַבֶּן נִשְׂאָר לְעוֹלָם. אִם אֲכֹן הַבֶּן יִשְׁתַּרֵּר אֵתְכֶם, בְּאֵמֶת חִפְשִׁים תִּהְיוּ. יוֹדַע אָנִי כִּי יָרַע אֲבָרְהָם אֵתְכֶם, אֲבָל אֵתְכֶם מְבַקְשִׁים לְהֵרֵג אוֹתִי, כִּי דְבָרֵי אֵינּוּ מִתְקַבְּלִים בְּכֶם. אָנִי מְדַבֵּר אֶת מַה שֶּׁרְאִיתִי אֲצֵל אָבִי, וְאַתֶּם אֲזַי עוֹשִׂים אֶת מַה שֶּׁרְאִיתֶם אֲצֵל אָבִיכֶם. עֵנּוּ וְאָמְרוּ לוֹ: אָבִינוּ אֲבָרְהָם הוּא. אמר להם ישוע: אם בְּנֵי אֲבָרְהָם הֵייתֶם, מַעֲשֵׂי אֲבָרְהָם הֵייתֶם עוֹשִׂים. עַכְשָׁיו אֲבָל אֵתְכֶם מְבַקְשִׁים לְהֵרֵג אוֹתִי, אֲדָם אֲשֶׁר דְּבַרְתִּי לָכֶם אֵת הָאֵמֶת, אֲשֶׁר שְׂמַעְתִּי מֵאֵת הָאֱלֹהִים. זֹאת אֲבָרְהָם לֹא עָשָׂה. אֵתְכֶם עוֹשִׂים אֶת מַעֲשֵׂי אָבִיכֶם. אמרו אפוא לו, אֲנַחְנוּ לֹא נוֹלְדֵנוּ מִזְנוֹת, אֲב אֶחָד יֵשׁ לָנוּ, הָאֱלֹהִים. אמר אפוא להם ישוע: אם הָאֱלֹהִים אָבִיכֶם הִיָּה, הֵייתֶם אוֹהָבִים אוֹתִי, כִּי אָנִי מֵאֵת הָאֱלֹהִים יָצִאתִי וְבָאתִי, וְלֹא מֵעֲצָמִי בָאתִי, אֲלֵא הוּא שִׁלְחָנִי. מדוע את־דְּבוּרֵי אֵינְכֶם מְבִינִים? מִפְּנֵי שְׂאֵינְכֶם יְכוּלִים לִשְׁמֹעַ אֶת־דְּבָרֵי. אתם מן האב השֵׁטֶן אתם, וְאֵת תַּאוֹת אָבִיכֶם רוֹצִים אתם לַעֲשׂוֹת. הוּא הִיָּה רוֹצֵץ אֲדָם מִן הַהִתְחַלָּה, וּבְאֵמֶת לֹא עָמַד, כִּי אֵין אֵמֶת בוֹ. כְּאֲשֶׁר הוּא מְדַבֵּר שֶׁקֶר, מִשְׁלוֹ הוּא מְדַבֵּר, כִּי שֶׁקֶר הוּא וְאָבִי הַשֶּׁקֶר. וְאֲנִי מִפְּנֵי שְׂאֵנִי אוֹמֵר אֵת הָאֵמֶת, אֵתְכֶם אֵינְכֶם מֵאֲמִינִים לִי. מִי מִכֶּם מוֹכִיחַ אוֹתִי עַל חֶטָּא? אם אֵמֶת אָנִי אוֹמֵר, לְמָה אֵתְכֶם לֹא מֵאֲמִינִים לִי? מִי שֶׁהוּא מֵאֱלֹהִים שׁוֹמֵעַ אֶת דְּבָרֵי הָאֱלֹהִים, לְכֹן אֵתְכֶם לֹא שׁוֹמְעִים, כִּי אֵינְכֶם מֵאֱלֹהִים. עֵנּוּ אֲזַי הֵיִהוּדִים וְאָמְרוּ לוֹ: הֲלֹא טוֹב אֲמַרְנוּ אֲנַחְנוּ שֶׁשׁוֹמְרוּנִי אֵתֶה וְשֶׁד יֵשׁ לָךְ? עֵנֶה ישוע: אָנִי שֶׁד אֵין לִי, אֲבָל אָנִי מְכַבֵּד אֶת אָבִי, וְאַתֶּם מְכַזְּבִים אוֹתִי. אָנִי אֵינְנִי מְבַקֵּשׁ אֶת כְּבוֹדִי, יֵשׁ הַמְּבַקֵּשׁ וְהַשּׁוֹפֵט. אֲמֹן אֲמֹן אָנִי

אומר לכם, אם מישהו ישמר את דבריו, לא יראה מות לעולם. אמרו אז לו היהודים: עתה ידענו כי יש לך. אברהם מת והנביאים, ואתה אומר: אם מישהו ישמר את דבריו, לא יטעם מות לעולם? הלא אתה גדול מאבינו אברהם אשר מת? והנביאים מתו. מי אתה עושה את-עצמך? ענה ישוע: אם אני מכבד את-עצמי, הכבוד שלי איננו כלום. אבי הוא המכבד אותי, ואשר אתם אומרים כי הוא אלהיכם. ואתם לא ידעתם אתו, אבל אני יודע אתו. ואם אמר כי לא יודע אתו, אהיה דומה לכם, שקרן, אבל יודע אני אתו ואת דברו אני שומר. אברהם אביכם התעלם לראות את-יומי, וראה וישמח. אמרו אז היהודים אליו, עדן לא הגעת לתמישים שנה, ואת-אברהם ראית? אמר להם ישוע: אמן אמן אני אומר לכם, בטרם היה אברהם אני הוא. הם הרימו לכן אבנים כדי להשליך עלי, אבל ישוע הסתתר ויצא מן המקדש, כשהוא עובר בתוכם, ועבר בך.

ט

ובעברו ראה איש עור מלדה. ושאלו אותו תלמידיו לאמר: רבי, מי חטא, זה או הוריו, כדי שילד עור? ענה ישוע: לא זה חטא ולא הוריו, אבל כדי שיתגלו מעשי האלהים בו. עלי לעשות את מעשי השולח אותי בעוד יום, כי בא לילה אשר בו אין איש יכול לעבוד. כאשר אני בעולם, אני אור העולם. לאחר שאמר דברים אלה, רקק ארצה ועשה טיט מן הרק, ומשח את הטיט על עיני העור. ואמר לו: לך רחץ בברכת השלח, המתרגמת שלוח. הלך אז ורחץ, ובא רואה.

השכנים והרואים אותו לפנים, כי עור הנה, היו אומרים: הלא זה הוא היושב ומבקש צדקה? אחרים היו אומרים כי זה הוא, ואחרים כי דומה לו הוא. ההוא היה אומר כי אני הוא. אמרו אז לו: איך נפתחו עיניך? ענה ההוא ואמר, אדם הנקרא ישוע עשה טיט ומשח את עיני ואמר לי, לך אל ברכת שילוח ורחץ, והלכתי ורחצתי וראיתי. אמרו אז לו: איה הוא ההוא? אומר: אינני יודע.

מוליכים אותו אל הפרושים, את זה שהיה פעם עור. והיה שבת כאשר עשה ישוע את הטיט ופתח את עיניו. שוב אז שאלו אותו גם הפרושים איך קבל את ראייתו. והוא אמר להם: טיט שם על עיני, ורחצתי, ואני רואה. אמרו אז אחדים מן הפרושים: זה האדם אינו מאת האלהים, כי אינו שומר את השבת. אחרים אמרו: איך יכול אדם חוטא לעשות אותות כאלה? ופלוג היה ביניהם. אומרים לעור שוב, אתה מה אומר עליו, כי פתח את עיניך? והוא אמר כי נביא הוא. לא האמינו אז היהודים על אודותיו כי עור הנה וראה, עד אשר

קראו להוריו של הרואה. ושאלו אותם לאמר, זה הוא בנכם אשר אתם אומרים כי עור נולד? איך אז עכשיו הוא רואה? ענו להם הוריו ואמרו: יודעים אנחנו כי זה הוא בגנו וכי עור נולד. איך הוא רואה עתה, לא ידענו, או מי פתח את עיניו, אנחנו לא ידענו. הוא בעל גיל, ושאלו אותו, הוא ידבר על עצמו. דברים אלה אמרו הוריו, כי יראו את-היהודים, שפבר הסכימו היהודים שאם יודה מישו בו שהוא המשיח, יהי מנדה מן-הכנסת. בגלל זה אמרו הוריו: יש לו גיל, שאלו אותו. קראו אז בפעם השנייה לאיש אשר היה עור, ואמרו לו: תן פבד לאלהים! אנחנו יודעים כי האיש הזה חוטא הוא. ענה לכן ההוא ואמר: אם חוטא הוא, לא ידעתי. דבר אחד ידעתי, כי עור היתי ועתה רואה אני. ואמרו לו שוב: מה עשה לך? כיצד פתח את עיניך? ענה להם, אמרתי לכם כבר ולא שמעתם, מה שוב אתם רוצים לשמע; הלא גם אתם רוצים להיות תלמידיו; גדפו אותו ואמרו אתה תלמיד ההוא אבל אנחנו תלמידי משה. אנחנו יודעים כי האלהים דבר אל-משה, אבל את-זה לא יודעים מאין הוא. ענה האיש ואמר להם: כי בזאת הפלא, שאתם לא יודעים מאין הוא, והוא פקח את-עיני. אנחנו יודעים כי את החטאים האלהים אינו שומע, אבל אם מישו ירא אלהים ועושה את רצונו, אותו הוא שומע. מעולם לא נשמע שמישהו פתח עיני עור מלדה. אלו לא היה זה מאת האלהים, לא היה יכול לעשות מאומה. ענו ואמרו לו: בתטאים נולדת בלד, ואתה מלמד אותנו? ויוציאו אותו החוצה. שמע ישוע כי הוציאו אותו החוצה, ומצא אותו ואמר לו: אתה מאמין בכך האלהים? ענה ההוא ואמר: ומי הוא, אדוני, כדי שאאמין בו? ויאמר לו ישוע: גם ראית אותו, והמדבר עמך הוא זה. והוא אמר מאמין אני אדוני והשתנה לו: ויאמר ישוע: למשפט אני באתי לעולם הזה, כדי שהאינם ראים יראו, והראים יהיו לעוררים. ושמעו מן הפרושים את-אלה ההויים עמו, ואמרו לו, הגם אנחנו עוררים? אמר להם ישוע: אלו הייתם עיוורים, לא הייתה לכם חטא. אך עכשיו אתם אומרים אנחנו רואים, לכן חטאכם נשאר.

י

אמן אמן אני אומר לכם, מי שאינו נכנס דרך הדלת אל חצר הצאן, אלא עולה ממקום אחר, הוא גנב ושודד. והנכנס דרך הדלת הוא רועה הצאן. לנה השוער פותח, והצאן שומעות את קולו, ואת צאנו הוא קורא בשם ומוציא אותן. וכאשר יוציא את צאנו, הולך לפניו, והצאן הולכות אחריו, כי יודעות את קולו, אבל לזר לא יעקבו, אלא יברחו ממנו, כי אינם יודעים את קול הנזרים. את המשל הזה אמר להם ישוע, והם לא ידעו מה היה אשר דבר אליהם. אמר אפוא שוב להם ישוע, אמן אמן אומר אני לכם כי אני הדלת של הכבשים. כל אשר באו לפני גנבים הם ושודדים, אבל לא שמעו להם הצאן. אני הדלת,

דרכי אם מישהו ייכנס וישע, והוא ייכנס וייצא וימצא מרעה והגנב אינו בא אלא כדי לגנב ולזבח ולאבד; אני באתי כדי שיהיו להם חיים ושיהיה להם בשפע. אני הרועה הטוב. הרועה הטוב שם את נפשו בעד הצאן. השכיר, שאינו רועה והצאן אינו שלו, רואה את הנזבב בא ועוזב את הצאן ובורח, והנזבב חוטף אותן ומפזר את הצאן. והשכיר בורח, כי שכיר הוא ולא אכפת לו לגבי הצאן. אני הרועה הטוב, ואני יודע את שלי ונודעתי לשלי, כאשר האב יודע אותי ואני יודע את האב, כך אני שם את נפשי בעד הצאן. וגם כבשים אחרים יש לי אשר אינם מן הקצצר הזאת, וגם אותם עלי להביא, והם ישמעו בקולי, ויהנה עדר אחד ורועה אחד. בגלל זה האב אוהב אותי, כי אני משים את נפשי, כדי שאקחנה שוב. אין איש לוקח אותה ממני, אלא אני משים אותה מעצמי. סמכות יש לי לשום אותה, וסמכות יש לי לקחת אותה שוב. את המצנה הזאת לקחתי מאת אבי. פלוג לכן קרה שוב בין היהודים בגלל הדברים האלה. ורבים מהם היו אמרים, שד יש לו ומשגעו הוא, מה אתם שומעים אותו? אחרים אמרו, דברים אלה אינם של מאהזו שד. היכול שד לפתח עיני עורים;

ויהי חג החנכה בירושלים, וחרף הנה וישוע הנה מתהלך במקדש באולם שלמה. סבבו אז אתו היהודים ואמרו לו: עד מתי את נפשנו תשא? אם אתה המשיח, אמר לנו בגלוי לב. ענה להם הישוע: אמרתי לכם ולא מאמינים אתם. המעשים אשר אני עושה בשם אבי, הם מעידים עלי. אבל אתם לא מאמינים, כי אינכם מן הצאן שלי, כאשר אמרתי לכם. הצאן שלי שומעות את קולי, ואני מכיר אותן, והן הולכות אחרי, ואני נותן להם חיי עולם, ולא יאבדו לעולם, ולא יחטף איש אותם מידי. אבי אשר נתן לי גדול מכל, ואין איש יכול לחטוף מיד אבי: אני והאב אחד אנחנו. נשאו אז היהודים שוב אבנים למען יסקלו אותו. ענה להם ישוע: מעשים טובים רבים הראיתי לכם מאת אבי, בגלל איזה מעשה מהם אתם סוקלים אותי? ענו לו היהודים לאמר: על מעשה טוב אין אנחנו סוקלים אותך, אלא על גדוה, ועל שאמה, בהיותך אדם, עושה את-עצמך אלהים. ענה להם ישוע, הלא כתוב בתורתכם, אני אמרתי אלהים אתם; אם את-אלה אמר אלהים, אשר אליהם דבר האלהים הנה, ולא יכול הכתוב להנתק, אשר האב הקדוש ושלחו אל העולם, אתם אמרים כי מגדף, מפני שאמרתי: בן-אלהים אני? אם אינני עושה את מעשי אבי, אל תאמינו לי, ואם אני עושה, אף אם לי לא תאמינו, האמינו למעשים, למען תדעו ותאמינו כי האב בי ואני בו. חפשו אפוא שוב לתפש אותו, והוא יצא מידם.

והלה שוב אל עבר הירדן, אל המקום שבו הנה יוחנן מטביל בראשונה, ושם נשאר. ורבים באו אליו ואמרו כי יוחנן אמנם לא עשה שום אות, אבל כל אשר אמר יוחנן על זה

יא

והיה אדם חולה, לזרוס מבית־עניה, מן הכפר של מרים ומרתא אחותה. ומרבים היתה זו שמשקה את האדון בשמן ונגכה את רגליו בשערותיה, אשר אחיה לעזר הנה חולה. ושלחו אפוא האחיות אליו לאמר, אדוני, הנה אשר אתה אוהב חולה. ושמע ישוע ואמר: חלי זה אינו למות, אלא למען כבוד האלהים, כדי שיכבד בן האלהים דרכה. וישוע אהב את מרתא ואת אחותה ואת לעזר. פאשר לכן שמע פי חולה, אז נשאר במקום אשר הנה בו יומים, אחר־כן אומר לתלמידים: נלך אל יהודה שוב. אומרים לו התלמידים: רבי, עכשיו בקשו היהודים לסקל אותך, ואתה הולך שוב לשם? ענה ישוע: הלא שמים עשרה שעות יש ביום? אם מישוהו הולך ביום, לא יפשל, כי הוא רואה את אור העולם הנה. ואם מישוהו יתלה בלילה, הוא נכשל, פי האור אינו בו. אלה אמר, ואחרי זה אומר להם: אלעזר ידידנו נרדם, אבל אני הולך כדי להעיר אותו. אמרו אפוא תלמידי: אדוני, אם נרדם, וישע. אבל ישוע דבר על מותו, והם חשבו כי הוא מדבר על שנת השנה. אז לכן אמר להם ישוע בגלוי לב: אלעזר מת. ואני שש בגללכם כדי שתאמינו, כי לא היית שם, אבל נלך אליו. אמר אפוא תומס הנקרא תאום לחבריו התלמידים: נלך גם אנחנו כדי שנאמין עמו.

לכן כשבא ישוע, מצא אותו כבר ארבעה ימים בקבר. ובית־עניה היתה קרוכה לירושלים פתמש־עשרה ריס ורבים מן היהודים באו אל מרתא ומרים כדי לנחם אותו על אחיהו. מרתא, אז, פאשר שמעה כי ישוע בא, פגשה אותו, ומרבים ישבה בבית. אמרה אז מרתא אל ישוע: אדוני, אלו היית פה, אחי לא הנה מת. אבל גם עכשיו אני יודע כי כל אשר תשאל מאת האלהים, יתן לך האלהים. אומר לה ישוע: יקום אחיה. אומרת לו מרתא: יודעת אני כי יקום בתחינה ביום האחרון. אמר לה ישוע אני התחנה והסיים המאמין בי, אפלו ימות, יחיה, וכל החי ומאמין בי לא ימות לעולם. האם מאמינה זאת? אומרת לו בן אדוני אני האמנתי כי אתה הוא המשׁיח בן האלהים הבא אל העולם ואחרי שאמרה זאת, הלקה וקרעה למרים אחותה בפסטר ואמרה: המורה נוכח וקורא לה. היא פאשר שמעה, קמה מהרה ובאה אליו. עדין לא בא ישוע אל הכפר, אבל הנה במקום אשר פגשה אותו מרתא. היהודים אז, ההיים עמה בבית ומנתמים אותה, ראו את־מרבים כי מהר קמה ויצאה, עקבו אחריה ואמרו כי הולכת אל־הקבר למען תבכה שם: מרבים אז, פאשר באה למקום אשר הנה ישוע, ראתה אותו ונפלה לרגליו ואמרה לו, אדוני, אם היית פה, לא הנה אחי מת. ישוע לכן, פאשר ראה אותה בוכה ואת היהודים שבאו אמה בוכים, הזעים ברוח

והטריד את עצמו. ויאמר, איפה שמתם אתו; ויאמרו לו, אדוני, בוא וראה. דמע ישוע.
אמרו אז היהודים: ראו איך אהב אותו. אבל מקצתם אמרו: האם לא יכל זה, ששקח את
עיני העור, לעשות שגם זה לא ימות? ישוע אז, שוב נרגש בתוכו, בא אל הקבר, והוא היה
מערה, ואבן שכבה עליו. ואמר ישוע: הרימו את האבן. ואמרת לו מרתא, אחות המת:
אדוני, כבר מסרית, כי יום רביעי הוא. ואמר לה ישוע: הלא אמרתי לך כי אם תאמיני,
תראי את כבוד האלהים? הרימו אפוא את האבן שהמת היה מטל שם. וישוע הרים את
עיניו למעלה ואמר: אבי, אני מודה לך ששמעת לי. ואני ידעתי כי תמיד אתה שומע לי,
אבל בגלל ההמון המקור אמרתי, כדי שיאמינו כי אתה שלחמני. ואחרי שאמר אלה, צעק
בקול גדול: אלעזר, צא החוצה! ויצא המת כפות את הרגלים ואת הידים בחתולים, ופניו
בסודר נחבשו. אמר להם ישוע, התיירו אותו והניחו לו ללכת.

רבים אז מן היהודים, אשר באו אל מרים וראו את אשר עשה ישוע, האמינו בו. אבל
מקצתם הלכו אל הפרושים ואמרו להם את אשר עשה ישוע. אספו לכן הכהנים הראשיים
והפרושים מועצה ואמרו: מה נעשה, כי האיש הזה עושה אותות רבים? אם נעזב אותו
ככה, כלם יאמינו בו, ויבואו הרומאים ויחזו ממנו גם את המקום וגם את העם. ואחד מהם,
קנפא, שהיה כהן גדול בשנה ההיא, אמר להם: אתם אינכם יודעים כלום, ולא אתם
מתחשבים כי מועיל לנו שאדם אחד ימות בעד העם ולא כל-האמה תאבד. וזאת לא אמר
מעצמו, אלא כהן גדול היה בשנה ההיא, נבא כי עתיד היה ישוע למות בעד העם ולא בעד
האמה לבד, אלא כדי שגם את בני האלהים המפזרים יקבץ לאחד מאותו היום אז יעצו יחדו
למען יהרגו אותו. ישוע לכן לא התהלך עוד בגלוי בין היהודים, אלא הלך משם אל הארץ
הקרוכה למדבר, אל עיר הנקראת אפרים, ושם שהה עם תלמידיו. והנה קרוב פסח
היהודים, ועלו רבים לירושלים מן הארץ לפני הפסח כדי שיטהרו. היו מבקשים לכן את
ישוע, והיו אומרים זה לזה בעמדם במקדש: מה נראה לכם? האם לא יבוא אל החג?
והכהנים הגדולים והפרושים נתנו מצוה, שאם מישוה ידע איפה הוא, יגיד, כדי שייתפשו
אתו.

יב

וישוע לפני ששה ימים לפסח בא אל בית-עננה, אשר שם היה לזר שמת, אשר הקים
אותו מן המתים. עשו אז לו סעודה שם, ומרתא שרתה, ולזר היה אחד מן המסבים עמו.
מרים אז לקחה ליטרא שמן נוד טהור ויקר, משחה את רגלי ישוע ומתקה בשערותיה את
רגליו, והבית נמלא מריח השמן. ויאמר לכן אחד מתלמידיו, יהודה בן שמעון איש קריות,

העמיד להסגירו למה לא נמכר השמן הזה בשלש מאות דינרים ונתן לעניים? ואמר זאת לא מפני שדאג לעניים, אלא מפני שהיה גנב, והקפה היתה בידו, ואת המשלך בה נשא. אמר אז ישוע: הנה אותה, ליום קבורתי שמרה אותו. את העניים פי תמיד יש לכם עמכם, אבל אותי לא תמיד יש לכם. ידע אם-כן קהל רב מן היהודים כי הוא שם, ובאו לא בגלל ישוע לבדו, אלא כדי לראות גם את לעזר אשר העיר מן המתים. ונממו הפהנים הגדולים כדי שימיתו גם את לעזר. כי רבים מן היהודים הלכו בגללו והאמינו בישוע.

למחרת, ההמון הרב שבא לחג, כששמעו כי ישוע בא לירושלים, לקחו את ענפי התמרים ויצאו לקראתו, וצעקו: הושענא, ברוך הבא בשם יהוה, מלך ישראל. ומצא ישוע חמור צעיר וישב עליו, פאשר כתוב אל-תיראי, בת-ציון, הנה מלכך בא וישב על-צער חמור.

אבל את אלה לא ידעו תלמידיו בראשונה, אלא פאשר התפאר ישוע, אז נזכרו כי אלה היו כתובים עליו, ואלה עשו לו. לכן העיד ההמון אשר היה עמו פאשר קרא את-לעזר מן-הקבר והקימו מן-המתים. בגלל זה גם פגש אותו ההמון, כי שמעו שהוא עשה את האות הנה. הפרושים, לכן, אמרו לעצמם: אתם רואים שאינכם מויעלים כלום; הנה העולם הלה אחריו.

והיו יונים אהדים מן העולים כדי להשתחוות בהג. אלה אפוא ניגשו אל פיליפוס מבית-צידה שבגליל, ושאלו אותו לאמר: אדוני, רוצים אנחנו לראות את ישוע. בא פיליפוס ואמר לאנדראס, ושוב אנדראס ופיליפוס אומרים לישוע, וישוע ענה להם לאמר, באה השעה כדי שיכבד בן-האדם. אמן אמן אומר אני לכם, אם לא גרגיר החטה יפל אל הארץ וימות, הוא נשאר לבדו; אבל אם ימות, הוא נושא פרי רב. האוהב את-נפשו יאבד אותה, והשונא את-נפשו בעולם הזה לחיי עולם ישמרה. אם מישהו ישרת אותי, ילך אחר, ובאשר אני נמצא, שם גם המשרת שלי יהיה, ואם מישהו ישרת אותי, האב יכבד אותו. עתה נפשי נבקה, ומה אמר? אבי, הושיעני מן השעה הזאת. אבל בגלל זה באתי אל השעה הזאת. אבי, כבד את-שמך. ותבא קול מן-השמים: כבדתי ושוב אכבד. ההמון העומד, לכן, ושמע, אמר שהיה רעם, אחרים אמרו, מלאך דבר אליו. ענה ישוע ואמר, לא בשבילי הקול הנה נהיה, אלא בשבילכם. עכשו הוא משפטו של העולם הזה, עכשו שר העולם הזה ישלך החוצה, ואני, אם ארמם מן הארץ, אמשה את כלם אלי. וזאת אמר מרמז באיזה מות היה עתיד למות. ענה לו הקהל: אנהנו שמענו מן התורה כי המשיח נשאר לעולם, ואיך אתה אומר שצריך להנשא בן האדם? מי הוא זה בן האדם? אמר לכן להם

ישוע, עוד זמן מעט האור עמכם הוא, התהלכו עד שיש לכם האור, למען לא ישיג אתכם החשך, והמתהלך בחשך לא יודע אנה הולך. עד שיש לכם את האור, האמינו באור, כדי שתהיו בני אור. אלה דבר ישוע, ואחר כך הלך ונסתתר מהם.

אף על פי ששעה כל כך הרבה אותות לפניכם, לא האמינו בו. כדי שימלא דבר ישעיהו הנביא אשר אמר, אדוני, מי האמין לשמועטנו; וזרוע אדוני על-מי נגלתה; בגלל זה לא יכלו להאמין, כי שוב אמר ישעיהו, עור את-עיניהם והקשה את-לבם, כדי שלא יראו בעיניהם ויבינו בלבם וישובו, וארפאם.

אלה אמר ישעיהו כאשר ראה את כבודו ודבר עליו. אולם אף גם מן השרים רבים האמינו בו, אבל בגלל הפרושים לא הודו, למען לא יהיו מגדים מבית הכנסת. כי אהבו את כבוד האנשים יותר מאשר את כבוד האלהים.

ישוע צעק ואמר, המאמין בי לא מאמין בי, אלא במי ששלחני. והרואה אותי רואה את שולחי. אני אור באתי לעולם, כדי שכל המאמין בי לא ישאר בחשך. ואם מישוהו ישמע את דברי ולא יאמין, אני לא אשפט אותו, כי לא באתי כדי לשפט את העולם, אלא כדי להושיע את העולם. המואס בי ואינו מקבל את דברי, יש לו שופט; הדבר אשר דברתי, הוא ישפט אותו ביום האחרון. כי אני מעצמי לא דברתי, אלא האב השולח אותי הוא נתן לי מצוה מה אמר ומה אדבר. ויודע אני כי מצותו היא חיי עולם. ואשר אני מדבר, כאשר אמר לי האב, ככה אני מדבר.

יג

לפני חג הפסח, ישוע ידע כי באה שעתו לעבר מן העולם הנה אל האב. אהב את שלו שבועולם, ועד הקץ אהב אותם. וכשהיתה הסעודה, השטן כבר שם בלב יהודה בן שמעון איש קריות למסר אותו, ישוע ידע כי האב נתן לו את הכל לידיו, וכי מאלהים יצא ואל האלהים הוא הולך קם מן הסעודה ושם את הבגדים, ולקח מגבת ותגר את עצמו. אז צק מים אל הספל, והחל לרחץ את רגלי התלמידים ולנגב במגבת אשר היה תגור בה. בא אז אל שמעון פטרוס, ואומר לו ההוא: אדוני, אמה רוחץ את רגלי? ענה ישוע ואמר לו: מה שאני עושה, אמה לא יודע עכשיו, אבל מדע אחריו כן. אומר לו פטרוס, לא תרחץ את רגלי לעולם. ענה לו ישוע, אם לא ארחץ אותך, אין לך חלק עמי. אומר לו שמעון פטרוס: אדוני, לא את רגלי בלבד, אלא גם את ידי ואת ראשי. אומר לו ישוע: הרוחץ אין צריך לו

אָלאַ לַרְחֵץ אֶת הַרְגְּלִים, אָבֵל הוּא טְהוֹר כְּלוּ, וְאַתֶּם טְהוֹרִים אַתֶּם, אָבֵל לֹא כְּלַכֶּם כִּי יָדַע
אֶת הַמוֹסֵר אוֹתוֹ, עַל כֵּן אָמַר: לֹא כְּלַכֶּם טְהוֹרִים.

כַּאֲשֶׁר אָז רָחַץ אֶת רַגְלֵיהֶם וְלָקַח אֶת בְּגָדָיו, הִסֵּב שׁוֹב וְאָמַר לָהֶם: הַיּוֹדְעִים אַתֶּם מֶה
עֲשִׂיתִי לָכֶם; אַתֶּם קוֹרְאִים לִי הַמּוֹרֶה וְהַאֲדוֹן, וְנִסָּה אַתֶּם אוֹמְרִים, כִּי כֵן אֲנִי. אִם אָכֵן אֲנִי
רַחֲצִיתִי אֶת רַגְלֵיכֶם, הַאֲדוֹן וְהַמּוֹרֶה, גַּם אַתֶּם חַיְבִים לַרְחֵץ אֶת רַגְלֵי זֶה אֶת זֶה. כִּי דַגְמָה
נִתְּמִי לָכֶם, לְמַעַן כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתִי לָכֶם, כֵּן גַּם אַתֶּם תַּעֲשׂוּ. אֲמֵן אֲמֵן אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם, אִין עֶבֶד
גָּדוֹל מֵאֲדוֹנָיו, וְלֹא שְׁלִיחַ גָּדוֹל מִמִּי שֶׁשָּׁלַח אוֹתוֹ. אִם יָדַעְתֶּם אֵלֶּה, אֲשֶׁר־יָכֶם אִם תַּעֲשׂוּ
אוֹתָם. לֹא עַל כְּלַכֶּם אֲנִי אוֹמֵר, אֲנִי יָדַעְתֶּם אֶת אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי, אָבֵל לְמַעַן יִמְלֵא הַכֶּתוּב, הַאֲוֹכֵל
אֶתִּי לָחֶם הָרִים עָלַי אֶת־עַקְבוֹ. מַעֲשִׂיוֹ אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם לִפְנֵי שִׁיְהִיָּה, כִּדִּי שֶׁכַּאֲשֶׁר יִהְיֶה
תַּאֲמִינוּ כִּי אֲנִי הוּא. אֲמֵן אֲמֵן אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם, הַמְּקַבֵּל אֶת מִי שֶׁאֲשָׁלַח, מְקַבֵּל אוֹתִי; וְהַמְּקַבֵּל
אוֹתִי, מְקַבֵּל אֶת הַשּׁוֹלֵחַ אוֹתִי.

אֵלֶּה אָמַר יֵשׁוּעַ, בְּהֵל כְּרוּחַ, וְהַעֲיֵד וְאָמַר: אֲמֵן אֲמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם כִּי אֶחָד מֵכֶם
יְמוֹסֵר אוֹתִי. הַתְּלַמִּידִים הָיוּ מִבִּיטִים אֲזִי זֶה בָּנָה, מְבַלְבְּלִים עַל מִי הוּא מְדַבֵּר. וְהִנֵּה אֶחָד
מִתְּלַמִּידָיו מִסֵּב בְּחִיק יֵשׁוּעַ, אֲשֶׁר יֵשׁוּעַ אֶהָב אוֹתוֹ. נוֹטָה אֲזִי שֶׁמַּעוֹן פְּטְרוֹס לִזְוֶה לְשֵׁאוֹל מִי
יִהְיֶה זֶה עַל אֲשֶׁר הוּא אוֹמֵר. וְהוּא נָפֵל עַל חֲזֵה יֵשׁוּעַ וְאָמַר לוֹ, אֲדוֹנִי, מִי הוּא? עוֹנֶה יֵשׁוּעַ,
הַהוּא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי טוֹבֵל אֶת הַפְּרוֹסָה וְאֶתְנַנֶּה לוֹ. וְטוֹבֵל אֶת הַפְּרוֹסָה וַיִּתֵּן לִיהוּדָה בֶּן
שֶׁמְעוֹן אִישׁ קְרִיּוֹת. וְאַחֲרֵי הַפֶּת נִכְנַס הַשָּׁטָן אֵלָיו. אָמַר לוֹ יֵשׁוּעַ: מֶה שְׂאֵתָה עוֹשֶׂה, עֲשֵׂה
מִהַר. וְזֹאת לֹא יָדַע אִישׁ מִן הַמְּסֻבִּים לָמָּה אָמַר לוֹ אֶחָדִים חֲשָׁבוּ, מֵאַחַר שֶׁהִקְפֵּה הֵיטָה כִּיד
וְהוֹדָה, שֶׁיֵּשׁוּעַ אוֹמֵר לוֹ: קְנֵה אֶת אֲשֶׁר אָנוּ צָרִיכִים לְחַג, אוֹ שִׁיתֵּן מִשֶּׁהוּ לְעֲנִיִּים. לָקַח אֲזִי
אֶת הַפְּרוֹסָה הַהִיא וַיִּצָּא מִיָּד, וְהִנֵּה לִילָה.

כַּאֲשֶׁר לָכֵן יָצָא, אוֹמֵר יֵשׁוּעַ, עֲתָה נִתְּכַפֵּד בְּוִהָאֲדָם, וְהָאֲלֵהִים נִתְּכַפֵּד בּוֹ. אִם
הָאֲלֵהִים נִתְּפָאֵר בּוֹ, הָאֲלֵהִים יְפָאֵר אוֹתוֹ בְּעֲצָמוֹ, וּמִיָּד יְפָאֵר אוֹתוֹ. יְלָדִים קוֹטְנִים, עוֹד מַעֲט
אֲנִי עִמְכֶם. תְּבַקְשׁוּ אוֹתִי, וְכַאֲשֶׁר אֲמַרְתִּי לִיהוּדִים כִּי לְמָקוֹם אֲשֶׁר אֲנִי הוֹלֵךְ, אַתֶּם לֹא
תוֹכְלוּ לָבוֹא, גַּם לָכֶם אֲנִי אוֹמֵר עֲתָה. מִצְוֶה חֲדָשָׁה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם, שֶׁתִּתְּקְבוּ זֶה אֶת זֶה,
כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם, שְׁגַם אַתֶּם תִּתְּקְבוּ זֶה אֶת זֶה. בְּזֹאת יָדַעוּ כָּלֵם כִּי תְּלַמִּידֵי אַתֶּם, אִם
אַתְּהָ תִּהְיֶה לָכֶם זֶה לִזְוֶה. אוֹמֵר לוֹ שֶׁמַּעוֹן פְּטְרוֹס: אֲדוֹנִי, אֵנָּה אַתָּה הוֹלֵךְ? עֲנֵה לוֹ יֵשׁוּעַ:
לְאֲשֶׁר אֲנִי הוֹלֵךְ, לֹא תוֹכֵל עֲתָה לָלֶכֶת אַחֲרַי, אָבֵל אַחַר כֵּד תִּלְךָ אַחֲרַי. אוֹמֵר לוֹ פְּטְרוֹס:
אֲדוֹנִי, לָמָּה אֵינְנִי יְכוֹל לָלֶכֶת אַחֲרֶיךָ עִכְשָׁיו? אֶת־נַפְשִׁי בְּעַד נַפְשֶׁךָ אֲשִׁים. עֲנֵה לוֹ יֵשׁוּעַ: אֶת

נפשה בעדי תשים? אמן אמן אני אומר לה, לא יקרא תרנגול עד אשר תכפור בי שלוש פעמים.

יד

אל יפקה לְבַבְכֶם, הָאֲמִינוּ בַּאֱלֹהִים וְגַם בִּי הָאֲמִינוּ. בְּבֵית אָבִי מְעוֹנוֹת רַבִּים יֵשׁ, וְאִם לֹא כֵן, הִיִּיתִי אוֹמֵר לָכֶם, אֲנִי הוֹלֵךְ לְהִכִּין לָכֶם מְקוֹם. וְאִם אֵלֶיךָ וְאָכִין לָכֶם מְקוֹם, שׁוּב אָבֹא וְאֶקַּח אֶתְכֶם אֵלַי, כְּדֵי שֶׁבְּאֲשֶׁר אֲנִי נִמְצָא, גַּם אִתְּם תִּהְיֶינּוּ. וְאַתֶּם יוֹדְעִים לָאֵן אֲנִי הוֹלֵךְ, וְאַתֶּם יוֹדְעִים אֵת הַדֶּרֶךְ. אוֹמֵר לוֹ תוֹמָא: אָדוּנִי, לֹא יִדְעֶנּוּ לָאֵן אֶתָּה הוֹלֵךְ, וְאִיךָ נוֹכַל לְדַעַת אֵת הַדֶּרֶךְ? אוֹמֵר לוֹ יְשׁוּעָה: אֲנִי הַדֶּרֶךְ וְהָאֲמִתָּה וְהַסִּיִּים, אִין אִישׁ בָּא אֵל הָאָב אִם לֹא דְרָכִי אִם יִדְעָתֶם אוֹתִי, גַּם אֵת אָבִי הִיִּיתֶם יוֹדְעִים. וּמַעַתָּה אִתְּם יוֹדְעִים אוֹתוֹ וְרֵאִיתֶם אוֹתוֹ. אוֹמֵר לוֹ פִּילִיפּוֹס: אָדוּנִי, הֲרָאָה לָנוּ אֵת הָאָב וְדִי לָנוּ. אוֹמֵר לוֹ יְשׁוּעָה: כֹּל כִּד זְמַן אֲנִי עִמָּכֶם, וְלֹא הִפְרַת אוֹתִי, פִּילִיפּוֹס? הֲרָאָה אוֹתִי רָאָה אֵת הָאָב, וְאִיךָ אֶתָּה אוֹמֵר: הֲרָאָה לָנוּ אֵת הָאָב? הֲאֵינְךָ מֵאֲמִין כִּי אֲנִי בָּאָב וְהָאָב בִּי? הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר אֵלֵיכֶם, מֵעַצְמִי אֵינְנִי מְדַבֵּר, אֲלֵא הָאָב הַשׁוֹכֵן בִּי הוּא עוֹשֶׂה אֵת הַמַּעֲשִׂים. הָאֲמִינוּ לִי כִּי אֲנִי בָּאָב וְהָאָב בִּי, וְאִם לֹא, בְּגַלֵּל הַמַּעֲשִׂים עִצְמָם הָאֲמִינוּ לִי. אֲמִן אֲמִן אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם, הַמֵּאֲמִין בִּי, אֵת הַמַּעֲשִׂים שֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה גַם הוּא יַעֲשֶׂה, וְגִדּוּלִים מֵאֵלֶּה יַעֲשֶׂה, כִּי אֲנִי הוֹלֵךְ אֵל אָבִי. וְכָל אֲשֶׁר תִּשְׁאָלוּ בְּשֵׁמִי, זֶה אַעֲשֶׂה, לְמַעַן וְכַבֵּד הָאָב בְּכֵן. אִם תִּשְׁאָלוּ מֵאוּמָה בְּשֵׁמִי, אֲנִי אַעֲשֶׂה

אִם תִּתְּקֶנּוּ אוֹתִי, שְׁמְרוּ אֵת מִצְוֹתַי. וְאֲנִי אֲשָׂאֵל אֵת הָאָב וְהוּא יִתֵּן לָכֶם סִגְנוֹר אַחֵר, כְּדֵי שֶׁיִּשְׁאָר עִמָּכֶם לְעוֹלָם. רוּחַ הָאֲמִתָּה, אֲשֶׁר הָעוֹלָם אֵינּוּ יְכוּל לְקַבֵּל, כִּי אֵינּוּ רוֹאֶה אוֹתוֹ וְגַם אֵינּוּ יוֹדֵעַ אוֹתוֹ, אִתְּם אֲבָל יוֹדְעִים אוֹתוֹ, כִּי אֲצַלְכֶם הוּא שׁוֹכֵן וּבְתוֹכְכֶם יִהְיֶה. לֹא אֲעֻזֵּב אֶתְכֶם יְתוּמִים, אֲנִי בָּא אֵלֵיכֶם. עוֹד מַעַט וְהָעוֹלָם לֹא יִרְאֶה אוֹתִי עוֹד, אֲבָל אִתְּם תִּרְאוּ אוֹתִי, כִּי אֲנִי חַי וְאִתְּם תִּחְיוּ. בַּיּוֹם הַהוּא תִּדְעוּ כִּי אֲנִי בָּאִי וְאַתֶּם בִּי וְאֲנִי בְּכֶם. מִי שִׁישׁ לוֹ אֵת מִצְוֹתַי וְשׁוֹמֵר אוֹתָן, הוּא אוֹהֵב אוֹתִי, וְהָאוֹהֵב אוֹתִי יֵאָהֵב עֲלֵיִדֵי אָבִי, וְאֲנִי אוֹהֵב אוֹתוֹ וְאִגְלֶה לוֹ אֵת עֲצֵמִי. אוֹמֵר לוֹ יְהוּדָה, לֹא אִישׁ קָרִיּוֹת, אָדוּנִי, וּמָה הִנֵּה שְׁלָנוּ אֶתָּה עֲתִיד לְהִתְגַּלֵּת וְלֹא לְעוֹלָם? עֲנֵה יְשׁוּעָה וְאָמַר לוֹ אִם מִיִּשְׁהוּ אוֹהֵב אוֹתִי יִשְׁמַר אֵת דְּבָרֵי וְאָבִי יֵאָהֵב אוֹתוֹ וְאֵלָיו נְבוֹא וּמַעוֹן אֲצִלוּ נַעֲשֶׂה מִי שֶׁאֵינּוּ אוֹהֵב אוֹתִי אֵינּוּ שׁוֹמֵר אֵת דְּבָרַי, וְהַדְּבָר אֲשֶׁר אִתְּם שׁוֹמְעִים אֵינּוּ שְׁלִי, אֲלֵא שְׁלֵ הָאָב שֶׁשָּׁלַח אוֹתִי.

אֵלֶּה דְּבָרַי אֵלֵיכֶם בְּעוֹדִי שׁוֹכֵן עִמָּכֶם. וְהַמְלִיץ, הַרוּחַ הַקְּדוֹשׁ אֲשֶׁר יִשְׁלַח הָאָב בְּשֵׁמִי, הוּא יִלְמַד אֶתְכֶם אֶת־הַכֵּל וְיִזְכִּיר לָכֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי לָכֶם. שְׁלוֹם אֲנִי מֵנִיחַ

לכם, שלום שלי אני נותן לכם, לא כפאָשר העולם נותן אני נותן לכם. אל יִפְהַל לְבַבְכֶם וְאֵל יִירָא. שְׁמַעְתֶּם כִּי אָנִי אֹמְרֵי לָכֶם: הוֹלֵךְ אָנִי וְכֹא אָנִי אֲלֵיכֶם. אִם אֶהְבַּתֶּם אוֹתִי, הֵייתֶם שְׂמֵחִים כִּי אֹמְרֵי: הוֹלֵךְ אָנִי אֶל הָאֵב, כִּי הָאֵב שְׁלִי גָדוֹל מִמֶּנִּי. וְעַתָּה אֹמְרֵי לָכֶם בְּטָרֵם יִהְיֶה, כִּדִּי שְׁכַפְאָשֶׁר יִהְיֶה תִּמְאַמְיֶנוּ. לֹא עוֹד רַבּוֹת אֲדַבֵּר עִמָּכֶם, כִּי בֹא שׁוֹר הָעוֹלָם, וְכִי אֵין לוֹ כְּלוּם אֲבָל כִּדִּי שֶׁהָעוֹלָם יִדַע שְׁאֲנִי אוֹהֵב אֶת הָאֵב, וְכַפְאָשֶׁר צָוָה עָלַי הָאֵב, כִּדִּי אֲנִי עוֹשֶׂה. קוּמוּ, נִלְךְ מִכָּאֵן.

י

אָנִי הִגַּפְן הָאֲמִתִּית, וְאָבִי הוּא הָאֲפֵר. כִּלְשָׁרִיג בִּי שְׁאִינֹו נוֹשֵׂא פְרִי, נוֹטֵל אוֹתוֹ, וְכִלְשָׁרִיג הַנוֹשֵׂא פְרִי, מְטַהֵר אוֹתוֹ, לְמַעַן יִשָּׂא פְרִי רַב יוֹתֵר. כִּכֵּר אֲתֶם טְהוֹרִים בְּגִלְל הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָכֶם. הַשָּׂאֵרוּ בִּי, וְאָנִי בְכֶם. כַּפְאָשֶׁר הַזְּמוּרָה אֵינָה יְכוּלָה לְשֵׂאת פְרִי מַעֲצָמָה אִם לֹא תִשָּׂאֵר בְּגִפְנוֹ, כִּדִּי גַם אֲתֶם לֹא תוֹכְלוּ, אִם לֹא תִשָּׂאֵרוּ בִּי. אָנִי הִגַּפְן וְאֲתֶם הַזְּמוּרוֹת. הַנִּשְׂאָר בִּי וְאָנִי בּוֹ, הוּא נוֹשֵׂא פְרִי רַב, כִּי בְלַעֲדֵי לֹא תוֹכְלוּ לַעֲשׂוֹת מְאוּמָה. אִם לֹא יִשָּׂאֵר מִיִּשְׁהוּ בִּי, הוּא נִזְרַק הַחֻצָּה כְּמוֹ הַזְּמוּרָה וְיָבֵשׁ, וְאוֹסְפִים אוֹתָם וּמְשַׁלְּכִים אֶל הָאֵשׁ, וְהוּא נִשְׂרָף. אִם תִּשָּׂאֵרוּ בִּי וּדְבַרִּי יִשָּׂאֵרוּ בְכֶם, כֹּל אֲשֶׁר תַּחֲפֹצוּ שְׂאֵלוֹ, וְיִהְיֶה לָכֶם. כִּדִּי נִתְפַּכֵּד אָבִי, שְׁתִּשָּׂאוּ פְרִי רַב וְתִהְיֶוּ תַלְמִידֵי. כַּפְאָשֶׁר הָאֵב אֶהֱבֵב אוֹתִי, כִּדִּי אֶהְבַּתִּי אֲתֶכֶם; שְׁבַתוּ בְּאֶהְבַּתִּי. אִם תִּשְׁמְרוּ אֶת מִצְוֹתֵי, תִּשָּׂאֵרוּ בְּאֶהְבַּתִּי, כַּפְאָשֶׁר אָנִי שְׂמַרְתִּי אֶת מִצְוֹת אָבִי וְנִשְׂאֵרְתִּי בְּאֶהְבַּתוֹ. דְּבָרִים אֵלֶּה דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם לְמַעַן תִּשָּׂאֵר שְׂמַחְתִּי בְּקִרְבְּכֶם וְשְׂמַחְתְּכֶם תִּהְיֶה שְׁלֵמָה. זֹאת הִיא מִצְוֹתִי, שְׂתִּאֶהְבּוּ זֶה אֶת זֶה כַּפְאָשֶׁר אֶהְבַּתִּי אֲתֶכֶם. אֶהְבֵּה גְדוּלָה מִזֹּאת אֵין לְאִישׁ, שְׂיִשִּׂים אֶת נַפְשׁוֹ בְּעַד רְעִיוֹ. אֲתֶם יְדִידֵי אִם תַּעֲשׂוּ אֶת כֹּל אֲשֶׁר אָנִי מְצַוֶּה אֲתֶכֶם לֹא עוֹד אָנִי קוֹרָא לָכֶם עֲבָדִים, כִּי הָעֶבֶד אֵינֹו יוֹדַע מָה עוֹשֶׂה אֲדוֹנָיו, אֲבָל אֲתֶכֶם קְרֵאִתִּי חֲבֵרִים, כִּי כֹל אֲשֶׁר שְׂמַעְתִּי מֵאֵת אָבִי הוֹדַעְתִּי לָכֶם. לֹא אֲתֶם בְּחַרְתֶּם בִּי, אֲלֵא אָנִי בְּחַרְתִּי בְכֶם, וְשְׂמַחְתִּי אֲתֶכֶם כִּדִּי שְׂתַלְכּוּ וְתִשָּׂאוּ פְרִי, וּפְרִיכֶם יִשָּׂאֵר, לְמַעַן כֹּל אֲשֶׁר תִּשָּׂאֵלוּ אֶת־הָאֵב בְּשְׂמִי יִתֵּן לָכֶם. אֵלֶּה אָנִי מְצַוֶּה אֲתֶכֶם, לְמַעַן תִּאֶהְבּוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ.

אִם הָעוֹלָם שׁוֹנֵא אֲתֶכֶם, דַּעוּ כִּי אוֹתִי שְׂנֵא רֵאשׁוּנָה לְפָנֶיכֶם. אִם מִן הָעוֹלָם הֵייתֶם, הָעוֹלָם הִיָּה אוֹהֵב אֶת שְׁלוֹ, אֲבָל מִפְּנֵי שְׂמֹן הָעוֹלָם אֵינְכֶם, אֲלֵא אָנִי בְּחַרְתִּי אֲתֶכֶם מִן הָעוֹלָם, עַל כֵּן שׁוֹנֵא אֲתֶכֶם הָעוֹלָם. זְכְרוּ אֶת הַדָּבָר שְׂאֹמְרֵי לָכֶם: אֵין עֶבֶד גְּדוֹל מֵאֲדוֹנָיו. אִם אוֹתִי יִדְפוּ, גַּם אֲתֶכֶם יִרְדְּפוּ; אִם אֶת דְּבַרִּי שְׂמְרוּ, גַּם אֶת דְּבַרֵּיכֶם יִשְׁמְרוּ. אֲבָל אֶת כֹּל אֵלֶּה יַעֲשׂוּ לָכֶם בְּגִלְל שְׂמִי, כִּי אֵינְם יוֹדְעִים אֶת הַשּׁוֹלֵחַ אוֹתִי. אֵלוֹ לֹא בָּאתִי וְדִבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם, לֹא הִיָּה לָהֶם חֵטָא, אֲבָל עֲכָשְׁיוּ אֵין לָהֶם תְּרוּץ עַל חֵטָאתֶם. הַשּׁוֹנֵא אוֹתִי שׁוֹנֵא גַם

את-אבי. אם את המעשים לא עשיתי ביניהם אשר לא אחד אחר עשה, חטא לא הנה להם, אבל עכשו ראו ושאנו גם אותי וגם את אבי. אבל כדי שיתמלא הדבר הכתוב בתורתם, כי שאנוני חנם. וכאשר יבוא המנחם אשר אני אשלח לכם מעם האב, רוח האמת אשר מעם האב יוצא, הוא יעיד עלי. וגם אתם מעידים, כי מראשית אתי אתם.

י

אלה דברתי אליכם למען לא תכשלו. מגדים יעשו אתכם, אבל באה שעה שכל ההורג אתכם יחשב להקריב עבודה לאלהים. ואלה יעשו, כי לא ידעו את-האב וגם לא אותי: אבל אלה דברתי לכם כדי שפאשר תבוא השעה, תזכרו אותם כי אני אמרתי לכם. ואלה לא אמרתי לכם מתחלה, כי עמכם הייתי. ועכשו אני הולך אל השולח אותי, ואף אחד מכם אינו שואל אותי לאן אמה הולך אבל מפני שדברתי אלה אליכם, הצער מלא את לבכם. אבל אני אומר לכם את האמת, מועיל לכם שאני אלה. כי אם אני לא אלה, המנחם לא יבוא אליכם, אבל אם אלה, אשלח אותו אליכם. ובבואו הוא יוכיח את-העולם על-חטא ועל-צדקה ועל-משפט: על-אודות חטא אמנם, כי לא מאמינים בי. ועל-אודות צדקה, כי אל-אבי אני הולך ולא תראוני עוד, ועל אודות המשפט, כי שר העולם הנה נדון. עוד רבות יש לי לומר לכם, אבל אינכם יכולים לשאת עתה. וכשיבוא הוא, רוח האמת, ינחה אתכם אל כל האמת, כי לא ידבר מעצמו, אלא כל אשר ישמע ידבר, ואת העתידות יגיד לכם שהוא וכבוד אותי, כי משלי יקח ויגיד לכם. כל אשר יש לאב שלי הוא, על כן אמרתי כי משלי יקח ויגיד לכם. מעט ולא תראו אותי, ושוב מעט ותראו אותי, כי אני הולך אל האב. אמרו אז מן הסלמידיים שילו אל זה לזה: מה הוא זה אשר אומר לנו, מעט ולא תראו אותי, ושוב מעט ותראו אותי, וכי אני הולך אל האב? אמרו אז: זה מה הוא אשר אומר המעט? לא ידענו מה הוא מדבר. ידע אז הישוע כי רצו לשאול אותו, ואמר להם, העל זה אתם מחפשים זה עם זה, כי אמרתי, מעט ולא תראו אותי, ושוב מעט ותראו אותי; אמן אמן אני אומר לכם כי תבכו ותקוננו אתם, אבל העולם ישמח, ואתם תתעצבו, אבל עצבכם לשמחה יתפך. האשה כאשר תלד יש לה כאב, כי באה שעתה, אבל כאשר תלד את הילד, איננה זוכרת עוד את הצרה בגלל השמחה, כי נולד אדם לעולם. ואתם אכן עתה יש לכם צער, אבל שוב אראה אתכם וישמח לבכם, ואת-שמחתכם לא יקח איש מכם. ובאותו היום לא תשאלו אותי כלום. אמן אמן אומר אני לכם, כי כל אשר תשאלו את האב בשמי יתן לכם. עד עכשו לא שאלתם דבר בשמי, שאלו ותקבלו, כדי ששמחתכם תהיה מלאה. אלה במשלים דברתי לכם, אבל באה שעה שבה לא עוד במשלים אדבר לכם, אלא בגלוי לב על האב אגיד לכם. ביום ההוא תשאלו בשמי, ואינני אומר לכם שאני אשאל את האב בעדיכם

כי האב עצמו אוהב אתכם, מפני שאתם אהבתם אותי והאמתם כי אני יצאתי מאת האלהים. יצאתי מאת האב ובאתי אל העולם; שוב אני עוזב את העולם והולך אל האב. אומרים לו תלמידיו: הנה עכשיו בגלוי לב אתה מדבר, ומשל כלשהו אינך אומר. עתה ידענו כי יודע אתה הכל ואין אתה צריך שישאלך איש. בזאת מאמינים אנחנו כי מאת האלהים יצאת. ענה להם ישוע: עכשיו אתם מאמינים? הנה באה השעה, ועכשיו באה, שתפזרו איש לביתו ואותי מעזבו לבדי, ואינני לבד, כי האב עמי. אלה דברתי לכם כדי שתהיה לכם שלום בי. בעולם תהיה לכם צרה, אבל התחזקו, אני נצחתי את העולם.

יז

אלה דבר ישוע, ונשא את עיניו אל השמים ואמר: אבי, באה השעה, כבוד את בנה, למען וכבוד גם בנה אותך. כאשר נתת לו סמכות על כל בשר, כדי שכל אשר נתת לו יתן להם חיי עולם. וזאת היא החיים הנצחיים, שידעו אותך, האלהים האמת היחיד, ואת אשר שלחת, ישוע המשיח. אני כבדתי אותך על הארץ, השלמתי את המלאכה אשר נתת לי לעשות. ועתה כבדני אתה, אבי, אצלה ככבוד אשר הנה לי לפניך בטרם הנה העולם. גלית את שמך לאנשים אשר נתת לי מן העולם. לה היו ולי אותם נתת, ואת דברך שמרו. עתה ידעו כי כל אשר נתת לי מאתך הוא. כי הדברים אשר נתת לי נתתי להם, והם לקחו וידעו באמת כי מאתך יצאתי, והאמינו כי אתה שלחתני. אני שואל עליהם, לא על העולם אני שואל, אלא על אלה אשר נתת לי, כי שלח הם. וכל אשר לי הוא לה, ואשר לה הוא לי, ונתפארתי בהם. ולא עוד אני בעולם, ואלה בעולם הם, ואני אליהם בא. אב קדוש, שמר אותם בשמך אשר נתת לי, למען יהיו אחד כמו אנחנו. כאשר הייתי עמם בעולם, אני שמרתי אותם בשמך, אשר נתת לי שמרתי, ואיש מהם לא אבד, אם לא בן האבדון, כדי שיהפכו ותמלא. ועכשיו אני בא אליה, ואלה אני מדבר בעולם כדי שתהיה להם השמחה שלי ממלאת בהם. אני נתתי להם את דברך, והעולם שגא אותם, כי אינם מן העולם, כאשר אני אינני מן העולם. אינני שואל שתטלם מן העולם, אלא שתשמרם מן הרע. מן העולם אינם, כאשר אני אינני מן העולם. קדש אותם באמתך; דברך אמת הוא. כאשר שלחת אותי לעולם, כך שלחתי אותם לעולם. ועל אודותם אני מקדש את עצמי, למען גם הם יהיו מקדשים באמת. לא על אלה בלבד אני שואל, אלא גם על המאמינים בי עלייך דברים. כדי שפעלם יהיו אחד, כאשר אתה, אבי, בי ואני בה, כדי שגם הם יהיו אחד בנו, למען יאמין העולם כי אתה שלחתני. ואני אתי הכבוד אשר נתת לי נתתי להם, למען יהיו אחד כאשר אנחנו אחד. אני בהם ואתה בי, כדי שיהיו משלמים לאחד, וכדי שידע העולם כי אתה שלחתני ואהבת אותם כאשר אהבת אותי. אבי, את אשר נתת לי, רוצה אני

שבמקום אשר אני נמצא, גם הם יהיו עמי, כדי שיראו את כבודי אשר נתת לי, כי אהבתני לפני יסוד העולם. אבי צדיק, והעולם לא ידעה, אני ידעתי, ואלה ידעו כי אתה שלחמני, והודעתי להם את שמך ואודיע, כדי שהאהבה אשר אהבת אותי תהיה בהם, ואני בהם.

יח

את־אלה אמר ישוע ויצא עם־תלמידיו אל־עבר נחל קדרון, אשר שם הנה גו, ויפנס שמה הוא ותלמידיו. וידע גם יהודה המוסר אותו את־המקום, כי פעמים רבות נאסף גם ישוע שם עם תלמידיו. יהודה אז לקח את הגדוד ואת המשורתיים מאת הכהנים הגדולים והפרושים, ובא לשם עם אבוקות ולפידים וכלי נשק. ישוע, לכו, ידע את כל הבא עליו, יצא ואמר להם: את מי אתם מבקשים; ענו לו ישוע הנצרי. ואמר להם ישוע אני הוא. ועמד גם יהודה המוסר אותו עמהם. באשר לכו אמר להם פי אני הוא, הלכו לאחור ונפלו ארצה. שוב אז שאל אותם, את מי אתם מבקשים? והם אמרו, את ישוע הנצרי. ענה ישוע: אמרתי לכם פי אני הוא. אם פן אותי אתם מבקשים, הניחו לאלה ללכת. כדי שיתמלא הדבר אשר אמר, כי את אשר נתת לי לא אבדתי מהם אף אחד. שמעון פטרוס לכו, אוחו תרב, שלף אותה והכה את עבד הכהן הגדול וקצץ את אזנו הימנית, ושם העבד הנה מלכוס. אמר אז ישוע לפטרוס: השלף את התרב אל הנרתיק. הלא אשתה את הכוס אשר נתן לי האב?

הגדוד און והמפקד והמשורתיים של היהודים תפסו את ישוע וקשרו אותו. והובילו אותו אל חנה תחלה, כי הנה חמיו של קנפא, אשר הנה כהן גדול בשנה ההיא. וקנפא הנה זה שיעץ ליהודים כי מועיל שאדם אחד יאבד בעד העם. ושמעון פטרוס והתלמיד האחר עקבו אחרי ישוע. והתלמיד ההוא הנה מפר לכהן הגדול, ונכנס עם ישוע אל חצר הכהן הגדול. ופטרוס עמד אצל הדלת בחוץ. אז יצא התלמיד האחר, אשר הנה ידוע לכהן הגדול, ואמר לישוע, והביא את פטרוס. ואמרת אז הנערה השוערת לפטרוס, הלא גם אתה מתלמידיו של האיש הזה? ואמר הוא, לא. והעבדים והמשורתיים עמדו שם, שעשו מודורת גחלים כי הנה קר, והתחממו, ופטרוס עמד עמהם והתחמם. הכהן הגדול לכו שאל את ישוע על תלמידיו ועל תורתו. ענה לו ישוע: אני בגלוי דברתי לעולם, אני תמיד למדתי בבית הכנסת ובמקדש, אשר תמיד היהודים נאספים שם, ובסתר לא דברתי כלום. מה אתה שואל אותי? שאל את השומעים מה דברתי אליהם. הנה אלה יודעים מה שאמרתי. וכשאמר אלה, אחד מן המשורתיים העומד שם נתן מפה לישוע ואמר, ככה אתה עונה לכהן הגדול? ענה לו ישוע: אם רצה דברתי, העד על הרעה, ואם טובה, מה אתה מפה אותי? חנו

שלה אותו כפות אל קיפא הכהן הגדול. ושמעון פטרוס היה עומד ומתחמם. אמרו לו לכן: הלא גם אתה מתלמידיו? כפר אז ההוא ואמר: לא אני. אמר אחד מעבדי הכהן הגדול, קרוב של זה שפטרוס כרת את אָזְנוֹ: הלא אני ראיתי אותך בגן עמו? שוב אז כחש פטרוס, ומיד קרא תרנגול.

מוליכים אז את ישוע מאת קיפא אל הפרזטוריון. היה בקר, והם לא נכנסו אל הפרזטוריון כדי שלא ישמאו, אלא כדי שיוכלו לאכל את הפסח. יצא אז הפילטוס אליהם ואמר: איזו קטגוריה אתם מביאים נגד האדם הזה? ענו ואמרו לו: אלו לא היה זה עושה רע, לא היינו מוסרים אותו לך. אמר אז להם פילטוס: קחו אותו אתם ושפטו אותו לפי חקכם. אמרו אז לו היהודים: לנו אין רשות להמית איש. כדי שיתמלא דבר ישוע אפשר אמר, מרמז באיזו מיתה היה עתיד למות. נכנס אז שוב הפילטוס אל הפרזטוריון, וקרא לישוע ואמר לו: האתה הוא מלך היהודים? ענה לו ישוע: מעצמה אתה אומר זאת, או שאחרים אמרו לך עלי? ענה פילטוס: הלא אני יהודי? עמה והכהנים הגדולים מסרו אותך לי. מה עשית? ענה ישוע: מלכותי איננה מן העולם הזה. אלו היתה מלכותי מן העולם הזה, היו משרתי נלחמים כדי שלא אמסר ליהודים. אבל עכשיו מלכותי איננה מכאן. אמר אז לו הפילטוס: אז מלך אתה? ענה ישוע: אתה אומר כי מלך אני. אני לזה נולדתי ולזה באתי אל העולם, כדי להעיד לאמת. כל ההוה מן האמת שומע בקולי. אומר לו פילטוס, מה היא אמת? ואחרי שאמר זאת, יצא שוב אל היהודים ואומר להם, אני לא מוצא בו שום עלה. יש לכם מנהג שאשחרר לכם אחד בפסח, האם רוצים אתם אז שאשחרר לכם את מלך היהודים? צעקו לכן שוב כלם לאמר: לא את־זה, אלא את־בר־אבא. ובר־אבא היה שודד.

יט

אז לכן לקח פילטוס את ישוע והלכה אתו. והתילים קלעו פתר מקוצים ושמו על ראשו, ובגד ארגמן הלבישו אותו. והיו אמרים: שלום, המלך של היהודים! והיו נתנים לו מכות. יצא לכן פילטוס שוב החוצה ואמר להם: הנה אני מוציא אליכם אותו החוצה, כדי שתדעו כי לא מצאתי בו שום עלה. יצא לכן ישוע החוצה, נושא את עטרת הקוצים ואת בגד הארגמן. ואומר להם, הנה האדם. כאשר ראו אותו הכהנים הראשים והמשרתיים, צעקו לאמר, צלבהו צלבהו. אומר להם פילטוס, קחו אותו אתם וצלבו אותו, כי אני לא מוצא בו עלה. ענו לו היהודים: אנחנו יש לנו תורה, ולפי התורה שלנו הוא חייב למות, כי עשה את עצמו בן אלהים. כאשר לכן שמע פילטוס את־הדבר הזה, פחד יותר. ונכנס אל

הפרוטוריון שוב ואמר לישוע מאין אתה וישוע מענה לא נתן לו ואמר לו אפוא פילטוס:
אלי אינך מדבר? האינך יודע כי סמכות יש לי לצלוב אותך וסמכות יש לי לשחרר אותך?
ענה ישוע, לא היתה לה סמכות כל־שהיא עלי, אם לא היתה נתונה לה מלמעלה. בגלל זה
המוסר אותי לה חטא גדול יותר יש לו. מזה בקש הפילטוס לשחרר אותו, אבל היהודים
צעקו לאמר, אם תשחרר את זה, אינך ידיד הקיסר. כל העושה את עצמו למלך מתנגד
לקיסר. פילטוס אז, לאחר ששמע את הדבר הזה, הוציא את ישוע החוצה, וישב על הבימה
במקום הנקרא רצפת אבן, ובעברית גבתא. והנה הקנת הפסח, והשעה כשש, ואומר
ליהודים, הנה מלפניכם. והם צעקו: הרים, הרים, צלב אות! אומר להם פילטוס: את מלפניכם
אצלב? ענו הפהנים הגדולים: אין לנו מלך אלא קיסר. אז אפוא מסר אותו להם כדי
שיצלב.

וקבלו את ישוע והובילוהו, והוא נושא את צלבו יצא אל המקום הנקרא גלגלת, אשר
נקרא בעברית גלגלתא. אשר שם צלבוהו, ועמו אחרים שנים מזה ומזה, וישוע באמצע.
וכתב גם פילטוס כתבת ושם על הצלב, והיה כתוב, ישוע הנצרי מלך היהודים. את הכתרת
הזאת לכן קראו רבים מן היהודים, כי קרוב היה לעיר המקום אשר נצטלב בו ישוע, והיה
כתוב בעברית, ביוונית ובלטינית. אמרו אפוא לפילטוס הפהנים הגדולים של היהודים: אל
תכתב מלך היהודים, אלא שהוא אמר מלך אני של היהודים. ענה פילטוס: אשר כתבתי,
כתבתי.

החילים לכן, פאשר צלבו את ישוע, לקחו את בגדיו ועשו ארבעה חלקים, לכל חיל
חלק, ואת הכתבת. והכתבת היתה חסר תפר, ארוגה מלמעלה דרך בלה. אמרו אז איש אל
רעהו, לא נקרע אתו, אלא נפיל גורך עליו למי יהיה, למען ימלא הכתוב האומר, חלקו את
בגדי להם, ועל לבושי הפילו גורל.

החילים אכן עשו זאת. ועמדו אצל צלב ישוע אמו ואחות אמו, מרים אשת קלופא
ומרים המגדלית. ישוע, לכן, כשראה את אמו ואת התלמיד שאהב עומד, אמר לאמו: אשה
הנה בנה. אז אמר לתלמיד, הנה אמה. ומאותה השעה לקח התלמיד אותה אל ביתו. אחרי
זה, כשידע ישוע כי כבר נשלם הכל, למען תתמלא הכתוב, אמר: צמאתי. כלי מלא חמץ
היה מנה שם, והם מלאו ספוג בחמץ ושמו אותו על אזוב והגישו לפיו. פאשר אז לקח ישוע
את החמץ, אמר: נשלם, והטה את ראשו ומסר את רוחו.

היהודים לכן, כְּדֵי שֶׁלֹא יִשְׁאָרוּ הַגּוֹפּוֹת עַל הַצֶּלֶב בַּשַּׁבָּת, מֵאַחַר שֶׁהִיָּה יוֹם הַהִכָּנָה, כִּי גָדוֹל הִיָּה יוֹם הַשַּׁבָּת הַהוּא, שְׁאֵלֹו אֶת פִּילְטוֹס כְּדֵי שִׁישְׁבְּרוּ שׁוֹקֵיהֶם וַיֹּסְרוּ: בָּאוּ אֶפּוֹא הַחִילִים, וְשִׁבְּרוּ אֶת שׁוֹקָיו שֶׁל הָרֹאשׁוֹן וְאֶת שׁוֹקָיו שֶׁל הָאֲחֵר שֶׁנִּצְּלַב עִמּוֹ. וְעַל יִשׁוּעַ כְּשִׁבְּאוּ, כְּאֲשֶׁר רָאוּ אוֹתוֹ שֶׁכָּבַר מֵת, לֹא שִׁבְּרוּ אֶת שׁוֹקָיו. אֲבָל אֶחָד מִן הַחִילִים דָּקַר בַּחֲנִיתוֹ אֶת צִדּוֹ, וּמִיָּד יָצָא דָם וַיִּמֵּים. וְהַרְוָאָה הַעֵיד, וְעֵדוּתוֹ אֲמִתִּית, וְהוּא יוֹדֵעַ כִּי אֲמֵת הוּא אוֹמֵר, לְמַעַן גַּם אַתֶּם תִּאֱמִינוּ. נִהְיָה זֹאת כְּדֵי שֶׁהַכְּתוּב יִמְלֵא עֲצָם לֹא תִשְׁכַּר לוֹ וְשׁוּב כְּתוּב אַחֵר אוֹמֵר: גִּבִּיטוּ אֶל אֲשֶׁר דָּקְרוּ.

וְאַחֲרֵי כֵן שָׁאֵל יוֹסֵף מֵאַרְיִמְתָּיָה אֶת פִּילְטוֹס, שֶׁהִיָּה תִלְמִיד שֶׁל יִשׁוּעַ אֲבָל נֹסֵתֵר בְּגִלְל הַפַּחַד מִן הַיְּהוּדִים, כְּדֵי שִׁישְׁכַח אֶת גּוּף יִשׁוּעַ, וּפִילְטוֹס הִרְשָׁה. לְכֵן בָּא וְנִשָּׂא אֶת גּוּף יִשׁוּעַ. וַיָּבֵא גַם נִיקוּדִימוֹס, הַבָּא אֶל יִשׁוּעַ בְּלִילָה בְּרֵאשׁוֹנָה, נוֹשֵׂא תַעֲרֵכַת שֶׁל מוֹר וְאֶהֱלִים כְּמֵאָה לִיטְרִיו לְקַחוּ אִם כֵּן אֶת גּוּף יִשׁוּעַ וְכָרְכוּ אוֹתוֹ בְּכַדֵי פֶשֶׁתָן עִם הַבְּשָׂמִים, כְּפִי שִׁמְנָה הַיְּהוּדִים לְקַבּוֹר. הִיָּה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר נִצְטַלַּב גּוֹ, וּבִגְוֶן קֶבֶר חֲדָשׁ, אֲשֶׁר עֲדִין לֹא הִנַּח בּוֹ אִישׁ, שֵׁם אִז, בְּגִלְל הַכְּנַת הַיְּהוּדִים, מִפְּנֵי שֶׁהַקֶּבֶר הִיָּה קְרוֹב, שְׁמוֹ אֶת יִשׁוּעַ.

כ

וּבְאַחַד לַשַּׁבָּתוֹת מֵרִים הַמְּגִדְלִית בָּאָה בְּבִקּוֹר בְּעוֹד חֲשׂוֹף אֶל הַקֶּבֶר, וְרוֹאָה אֶת הָאֶבֶן מוֹרְמֵת מִן הַקֶּבֶר. רָצָה אִזּוּ וּבָאָה אֶל שְׁמֵעוֹן פֶּטְרוֹס וְאֶל הַתְּלָמִיד הָאֲחֵר אֲשֶׁר אֶהֱבֵ יִשׁוּעַ, וְאָמְרָה לָהֶם: נִשְׂאוּ אֶת הָאֶדוֹן מִן הַקֶּבֶר, וְאֵינְנוּ יוֹדְעִים אָנָּה שְׁמוֹ אוֹתוֹ. לְכֵן יָצָא פֶּטְרוֹס וְהַתְּלָמִיד הָאֲחֵר וְהִלְכוּ אֶל הַקֶּבֶר. וְשִׁנְיָהֶם רָצוּ יַחַד, וְהַתְּלָמִיד הָאֲחֵר רָץ מְהֵרָה יוֹתֵר מִפֶּטְרוֹס וּבָא רֵאשׁוֹן אֶל הַקֶּבֶר. וּכְשֶׁהִשְׁתוּחַח רָאָה אֶת בְּגָדֵי הַפֶּשֶׁתָן מְנָחִים, אִרְלָם לֹא נִכְנַס. בָּא אִזּוּ שְׁמֵעוֹן פֶּטְרוֹס הַעוֹקֵב אַחֲרָיו, וְנִכְנַס אֶל הַקֶּבֶר וְרוֹאָה אֶת בְּגָדֵי הַפֶּשֶׁתָן מְנָחִים. וְהַמְטַפַּחַת אֲשֶׁר הִתְמָה עַל רֵאשׁוֹ לֹא הִתְמָה מִנַּחַת עִם הַבְּגָדִים הַפֶּשֶׁתָנִים, אֲלֵא מְגִלְגֶּלֶת בְּפָנָיו עֲצָמָה בְּמָקוֹם אֶחָד. אִזּוּ לְכֵן נִכְנַס גַּם הַתְּלָמִיד הָאֲחֵר, הַבָּא רֵאשׁוֹן אֶל הַקֶּבֶר, וְרָאָה וְהֶאֱמִין. כִּי עוֹד לֹא יָדְעוּ אֶת־הַכְּתוּב שֶׁצָּרִיף הוּא לְקוֹם מוֹ־הַמֵּתִים. הַתְּלָמִידִים הִלְכוּ שׁוּב לְבֵיתָם. וּמֵרִים עֲמָדָה בַּחוּץ אֲצֵל הַקֶּבֶר וּבֹכָה: כְּאֲשֶׁר לְכֵן בְּכַתְּמָה, שִׁחַמְתָּ אֶל הַקֶּבֶר וְרוֹאָה שְׁנֵי מַלְאָכִים לְבוּשִׁים לְבָנִים יוֹשְׁבִים, אֶחָד אֲצֵל הָרֵאשׁוֹ וְאֶחָד אֲצֵל הַרְגְלַיִם, בְּמָקוֹם אֲשֶׁר שָׁכַב גּוֹפּוֹ שֶׁל יִשׁוּעַ. וְהֵם אוֹמְרִים לָהּ, אִשָּׁה, מַה־תְּבַכִּי; וְהִיא אוֹמְרַת לָהֶם, כִּי נִשְׂאוּ אֶת־אֲדוֹנָי, וְאֵינְנִי יוֹדַעַת אָנָּה שְׁמוֹהוּ. וְאַחֲרֵי שֶׁאָמְרָה זֹאת, הִסְתוּבְּכָה לְאַחֹר וְרָאִתָּה אֶת יִשׁוּעַ עוֹמֵד, וְלֹא יָדַעָה כִּי יִשׁוּעַ הוּא. אוֹמֵר לָהּ יִשׁוּעַ: אִשָּׁה, מַה אַתְּ בּוֹכָה? אֶת מִי אַתְּ מְבַקֶּשֶׁת? הִיא, שְׁנַדְמָה לָהּ כִּי הוּא הַגִּבּוֹר, אוֹמְרַת לוֹ: אֲדוֹנָי, אִם אַתָּה נִשְׂאָת אוֹתוֹ, אֲמַרְלִי אִיפֹה שְׁמַת אוֹתוֹ,

ואני אשא אותו. אומר לה ישוע: מרים. הפנתה היא ואמרה לו: רבוני, אשר פרושו מורה. אומר לה ישוע: אל תגעי בי, כי עדן לא עליתי אל אבי. אבל לבי אל אחי ואמרי להם: עולה אני אל אבי ואביכם, ואלהי ואלהיכם. באה מרים המגדלית מגדת לתלמידים כי ראתה את האדון, ואלה אמר לה.

בהיות ערב ביום ההוא, באחד בשבת, והדלתות געולות במקום אשר היו התלמידים נאספים מפחד היהודים, בא ישוע ועמד באמצע ויאמר להם: שלום לכם. ואחרי שאמר זאת, הראה להם את ידיו ואת צדו. לכן שמחו התלמידים כשראו את האדון. אמר אז להם הישוע שוב: שלום לכם. כאשר שלח אותי האב, ואני שולח אתכם. וזאת אמר, נפח ואמר להם: קחו רוח קדש. אם תקחו לאנשים מסימים את חטאיכם, נסלחם להם; אם תחזיקו חטאי אנשים מסימים, החזקו.

ותומאס, אחד מן השנים עשר, הנקרא תאום, לא היה עמם כאשר בא ישוע. אמרו לכן לו התלמידים האחרים, ראינו את האדון. והוא אמר להם, אם לא אראה בידי את צורת המסמרים, ואשים את אצבעי אל צורת המסמרים, ואשים ידי אל צדו, לא אאמין. ואחרי שמונה ימים שוב היו תלמידיו בפנים ותומא עמם. בא ישוע כשהדלתות סגורות, ועמד באמצע ואמר, שלום לכם. אז אומר לתומא: הבא את-אצבעך הנה וראה את-ידי, והבא את-ידך ושים אל-צדי, ואלתהי חסר-אמונה אלא מאמין. ותומאס ענה ואמר לו, אדוני ואלהי. אומר לו ישוע: כי ראית אותי, האמנת. אשרי אלה שלא ראו והאמינו.

אותות רבים אחרים אכן עשה ישוע לפני תלמידיו, אשר אינם כתובים בספר הזה. ואלה נכתבו כדי שתאמינו כי ישוע הוא המשיח בן האלהים, וכדי שבהאמינכם תהיה לכם חיים בשמו.

כא

אחרי-כן גלה ישוע את-עצמו שוב לתלמידים על-יד ים-טבריה, וככה התגלה. היו יחד שמעון פטרוס, ותומא הנקרא תאום, ונתנאל מקנא שבגליל, ויבני זבדיה, ושנים אחרים מתלמידיו. אומר להם שמעון פטרוס: הולך אני לדוג. אמרים לו: באים גם אנחנו עמך. יצאו ועלו אל הספינה מיד, ובלילה ההוא לא תפסו כלום. ובבקר, כשכבר היה, עמד ישוע על החוף, ואולם התלמידים לא ידעו כי הוא ישוע. אומר אז להם ישוע: ילדים, האם יש

לכם דג? ענו לו: לא. והוא אמר להם השליכו אל הצד הימני של הספינה את הרשת ותמצאו. השליכו לכו, ולא יכלו עוד למשוך אותה מרב הדגים. ואמר לכן התלמיד ההוא אשר ישוע אהב לפטרוס, האדון הוא. שמעון פטרוס לכן, שמוע כי האדון הוא, חגר את הבגד החיצון, כי הנה ערום, והשליך את עצמו אל הים. והתלמידים האחרים באו בספינה, כי לא היו רחוקים מן הארץ, אלא כמאתים אמה, גוררים את רשת הדגים. פאשר ירדו אפוא אל הארץ, רואים גחלת מנחת ודג מנח עליה ולתם. ואמר להם ישוע, הביאו מן הדגים אשר צדתם עמה. עלה שמעון פטרוס ומשוך את הרשת על הארץ, מלאה דגים גדולים מאד תמשים וישלשה, ובהיותם רבים כל כף לא נקרעה הרשת. ואמר להם ישוע: באו, אכלו ארוחת בקר. ואף אחד מן התלמידים לא העז לשאל אותו מי אתה?, יודעים שהוא האדון. בא אז ישוע ולוקח את הלחם ונותן להם, ואת הדג בדומה. זה כבר הפעם השלישית שנגלה ישוע לתלמידיו לאחר שקם מן המתים.

פאשר אכלו ארוחת בקר, אמר ישוע לשמעון פטרוס: שמעון בן יונה, האם אתה אוהב אותי יותר מאלה? אמר לו: כן, אדוני, אתה יודע שאני אוהב אותך. אמר לו: רעה את תלמי. ואמר לו שוב בפעם השנייה: שמעון בן יונה, האם אתה אוהב אותי? ואמר לו: כן, אדוני, אתה יודע כי אני אוהב אותך. אמר לו: רעה את צאני. ואמר לו בפעם השלישית, שמעון בן יונה, האוהב אתה אותי? נעצב פטרוס כי אמר לו בפעם השלישית, האוהב אתה אותי, ואמר לו, אדוני, אתה יודע את הכל, אתה יודע כי אוהב אני אותך. ואמר לו ישוע, רעה את צאני. אמן אמן אני אומר לך, פאשר היית צעיר חגרת את עצמך והתהלכת לאן שרצית, אבל פאשר תזקן תפרש את ידיך, ואחר יחגר אותך ויוליך אותך לאן שלא תרצה. זאת אכל אמר, מסמן באיזה מנת יכבד את האלהים. ואחרי שאמר זאת, ואמר לו: עקב אתרי. פטרוס התהפך וראה את התלמיד אשר ישוע אהב אותו עוקב אתריו, אשר גם הסב בסעודה על תוהו ואמר, אדוני, מי המוסר אותך? ראה פטרוס את-זה ואמר לישוע אדוני וזה מה אומר לו ישוע: אם אני רוצה שהיה ישאר עד שאבוא, מה לך? אתה לך אתרי. יצא לכן הדבר הנה אל האחים שהתלמיד ההוא לא ימות, ולא אמר לו ישוע שלא ימות, אלא אם ארצה שישאר עד שאבוא, מה לך?

זה הוא התלמיד המעיד על אלה וכתב את אלה, ונאנחנו יודעים כי אמתית היא עדותו. יש גם אחרים רבים אשר עשה הישוע, אשר אם יכתבו אחד אחד, אני חושב שגם העולם עצמו לא יכיל את הספרים הנכתבים. אמן.

בראשית

א

בראשית עשה האלהים את השמים ואת הארץ. והארץ היתה תהו ובהו, וחשך על־פני תהום, ורוח אלהים מרחפת על־פני המים. ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור וירא אלהים את־האור כִּי־טוב, ויבדל אלהים בין האור ובין החשך: ויקרא אלהים לאור יום, ולחשך קרא לילה. ויהי ערב ויהי בקר, יום אֶחָד.

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים ויהי כן ויעש אלהים את־הרקיע, ויבדל אלהים בין המים אשר מתחת הרקיע ובין המים אשר מעל הרקיע. ויקרא אלהים לרקיע שמים, וירא אלהים כי טוב, ויהי ערב ויהי בקר, יום שני.

ויאמר אלהים: יקוו המים אשר מתחת השמים אל מקום אֶחָד, ותראה היבשה, ויהי כן. ויקוו המים אשר מתחת השמים אל מקוניהם, ותראה היבשה. ויקרא אלהים ליבשה ארץ, ולמקווה המים קרא ימים, וירא אלהים כי טוב. ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע למיננו ולדמיונו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למיננו על הארץ ויהי כן ותוצא הארץ עשב דשא מזריע זרע למיננו ולדמיונו, ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למיננו על הארץ, וירא אלהים כי טוב ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי.

ויאמר אלהים, יהי מארת ברקיע השמים להאיר על הארץ, ולהבדיל בין היום ובין הלילה, והיו לאתת ולמועדים ולמים וישנים. והיו למארת ברקיע השמים להאיר על הארץ, ויהי־כן. ויעש האלהים את שני המארת הגדלים, את המאור הגדל לממשלת היום, ואת המאור הקטן לממשלת הלילה, ואת הכוכבים. ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ ולמשל ביום ובלילה, ולהבדיל בין האור ובין החשך; וירא האלהים כי טוב: ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי.

ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף ועופף על הארץ על פני רקיע השמים ויהי כן ויעש אלהים את־התנינים הגדלים ואת כל־נפש החיות הרמשות אשר הוציאו המים למיניהם ואת כל־עוף כנף למינהו וירא אלהים כי־טוב ויברך אותם האלהים לאמר: פרו ורבו ומלאו את המים בימים, והעוף ירב על הארץ ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי.

ויאמר אלהים תוציא הארץ נפש חיה למינה בהמות ורמש וחיתו הארץ למינם ויהי כן: ויעש אלהים את חַיַּת הָאָרֶץ לְמִינָהּ, וְאֵת הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ, וְאֵת כָּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינָהּ, וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב.

ויאמר האלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ויירדו בדגני הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ ויברא אלהים את האדם בצלם אלהים ברא אתו, זכר ונקבה ברא אתם. ויברך אתם אלהים לאמר: פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה, וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל בהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ. ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה וכלל חַיַּת הָאָרֶץ, וכלל עוף השמים, וכלל רומש הרמש על הארץ אשר יש בו נפש חיים, ואת כל עשב ירק לאכלה; ויהי כן. ויברא אלהים את כל אשר עשה, והנה טוב מאד. ויהי ערב ויהי בקר, יום הששי.

ב

ויקלו השמים והארץ וכל-צבאם:

ויכל האלהים ביום הששי את-מעשיו אשר עשה, וישבת ביום השביעי מכל-מלאכתו אשר עשה ויברך אלהים את-היום השביעי ויקדש אתו, כי בו שבת מכל-מלאכתו אשר-ברא אלהים לעשות

זה ספר תולדות השמים והארץ, כאשר היה, ביום עשה יהוה האלהים את-השמים ואת-הארץ, וכל ירק השדה טרם היותו בארץ, וכל עשב השדה טרם יצמח, כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ, ואדם אינו לעבד את האדמה. ומענו עלה מן הארץ, והשקה את כל פני האדמה. ויצר האלהים את האדם עפר מן האדמה, ויפח באפיו נשמת חיים, ויהי האדם לנפש חיה.

ויטע אלהים גרעון בעדן מקדם, וישם שם את-האדם אשר יצר. ויצמח אלהים עוד מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל, ואת עץ החיים בתוך הגן, ואת עץ הדעת טוב ורע ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ומשם יפרד לארבעה ראשים. שם האחד פישון, הוא המקיף את כל ארץ חוילה, שם אשר יש הזקב. והזקב של הארץ ההיא טוב, ושם יש האבן הנקרה ונקרה. ושם הנקרה השני גיחון, הוא הסובב את כל-ארץ כוש ונקרה

השלישי חֲדָקָל, זֶה הַהוֹלֵךְ לִפְנֵי אֲשׁוּר, וְהַנִּהַר הַרְבִּיעִי פָּרַת: וַיִּקַּח יְהוָה הָאֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר וַיִּשֶׂם אֹתוֹ בְּגוֹר־הָעֵדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ: וַיִּצְוּ יְהוָה אֱלֹהִים עַל־הָאָדָם לֵאמֹר מִכָּל עֵץ הַגֵּן אָכַל תֹּאכַל וּמֵעֵץ הַדְּעֵת טוֹב נָרַע לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ, כִּי בַיּוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּתוּ.

וַיֹּאמֶר יְהוָה הָאֱלֹהִים לֹא טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבַדּוֹ נַעֲשֶׂה לוֹ עֵצַר כְּנָגֵדוֹ וַיִּצְרֵר הָאֱלֹהִים

עוֹד מִן הָאָדָמָה אֶת כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֶת כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם, וַיִּבְרָא אֹתָם אֶל הָאָדָם לְרֵאוֹת מַה־יִּקְרָא לָהֶם, וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ אָדָם נִפְשׁ חַיָּה, זֶה שְׁמוֹ. וַיִּקְרָא אָדָם שְׁמוֹת לְכָל הַבְּהֵמוֹת וּלְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה, וּלְאָדָם לֹא נִמְצָא עֵצַר כְּנָגֵדוֹ. וַיִּפֹּל הָאֱלֹהִים מִרְדָּמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן, וַיִּקַּח אֶחָת מִצִּלְעֹתָיו, וַיִּמְלֵא בָשָׂר תַּחְתֶּיהָ. וַיִּכְּן אֱלֹהִים אֶת־הַצֶּלַע אֲשֶׁר לִקַּח מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה, וַיִּבְרָא אֶל־הָאָדָם: וַיֹּאמֶר אָדָם: זֹאת הַפַּעַם עִצְמִי מֵעַצְמִי וּבִשָׂר מִבִּשְׂרִי, לְזֹאת יִקְרָא אִישָׁה כִּי מֵאִישׁ לִקַּחָהּ זֹאת. עַל כֵּן יִעָזֵב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד. וַיְהִיו שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבָּשְׂשׁוּ.

ג

וְהַנְּחָשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר הַנְּחָשׁ אֶל־הָאִשָּׁה מַה כִּי אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגֵּן וְתֹאמַר הָאִשָּׁה אֶל־הַנְּחָשׁ, מִפְּרִי עֵץ הַגֵּן נֹאכַל. וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בוֹ פֶּן־תָּמּוּתוּ: וַאֲמַר הַנְּחָשׁ אֶל הָאִשָּׁה: לֹא מוֹת תָּמוּתוּ. כִּי יַדַּע הָאֱלֹהִים, כִּי בַיּוֹם אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ, תִּפְקַחְנָה עֵינֵיכֶם, וְהָיִיתֶם כַּאֱלֹהִים, יָדְעֵי טוֹב וָרָע. וְתֵרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכַל, וְכִי נִחְמַד לְעֵינַיִם לְרֵאוֹת, וְנִחְמַד הָעֵץ לְהִשְׁפִּיל, וְתִקַּח מִפְּרִיו וְתֹאכַל, וְתָמוּ גַם לְאִשָּׁה עִמָּה, וַיֹּאכְלוּ. וְתִפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם, וַיִּדְעוּ כִּי עֵרֶם הֵם, וַיִּתְּפוּרוּ עֲלֵהּ תִּגְוָה, וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגָרֹת. וַשְׁמַעוּ אֶת קוֹל יְהוָה הָאֱלֹהִים מִתְּהִלָּה בְּגֵן הָרוּחַ הַיּוֹם, וַיִּתְּחַבֵּא אָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה הָאֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגֵּן. וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אָדָם אַיֶּכָּה אָתָּה וַיֹּאמֶר לוֹ, אֶת־קוֹלִי שָׁמַעְתִּי מִתְּהִלָּה בְּגֵן, וְאִירָא כִּי עֵרֶם אֲנִי, וְאֶחְבֵּא. וַיֹּאמֶר לוֹ הָאֱלֹהִים: מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵרֶם אָתָּה? הֲמוֹן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ אָכַל מִמֶּנּוּ לְבַדּוֹ, מִמֶּנּוּ אָכַלְתָּ? וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמִּי הִיא נָתַתָּה לִּי מִן הָעֵץ וְאֹכַל. וַיֹּאמֶר יְהוָה הָאֱלֹהִים לְאִשָּׁה מַה־זֹּאת עָשִׂית וְתֹאמַר הָאִשָּׁה הַנְּחָשׁ הִשְׁיֵאֲנִי וְאֹכַל

וַיֹּאמֶר יְהוָה הָאֱלֹהִים לְנְחָשׁ כִּי עָשִׂית זֹאת אֲרוּר אָתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה

עַל־גִּוְוָתְךָ תֵּלֵךְ וְעַפְרָ תֹאכַל כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ וְאִיבָה אֲשִׁים בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה, וּבֵין יֶרֶעַךְ וּבֵין יֶרֶעָהּ. הוּא יִשׁוּפֵךְ רֹאשׁ, וְאָתָּה תִּשׁוּפְנוּ עָקֶב. וְלְאִשָּׁה אָמַר, הֲרַבָּה אֲרַבָּה אֶת־מְכָאוּבֶיךָ

ואת־אנחתך, במכאובים תלדי בנים, ואל־אישך תשוקתך, והוא ימשל־בך. ולאדם אָמר, כי שמעת לקול אִשְׁתְּךָ ותאכל מן העץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר מִמֶּנּוּ לִבְדוֹ לֹא תֹאכַל, מִמֶּנּוּ אָכַלְתָּ, אַרְוִיחָהּ הָאֲדָמָה בְּעֵבֹרְךָ, בְּעֵצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ קוֹצִים וְדַרְדְּרִים תִּצְמַיֵחַ לָהּ, וְאָכַלְתָּ אֶת עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה. בְּזַעַת פְּנִיךָ תֹאכַל לֶחֶם, עַד שׁוֹבֶבְךָ אֵל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לָקַחְתָּ מִמֶּנּוּ, כִּי עֵפָר אִתָּה וְאֵל עֵפָר תִּשׁוּב. וַיִּקְרָא אָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה, כִּי הִיא הָיְתָה אִם כָּל חַי. וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ עֹר וְיִלְבָּשָׁם.

ויאמר האלהים הנה אדם הנה כִּאֲחֵד מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וְרַע וְעַתָּה פֶּן יִשְׁלַח אֶת יָדוֹ וַיִּקַּח מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחַי לְעוֹלָם וַיִּשְׁלַח אוֹתוֹ יְהוָה אֱלֹהִים מִגֶּן הָעֵדֶן לְעַבְדֵּךְ אֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לָקַח מִמֶּנּוּ וַיֹּצֵא אֶת־הָאָדָם וַיֹּשֶׁב אוֹתוֹ מִגֶּן הָעֵדֶן, וַיִּשֶׂם אֶת־הַכְּרוֹבוֹים וְאֶת־הַקְּרָב הַלְהִט הַמֶּתֶהֱפֹכֶת לְשֹׁמֵר אֶת־דְּרֹךְ עַץ הַחַיִּים.

7

אָדָם יָדַע אֶת־חַוָּה אִשְׁתּוֹ, וַתַּר וַתֵּלֶד אֶת־קַיִן, וַתֹּאמֶר: קָנִיתִי אִישׁ מֵאֵת הָאֱלֹהִים. וַתִּסֹּף לְלֶדֶת אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל, וַיְהִי הֶבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן עֹבֵד אֲדָמָה: וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרֵי הָאֲדָמָה קָרְבָן וַיִּהְיֶה וְהֶבֶל הִבִּיא גַם הוּא מִכְּבוֹרוֹת צֹאנוֹ וּמִחִלְבֵיָהוּ, וַיִּשַׁע אֱלֹהִים אֶל הֶבֶל וְאֵל מִנְחָתוֹ. וְאֵל קַיִן וְאֵל זִבְחֵיו לֹא שָׁעָה, וַיִּסַּר לְקַיִן מְאֹד, וַיִּפְּלוּ פָּנָיו וַיֹּאמֶר יְהוָה הֲאֵלֹהִים לְקַיִן, לָמָּה זֶה עָצוּב הָיִיתָ, וְלָמָּה זֶה נָפְלוּ פְּנֵיךָ הֲלֹא אִם בְּיִשָּׁר תִּקְרִיב, בְּיִשָּׁר וְלֹא תִחַלֵּק, חֻטְאתָ? הַשְׁקֵט, אֵלֶיךָ תִּשְׁוֹקְתוּ, וְאִתָּה תִּמְשׁוּל בּוֹ.

ויאמר קַיִן אֵל הֶבֶל אָחִיו וַלָּכֵה הַשָּׂדֶה, וַיְהִי בְּהִיּוֹתָם בַּשָּׂדֶה, וַיִּקָּם קַיִן אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ. וַיֹּאמֶר יְהוָה הֲאֵלֹהִים אֵלֶי־קַיִן אֵיךְ הֶבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי וַיֹּאמֶר יְהוָה, מַה עָשִׂיתָ? קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה. וְעַתָּה אַרְוִיחָהּ אֶתָּה מִן הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת־פִּיהָ לָקַחְתָּ אֶת־דָּם אָחִיךָ מִיָּדְךָ. כִּאֲשֶׁר תַּעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה, לֹא תוֹסִיף לָתֵת לָהּ אֶת כֹּחָהּ, נַע וְנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ. וַיֹּאמֶר קַיִן אֵל יְהוָה הֲאֵלֹהִים, גְּדוֹל עֲוֹנִי מִנְשׂוּא. אִם תִּגְרָשְׁנִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וּמִפְּנֵי אֶסְתֵּר, וְהִיִּיתִי נַע וְנָד בָּאָרֶץ, וְהָיְתָה כָּל־מוֹצְאֵי יַהַרְגֵנִי. וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה הֲאֵלֹהִים לֹא כֵן כָּל הַרְג קַיִן שִׁבְעָתַיִם יִקָּם וַיִּשָּׂם יְהוָה הָאֱלֹהִים אוֹת לְקַיִן לְכַלְתֵּי הַכּוֹת אוֹתוֹ כֹּל מֹצְאוֹ וַיִּצֵּא קַיִן מִלְּפָנֵי הָאֱלֹהִים, וַיִּשָּׁב בָּאָרֶץ נוֹד מִקְדָּם לְעֵדֶן.

וַיֵּדַע כִּי אֵת אֲשֶׁתוֹ, וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת חֲנוּךְ. וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא, וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַעֵרִיר עַל שֵׁם
בְּנוֹ, חֲנוּךְ. וַיִּנְלַד לְחֲנוּךְ אֶת־גִּיגֵדָה, וַגִּיגֵדָה הוֹלִיד אֶת־מִהֶלְלָאֵל, וּמִהֶלְלָאֵל הוֹלִיד
אֶת־מְתוּשָׁלַח, וּמְתוּשָׁלַח הוֹלִיד אֶת־לִמְךָ.

וַיִּקַּח לוֹ לְמֶדָה שְׁתֵּי נָשִׁים, שֵׁם הָאֶחָת עֵדָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית צִלְהָ. וַתֵּלֶד עֵדָה אֶת־יוֹכָד, הוּא
הָיָה אָבִי יוֹשְׁבֵי אֱהֻלִים רַעִי מִקְנָה. וְשֵׁם אַחִיו יוֹכָד, הוּא הָיָה הַמּוֹרֵה נֶגֶל וּכְנוֹר. וְצִלְהָ
גַּם־הִיא יָלְדָה אֶת־תּוֹבֵל, וְהוּא הָיָה לְטֹט פְּלִי־חֶרֶשׁ נְחֻשֶׁת וּבְרָזֵל. וְאַחֲתוֹ תּוֹבֵל נִעְמָה. וַיֹּאמֶר
לְמֶדָה לְנִשְׂוִי, עֵדָה וְצִלְהָ, שְׁמַעְנָה קוֹלִי, נָשִׂי לְמֶדָה, הַאֲזִינָה אִמְרָתִי, כִּי אִישׁ הֲרַגְתִּי לְפָצְעִי, וַיִּלְד
לְחַבְרָתִי כִּי שְׁבָעִיתִים נָקַם מִסּוֹן, וּמִלְמֶדֶד שְׁבָעִים וְשִׁבְעֵ.

וַיֵּדַע אָדָם אֶת־חַוָּה אֲשֶׁתוֹ, וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֶּן, וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת לְאָמֹר, כִּי הָקִים לִי
הָאֱלֹהִים יָרַע אַחַר תַּחַת הַבָּיִת, אֲשֶׁר הֲרַגְוֹ קַיִן: וַיֵּלֶת נוֹלַד בֶּן, וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אָנוּשׁ. זֶה קָנָה
לְקָרָא בְּשֵׁם יְהוָה הָאֱלֹהִים.

ה

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת הָאָדָם, בְּיוֹם בְּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם, בְּדָמוֹת אֱלֹהִים עָשָׂה אֹתוֹ, וְזָכַר
וַיִּקְבַּח עָשָׂה אֹתָם, וַיְבָרֶךְ אֹתָם, וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמֵם אָדָם בְּיוֹם עֲשׂוֹתוֹ אֹתָם. וַיְחִי אָדָם
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָתַים שָׁנָה, וַיּוֹלַד בְּדָמוֹתוֹ וּבְצִלְמוֹ, וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת. וַיְהִי יָמֵי אָדָם אַחֲרֵי
הוֹלִידוֹ אֶת־שֵׁת שְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה, וַיּוֹלַד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי כִּלְיָמִי אָדָם אֲשֶׁר־חִי תִשַׁע מֵאוֹת
שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיָּמָת. וַיְחִי שֵׁת חֲמֵשׁ שָׁנִים וּמֵאָתַים שָׁנָה וַיּוֹלַד אֶת־אָנוּשׁ: וַיְחִי שֵׁת אַחֲרֵי
הוֹלִידוֹ אֶת אָנוּשׁ שִׁבְעֵ שָׁנִים וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלַד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי כִּלְיָמִי שֵׁת שְׁתֵּים
עָשָׂרָה שָׁנָה וַתִּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה, וַיָּמָת. וַיְחִי אָנוּשׁ תִּשְׁעִים שָׁנָה וּמֵאָתַת שָׁנָה וַיּוֹלַד אֶת־קִינָן:
וַיְחִי אָנוּשׁ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־קִינָן חֲמֵשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה, וַיּוֹלַד בָּנִים וּבָנוֹת.
וַיְהִי כִּלְיָמִי אָנוּשׁ חֲמֵשׁ שָׁנִים וַתִּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה, וַיָּמָת. וַיְחִי קִינָן שְׁבָעִים שָׁנָה וּמֵאָתַת שָׁנָה
וַיּוֹלַד אֶת־מִהֶלְלָאֵל: וַיְחִי קִינָן אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מִהֶלְלָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה
וַיּוֹלַד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי כִּלְיָמִי קִינָן עָשָׂר שָׁנִים וַתִּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה, וַיָּמָת.

וַיְחִי מִהֶלְלָאֵל חֲמֵשׁ וְשָׁשִׁים וּמֵאָתַת שָׁנָה וַיּוֹלַד אֶת־יָרֵד: וַיְחִי מִהֶלְלָאֵל אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
אֶת־יָרֵד שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלַד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי כִּלְיָמִי מִהֶלְלָאֵל חֲמֵשׁ
וַתִּשְׁעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה, וַיָּמָת. וַיְחִי יָרֵד שְׁתֵּים וְשָׁשִׁים שָׁנָה וּמֵאָתַת שָׁנָה, וַיּוֹלַד
אֶת־חֲנוּךְ: וַיְחִי יָרֵד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת חֲנוּךְ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה, וַיּוֹלַד בָּנִים וּבָנוֹת. וַיְהִי

כְּלִימֵי יָרֵד שְׁתִּים וְשָׁשִׁים שָׁנָה וְתִשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְחִי חֲנוּךְ חֲמִשׁ וְשִׁשִּׁים וּמֵאֵת שָׁנָה, וַיֹּלֶד אֶת־מִתְוֹשְׁלַח. וַיִּתְּהַלֶּךְ חֲנוּךְ אֶת־הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מִתְוֹשְׁלַח מֵאֵתִים שָׁנָה, וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת. וַיְהִי כְּלִימֵי חֲנוּךְ חֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה. וְהִתְהַלֶּךְ חֲנוּךְ אֶת־הָאֱלֹהִים וַאֲיָנָנּוּ כִּי־לָקַח אֹתוֹ הָאֱלֹהִים וַיְחִי מִתְוֹשְׁלַח שְׁבַע וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה, וַיֹּלֶד אֶת־לִמְדָה: וַיְחִי מִתְוֹשְׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־לִמְדָה שְׁתִּים וְשָׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה, וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת. וַיְהִי כְּלִימֵי מִתְוֹשְׁלַח אֲשֶׁר חָזָה תִשַׁע וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וְתִשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְמַת וַיְחִי לִמְדָה שְׁמֹנֶה וְשָׁמֹנִים וּמֵאֵת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעַשְׁיָנוּ וּמִעַצְבוֹן יָדֵינוּ וּמִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אָרְרָה יִהְיֶה הָאֱלֹהִים וַיְחִי לִמְדָה אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־נֹחַ חֲמִשׁ מֵאוֹת שָׁשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיְמַת: וַיְהִי נֹחַ בְּרַחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת

ו

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִחְלוּ הָאֲנָשִׁים לְרַב עַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וּבָנוֹת יָלְדוּ לָהֶם. וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֵת בָּנוֹת הָאָדָם כִּי טוֹבוֹת הָנָּה, וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בְּחָרוּ. וַיֹּאמֶר יְהוָה הָאֱלֹהִים לֹא תִשָּׂאֵר רוּחִי בָּאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה לְעוֹלָם בְּגַלְלֵי הַיּוֹתָם כִּשֶׁר וַיְהִי: מִיָּהִם מָאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וַהֲנִפִּילִים הָיוּ עַל הָאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵם, וּגַם אַחֲרֵי כֵן, כַּאֲשֶׁר בָּאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶל בָּנוֹת הָאָדָם וַיָּלְדוּ לָהֶם, הֵם הָיוּ הַנִּפְּיִלִים אֲשֶׁר מְעוֹלָם, הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לָהֶם שֵׁם.

וַיֵּרָא יְהוָה הָאֱלֹהִים כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ, וְכָל יֶצֶר מַחְשָׁבוֹת לְבוֹ רַק רַע כָּל הַיּוֹם וַיִּתְעַצֵּב הָאֱלֹהִים כִּי עָשָׂה אֶת־הָאָדָם עַל הָאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב: וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים, אֲמַחֶה אֵת הָאָדָם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה, וּמִרְמֹשׁ עַד עוֹף הַשָּׁמַיִם, כִּי נַחַמְתִּי כִּי עָשִׂיתִי אֹתָם.

וַנֹּחַ מָצָא חֵן לְפָנָי: יְהוָה הָאֱלֹהִים. וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ. נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדוֹרוֹ, אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ־נֹחַ. וַנֹּחַ הוֹלִיד שְׁלֹשָׁה בָּנִים: אֶת־שָׁם, אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת: וַנִּשְׁחַתָּה הָאָרֶץ לְפָנָי הָאֱלֹהִים, וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ חָמָס: וַיֵּרָא יְהוָה הָאֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ, וַהֲנִיחַ נִשְׁחַתָּה, כִּי הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֶת־דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר יְהוָה הָאֱלֹהִים אֲלֵ־נֹחַ: קִץ כָּל־בָּשָׂר בָּא לְפָנָי, כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם, וַהֲנִי מִשְׁחִיתָם וְאֶת־הָאָרֶץ.

עָשָׂה־לָּהּ אִזּוֹ תִבָּה מַעְצֵי מְרֻבְעִים, קֹנִים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתִּבָּה, וְכִפְרַת אֹתָהּ מִבַּיִת וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר. וְכֹן תַּעֲשֶׂה אֵת הַתִּבָּה: שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אָרְכָּהּ, חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ, וְשָׁלֹשִׁים אַמָּה

גְּבֵהָהּ. אֶסֶף תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתְּבָה, וְאֶל־אִמָּה תִּכְלֶה אֹתָהּ מִלְּמַעְלָה; וְאֶת־פֶּתַח הַתְּבָה תַּעֲשֶׂה מִן־הַצֵּד, תַּחְתִּיִּים שְׁנַיִם וְשְׁלִישִׁים תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ. וְאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת־הַמַּבּוּל מִיָּם עַל הָאָרֶץ לְהַשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוּ רֹיחַ חַיִּים מִתַּחַת לַשָּׁמַיִם, וְכָל אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ יָגוּעַ.

וְהִקְמַתִּי אֵת בְּרִיתִי אִתָּהּ, וּבֵאתְךָ אֶל הַתְּבָה אִתָּהּ וּבְנִיךָ וּבְאִשְׁתּוֹ וּבְנִשֵׁי בְנֵיךָ אִתָּךְ. וּמִכָּל הַבְּהֵמוֹת וּמִכָּל הָרֶמֶשׂ וּמִכָּל הַחַיּוֹת וּמִכָּל בָּשָׂר, שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל תְּבִיאָה אֶל הַתְּבָה לְמַעַן תַּחְיֶנּוּ עִמָּךְ, זָכָר וּנְקֵבָה יִהְיוּ. מִכָּל הָעוֹפוֹת הָעוֹפוֹת לְמִינָם, וּמִכָּל הַבְּהֵמוֹת לְמִינָם, וּמִכָּל הָרֶמֶשׂ הָרֶמֶשׂ עַל הָאָרֶץ לְמִינָם, שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל יָבֹאוּ אֵלֶיךָ לְהִתְפָּרֵס עִמָּךְ, זָכָר וּנְקֵבָה. וְאִתָּה תִּשָּׂח לָךְ מִכָּל הַמַּאֲכָלִים אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ, וְאֶסְפַּת אֵלֶיךָ, וְהָיָה לָךְ וְלָהֶם לְמֵאֲכָל. וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ יְהוָה הָאֱלֹהִים, כִּן עָשָׂה

ז

וַיֹּאמֶר יְהוָה הָאֱלֹהִים אֶל־נֹחַ בֹּא אִתָּהּ וְכָל־בֵּיתְךָ אֶל־הַתְּבָה כִּי אִתָּךְ רְאִיתִי צָדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה: וּמִן־הַבְּהֵמוֹת הַטְּהוֹרוֹת הִבֵּא אֵלֶיךָ שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר וּנְקֵבָה, וּמִן־הַבְּהֵמוֹת הַלֵּא טְהוֹרוֹת שְׁנַיִם שְׁנַיִם זָכָר וּנְקֵבָה. וּמִן הָעוֹף שֵׁל הַשָּׁמַיִם הַטְּהוֹרִים שִׁבְעָה שִׁבְעָה, זָכָר וּנְקֵבָה, וּמִכָּל הָעוֹף הַלֵּא טְהוֹר שְׁנַיִם שְׁנַיִם, זָכָר וּנְקֵבָה, לְקַנֵּם נֵרַע עַל כָּל הָאָרֶץ. כִּי עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲנֹכִי מִמְטִיר עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, וּמַחֲיִיתִי אֶת־כָּל־הַיְּקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה. וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ יְהוָה הָאֱלֹהִים: וְנֹחַ הָיָה בֶן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וְהַמַּבּוּל שֵׁל הַיָּמִים הָיָה עַל הָאָרֶץ. וַיִּבֹא נֹחַ וּבְנָיו וּבְאִשְׁתּוֹ וּבְנִשֵׁי בְנָיו אִתּוֹ אֶל הַתְּבָה מִפְּנֵי מִי הַמַּבּוּל וּמִן הָעוֹף הַטְּהוֹר, וּמִן הָעוֹף אֲשֶׁר לֹא טְהוֹר, וּמִן הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה, וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהוֹרָה, וּמִכָּל הָרֶמֶשׂ עַל הָאָרֶץ, שְׁנַיִם שְׁנַיִם נִכְנְסוּ אֶל נֹחַ אֶל הַתְּבָה, זָכָר וּנְקֵבָה, כְּאֲשֶׁר צִוָּה הָאֱלֹהִים אֵת נֹחַ. וַיְהִי אַחֲרַי שִׁבְעַת הַיָּמִים וּמִי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל הָאָרֶץ בְּשַׁנַּת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי נֹחַ, בַּחֲדָשׁ הַשְּׁנַיִ, בַּיּוֹם שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים לַחֲדָשׁ, בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקָעוּ כָּל מַעְיָנוֹת הַתְּהוֹם, וְאַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ. וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה. בַּיּוֹם הַזֶּה נִכְנְסוּ נֹחַ, שָׁם, חָם, יֶפֶת, בְּנֵי נֹחַ, וְאִשְׁתּוֹ נֹחַ, וּשְׁלֹשַׁת נְשֵׁי בְנָיו אִתּוֹ, אֶל הַתְּבָה. וְכָל הַחַיּוֹת לְמִינָהּ, וְכָל הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ, וְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֶמֶשׂ עַל הָאָרֶץ לְמִינָהּ, וְכָל הָעוֹף לְמִינָהּ, נִכְנְסוּ אֶל נֹחַ אֶל הַתְּבָה, שְׁנַיִם שְׁנַיִם זָכָר וּנְקֵבָה, מִכָּל בָּשָׂר אֲשֶׁר בּוּ רֹיחַ חַיִּים, וְהַנִּכְנְסִים זָכָר וּנְקֵבָה מִכָּל־בָּשָׂר נִכְנְסוּ, כְּאֲשֶׁר צִוָּה הָאֱלֹהִים אֶת־נֹחַ, וַיִּסְגֵר יְהוָה הָאֱלֹהִים אֶת־הַתְּבָה מִבַּחוּץ עֲלָיו.

ויהי המבול ארבעים יום וארבעים לילה על הארץ, וירבו המים וישאו את־התבה, ותרם מעל הארץ. ויגברו המים וירבו מאד על הארץ, ותלך התבה על פני המים. והמים גברו מאד מאד על הארץ, וכיסו את כל ההרים הגבוהים אשר היו תחת השמים: חמש עשרה אמה מלמעלה גבהו המים, ויכסו את כל־ההרים הגבוהים. וימת כל בשר הרומש על הארץ, מן העוף ומן הבהמה ומן החיה, וכל השרץ הרומש על הארץ, וכל האדם וכל אשר יש לו נשמת חיים, וכל אשר היה על היבשה, מת. וימח את כל היקום אשר היה על פני האדמה, מאדם עד בהמה ורמש ועוף השמים, וימחו מן הארץ, וישאר אף נח ואשר אתו בתבה. ויגבהו המים על הארץ מאה וחמשים יום.

ח

ויזכר אלהים את־נח ואת כל־החיה ואת־כל־הבהמה ואת־כל־העוף ואת־כל־הרמש הרמש אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על־הארץ וישפו המים: ויסקרו מעינות התהום וארבות השמים, ויכלא הגשם מן השמים. והמים נסוגו הלוך מעל הארץ ויחקרו המים מקץ חמשים ומאת יום: ותנח התבה בחדש השביעי, בשבעה ועשרים יום לחודש, על הרי אררט. והמים היו פוחתים עד החודש העשירי. ובחודש העשירי, בראשון לחודש, נראו ראשי ההרים. ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את־חלון התבה אשר עשה. ושלח את־העורב, ויצא ולא שב עד יבשת המים מעל הארץ: וישלח את־היונה אחריו לראות אם שככו המים מעל פני האדמה: והיונה לא מצאה מנוח לכפות רגליה, ותשב אליו אל התבה, כי מים היו על כל פני הארץ, וישלח את ידו ויקחה, ויבא אתה אליו אל התבה. וימתן עוד שבעת ימים אחרים, וישלח שוב את היונה מן התבה. ותשב אליו היונה לעת ערב, והנה עלה־זית טרף בפייה, וידע נח כי־קלו המים מעל הארץ. וימתן עוד שבעת ימים אחרים, וישלח שוב את־היונה, ולא הוסיפה לשוב אליו עוד. ויהי באחת ושש מאות ושנה לחיי נח, בחדש הראשון, באחד לחודש, חדרו המים מעל הארץ. ויגל נח את מקסה התבה אשר עשה, ונרא כי חדרו המים מעל פני הארץ. ובחודש השני נתגיבשה הארץ, בשבעה ועשרים לחודש.

ויאמר יהוה האלהים אל־נח לאמר: צא מן התבה אתה ואשתך ובניך ובנותיך בניך אמה ואת כל החיות אשר אתך, ואת כל בשר מעוף עד בהמה, ואת כל הרמש הרמש על הארץ, הוצא אתך, ופרו ורבו על הארץ ויצא נח ואשתו ובניו ובנותי בניו אתו וכל החיות וכל הבהמות וכל עוף וכל רמש המתנועע על הארץ למיניהם יצאו מן התבה.

וַיְכַן נח מִזְבֵּחַ לַיהוָה, וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר, וַיַּעַל עֹלֹת עַל הַמִּזְבֵּחַ. וַיִּרַח יְהוָה הָאֱלֹהִים רִיחַ נִיחֹחַ. וַיֹּאמֶר יְהוָה הָאֱלֹהִים בְּחֹשְׁבוֹ: לֹא אֲסִיף עוֹד לְקַלֵּל אֶת הָאָרֶץ בְּגַלְגַּל מַעֲשֵׂי הָאָדָם, כִּי נְטוּיָה מִחֹשֶׁבֶת הָאָדָם בְּיַתֵּר שָׂאת עַל הָרַע מִנְעוּרָיו; לֹא אֲסִיף אֲכַן עוֹד לְהַכּוֹת אֶת כָּל בָּשָׂר חַי, כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי. כֹּל יְמֵי הָאָרֶץ, נֶעֱרַע וְקָצִיר, קָר וְחֹם, קִיץ וְאָבִיב, יוֹם וְלַיְלָה, לֹא יִשְׁבְּחוּ.

ט

וַיַּכְרֵךְ אֱלֹהִים אֶת־נח וְאֶת־בְּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פָּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ וּכְבֹּשׁוּהָ וְהִרְעַדְתֶּם וְהִפְחַדְתֶּם שְׂלֹכֶם יְהִיגָה עַל כָּל חַיּוֹת הָאָרֶץ, עַל כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם, וְעַל כָּל הַרֹמֵשׁ עַל הָאָרֶץ, וְעַל כָּל דָּגֵי הַיָּם; בְּיַדְכֶם נִתְּנוּ וְכָל רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא חַי יְהִיגָה לָכֶם לְאֹכְלָהּ, כְּרִקּוֹת עֵשֶׂב נִתְּמִי לָכֶם אֶת־הַכֹּל. אָכַל בָּשָׂר בְּדָם נֶפֶשׁ לֹא תֹאכְלוּ. וְגַם כִּי אֶת־דַּמְכֶם שֶׁל נַפְשׁוֹתֵיכֶם מִיַּד כָּל־חַיּוֹת אֲדָרְשׁוּנִי, וַיִּמַּד אָדָם אֶחָ אֲדָרֵשׁ אֶת־נַפְשׁ הָאָדָם: הַשׁוֹפֵךְ דַּם אָדָם, תַּחַת דַּמּוֹ יִשְׁפֹּךְ, כִּי בַצֶּלֶם אֱלֹהִים עָשִׂיתִי אֶת־הָאָדָם. וְאַתֶּם רְבוּ וּפְרוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ וּכְבֹּשׁוּהָ

וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים לְנח וּלְבְנָיו אַתּוּ לֹא־מֵר וְהִנְנִי מְקִים אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת־זִרְעֹכֶם אַחֲרֵיכֶם, וְלֹכְלֵ־נַפְשׁ חַיָּה אִתְּכֶם, מִן־הָעוֹף וּמִן־הַבְּהֵמָה וּלְכָל חַיַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִתְּכֶם, מִכָּל הַיְצִאִים מִן־הַתְּבֵה. וְהִקַּמְתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא יָמוּת עוֹד כָּל בָּשָׂר מִמִּי הַמַּבּוּל וְלֹא יִהְיֶה עוֹד מַבּוּל מַיִם לְהַשְׁחִית אֶת כָּל הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר יְהוָה הָאֱלֹהִים אֶל־נח זֹאת אֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נַפְשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם עוֹלָם אֶת־קִשְׁתִּי נִתְּמִי בְּעֵנֶן, וְהִתְהַלַּחְתִּי לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ. וְהִתְהַלַּחְתִּי בְּעֵנֵי עָנָנִים עַל הָאָרֶץ, וְנִרְאָתָה הַקִּשְׁתׁ בְּעֵנֶן. וְאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר הָיָה בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל נַפְשׁ חַיָּה בְּכָל בָּשָׂר, וְלֹא יִהְיֶה עוֹד הַמַּיִם לְמַבּוּל לְהַשְׁמִיד כָּל בָּשָׂר. וְהִתְהַלַּחְתִּי בְּעֵנֶן וְנִרְאִיתִי לְזָכֹר בְּרִית עוֹלָם בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ וּבֵין כָּל־נַפְשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אֶל־נח: זֶה אֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר הִקַּמְתִּי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ

וַיְהִי בֵּינִי נח הַיְצִאִים מִן הַתְּבֵה שֵׁם חָם וַיְנַפֵּחַ וְחָם הוּא אָבִי כְנַעַן שֶׁלְּשָׁה אֵלֶּה הֵם בְּנֵי נח, מֵאֵלֶּה נִפְצוּ עַל כָּל הָאָרֶץ. וַיְחַל נח אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּשְׁטַע פָּרִם. וַיִּשְׁתַּח מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בַּתּוֹךְ אֶהֱלָה. וַיִּרְא חָם אָבִי כְנַעַן אֶת עֶרְוַת אָבִיו, וַיֵּצֵא וַיַּגִּד לְשֵׁנֵי אֶחָיו בַּחוּץ. וַיִּקַּח שֵׁם וַיְנַפֵּחַ אֶת הַשְּׂמֵלָה וַיִּשְׁמָעוּ עַל שְׂכָם שְׂנֵיהֶם וַיִּלְכוּ אַחֲרָיִת וַיִּכְסּוּ אֶת עֶרְוַת אָבִיהֶם וַיִּפְנִיֵהם אַחֲרָיִת וַעֲרֹת אָבִיהֶם לֹא רָאוּ וַיִּיקַח נח מִיַּיִנוּ וַיַּדַּע אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן. וַאֲמַר: אָרוּר כְּנַעַן,

עבד יהוה לאֲחִיו. וַיֹּאמֶר: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שָׁם, וַיְהִי כִנְעַן עֶבֶד לוֹ. וַרְחִיב אֱלֹהִים לִנְפֹת וַיִּשְׁכַּן בְּאַהֲלֵי שָׁם וַיְהִי כִנְעַן עֶבֶד לוֹ:

וַיְחִי נֹחַ אַחֲרֵי הַמַּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְחֲמִשִּׁים שָׁנָה. וַיְהִיו כְּלָיְמֵי נֹחַ תִּשְׁעַת מֵאוֹת שָׁנָה וְחֲמִשִּׁים שָׁנָה, וַיָּמָת.

י

וְאַלֶּה תּוֹלְדוֹת בְּנֵי נֹחַ שֵׁם חָם וַיִּזְדוּ וַיִּזְדוּ לָהֶם בְּנִים אַחֵר הַמַּבּוּל

בְּנֵי יֶפֶת: גָּמָר וּמְגוּג וּמְדֵי וַיִּזְנוּ וְאַלְיִישָׁה וְתוֹבֵל וּמִשְׁפֵּךְ וְתִירָס: וּבְנֵי גָמָר אֲשַׁכְנַז וְרִיפַת וְתוֹגְרְמָה: וּבְנֵי יוֹן: אֲלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ, פְּתִים, רוֹדְנִים. מֵאֵלָה נִפְרְדוּ אֵינִי הַגּוֹיִם בְּאַרְצוֹתָם, אִישׁ לְלִשׁוֹנוֹ לְמִשְׁפַּחְתָּם וּבְגוֹיָהֶם.

וּבְנֵי חָם חוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפּוּט וּכְנַעַן: וּבְנֵי עֶפְרַיִם: שִׁבָּא וְחוּיֵלָה וְסִבְתָּא וְרַעְמָה וְסִבְתָּכָא, וּבְנֵי רַעְמָה: שִׁבָּא וְדָדָן. וְעֶפְרַיִם הוֹלִיד אֶת נִמְרוֹד, זֶה הִחַל לְהִיטֵב גְּבוּרָה עַל הָאָרֶץ. זֶה הָיָה גְבוּרָה צִיד לְפָנָי יְהוָה. וְתָהִי רֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ בְּכָל אֶרֶץ וְאֶפְדִּי וְכַלְנֵה בְּאַרְץ שִׁנְעָר. מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת יָצָא אֲשׁוּר, וַיִּבְנוּ אֶת נִינְוָה וְאֶת רְחֹבֹת עִיר וְאֶת כְּלָח וְאֶת־דֹסֶס בֵּין נִינְוָה וּבֵין כְּלָח, הִיא הָעִיר הַגְּדוֹלָה: וּמִצְרַיִם הוֹלִיד אֶת הַלְוִיִּם, וְאֶת הַנְּפֹתִיִּם, וְאֶת הָאֲנָמִתִּים, וְאֶת הַלְבִּיִם. וְאֶת־הַפְּתוֹרִיסִים וְאֶת־הַכְּסִלוּחִים אֲשֶׁר יָצְאוּ מִשֵּׁם פְּלִשְׁתִּים וְאֶת־הַכַּפְתָּרִים: וּכְנַעַן הוֹלִיד אֶת צִידוֹן בְּכוֹרוֹ וְאֶת חֲתָי וְאֶת הַיְבוּסִי, וְאֶת הָאֲמִרִי, וְאֶת הַגְּרָגִשִׁי. וְאֶת חֲחֹי, וְאֶת הָאֲרוֹקָאִי, וְאֶת הָאֲסִנְאִי. וְאֶת הָאֲרָדִי, וְאֶת הַסְּמָרִי, וְאֶת הַחֲמָתִי. וְאַחֲרָי כֵּן נִפְצוּ מִשְׁפַּחוֹת הַכְּנַעֲנִי. וַיְהִי גְבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידוֹן עַד בּוּאָד גְּרָרָה וְעֵזָה, עַד בּוּאָד סְדֵמָה וְעַמְרָה אֲדָמָה וְצִבּוֹיִים עַד לִישַׁע. אֵלֶּה בְּנֵי חָם לְמִשְׁפַּחְתָּם לְלִשְׁנָתָם בְּאַרְצוֹתָם וּבְגוֹיָהֶם:

וַיִּלְשֵׁם יֶלֶד גַּם הוּא אָבִי כְּלָיְמֵי עֶבֶר אַחִי יֶפֶת הַגְּדוֹל. בְּנֵי שָׁם: עִילָם וְאַשׁוּר וְאַרְפַּכְשָׁד וְלֹיד וְאַרְם וְקַיִן: וּבְנֵי אָרְם: עוֹיִן וְאוּל וְגִתָּר וּמִשְׁפֵּךְ: וְאַרְפַּכְשָׁד הוֹלִיד אֶת קַיִן, וְקַיִן הוֹלִיד אֶת שֵׁלָה, וְשֵׁלָה הוֹלִיד אֶת עֶבֶר. וְעֶבֶר נוֹלְדוּ שְׁנֵי בְנִים, שָׁם הָאֲדָמָה פֶּלֶג, כִּי בְּיָמָיו נִחְלָקָה הָאָרֶץ, וְשֵׁם אַחִיו יֶקְטָן. וַיִּקְטָן הוֹלִיד אֶת־אֶלְמוֹדָד וְאֶת־שֵׁלָת וְאֶת־שְׂרָמוֹת וְאֶת־יִרְחָ: וְהַדּוֹרִם וְאַבִּימָאֵל וְדִקְלָה וְעוֹבָל: וְאַבִּימָאֵל וְשִׁבָּא: וְעוֹפִיר וְאוּיֵלָה וְיוֹכָב, כָּל אֵלֶּה בְּנֵי יֶקְטָן. וַיְהִי מוֹשְׁבָם מִמִּסָּא עַד בּוּאָד סְפִרְתָּה הַר הַקְּדָם. אֵלֶּה בְּנֵי שָׁם לְמִשְׁפַּחְתָּם לְלִשְׁנָתָם בְּאַרְצוֹתָם

לגוייהם. אלה השבטים בני נח לפי תולדותיהם, לפי גוייהם. מאלה נפרדו איי הגוים על הארץ אחר המבול.

יא

ויהי כִּלְהֵאָרֶץ שָׁפָה אֶחָת ודְבָרִים אֶחָדִים וַיְהִי בְּנִסְעֵם מִקֵּדָם וַיִּמְצְאוּ בְקֶעֶה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם וַיֹּאמֶר אִישׁ לְרֵעֵהוּ הִבָּה נִלְבְּנָה לְבָנִים וְנִשְׂרְפָה אִתָּן בְּאֵשׁ וַתְּהִי לָהֶם הַלְבְּנָה לְאָבוֹן וַתְּחַמֵּר הַיָּהּ לָהֶם לְטִיט וַיֹּאמְרוּ: הִבָּה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמְגִדָּל, אֲשֶׁר רָאִשוּ בְּשָׂמַיִם, וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם, לְפָנֵי הַפְּצוֹתֵנוּ עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ. וַיֹּרַד יְהוָה לִרְאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמְּגִדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה עִם אֶחָד וְשָׁפָה אֶחָת לְכֻלָּם וְזֶה הַחֲלוֹ לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא יִבְצָר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת: הִבָּה נִרְדֶּה וְנִבְלָה שֵׁם שִׁפְתֵם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שִׁפְת רֵעֵהוּ וַיִּפְּץ אֹתָם יְהוָה מִשֵּׁם עַל־פְּנֵי כָּל־הָאָרֶץ, וַיַּחְדְּלוּ לְבָנוֹת אֶת־הָעִיר וְאֶת־הַמְּגִדָּל. עַל כֵּן נִקְרָא שְׁמָהּ בְּבָל, כִּי שָׁם בָּלַל יְהוָה שִׁפְת כָּל הָאָרֶץ, וּמִשֵּׁם הַפִּיִצָּם יְהוָה עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ.

ואלה תולדות שם, ושם היה בן־מאת שנה בהולידו את־ארפכשד, בשנה השניית אחר המבול: ויחי שם אחריו הולידו את־ארפכשד חמש מאות שנה, ויולד בנים ובנות, וימת. ויחי ארפכשד חמש ושלשים שנה ומאת שנה ויולד את־קינן: ויחי ארפכשד אחריו הולידו את־קינן ארבע מאות שנה, ויולד בנים ובנות, וימת. ויחי קינן מאה ושלשים שנה, ויולד את־שלח, ויחי קינן אחריו הולידו את־שלח שלש מאות ושלשים שנה, ויולד בנים ובנות, וימת. ויחי שלח שלשים ומאת שנה ויולד את־עבר: ויחי שלח אחריו הולידו את־עבר שלש מאות שנה ושלשים שנה, ויולד בנים ובנות, וימת. ויחי עבר ארבע ושלשים ומאת שנה ויולד את־פלג: ויחי עבר אחריו הולידו את־פלג מאתים שנה ושבעים שנה, ויולד בנים ובנות, וימת: ויחי פלג שלשים שנה ומאת שנה ויולד את־רעו: ויחי פלג אחריו הולידו את־רעו תשע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות וימת: ויחי רעו שנים ושלשים ומאת שנה ויולד את־שווג: ויחי רעו אחריו הולידו את־שווג מאתים ושבע שנים ויולד בנים ובנות וימת ויחי שווג שלשים ומאת שנה, ויולד את־נחור. ויחי שווג אחריו הולידו את־נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות וימת: ויחי נחור מאה ושבעים ותשע שנים, ויולד את־תרח. ויחי נחור אחריו הולידו את־תרח מאה ועשרים וחמש שנה ויולד בנים ובנות וימת: ויחי תרח שבעים שנה, ויולד את אברם ואת נחור ואת הרן.

ואלה תולדות תרח, תרח הוליד את אברם ואת נחור ואת הרו, ותרן הוליד את לוט. וימת הרו לפני תרח אביו בארץ אשר נולד, בארץ הפשדים. וינקחו אברם ונחור להם נשים, שם אשת אברם שרי, ושם אשת נחור מלקה בת הרו, ואבי מלקה ואבי יסכה. ושרי היתה עקרה ולא ילדה וישח תרח את אברם בנו ואת לוט בנו הרו בנו ואת שרי פלתו אשת אברם בנו ויוצא אותם מארץ פשדים ללכת אל ארץ כנען ויבאו עד חרן וישב שם ויהיו כלימי תרח בארץ חרן מאתים וחמש שנים, וימת תרח בתרו:

יב

ויאמר יהוה לאברם צא מארצך וממולדתך ומבית אביה וילך אל־הארץ אשר ארצך ואעשה לגוי גדול, ואברכה, ואגדלה את־שמה, ויהיה ברכה. ואברכה את־מברכה ומקללה אאר ונברכו בה כל משפחות האדמה וילך אברם בפאר דבר אליו יהוה, וילך אתו לוט, ואברם היה בן־שבעים וחמש שנה בצאתו מחרן. וישח אברם את־שרי אשתו ואת־לוט בן־אחיו ואת־כל־רכושם אשר רכשו ואת־כל־הנפש אשר־רכשו בתרו ויצאו ללכת ארצה כנען ויעבר אברם בארץ עד ארפה עד מקום שכם עד אלון המורה, והפגעני אז בארץ וירא יהוה אל־אברם ויאמר לו לזרעך אתן את־הארץ הזאת ויבן שם אברם מזבח ליהוה הנראה אליו ויסע משם אל־ההר מקדם לבית־אל, ויש שם אהלו, בית־אל מים והעי מקדם, ויבן שם מזבח ליהוה, ויקרא בשם יהוה ואברם עזב, והלך וקנה במדבר.

ויהי רעב בארץ, וירד אברם מצרימה לגור שם, פי כבד הרעב בארץ. ויהי באשר הקריב אברם לבוא מצרימה, אמר אברם לשרי אשתו, ידעתי כי אשה יפת מראה את: והנה באשר יראו אותך המצרים, יאמרו: אשתו היא, והרגו אתי, ואותך יחיו. אמרתי לכן כי אחותו אני, למען ייטב לי בעבורך, ותחנה נפשי בגללה. ויהי באשר בא אברם מצרימה, ראו המצרים את אשתו כי יפה היא מאד. ויראו אתה שרי פרעה ונהללו אתה אל פרעה, ותובא האשה בית פרעה. ולאברם היטיבו בעבורה, ויהי לו צאן וקרן וחמרים ועבדים ושפחות ופרדים וגמלים: וינגע אלהים את־פרעה נגעים גדלים ורעים, ואת־ביתו, על־דבר שרי אשת אברם. ויקרא פרעה לאברם ויאמר, מה זאת עשית לי, כי לא הגדת לי כי אשתך היא למה אמרת כי אחתי היא, ולקחתי אתה לי לאשה? ועתה הנה אשתך לפניך, קח ולך. ויצו פרעה אנשים על אברם לשלחו ואת אשתו ואת כל אשר לו.

יג

ויעל אבָרם ממצרים, הוא ואשתו וכל אשר לו, ולוט עמו, אל המדבר. ואבָרם הנה עשיר מאד במקנה ובכסף ובזהב: וילך מאשר בא אל המדבר עד בית-אל, עד המקום אשר הנה שם אהלו מקדם, בין בית-אל ובין העי. אל מקום המזבח אשר עשה שם בתחלה, ויקרא שם אבָרם בשם יהוה. וילוט ההולך עם אבָרם היו צאן ובקר ואהלים. והארץ לא הכילה אותם לשבת יחד, כי הנה רכושם רב, והארץ לא הכילה אותם לשבת יחד. ותהי מריבה בין רעי מקנה אבָרם ובין רעי מקנה לוט, והפגעני והפרזי אז ישבים בארץ. ויאמר אבָרם ללוט אל-נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רעי ובין רעיך כי אנשים אחים אנחנו הלא הנה כל-הארץ לפניך היא? הפרך נא מעמי, אם-אתה אל-שמאל ואני אל-ימין, ואם-אתה אל-ימין ואני אל-שמאל. וישא לוט את עיניו וירא את כל כפר הירדן, כי כלה משקה, לפני השחית ה את סדם ואת עמרה, כגן ה ובארץ מצרים, עד באך צער ויבחר לו לוט את כל כפר הירדן, ויסע לוט מקדם, ויפרדו איש מעל אחיו. ואבָרם ישב בארץ כנען, ולוט ישב בעיר הכפר, ויאהל עד-סדם. והאנשים אשר בסדם רעים וחטאים לפני האלהים מאד. והאלהים אמר לאבָרם אחרי הפרד לוט ממנו, הרים את עיניך וראה מן המקום אשר אתה עומד בו עתה צפונה ונגבה וקדמה וימה, כי את-כל-הארץ אשר אתה ראה לך אתננה וילזרעך עד-עולם: ואעשה את-זרעך כחול הארץ, אם יוכל איש למנות את-חול הארץ, גם-זרעך ימנה. קום עבר את הארץ לארצה ולרחבה, כי לך אתננה וזרעך עד עולם ויעמק אבָרם את אהלו ויבא וישב אצל אלוני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליהוה:

יד

ויהי במלך אמרפל מלך שַנְעַר, ואריוֹף מלך אֶלְסַר, כְּדָרְלֶעֶמֶר מלך עֵילָם, ותדעל מלך גוֹיִם, עשו מלחמה עם בלע מלך סדם, ועם בְּרִישַׁע מלך עַמְרָה, ועם שַנְעַר מלך אֶדְמָה, ועם שְׁמֵאֶבֶר מלך צְבוֹיִים, ומלך בלע, היא צער. כל-אלה הספימו על-הגיא המלוחה, היא גם המלח. שמים עשורה שנה עבדו את-כְּדָרְלֶעֶמֶר, ובשנה השליש עשורה מרדו. ובשנה הארבע עשורה בא כְּדָרְלֶעֶמֶר והמלכים אשר אתו, ויכו את הרפאים אשר בעשתרות ובקרינים, וגוים חזקים עמָהם, ואת האמים אשר בשונה העיר. ואת-החרים אשר בהר שעיר עד איל פארן אשר על-המדבר: וישוּבוּ ויבאו אל עין משפט, הוא קדש, ויבן את כל שרי עמלק ואת האמרי הישב בחצצן תמר ויצא מלך סדם ומלך עַמְרָה ומלך אֶדְמָה ומלך צְבוֹיִים ומלך בלק, היא צער, ויערכו אתם מלחמה בעמק המלח. אל כְּדָרְלֶעֶמֶר מלך עֵילָם, ותדעל מלך גוֹיִם, ואמרפל מלך שַנְעַר, ואריוֹף מלך אֶלְסַר — ארבעת המלכים אל התמשה. והעמק המלוחה ברות חמר, ויגס מלך סדם ומלך עַמְרָה, ויפלו שמה, והנשוארים אל הקר נסו.

ויקחו את־כְּלֵי־הַסּוּסִים שֶׁל סָדָם וַעֲמָרָה, וְאֶת־כָּל־מֵאֲכָלָם, וַיִּלְכוּ. וַיִּקְחוּ גַם אֶת־לוֹט בֶּן־אָחִי אַבְרָם וְאֶת־רְכוּשׁוֹ וַיִּלְכוּ, כִּי הִנֵּה יוֹשֵׁב בְּסָדָם.

ויבא אחד מן הפלטים ויגד לאברהם העברי, והוא שכּוּן אַצֵּל אֵלוֹן מִמְרָא הַעֲמָרִי אָחִי אֲשַׁכֵּל וְאָחִי עֵנָן, אֲשֶׁר הָיוּ בְּעַלֵי בְרִית לְאַבְרָם. וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבְּה לֹט אָחִיו, וַיִּרַק אֶת חֲנִיכָיו וַיְלִידֵי בֵיתוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וּשְׁמֹנֶה עָשָׂר, וַיְרַדְּף עַד דָּן. וַיִּפֹּל עֲלֵיהֶם בַּלַּיְלָה הוּא וְעַבְדָּיו, וַיִּכְּסוּ וַיִּרְדְּפֵם עַד חֹבֶה אֲשֶׁר מִשְׁמָאל לְדַמְשֶׁק וְהִשִּׁיב אֶת כָּל סוּסֵי סָדָם, וְאֶת לוֹט אָחִינוּ הַשִּׁיב, וְאֶת כָּל רְכוּשׁוֹ, וְאֶת הַנָּשִׁים, וְאֶת הָעָם. וַיֵּצֵא מִלֶּדֶּה סָדָם לְקִרְאָתוֹ, אַחֲרָי שׁוּבוּ מִהַכּוֹת אֶת כְּדָרְלַעֲמֵר וְאֶת הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ, אֵל עֶמֶק שְׁוֵה, הוּא בִקְעַת הַמְּלָכִים.

וּמִלְכֵי־צָדָק מִלֶּדֶּה שְׁלֹם הוֹצִיא לְחֵם וַיָּנוּ, וְהוּא הִנֵּה כְהֵן לְאֵל עֲלִיוֹן. וַיִּבְרָךְ אֶת אַבְרָם וַיֹּאמֶר: בְּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֲלִיוֹן, אֲשֶׁר בָּרָא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וּבְרֹוֹד הַאֱלֹהִים הַעֲלִיוֹן אֲשֶׁר מָסַר אֶת אוֹיְבָיו בְּיַד וַיִּתֵּן לוֹ אַבְרָם מַעֲשֵׂר מִכָּל וַיֹּאמֶר מִלֶּדֶּה סָדָם אֵל אַבְרָם, תָּן לִי אֶת הַנְּאֻשִׁים, וְאֶת הַסּוּסִים קַח לָךְ. וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֵל מִלֶּדֶּה סָדָם, אָרִים אֶת יָדִי אֵל כִּי־פָרִיזוּן הַאֱלֹהִים הַעֲלִיוֹן, אֲשֶׁר בָּרָא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, אִם־מְחַוֵּט עַד רְצוּעַת נַעַל אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר־לָךְ, לְמַעַן לֹא תֹאמַר כִּי אֲנִי הַעֲשֵׂרְתִּי אֶת־אַבְרָם. וּזְלַתִּי אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים, וְחֶלֶק הַנְּאֻשִׁים הַהִלְכִים אִתִּי, אֲשַׁכֵּל, אֲנִי וּמִמְרָא, אֵלֶּה יִקְחוּ חֶלֶק.

יה

ואסר הדברים האלה הנה אל־אברהם בתזון לאמר אל־תִּירָא אַבְרָם אֲנִי מִגּוֹן לָךְ שֶׁכָּרַךְ הַרְבֵּה מְאֹד וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי: הֲנֹה מָה תַסֵּן לִי וְאֲנִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וְכֹן מְשַׁק בֵּיתִי הוּא דַמְשֶׁק אֲלִיעֶזֶר וַיֹּאמֶר אַבְרָם, הוֹאִיל וְלִי לֹא נִתְּתָ זָרַע, וְהִנֵּה יְלִיד בֵּיתִי יִירֶשׁ אִתִּי: וּמִנְּדֵה הִנֵּה קוֹל הִנֵּה אֵלָיו לֹא־מֵר אֵל יִירֶשׁ אוֹתָךְ זֶה אָבֶל אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּךָ הוּא יִירֶשׁךָ וַיֹּצֵא אוֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר לוֹ הַבְּטֹנָא הַשְּׁמִימָה וּסְפֹר אֶת־הַכּוֹכָבִים אִם־תּוּכַל לְסַפֵּר אִתָּם וַיֹּאמֶר כֹּה יִהְיֶה זָרַעְךָ וְהֶאֱמִינוּ אַבְרָם בּוֹ, וַיִּחְשְׁבֶהָ לוֹ לְצַדֻּקָה. וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי הַאֱלֹהִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מִצָּרָיִם כְּשֵׁדִים לָתֵת לָךְ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ: וַיֹּאמֶר, אֲדֹנָי: הֲנֹה, בְּמָה אֲדַע כִּי אִירְשֶׁנָּה; וַיֹּאמֶר לוֹ קַח לִי עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאֵיל מְשֻׁלֶּשׁ וְתֵר וַיֹּנֶה וַיִּקַּח לוֹ אֶת כָּל אֵלֶּה, וַיַּחַלֵּק אוֹתָם בְּאֶמְצַע, וַיִּתֵּן אוֹתָם מִיֵּל זֶה לְזֶה, וְאֶת הַעוֹפוֹת לֹא חֶלֶק. וַיְרַדּוּ הַעוֹפוֹת עַל הַגְּזִיזוֹת, עַל הַחֲצִיצִיִּים שְׁלֵקָם, וְאַבְרָם הִשִּׁיב אוֹתָם. וּבְעֶרְבַּ הַשָּׁמֶשׁ נִפְלָה תְרַדְמָה עַל אַבְרָם, וְהִנֵּה פַחַד חֲשֵׁכָה גְדוֹל נִפֵּל עֲלָיו: וַנֹּאמֶר אֵל אַבְרָם: יָדַע תֵּדַע כִּי גַר יִהְיֶה זָרַעְךָ בְּאָרֶץ לֹא שְׁלֵקָם, וַיַּעֲבִדוּ אוֹתָם וַיַּעֲנוּ אוֹתָם אֶתֶּם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה. וְהַגּוֹי אֲשֶׁר

יעבדו אתו אנכי אֲשַׁפֵּט, וְאַחֲרַי כֵּן יֵצְאוּ מִשֶּׁם בְּרִכּוּשׁ רַב. וְאַתָּה תִּלְחַד אֶל אֲבוֹתַי בְּשָׁלוֹם, תִּקְבַּר בְּשִׂיבָה טוֹבָה וּבְדוֹר הַרְבִּיעִי לְשׁוּבוֹ הַזֶּה, כִּי עֲדִין לֹא מָלְאוּ חֲטָאֵי הָאֲחֵרִי עַד עַתָּה. מֵאַחַר וְהִשְׁמַשׁ הָיָה לְמַעַרְב, הָיָה לְהַב, וְהִנֵּה תִנּוֹר מְעֻשָׁן וְלִפְיָדִי אֵשׁ אֲשֶׁר עָבְרוּ בֵּין הַנְּתַחִים הָאֵלֶּה. בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת יְהוָה לְאַבְרָם בְּרִית לְאִמּוֹ, לְנוֹרָעָה אֲתוֹן אֶת הָאֲרִיזָה הַזֹּאת, מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד הַנְּהַר הַגָּדוֹל זֶה כָּרַת. אֶת הַקְּיֻנִים וְאֶת הַקְּנֻזִים וְאֶת הַקְּדֻמָּנִים. וְאַתָּה הַחַתִּים, וְאַתָּה הַפְּרִזִים, וְאַתָּה הַקְּרָפָאִים וְאֶת הָאֲחֵרִי וְאֶת הַכְּנַעֲנִי וְאֶת הַחִוִּי וְאֶת הַגְּרִגְשִׁי וְאֶת הַיְּבוּסִי:

י

וְשָׂרִי אֵשֶׁת אַבְרָם לֹא יָלְדָה לוֹ, וְהִנֵּתָה לָהּ שִׁפְחָה מִצְרִית אֲשֶׁר שָׁמָּה הֵגַר. וְתֹאמַר שָׂרִי אֶל־אַבְרָם: הִנֵּה עֲצָרְנִי יְהוָה מִלְּדָת, בִּאֲנָא אֶל־שִׁפְחָתִי לְמַעַן אֲבַנָּה מִמֶּנָּה. וַיִּשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שָׂרִי. וַתִּשָּׁח שָׂרָה אֵשֶׁת אַבְרָם אֶת־הֵגַר הַמִּצְרִית שִׁפְחָתָהּ, אַחֲרַי עָשָׂר שָׁנִים לְשִׁבְתָּ אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנַעַן, וַתִּמְנוּ אִתָּהּ לְאַבְרָם אִישָׁהּ לוֹ לְאִשָּׁה. וַיָּבֵא אֶל הֵגַר וַתִּהַר, וַתֵּרָא כִּי הָרָה הִיא, וַתִּקַּל גְּבַרְתָּהּ בְּעֵינֶיהָ. וְתֹאמַר שָׂרִי אֶל אַבְרָם חֲמִסִּי עָלֶיךָ אֲנֹכִי נִתְמִי אֶת שִׁפְחָתִי בְּחִיקָה וַתֵּרָא כִּי הָרָתָה וְאִקַּל בְּעֵינֶיהָ יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל שָׂרִי הִנֵּה שִׁפְחָתְךָ בְּיָדְךָ עֲשִׂי לָהּ כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וַתַּעֲנֶה שָׂרִי וַתִּבְרַח מִפְּנֵיהָ

וַיִּמְצָאָהּ מְלֹאךָ יְהוָה עַל־מַעַן הַמַּיִם בַּמִּדְבָּר, עַל־הַמַּעַן בְּנֶדְרָךְ שׁוֹר. וַיֹּאמֶר לָהּ מְלֹאךָ יְהוָה הֵגַר שִׁפְחָת שָׂרִי מֵאִיִן בָּאת וְאַנָּה תִּלְכִּי וְתֹאמַר מִפְּנֵי שָׂרִי גְבַרְתִּי אֲנֹכִי בְּרַחַת וַיֹּאמֶר לָהּ מְלֹאךָ יְהוָה, שׁוּבִי אֶל גְּבַרְתְּךָ וְהַכְּנִיעִי תַּחַת יָדֶיהָ: וַיֹּאמֶר לָהּ מְלֹאךָ יְהוָה: הֲרָבָה אַרְבָּה אֶת־נוֹרָעוֹךָ, וְלֹא יִסְפַּר מִרְבִּי. וַיֹּאמֶר לָהּ מְלֹאךָ יְהוָה הִנֵּה הִנֵּף הָרָה וְיִלְדֶת בּוֹ וְקִרְאָת שְׁמוֹ יִשְׁמַעְאֵל כִּי שָׁמַע יְהוָה אֶל עֲנֻנָּךְ זֶה יְהִי פְּרָא אָדָם, נָדִיו עַל כְּלָם, וַיִּדִּי כְּלָם עָלָיו, וְעַל פְּנֵי כָל אֲחָיו יִשְׁכֹּן. וַתִּקְרָא אֶת־שֵׁם יְהוָה הַמְדַבֵּר אֵלֶיהָ אִתָּהּ הָאֵל הָרֹאֶה אֹתִי כִּי אָמַרְתָּ וְגַם לִפְנֵי רְאִיתִי אֶת־הַנְּרָאָה אֵלַי: עַל כֵּן קָרָא לְבָאָר בָּאָר לַחֵי רְאִי, הִנֵּה בֵּין קִדְשׁ וּבֵין בְּרֵד וַתִּלְד הֵגַר לְאַבְרָם בּוֹ, וַיִּקְרָא אַבְרָם אֶת־שֵׁם בְּנוֹ אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ הֵגַר יִשְׁמַעְאֵל. וְאַבְרָם הָיָה בֶן שְׁמוֹנִים וָשֵׁשׁ שָׁנָה כַּאֲשֶׁר יָלְדָה הֵגַר לְאַבְרָם אֶת יִשְׁמַעְאֵל.

יז

וַיְהִי אַבְרָם בֶּן תְּשַׁעִים וַתְּשַׁע שָׁנָה. וַיֵּרָא יְהוָה אֶל אַבְרָם, וַיֹּאמֶר אֵלָיו, אֲנִי הָאֵל שְׁלֹךְ, הַתְּהַלֵּךְ לִפְנֵי, וְהָיָה תָמִים. וְנִתְמִי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ, וְהַרְבִּיתִי אוֹתְךָ בְּמֵאֵד מְאֹד. וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל־פָּנָיו. וַיְדַבֵּר אֵלָיו הָאֱלֹהִים לְאִמּוֹ, וְאֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ, וְהִיִּית אִבְ הַמּוֹן גּוֹיִם וְלֹא

יקרא עוד שמה אברהם, אלא יהיה שמה אברהם, כי שמתיד לאב המזון גוים. והרבייתי אותה במאד מאד, ונתתיה לגוים, ומלכים ממך יצאו. והקמתי את בריתי בינך ובין ורעה אחריה לדרתם לברית עולם להיות לה לאלהים ולרעה אחריה ונתתי לה ולרעה אחריה את הארץ אשר אתה גר בה, את פל-ארץ כנען, לאחזת עולם, והייתי להם לאלהים: ויאמר האלהים אל-אברהם, ואתה את-בריתי תשמר, אתה ורעה אחריה לדרתם. וזאת הברית אשר תשמר ביני וביניכם ובין ורעה אחריה לדרתם, ימול לכם כל זכר. ונמלתם את בשר ערלתכם, והיה לאות ברית ביני וביניכם. וילד בן-שמנת ימים ימול לכם, כל זכר לדרתכם, ויליד בית ומקנת-כסף מכל בן-זכר אשר איננו מורעה המול ימול יליד ביתך ומקנת כסף, והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם: וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ביום השמיני, תפרת הנפש ההיא מעמה, כי את בריתי הפר. ויאמר האלהים לאברהם, שרי אשתך לא יקרא שמה שרי, שרה יהיה שמה ואברהם אותה וגם נתתי לה ממנה ילד ואברהם והיה לגוים ומלכי גוים ממנו יהיו ויפל אברהם על פניו ויצחק, ויאמר בלבו לאמר: הלא בן מאה שנה יולד בן? ואם שרה בת תשעים שנה תלד? ויאמר אברהם אל האלהים לו ישמעאל יחיה לפניך: ויאמר האלהים אל אברהם, פן, הנה שרה אשתך תלד לך בן, ותקרא את שמו יצחק, והקמתי את בריתי אתו לברית עולם, להיות לו לאלהים ולרעה אחריו. ואולם על ישמעאל, הנה שמעתי אותך, והנה ברכתני אותו, ואברהם אותו ואכפיל אותו מאד. שנים עשר גוים יוליד, ואתן אותו לגוי גדול. ואת-בריתי אקים את-יצחק, אשר תלד לה שרה למועד הנה בשנה האחרת. ויכל לדבר אתו, ויעל אלהים מעם אברהם.

ויקח אברהם את ישמעאל בנו ואת כל ילידי ביתו ואת כל מקנת כספו, כל זכר באנשי בית אברהם, ומל את בשר ערלתם בעצם היום הזה, כאשר דבר אתו אלהים. ואברהם היה בן תשעים ותשע שנה כאשר נמול את בשר ערלתו וישמעאל בנו היה בן שלש עשרה שנה כאשר נמול את בשר ערלתו. ובעצם היום ההוא, נמול אברהם וישמעאל בנו, וכל אנשי ביתו, וילידי ביתו, ומקנת כספו מבני נכר.

יח

וירא אליו האלהים אצל אלון ממרא, בשבתו על פתח אהליו בחם היום. וישא את עיניו וירא, והנה שלשה אנשים נצבים עליו, וירא וירץ לקראתם מפתח אהליו, וישתחו ארצה ויאמר: אדני, אם-נא מצאתי חן בעיניך, אל-נא תעבור מעל עבדך. קח-נא מי, וירחצו את-רגליכם, והתקרו רוחות העז: ואקח לחם ותאכלו, ואחר כך תעברו לדרךכם, אשר בעבורו סרתם אל עבדכם. ויאמר: פן עשה כאשר דברת. וימהר אברהם אל האהל

אל שָׁרָה, ויאמר אליה: מהרי ולושי שלֹשָׁה סאים סלת, ועשי עוגות. ואל הכקר רץ אברהם, וישח עגל רך טוב, ויתן לנער, וימהר לעשות אתו. וישח חמאה וחלב ואת־העגל אשר עשה ויתן לפניהם ויאכלו והוא עמד עליהם תחת העץ

ויאמר אליו, איה שָׁרָה אשת־י; ויען ויאמר, הנה באהל. ויאמר, שוב אשוב אליך כעת הזאת בשנה, ויהיה בו לשָׁרָה אשת־י. ושָׁרָה שמעת אצל פתח האהל והיא מאחריי. ואברהם ושָׁרָה היו זקנים מתקדמים בימים, ותדל להיות לשָׁרָה הארח פנשים. ומצחק שָׁרָה בקרבה לאמר, עידן לא היה לי עד עתה, ואדני זקן ויאמר יהוה אל אברהם: מדוע צחקת שָׁרָה בלבה לאמר: האף אמנם אלד, ואני זקנתי? הלא יפלא מאת האלהים כל דבר; למועד הנה אשוב אליך כעת חיה, וילשָׁרָה יהיה בו. ותכחש שָׁרָה לאמר: לא צחקתי, כי יראה. ויאמר לה: לא, כי צחקת.

ויקומו משם האנשים וישקיפו על־פני סדם ועמרה, ואברהם הלך עמם ללוותם. ואדני אמר לא אכחד אני מאברהם עבדי את אשר אני עושה ואברהם יהיה לגוי גדול ורב, ונברכו בו כל גוים הארץ: כי ידעתי כי יצוה את־בניו ואת־ביתו אחריי, ושמרו את־דרכי יהוה לעשות צדקה ומשפט, למען הביא יהוה על־אברהם את כל־אשר דבר אליו. ויאמר אדני, ועתה סדם ועמרה רבה אלי, וחסאתם גדולה מאד ארד אז ואראה, אם פועקתם הבָּאָה אלי עשו פלה, ואם לאו, אדעה. ויפנו משם האנשים ויבאו אל סדם, ואברהם עודנו עמד לפני יהוה. ויש אברהם ויאמר: האף תאבד צדיק עם רשע, והיה הצדיק כרשע? אם יהיו חמשים צדיקים בעיר, התאבד אותם? הלא תשא את כל־המקום בעבור חמשים הצדיקים, אם יהיו בה? חלילה לך מעשה בדבר הנה, להמית צדיק עם רשע, והיה הצדיק כרשע. חלילה, השפט כל־הארץ לא יעשה משפט? ויאמר אדני אם יהיו בסדם חמשים צדיקים בעיר אשא לכל־העיר ולכל־המקום בעבורם: ויען אברהם ויאמר: עתה החלותי לדבר אל אדני, ואנכי עפר ואפר. אם יִנְחָרוּ חמשים הצדיקים לארבעים וחמשה, חמשיית בעבור החמשה את־כל־העיר? ויאמר, לא אשחית אם־אמצא שם ארבעים וחמשה. ויסף עוד לדבר אליו ויאמר ואם ימצאו שם ארבעים ויאמר לא אשחית בעבור הארבעים: ויאמר, נא אדני אם אדבר; ואם ימצאו שם שלשים; ויאמר, לא אשמד בעבור השלשים. ויאמר, אחרי ישלי לדבר אל־האדון, אם יִנְחָרוּ שם עשרים; ויאמר, לא אשחית אם אמצא שם עשרים. ויאמר, אל נא אדני אם אדבר עוד פעם אחת; אם ימצאו שם עשרה; ויאמר, לא אשחית בעבור העשרה. וילך האדון כפֶּאֶשֶׁר פלה לדבר אל אברהם, ואברהם שב אל מקומו.

באו שני המלאכים אל סדום בערב. ולוט ישב אצל שער סדום, וירא לוט ויגם לקראתם, וישתחו אפים ארצה. ויאמר: הנה, אדני, סורו נא אל בית עבדכם ולינו, ורחצו את רגליכם, והשפכתם והלקתם לדרככם. ויאמרו: לא, כי רחוב נליו. ויפצר בהם, ויסורו אליו, ויבאו אל ביתו, ויעש להם משתה, ומצות אפה להם, ויאכלו לפני השכיבה, האנשים של העיר, הסדמים, הקיפו את הבית, מנער עד זקן, כל העם נחד. ויקראו אל-לוט ויאמרו אליו: איזה האנשים אשר באו אליך הלילה? הוציאם אלינו ונדעה אתם. ויצא לוט אליהם אל המפתן, והדלת סגרה. ויאמר אליהם, אל נא אחי, אל תרעו. ויש לי שתי בנות אשר לא ידעו איש, אוציא אתהן אליכם והשתמשו בהן כאשר ייטב בעיניכם, רק אל האנשים האלה לא תעשו עול, אשר בעבור זה באו תחת צל קורות ביתי. ויאמרו אליו הסתלק משם באת לגור וגם לשפט משפט עמה אכן נרע לה יותר מהם ויפצרו באיש בלוט מאד ויגשו לשבר את הדלת וישלחו האנשים את ידם ויביאו את לוט אליהם הביתה, ואת הדלת סגרו ואת האנשים אשר בפתח הבית הכו בסגורים מקטן ועד-גדול וילאו למצא את-הפתח: ויאמרו האנשים אל-לוט הניש לה פה חתנים או בנים או בנות או מי-שהוא אחר לה בעיר הוצא מן-המקום הנה כי אנחנו מאבדים את המקום הנה, כי נשאה ועקתם לפני יהוה, וישלח אותנו יהוה להשמידה. ויצא לוט וידבר אל חתניו הלקחים את בנותיו ויאמר קומו צאו מן המקום הנה כי משמיד יהוה את העיר ויהי כמצחק בעיני חתניו וכאשר הנה שחר, האיצו המלאכים בלוט לאמר: קום קח את-אשתך ואת-שתי בנותיך אשר לך, וצא, למען לא-תספה גם-אתה בעונות העיר. ויבהלו, ויחזיקו המלאכים בידו וכידי אשתו וכידי שתי בנותיו, בחמל יהוה עליו.

והיה כאשר הוציאו אותם חוצה, ואמרו: המלט, הצל את נפשך, אל תביט אחריה, ואל תעמד בכל הסביבה, אל הנה המלט, פן תספה. ויאמר לוט אליהם אבקשה-נא אדני, מאחר שמצא עבדך חסד לפניך, והגדלת את צדקתך אשר עשית עמי להחיות את נפשי, אבל אני לא אוכל להמלט אל הנה, פן תשיגני הרעות ואמות. הנה העיר קרובה לנוס שמה, והיא קטנה, ואנשע שמה. הלא קטנה היא? ותחנה נפשי בעבורך. ויאמר לו הנה נשאתי פניך גם בדבר הנה לבלתי הפך את-העיר אשר דברת עליה. מהר אז להנשע שם, כי לא אוכל לעשות דבר עד בואך שמה. על פן קרא שם העיר ההיא צוער. השמש יצא על הארץ, ולוט נכנס אל צוער. ויהוה המטיר על-סדום ועל-עמרה גפרית ואש מאת יהוה: מן השמים: ויפך את הערים האלה ואת כל-הכפר ואת כל-ישובי הערים וצמח האדמה: והביטה אשתו לאחריה, ותהי נציב מלח. וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם

לפני יהוה: והביט על פני סדם ועמרה ועל פני הסביבה, וירא והנה עולה להב מן הארץ כאד הכבשן. ויהי בהשמיד האלהים את כל ערי הסביבה, וזכר האלהים את אברהם, וישלח את לוט מתוך ההפכה, בהפך יהוה את הערים אשר ישב בהן לוט.

ויעל לוט מצוער וישב בהר הוא ושתי בנותיו עמו, כי פחד לשבת בצוער, וישב במערה הוא ושתי בנותיו עמו. ותאמר הבכירה אל הצעירה, אבינו זקן, ואין איש בארץ אשר יבוא אלינו נדרך כל הארץ. בואי ונשקה את אבינו ונשכבה עמו ונקים מאבינו זרע: וישקו את אביהן ונן בלילה ההוא, ותבא הבכירה ותשכב עם אביה בלילה ההוא, והוא לא ידע בשכבה ובקומה. ויהי ממחרת, ותאמר הבכירה אל הצעירה, הנה שכבתי אתמול עם אבינו, נשקה אותו ונן גם בלילה הנה, ובאי שכבי עמו, ונקים מאבינו זרע. וישקו גם בלילה ההוא את אביהן ונן, ותבא הצעירה ותשכב עם אביה, והוא לא ידע בשכבה ובקומה. ותהריגה שתי בנות לוט מאביהן. ותלד הבכירה בן ותקרא את שמו מואב לאמר מאבי, זה אבי מואב עד היום הנה. והצעירה גם היא ילדה בן ותקרא את שמו עמון לאמר בן משפחתי הוא אבי בני עמון עד היום הנה

כ

ויסע משם אברהם אל-ארץ הנגב, וישב בין קדש ובין שור, ויגר בגרר. ויאמר אברהם על שרה אשתו כי אחתי היא, כי פחד לומר כי אשתי היא, פן יהרגו אתו אנשי העיר בגללה. וישלח אבימלך מלך גרר וישח את שרה. ויבא האלהים אל אבימלך בחלום הלילה ויאמר: הנה מת על דבר האשה אשר לקחתי, והיא בעולת בעל. ואבימלך לא נגע בה, ויאמר, אדני, הגוי לא יודע וצדיק תאבד? הלא הוא אומר לי אחתי היא והיא אמרה לי אחי הוא בלב טהור ובצדקת נדים עשיתי זאת ויאמר אליו האלהים בחלום וגם-אני ידעתי כי בלב טהור עשית זאת וחסכתי אותך מחטוא-לי בעבור זאת לא נתתי לך לגעת בה ועתה השב את האשה לאיש, כי נביא הוא, ויתפלל בעדך וחי. ואם אינך משיב, דע כי מות תמות אתה וכל אשר לה. וישכם אבימלך בבקר ויקרא לכל-עבדיו ויזכר את-פלי-הדברים האלה באזניהם ויראו פלי-האנשים מאד: ויקרא אבימלך לאברהם ויאמר אליו מה-זאת עשית לנו החטאנו לה כי הבאת עלי ועל-ממלכתי חטא גדול מעשה אשר לא-יעשה איש עשית לי ויאמר אבימלך לאברהם מה ראית כי עשית זאת ויאמר אברהם, כי אמרתי אז אין יראת אלהים במקום הנה, ויהרגו אותי בגלל אשתי. וגם כי באמת אחותי היא מאב, אבל לא מאם, ותהי לי לאשה. ויהי כאשר הוציא אותי האלהים מבית אבי, ואמרתי לה: את-הצדקה הזאת תעשי לי, בכל-מקום אשר נבוא שמה, אמרי עלי כי אחי הוא: וישח

אבימלך אָלף דירגמא וצאון ועגלים ועבדים ושפחות, ויתן לאברהם, וישב לו את־שָׂרָה אשתו. ויאמר אבימלך אל אברהם: הנה ארצי לפניך, באשר ייטב בעיניך שכן. ולשָׂרָה אמר: הנה נתתי אָלף דירכמה לאחיה, אלה יהיו לך לכבוד פניך ולכל הנשים אשר אתה, וכל דברי אמת. ויתפלל אברהם אל האלהים, וירפא האלהים את אבימלך ואת אשתו ואת שפחותיו, וילדו. כי סגור סגר יהוה מחוץ כל־רחם בבית אבימלך בעבור שָׂרָה אשת אברהם

כא

ויהוה פקד את־שָׂרָה באשר אמר, ויעש יהוה לשָׂרָה כבאשר דבר: והרה ותלד לאברהם בן לעת זקנתו, בזמן אשר דבר אליו יהוה. וקרא אברהם את שם בנו הנולד לו, אשר ילדה לו שָׂרָה, יצחק. ומל אברהם את יצחק ביום השמיני, כאשר צוה אותו האלהים. ואברהם היה בן־מאה שנה כאשר נולד לו יצחק בנו. ותאמר שָׂרָה צחק עשה לי יהוה כי כלה־שמע ישמחלי ואמרה מי מלל לאברהם כי מיניקה שָׂרָה ילד כי ילדתי בו בזקנתי וגדל הילד ונגמל, ועשה אברהם משתה גדול ביום שבו נגמל יצחק בנו. ותרא שָׂרָה את בן־הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק עם יצחק בנה ותאמר לאברהם גֵרֶשׁ את־השפחה הזאת ואת־בנה כי לא יירש בן־השפחה הזאת עם־בני יצחק: וקושה מאד נראה הדבר לפני אברהם על בנו. ויאמר האלהים אל־אברהם אל־קושה בעיניך על־הנער ועל־אמתך כל אשר תאמר אליך שָׂרָה שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך ורע: וגם את בן השפחה הזאת לגוי גדול אעשנו, כי ורעך הוא. קם אברהם בבקר ולקח לתם ונאד מים, ונתן להגר, ושם על שכמה את הילד, ושלחה. ותלך ותמתע במדבר, במדבר באר שבע. פלו המים מן הנאד, והשליכה את הילד תחת אחת הארנים. הלכה ותשב מנגדו מרחוק, כמרחק ריית קשת, כי אמרה: לא אראה כמות ילדי. ותשב מנגדו, והילד זעק ויבה. וישמע האלהים את קול הנער מן המקום אשר הנה, ויקרא מלאך אלהים אל הגר מן השמים, ויאמר לה, מה לך הגר? אל תיראי, כי שמע האלהים את קול הנער מן המקום אשר הוא שם. קום וקח את הילד, והסוק אותו בידך, כי לגוי אעשנו. ויפתח אלהים את־עיניו ותרא באר מים חיים ותלך ותמלא את־הנאד מים ותשק את־הילד: ויהי האלהים עם הילד, ויגדל וישב במדבר, ויהי קשת. וישב במדבר, ותקח לו אמו אשה מפארן מצרים:

ויהי בעת ההיא, ויאמר אבימלך ואחזת יועצו ופיקל שר צבאו אל אברהם לאמר, אלהים עמך בכל אשר תעשה. עתה אפוא השבע לי באלהים שלא תזיק אותי ולא את־ורעי ולא את־שמיי, אלא לפי הצדק אשר עשיתי עמך תעשה עמי ועם הארץ אשר גרתי בה.

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֲנִי אֲשַׁבֵּעַ: וְהוֹכִיחַ אַבְרָהָם אֶת־אַבְיִמֶלֶךְ עַל אֲדוֹת בְּאֵרוֹת הַמַּיִם, אֲשֶׁר לָקַח עַבְדֵי אַבְיִמֶלֶךְ. וַיֹּאמֶר לוֹ אַבְיִמֶלֶךְ: לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה לָךְ אֵת הַדְּבָר הַזֶּה, וְגַם אִתָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִּי, וְגַם אֲנֹכִי לֹא שָׁמַעְתִּי, כִּי אִם הַיּוֹם. וְלָקַח אַבְרָהָם צֹאן וּבָקָר, וְנָתַן לְאַבְיִמֶלֶךְ, וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית. וְהֶעֱמִיד אַבְרָהָם שְׁבַע כְּבָשׂוֹת צֹאן לְבִדּוֹן. וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם, מָה הֵן שְׁבַע כְּבָשׂוֹת הַצֹּאן הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ לְבִדּוֹן? וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם כִּי אֵת שְׁבַע הַכְּבָשׂוֹת תִּשָּׂח מִיָּדִי לְמַעַן תִּהְיֶינָה לִּי לְעֵדָה כִּי אֲנֹכִי חִפְרָתִי אֵת הַבְּעָר הַזֹּאת עַל כֵּן קָרָא אֵת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בְּעָר שְׁבַע כִּי שֵׁם נִשְׁבַּעוּ שְׁנֵיהֶם. וַיִּכְרְתוּ בְרִית בְּבָעַר הַשְּׁבוּעָה, וַיָּקָם אַבְיִמֶלֶךְ וַאֲחֻזַּת יוֹעָז וּפִיכֵל שׁוֹר־צָבָא, וַיָּשׁוּבוּ אֶל־אַרְצָן פְּלִשְׁתִּים. וַיִּטַּע אַבְרָהָם אֲשֶׁל בְּבָעַר שְׁבַע, וַיִּקְרָא שֵׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֵל עוֹלָם. וַיָּגֵר אַבְרָהָם בְּאַרְצָן פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים.

כב

וַיְהִי אַחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, הֶאֱלֹהִים נָסָה אֵת אַבְרָהָם, וַיֹּאמֶר אֵלָיו: אַבְרָהָם, אַבְרָהָם. וַיֹּאמֶר: הֲנִנִּי. וַיֹּאמֶר קַח נָא אֵת בְּנֶךְ אֵת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אֶהְבֵּת אֵת יִצְחָק וְלֵךְ לְךָ אֶל אֶרֶץ הַמִּצְרַיִם וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֵלְהָ עַל אֶחָד הַתְּהָרִים אֲשֶׁר אִמֵּר אֵלֶיךָ וַיָּקָם אַבְרָהָם בְּבָקָר, וַיַּחֲבֹשׁ אֵת חֲמֹרָו, וַיִּסַּח עִמּוֹ שְׁנֵי נְעָרִים וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ, וַיִּבְקַע עֲצֵי עֵלְהָ, וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ, וַיָּבֵא אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הֶאֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֵת עַיְנָיו וַיִּרְאֵ אֵת הַמָּקוֹם מִרְחוֹק: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל נְעָרָיו: שָׁבוּ לְכֶם פֹּה עִם חֲמֹר, וְאֲנִי וְהַנְּעַר נִלְכָּה עַד כֹּה, וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁוֹבָה אֵלֵיכֶם. וַיִּסַּח אַבְרָהָם אֵת עֲצֵי הָעֵלְהָ, וַיִּשָּׂם עַל יִצְחָק בְּנוֹ, וַיִּסַּח בְּיָדוֹ אֵת הָאֵשׁ וְאֵת הַמֶּאֱכָלֶת, וַיִּלְכְּוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו. וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו: אָבִי. וְהוּא אָמַר: מַה־הוּא, בְּנִי? וַיֹּאמֶר: הִנֵּה הָאֵשׁ וְהַעֲצִים, אֵינָה הִשָּׂה לְעֵלְהָ? וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם הֶאֱלֹהִים יִרְאֶה־לוֹ הִשָּׂה לְעֵלְהָ בְּנִי וַיִּלְכְּוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו בָּאוּ עַל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הֶאֱלֹהִים, וּבָנָה שָׁם אַבְרָהָם אֵת הַמִּזְבֵּחַ, וְשָׂם אֵת הַעֲצִים, וְאָסַר אֵת יִצְחָק בְּנוֹ, וְשָׂם אוֹתוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לְעֲצִים. וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יִדְוֹ לְקַחַת אֶת־הַמֶּאֱכָלֶת לְשַׂחַט אֶת־בְּנוֹ. וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלְּאֵף יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר: אַבְרָהָם, אַבְרָהָם! וְהוּא אָמַר: הֲנִנִּי. וַיֹּאמֶר אֵל תְּשַׁלַּח אֵת יְדְךָ אֶל הַנְּעַר וְאֵל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי עִמָּה יָדַעְתִּי כִּי יִרְאֵ אֱלֹהִים אִתָּה וְלֹא תִשְׁכַּת אֵת בְּנֶךְ אֵת יְחִידְךָ מִמֶּנִּי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֵת עַיְנָיו וַיִּרְאֵ וְהִנֵּה אֵיל אֶחָד נָאֻחוּ בְּסֻבָּה בְּקִרְבּוֹ וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּסַּח אֵת הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֵלְהָ תַּחַת יִצְחָק בְּנוֹ

וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה יִרְאֶה, לְמַעַן יֹאמַר הַיּוֹם: בָּהֵר יְהוָה יִרְאֶה. וַיִּקְרָא מִלְּאֵף יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם שְׁנֵית מִן־הַשָּׁמַיִם: לֹא־מֵר, כִּי נִשְׁבַּעְתִּי, נָאֻם יְהוָה, יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה, וְלֹא תִשְׁכַּת אֶת־בְּנֶךְ אֶת־יְחִידְךָ בְּעִבּוּרִי, אֲכֹן כִּרְדֵי אַבְרָהָם, וְהִרְבָּה

ארבה את־זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על־שפת הים, וירש זרעך את שְׁערי אי־ביו.
ונברכו בזרעך כל גוֹי הארץ, עקב אשר שמעת בקולי. וישב אברהם אל נַעֲריו, ויקומו
וילכו יחדו אל באר השבועה. וישב אברהם על באר השבועה.

ויהי אחרי הדברים האלה, ויגד לאברהם לאמר, הנה ילדה מלכה גם היא בנים לנחור
אחיה. את־עוץ הבכור, ואת־בזו אחיו, ואת־קמואל אבי ארם ואת־חזד ואת־אזאו
ואת־פלדס ואת־ילדף ואת־בתואל: ובתואל הוליד את רבקה. שמונה אלה הבנים אשר
ילדה מלכה לנחור אחי אברהם. ופילגשו אשר שמה ראומה ילדה גם־היא את־טבח
ואת־גחם ואת־תחש ואת־מעכה:

כג

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים וממת שרה בקרנת ארבע היא
בעמק, זאת היא חברון בארץ כנען, ויבא אברהם לספד לשרה ולבכמה. ויקם אברהם מעל
מתו, ויאמר אברהם אל־בני־חת לאמר, גר ותושב אנכי עמכם, תנו־לי אפוא אחזת־קבר
עמכם, ואקברה את־מתי מלפני. ויענו בני־חת את־אברהם לאמר אל־נא אדני שמע נא
אתנו, נשיא אלהים אתה בתוכנו, במבחר קברינו קבר את־מתה, כי איש ממנו לא ימנע
ממך את־קברו מקבר את־מתה שם ויקם אברהם וישתחו לעם הארץ, לבני חת: וידבר
אליהם אברהם לאמר: אם יש בנפשכם לקבר את מתי מלפני, שמעו לי ודברו בעדי אל
עפרון בן צחר. ויתו־לי את־מערת המכפלה אשר־לו, אשר בקצה שדהו, בכסף מלא ותננה
לי בתוכם לאחזת־קבר ועפרון ישב בתוך בני חת, ויען עפרון החתי אל אברהם ויאמר
באזני בני חת וכל הבאים בשער העיר לאמר, הנה נא אצלי אדוני ושמע לי, את השדה ואת
המערה אשר בו לד אבי נותן, לפני כל אורחי נתי לך, קבר את מתה. והשתתוה אברהם
לפני עם הארץ. ויאמר לעפרון באזני העם הארץ לאמר, אם אתה אלי, שמע נא אתי כסף
השדה קח ממני, ואקברה את־מתי שם. ויען עפרון לאברהם לאמר לא, אדני, שמעתי כי
ארץ של ארבע מאות דירכמון כסף, אבל מה־יהיה זה ביני ובינך; ואתה את־מתה קבר.
וישמע אברהם את עפרון, וישב אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר באזני בני־חת, ארבע
מאות שקל כסף עבר לסחר. ויקם שדה עפרון אשר במערת המכפלה אשר על פני ממרא,
השדה והמערה אשר בו, וכל העץ אשר בשדה וכל אשר בגבולו סביב לאברהם לאחזה
לפני בני חת וכל הבאים אל העיר. אחרי כן קבר אברהם את־שרה אשתו במערת שדה
המכפלה אשר על־פני ממרא, הוא חברון, בארץ כנען. ויתאשר השדה והמערה אשר־בו
לאברהם לאחזת קבר מאת בני־חת.

ואברהם היה זקן מתקדם בימים, ואדני ברך את אברהם בכל.

ויאמר אברהם לעבדו הזקן של ביתו, המושל בכל אשר לו, שים נא את ידך תחת רכתי. ואשביעך ביהוה אלהי השמים ואלהי הארץ, אשר לא תקח אשה לבני יצחק מבנות הכנענים אשר אנכי יושב בקרבם אבל אלהארץ שלי, אשר נולדתי בה, תלך, ואלהשבת שלי, ותקח אשה לבני יצחק משם. ויאמר אליו הנער: פן לא תאבה האשה ללכת עמי אלהארץ הזאת, האשיב את־פנה אלהארץ אשר־יצאת משם? ויאמר אליו אברהם השמר לה פן־תשיב את־בני שמה: יהוה אלהי השמים ואלהי הארץ, אשר לקח אותי מבית אבי ומארץ אשר נולדתי, אשר דבר אלי ואשר נשבע לי לאמר לה אתן את־הארץ הזאת ולזרעך, הוא ישלח את־מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם. ואם לא תאבה האשה ללכת עמך אל הארץ הזאת, ונקיית משביעתי; רק את בני לא תשב שמה. והנער שם את ידו תחת ירך אברהם אדוניו, ונשבע לו על הדבר הזה. וישח הנער עשרה גמלים מגמלי אדניו ומפל טוב אדניו עמו, ויקם וילך אל ארם נהרים אל עיר נחור. והרביץ את־הגמלים מחוץ לעיר אצל באר המים לעת ערב, בעת אשר יצאות השאבות.

ויאמר יהוה אלהי אדני אברהם הצליחה נא לפני היום ועשה־חסד עם־אדני אברהם: הנה אני עומד על מעין המים, ובנות יושבי העיר יוצאות לשאב מים. והיה הבתולה אשר אני אמר אליה הטי נא את־כדה ואשמה ואמרה אלי שמה וגם את־גמליך אשקה עד אם־כלו לשותות אתה הכינוח לעבדך ליצחק ובזאת אדע כי־עשית חסד עם אדני אברהם

ויהי לפני סימו לדבר במחשבתו, והנה רבקה יוצאת, הנולדת לבתואל בן מלכה אשת נחור אחי אברהם, והפד על שכמה והבתולה היתה יפת מראה מאד, בתולה היתה, איש לא ידעה. ותרד אל המעון, ותמלא את כדה, ותעל. וירץ הנער לקראתה ויאמר: השקיני נא מעט מים מכדה; והיא אמרה: שמה, אדוני, ומיהרה והורידה את כדהמים על זרועה, והשקתה אותו עד אשר חדל לשתות ואמרה, וגם לגמליך אשאב מים עד אשר פלן תשתינה. ותמהר ותרגן את־כדה אל־השקת ותרגן עוד אל־הבאר לשאב ותשאב לכל־הגמלים: והאיש הנה מתבונן בה ושותק, לדעת אם הצליח יהוה את־דרךו אם־לאו. ויהי כאשר חדלו כל הגמלים לשתות, לקח האיש גומי וזהב במשקל דרךמה, ושני צמידים על ידיה, עשרה זהב משקלם, וישאל אותה ויאמר: בת מי את? הגידי נא לי, ה'יש בבית אביך מקום לנו ללון? והיא אמרה לו: בת בתואל אני, המלכה אשר ילדה לנחור. ותאמר

לו: גם תבן וגם מספוא רב עמנו, וגם מקום ללון. והאדם רצה והשתתנה ליהנה ויאמר: ברוך יהוה אלהי אדוני אברהם, אשר לא עזב את חסדו ואמתו מעם אדני, ואתי נחה יהנה אל בית אחי אדני והנערה רצה והגידה לבית אמה את הדברים האלה. ולרבקה היה אח ושמו לבן וירץ לבן אל-האיש החוצה אל-המעון: ויהי פאשר ראה את הנזמים ואת הצמידים על ידי אחתו, וכאשר שמע את דברי רבקה אחתו לאמר, ככה דבר אלי האיש, וכא אל האיש, והנה עמד על הגמלים על המעון. ויאמר לו: בא, ברוך יהוה, למה תעמד בחיץ? ואני הכינתי את הבית ומקום לגמלים. והאיש נכנס אל הבית, ופרק את הגמלים, ונתן תבן ומספוא לגמלים, ומים לרחץ את רגליו ואת רגלי האנשים אשר אתו. וישם לפניהם לחם לאכל, ויאמר: לא אכל עד דברי את-דברי. ויאמר: דבר.

ואמר: עבד אברהם אנכי. ויהנה ברוך את-אדני מאד ויגדל, ויתן-לו צאן וקור וקסף וזהב, עבדים ושפחות, גמלים וחמרים: ושרה אשת אדני ילדה בן אחד לאדני אחרי זקנתו ויתן לו את כל אשר לו והשביע אתי אדני לאמר לא תקח אשה לבני מבנות הפנענים אשר אנכי גר בארצם אבל אל בית אבי תלך ואל שבטי, ותקח אשה לבני משם. ואמרתי לאדני, פן לא תלך האשה אתי. ואמר לי: יהנה האלהים אשר התרציתי לפניו, הוא ישלח את מלאכו עמו, ויצליח את דרכי, ותקח אשה לבני משבטי ומבית אבי. אז נקי תהיה מאלתי, כי פאשר תבוא אל שבטי ולא יתנו לך, ותהיה נקי משבועתי. ובבואי היום אל המעון אמרתי, יהנה אלהי אדני אברהם, אם אתה מצליח את דרכי אשר אנכי הולך בה עמה, הנה אני עומד על מעון המים, ובנות אנשי העיר יוצאות לשאב מים, והיתה הבתולה אשר אמר אליה, השקיני נא מעט מים מפךך, ותאמר לי: גם אתה שתה, וגם לגמליה אשאב, היא האשה אשר הכין יהנה לעבדו יצחק, ובזאת אדע כי עשית חסד לאדני אברהם. ויהי בטרם סימתי לדבר בלבי, והנה רבקה יצאת וכדה על שכמה, ותרד העינה ותשאב, ואמר אליה השקיני. ומתרה הורידה את כד המים על ורועה מעצמה ואמרה: שתה אתה, וגם את גמליה אשקה. וישתה, ואת הגמלים השקמה. ושאלתי אותה ואמרתי בת מי את הגידי לי והיא אמרה בת בתואל אני בן הנחור אשר ילדה לו מלכה ואשם עליה הנזמים והצמידים על י השתפלת, השתתויתי ליהוה וברכתי את-יהוה אלהי אדוני אברהם, אשר הצליח אותי בדרך אמת לקחת את-בת אחי אדוני לבנו. אם-פן עשים אתם חסד ואמת עם אדני, ואם-לאו, הגידו לי, ואפנה על-ימין או על-שמאל.

ויען לבן ובתואל ויאמרו מיהנה יצא הדבר הזה לא נוכל דבר אליה רע או טוב הנה רבקה לפניך, קח וְלך, ותהי אשה לבן-אדניך, פאשר דבר יהוה ויהי בשמע נער אברהם את דבריהם, וישתחו ארצה ליהנה. והנער הוציא כלי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה,

ומתנות נמן לאַחיה וּלְאִמָּהּ. וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂתּוּ, הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ, וַיִּשְׁכְּבוּ. וַיָּקָם בַּבֹּקֶר וַיֹּאמֶר: שְׁלַחוּנִי וְאַלְכֶה אֶל אֲדֹנָי. וַיֹּאמְרוּ אַחִיהָ וְאִמָּהּ תִּשָּׁב הַבַּתּוּלָה עִמָּנוּ יָמִים כַּעֲשָׂרָה וְאַחֲרֵי־כֵן תֵּלֵךְ; וְהוּא אָמַר אֲלֵיהֶם: אֵל תַּעֲצְרוּ אוֹתִי, וַיְהִי הַצְּלִיחַ אֶת דְּרָכָי. שְׁלַחוּ אוֹתִי לְמַעַן אֵלֶךְ אֶל אֲדֹנָי. וְהֵם אָמְרוּ, נִקְרָא לִילְדָהּ, וְנִשְׂאָל אֶת־פִּיהָ. וַיִּקְרְאוּ לְרַבֵּקָה וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהָ: הַתְּלַכִּי עִם הָאִישׁ הַזֶּה? וַתֹּאמֶר: אֵלֶיךָ. וַיִּשְׁלַחוּ אֶת־רַבֵּקָה אַחֹתָם וְאֶת־רְכוּשָׁהּ וְאֶת־עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת־אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּבְרְכוּ אֶת רַבֵּקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אַחֲתָנוּ אַתְּ הִי לְאֵלֶיךָ רַבֵּקָה וַיִּירֶשׁ זָרְעָךְ אֶת שְׂעֵר שׁוֹנְאָיו וּמִתָּמָם רַבֵּקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ, וַתִּרְפַּכְנֶה עַל־הַגְּמָלִים, וַתֵּלַכְנָה עִם הָאִישׁ, וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת־רַבֵּקָה וַיֵּלֶךְ.

וַיִּצְחַק הֵינָה עוֹבֵר דָּרֶךְ הַמִּדְבָּר לְפִי בְּאֵר הַחַזוֹן, וְהוּא יֹשֵׁב בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר לְנֶגֶב. וַיֵּצֵא יִצְחָק לִשְׂחֹת בַּשָּׂדֶה לְפָנוֹת עָרֵב, וַיִּשְׂאָ אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא וַהֲיָה גְמָלִים בְּאִים וַתִּשְׂאָ רַבֵּקָה אֶת עֵינֶיהָ וַתִּרְאֵ אֶת יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגְּמֵל וַתֹּאמֶר לְנַעֲרָה: מִי הָאִישׁ הַזֶּה הַהֵלֶךְ בַּשָּׂדֶה לְקִרְיַתנוּ? וַיֹּאמֶר הַנַּעֲרָה: זֶה אֲדֹנָי. וְהִיא לָקְחָה אֶת הַצְּעִיר וַתִּתְכַּסֶּ. וְסֵפֶר הַנַּעֲרָה יִצְחָק אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבֵא יִצְחָק אֶל בֵּית אָמוֹ, וַיִּקַּח אֶת רַבֵּקָה, וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה, וַיֵּאֱבָדָהּ, וַיִּנָּחַם יִצְחָק עַל שָׂרָה אָמוֹ.

כה

וַיְסֹף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וַשְׂמָה קַטּוּרָה. וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־זִמְבָּרִן וְאֶת־יִעֲזֹן וְאֶת־מִדְּלָן וְאֶת־מִדְּמַיִם וְאֶת־יִסְבוּק וְאֶת־סוּיָא: וַיִּקְשֹׁן הוֹלִיד אֶת־שָׂבָא וְאֶת־דָּדִן וּבְנֵי דָדִן הָיוּ אֲשׁוּרִים וּלְטוֹשִׁים וְלְאִמִּים: וּבְנֵי מִדְּנִן גָּפֶר וְאֶפְרַח וְחַנּוּךְ וְאַבְיָדָע וְאַלְדָּגָה כְּלִיאֵלָה הָיוּ בְנֵי קַטּוּרָה: וַנִּמֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל רְכוּשָׁיו לְיִצְחָק בְּנוֹ. וְלִבְנֵי הַפִּילִגְשִׁים שָׁלוּ נָמֵן אַבְרָהָם מִתְּנוּת, וְשָׁלַח אוֹתָם מֵעַם יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדְנוֹ חַי, מִזְרָחָה אֶל אֶרֶץ הַמִּזְרָח. וְאַלְהָ שְׁנֵי חַיִּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר חַי מֵאֵת שְׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחָמֵשׁ שָׁנִים. וַיָּגֹעַ וַנִּמֵּן אַבְרָהָם בְּשִׁיבָה טוֹבָה זָקֵן וְשִׁבְעִים יָמִים וַיִּצְטַף אֶל עַמּוּי וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ יִצְחָק וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנֵיו אֶל מַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה, אֵל שָׂדֶה עֶפְרוֹן בֶּן צַחֵר הַחִתִּי, אֲשֶׁר עַל פְּנֵי מִמְרָא. אֵת הַשְּׂדֵה וְאֵת הַמַּעֲרָה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי־חִת, שֵׁם קִבְרוּ אוֹת אַבְרָהָם וְאֵת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ. וַיְהִי אַחֲרַי מוֹת אַבְרָהָם, וַיִּבְרָךְ אֱלֹהִים אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ, וַיִּשָּׁב יִצְחָק עִם־בְּאֵר לַחַי רֵאִי. וְאַלְהָ תוֹלְדוֹת יִשְׁמַעְאֵל בֶּן־אַבְרָהָם אֲשֶׁר יֵלְדָה הַגֵּר הַמִּצְרַיִת שְׂפַחַת שָׂרָה לְאַבְרָהָם וְאַלְהָ שְׂמוֹת בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל בְּשִׁמְתָם לְתוֹלְדָתָם כְּכוֹר יִשְׁמַעְאֵל נְבִיֹת וְנָדָר וְאֶדְבָּאֵל וּמִבְשָׁם וּמִסְמָא וְדוּמָה וּמִסָּה וְחַוּדָן וְחַיִּמָן וְיִטוּר וְנִפְשָׁ וְנִדְמָה אֵלָה הֵם בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל וְאַלְהָ שְׂמוֹתָם בְּאֶהְלִיָּהֶם וּבְטִירוּתֵיהֶם, שְׁנַיִם עָשָׂר נְשִׂאִם לְאַמְתָּם וְאַלְהָ שְׁנֵי

חיי ישמעאל, מאה ושלשים ושבע שנה, ויגוע וימת, ויאסף אל עמיו וישכן מקוילה עד שור אשר על פני מצרים באכה אשורה, על פני כל אחיו נפל.

ואלה תולדות יצחק בן־אברהם, אברהם הוליד את־יצחק. ויצחק הנה בן ארבעים שנה כאשר לקח את רבקה בת בתואל הארמי מארם נהרים, אחות לבן הארמי, לו לאשה. ויתסנן יצחק ליהנה על רבקה אשתו, כי עקרה היתה, וישתר לו יהנה, ומהר רבקה אשתו. ויקפצו הנלדים בתוכה, ותאמר, אם בן עתיד זה להיות לי, למה זה לי? ומלך לדרש מאת יהנה. ויאמר יהנה לה: שני גוים בבטנה הם, ושני לאמים ממעיך יפרדו, ולאם מלאם יאמן, ורב יעבד צעיר. וימלאו ימיה ללדת, והנה תומים בבטנה. ויצא הבכור אדמוני, פלו פאדרת שער, ויקראו שמו עשו. ואחרי כן יצא אחיו, וידו אוחזת בעקב עשו, ויקרא את שמו יעקב. ויצחק הנה בן ששים שנה כאשר ילדה אותם רבקה. ויגדלו הנערים, ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה, ויעקב איש תם יושב אהלים. ויאהב יצחק את־עשו כי ציד בפיו, ורבקה אהבת את־יעקב

ויעקב בשל נזיד, ועשו בא מן השדה עיף. ויאמר עשו ליעקב: הלעיטני נא מן הנזיד האדם הנה, כי עיף אנכי. על בן נקרא שמו אדום. ויאמר יעקב לעשו, מכרה לי היום את־בכרתך. ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי הבכרה ויאמר לו יעקב: השבעה לי היום. וישבע לו, וימכר עשו את־הבכרה ליעקב. ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים, ויאכל וישת, ויקם וילך, ויבז עשו את הבכרה.

כו

ויהי רעב בארץ, מלבד הרעב הראשון אשר הנה בימי אברהם, וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים גררה. וברא אליו יהנה ויאמר אל תרד מצרימה שכן בארץ אשר אמר אליך וגור בארץ הזאת, ואהיה עמך ואברכך, כי לך ולנרעה אתן את כל הארץ הזאת, והקימתה את שובעתי אשר נשבעתי לאברהם אביה. והרביתי את נרעה ככוכבי השמים, ונתתי לנרעה את פליהארץ הזאת, והתברכו בנרעה כל גוים הארץ עקב אשר שמע אברהם אביה בקולי וישמר משמרת, מצותי וחקותי ותורתִי וישב יצחק בגרר. וישאלו אנשי המקום על רבקה אשתו, ויאמר, אחתי היא, כי פחד לומר, אשתי היא, פן יהרגו אתו אנשי המקום על רבקה, כי גפת מראה היתה. ויהי רבי־ימים שם, וישקף אבימלך מלך גרר בעד החלון, וירא את־יצחק מצחק עם רבקה אשתו. ויקרא אבימלך ליצחק ויאמר אליו האמנם אשתך היא מדוע אמרת אחתי היא ויאמר יצחק אליו אמרתִי פן אמות בגללה ויאמר לו

אבימלך: מה זאת עשית לנו? כמעט שכב מישהו מעמי עם אשתך, והיית מביא עלינו בורות. ויצוה אבימלך את־כל־העם לאמר: כל־הנוגע באיש הנה ובאשתו מות יומת. ויזרע יצחק בארץ ההיא, וימצא בשנה ההיא מאה שערים, ויברכהו יהוה. והורם האיש, ומתקדם גדול הנה, עד אשר גדול הנה מאד. ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבדה רבה, ויזנאו אתו הפלשתים. וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אביו סתמו אותן הפלשתים וימלאו אותן עפר. ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד. וילך משם יצחק, ויסן בנחל גרר, וישב שם.

ושוב חפר יצחק את בארות המים אשר חפרו עבדי אברהם אביו, ואשר סתמום פלשתים אחרי מות אברהם אביו, ויקרא להן שמות אחרים אשר קרא להן אביו ויחפרו גערי יצחק בעמק גרר וימצאו שם באר מים חיים וילחמו רועי גרר עם רועי יצחק, ואמרו שלקחם המים, ויקראו שם הבאר עולה, כי עשקו אותו. והסיע משם, חפר באר אחרת, ורבו גם על ההיא, וקרא את־שמה איבה. ויסע משם ויחפר באר אחרת, ולא רבו עליה, ויקרא שמה רחבות לאמר, כי עתה הרחייב יהוה לנו והגדיל אותנו על הארץ.

ויעל משם אל באר שבע. ויבא אליו יהוה בלילה ההוא ויאמר: אנכי אליה אברהם אביה, אל תירא, כי עמך אנכי, וברכתיה והרביתי את זרעך בעבור אברהם אביה. ויבן שם מזבח, ויקרא בשם יהוה, ויט שם את־אֵהלו, ויחפרו שם עבדי יצחק באר בנחל גרר ואבימלך הלך אליו מגרר, ואחזת מרעהו, ופיכל שר־צבאו ויאמר אליהם יצחק, למה זה באתם אלי? ואתם שנאתם אתי ושלחתם אתי מאתכם. והם אמרו: ראה ראינו כי הנה יהוה עמך, ואמרנו הנה נא אלה בינינו ובינך, ונכרתה עמך ברית. לא לעשות עמנו רע, כאשר לא תיעבנו אותך אנחנו, וכאשר נהגנו אליך בטוב, ושלחנו אותך בשלום, ועתה מבורך אתה עלי־ידי יהוה ונעשה לך מלטה, ויאכלו וישתו. ויקומו בבקר וישבע איש לרעהו, וישלח אותם יצחק, וילכו מאתו בשלום ויהי ביום ההוא, ויבאו גערי יצחק ויגידו לו על הבאר אשר חפרו, ויאמרו, לא מצאנו מים. וקרא לו שבועה, על כן קרא שם לעיר ההיא באר שבע, עד היום הנה.

ויהי עשו בן ארבעים שנה ויקח אשה את־יהודית בת בארי החתי ואת־בשמת בת אילון החתי: והיו מריבות ליצחק ולרבקה:

ויהי אחרי הזמין יצחק ותכנינה עיניו מראות ויקרא לעשו בנו הגדול ויאמר אליו בני ויאמר הנני: ויאמר הנה זקנתי ולא ידעתי את־יום מותי ועתה קח נא את־פלתי, את־אשפתך ואת־קשתך, וצא השדה וצודה לי ציד. ועשה לי מטעמים כאשר אני אוהב, והבא לי למען אכל, למען תברכה נפשי בטרם אמות. וברכה שמעה את יצחק מדבר אל עשו בנו, ועשו הלך אל המישור לצוד ציד לאביו וברכה אמרה אל יעקב בנה הקטן, הנה, שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר, הבא לי ציד ועשה לי מעדנים, כדי שאכל ואברכה לפני הנה לפני מותי. ועתה בני, שמע לי, כאשר אני מצוה אותך וְלֹךְ אֶל הַצֹּאן, קח לי משום שני גדדים רכים וטובים, ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אוהב. והבאת לאביך ואכל, למען יברכה אביך לפני מותו. ויאמר יעקב אל־ברכה אמו, הנה עשו אחי איש שער, ואנכי איש חלק. פן ימששני אבי והייתי בעיניו כמתעתע, והבאתי עלי־עצמי קללה ולא ברכה. ותאמר לו אמו עלי קללתך בני רק שמע בקולי וְלֹךְ הַבֵּא לי וְיִלֶּךְ וַיִּקַּח וַיָּבֵא לאמו, ותעש אמו מעדנים כאשר אהב אביו

ותקח רבקה את־שמלת עשו בנה הגדול הטובה אשר היתה אתה בבית ותלכש את־יעקב בנה הקטן. ואת־עורות הגדיים שמה על־זרועתיו ועל חלקת צוארו: ותתן את המטעמים ואת הלחם אשר עשתה ביד יעקב בנה והביא לאביו ואמר: אבי. והוא אמר: הנני, מי אתה, בני? ויאמר יעקב אל־אביו אנכי עשו בִּכְרֶךָ עשיתי כאשר דברת אלי קום שֵׁב וְאָכַל מִצִּידִי למען תברכני נפשו ויאמר יצחק לבנו מה־זה אשר מהרת למצא בני ויאמר אשר הודמן הנה אל־ידי לפני ויאמר יצחק אל־יעקב גִּשְׁה־נָּא אלי ואמשך בני האמה זה בני עשו אמ־לא: ויגש יעקב אל־יצחק אביו, וימששֵׁהוּ, ויאמר: הקול קול יעקב, והזדים ידי עשו. ולא הפירו, כי היו ידיו כנדי עשו אחיו שעירות, ויברכהו ויאמר האמה זה בני עשו ויאמר אני ויאמר: הגש לי ואכלה מצידך, בני, למען תברכה נפשי. ויגש לו ויאכל, ויבא לו יין וישת. ויאמר לו יצחק אביו גִּשְׁה־נָּא אלי וישקה־לי בני: ויגש וישק לו, וירח את ריח בגדיו, ויברכהו, ויאמר, הנה ריח בני כריח שדה אשר ברכו הנה ויטמ־לֶךְ הָאֱלֹהִים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירוש: ויעבדוה גוים, וישתחוו לה שָׂרִים, והנה אדון לאחיה, וישתחוו לה בני אביה, המסקלה ארויר, והמברכה ברוד.

ויהי אחרי שהפסיק יצחק לברך את־יעקב בנו, ויהי כאשר יצא יעקב מלפני יצחק אביו, ועשו אחיו בא מו־הציד ויעש גם הוא מעדנים ויבא לאביו ויאמר לאביו יקם אבי ויאכל מציד בנו למען תברכני נפשו ויאמר לו יצחק אביו: מי אתה? והוא אמר: אני בנה בכורה עשו. ויחַרד יצחק תרדה גדולה עד מאד, ויאמר: מי אפוא הצד ציד ויבא לי, ואכל מכל בטרם בואה, ואברכהו, וגם ברוד הנה. ויהי כאשר שמע עשו את דברי אביו יצחק,

ויצעק צעקע גדולה ומרה מאד, ויאמר, ברכני גם-אני אבי. ויאמר לו בא אחיד בברכה ויסקח את-ברכתה ויאמר בצדק נקרא שמו יעקב כי יעקבני הנה זה פעמים את ברכתי לקח ועתה לקח את ברכתי ויאמר עשו לאביו הלא השארתי לי ברכה אבי ויען יצחק ויאמר לעשו: הן אדון שמתיי לך, ואת כל אחיו נמתי לו לעבדים, ודגן וזון סמכותיו, ולך אפוא מה אעשה, בני? ויאמר עשו אל אביו הברכה אחת היא לה אבי ברכני גם אני אבי וידכא יצחק ויעקב עשו בקולו ויבך: ונפרד, ויצחק אביו אמר לו: הנה, משמנות הארץ יהיה מושבך, ומטל השמים מלמעלה. ועל חרבך תחנה ואת אחיד מעבד ונהה כפאשר תריד ומתיר את עלו מעל צנארה

וישטם עשו את-יעקב על-דבר הברכה אשר ברכו אביו, ויאמר עשו בלבו: יקרבו ימי אבל אבי, ואהרנה את-יעקב אחי. ויגד לרבקה את דברי עשו בנה הבכור, ותשלח ותקרא ליעקב בנה הצעיר, ותאמר לו, הנה עשו אחיד מאים עליך להרג אותך ועתה בני, שמע בקולי, וקום ברח לך אל ארם נהרים אל לבן אחי חרנה. ושכון עמו ימים אחדים עד שוב החמה ואת-חרון אחיד ממה, וישכח אשר עשית לו, ושלחתי ואשלח אותך משם, פן אשכל משניכם ביום אחד: ותאמר רבקה אל-יצחק קצתי בחיי מפני בנות בני-חת אמ-יסקח יעקב אשר משמנות הארץ הזאת למה לי חיים

כח

ויקרא יצחק את-יעקב ויברך אותו ויצוהו לאמר לא תקח אשה מבנות הכנעני קום ברח אל מסופוטמנה, אל בית בתואל אבי אמך, וקח לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך. ואלהי יברכה ויגדילך ויברכה אותך והיית לקהל עמים ויתן לך את ברכת אברהם אבי, לך ולזרעך אחריה, לרשת את ארץ מגוריך, אשר נתן אלהים לאברהם. וישלח יצחק את-יעקב, וילך ארם נהרימה אל-לבן בן-בתואל הארמי, אחי רבקה אם יעקב ועשו.

והנה עשו ראה כי ברח יצחק את-יעקב ושלח אותו אל-מסופוטמיה של ארם לקחת לו אשה משם, בברכו אותו, וצוה עליו לאמר: לא תקח אשה מבנות הכנענים. ויעקב שמע לאביו ולאמו, והלך אל מסופוטמיה של ארם. וירא גם עשו כי רעות הן בנות כנען בעיני יצחק אביו וילך עשו אל ישמעאל, ויסקח את מחלת בת ישמעאל בן אברהם, אחות נביו, אל נשיו לאשה.

ויצא יעקב מבאר שבע וילך תרנה. ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש, ויחח מאבני המקום וישם מראשתיו, וישכב במקום ההוא. ויחלם והנה סלם מצב בארץ אשר ראשו מגיע השמימה, והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו. ויהיה נצב עליה, ויאמר, אנכי אלהי אברהם אביה ואלהי יצחק, אל תירא, הארץ אשר אתה שכב עליה, לה אתננה ולרעה. והנה זרעה כחול הארץ, ופרצת ימה ודרומה וצפונה וקדמה, ונברכו בך כל משפחות הארץ ונברעה. והנה אנכי עמך ושמרתיה בכל הדרך אשר תלך והשבתיה אל האדמה הזאת כי לא אעזבה עד אשר אם עשיתי את כל אשר דברתי לך וייוון יעקב משנתו ויאמר: אכן יש ה במקום הזה, ואנכי לא ידעתי. ויירא ויאמר: מה-נורא המקום הזה! אין זה כי א-בית אלהים, וזאת שער השמים. ויגם יעקב בבקר ויחח את האבן אשר שם שם מראשתיו, וישם אתה מצבה, ויצק שמן על ראשה. ויגרא את-שם המקום ההוא בית-אל, ואולם לזו היה שם העיר לפנים. וידר יעקב נדר לאמר: אם יהיה יהוה האלהים עמדי וישמרני בדרך הזאת אשר אנכי הולך, ויטן לי לחם לאכל ובגד ללבש, וישיב אותי בשלום אל בית אבי, והיה יהוה לי לאלהים. והאבן הזאת אשר הקימותי מצבה תהיה לי בית אלהים, וכל אשר תמו-לי, עשר אעשרנו לך.

כט

וישא יעקב את רגליו וילך ארצה בני קדם, אל לבן בן בתואל הארמי, אחי רבקה אם יעקב ועשו וירא והנה באר בשדה, ושם שלשה עדרי צאן רבצים עליה, כי מן הבאר היא השקו את העדרים, ואבן גדולה על פי הבאר. ונאספו שמה כל העדרים, וגללו את האבן מעל פי הבאר, והשקו את הצאן, והשיבו את האבן על פי הבאר אל מקומה. ויאמר אליהם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו מתרן אגננו ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור ויאמרו ידענו ויאמר להם הבריא הוא ויאמרו בריא והנה רחל בתו באה עם הצאן ויאמר יעקב: עוד היום גדול, טרם עת לאסוף את-המקנה. השקו את-הצאן, לכו ורעו. והם אמרו, לא נוכל, עד אשר נאספו כל הרעים, ויגלו את האבן מעל פי הבאר, והשקינו את הצאן. עודנו מדבר אליהם, והנה רחל בת לבן באה עם צאן אביה, כי היא רעתה את צאן אביה. והיה כאשר ראה יעקב את-רחל בת-לבן אחי אמו ואת-צאן לבן אחי אמו, ויגש יעקב ויגל את-האבן מעל פי הבאר, וישק את-צאן לבן אחי אמו. וישק יעקב את-רחל, וישא את-קולו ויבך. ויגד לרחל כי אחי אביה הוא וכי בן-רבקה הוא, ותרץ ותגד לאביה את-הדברים האלה. והיה כאשר שמע לבן את שם יעקב בן אחותו, רץ לקראתו, ויחבק אתו וינשק לו, ויביאהו אל ביתו, ויספר ללבן את כל הדברים האלה. ויאמר לו לבן מעצמותי ומבשרי אתה והי עמו חדש ימים:

ויאמר לָכוּ לַעֲקֹב כִּי אָחִי אַתָּה לֹא תַעֲבֹדַנִי חַנּוּם הַגִּידָה לִי מַה מִשְׁפָּרְתָּהּ: וּלְכוּ הָיוּ שְׁתֵּי בָנוֹת, שֵׁם הַגְּדוּלָה לְאָה וְשֵׁם הַקְּטָנָה רַחֵל. וְהַעֲיִינִים שָׁל לְאָה חַלְשׁוֹת, וְרַחֵל הָיְתָה יִפְתָּתָאֵר וַיִּפֹּת מִרְאָה מְאֹד. וַיֵּאָהֵב יַעֲקֹב אֶת־רַחֵל, וַיֹּאמֶר: אֲעַבְדֶּךָ שִׁבְעַ שָׁנִים בְּעַד רַחֵל בַּתֵּךְ הַקְּטָנָה. וַיֹּאמֶר לוֹ לָכוּ טוֹב תַּת אֹתָהּ לְךָ מֵאֲשֶׁר תַּת אֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר שָׁכֹן עִמִּי וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּעַד רַחֵל שִׁבְעַ שָׁנִים, וַיְהִי בַעֲיָוִי כְּנִימִים אַחֲדִים בְּאַהֲבָתוֹ אֹתָהּ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְלָכוּ: תַּן לִי אֵת אִשְׁתִּי, כִּי מָלְאוּ הַיָּמִים, כְּדֵי שְׂאֵבוֹא אֵלַיָּהּ. וַיֹּאסֶף לָכוּ אֵת כָּל אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁמָה וַיְהִי עָרֵב, וְלָקַח אֵת לְאָה בַתּוֹ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵל יַעֲקֹב, וַיָּבֵא אֵלַיָּהּ יַעֲקֹב. וְלָכוּ וַתֵּן לְלָאָה בַתּוֹ אֶת־זֶלְפָּה שִׁפְחָתוֹ לָהּ לְשִׁפְחָה וַיְהִי בְבִקְרָא, וְהִנֵּה הִיא לְאָה. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֵל לָכוּ: מַה זֹּאת עֲשִׂיתָ לִּי? הֲלֹא עַל רַחֵל עֲבַדְתִּי עֶמְקָךְ? וְלָמָּה רַמִּיתְנִי? וַיַּעַן לָכוּ לֹא כִּן בְּמִקְוֵמִנִי לַתֵּת הַצְּעִירָה לְפָנֶי הַבְּכִירָה. שְׁלֵם אָכֵן אֶת־שְׂבוּעַתְּ, זֹאת, וְאַתְּנָה לְךָ גַם אֶת־זֹאת תַּחַת הַעֲבֹדָה אֲשֶׁר תַּעֲבֹד עִמָּדִי עוֹד שִׁבְעַ שָׁנִים אַחֲרוֹת. וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן, וַיִּמְלֵא אֶת־שְׂבוּעַתְּ, זֹאת, וַיִּתְּנוּ־לוֹ לָכוּ אֶת־רַחֵל בַתּוֹ לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּן לָכוּ לְבַתּוֹ בְּלָקָה אֵת שִׁפְחָתוֹ, לָהּ לְשִׁפְחָה. וַיָּבֵא אֵל רַחֵל, וַיֵּאָהֵב אֵת רַחֵל יוֹתֵר מִלְּאָה, וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ שִׁבְעַ שָׁנִים אַחֲרוֹת

וַיֵּרָא יְהוָה הָאֱלֹהִים כִּי שָׁנְאוֹהָ לְאָה, וַיִּפְתַּח אֶת־רַחֲמָהּ, וְרַחֵל הָיְתָה עֲקָרָה. וַתַּהַר לְאָה וַתֵּלֵד בֶּן לַיַּעֲקֹב, וַתִּקְרָא אֵת שְׁמוֹ רְאוּבֵן לֵאמֹר, כִּי רָאָה יְהוָה בַּעֲיָוִי וַתֵּן לוֹ בֶּן, וַעֲמָה יֵאָהֲבֵנִי אִישִׁי. וַתַּהַר שׁוֹב וַתֵּלֵד בֶּן שְׁנֵי לַיַּעֲקֹב, וַתֹּאמֶר: כִּי שָׁמַע יְהוָה כִּי שָׁנְאוֹהָ אֲנֹכִי, וַיִּתֵּן לִי גַם אֶת־זֵה. וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שְׁמַעוֹן. וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֵד בֶּן וַתֹּאמֶר: עֲמָה הַפַּעַם יִלְוֵה אִישִׁי אֵלַי, כִּי יִלְדְתִי לוֹ שְׁלֹשָׁה בָנִים. עַל כֵּן קָרָא אֵת שְׁמוֹ לְוִי. וְהָרְתָה עוֹד וַתֵּלֵד בֶּן, וַתֹּאמֶר: עֲמָה עוֹד זֹאת אוֹדָה לַיהוָה. עַל כֵּן קָרָא אֵת שְׁמוֹ יְהוּדָה, וַתַּעֲמֵד מְלֻדָּת.

ל

וַתֵּרָא רַחֵל כִּי לֹא יִלְדָה לַיַּעֲקֹב, וַתִּקְנֵא רַחֵל בְּאַחֻזָּתָהּ, וַתֹּאמֶר לַיַּעֲקֹב: תֵּנֶה לִי בָנִים, וְאִם אֵין אֲמוֹת אֵנִי. וַיַּכְעַס יַעֲקֹב עַל רַחֵל וַיֹּאמֶר לָהּ הַתַּחַת אֱלֹהִים אֲנֹכִי אֲשֶׁר מָנַע מִמֶּךָ פְּרִי כִסֵּו וַתֹּאמֶר רַחֵל לַיַּעֲקֹב הִנֵּה שִׁפְחָתִי בְלָקָה בֵּא אֵלַיָּהּ וַתֵּלֵד עַל בְּרַכִּי וַאֲבִנָּה גַם אֲנֹכִי מִמֶּנָּה וַתִּתֵּן לוֹ אֶת־בְּלָקָה שִׁפְחָתָהּ לְאִשָּׁה, וַיָּבֵא אֵלַיָּהּ יַעֲקֹב. וַתַּהַר בְּלָקָה שִׁפְחַת רַחֵל וַתֵּלֵד לַיַּעֲקֹב בֶּן: וַתֹּאמֶר רַחֵל דְּנַנִּי אֱלֹהִים וְגַם שָׁמַע בְּקוֹלִי וַיִּתְּנֵה לִי בֶן עַל־כֵּן קָרָא אֵת שְׁמוֹ דָּן וְהָרְתָה עוֹד בְּלָקָה שִׁפְחַת רַחֵל, וַתֵּלֵד בֶּן שְׁנֵי לַיַּעֲקֹב. וַתֹּאמֶר רַחֵל, גָּצַבְק לִי הָאֱלֹהִים וַנִּצְבַּקְתִּי עִם אַחֻזָּתִי וַיְכַלְתִּי, וַתִּקְרָא אֵת שְׁמוֹ נַפְתָּלִי. וַתֵּרָא לְאָה כִּי עֲמָדָה מְלֻדָּת, וַתִּקַּח אֶת־זֶלְפָּה שִׁפְחָתָהּ וַתִּתֵּן אֵתָהּ לַיַּעֲקֹב לְאִשָּׁה, וַיָּבֵא אֵלַיָּהּ. וַתַּהַר זֶלְפָּה שִׁפְחַת לְאָה, וַתֵּלֵד לַיַּעֲקֹב בֶּן. וַתֹּאמֶר לְאָה בְּמִזְל וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גָּד: וַתַּהַר עוֹד זֶלְפָּה שִׁפְחַת לְאָה וַתֵּלֵד לַיַּעֲקֹב בֶּן שְׁנֵי: וַתֹּאמֶר

לאה מאשרת אני כי יאשרוני הנשים ותקרא את־שמו אשר: וילך ראובן בימי קציר חטים ומצא דודאים בשדה, וכבא אתם אל לאה אמו. ותאמר רחל אל לאה אחותה, תני נא לי מדודאי בנה. ותאמר לאה: הלא די לך פי לקחת את אישי? הגם את דודאי בני תקחי? ותאמר רחל: לא כן, ושכב עמך הלילה הזה תחת דודאי בנה. ויפנס יעקב מן השדה בערב, ומצא לאה לקראתו, ותאמר, אלי תבוא היום, כי שכרתי אותך תחת דודאי בני, וישכב עמך בלילה ההוא. וישמע אלהים אל־לאה ותהר ותלד ליעקב בן חמישי ותאמר לאה: נתן לי האלהים את־שכרי, תחת אשר נתתי את־שפחתי לאישי. ותקרא את־שמו יששכר, אשר הוא שָׁכַר. והרמה עוד לאה, ותלד בן ששי ליעקב. ותאמר לאה נתן האלהים לי מתנה טובה בעת הזאת, עמה יבחר בי אישי, כי ילדתי לו ששה בנים, ותקרא את שמו זבולון. ואחר כך ילדה בת, וקרא את שמה דינה. ויזכר אלהים את־רחל, וישמע אליה אלהים, ויפתח את־רחמה. והרה ותלד ליעקב בן, ותאמר רחל: הסיר אלהי את־טרפתי. ותקרא את שמו יוסף לאמר יסוף אלהים לי בן אחר.

ויהי כאשר ילדה רחל את־יוסף, אמר יעקב אל־לְבָן: שלחני ואלכה אל־מקומי ולאצרי: השב את נשי ואת ילדי אשר עבדתי לך בעדם, למען אלכה, כי אתה יודע את העבדות אשר עבדתי לך. ויאמר אליו לְבָן אם־נָא מצאתי חן בעיניך נחשתי כי ברכני האלהים בגללה פרט את שכרה אלי, ואתן. ויאמר יעקב, אתה יודע את אשר עבדתי לך, ואת כל אשר הנה מקנה אתי מעט פי הנה אשר לך לפני, וירבה לרב, וירבה יהנה האלהים ברגלי. ועתה, מתי אעשה גם אנכי לי בית? ויאמר לו לְבָן מה אתן לך ויאמר לו יעקב לא תמן לי מאומה אם תעשה לי את הדבר הזה שוב ארעה את צאנך ואשמרם יעבר כל צאנך היום, והבדל משם כל שיה חום בפכשים וכל מגמר ונקוד בעזים, ויהנה לי לשכר. ומענה לי צדקתי ביום המתרת, כי הוא שכרי לפניך, כל אשר אם לא יהנה נקוד ונמר בעזים, וחום בפכשים, גנוב יהנה אצלי. ויאמר לו לְבָן יהי כדברך ויבדל ביום ההוא את־התנישים הנקדים והטלאים ואת פליהעזים הנקודות והטלאות וכל אשר־הנה חום בפכשים וכל אשר־הנה לְבָן בהם ויתן בידי־בניו: וישם דָּרָד שלשת ימים ביניהם ובין יעקב, ויעקב רעה את צאן לְבָן הנשארות. וישח לו יעקב מטה לבנה טרי ואגוזי וערמון, ויקלף אותם יעקב קלפות לבנות, ובהפשטו את הטרי, נראה על המטות הלְבָן אשר קלף, מגמר. והניח את־המקלות אשר קילף בשקתות משקי המים, למען כאשר תבואנה הצאן לשתות לפני המקלות, בבואן לשתות, ייחמו הצאן אל־המקלות: ויחמו הצאן אל המקלות, ותלדנה הצאן לבנות ונקודות וטלאות ואפרות נקודות. ואת־הפכשים הבדיל יעקב, ויעמד לפני הצאן איל מגוד וכל־נקוד בפכשים, ויבדל לו עדרים לבדו, ולא ערב אתם אל־צאן לְבָן: ויהי בזמן אשר היו הצאן מתעברות, שם יעקב את־המקלות לפני הצאן ברהטים, למען תעברנה לפי

המקלות. פאָשר הָיוּ הַצָּאן יוֹלְדוֹת, לֹא שָׁם, וַיְהִי הַחֲסֵר־סִימָן לָלֶכֶן, וְהַבְּעַל־סִימָן לִיעֹקֵב וְהָאִישׁ הַעֲשִׂיר מֵאָדָּמָד, וַיְהִי לוֹ צֹאן רַבּוֹת וַיִּקְרַר וַיַּעֲבִידם וַיִּשְׁפָּחוּת וַיִּגְמְלִים וַחֲמָרִים.

לא

וַיַּעֲקֹב שָׁמַע אֶת דְּבָרֵי בְנֵי לֶכֶן הַחֲמָרִים לָקַח יַעֲקֹב אֶת כָּל אֲשֶׁר לְאֶבְיָנוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאֶבְיָנוּ עָשָׂה אֶת כָּל הַכְּבוֹד הַזֶּה וַיֵּרָא יַעֲקֹב אֶת פְּנֵי לֶכֶן, וְהָיָה אֵינָנו אֵלָיו פְּתוּמֹל שְׁלֹשׁוֹם. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יַעֲקֹב שׁוּב אֶל־אֶרֶץ אָבִיךָ וְאֶל־מוֹלְדֹתֶיךָ וְאֶהְיֶה עִמָּךְ וְשָׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְלֵאָה וּלְרַחֵל אֶל־הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר־הָיוּ שָׁם הַצָּאן וַיֹּאמֶר לָהֶן רֹאֵה אֲנֹכִי אֶת פְּנֵי אֶבְיָנוּ כִּי אֵינָנו אֵלָי פְּתוּמֹל שְׁלֹשׁוֹם וְאֵלֵהִי אֲבִי הַזֶּה עִמִּי וְאִתָּן יוֹדְעוֹת כִּי בְּכָל פְּחִי עֲבַדְתִּי אֶת אֶבְיָנוּם. וְאֶבְיָנוּם רָמָה אוֹתִי וְהִתְלַיְתִי אֶת שְׂכָרִי עֲשֹׂר פְּעֻמִּים, וְלֹא נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים לְהִרְעֵ לִי. אִם כִּכָּהֵן יֹאמֶר, הַגְּמָדִים יְהִיָה שְׂכָרְךָ, וַיִּלְדוּ כָּל־הַצָּאן גְּמָדִים, וְאִם יֹאמֶר, הַלְּבָנִים יְהִיָה שְׂכָרְךָ, וַיִּלְדוּ כָּל־הַצָּאן לְבָנִים. וְהָאֱלֹהִים לָקַח אֶת כָּל מִקְנֵה אֶבְיָנוּם וְנָתַן לִי אוֹתָם. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִתְעַבְּרוּ הַצָּאן בַּכֶּטֶן, וַרְאִיתִי בַּעֲיֵנִי בַחֲלוֹם, וְהָיָה הַתְּלִישִׁים וְהָאֵילִים עוֹלִים עַל הַצָּאן וְעַל הַעֲזִים, לְבָנִים וּבְנֵי־גִידִים וְאֶפְרַיִם גְּמָשִׁים. וַיֹּאמֶר אֵלָי מִלֵּאָה הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם יַעֲקֹב וַאֲמַר מֵהַזֶּה וְאֹמַר, הִבֵּט בְּעֵינֶיךָ וּרְאֵה אֶת־הַתְּלִישִׁים וְאֶת־הָאֵילִים הַעֲלִים עַל־הַצָּאן וְעַל־הַעֲזִים, מִגְּמָרִים וּבְנֵי־גִידִים וְאֶפְרַיִם גְּמָדִים, כִּי רְאִיתִי אֶת כָּל־אֲשֶׁר לֶכֶן עָשָׂה לָךְ. אֲנֹכִי הָאֱלֹהִים הַנִּרְאָה אֵלֶיךָ בַּמְקוֹם אֱלֹהִים, אֲשֶׁר מִשְׁחַתֵּ לִי שָׁם מִצְבֵּה וּבְנֵי־גִידִים לִי שָׁם גִּידִים. וְעַתָּה כּוֹס וְצֹא מִן הָאֶרֶץ הַזֹּאת, וְלֶךְ אֶל אֶרֶץ מוֹלְדֹתֶיךָ, וְאֶהְיֶה עִמָּךְ. וַתַּעַן רַחֵל וְלֵאָה וַתֹּאמְרָנָה לוֹ הַעוֹד לָנוּ חֵלֶק וְנַחֲלָה בְּבֵית אֶבְיָנוּ הַלֵּא בְּנֵי־רִיחַת נִחְשָׁבְנוּ לוֹ כִּי מְכַר אֲתָנוּ וְגַם אָכַל אֶת־כֶּסֶפְנוּ כָּל הַעֲשֹׂר וְהַכְּבוֹד אֲשֶׁר לָקַח הָאֱלֹהִים מֵאֶבְיָנוּ לָנוּ יְהִיָה וְלִגְלִדֵּינוּ. וְעַתָּה, כָּל אֲשֶׁר אָמַר לָךְ הָאֱלֹהִים עָשָׂה. וַיִּקַּח יַעֲקֹב וַיִּקַּח אֶת־נְשָׁיו וְאֶת־לְדָוֵיו עַל־הַגְּמָלִים וַיּוֹלְךָ אֶת־כָּל־הַנְּכֹסִים שְׁלוֹ וְאֶת־כָּל־הַמַּטְלֵטְלִין שְׁלוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּמִסּוֹפּוֹטִמְיָה וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר לוֹ, לְלֶכֶת אֶל־יַעֲקֹב אֶבְיָנוּ אֶל־אֶרֶץ כְּנָעַן: וְלֶכֶן הִלָּךְ לְגֹזֵז אֶת צֹאנוֹ, וְרַחֵל גָּנְבָה אֶת תְּרַפִּים שֶׁל אֶבְיָנָה. וַיַּעֲקֹב הִסְתִּיר מִלֶּכֶן הָאֶרְמִי, לְבַלְתִּי הַגִּיד לוֹ כִּי בֹרַח הוּא. וַיִּבְרַח הוּא וְכָל אֲשֶׁר לוֹ, וַיַּעֲבֵר אֶת הַנֶּהָר, וַיִּשָּׂם פָּנָיו הַר הַגִּלְעָד. וַיֵּצֵד לְלֶכֶן הָאֶרְמִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב. וְלָקַח אֶת אֲחִיו עִמּוֹ, רֹדֵף אֲחֵרָיו דֹּרֵף שְׁבַעֲתַיִם, וְהַשִּׁיגוּ בְּהַר הַגִּלְעָד. וַיָּבֵא הָאֱלֹהִים אֶל לֶכֶן הָאֶרְמִי בַחֲלוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן תִּדְבַּר עִם יַעֲקֹב רָעָה וְהַשִּׁיג לָכֵן אֶת־יַעֲקֹב, וַיַּעֲקֹב נָטָה אֶת־אָזְנוֹ בְּהַר, וְלֶכֶן הִעֲמִיד אֶת־אֲחִיו בְּהַר גִּלְעָד: וַיֹּאמֶר לֶכֶן לִיעֲקֹב מָה עָשִׂיתָ לָמָּה בִּסְתֵר בְּרַחַת וּגְנַבְתָּ אֹתִי וַתּוֹלֵךְ אֶת בְּנוֹתֵי כְּשָׁבוֹיּוֹת חֲרִב וְאִם הַגְּדַתְּ לִי, הִיִּיתִי מְשַׁלַּח אוֹתְךָ בְּשִׁמְחָה וּבְמוֹסִיקָה וּבְחַתְּמִים וּבְכַנּוֹר. וְלֹא נִחְשָׁבְתִי רָאוּי לְנַשֵּׁק אֶת־לְדִי וְאֶת־בְּנוֹתֵי, וְעַתָּה בְּאֹנֶלֶת עָשִׂיתָ. וְעַתָּה חֲזָקָה יָדִי לְהִרְעֵ לָךְ, וְאֵלֵהִי אֲבִיךָ אֶתְמוֹל אָמַר אֵלָי לֹא־אֵמַר: הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן תִּדְבַּר עִם יַעֲקֹב רָעָה. עַתָּה אֵז

הלכתם, כי בתאונה התאווית ללכת אל בית אביד, למה גנבתם את אלהי? ויען יעקב ויאמר ללבו, כי גראתי, אמרתי כי פן תקח את בנותיך ממני ואת כל אשר לי. ויאמר יעקב: עם אשר תמצא את-אלהיך לא יחיה לפני אחינו, הכר מה יש עמי משלך וקח. ולא הכיר עמו מאימה, ויעקב לא ידע כי רחל אשתו גנבה אותם. ולבו נכנס וחפש בבית לאה, ולא מצא, ויצא מבית לאה, וחפש את בית יעקב, ובבית שתי השפחות, ולא מצא, ונכנס גם אל בית רחל. ורחל לקחה את התרפים ותשם אותם בשקי הגמל ותשב עליהם ותאמר לאביה, אליכבד בעיני אדני כי לא אוכל לקום מפניך, כי דרך נשים לי. ויחפש לבו בכל-הבית ולא מצא את-התרפים. וירגז יעקב וילחם עם לבו, ויען יעקב ויאמר ללבו, מה עוני ומה חטאתי כי רדפת אחרי וכי חפשת את כל כלי ביתי; מה מצאת מפל כלי ביתי; שים פאן לפני אהיך ואחי, ויזכחו בין שנינו. אלה עשרים שנה אני עמר, הצאן שלך והעזים שלך לא שכלו, ואילי צאנך לא אכלתי. טרפה לא הבאתי לך, אנכי אשלמנה מידי, גנבת יום וגנבת לילה הייתי ביום נשרף בהם ובקרח בלילה וסרה שנתי מעיני זה עשרים שנה אנכי בביתך, עבדתך ארבע עשרה שנה בשמי בנותיך ושש שנים בצאנך, ומחלף את-משפחתי עשר פעמים. אלמלא אלהי אבי אברהם ופחד יצחק היה לי, עכשיו ריקם היית משלח אותי. את עניי ואת יגיע כפי ראה אלהים, והוכיח אותך אתמול.

ויען לבו ויאמר ליעקב הבנות בנותי הנה והבנים בני והצאן צאני וכל אשר אתה רואה לי הוא ולבנותי מה אעשה להן היום או לבניהן אשר ילדו ועמה בא נכרמה ברית אני ואתה, ותהיה לעדות ביני ובינך, ויאמר אליו, הנה אין איש עמנו, ראה האלהים עד ביני ובינך. ויעקב לקח אבן והקים אותה מצבה. ויאמר יעקב לאחיו אספו אבנים ויספו אבנים ויעשו גל ויאכלו שם על הגל ויאמר לו לבן הגל הנה מעיד ביני ובינך היום ולבו קרא לו גל העדות, ויעקב קרא לו גל עד. ויאמר לבן ליעקב: הנה הגל הנה והמצבה אשר הקימתי ביני ובינך, מעיד הגל הנה ומעידה המצבה הזאת, על כן נקרא השם גל עד. והחזון אשר אמר, וראה האלהים ביני ובינך, כי נפרד איש מרעהו. אס-מענה את-בנותי, אס-תקח נשים על-בנותי, ראה אין איש עמנו ראה, אלהים עד ביני ובינך. אס-לא אעבר אני אליך וגם-אתה לא תעבר אלי את-הגבעה הזאת ואת-המצבה הזאת לרעה: אלהי אברהם ואלהי נחור ישפטו בינינו, וישבע יעקב בפחד אביו יצחק. ויזבח וזבח בחר, ויקרא לאחיו, ויאכלו וישתו, ויילינו בחר.

לב

ויקם לבו בבקר וינשק את-בניו ואת-בנותיו ויברך אותם וישב לבו וילך אל-מקומו

ויעקב הלך בדרךכו, וכשהביט ראה מחנה אלהים חונה, ומלאכי האלהים פגשו אותו. ויאמר יעקב פאשר ראה אותם מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחננים

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו אל ארץ שעיר אל ארץ אדום ויצו להם לאמר, כה תאמרו לאדני עשו, כה אמר עבדך יעקב, עם לכו גרתי ואחר עד עתה. ויהיו לי בקר וחמורים וצאן ועבדים ושפחות, ואשלח להגיד לאדני עשו, למען ימצא עבדך חן לפניו. וישובו המלאכים אל יעקב לאמר, באנו אל אחיך עשו, והנה הוא בא לקראתך, וארבע מאות איש עמו. ויירא יעקב מאד ויצר לו, ויחזן את העם אשר אתו ואת הבקר ואת הגמלים ואת הצאן לשני מחנות. ויאמר יעקב: אם יבוא עשו אל המחנה האחד והכהו, והנה המחנה השני לפליטה. ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק אדני אתה האמר אלי שוב אל ארץ מולדתך ואיטיבה עמך יספק לי מכל הצדקה ומכל האמת אשר עשית לעבדך, כי במקלי זה עברתי את הירדן הזה, ועתה הייתי לשני מחנות. הצילני מיד אחי, מיד עשו, כי ירא אנכי אתו, פן יבוא והכני, אם עליבנים ואתה אמת, היטיב איטיב עמך, ושמתי את ידך פחול הים, אשר לא יספר מרב. וילן שם בלילה ההוא, וישח מן אשר הביא מתנות, וישלח לעשו אחיו עזים מאתים, תישים עשירים, צאן מאתים, אילים עשירים, גמלים מיניקות וילדיהו שלשים, בקר ארבעים, פרים עשרה, חמורים עשרים ועירים עשרה. ויתן אתם לנעריו עדר עדר לבדו, ויאמר לנעריו, עברו לפני ומרחק תשימו בין עדר לעדר. והוא צנה את הראשון לאמר: אם יפגש אותך עשו אחי וישאל אותך לאמר, למי אתה, ואנה תלך, ולמי אלה ההולכים לפניך? תאמר, מעבדך יעקב שלח מתנות לאדני עשו, והנה הוא אחרינו. ויצו את הראשון ואת השני ואת השלישי ואת כל ההולכים לפני העדרים האלה לאמר, כדבר הנה תדברו אל עשו במצאו אתכם ואמרתם: הנה עבדך יעקב בא אחרינו. כי אמר: אכפרה פניו במנחה ההלכת לפניו, ואחרי כן אראה פניו; אוילי ישא פני. והמתנות הלכו לפניו, והוא שכב בלילה ההוא במחנה. ויקם בלילה ההוא וישח את שתי נשיו ואת שתי שפחתיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבר את מעבר יבק ולקח אותם ועבר את הנחל, והעביר את כל אשר לו.

וינתר יעקב לבדו, ויאבק איש עמו עד עלות השחר. וירא כי לא יכול לו, ויגע בכף ירכו, ותקע כף ירך יעקב בהיאבקו עמו. ויאמר לו שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחה כי אם ברכתני ויאמר אליו מה שמה ויאמר יעקב ויאמר לו לא יקרא עוד שמה יעקב אלא ישראל יהיה שמה כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל וישאל יעקב ויאמר, הגדנא לי את שמה, ויאמר, למה זה תשאל לשמי; ויברך אותו שם. ויקרא יעקב את שם המקום ההוא צורת אלהים, כי ראיתי אלהים פנים אל פנים, ותנשע נפשי וינרחלו השמש כאשר

עבר את־צורת האלהים, והוא צולע על־ירכו. על־כן לא יאכלו בני ישראל את־גיד הנשה
אשר על־כף הירך עד היום הזה, כי נגע בכף־ירך יעקב בגיד הנשה:

לג

וישׂא יעקב את עיניו וירא, והנה עשו אחיו בא, וארבע מאות איש עמו, ויחלק יעקב
את הילדים על לאה, ועל רחל, ואת שתי השפחות. וישם את שתי השפחות ואת בניהן
בראשונים, ואת לאה ואת ילדיה אחר, ואת רחל ואת יוסף באחרונים. והוא הלך לפניהם,
וישתחו ארצה שבע פעמים, עד גשתו אל אחיו. וירץ עשו לקראתו, ויחבק אתו, ויפל על
צוארו, וינשק אתו, ויבכו שניהם. וישׂא עשו את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר
מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנו אלהים את עבדך ותקרבנה השפחות וילדיהן וישתחווי:
ותגש לאה וילדיה וישתחווי, ואחרי כן נגשה רחל ויוסף וישתחווי. ויאמר: מה אלה לך, כל
המחנות האלה אשר פגשתי? והוא אמר: למען ימצא עבדך חן לפניך, אדני. ויאמר עשו
ישלי רב אחי יהי לך אשר־לך ויאמר יעקב אמ־נא מצאתי חן בעיניך קח את המנחה מידי
כי על־כן ראיתי פניך כראות פני אלהים ותרצני קח את־ברכתי אשר הבאתי לך, כי חנני
אלהים וישלי כל, ויפצרו־בו ויקח ואמר: נסעה ונלכה בדרך ישרה. ויאמר אליו אדני יודע
כי הילדים רפים והצאן והבקר מיניקות עלי ואם ארדפם יום אחד ימותו כל־המקנה
יעברנא אדני לפני עבדו, ואני אתנהל לאטי לפי המסע אשר לפני ולפי רגל הילדים, עד
באי אל־אדני שעירה ויאמר עשו אעזבה נא עמך מן העם אשר אתי ויאמר למה זה די כי
מצאתי חן בעיניך אדני וישב עשו ביום ההוא לדרך שעירה: ויעקב נסע אל סכות, ויעש לו
שם בתיים, ולמקנהו עשה סכות, על כן קרא שם המקום ההוא סכות.

ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען בשובו מפדן ארם, ויחן את־פני העיר.
ויקנה את חלקת השדה אשר הקים שם את אהלו מאת חמור אבי שכם במאה קשיטה והקים
שם מזבח, וקרא לאלהי ישראל.

לד

ותצא דינה בת לאה אשר ילדה ליעקב לראות בבנות הארץ. וירא אותה שכם
בן־חמור החוי נשיא הארץ ויקח אותה וישכב אמה ויענה ותדבק נפשו בדינה בת־יעקב
ויאהב את־הנערה וידבר על־לב הנערה: אמר שכם אל חמור אביו לאמר: קח לי את הילדה
הזאת לאשה. ויעקב שמע כי טמא בן־חמור את־דינה בתו, ובניו היו עם־מקנהו בשדה,

והקריש יעקב עד-באם ויצא חמור אבי שכם אל יעקב לדבר אתו ובני יעקב באו מן השדה, וכאשר שמעו, התעצבו האנשים, וכאב להם מאד, כי נבלה עשה בישראל בשכבו עם בת יעקב, וכן לא יהיה. וידבר חמור אליהם לאמר שכם בני בחר בנפשו את בתכם תנו נא אתה לו לאשה והתחתנו אתנו, את-בנותיכם תנו לנו, ואת-בנותינו קחו לבניכם. ואתנו שכונו, והארץ הנה רחבה לפניכם, שכונו וסחרו בה והאחזו בה. ויאמר שכם אל אביה ואל אחיה אמצא-נא חן בעיניכם ואת אשר תאמרו נתן הרבו את המהר מאד, ואתן כֹּאשֶׁר תאמרו אלי, ותנו לי את הנצרה הזאת לאשה.

ויצענו בני יעקב את-שכם ואת-חמור אביו במרמה וידברו אליהם כי טמא את-דינה אחותם: ויאמרו אליהם שמעונו ולוי האחים: לא נוכל לעשות את-הדבר הזה, לתת את-אחותנו לאיש אשר לו ערלה, כי חרפה היא לנו. רק בזאת נדמה לכם ונשב בתוככם, אם תהיו כמונו גם אתם, בהמול לכם כל זכר ונתנו את-בנותינו לכם ומבנותיכם נקח-לנו נשים וישכנו אתכם והיינו לעם אחד ואם לא תשמעו אלינו להמול, לקחנו את בתנו והלכנו. וייטבו הדברים בעיני חמור ובעיני שכם בן-חמור. ולא אחר הנער לעשות את הדבר הזה, כי דבק בבת יעקב, והוא היה הנכבד מכל אשר בבית אביו. ויבא חמור ושכם בנו אל שער עירם, וידברו אל אנשי עירם לאמר, האנשים האלה שלמים הם, וישבו עמנו על הארץ ויסחרו-בה, והארץ הנה רחבה לפניהם, את-בנותיהם נקח-לנו לנשים, ואת-בנותינו נתן להם. בזאת לבד דמו לנו האנשים לשבת אתנו, כדי להיות לעם אחד, בהמול לנו כל זכר, כֹּאשֶׁר גם הם נמולו. והבהמות שלכם, והארבע-רגלם, והרכושים שלכם, הלא שלנו יהיו? רק בזאת נדמה להם, וישכו אתנו. וישמעו אל חמור ואל שכם בנו כל יוצאי שער עירם, וימלו את בשר ערלתם כל זכר.

ויהי ביום השלישי, כֹּאשֶׁר היו בפאב, לקחו שני בני יעקב שמעון ולוי, אחי דינה, איש את חרבו, ויבאו על העיר בטח, ויהרגו כל זכר. ואת-חמור ואת-שכם בנו הרגו לפי-חרב, ויקחו את-דינה מבית שכם ויצאו. ובני יעקב באו על החללים ויבזו את העיר אשר טמאו את דינה אחותם ואת צאנם ואת בקרם ואת חמוריהם, כל אשר היה בעיר וכל אשר היה בשדה, לקחו. ואת-כל-גופותיהם ואת-כל-משלטיהם ואת-נשיהם שבו, ויבזו את כל-אשר היה בעיר ואת כל-אשר היה בבתים. ויאמר יעקב אל-שמעון ואל-לוי שונו עשייתם אתי להיות רע לכל היושבים בארץ בפנענים ובפרזים ואני מתי מספר ונאספו עלי והפוני ונשמדתי אני וביתי והם אמרו, אבל הפזונה ישממשו בפחותנו?

ויאמר האלהים אל יעקב קום עלה אל המקום בית-אל ושכן שם ועשה שם מזבח לאלהים הנראה אליך בברחך מפני עשו אחיך ויאמר יעקב לביתו ולכל אשר עמו הסירו את אלהי הנכר אשר בתוכם והטהרו והתליפו שמלתיכם ונקוים ונעלה אל בית-אל ונעשה שם מזבח לאלהים השמע אלי ביום צרתי, אשר הנה עמדי ויושיעני בדרך אשר הלכתי. ויתנו ליעקב את האלהים הנכרים אשר בגדם ואת הנזמים אשר באזניהם, וישמן אתם יעקב תחת האלה אשר בשכם, ויאבד אתם עד היום הנה. ויסע ישראל משכם, ויהי פחד אלהים על הערים אשר סביבותיהם, ולא רדפו אחרי בני ישראל. ויבא יעקב אל-לוז אשר בארץ כנען היא בית-אל הוא וכל-העם אשר הנה עמו ויבן שם מזבח, ויקרא שם המקום בית-אל, כי שם נראה אליו האלהים בכרחו מפני עשו אחיו.

מטה דבורה מינקת רבקה, ומקבר מתחת לבית-אל תחת האלון, ויקרא יעקב את-שמה אלון בכות. וירא האלהים אל-יעקב עוד בלוי, כאשר בא מארם נהרים, ויברך אותו האלהים. ויאמר לו האלהים, שמה לא יקרא עוד יעקב, אלא ישראל יהיה שמה, ויקרא את שמו ישראל. ויאמר לו האלהים אני האלהים שלך הרבה והתרבה גוים וקהלות גוים יהיו ממך ומלכים מחלציי יצאו ואת הארץ אשר נתתי לאבותיך וליצחק, לה נתתי, לה תהיה, ולנרעך אחריך אתה את הארץ הזאת. ויעל האלהים מעליו מן-המקום אשר דבר אתו. והקים יעקב מצבה במקום אשר דבר עמו האלהים, מצבת אבן, ויסף עליה נספ, ויצק עליה שמן. ויקרא יעקב את שם המקום אשר דבר אתו שם האלהים, בית-אל. נסע יעקב מבית-אל והקים את אהלו מעבר למגדל גדר, והיה כאשר התקרב אל כברתא לבוא אל אפרתה, ילדה רחל והתקשתה בלידה ויהי בהקשותה בלדתה, ותאמר לה המילדת: התחזקי, כי גסוה לך בן. ויהי בשחררה את-נפשה, פי מטה, ותקרא את-שמו בן-כאבי, ואביו קרא את-שמו בנמין. ותמת רחל ותקבר בדרך הפודרום אפרתה, זאת היא בית לחם: והקים יעקב מצבה על קברה, זאת היא המצבה על קבר רחל עד היום הנה. ויהי כאשר שכן ישראל בארץ ההיא, הלך ראובן וישכב עם בלהה פילגש אביו יעקב, וישמע ישראל וירע בעיניו. והיו בני יעקב שנים עשר

בני לאה: בכור יעקב ראובן, שמעון, לוי, יהודה, יששכר, זבולון. ובני רחל יוסף ובנימין ובני בלהה שפחת רחל דן ונפתלי: ובני זלפה שפחת לאה גד ואשר, אלה בני יעקב אשר נולדו לו בארם נהרים. ויבא יעקב אל-יצחק אביו אל-ממרא, אל-עיר המישור, היא חברון בארץ כנען, אשר-גרו שם אברהם ויצחק. ויהיו ימי יצחק אשר חי מאת שנה ושמונים שנה. ויגוע יצחק וימת, ויאסף אל עמו זקן ושבע ימים, ויקברו אתו עשו ויעקב בניו.

ואלה תולדות עשו, הוא אדום. ועשו לקח לו נשים מבנות הכנענים, את עדה בת אילון החתי, ואת אהליבמה בת ענה בן צבעון החוי. ואת בשמת בת-ישמעאל אחות נביות: ותלד לו עדה את-אליפז, ובשמת ילדה את-רעואל. ואהליבמה ילדה את-יעושו ואת-יעלם ואת-קרח. אלה בני עשו אשר נולדו לו בארץ כנען. וישח עשו את נשיו ואת בניו ואת בנותיו ואת כל נפשות ביתו ואת כל רכושו ואת כל מקנהו ואת כל אשר רכש ואת כל אשר השיג בארץ כנען, וילך עשו מארץ כנען מפני יעקב אחיו. כי היו נכסיהם רבים מלשבת יחדו, והארץ שגרו בה לא יכלה לשאת אותם מרב נכסיהם. וישב עשו בהר שעיר, עשו הוא אדום. ואלה תולדות עשו אבי אדום בהר שעיר: ואלה שמות בני עשו: אליפז בן-עדה אשת עשו, ורעואל בן-בשמת אשת עשו. ויהיו בני אליפז תימן ואמר וצופר וגותום וקנז: ותמנע היתה פילגש לאליפז בן עשו, ותלד לאליפז את עמלק, אלה בני עדה אשת עשו. ואלה בני רעואל: נחת, נרח, שמה ומזה. אלה היו בני בשמת אשת עשו. ואלה בני אהליבמה בת ענה בן צבעון אשת עשו ותלד לעשו את יעושו ואת יעלם ואת קרח אלה אלופי בני עשו, בני אליפז בכור עשו: אלוף תימן, אלוף אומר, אלוף צופר, אלוף קנז. אלוף קרח, אלוף גתם, אלוף עמלק; אלה אלופי אליפז בארץ אדום, אלה בני עדה: ואלה בני רעואל בן-עשו: אלוף נחת, אלוף נרח, אלוף שמה, אלוף מזה. אלה אלופי רעואל בארץ אדום, אלה בני בשמת אשת עשו. ואלה בני אהליבמה אשת עשו: אלוף יעושו, אלוף יעלם, אלוף קרח. אלה אלופי אהליבמה בת-ענה אשת עשו. אלה בני עשו, ואלה מנהיגיהם, אלה הם בני אדום. ואלה בני שעיר החרי יושב הארץ: לוטן, שובל, צבעון וענה. ודישון ואסר וריסון, אלה נשיאי החורי בן-סעיר בארץ אדום. ויהיו בני לוטן חרי ותימן ואחות לוטן תמנע ואלה בני שובל גולם ומנחת וגיבל וצופר ועומר: ואלה בני צבעון: איה וענה. זה הוא ענה אשר מצא את התימן במדבר, כאשר רעה את בהמתות צבעון אביו. ואלה בני ענה: דישון ואהליבמה בת-ענה ואלה בני דישון אמדה ואספן ויתרון וטרון: ואלה בני אסר בלעם וזיכם ויוכם: ואלה בני דישון אס וארן: ואלה אלופי חרי: אלוף לוטן, אלוף שובל, אלוף צבעון, אלוף ענה. אלוף דישון, אלוף אסר, אלוף ריסון, אלה אלופי החרי במשמרותיהם בארץ אדום.

ואלה המלכים אשר מלכו באדום לפני מלך מלך בישראל. וימלך באדום בלק בן בעור, ושם עירו דבבא. מת בלק, ומלך תחתיו יובב בן-זרח מבצרה וימת יובב וימלך תחתיו חשום מארץ תימן: וימת חשום, וימלך תחתיו הדד בן-ברד המפה את-מדין בשדה מואב, ושם עירו גתים. וימת אדד וימלך תחתיו שמלה ממשרקוה: וימת סמלה, וימלך

תחתי שואל מרחבות הנקר. וימת שואל וימלך תחתי בלנון בן-אכבור: וימת בלנון בן-אכבור וימלך תחתי ארד בן-ברד ושם עירו פוגור ושם אשתו מטבאל בת-מטר: בן-מיואב: אלה שמות אלופי עשו למשפחותיהם, למקומותיהם, בארצותיהם ובעמיהם: אלוף תמנע, אלוף גולה, אלוף יתר, אלוף אהליבמה, אלוף אלה, אלוף פינן. מנהיג קנז, מנהיג תימן, מנהיג מזור, אלוף מגדיאל, אלוף צפון, אלה אלופי אדם בישוכים הבנויים בארץ אחרתם. זה עשו אבי אדם.

לז

וישב יעקב בארץ אשר גר בה אביו בארץ כנען, ואלה תולדות יעקב ויוסף בן-ישבע עשרה שנה היה רעה את-הצאן של אביו עם אחיו, בהיותו נער עם בני בלהה ועם בני זלפה, נשי אביו, ויבא יוסף את-דבתם רעה אל ישראל אביהם. ויעקב אהב את יוסף מפל בניו, כי בן-זקנים היה לו, ועשה לו כתנת פסים. וראו אחיו כי אותו אביו אהב מפל בניו, וישנאו אותו, ולא כלו לדבר אתו לשלום. ויחלם יוסף חלום, ויגד אותו לאחיו. ואמר להם: שמעו את החלום הזה אשר חלמתי. חשבתי שאתם אסורים אלמות בתוך השדה, וקמה אלמתי והתניצבה, והאלמות שלכם נסוכבו והשתחויו לאלמתי. ויאמרו לו אחיו המלך תמלך עלינו אם משול תמשל בנו ויוסיפו עוד שנה אתו על חלמתי ועל דבריו וירא חלום אחר, ונספר אותו לאביו ולאחיו, ויאמר: הנה חלמתי חלום אחר, והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי. ונער בו אביו ואמר לו מה החלום הזה אשר חלמתי האם אכן נבוא אני ואמה ואחיה להשתחוות לה ארצה ויקנאו בו אחיו, ואביו שמר את הדבר. והלכו אחיו לרעות את-צאן אביהם אל-שכם. ויאמר ישראל אל יוסף: הלא אחיד רועים בשכם? לכה ואשלחך אליהם. ויאמר לו: הנני. ויאמר לו ישראל, לה ראה אם שלומים אחיד והצאן, והגדלי, וישלחיהו מעמק חברון, ויבא שכם. ומצא אותו איש מתהלך בשדה, ושאל אותו האיש לאמר: מה אתה מבקש? והוא אומר: את אחי אני מבקש, הגדנא לי איפה הם רעים. ויאמר לו האיש, הסיעו מזה, כי שמעתי אתם אמרים, גלכה אל דתן, וילך יוסף אחרי אחיו, ומצא אתם בדתן.

ויראו אתו מרחוק לפני התקרבו אליהם, ויתנפלו לקמיתו. ויאמר כל אחד אל אחיו הנה בעל החלומות ההוא בא עכשיו אם-כן בואו נהרעה אותו ונשליכהו אל-אחד הבורות, ונאמר סיה רעה אכלתהו, ונראה מה-יהיו חלמתי. ושמע ראובן, הציל אותו מידיהם, ואמר: לא נכה אותו עד נפש. ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו אל אחד הבורות האלה אשר במדבר ויגד אל תשלחו בו למען נציל אתו מידיהם וישיב אתו אל אביו

וְהִי כַּאֲשֶׁר בָּא יוֹסֵף אֶל אֶחָיו, הַפְּשִׁיטוֹ אֶת יוֹסֵף אֶת הַכְּתָנֶת הַמְּצֻיָּרֶת אֲשֶׁר עָלָיו. וְלָקְחוּ אוֹתוֹ וְהִשְׁלִיכוּ אֶל הַבּוֹר, וְהַבּוֹר הָיָה רֵיק, מִיִּם לֹא הָיָה בּוֹ. וַיִּשְׁבוּ לֵאמֹר לְחֵם, וַיִּשְׂאוּ אֶת־עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ, וְהִנֵּה אַרְחָזִים יֹשְׁמַעְאֵלִים בָּאִים מִן־הַגִּלְעָד, וּגְמַלְיָהֶם נִשְׂאִים קִטְרֶת וַצָּרִי וְלֹט. וְהֵם הַלְכִים לְהוֹרִיד אֶל־מִצְרָיִם.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אֶחָיו מִה בְּצַע כִּי נִהְרַג אֶת אֶחָיו וְכִסִּינוּ אֶת דָּמוֹ בְּאוֹ נִמְכְּרָה אֹתוֹ לַיֹּשְׁמַעְאֵלִים הָאֵלֶּה, וַיְדַיְנוּ אֶל תְּהַיִּינָה עָלָיו, כִּי אֶחָיו וּבְשׂוֹרָנוּ הוּא. וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו. וְהֶאֱנָשִׁים הַמְדַּנְּנִים הַסּוֹחָרִים הָיוּ עוֹבְרִים, וּמִשְׁכּוֹ וְהָעֵלוּ אֶת־יוֹסֵף מִן הַבּוֹר, וּמְכָרוּ אֶת־יוֹסֵף לַיֹּשְׁמַעְאֵלִים בְּעֶשְׂרִים זָהָב. וְהוֹרִידוּ אֶת־יוֹסֵף מִצְרָיִמָּה. וַיִּשָּׁב רְאוּבֵן אֶל הַבּוֹר, וְהִנֵּה אֵין יוֹסֵף בַּבּוֹר, וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו. וַיִּשָּׁב אֶל אֶחָיו וַיֹּאמֶר: הֲיִלָּד אֵינְנוּ, וְאַנִּי אֵנָה אֵלֶּךָ? וְלָקְחוּ אֶת כְּתָנֶת יוֹסֵף, וַיִּשְׁטוּ גָדֵי עֵינָם, וְטָמְאוּ אֶת הַכְּתָנֶת בַּדָּם. וַיִּשְׁלַחוּ אֶת הַכְּתָנֶת הַמְּצֻיָּרֶת וַיָּבִיאוּ אֶל אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מְצָאנוּ הַפְּרֹנָא הַכְּתָנֶת בְּנָדָה הוּא אִם־לֹא וַיִּפְרְהוּ וַיֹּאמֶר כְּתָנֶת בְּנֵי הַיָּא, מִיָּה רַעָה אֶכְלָתְהוּ, מִיָּה טָרְפָה אֶת־יוֹסֵף וַיִּקְרַע יַעֲקֹב אֶת בְּגָדָיו, וַיִּשָּׂם שָׁק עַל מְתָנָיו, וַיִּתְאַבֵּל עַל בְּנוֹ מֵיִם רַבִּים. וַיֹּאסְפוּ כָל בְּנָיו וּבְנוֹתָיו וַיָּבִיאוּ לְנַחְמוֹ וַיִּמְאַן לְהַתְנַחֵם לֵאמֹר כִּי אֶרֶד אֶל אָבִי אֲבָל שְׂאֵלָה וַיִּבְךְּ אֹתוֹ אֲבִיו וְהַמְדַּנְּנִים מְכָרוּ אֶת־יוֹסֵף לְמִצְרָיִם לְפוֹטִיפָרַע סָרִיס פְּרַעֲהַ שֶׁר הַטְּבָחִים:

לח

וְהִי בַּעַת הַהִיא, וַיִּרֶד יְהוָה מֵאֵת אֶחָיו, וַיִּט עַד־אִישׁ עֲדָלְמַי, וַיִּשְׂמוּ חִירָה. וַיִּרְא שָׂם יְהוָה בַּת־אִישׁ כְּנַעֲנִי וַיִּשְׂמוּ שׁוּעַ, וַיִּקְחָהּ וַיָּבֵא אֵלֶיהָ. וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר: וְהָרָה וַתֵּלֶד בֶּן עוֹד, וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אוֹנָן. וְהוֹסִיפָה וַתֵּלֶד בֶּן, וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שְׁלוֹם, וְהִיא הָיְתָה כְּכֹסֶפֶת כַּאֲשֶׁר יֵלְדָה אוֹתָם. וַיִּקַּח יְהוָה אִשָּׁה לְעֵר בְּכוֹרוֹ, וַיִּשְׁמָה תָמָר. וְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוָה רַע בְּעֵינָיו יְהוָה, וַיִּמְיֹתְהוּ יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה לְאוֹנָן: בֹּא אֶל אִשְׁתְּ אֶחָיךָ וַיִּבֶם אוֹתָהּ, וְהָקָם זָרַע לְאֶחָיךָ. וַיַּדַּע אוֹנָן כִּי לֹא לוֹ יְהִי הַזָּרַע, וְהָיָה כַּאֲשֶׁר בָּא אֶל אִשְׁתְּ אֶחָיו, שָׁחַת אַרְצָה לְבַלְתִּי נִתְּנָזַרַע לְאֶחָיו. וַיִּרַע בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים כִּי עָשָׂה זֹאת, וַיִּמָּת גַּם אֶת־זֶה.

וַיֹּאמֶר יְהוָה לְתָמָר כְּלָתוֹ, שְׁבִי אֶלְמָנָה בְּבֵית אָבִיךָ, עַד יִגְדַל שְׁלֵךְ בְּנֵי, כִּי אָמַר, פֶּן יָמוּת גַּם הוּא, כְּמוֹ אֶחָיו. וַתֵּלֶד תָּמָר וַתִּשָּׁב בְּבֵית אָבִיכָּה. וַיִּרְבוּ הַיָּמִים, וַתִּמָּת שׁוּעַ אִשְׁתְּ יְהוָה, וַיִּתְנַחֵם יְהוָה וַיַּעַל אֶל גִּזְזֵי צֹאנוֹ, הוּא וְחִירָה רַעָהוּ הַעֲדָלְמַי, תִּמְנַתָּה וַיִּגַּד לְתָמָר כְּלָתוֹ לֵאמֹר הִנֵּה חֲמִידָה עֲלֶיךָ תִּמְנַתָּה לְגַזְזֵי אֶת צֹאנוֹ וַתִּסַּר אֶת־בְּגָדֵי אֶלְמָנוּתָהּ מֵעַלֶיךָ, וַתַּעֲט בְּצִיפָיִךָ, וַתִּתְנַפֵּה, וַתִּשָּׁב אֶל־פֶּתַח עֵינָיִם אֲשֶׁר עַל־דָּרַךְ תִּמְנַתָּה, כִּי רָאִתָּה כִּי גִדַּל שְׁלֵךְ וְהִיא

לא־נתנה לו לאשה. וכשראה אותה יהודה, נדמה לו שהיא זונה, כי כסתה את פניה ולא הכירה. סר אליה מן־הדרך ואמר לה: הניחי לי לבוא אליך, כי לא ידע שהיא פלתו. והיא אמרה: מה־תתן־לי אם תבוא אלי? והוא אמר: אני אשלח לך גדי עזים מן הצאן שלי. והיא אמרה: אם תתן לי ערבון עד שִׁלְחֶךָ. והוא אמר מה הערבון אתן לך והיא אמרה הטבעת שִׁלְךָ והצעיפה והמטטה אשר בְּיָדְךָ ויתן לה ויבא אליה ותהר ממנו ומקם ותלך, ותסור את־צעיפה מעליה, ותלכש את־בגדי אלמנותה: ויהודה שלח את הגדי מן העזים ביד רעהו העזלמי, לקבל מהאשה את הערבון, ולא מצא אותה. וישאל את האנשים מן המקום: איזה הזונה אשר היתה בעינין על הדרך? ויאמרו: לא היתה כאן זונה. ושב אל־יהודה ויאמר: לא מצאתי, וגם האנשים אשר מן־המקום אמרים שלא היתה פה זונה. ויאמר יהודה תחזה בהם אבל פן נהיה לזעג אנכי אמנם שלחתי את הגדי הנה ואמה לא מצאתו ויהי אחרי שִׁלְשָׁה יָדָיִם ויגד ליהודה לאמר: זנתה תמר פלטה, והנה הרה לזנונים. ויאמר יהודה: הוציאוה ותשרף. והיא קשהיבלה שלחה אל חמיה לאמר מן האיש אשר אלה שלו אנכי הרה ואמרה הכר־נא למי הטבעת והפתילים והמטטה האלה ויכר יהודה ויאמר צדקה תמר ממני על אשר לא נתתיה לשלה בני ולא הוסיף עוד לדעתה ויהי פֶּאֶשֶׁר היא יולדת, והנה תאומים בבטנה. ויהי בלדתה, האחד הוציא את הניד, ולקחה המילדת, קשרה על ידו שני, לאמר, זה יצא ראשון. וכשאסף את הניד, מיד יצא אחיו, והיא אמרה: מה נקרא בגללה גִּדְרָה? ותקרא את שמו פֶּרִיץ. ואחר כך יצא אחיו אשר על ידו השני, ויקרא את שמו זרח

לט

ויוסף הורד אל מצרים, ויקנה אותו פוטיפר סרים פְּרַעָה שֵׁר הטבחים, איש מצרי, מיד הִשְׁמַעְעָלִים אשר הורידוהו שמה ויהי הנה עם יוסף, ויהי איש מצליח, ויהי בבית אדניו המצרי. וידע אדוניו כי יהנה עמו, וכל אשר יעשה יהנה מצליח בְּיָדָיו. וימצא יוסף חן לפני אדניו, וישרת אתו. ויפקידוהו על ביתו, וכל אשר יש לו נתן בְּיָדוֹ. ויהי אחרי שהפקד על ביתו ועל כל אשר היה לו, ויברך יהוה את בית המצרי בגלל יוסף, ומהי ברכת יהוה בכל אשר יש לו בבית ובשדה. והפקיד כל אשר היה לו אל ידי יוסף, ולא ידע את אשר אתו מאומה, כי אם הלקחם אשר אכל הוא. ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה מאד. ויהי אחרי הדברים האלה, ותשא אשת אדניו את עיניה אל יוסף, ותאמר, שככה עמי. והוא לא רצה, ויאמר לאשת אדניו: אם אדוני לא יודע בגללי מאומה בביתו, וכל אשר יש לו נתן בְּיָדִי, ולא עולה בבית הנה כלום ממני, ולא נחשד ממני כלום וזלתה, בעבור שאת אשתו, ואיך אעשה את־הדבר הרע הנה ואחטא לפני האלהים? וכאשר דברה אליו יום יום, ולא שמע לה לשכב עמה להתחבר אליה. ויהי ביום פנה ויבא יוסף הביתה לעשות מלאכתו ואין איש

מאנשי הבית שם בבית ותתפשהו בבגדו לאמר לשכבה עמי ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה ויהי פאָשר ראה כי עזב את־בגדיו בגדיה, ברח ויצא החוצה. וקרָאה לנמצאים בבית ותאמר להם לאמר: ראו, הביא לנו ילד עברי להתעלל בנו. בא אלי לאמר: שכבי עמי, ואזעק בקול גדול. ובשמעו פי הרימותי את קולי ואצעק, עזב את בגדיו אצלי ויברח ויצא החוצה. ומעזב את־הבגדים אצלה, עד שכא האדון אל־ביתו. ותדבר אליו כדברים האלה לאמר: בא אלי הנער העברי אשר הבאת אלינו להתעלל בי, ויאמר לי: אשכבה עמך. וכאשר שמע פי הרימותי את קולי וצעקתי, עזב את בגדיו אצלי וברח, ויצא החוצה. ויהי פאָשר שמע האדון את־דברי אשתו אשר דברה אליו לאמר ככה עשה לי עבדך ויחר אפו:

ולקח האדון את יוסף, הכניס אותו אל המבצר, אל המקום אשר אסירי המלך נאחזים שם במבצר. ויהי יהוה את־יוסף ויצק עליו חסד ויחן לו חן לפני שר הבית הסהר: ונתן שר בית הסהר את בית הסהר ביד יוסף, ואת כל האסורים אשר בבית הסהר, ואת כל אשר עשים שם, הוא היה עשה. לא היה שר בית־הסהר יודע בעדו מאומה, כי כל־דבר היה ביד יוסף, בגלל היות יהוה עמו, וכל אשר הוא עשה יהוה הצליח בידיו.

מ

ויהי אחרי הדברים האלה, חטא שר המשקים של מלך מצרים ושר האופים לאדוניהם מלך מצרים. ויבצע פרעה על שני סריסיו, על שר המשקים ועל שר האופים. וישם אותם במשמר אל בית הסהר, אל המקום אשר יוסף היה אסור שם. ויפקד שר בית הסהר את־יוסף עליהם וישרת אתם ויהיו ימים במשמר ויחלמו שניהם חלום בלילה אחד, וחוֹזוֹן החלום של שר המשקים ושר האופים, אשר היו למלך מצרים, הנמצאים בבית הסהר, היה כזה. יוסף נכנס אליהם בבקר, וראה אותם, והם היו מבִּהִלִים. וישאל את סריסי פרעה אשר היו אתו בבית המשמר אצל אֲדֹנָיו לאמר מדוע פניכם זעפים היום ויאמרו אליו חלום חלמנו ופתר אין אתו ויאמר אליהם יוסף הלוא לאלהים פתרנים ספרו נא לי וספר שר המשקים את חלומי ליוסף ואמר: בחלומי היתה גֶּפֶן לפני. ובגפן שלשה שָׂרָשִׁים, והיא פרוחת, הוציאה נצרים, בשלים האשכולות של ענבים. וכוס פרעה היתה בידו, ולקחתי את הענבים וסחטתי אותם אל הכוס, ונתתי את הכוס ביד פרעה. ויאמר לו יוסף: זה פתרוננו, שלשת השָׂרָשִׁים שלשת ימים הם. עוד שלשה ימים ויזכר פרעה את מעמדך, וישלךך על משרת שר המשקים שלך, ותמן את כוס פרעה בידו כמעמדך הראשון, פאָשר היות משקה. אכל וכר־נא אותי פאָשר ייטב לך, ועשית נא עמדי חסד, והזכרתי אל־פרעה, והוצאתני מן־הבית הזה: כי גנב גנבתי מארץ העברים, וגם־פה לא עשיתי

מאימה, אָבֵל הַשְּׁלִיכּוּ אֹתִי אֶל־הַבּוֹר הַזֶּה. וַיֵּרָא שֵׁר הָאוֹפִים כִּי נָכוֹן פָּתַר, וַיֹּאמֶר אֶל יוֹסֵף, אַף אֲנִי רֵאִיתִי חִלּוֹם, וְחֻשְׁבֹּתַי שֶׁלֹּשָׁה סְלֵי לֶחֶם מַעֲדוֹן נוֹשֵׂא עַל רֹאשִׁי. וּבִסֶּל הַעֲלִיּוֹן מִכָּל מִינֵי מֵאֲכָל אֲשֶׁר פָּרְעָה אוֹכֵל, מַעֲשֵׂה אוֹפֶה, וְהַעוֹף הַשָּׁמַיִם אֹכֵל אוֹתָם מִן הַסֶּל אֲשֶׁר עַל רֹאשִׁי. וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ: זֶה פִּתְרוֹנוֹ: שְׁלֹשֶׁת הַסֶּלִים הֵם שְׁלֹשֶׁת גַּמִּים. עוֹד שְׁלֹשֶׁת גַּמִּים וַיִּסֹּר פָּרְעָה אֶת־רֹאשׁוֹ מִמֶּדֶה, וַיִּתְּלָה אוֹתָהּ עַל־עַץ, וַיֹּאכֵל עוֹף הַשָּׁמַיִם אֶת־בִּשְׂרָף מִמֶּדֶה. וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, יוֹם הַלְדַת פָּרְעָה, וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל עַבְדָּיו, וַיִּזְכֹּר אֶת שֵׁר הַמַּשְׁקִים וְאֶת שֵׁר הָאוֹפִים בַּתּוֹךְ עַבְדָּיו. וַיִּשָּׁב אֶת שֵׁר הַמַּשְׁקִים עַל מִשְׁרָתוֹ, וַיִּתֵּן אֶת הַכּוֹס בְּיַד פָּרְעָה. וְאֶת־שֵׁר הָאוֹפִים תָּלָה, כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָהֶם יוֹסֵף. וְלֹא זָכַר שֵׁר הַמַּשְׁקִים אֶת יוֹסֵף, אֲלֵא שְׂכָחוּ.

מא

וַיְהִי אַחֲרַי שְׁנַתִּים גַּמִּים, וּפְרַעְהָ רָאָה חִלּוֹם, חֹשֶׁב שֶׁהוּא עוֹמֵד עַל הַיָּאֹר. וְהִנֵּה כְמוֹ מִן הַיָּאֹר עֹלוֹת שְׁבַע פְּרוֹת, טוֹבוֹת מֵרָאָה וּבְרִיאוֹת בְּשֵׁר, וּתְרַעֲיָנָה בְּאָחוּ. וְשְׁבַע פְּרוֹת אַחֲרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן הַיָּאֹר, רְעוֹת מֵרָאָה וְדָקוֹת בְּשֵׁר, וּתְרַעֲיָנָה אֲצֵל הַפְּרוֹת עַל שְׁפַת הַיָּאֹר. וּתְאֻכְלָנָה שְׁבַע הַפְּרוֹת הַרְעוֹת וְהַדְּקוֹת בְּבִשְׂרָף אֶת שְׁבַע הַפְּרוֹת הַטּוֹבוֹת בְּמֵרָאָה וּבְבִרְיָאוֹת בְּבִשְׂרָף, וַיִּיקֶץ פָּרְעָה. וַיִּחְלֹם שְׁנִית, וְהִנֵּה שְׁבַע שְׁבָלִים עוֹלוֹת בְּקִנְיָה אֶחָד, בְּרִיאוֹת וְטוֹבוֹת. וְהִנֵּה שְׁבַע שְׁבָלִים דְּקוֹת וְשִׁדּוּפוֹת רוּחַ צְמַחֹת אַחֲרֵיהֶם. וַיִּבְלְעוּ שְׁבַע הַשְּׁבָלִים הַדְּקוֹת וְהַשִּׁדּוּפוֹת אֶת שְׁבַע הַשְּׁבָלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֵאוֹת, וַיִּיקֶץ פָּרְעָה, וְהִנֵּה חִלּוֹם. וַיְהִי כַּבָּקָר, וּתְסַרְף נִפְשׁוֹ, וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא לְכָל־חַרְטֻמֵי מִצְרָיִם וּלְכָל־חַקְמֵיהֶם, וַיִּסְפֹּר לָהֶם פְּרַעְהָ אֶת־חִלּוֹמוֹ, וַאֲיֵן פּוֹתֵר אוֹתוֹ לְפָרְעָה. וַיְדַבֵּר שֵׁר הַמַּשְׁקִים אֶל־פָּרְעָה לֵאמֹר: אֶת־חַטָּאִי אֲנִי מִזְכִּיר הַיּוֹם. פְּרַעְהָ כְּעַס עַל עַבְדָּיו, וְשֵׁם אוֹתָנִי בְּמִשְׁמֵר בְּבֵית שֵׁר הַטְּבַחִים, אוֹתִי וְאֶת שֵׁר הָאוֹפִים. וְרֵאִינוּ חִלּוֹם שְׁנִינִי בְּלִילָה אֶחָד, אֲנִי וְהוּא, אִישׁ כְּחִלּוֹמוֹ רֵאִינוּ. וְשֵׁם הָיָה אֲתָנִי נַעַר עַבְרִי עֶבֶד שֵׁר הַטְּבַחִים, וְנִסְפֹּר לוֹ, וַיִּפְתֹּר־לְנוּ. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר לְנוּ כֵּן הָיָה, אֲנִי הוֹשַׁבְתִּי עַל מִשְׁרָתִי וְהוּא נִתְּלָה. וְשִׁלַּח פְּרַעְהָ וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, וַיּוֹצִיאֵהוּ אוֹתוֹ מִן הַמִּבְצָר, וַיְגַלְחוּ אוֹתוֹ, וַיִּחְלִיפוּ אֶת שְׂמֹלְתוֹ, וַיָּבֵא אֶל פְּרַעְהָ. וַיֹּאמֶר פְּרַעְהָ אֶל־יוֹסֵף חִלּוֹם רֵאִיתִי וַאֲיֵן פּוֹתֵר אוֹתוֹ וְאֲנִי שִׁמְעֵתִי עֲלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע חִלּוֹם לְפָתַר אוֹתוֹ וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת־פְּרַעְהָ לֵאמֹר, בְּלַעֲדֵי אֱלֹהִים לֹא תַעֲנֶה שְׁלוֹם פְּרַעְהָ וַיְדַבֵּר פְּרַעְהָ אֶל יוֹסֵף לֵאמֹר בְּחִלּוֹמִי חֻשְׁבֹּתַי לַעֲמֵד עַל שְׁפַת הַיָּאֹר וְכַאֲשֶׁר מִן הַיָּאֹר עֹלוֹת שְׁבַע פְּרוֹת וְכַאֲשֶׁר מֵרָאָה וּבְרִיאוֹת בְּשֵׁר, וּתְרַעֲיָנָה בְּאָחוּ: וְהִנֵּה שְׁבַע פְּרוֹת אַחֲרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן הַיָּאֹר, רְעוֹת וּמְכַעְרוֹת מֵרָאָה וְדָקוֹת בְּשֵׁר, אֲשֶׁר לֹא רֵאִיתִי כַּאֲלֵה בְּכָל־אַרְצֵן מִצְרָיִם מְכַעְרוֹת. וּתְבַלְעֵנָה שְׁבַע הַפְּרוֹת הַרְעוֹת וְהַדְּקוֹת אֶת שְׁבַע הַפְּרוֹת הַרְאשׁוֹנוֹת הַיְפּוֹת וְהַבְּרִיאוֹת. וְנִכְנְסוּ אֶל בְּטֶנְם, וְלֹא נִבְדְּלוּ, כִּי נִכְנְסוּ אֶל בְּטֶנְם, וּמֵרֵאִיקָם מְכַעְרִים כְּמוֹ בְּתַחֲלָה, וְהַתְּעוֹרְרֵתִי וַאֲיֵשׁוֹ. וְרֵאִיתִי שׁוֹב בְּחִלּוֹמִי, וְהִנֵּה שְׁבַע

שְׁבָלִים עולות בקנה אחד מלאות וטובות, ושבע שְׁבָלִים אחרות דקות ושדופות רוח צומחות אצלן. והשבעה שְׁבָלִים הדקות והשדופות רוח בלעו את השבעה שְׁבָלִים הטובות והמלאות, ואמרתי למִפְרָשִׁים, ולא הָיָה מגיד לי אותן.

ויאמר יוסף לפרעה: חלום פרעה אחד הוא, את אשר האלהים עשה הראה לפרעה. שבע הפרות הטובות הן שבע שָׁנִים, ושבע השְׁבָלִים הטובים הן שבע שָׁנִים, חלום פרעה אחד הוא. ושבע הפרות הרזות העלות אתריהן, שבע שָׁנִים הן, ושבע השְׁבָלִים הרקות ושדופות הרוח, שבע שָׁנִים הן, יהיו שבע שָׁנֵי רָעַב. והדָּבָר אשר אמרתי לפרעה, כל אשר האלהים עשה, הראה לפרעה. הנה שבע שָׁנֵי שִׁפְעָה רב באות בכל ארץ מצרים. ויבאו שבע שָׁנֵי רָעַב אחריו, כן, וישָׁכַח את כל השָׁבַע שִׁיָּהֶיָה בכל מצרים, וכלה הרָעַב את האָרֶץ ולא תודע השָׁבַע על האָרֶץ מפְּנֵי הרָעַב העתיד להיות אחרי כן, כי חָזַק יָהִיָה מֵאֵד. ועל הכֶּפֶל החלום לפרעה פְּעָמִים, כי אָמַת יָהִיָה הדָּבָר מאת האלהים, וימהר האלהים לעשותו. עתה לכן, בָּטוּ אָדָם חָכֵם וְנָבוֹן, והפקד אותן על אָרֶץ מצרים. ויעֲשֶׂה פרעה ויפקד פְּקִידִים על האָרֶץ, ויאספו את כל תבואת אָרֶץ מצרים שבע שָׁנֵי השָׁבַע. ויקבצו את־כָּל־הָאֶכָל שֶׁל שָׁבַע השָׁנִים הטובות הבאות האלה, ויקבצו הדָגוּן תחת יד פרעה, אכל בְּעָרִים יִשְׂמֶר. והנה האֶכָל השָׂמור לָאָרֶץ לשבע שָׁנֵי הרָעַב אשר יהיו בָּאָרֶץ מצרים, ולא תִּכְרַת הָאָרֶץ בְּרָעַב. ויִטַּב הדָּבָר בְּעֵינֵי פרעה ובעֵינֵי כָל עַבְדָּיו

ויאמר פרעה לְכָל עַבְדָּיו הנמצא כֹּהֵן אִישׁ אֲשֶׁר רִוַח אֱלֹהִים בו ויאמר פרעה ליוסף, מאחר שהראה האלהים לך את כל אלה, אין איש חָכֵם וְנָבוֹן מִמֶּךָ. אתה תִּהְיֶה על ביתי, ועל פִּיד ישמע כל עמי, רק בכסא אֲגַדֵּל מִמֶּךָ אָנִי. ויאמר פרעה ליוסף הנה מעמיד אני אותך היום על כל־אָרֶץ מצרים: ויסר פרעה את הטבעת מעל יָדוֹ ויתן אותה על יד יוסף, וילבש אותו בגדי שֵׁשׁ וישָׂם רִבִּיד זָהָב על צווארו. ויעלהו על מרכבתו המשונה, ויקראו לִפְנֵי כְרוֹז, ויעמידהו על כל־אָרֶץ מצרים ויאמר פרעה ליוסף אני פרעה בלעֲדֶיךָ לא ירים איש את יָדוֹ על כל אָרֶץ מצרים ויקרא פרעה ליוסף צִפְנַת פְּעֻנָת, ויתן לו את אֲסֻנַת בת פוטי פרע כֶּהֵן און לאִשָּׁה. ויוסף הָיָה בֶן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה כֹּאֲשֶׁר עָמַד לִפְנֵי פרעה מִלֶּחֶם מִצְרַיִם, ויצא יוסף מלִפְנֵי פרעה ויעברו בְּכָל־אָרֶץ מצרים. והאָרֶץ עֲשֵׂתָה אֲלֻמוֹת בשָׁבַע שָׁנֵי השָׁבַע. ואסף את כל המְזוּן שֶׁל שָׁבַע השָׁנִים אֲשֶׁר הִיָּתָה בָּהֶן השִׁפְעָה בָּאָרֶץ מצרים, ושם את המְזוּן בְּעָרִים; מְזוּן השָׂדוֹת שֶׁל הָעִיר שֶׁסְּבִיבוֹתֶיהָ שָׂם בְּתוֹכָהּ. ויאסף יוסף בַּר כְּחוֹל הַיָּם הַרְבֵּה מֵאֵד, עד אֲשֶׁר לא יכל להספֵּר, כי אין מספֵּר.

וּלְיוֹסֵף נִוְלְדוּ שְׁנֵי בָנִים לְפָנָיו בּוֹא שָׁבַע שָׁנוֹת הִרְעַב, אֲשֶׁר יִלְדָה לוֹ אֶסְנַת בַּת פּוּטִי
פָּרַע פָּהוּ אוֹן. וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה, כִּי הִשְׁכַּנִּי הָאֱלֹהִים אֶת כָּל עַמְלִי וְאֶת כָּל
בֵּית אָבִי וְאֶת־שֵׁם הַשְּׁנִי קָרָא אֶפְרַיִם, כִּי הִפְרַנִּי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עֲנִי. וַיַּעֲבְרוּ שָׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע
אֲשֶׁר הָיוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. וַהֲחִלוּ שָׁבַע שָׁנוֹת הִרְעַב לְבוֹא, כַּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף, וַיְהִי רָעַב בְּכָל
הָאֶרֶץ, אֲבָל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לֶחֶם. וַתִּרְעַב כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם, וַיִּזְעַק הָעָם אֶל פְּרַעֲה
עַל־לֶחֶם, וַיֹּאמֶר פְּרַעֲה לְכָל־הַמִּצְרַיִם: לָכוּ אֶל־יוֹסֵף, וְאֲשֶׁר יֹאמַר לָכֶם עֲשׂוּ. וַהֲרַעַב הָיָה עַל
פָּנָיו כָּל הָאֶרֶץ, וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת כָּל הָאוֹצְרוֹת וַיִּמְכַר לְכָל הַמִּצְרַיִם. וְכָל הָאֲרָצוֹת בָּאוּ
מִצְרַיִמָּה לְקָנוֹת מִיֹּסֵף, כִּי גָבַר הִרְעַב בְּכָל הָאֶרֶץ.

מב

וַיַּעֲקֹב רָאָה כִּי יֵשׁ שֹׁכֵר בְּמִצְרַיִם, וַיֹּאמֶר לְבָנָיו: לְמָה תִּתְרָאוּ? הֲגַה שְׁמַעְתִּי כִּי יֵשׁ
שֹׁכֵר בְּמִצְרַיִם, רָדוּ שָׁמָּה וְקִנּוּ לָנוּ מַעֵט מְזוֹן, לְמַעַן נִחְיֶה וְלֹא נָמוּת.

וַיִּרְדּוּ אַחֵי יוֹסֵף הַעֲשָׂרָה לְקָנוֹת שֹׁכֵר מִמִּצְרַיִם וְאֶת־בְּנֵי־מִיֹּסֵף אַחֵי יוֹסֵף לֹא שָׁלַח עִם
אֲחָיו, כִּי אָמַר פְּרִי־יִקְרָה לוֹ חֲלָשָׁה. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאוּ לְקָנוֹת עִם הַבָּאִים, כִּי הָיָה הִרְעַב בְּאֶרֶץ
כְּנַעַן. וַיֹּסֵף הָיָה הַשְּׁלִיטִי שֶׁל הָאֶרֶץ, הוּא מְכַר לְכָל עַם הָאֶרֶץ, וּבָאוּ אַחֵי יוֹסֵף וַהֲשַׁתְּחוּ לוֹ
עַל פָּנָיִם אֲרָצָה. וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶת־אֲחָיו וַיִּפְרִיֵם, וַיִּתְנַכַּר אֲלֵיהֶם, וַיְדַבֵּר אִתָּם קִשּׁוֹת, וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם, מֵאַיִן בָּאתֶם? וַיֹּאמְרוּ, מִצְרַיִם בָּנֵנוּ לְשֹׁכֵר אֲכֹל. וַיֹּסֵף הִפְרִיר אֶת אֲחָיו, וְהֵם לֹא
הִפְרִירוּהוּ. וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת חֲלֹמְתָיו אֲשֶׁר חָלַם, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם: מְרַגְלִים אַתֶּם, לָרְאוֹת אֶת עֲרוֹת
הָאֶרֶץ בָּאתֶם. וַיֹּאמְרוּ לֹא אֲדָנִי עֲבָדֶיךָ בָּאוּ לְקָנוֹת מֵאֲכָלִים כְּלָנוּ בָּנִים לְאִישׁ אֶחָד, שְׁלָמִים
אָנַחְנוּ, לֹא הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְלִים. וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֹא אֵלָּא אֶת עֲרוֹת הָאֶרֶץ בָּאתֶם לָרְאוֹת. וְהֵם
אָמְרוּ: שְׁנַיִם עֲשָׂר אָנַחְנוּ, עֲבָדֶיךָ אַחִים, בְּאֶרֶץ כְּנַעַן, וְהִנֵּה הִצַּעִיר עִם אֲבִינוּ הַיּוֹם, וְהָאֶחָד
אֵינָנוּ. וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף, זֶה הוּא אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לָכֶם לֵאמֹר, כִּי מְרַגְלִים אַתֶּם. בָּזֹאת תִּנְדְּעוּ,
בְּכַרְיָאוֹת פְּרַעֲה, לֹא תִצְאוּ מִזֶּה, אִם לֹא אֲחִיכֶם הִצַּעִיר יָבוֹא הֵנָּה. שְׁלַחוּ מִכֶּם אֶחָד וַיִּקַּח
אֶת־אֲחִיכֶם, וְאַתֶּם תִּסְרְוּ עַד אֲשֶׁר יִתְכַרְרוּ דְּבָרֵיכֶם אִם־אֶמְתֵּם אַתֶּם דְּבָרִים אִם לֹא, וְאִם
לֹא, חַי פְּרַעֲה כִּי מְרַגְלִים אַתֶּם. וְשֵׁם אוֹתָם בְּמִשְׁמַר שְׁלֹשֶׁת יָמִים. וַיֹּאמֶר לָהֶם בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי, זֹאת עֲשׂוּ וְחַיּוּ, כִּי אֲנִי יָרָא אֶת הָאֱלֹהִים. אִם שְׁלוֹמִים אַתֶּם, אֶח אֶחָד מִכֶּם יַעֲצֹר
בְּמִשְׁמַר, וְאַתֶּם לָכוּ וְהִבִּיאוּ אֶת הַקֶּנֶיָה שֶׁל הַתְּבוּאָה שְׁלָכֶם. וְאֶת־אֲחִיכֶם הִקְטַן הִבִּיאוּ אֵלַי,
וַיִּאֲמְנוּ דְּבָרֵיכֶם; וְאִם לֹא, תָמוּתוּ. וַיַּעֲשׂוּ כֵן. וַיֹּאמֶר אִישׁ אֶל אֲחָיו: כֵּן, כִּי בְחַטָּאִים אָנַחְנוּ עַל
אֲחִינוּ, אֲשֶׁר הִתְעַלְמָנוּ מִצְרַת נַפְשׁוֹ כַּאֲשֶׁר הִתְחַנַּן אֲלֵינוּ, וְלֹא שְׁמַעְנוּ אֵלָיו, וּבְגִלְלָה זֶה בָּאָה
עֲלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת. וַיַּעַן רֵאבוֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם: הֲלֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם לֵאמֹר, אֵל תְּחַטְּאוּ לַיִּלָּד,

ולא שמעתם בקולי? והנה דמו נדָרשׁ. והם לא נדעו כי יוסף שומע, כי המתרגם היה ביניהם. הסתובב מהם ויבכה יוסף, ושוב נגש אליהם ויאמר להם, וינח את שמעון מהם ויאסרהו לפניהם.

ויצוה יוסף למלא את כליהם תבואה, ולהשיב את כספם לכל אחד אל שקו, ולתת להם צדה לדרך, ויעש להם כן. ולאחר שהשימו את התבואה על חמוריהם, הלכו משם. והתיר אחד את שקו לתת מספוא לחמוריו במקום אשר לנו, וראה את צרור כספו, והנה הוא על פי השק. ויאמר לאחיו השוב לי הכסף והנה זה בשקי ויצא לבם ויחדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה אלהים לנו ויבאו אל יעקב אביהם אל ארץ כנען, ויגידו לו את כל הקרות אתם לאמר דבר האיש אדון הארץ אלינו קשות, ושם אותנו במשמר כמרגלים את הארץ. ונאמר לו: שלמים אנחנו, לא מרגלים אנחנו. שנים עשר אחים אנחנו, בנים של אבינו. האחד איננו קים, והקטן עם אבינו היום בארץ כנען. ויאמר לנו האיש אדון הארץ, בזאת אדע כי שלמים אתם: אה אחד הניחו פה אתי, ואת־מקנת הדגן לביתכם קחו ולכו. והביאו אלי את־אחיכם הצעיר, ואדע כי לא מרגלים אתם, אלא כי שלמים אתם, ואת־אחיכם אשיב לכם, ובארץ תסחרו. ויהי ברוקנם את שקיהם, והנה צרור כסף של כל אחד בשקו, ויראו את צרורות כספם הם ואביהם, וייראו. אמר להם יעקב אביהם, אותי שפלתם, יוסף איננו, שמעון איננו, ואת בנימין תקחו; עלי באו כל אלה. ויאמר ראובן לאביהם לאמר, את־שני בני תמית אם־לא אביאנו אליה, תנה אותם בדי ואני אשיבנו אליך והוא אמר לא ירד בני עמכם כי אחיו מת והוא לבדו נשאר ויִקרה לו להקלש בדרך אשר תלכו ותורידו את שיבתי בגגון שאולה

מג

והרעב התחזק על הארץ. ויהי כפֶּאֶשֶׁר פלו לאכל את הדגן אשר הביאו ממצרים, ויאמר אליהם אביהם: שובו לכו קנו לנו מעט אכל. ויאמר אליו יהודה לאמר העד העיד לנו האיש אדון הארץ לאמר לא תראו את פני אם לא אחיכם הקטן יהיה אתכם אם אכן תשלח את־אחינו אתנו, גֵּרַד וְנִקְנָה לָךְ אֶכֶּל אִם לֹא תִשְׁלַח אֶת אֲחִינוּ אִתָּנוּ, לֹא גִלְהֶ, כִּי הָאִישׁ אָמַר לָנוּ לֵאמֹר, לֹא תִרְאוּ אֶת פְּנֵי אִם לֹא אֲחִיכֶם הַצָּעִיר יְהִי אִתְּכֶם. ויאמר ישראל למה הרעתם לי להגיד לאיש כי יש לכם אה: ויאמרו שאול שאל האיש לנו וקמולדתנו לאמר העוד אביכם חי והיש לכם אה ונגד לו על פי הדברים האלה הַדְּוֹעַ גִּדַּע כִּי יֹאמֶר הוֹרִידוּ אֶת אֲחִיכֶם ויאמר יהודה אל ישראל אביו: שלח את הנער אתי, ונקומה ונלכה, למען נחיה ולא נמות, גם אנחנו גם אתה גם טפנו. ואני אמתין לו, מינדי בקש אותו, אם לא אביאנו אליה

ואעמידנו לפניך, חוטא אהיה לך כל הנמים אלו לא התמהמהנו, כבר היינו חוזרים פעמים. ויאמר להם ישאל אביהם אם כן הוא זאת עשו קחו מפרות הארץ בכליכם והורידו לאיש מתנות מן הצר ומן הדבש קטרת ולט ובטנים ואגוזים ואת הפסח פפול קחו בידיכם, ואת הפסח המושב בשקיכם השיבו עמכם, פן שגגה היא. ואת אחיכם קחו, וקומו רדו אלהאיש. והאלוהים שלי יתן לכם חן לפני האיש, וישלח את אחיכם האחד ואת בנימין. ואני, הרי כאשר שפלתי, שפלתי.

ויקחו האנשים את המתנות האלה וכסף משנה בידם ואת בנימין, ויקומו וירדו מצרימה ויעמדו לפני יוסף: וירא יוסף אותם ואת בנימין אחיו בן-אמו, ויאמר לאשר על-ביתו: הבא את האנשים אל-הבית, ושחט זבח והקח, כי אתי יאכלו האנשים להם בצעהים. ויעש האיש כאשר אמר יוסף, ויבא את האנשים אל-בית יוסף. וראו האנשים כי הובאו אל בית יוסף, ויאמרו: בגלל הפסח המושב בשקינו בתחלה אנחנו מובאים, כדי להלשין עלינו ולהתנפל עלינו, לקחת אותנו לעבדים ואת חמורינו. ויגשו אל האיש אשר על בית יוסף וידברו אליו בשער הבית אומרים: אדוני, נרדנו בתחלה לקנות מאכלים. ויהי כאשר באנו אל המלון ונפתח את אמתחתנו, והנה פסח איש בפי אמתחתו, כספנו במשקלו, ונשב אתו עתה בידינו. וכסף אחר הבאנו עמנו לקנות אכל, לא נדענו מי שם את הפסח בשקינו. ויאמר אליהם חנון לכם אל תיראו האלהים שלכם ואלהי אבותיכם נתן לכם אוצרות בשקיכם וכספכם מקבל קבלתי ויוצא אליהם את שמעון והביא מים לרחץ את רגליהם, ונתן מספוא לחמוריהם. והכינו את המנחות עד בוא יוסף בצעהים, כי שמעו כי שם הוא עתיד לאכל. ויוסף נכנס אל הבית, והם הביאו לו את המתנות אשר היו בידיהם אל הבית, והשתחוו לו אפים ארצה. שאל אותם איך אתם, ואמר להם: האם בריא אביכם הזקן אשר אמרתם? האם עוד הוא חי? והם אמרו: שלום לבערך אבינו, עודנו חי. ואמר: ברוך האיש ההוא אלהים. ויכרעו וישתחוו לו. ויגרו יוסף את עיניו וירא את בנימין אחיו בן אמו, ויאמר, הנה אחיכם השטן אשר אמרתם אלי להביא; ויאמר, אלהים יחננו בני. ויוסף נטרף, כי התהפכו קרבו על אחיו, ובקש לבכות, ובהכנסו אל החדר, בכה שם.

ואחרי שרחץ את פניו, יצא, התאפק ואמר: שימו לכם. וישומו לו לבדו, ולהם לפי עצמם, ולמצרים הסועדים עמו לפי עצמם, כי לא יכלו המצרים לאכל עם העברים להם, כי תועבה היא למצרים. וישבו לפניו, הבכור לפי זכיוותיו והצעיר לפי צעירותו, והשתוממו האנשים איש אל אחיו. ונשאו חלק מאצלו אליהם, והגדל חלק בנימין מחלקי כלם פי חמשה משלהם, ושתו והשתכרו עמו.

מד

ויצוה יוסף את אשר על ביתו לאמר מלאו את שקי האנשים מאכלים פאשר יוכלו לשאת ושימו כסף איש כפי שקו ואת-כופסי כוס הכסף שימו בשק הצעיר ואת כסף שברו, ויהי כדבר יוסף פאשר דבר:

הבקר האיר, והאנשים נשלחו, הם וחמוריהם. בצאתם את העיר לא רחקו רחוק, ויוסף אמר לאשר על ביתו: קום רדף אחרי האנשים והשיגם, ואמרת אליהם: מדוע שלמתם רעה תחת טובה? למה גנבתם את גביעי הכסף? הלא זה הוא אשר אדוני שותה בו, והוא מנחש בו בנחש? הרעתם אשר עשיתם. ומצא אותם, אמר להם כפי הדברים האלה. והם אמרו לו למה מדבר האדון פדברים האלה חלילה לעבדיך לעשות כדבר הזה אם את הכסף אשר מצאנו בשקינו השיבנו אליה מארץ פנעו, איה נגנב מבית אדניך כסף או זהב? מאת אשר תמצא את-הגביע של-לדיך ימות, וגם אנחנו נהיה עבדים לאדוננו: והוא אמר: ועתה, פאשר אתם אמרים, כן יהיה. אצל אשר ימצא הגביע, יהיה לי עבד, ואתם תהיו נקיים. וימרו ויורידו איש את-שקו ארצה ויפתחו איש את-שקו וחקרו מן הזון המתחיל, עד שבא אל הצעיר. ומצא את הגביע בשק בנזמיו. ויקרעו את בגדיהם, וישם איש את שקו על חמרו, וישובו אל העיר.

ויבא יהודה ואחיו אל יוסף והוא עודנו שם, ויפלו לפניו ארצה. ויאמר אליהם יוסף, מה הדבר הזה אשר עשיתם? הלא ידעתם כי נחש ונחש האיש אשר כמוני? ויאמר יהודה מה נשיב לאדני או מה נדבר או מה-נצטדק האלהים מצא את-עון עבדיך הנה אנחנו עבדים לאדני וגם-אנחנו וגם אשר נמצא הגביע בידו ויאמר יוסף חלילה לי מעשות את הדבר הזה האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו בשלום אל אביכם ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני יזכר-נא עבדך דבר באזני אדני ואל-יחר אפה בעבדך כי כמוך כפרעה אדוני, אתה שאלת את-לדיך לאמר: ה'יש לכם אב או אח? ונאמר לאדון: יש-לנו אב זמן וילד זקנים צעיר לו, ואחיו מת, והוא לבדו נשאר לאמו, ואביו אהבו. ואמרת ללדיך הורידו אותו אלי ואני אטפל בו. ונאמר אלי-האדון, לא יוכל הילד לעזוב את-אביו, ואם-יעזוב את-אביו ימות. ואתה אמרת לנעריה, אם לא ירד אחיכם הצעיר עמכם, לא תוסיפו לראות את פני. ויהי פאשר עלינו אל עבדך אבינו, הגדנו לו את דברי אדני. ויאמר אבינו: לכו שוב וקנו לנו מעט אכל. ואנחנו אמרנו: לא נוכל לרדת, אכל אם אחינו הצעיר ירד עמנו, נרד, כי לא נוכל לראות את פני האיש כשאחינו הצעיר איננו עמנו. ויאמר עבדך אבינו אלינו אתם ידעתם כי שנים ילדה לי אשתי ונצא האחד מאתי, ואמרתם כי טרף טרף,

ולא ראייתי אתו עד עתה. אם אפוא תקחו גם את־זה מעל פני וקרה לו אסון בדרך, והורדתם את־שיבתי ביגון שאולה ועמה, לכן, אם אבוא אל אבינו יִלְדָה, והילד איננו עמנו, ונפשו קשורה בנפשו והיה בראותו את־הנער איננו אתנו ומת, והורידו עבדיך את־שיבת עבדך אבינו בגיון שאלה כי נערך קבל מאת האב את הילד לאמר: אם לא אביא אותו אליך ואעמידנו לפניך, חוטא אהיה לאבי כל הימים. ועמה אפוא אשאר לך עבד תחת הילד עבד לאדון והילד יעלה עם אחיו: כיצד אעלה אל האב והילד איננו אתנו, למען לא אראה ברעות אשר תמצאנה את אבי?

מה

ולא יכל יוסף להתאפק בפני כל הנצבים עליו, אבל אמר: הוציאו כל איש מעלי, ולא עמד איש את יוסף בפניו התודע אל אחיו. וימתן את קולו בככי, וישמעו כל־המצרים, וישמע בית פרעה. ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו ויאמר יוסף אל אחיו גִּשׁוּ נָא אֵלַי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה ועמה אל־תעצבו ואל־יקשה בעיניכם פִּי־מכרתם אתי הנה, כי למחנה שלחני אלהים לפניכם כי זאת השנה השנית לרעב על הארץ, ועוד חמש שנים נשארות, אשר בהן לא יהיה חרישה ולא קציר. כי האלהים שלחני לפניכם להשאיר לכם שארית על הארץ ולהחיות לכם שארית גדולה. עכשו אם כן, לא אתם שלחתם אותי הנה, אלא האלהים, ועשה אותי קאב לפרעה, ואדון לכל ביתו, ומושל בכל ארץ מצרים. מהרו לכן, עלו אל אבי ואמרו לו, פה אמר בנך יוסף: שמני האלהים לאדון לכל ארץ מצרים, רד לכן אלי ואל מעמד. וישבת בארץ גִּשׁוּ עֲרַב, והיית קרוב אלי, אמה ובניו ובניו, צאנף ובקרה, וכל אשר לה ואכלכל אתה שם, כי עוד חמש שני רעב, למען לא תגרש אתה ובניו וכל רכושך. הנה עיניכם רואות ועיני בנימין אחי, כי פי הוא המדבר אליכם. הגידו לכן לאבי את כל כבודי אשר במצרים ואת כל אשר ראיתם, ומהרו והורידו את אבי הנה ויפל על צוארי בנימין אחיו ויבך עליו, ובנימין בכה על צואריו. ונשק את כל אחיו, בכה עליהם, ואתרי כן דברו אחיו אליו.

ונשמע הדבר בבית פרעה לאמר באו אחי יוסף וישמח פרעה ועבדיו ויאמר פרעה אל־יוסף אמר אל־אחידך זאת עשו מלאו את־שליכם ולכו אל־ארץ כנען: ולקחתם את אביכם ואת רכושכם ובאתם אלי, ואתם לכם מכל טוב מצרים, ואכלתם את חלב הארץ. ואתה צוה זאת: לקחת להם עגלות מארץ מצרים לילדיכם ולנשיכם, ולקחו את אביכם ובוואו ואל תחוסו בעיניכם על כליכם, כי כל טוב מצרים לכם יהיה. ויעשו כן בני ישראל,

וימתן יוסף להם בעגלות כפי הנאמר על-ידי פרעה המלך, וימתן להם צדה לדרך. ולכלם נתן שתי שמלות, ולבגנמן נתן שלש מאות זקב וחמש חליפות שמלות. ולאביו שלח כמו אלה, ועשרה חמורים נשאים מכל טוב מצרים, ועשרה אטנות נשאות להם לאביו לדרך. והוא שלח את אחיו וילכו, ויאמר להם: אל תכעסו בדרך. ויעלו ממצרים ויבאו אל-ארץ כנען אל-יעקב אביהם. ויגידו לו לאמר כי בנה יוסף חי והוא מושל בכל ארץ מצרים ויפג לבו של יעקב כי לא האמין להם וידברו אליו את כל-הנאמרים על-ידי יוסף, ואשר אמר אליהם. ובראותו את-העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו, חנתה ריח יעקב אביהם. ויאמר ישראל, גדול הוא לי, אם עודנו יוסף בני חי, אלקה וארצנו בטרם אמות.

מו

ויסע ישראל, הוא וכל אשר לו, ויבא אל באר שבע, ויזבח זבח לאלהי אביו יצחק: ויאמר האלהים לישראל בחזון הלילה לאמר יעקב יעקב והוא אמר מה הוא והוא אומר לו: אנכי אלהי אבותיך, אל תירא לרדת מצרימה, כי לגוי גדול אעשה שם. ואני ארד עמך מצרימה, ואני אעלה גם עלה, ויוסף ישית ידו על עיניך ויקם יעקב מבאר שבע, וישאו בני ישראל את אביהם ואת טפם ואת נשיהם בעגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו. ויקחו את נכסיהם ואת כל הרכוש אשר רכשו בארץ כנען, ויבאו מצרימה, יעקב וכל זרעו אתו. בנים ובני בניו אתו, בנות ובנות בנותיו, וכל זרעו הביא אל מצרים. ואלה השמות בני ישראל הבאים אל מצרים יחד עם יעקב אביהם. יעקב ובניו, בכור יעקב, ראובן. ובני ראובן: חנוך ופלוא, חצרון וכרמי: ובני שמעון: ימואל וימין ואהיד ויכין וצחר ושאול בן הכנענית. ובני לוי גרשון קהת ומררי: ובני יהודה: ער ואונן ושלה ופרץ וזרח, וימת ער ואונן בארץ כנען, ויהיו בני-פרץ: חצרון וחמול. ובני יששכר תולע ופואה וחשום ושמרון: ובני זבולון סרד ואלון ואחאל: אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב במסופוטמיה של ארם, ודינה בתו. כל הנפשות, בנים ובנות, שלשים ושלש. ובני גד צפון ואנסיס וסניס ותסובן ואהדיס וארואהדיס וארהליס: ובני אשר מנה וישנה וישוי ובריעה ושרח אחותם ובני בריעה חבר ומלכיאל אלה בני זלפה אשר נתן לבן זלפה בתו, אשר ילדה אלה ליעקב, שש עשרה נפשות. ובני רחל אשת יעקב יוסף ובגנמן ויהיו בנים ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן הלויפוליס את מנשה ואת אפרים. ויהיו בנים למנשה אשר ילדה לו הפילגש הסורית את מכיר, ומכיר הוליד את גלעד. ובנים לאפרים אחי מנשה סותלח ומסו, ובנים לסותלח אדום. ובנים לבגנמן: גלע ובכר ואשבל. והיו בנים לגלע: גרא ונעמן ואחיה וראש ומפים. וגרא הוליד את-ארד. אלה בני רחל אשר ילדה ליעקב, כליה-הנפשות שמונה עשר. ובני דן אסום ובני נפתלי אסיאל וגוני ויצחקר ושלם: אלה בני

בלהה אשר נתן לבן לרחל בתו, אשר ילדה אלה ליעקב, כלה הנפשות שבע כלה הנפשות
הבאות עם יעקב מצרמה, היצאים מירכתיו, לבד מנשי בני יעקב, כלה הנפשות ששים
ושש. ובני יוסף שגולדו לו בארץ מצרים, תשע נפשות. כל נפשות בית יעקב, שקבאו עם
יעקב אל מצרים, שבעים וחמש נפשות.

ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להפגוש אתו בעיר הגבורים בארץ רעמסס: יוסף
אסר את מרכבותיו ועלה לקראת ישראל אביו לעיר הגבורים, וכאשר נראה אליו נפל על
צוארו ויכה בכי רב. ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך
חי ויאמר יוסף אל אחיו אעלה אגידה לפרעה ואמר לו אחי ובית אבי אשר היו בארץ כנען
באו אלי והאנשים הם רעים, כי היו אנשי מקנה, ואת מקניהם ואת בקרם ואת כל אשר
להם הביאו. אם אכן יקרא לכם פרעה ויאמר לכם: מה מלאכתכם? תאמרו: אנשים רעי
מקנה אנחנו, עבדי, מעורינו עד עתה, גם אנחנו גם אבותינו, למען תשובו בארץ גשן
ערב, כי תועבת מצרים כל רעה צאן.

מז

ויבא יוסף ויגד לפרעה לאמר אבי ואחי וצאנם ו בקרם וכל אשר להם באו מארץ
כנען והנם בארץ גשן ומאחיו לקח חמשה אנשים ויציגם לפני פרעה ויאמר פרעה לאחי
יוסף: מה מעשיכם? ויאמרו אל פרעה: רעי צאן עבדי, גם אנחנו גם אבותינו. ויאמרו
אל פרעה לגור בארץ באנו כי אין מרעה למקנה של עבדיך כי חזק הרעב בארץ כנען ועתה
גוש בארץ גשן. ויאמר פרעה אל יוסף ישבו בארץ גשן ואם ידעת כי יש בהם אנשים
תזקים הפקד אותם שרים על מקני. ויבאו אל מצרים אל יוסף יעקב ובניו וישמע פרעה
מלך מצרים. ויאמר פרעה אל יוסף לאמר אביך ואחידך באו אליה: הנה ארץ מצרים לפניך
היא, בארץ הטובה ביותר הושב את אביך ואת אחידך. ויוסף הביא את יעקב אביו והעמידו
לפני פרעה, ויברך יעקב את פרעה. ויאמר פרעה ליעקב כמה שנות ימי חייך ויאמר יעקב
לפרעה: ימי שנות חיי אשר אנכי גר, מאה ושלשים שנה. מעטים ורעים היו ימי שנות חיי,
ולא השיגו את ימי שנות חיי אבותי אשר גרו. ויברך יעקב את פרעה ויצא מלפניו:

ויושב יוסף את אביו ואת אחיו, ויתן להם אחזה בארץ מצרים, במיטב הארץ, בארץ
רעמסס, כאשר צוה פרעה. ויוסף מדד דגן לאביו ולאחיו ולכל בית אביו לפי הנפש

ודגן לא הָיָה בְּכָל הָאָרֶץ, כִּי הִתְחַזַּק הָרָעָב מְאֹד, וְכָל־תְּהוֹ אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶרֶץ כְּנָעַן מִפְּנֵי הָרָעָב. וַיֹּאסֹף יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְאֶרֶץ כְּנָעַן בְּשֶׁבֶר אֲשֶׁר הֵם שֹׂבְרִים, וַיִּמְדַּד לָהֶם, וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף אֶל בֵּית פַּרְעֹה: וַיְכַלֶּה כָּל הַכֶּסֶף מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמֵאֶרֶץ כְּנָעַן, וַיָּבֵאוּ כָל הַמִּצְרַיִם אֶל יוֹסֵף לֵאמֹר: תְּנֵה לָנוּ לֶחֶם, וְלָמָּה נָמוּת לְפָנֶיךָ? כִּי אֲזַל כֶּסֶפֵנוּ. וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף הֲבִיאוּ אֶת־בְּהֵמַתְכֶם וְאֶתְנֶה לָכֶם לֶחֶם תַּחַת בְּהֵמַתְכֶם אִם־תֵּם כֶּסֶפְכֶם: וַיָּבִיאוּ אֶת־בְּהֵמַתָּם אֲלֵי־יוֹסֵף, וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף לֶחֶם תַּחַת הַסּוּסִים וְתַחַת הַצֹּאן וְתַחַת הַבָּקָר וְתַחַת הַחֲמֹרִים, וַיְכַלְכֵּל אוֹתָם בְּלֶחֶם תַּחַת כָּל־מִקְנֵהֶם בַּשָּׁנָה הַהִיא. וַצֹּאֵה הַשָּׁנָה הַהִיא, וַבָּאוּ אֲלָיו בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּה וַאֲמָרוּ לוֹ: פֶּן נֵאבֵד מִלִּפְנֵי אֲדוֹנֵינוּ, כִּי תֵם כֶּסֶפֵנוּ וְהִרְכּוּשֵׁינוּ וְהַבְּהֵמוֹת אֵלֵינוּ הֶאֱדוֹן, וְלֹא נִשְׂאָר לָנוּ לִפְנֵי אֲדוֹנֵינוּ כִּי אִם גּוֹפֵנוּ וְאֲדָמְתָנוּ. כִּדֵּי שְׂלֹא נָמוּת לְפָנֶיךָ וְהָאָרֶץ תִּעָשֶׂה שְׂמֵמָה, קְנֵה אוֹתָנוּ וְאֶת־אֲדָמְתָנוּ תַּחַת לֶחֶם, וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְאֲדָמְתָנוּ עֲבָדִים לְפַרְעֹה; מִן זֶרַע כִּדֵּי שִׁנְזָרַע וְנִתְּנָה וְלֹא נָמוּת, וְהָאָרֶץ לֹא תִעָשֶׂה שְׂמֵמָה. וַיּוֹסֶף רָכַשׁ אֶת כָּל אֲדָמַת מִצְרַיִם לְפַרְעֹה, כִּי מָכְרוּ הַמִּצְרַיִם אֶת אֲדָמָתָם לְפַרְעֹה, כִּי גָבַר עֲלֵיהֶם הָרָעָב, וְהָיְתָה הָאָרֶץ לְפַרְעֹה. וְאֶת־הָעַם הָעִבְרִי אוֹתוֹ לוֹ לְעֲבָדִים, מִקְצוֹת גְּבוּלוֹת מִצְרַיִם עַד הַקְּצוֹת. מִבְּלַעֲדֵי אֲדָמַת הַכְּנָעִים בְּכַד, לֹא רָכַשׁ יוֹסֵף אוֹתָהּ, כִּי בְמִתְנָה נָתַן פַּרְעֹה מִתְנָה לַכְּנָעִים, וְאָכְלוּ אֶת הַמִּתְנָה אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם פַּרְעֹה, עַל כֵּן לֹא מָכְרוּ אֶת אֲדָמָתָם. וַיֹּאמֶר יוֹסֵף לְכָל־הַמִּצְרַיִם הֵן קָנִיתִי אֶתְכֶם וְאֶת־אֲדָמַתְכֶם הַיּוֹם לְפַרְעֹה קְחוּ־לָכֶם זֶרַע וְזָרְעוּ אֶת־הָאֲדָמָה וְהָיְתָה תְּבוּאָתָהּ וְנִתְּמָה אֶת הַחֶלֶק הַחֲמִישִׁי לְפַרְעֹה וְאַרְבָּעָה חֲלָקִים יִהְיוּ לָכֶם לְזֶרַע לְאָרֶץ וּלְמֶצֶק לָכֶם וּלְכָל אֲשֶׁר בְּבִיתְכֶם וַיֹּאמְרוּ: הוֹשַׁעַת אוֹתָנוּ, מִצָּאֵנוּ חֵן לִפְנֵי אֲדוֹנֵינוּ, וְנִהְיֶה עֲבָדִים לְפַרְעֹה. וַיֹּשֶׁם יוֹסֵף לָהֶם לַחֵק עַד הַיּוֹם הַזֶּה עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם לְפַרְעֹה לְהַפְרִישׁ, מִלְּכַד אֶרֶץ הַכְּנָעִים בְּכַד, שְׂלֹא הָיְתָה לְפַרְעֹה

וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גִּשְׁוֹן, וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ, וַיַּכְרוּ וַיַּרְבוּ מְאֹד. וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וַיְהִי יָמָיו שְׁנַיִם חֲמִיִּשׁ יַעֲקֹב מֵאָה וְאַרְבָּעִים וְשִׁבְעַת שָׁנִים. וַיַּקְרֹבוּ יָמָיו יִשְׂרָאֵל לָמוּת, וַיִּקְרָא לְבָנָיו יוֹסֵף, וַיֹּאמֶר לוֹ, אִם־נָא מִצְּאִיתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, שִׂים־נָא יָדְךָ תַּחַת יַרְכֵי, וְעֲשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאֶמֶת, אֲלֵ־נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם, אַבְל אֲשַׁכַּח עִם אֲבוֹתַי, וְתִשְׂאֵנִי מִמִּצְרַיִם, וְקַבְרַמְנִי בְּקַבְרָם. וְהוּא אָמַר: אֲנֹכִי אֲעֲשֶׂה כְּדַבְּרְךָ. וַיֹּאמֶר הַשְׂבָּעָה לִּי וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה

מה

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וַיַּגִּד לְיוֹסֵף כִּי אָבִיךָ חוֹלָה, וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי בָנָיו, אֶת מְנַשֶּׁה וְאֶת אֶפְרַיִם, וַיָּבֵא אֶל יַעֲקֹב. וְהִגִּד לְיַעֲקֹב לֵאמֹר: הִנֵּה בְנֵךְ יוֹסֵף בָּא אֵלָיךָ, וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל

וישב על המטה. ויאמר יעקב אלי-יוסף, אלהי נראה אלי בלזו בארץ כנען, ויברך אתי. ואמר לי: הנה אני ארבה אותך וארבה אותך, ואעשה אותך להקה עמים, ואתן לך את הארץ הזאת ולזרעך אחריך לאחוזת עולם ועתה שני בניה הנולדים לך בארץ מצרים לפני באוי אליך אל מצרים, לי הם, אפרים ומנשה פראובן ושמעון יהיו לי והצאצאים אשר תוליד אחרי כן יהיו על שם אחיהם, יקראו על נחלותיהם ואני פאשר באתי ממסופוטמיה של ארם, מטה רחל אמך בארץ כנען בהתקרכי לכברת ארץ לבוא אפרתה, וקברתי אותה בדרך אפרתה, היא בית לקום.

וירא ישראל את בני יוסף, ויאמר, מי לך אלה? ויאמר יוסף לאביו, בני הם אשר נתן לי האלהים כאן. ויאמר יעקב, הקרב נא אותם אלי ואברכם. ועניו ישראל כהו מן הזקנה ולא לכל לראות ויקרב אתם אליו וינשק אתם ויחבק אתם ויאמר ישראל אלי-יוסף: הנה מפניך לא נשפלתי, והנה הראה לי האלהים גם את-זרעך. ויוצא אותם יוסף מעל ברקיו וישתחוו לו אפים ארצה וינשק את יוסף את שני בניו, את אפרים בימינו משמאל ישראל, ואת מנשה בשמאלו מימין ישראל, ויגש אתם אליו: ויושט ישראל את ידו הימנית וישם על ראש אפרים, והוא הנה הצעיר, ואת שמאלו על ראש מנשה, שפל את ידיו

ויברך אותם ויאמר, האלהים אשר התהלכו אבותי לפניו, אברהם ויצחק, האלהים הרעה אתי מעודי עד היום הנה המלאך המציל אותי מכל הרעות וברך את הילדים האלה, ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק, וירבו לרב על הארץ. וירא יוסף כי שם אביו את-ידו הימנית על ראש אפרים, וירע בעיניו, ויאחז יוסף ביד אביו להסיר אותה מעל ראש אפרים אל ראש מנשה. ויאמר יוסף לאביו לא כן אבי פי זה הבכור שים מינך על ראשו: ולא רצה, אבל אמר: יודע אני, בני, יודע אני, וגם זה יהיה לעם, וגם זה יתרום, אבל אחיו הצעיר יהיה גדול ממנו, וזרעו יהיה להמון גוים. וברך אותם ביום ההוא לאמר: בכם ברח ישראל לאמר: ישמך אלהים באפרים וכמנשה, ושם את אפרים לפני מנשה. ויאמר ישראל ליוסף הנה אנכי מת והנה האלהים עמכם והשיב אתכם אל ארץ אבותיכם ואני נתן לך את-שכם יתרה על אחיה, אשר לקחתי מיד האמרי בתרבי ובקשתי.

מט

ויקרא יעקב את-בניו ויאמר להם האספו ואגידה לכם את אשר-יקרה אתכם באחרית הימים. האספו ושמעו אלי, בני יעקב, שמעו ישראל, שמעו לאבכם. ראובן בכורי, אתה כחי וראשית ילדי, קשה להנשא וקשה זד. התגאית כמו מים, אל תרתה, כי עלית על משכב

אביד; אז חללת את הנצוה אשר עליה. שמעון ולוי אחים השלימו עולה של בחירתם. בסודם אל תבא נפשי, ובקהלם אל תחד כבודי, כי באפם הרגו איש, ובכצונם עקרו שור. ארור חמתם כי עזה, ועברתם כי קשה, אחקלם ביעקב, ואפיצם בישראל יהודה, אותה והללו אחיה, ידיד על ערף אביד, ושמתו לה בני אביד. גור אריה יהודה, ומצח בני עליה, רבצת שכבת כאריה וכגור, מי קימנו: לא יסור שבט מיהודה ומחזק מבין רגליו, עד כי יבא שילה, ולו יקחת עמים אסר לגפן את-עירו, ולשרקה את-בן-אתנו, וכבס בניו לבוש, ובדם-ענבים כסותו. נוצצים עיניו מינו, ולבנים שניו מחלב. זבולון לחוף ישכן והוא לחוף אגנות ונרכתו על-צידון: יששכר חמד את הטוב, נח בין הנחלות. וירא את-המנוחה כי טובה, ואת-הארץ כי שמנה, ויט את-שכמו לסבל, ויהי לאיש עובד אדמה. דן ישפט את-עמו, כמו גם שבט אהד בישראל. ויהי דן נחש עלי דרו, יושב עלי שביל, נושף עקב סוס, ויפל הפרש לאחור. מחכה לישועתה יהנה גד, גדוד יגוד אותו, והוא יגוד עקב. אשר שמן לחמו, והוא יתן מעדנים למלכים. נפתלי גזע פרוש, הנותן בצאצאים יפי. בן גדול יוסף, בני הגדול המקנא, בני הצעיר, שוב אלי. אל אשר התיצעו גדפו, ונטרו לו שטנה בעלי החצים. ונשברו כח הקשתות שלהם, ונחלשו גידי רועות ידם, בגלל יד שליט יעקב, משם הגבור ישראל מאת אלהי אביד. ועזר לה האלהים שלי וברך אותה ברכת שמים מלמעלה וברכת ארץ האוחזת את הכל, בגלל ברכת שדיים ורחם ברכות אביד ואמה גברו על ברכות הרים קמים ועל ברכות גבעות נצחיות, תהינה על ראש יוסף ועל קדקד אשר הנהיג אחיו. בנזמין זאב טורף, בבקר יאכל עוד, ולערב יתן מזון. כלאה בני יעקב שנים עשר, ואלה אשר דבר להם אביהם, ויברך אותם, איש איש כברכתו ברוך אותם. ויאמר אליהם אני נאסף אל עמי קברו אתי עם אבותי במערה אשר בשדה עפרון החתי במערת הכפלה אשר על-פני ממרא בארץ כנען, אשר קנה אברהם את-המערה מאת עפרון החתי לאחוזת קבר. שם קברו את-אברהם ואת-שרה אשתו, שם קברו את-יצחק ואת-רבקה אשתו, שם קברו את-לאה. בקנין השדה והמערה אשר בו, מאת בני חת. ויכלה יעקב לצויות את בניו, ויאסף את רגליו אל המטה, ויגוע, ויאסף אל עמו

ב

ויפל יוסף על פני אביו ויבך עליו וישק לו. ויצו יוסף את עבדיו המחנטיים לחנט את אביו, ויחנטו המחנטיים את ישראל. וימלאו לו ארבעים יום, כי כן יספרו ימי החניטה, ויכפו אתו מצרים שבועים יום. ומאחר שעברו ימי האבל, דבר יוסף אל שרי פרעה לאמר: אמ-מצאתי חן בעיניכם, דברו-נא עלי באנני פרעה לאמר, אבי השביע אותי לאמר, בקבר אשר חפרתי לעצמי בארץ כנען, שם תקבר אותי. עתה אפוא, אעלה אקבר את אבי ואשוב.

ויאמר פרעה ליוסף: עלה קבר את אביך, כְּאֲשֶׁר הִשְׁבִּיעַדָּ. ויעל יוסף לקבר את אביו, ויעלו עמו כל עבדי פרעה וזקני ביתו וכל זקני ארץ מצרים וכל בית יוסף ואֶתְיוּ וְכָל בֵּית אָבִיו וקרוביו והצאן והבקר השאירו בארץ גֶשֶׁן ויעלו עמו גם רכב גם פְּרָשִׁים, ויהי המִתְנָה גָדוֹל מאד. ויבאו אל־גֶרֹן הָאֶטָד אֲשֶׁר בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן, ויספדו שם מספד גדול וכבד מאד, ויעש לְאָבִיו אֶבֶל שְׁבַעַת יָמִים ויראו יושבי ארץ כנען את האבֶל בְּגֵרֹן הָאֶטָד, ויאמרו: אֶבֶל כְּבֹד זֶה לַמִּצְרַיִם. על כן קרא שמו אֶבֶל מִצְרַיִם, אֲשֶׁר בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן. ויעשו־לוֹ כֵּן בְּנָיו: וישאו אתו בְּנָיו אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן, ויקברו אתו בְּמַעְרָה הַכְּפֹלָה, אֲשֶׁר קָנָה אֲבֹרָהֶם אֶת הַמַּעְרָה בְּאֶחָזֶת קֶבֶר מֵאֵת עֶפְרוֹן הַחֲתָי, מוֹל מִמְרָא. וישב יוסף אֶל מִצְרַיִם, הוּא וְאֶתְיוּ וְהָעוֹלָיִם אִתּוֹ לְקַבֵּר אֶת אָבִיו.

ויראו אֶתִּי יוֹסֵף כִּי מֵת אָבִיהֶם, ויאמרו, לוֹ יִשְׁטַמְנֵנוּ יוֹסֵף וְהִשָּׁב יָשִׁיב לָנוּ אֶת כְּלֵי־הַרְעָה אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ אִתּוֹ. ויבואם אֶל יוֹסֵף אֶמְרוּ, אָבִיךָ הִשְׁבִּיעַ לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר כִּכָּה אֶמְרָתֶם לְיוֹסֵף: סֵלַח לָהֶם אֶת הָעוֹל וְאֵת הַחַטָּא שְׁלָהֶם, כִּי רָעָה הָרָאוּ לָךְ, וְעַתָּה קַבֵּל אֶת עוֹן עַבְדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ. ויבֹךְ יוֹסֵף בְּדַבְרָם אֵלָיו. ויבאו אֵלָיו ויאמרו הִנֵּה אָנֹחֵנוּ עַבְדֵיךָ: ויאמר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף: אֵל תִּירְאוּ, כִּי שָׁל הָאֱלֹהִים אָנִי. אִתָּם חִשְׁבֹתֶם עָלַי לְרָעָה, וְאֵלֹהִים חִשְׁבָה לְטוֹבָהּ, לְמַעַן יִהְיֶה פִּיּוֹם הַיּוֹם, וְלִהְיוֹת עִם רַב. ויאמר לָהֶם אֵל תִּירְאוּ אֲנִי אֶכְלָפֵל אֶתְכֶם וְאֵת בְּתִיכֶם וְיִנַּחֵם אוֹתָם וְיַדְבֵּר עַל לְבָבְךָ וְיִשָּׁב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם, הוּא וְאֶתְיוּ וְכָל בֵּית אָבִיו, וְיָחִי יוֹסֵף מֵאָה וְעֶשְׂרֵי שָׁנִים. וַרְאֵה יוֹסֵף אֶת בְּנֵי אֶפְרַיִם עַד דֹּר שְׁלִישִׁי, וְגַם בְּנֵי מְכִיר בֶּן מְנַשֶּׁה יִלְדוּ עַל בְּרַכֵּי יוֹסֵף וְיִאמְרוּ יוֹסֵף לְאֶתְיוּ לֵאמֹר אֲנִי מֵת פִּקֹּד פִּקֹּד הָאֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהִעֲלֶה אֶתְכֶם מִן הָאֶרֶץ הַזֹּאת אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע הָאֱלֹהִים לְאֲבֹתֵינוּ לְאֲבֹרָהֶם לְיִצְחָק וְלַעֲקֹב וְיִשְׁבַע יוֹסֵף אֶת בְּנֵי שְׁרָאֵל לֵאמֹר: בִּפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם, וְהִעֲלִיתֶם אֶת עַצְמֹתַי מִזֶּה אֶתְכֶם. וְיָמָת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרֵי שָׁנִים, ויקברו אוֹתוֹ, וישִׁימוּ אוֹתוֹ בְּאֶרֶץ בְּמִצְרַיִם.

שמות

א

אלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב אביהם, איש וביתו באו. ראובן, שמעון, לוי, יהודה, יששכר, זבולון, בגמיון, דן ונפתלי, גד ואשר. ויוסף הגה במצרים, והיו כל הנפשות מעקב חמשה ושבעים. וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא ובני ישראל גדלו והתרבו והיו רבים והתחזקו מאד מאד, והארץ הרבה אותם. ויקם מלך אחר על-מצרים, אשר לא ידע את-יוסף. ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו. הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו ונעלה מן הארץ והעמיד עליהם משגיחים על העבודות, למען יענו אותם בעבודות. ויבנו ערים מבצר לפרעה, את פיתום ואת רעמסס ואת און, אשר היא עיר השמש. וכאשר ענו אותם, פן רבו ויחזקו מאד מאד, ויקצו המצרים מפני בני ישראל. ויעבדו מצרים את-בני ישראל בפרה. וימררו את חיייהם בעבודה קשה, בטיט ובלבנים, ובכל עבודה בשדה, את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרה.

ויאמר מלך מצרים למיילדות העבריות, אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה, ואמר: פאשר תלדו את העבריות, והן על הלדה, אם זכר הוא, המיתו אותו; ואם נקבה, החיו אותה. וראו אכל המיילדות את האלהים, ולא עשו פאשר צוה אותן מלך מצרים, ותחינה את הנזכרים. ויקרא מלך מצרים למיילדות ויאמר להן מדוע עשיתן את הנזכר הזה ותחינה את הנזכרים ותאמרנה המיילדות אל-פרעה, לא כנשים מצרים העבריות, כי יולדות הן לפני שתבוא אליהן המיילדות, וילדו. וייטב אלהים למיילדות וירב העם ויעצמו מאד ומאשר יראו המיילדות את-האלהים, עשה להן בתיים. ויצו פרעה לכל עמו לאמר: כל הנזכר אשר יולד לעברים, אל היאר תשליכו, וכל נקבה תחיון

ב

ויהי איש משכט לוי אשר לקח מבנות לוי ומהר ותלד בן, ויראו אתו כי טוב הוא, ויצפינו אותו שלשה ירחים. מאחר ולא יכלו עוד להסתיירו, לקחה אמו תבה וטחה אותה בחרמ ובינפת, ומשם את הילד בתוכה, ומשם אותה בסוף על שפת היאור. ותתיצב אחותו מרחוק לדעת מה יעשה לו.

ותרד בת־פרעה לרחץ על־היאר, ושפחותיה היו הולכות ליד היאר, ותרא את־התבה בתוך הסוף, ותשלח את־שפחתה ותקחה. פתחה ורואה ילד בוכה בתבה, ותחמל עליו בת־פרעה, ותאמר, מילדי העברים זה. ותאמר אחתו לבת־פרעה התלכי וקראתי לך אשה מינקת מ־העבריות ומיניק לך את־הילד ותאמר לה בת־פרעה לכי ותלך הנערה ותקרא לאם הילד: ותאמר אליה בת פרעה שמרי לי את הילד הזה והיניקי לי אותו ואני אתן לך את השכר ותשח האשה את הילד ומניקהו כשגדל הילד, הביאה אותו אל בת פרעה, ויהי לה לבן. ותקרא את שמו מִשֶׁה, לאמר: כי מן המים משיתאו.

ויהי בימים הרבים ההם, כִּאֲשֶׁר גדל מִשֶׁה, יצא אל אחיו בני ישראל, ויבן את עמלם, ויבא איש מצרי מפה איש עברי מאחיו בני ישראל. ויפן פה וכה ויבא כי אין איש, ויהי את המצרי ויטמנהו בחול. ויצא ביום השני, ויבא שני אנשים עברים נלחמים, ויאמר לעושה עול, מדוע אתה מפה את רעך? והוא אומר: מי אותך העמיד שר ושופט עלינו? הלא להרג אותי אתה רוצה, בדרך שהרגת אתמול את המצרי? ויבא מִשֶׁה ויאמר: אם כן גלוי נהיה הדבר הזה. ושמע פרעה את־הדבר הזה, ויבקש להמית את־מִשֶׁה. ויסע מִשֶׁה מפני פרעה, וישב בארץ מדון, ובבאו אל־ארץ מדון, ישב על־הבאר. וילכו מדון היו שבע בנות, רעות את צאן אביהן יתרו, ובאו ודלו מים עד שמלאו את השקתות, להשקות את צאן אביהן יתרו. ויבאו הרועים ויגרשו, ויקם מִשֶׁה וישיעו, וישאב לקו וישק את־צאנו. באו אל רעואל אביהן, והוא אמר לקו, למה מהרתו לבוא היום; והו אמרו: איש מצרי הציל אתנו מן הרעים, וגם דלה לנו מים והשקה את צאנו. והוא אמר לבנותיו, ואיה הוא? ולמה עזבתו את האיש? קראו לו, כדי שיאכל לחם. ומִשֶׁה הושב אצל האיש, ונתן לו את צפורתו בתו לאשה. והאשה הרמה ותלד בן, ויקרא מִשֶׁה את־שמו גֶרְשֶׁם לאמר, כי גר אנכי בארץ נכריה. ואחריו הימים הרבים ההם, מת מלך מצרים, ויאנחו בני ישראל מן העבודה, ויזעקו ותעל זעקתם אל האלהים מן העבודה. וישמע אלהים את־אנחתם ויזכר אלהים את־בריתו אשר פרת עם אברהם עם יצחק ועם יעקב ויבא ויבא אל בני ישראל ויגדע להם.

ג

ומִשֶׁה היה רעה את צאן יתרו חתנו, כהן מדון, וינהג את הצאן אל המדבר, ויבא אל הר חורב. ונראה אליו מלאך יהוה בלפת אש מתוך הסנה, ויבא כי הסנה בער באש, והסנה איננו אכל. ויאמר מִשֶׁה אסורה נא ואראה את־המראה הגדל הזה מדוע לא ידע הסנה: וכשראה יהוה כי הוא מתקרב לראות, קרא לו יהוה מן הסנה לאמר: מִשֶׁה, מִשֶׁה. והוא אמר: מה זה? והוא אומר: אל תקרב הנה, הטר את נעלה מעל רגליה, כי המקום אשר אתה

עומד עליו אדמת קדוש הוא. ויאמר אנכי אלהי אביה אלהי אברהם ואלהי יצחק ואלהי יעקב ויסתר משה פניו כי גרא מהביט אל האלהים ויאמר יהוה אל משה ראה ראיתי את עמי עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נגשיו כי ידעתי את מכאביו וארד להצילם מיד מצרים ולהוציאם מן הארץ ההיא ולהביאם אל ארץ טובה ורחבה, אל ארץ זבת חלב ודבש, אל מקום הפנעני והחתי והאמרי והפרזי והגרגזשי והחזי והיבוסים. ועתה הנה יצקת בני ישראל באה אלי, וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לחצים אותם. ועתה לה, אשלקה אל פרעה מלך מצרים, ותוציא את עמי בני ישראל מארץ מצרים.

ויאמר משה אל האלהים: מי אנכי כי אלך אל פרעה מלך מצרים, וכי אוציא את בני ישראל מארץ מצרים? ויאמר האלהים אל-משה לאמר, כי אהיה עמך, וזה-לך האות כי אנכי שלחתיך, בהוציאך את-עמי ממצרים, ותעבדון את-האלהים בחר הזה. ויאמר משה אל האלהים: הנה אנכי אצא אל בני ישראל ואמרת אליהם: אלהי אבותיכם שלחני אליכם, וישאלוני: מה שמו? מה אמר אליהם? ויאמר האלהים אל-משה לאמר אהיה אשר אהיה ויאמר פה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם ויאמר האלהים שוב אל-משה פה תאמר אל-בני ישראל יהוה אלהי אבותינו אלהי אברהם ואלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעולם וזה זכרי לדר דר בוא לכן ואספת את זקני בני ישראל, ואמרת אליהם: יהוה אלהי אבותינו נראה אלי, אלהי אברהם ואלהי יצחק ואלהי יעקב, לאמר: פקד פ ויאמר אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ הפנעני והחתי והאמרי והפרזי והגרגזשי והחזי והיבוסים, אל ארץ זבת חלב ודבש ושמעו לקלף, ובאת אתה וזקני ישראל אל פרעה מלך מצרים, ואמרתם אליו: אלהי העברים נקרא עלינו, ועתה גלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזכרה ליהוה אלהינו ואנני יודע כי לא יתן פרעה מלך מצרים אתכם ללכת, אם לא בנד תזקה. ונטיתי את-ידי והייתי את-מצרים בכל נפלאותי אשר אעשה בקרבן, ואחר-יכן ישלח אתכם. ונתתי חן לעם הזה לפני המצרים, וכשתברחו לא תלכו ריקם. אבל תשאל אשה מאת שכנתה ומאת שכנת אהלה כלי כסף וכלי זהב ושמלת, ושמתם על בניכם ועל בנותיכם, ונצלתם את מצרים:

ד

ויען משה ויאמר, אם לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי, כי יאמרו לא נראה אליה האלהים, מה אמר אליהם? ויאמר אליו אדני מה-זה בנדך ויאמר משה ויאמר: השלף אותה על הארץ, וישלף אותה על הארץ, ותהי לנחש, ויגס משה ממנו. ויאמר יהוה אל-משה: שלח את-יך וחסו בנבון. וישלח את-יך ויחזק בנבון, ויהי למטה בנדו. כפי שיאמינו לה,

כי נראה אליך אלהי אבותם, אלהי אברהם ואלהי יצחק ואלהי יעקב. ויאמר לו יהוה שוב
 הבא את ידך אל חיקי ויבא את ידו אל חיקו ויוציא את ידו מחיקו והיתה ידו בפשלג ויאמר
 שוב: השב את ידך אל חיקי. וישב את ידו אל חיקו, ויוציאה מחיקו, ושוב שבה לצבע
 בשרה. ואם לא יאמינו לך ולא ישמעו לקול האות הראשון, ויאמינו לך לקול האות השני.
 והיה אם לא יאמינו לך לשני האותות האלה וגם לא ישמעו בקולך, ולקחת ממני היום
 ושפכת על היבשה, והיו המים אשר תקח מן הים על היבשה. ויאמר משה אליהוהוה
 כי אדני לא מספיק אנכי מתמול גם משלשום וגם מאז דברה אל-עבדך כי כבד-פה
 וכבד-לשון אנכי. ויאמר יהוה אל-משה מי שם פה לאדם ומי ישים אלים או חרש או פתח
 או עור הלא אנכי יהוה ועתה לך, ואני אפתח את-פיה ואלמדך את אשר אתה עתיד לדבר.
 ויאמר משה, אגא, אדני, מנה אחר המסגל, אשר תשלח. ויחר אף יהוה במשה, ויאמר, הלא
 הנה אהרן אחיך הלוי; ידעתי כי דבר ידבר הוא אליך, והנה הוא יצא לקראתך, וראה ושמו
 בלב. ואמרת אליו ונתת את-דברי בפיו, ואני אפתח את-פיה ואת-פיהו, ואורה אתכם את
 אשר תעשון. והוא ידבר לך אל-העם, והוא יהיה לך לפה, ואתה תהיה לו לאלהים. ואת
 המטה הנה הנהפך לנחש תקח ביך, אשר תעשה בו את האותות.

וילך משה וישב אליהוהוה ויאמר אלכה נא ואשובה אל-אחי אשר במצרים
 ואראה העוֹדֵם חיים ויאמר יתרו למשה לך לשלום והיה אחרי העמים הרבים ההם וימת מלך
 מצרים ויאמר יהוה אל-משה במדון: לך, שוב אל-מצרים, כי מתו כל האנשים המבקשים
 את-נפשי: וישא משה את אשתו ואת ילדיו, וירכיבם על החמורים, וישב אל מצרים, ויקח
 משה את מטה האלהים בידו. אמר האדון אל משה, בלקתך ובשובך אל מצרים, ראה את
 כל המופתים אשר נתתי בידך, תעשה אותם לפני פרעה, ואני אקשה את לבו, ולא שלח
 את העם. ואתה תאמר לפרעה, כה אמר יהוה, בני בכרי ישראל. ואמרתי לך, שלח את-עמי
 כדי שיעבדני. אם אכן לא תחפץ לשלחם, הנה אנכי אהרג את-בנך הבכור. והיה בדרך
 במלון, פגש אותו מלאך יהוה ובקש להמיתו. ותקח צפורה צרוֹר ותמל את-עַרְלַת בנה
 ותפל לרגליו ותאמר עמד דם מילת ילדי והלה ממנו, כי אמר: עמד דם המילה של ילדי.
 ויאמר יהוה אל אהרן לך לקראת משה אל המדבר וילך ויפגשוהו בהר האלהים וישקו זה
 לזה ויגד משה לאהרן את כל-דברי יהוה אשר שלחו, ואת כל-הדברים אשר צוה אתו. וילך
 משה ואהרן, ויאספו את זקני בני ישראל. וידבר אהרן את כל הדברים האלה אשר דבר
 האלהים אל משה, ויעש את האותות לפני העם. והאמין העם ושמו, כי פקד האלהים את
 בני ישראל וכי ראה את צרתם. ויקד העם וישתחוּו.

ואחר כן נכנסו משה ואהרן אל פרעה, ואמרו לו: כה אמר יהוה אלהי ישראל, שלח את עמי ויחגו לי במדבר. ויאמר פרעה מי הוא אשר אשמע בקולו לשלח את בני ישראל לא ידעתי את יהוה וגם את ישראל לא אשלח ואומרים לו: אלהי העברים קרא לנו, נלך נא דרך שלשת ימים במדבר כדי שנזבח לה אלהינו, פן יפגע בנו מות או רצח. ויאמר אליהם מלך מצרים למה משה ואהרן מטעים את העם ממצעיהם לכו איש מכס אל-מעשיו ויאמר פרעה הנה עתה רב העם לא אז נשבית אותם מן המעשים. ויצו פרעה את-נגשי העם ואת-שטריו לאמר לא עוד תוסיפו לתת תבן לעם ללבנה, כמו תמול ושלשום, אלא הם ילכו ויאספו להם תבן. ואת-מטרת עשית הלבנים אשר הם עושים בכל-יום תשים עליהם, לא תגרע ממנה מאומה, פי בטלנים הם, על-כן צעקו לאמר: נקומה ונזבח לה אלהינו: תכבד העבודה על האנשים האלה, ונדאגו לאלה, ולא ידאגו בדברים ריקים.

ויאצו אותם הנגשים והסופרים ויאמרו אל-העם לאמר: כה אמר פרעה, לא-עוד אני נתן לכם תבן. אתם לכו ואספו לכם תבן מאשר תמצאו, פי לא ילקח מאומה ממצרכתכם. ונפזר העם בכל-ארץ מצרים לאסף קש לתבן. והנגשים האצו אותם לאמר, השלימו את-המלאכה הקבועה יום ביומו, כמו שהיה גם כאשר התבן נתן לכם. והכו הסופרים מגזע בני ישראל, המפקדים עליהם, על ידי משגיחי פרעה, לאמר: מדוע לא השלמתם את מכסת הלבנים שלכם כמו תמול שלשום, וגם היום? ונכנסו סופרי בני ישראל וצעקו אל פרעה לאמר, למה אתה עושה ככה לעבדיך? תבן אינו נתן לעבדיך, והלבנה אומרים לנו לעשות, והנה עבדיך הכו, ותחטיא אפוא את עמך ויאמר אליהם בטלים אתם בטלים על כן אתם אמרים נלכה נזבחה לאלהינו: עתה לכן לכו עבדו, פי התבן לא ינתן לכם, ואת-סדר הלבנים תשיבו. ויראו הסופרים של בני ישראל את-עצמם ברעה לאמר: לא תעזבו מלבנת הלבנים את-המדה הקבועה ליום. ופגשו את-משה ואת-אהרן הבאים לקראתם בצאתם מאת פרעה ויאמרו אליהם ירא אלהים אתכם וישפט פי הבאשתם את ריחנו לפני פרעה ולפני עבדיך לתת חרב בידו להרג אתנו: וישב משה אל-יהוה ויאמר: אנא יהוה, מדוע הרעתי לעם הזה, ולמה זה שלחתני? ומאז הלכתי אל-פרעה לדבר בשמך, הרע לעם הזה, ולא הצלת את-עמך:

1

ויאמר יהוה אל משה, עתה תראה את אשר אעשה לפרעה, פי ביד תזקה ושלחם, ובכרוע רמה יגרשם מארצו. וידבר אלהים אל-משה ויאמר אליו אני יהוה ונראיתי אל אברהם ואל יצחק ואל יעקב בהיותי אלהיהם, ואת שמי יהוה לא הודעתי להם ונקימתי את

בריתי אתם לתת להם את ארץ הכנענים, את הארץ אשר גרו בה ואשר ישבו עליה ואני שמעתי את אנקת בני ישראל אשר מצרים משעבדים אותם, ואזכר את בריתכם. לך, אמרתי לבני ישראל לאמר: אני יהוה, והוצאתי אתכם מתחת שעבוד מצרים, והצלת אתכם מעבדתם, וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדלים. ולקחתי אתכם לי עם וקיימתי לכם לאלהים וידעתם כי אני יהוה אלהיכם המוציא אתכם מתחת על מצרים ואביא אתכם אל הארץ אשר נטיתי את ידי לתת אותה לאברהם וליצחק וליעקב, ונתתי לכם אותה בנחלה, אני יהוה. וידבר משה ככה אל בני ישראל, ולא שמעו אל משה מקצור רוח ומעבודה קשה ויאמר יהוה אל־משה לאמר בוא דבר אל פרעה מלך מצרים, למען שלח את בני ישראל מארצו. וידבר משה לפני יהוה לאמר הנה בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמע אלי פרעה ואני ערל שפתיים ויאמר יהוה אל משה ואל אהרן, ויצו אותם אל פרעה מלך מצרים, למען שלח את בני ישראל מארץ מצרים.

ואלה ראשי בתי אבותיהם, בני ראובן בכור ישראל: חנוך ופלוא, חצרון וכרמי. זאת משפחת ראובן. ובני שמעון: מואל וימין ואהוד ויכין וצחר ושואל בן־הכנענית, אלה משפחות בני שמעון. ואלה שמות בני לוי למשפחותיהם: גרשון, קהת ומררי. ושני חיי לוי מאה שלשים ושבע שנה. ואלה בני גדסון לוכנאי ושמעי לבית משפחתם ובני קהת: עמרם ויצהר, חבורן וציאל. ושני חיי קהת: מאה ושלשים ושלש שנים. ובני מררי מחלי ומושי. אלה בתי אבות לוי למשפחותיהם ויקח עמרם את־יוכבד בת־אחי אביו לו לאשה ותלד לו את־אהרן ואת־משה ואת מרים אחותם ושני חיי עמרם מאה ושלשים ושתים שנה: ובני יצהר קרח ונפק וזכרי: ובני ציאל: מישאל, ואלצפן, וסגרי. ויקח אהרן את־אלישבע בת־עמינדב אחות נחשון לו לאשה ותלד לו את־נדב ואת־נחמא ואת־אלעזר ואת־איתמר ובני קרח אסיר ואלקנה ואביאסף, אלה תולדות קרח. ואלעזר בן אהרן לקח לו אשה מבנות פוטיאל, ותלד לו את פינחס. אלה ראשי בית אבות הלויים לפי תולדותיהם. זה אהרן ומשה, אשר אמר להם האלהים להוציא את בני ישראל מארץ מצרים בכחם. אלה הם המדברים אל־פרעה מלך מצרים, והוציאו את־בני ישראל מארץ מצרים, הוא אהרן ומשה. ביום דבר יהוה אל־משה בארץ מצרים. וידבר יהוה אל־משה לאמר אני יהוה דבר אל־פרעה מלך מצרים את כל אשר אני אמר אליך ויאמר משה לפני יהוה: הנה אנכי כבד פה, ואיך ישמע אלי פרעה?

ויאמר יהוה אל־משה לאמר הנה נתתיך אלהים לפרעה ואהרן אחיך יהיה נביאך
ואתה תדבר אליו את כל אשר אני מצוה אותך, ואהרן אחיך ידבר אל פרעה, כדי שישלח
את בני ישראל מארצו ואני אקשה את לב פרעה וארבה את אחתי ואת מופתי בארץ
מצרים. ולא ישמע אליכם פרעה, ונתתי את ידי על מצרים, והוצאתי בכחי את עמי בני
ישראל מארץ מצרים בנקמה גדולה. ונדעו כל־המצרים כי אני יהוה, בנטותי את־ידי
על־מצרים, והוצאתי את־בני ישראל מתוכם ויעש משה ואהרן כאשר צוה אתם יהוה, בן
עשו: ומשה הנה בן שמונים שנה ואהרן אחיו בן שמונים ושלש שנים בדברם אל פרעה
ויאמר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר: ואם ידבר אליכם פרעה לאמר תנו לנו את או
מופת, ואמרת לאהרן אחיך קח את המטה והשליך על הארץ לפני פרעה ולפני משרתיו,
ויהיה לתנין ויפנס משה ואהרן לפני פרעה ולפני משרתיו, ויעשו כן כאשר צוה אותם
יהוה, וישלף אהרן את המטה לפני פרעה ולפני משרתיו, ויהי לתנין. ופרעה קרא יחד את
החכמים של מצרים ואת המכשפים, ועשו גם המלחשים של המצרים בכשפיהם כמו כן.
והשליכו איש את־מטהו, ויהיו לתנינים, ותבלע מטה אהרן את־מטותיהם. ויחזק לב פרעה
ולא שמע אליהם, כאשר צוה יהוה אליהם:

ויאמר יהוה אל־משה הכבד לב פרעה לבלתי שלח את־העם: לך אל פרעה בבקר,
הנה הוא יוצא אל המים, ותהיה פוגש אותו על שפת היאר, ואת המטה הנהפך לנחש תקח
בידך. ואמרת אליו יהוה אלהי העברים שלחני אליה לאמר שלח את־עמי ויעבדני במדבר
והנה לא שמעת עד־כּה כּה אָמר יהוה בּזאת תדע כי אני יהוה הנני מכה במטה אשר בידי
על המים אשר בַּיָּאר ונהפכו לדם ונהרגים שְׁבַנְהָר ומתו, והנהר יבאש, ולא יוכלו המצרים
לשתות מים מן הנהר. ויאמר אֲדֹנָי אֱלֹהֵי מֹשֶׁה, אָמר לאהרן אחיך, קח את־מטה בידך, ונטה
את־ידך על־מימי מצרים, ועל־נהרותיהם, ועל־תעלותיהם, ועל־אגמיהם, ועל־כל־מקנה
מימיהם, ויהיו לדם, והנה דם בכל־ארץ מצרים, ובעצים ובאבנים. ויעשו כן משה ואהרן,
כאשר צוה יהוה אתם, ויגרם את־מטהו ויך את־המים אשר בַּיָּאר לפני פרעה ולפני עבדיו,
ויהפך כל־המים אשר בַּיָּאר לדם. ונהרגים אשר בַּיָּאר מתו, ויבאש היאור, ולא יכלו
המצרים לשתות מים מן היאור, ויהי הדם בכל־ארץ מצרים. ויעשו כן גם המכשפים של
מצרים בכשפיהם, ויחזק לב פרעה, ולא שמע אליהם, כאשר דבר יהוה. פרעה הפנה
ונכנס אל ביתו, ולא שם לבו אף לא על זאת. וספרו כל המצרים סביבות הנהר כדי לשתות
מים, ולא יכלו לשתות מים מן הנהר. וימלאו שבעת ימים, אחרי הכות יהוה את־היאור.

ויאמר יהוה אל־משה בא אל־פרעה ואמרת אליו כה אָמר יהוה שלח את־עמי
ויעבדני: ואם לא תרצה לשלח, הנני מכה את כל גבולך בצפרדעים. ויריק הנהר צפרדעים,

ויעלו ויבאו אל בתיך ואל חדרי משכבך ועל מטתך ואל בתי עבדיך ובעמך ובמשארותיך וכתגוריה. ועליה ועל משותיה ועל עמך ועל הצפרדעים.

ח

ויאמר יהוה אל-משה אמר אל-אהרן אחיך נטה את-ידך במטה על-הנהרות ועל-התעלות ועל-הגמלים והעל את-הצפרדעים ונט אהרן את-ידו על-מימי מצרים ועל את-הצפרדעים, ומעל הצפרדע ותכס את-ארץ מצרים. ויעשו כן גם המכשפים של מצרים בכשפיהם, ויעלו את הצפרדעים על ארץ מצרים. ויקרא פרעה למשה ולאהרן ויאמר התפללו בעדי אל יהוה ויסר את הצפרדעים ממני ומעמי ואשלחה אתם ויזבחו ליהוה ויאמר משה אל-פרעה קבע לי מתי אתפלל עליה ועל-עבדיך ועל-עמך להכרית את-הצפרדעים ממה ומעמך ומבתיכם רק ביאר תשארנה והוא אמר: למחר. אמר אז: כאשר דברת, למען תדע כי אין אחר מלבד יהוה. ויוסרו הצפרדעים ממה ומבתיכם ומחצרותיכם וממשותיה ומעמך, אלא בנהר ישארו. ויצא משה ואהרן מעם פרעה, ויזעק משה אל יהוה על דבר הסכסם הצפרדעים, כאשר קבע פרעה ויעש יהוה כמו שאמר משה, וימותו הצפרדעים מן הבתים ומן החצרות ומן השדות. ויאספו אותם לצברים צברים, ומבאש הארץ. וראה פרעה כי היתה הקלה, כבד לבו, ולא שמע אליהם, כאשר דבר יהוה. ויאמר אדני אל-משה אמר אל-אהרן נטה את-ידך במטה ויהי את-עפר הארץ ויהי לכנים באדם ובבהמה ובכל-ארץ מצרים: הטה אז אהרן את ידו עם המטה והכה את עפר הארץ, והיו הכנים באנשים ובבהמות, ובכל עפר הארץ היו הכנים. ועשו כן גם המכשפים בכשפיהם להוציא את הכנים, ולא כלו, ויהיו הכנים באדם ובבהמה. ויאמרו המכשפים אל-פרעה אצבע אליהם הוא זה ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר יהוה ויאמר יהוה אל משה, השכם בבקר, ועמד לפני פרעה, והנה הוא יצא אל המים, ואמרת אליו, כה אמר יהוה, שלח את עמי, ויעבדני במדבר. ואם לא תרצה לשלח את עמי, הנני משלח עליך ועל משותיה ועל עמך ועל בתיך את הערב, ונמלאו בתי המצרים את הערב, וגם הארץ אשר הם עליה. והפליתי ביום ההוא את-ארץ גשן אשר עמי עמד עליה, אשר לא-יהנה שם הערב, למען תדע כי אני יהוה אלהי כל-הארץ. ואשים הבדלה בין עמי ובין עמך, ומחר יהיה האות הזה בארץ ויעש יהוה כן, ומבא ערב כבד אל בית פרעה ואל בתי עבדיו ובכל ארץ מצרים, ותשחת הארץ מפני הערב

ויקרא פרעה למשה ולאהרן לאמר, באו וזבחו ליהוה אלהיכם בארץ. ויאמר משה, לא אפשר להיות ככה, כי את תועבות המצרים נזבח ליהוה אלהינו; אם נזבח את תועבות

המצרים לעינינו, נסקל. דרך שלשת ימים נלך אל המדבר, ונזבח לה' אלהינו, כפי אשר אמר יהוה אלינו. ויאמר פרעה אני אשלח אתכם וזבחתם לאלהיכם במדבר אבל לא תרחיקו ללכת התפללו נא בעדי אל יהוה ויאמר משה הנני יוצא מעמך והתפללתי אל-האלהים וסר הערב ממך ומעבדך ומעמך מחר אך אל-יסיף פרעה עוד התל לבלתי שלח את-העם לזבח ליהוה: ויצא משה מאת פרעה ויתפלל אל האלהים. ויעש יהוה כפי אשר אמר משה, ויסר את הערב מפרעה ומעבדיו ומעמו, ולא נשאר אחד ויכבד פרעה את-לבו גם בפעם הזאת, ולא אבה לשלח את-העם.

ט

ויאמר יהוה אל-משה בוא אל-פרעה ואמרת אליו כה אמר יהוה אלהי העברים שלח את-עמי למען יעבדוני אם אכן לא רוצה אתה לשלח את עמי, אבל עודך מחזיק בו, הנה יד יהוה תקנה במקנה אשר בשדות, בפוסים ובבהמות המשא ובגמלים ובבקר ובצאן, מנת גדול מאד ואפליא אני בזמן ההוא בין בהמות המצרים ובין בהמות בני ישראל, לא ימות מכל בני ישראל דבר. ונתן האלהים גבול לאמר, במקור יעשה יהוה את-הדבר הזה על הארץ: ויעש יהוה את-הדבר הזה ממחרת, וימת כל-מקנה מצרים, וממקנה בני ישראל לא-ימת אחד. וירא פרעה כי לא מת מכל מקנה בני ישראל מאומה, ויכבד לב פרעה, ולא שלח את העם. ויאמר יהוה אל-משה ואל-אהרן לאמר קחו לכם מלא חפניכם פית כבשון וזרקו משה השמימה לעיני פרעה ולעיני עבדיו ויהי אבק על כל-ארץ מצרים, ויהיה על-האנשים ועל-הבהמות שחיו אבעבעות פרחות באנשים ובבהמות בכל-ארץ מצרים. וישח את-פית הכבשון לפני פרעה, ויזרק אותו מלשה השמימה, ויהי שחין אבעבעות פרחות באדם ובבהמה ולא יכלו החרטמים לעמד לפני משה בגלל השחין, כי היה השחין בחרטמים ובכל-ארץ מצרים. ויקשה יהוה את-לב פרעה ולא שמע אליהם כפי אשר צוה יהוה ויאמר יהוה אל-משה השכם בבקר ועמד לפני פרעה ואמרת אליו כה אמר יהוה אלהי העברים שלח את-עמי למען יעבדוני כי בעת הזאת אני שולח את כל מכותי אל לבך ואל משרתיך ואל עמך, למען תדע כי אין פמוני אחר בכל הארץ כי עתה שלחתי את-ידי והפיתי אותך ואת-עמך בדבר ותפחד מוה-הארץ: ובעבור זה נשמרת, כפי שאראה בך את כחי, וכדי שגיד שמי בכל הארץ. העוד אתה מתנגד לעמי שלא לשלחם? הנני ממטיר מחר בעת הזאת ברד כבד מאד, אשר כמהו לא היה במצרים מיום הוֹסְדָה עד היום הזה. ועתה מהר לאסף את מקנה ואת כל אשר לך בשדה, כי כל האדם והבהמה אשר ימצאו בשדה ולא יאספו הביתה וירד עליהם הברד ומתו. הירא את דבר יהוה מעבדי פרעה אסף את מקנהו אל הבתים. ואשר לא שם לב אל דבר יהוה, עזב את הבהמות בשדות.

ויאמר יהוה אל משה, נטה את ידך אל השמים, ויהיה ברד על כל ארץ מצרים, על האנשים ועל בהמה, ועל כל עשב אשר על הארץ. ויט משה את ידו אל השמים, ויהיה נמו קולות וברד, ותרץ אש על הארץ, וימטר יהוה ברד על כל ארץ מצרים. והיה הברד והאש מתלקחת בתוך הברד, והברד כבד מאד, ואשר פמהו לא היה במצרים מיום אשר היה עליה גוי. והיה הברד בכל ארץ מצרים, מן האדם עד בהמה, ואת כל עשב השדה היה הברד, ואת כל העצים שבשדות רסק הברד. רק בארץ גִּשׁוֹן, אשר היו שם בני ישראל, לא היה הברד. ופרעה שלח וקרא למשה ולאהרן, ואמר להם: הטאתי הפעם, יהוה צדיק, ואני ועמי רשעים. התפללו אז בעדי אל יהוה, ויחדל מהיות קולות אלהים וברד ואש, ואשלקה אתכם, ולא תוסיפו עוד לשבות. ויאמר לו משה כאשר אצא מן העיר אפרש את ידי אל יהוה והקלות ישבתו והברד והגשם לא יהיו עוד למען תדע פי ליהוה הארץ ואתה ומשרתיה, ודעתי כי טרם יראתם מיהוה. והפשמה והשערה הכו, כי השערה היתה עמדת, והפשמה היתה בגבעל. והפסמת והחטה לא נכו, כי אפילות הגה: ויצא משה מאת פרעה אל מחוץ לעיר, ויפרש את ידיו אל יהוה, והקולות פסקו, והברד והגשם לא נטף עוד על הארץ. וירא פרעה כי פסק הגשם והברד והקולות, ויוסף לחטא, ויכבד את לבו ואת לב משרתיו. ויחזק לב פרעה ולא שלח את בני ישראל, כאשר דבר יהוה אל משה.

ו

ויאמר אדני אל משה לאמר בא אל פרעה כי אני הקשיתי את לבו ואת לב משרתיו למען תבאנה האותות האלה עליהם למען תספרו באזני בניכם ולבני בניכם את כל אשר התעללתי במצרים ואת אמת אשר עשיתי בהם וידעתם כי אני יהוה: ויבא משה ואהרן לפני פרעה ויאמרו אליו מה אמר יהוה אלהי העברים עד מתי מאנת לענות מפני שלח את עמי ויעבדני ואם לא תרצה אתה לשלח את עמי, הגה אני מכיא מחר בעת הזאת ארבה רב על כל גבולך. וכסה את מראה הארץ, ולא תוכל לראות את הארץ, ואכל את כל היתר של הארץ הנשאר, אשר השאיר לכם הברד, ואכל את כל עץ הצמח לכם על הארץ. ונגמלאו בתיך ובתי עבדיך וכל הבתים בכל ארץ מצרים, אשר לא ראו אבותיך ולא אבות אבותיך מיום היותם על הארץ עד היום הזה. ויפן משה ויצא מעם פרעה. ויאמרו משרתי פרעה אליו, עד מתי יהיה זה לנו למוקש; שלח את האנשים ויעבדו את אלהיהם, או הרוצה אתה לדעת פי אבדה מצרים; וישיבו את משה ואת אהרן אל פרעה, ויאמר אליהם: לכו ועבדו את יהוה אלהיכם. מי מי הם ההלכים? ויאמר משה, עם הנערים והנענים גלד, עם הבנים והבנות, והצאן והבקר שלנו, כי חג יהוה הוא. ויאמר אליהם יהי כן יהוה עמכם כאשר אשלח אתכם הלא ואת טפכם ראו פי רעה נוספת לכם לא כן, ילכו האנשים ויעבדו

את־הָאֱלֹהִים, כִּי זֹאת אַתֶּם מִבְּקָשֵׁיכֶם, וַיִּגְרָשׁוּ אֹתְכֶם מִפְּנֵי פְרַעֲהַ. וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אֱלֹהֵי מֹשֶׁה נָטָה
את־יָדָךְ עַל־אֲרֶז מִצְרַיִם וְעַל־הָאֲרֶבֶת עַל־הָאֲרֶז וַיֹּאכַל אֶת כָּל־עֵשֶׂב הָאֲרֶז וְאֶת כָּל־פְּרִי
הָעֵצִים אֲשֶׁר הִשְׁאִיר הַבְּרָד וַיָּרֶם מֹשֶׁה אֶת הַמַּטֵּה אֶל הַשָּׁמַיִם, וַיְהוּהוּ הַבַּיִת רוּחַ דָּרוֹם עַל
הָאֲרֶז כֹּל הַיּוֹם הַהוּא וְכָל הַלַּיְלָה. בַּבֹּקֶר הָיָה, וְהַרוּחַ הַדְּרוֹמִית נִשְׁאָה אֶת הָאֲרֶבֶת. וַיַּעַל
אוֹתָהּ עַל כָּל־אֲרֶז מִצְרַיִם, וַתִּשְׁכַּן עַל כָּל־גְּבוּל מִצְרַיִם, כַּבַּד מְאֹד; לִפְנֵיהֶּ לֹא־הָיָה כֵּן אֲרֶבֶת
כְּמֹהוּ, וְאֶחָרָיו לֹא יִהְיֶה־כֵּן. וַיִּכַּס אֶת־מְרֹאֵה הָאֲרֶז וַתִּשְׁחַת הָאֲרֶז וַיֹּאכַל כָּל־עֵשֶׂב הָאֲרֶז
וְאֶת־כָּל־פְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר נֹתֵר מִן־הַבְּרָד לֹא־נֹתֵר כָּל־יֶרֶק כִּי־עָצָב וּבְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּכָל־אֲרֶז
מִצְרַיִם:

וּפְרַעֲהַ מִהֵרָ לִקְרֹא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לֵאמֹר חֲטֵאתִי לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלָכֶם קִבְלוּ אֵץ
את־חֲטֵאתִי עוֹד עִתָּהּ, וְהִתְפַּלְלוּ אֵל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וַיִּסַּר מִעָלַי את־הַמָּנוֹת הַזֹּאת. וַיֵּצֵא מֹשֶׁה
מֵאֵת פְּרַעֲהַ וַיִּתְפַּלֵּל אֶל הָאֱלֹהִים. וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה רוּחַ יָם חֲזָק מְאֹד וַיִּשְׂא אֶת הָאֲרֶבֶת וַיִּתְקַעְהוּ
יָמָה סוּף וְלֹא נִשְׂאָר אֲרֶבֶת אֶחָד בְּכָל גְּבוּל מִצְרַיִם וַיִּקְשֶׁה יְהוָה אֶת לֵב פְּרַעֲהַ וְלֹא שָׁלַח אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי מֹשֶׁה נָטָה את־יָדְךָ אֱלֹהֵי־הַשָּׁמַיִם וַיְהִי חֲשֵׁךְ עַל־אֲרֶז מִצְרַיִם חֲשֵׁךְ
מִמָּשׁוּׁ׃ וַיִּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ אֶל הַשָּׁמַיִם, וַיְהִי חֲשֵׁךְ וְאֶפְלָה וּסְעָרָה עַל כָּל אֲרֶז מִצְרַיִם שְׁלִישֶׁת
יָמִים וְלֹא רָאָה אִישׁ אֶת אָחִיו שְׁלִישֶׁת יָמִים, וְלֹא קָם אִישׁ מִמִּשְׁכְּבוֹ שְׁלִישֶׁת יָמִים, וְלִכְלַל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּכָל אֲשֶׁר יִשְׁבּוּ. וַיִּקְרָא פְּרַעֲהַ לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לֵאמֹר: לָכוּ עֲבֹדוּ אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם, אֲךִי הִצַּאֵן וְהִבְקֵר יַעֲזֹבוּ, וְטַפְכֶם יִלָּךְ עִמָּכֶם. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכַל גַּם אִתָּהּ תִּתֵּן לָנוּ
עֲלוֹת וַנִּבְחִים אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ: וְגַם מִקִּנְנוּ יִלָּךְ עִמָּנוּ, וְלֹא נִשְׂאִיר פְּרֹסֶה, כִּי מִהֶם
נִקַּח לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, וְנִבְחֲנוּ לֹא יִדְעֻנוּ מִה־נַּעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, עַד בִּאֲנֹנוּ שְׁמָהּ.
וַיִּקְשֶׁה יְהוָה אֶת־לֵב פְּרַעֲהַ, וְלֹא רָצָה לִשְׁלֹחַם. וַיֹּאמֶר פְּרַעֲהַ לָךְ מַעֲמֵי הַשֶּׁמֶר לָךְ עוֹד
לְהוֹסִיף לְרֹאוֹת אֶת־פְּנֵי כִי בַיּוֹם רְאוֹתָךְ אֶת־פְּנֵי תַּמוֹת וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, אֲמַרְתָּ לֹא אֲרָאָה עוֹד
אֱלֹהֵי־פְּנִיךָ.

י א

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי מֹשֶׁה עוֹד מִכָּה אַחַת אֲבִיָּא עַל־פְּרַעֲהַ וְעַל־מִצְרַיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יִשְׁלַח
אֶתְכֶם מִזֶּה וְכִשְׁלַחְו אֶתְכֶם בְּכָל יְגִרְשׁ אֶתְכֶם גֵּרֶשׁ: דָּבָר נָא בִּסְתֵר בְּאָזְנֵי הָעָם, וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ
מֵאֵת רֵעֵהוּ כִּי־לִכְסוּף וְכִי־זָבַח וּשְׁמֵלוֹת. וְאֲדֹנָי נָתַן חֵן לַעֲמֹו לִפְנֵי הַמִּצְרַיִם, וַיִּשְׁאִילוּ לָהֶם,
וְהָאִישׁ מֹשֶׁה נַעֲשֶׂה גְדוֹל מְאֹד לִפְנֵי הַמִּצְרַיִם וְלִפְנֵי פְרַעֲהַ וְלִפְנֵי מִשְׁרַתָּיו: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה: כֹּה
אָמַר יְהוָה: כִּתְּצוֹת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם. וַיָּמוּת כָּל בְּכוֹר בְּאֲרֶז מִצְרַיִם, מִבְּכוֹר
פְּרַעֲהַ אֲשֶׁר יוֹשֵׁב עַל הַכִּסֵּא, וְעַד בְּכוֹר הַשְּׂפֹתָה אֲשֶׁר אֲצַל הַרְחִים, וְעַד בְּכוֹר כָּל בְּהֵמָה.

והיתה זקנה גדולה בכל־ארץ מצרים, אשר כמוה לא היתה, וכמוה לא תוסיף עוד להיות. ובכל בני ישראל לא יחרץ קלב את־לשונו, מאדם ועד בהמה, למען תדע אשר יפלה יהוה בין מצרים ובין ישראל. וירדו כל עבדיה אלה אלי וישתחווי לי לאמר: צא אתה וכל העם אשר ברגליה, ואתרי כו אצא. ויצא מעם פרעה בחריו אף. ויאמר יהוה אל־משה לא ישמע אליכם פרעה למען הרבה אותתי ומופתי בארץ מצרים: ומשה ואהרן עשו את כל האותות והמופתיים האלה בארץ מצרים לפני פרעה, ויחזק יהוה את לב פרעה, ולא שמע לשלח את בני ישראל מארץ מצרים.

יב

ויאמר אדני אל־משה ואל־אהרן בארץ מצרים לאמר: החדש הזה לכם ראשית חדשים, ראשון הוא לכם בחדשי השנה. דבר אל כל עדת בני ישראל לאמר, בעשור לחדש הזה יקחו להם איש שוה לבית אבת, שוה לבית ואם מעטים יהיו בבית, פדי שלא יהיו מספיקים לשוה, יקח עמו את שכנו הקרוב אליו, לפי מספר הנפשות, כל אחד לפי המספיק לו יספר לשוה. שנה תמים זכר בן־שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העזים תקחו: והנה לכם למשמרת עד הארבעה עשר לחדש הזה, וישחטו אתו כל המזון קהל בני ישראל לערב. ויקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף בבתים אשר יאכלו אתם בהם. ואכלו את הבשר בלילה הזה, צלי אש, ומצות על מררים יאכלו. לא תאכלו ממנו נא ומבשל מבשל במים, כי אם צלי־אש, ראשו על־כרעיו ועל־קרבו: לא תותרו ממנו עד־בקר, ועצם לא תשברו בו; והותר ממנו עד־בקר באש תשרפו. ככה תאכלו אתו: מתניכם תגורים, נעליכם ברגליכם, ומקלכם בידכם, ואכלתם אתו בחפזון, פסח הוא ליהוה. ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה, והפיתי כל־בכור בארץ מצרים מאדם עד־בהמה, ובכל־אליהי מצרים אעשה שפטים; אני יהוה. והנה הדם לכם לאות על הבתים אשר אתם שם, וראיתי את־הדם ופסחתי עליכם, ולא־יהנה ככם נגף למשחית בהלתי בארץ מצרים

והנה היום הזה לכם לזכרון, וסגותם אותו חג ליהוה לכל דורותיכם, חקת עולם תחגו אותו. שבעת ימים מצות תאכלו, ומן היום הראשון תסירו שאר מבתיכם, כל אשר יאכל שאר תפרת הנפש ההיא מִישראל, מן היום הראשון עד היום השביעי. והיום הראשון יקרא קדוש, והיום השביעי יהנה לכם מקרא קדוש. כל מלאכת עבודה לא תעשו בהם, אלא את אשר יעשה לכל נפש, זה לבדו יעשה לכם. ושמרתם את המצוה הזאת, כי ביום הזה אוציא את פתכם מארץ מצרים, ונעשיתם את היום הזה לדורתכם חקת עולם. מתחילים ביום הארבעה עשר לחדש הראשון מערב, תאכלו מצות עד יום אחד ועשרים לחדש עד ערב.

שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם, כל האכל מקמצת תפרת הנפש היא מעדת ישראל, בגר ובאזרח הארץ. כל חמץ לא תאכלו, ובכל מושבתכם תאכלו מצות.

ויקרא משה לכל זקני בני ישראל, ויאמר אליהם: לכו קחו לכם שיה למשפחתכם, ושחטו את-הפסח. ולקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר אצל הפתח והגעטם אל המשקוף ואל שתי המזוזות מן הדם אשר אצל הפתח, ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר. ויעבר יהנה להכות את המצרים, ויראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות, ויעבר יהנה על הפתח, ולא יתן למשחית לבוא אל בתיכם להכות. ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם. ואם תבאו אל הארץ אשר יתן יהנה לכם כפאשר דבר, שמרו את העבודה הזאת. והנה אם יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת ואמרתם להם: זבח הפסח הזה ליהנה, כפאשר פסה על בתי בני ישראל במצרים, כפאשר הכה את המצרים, ואת בתינו הציל. ויקד העם וישתחוו. וילכו ויעשו בני ישראל כפאשר צוה יהנה את-משה ואת-אהרן כן עשו

ויהי בחצות הלילה, ויהוה הכה כל בכור בארץ מצרים, מבכור פרעה היושב על הכסא, עד בכור השבויה אשר בבור, ועד בכור כל בהמה. ונקם פרעה לילה ומשרתיו וכל המצרים, ותהי עקשה גדולה בכל ארץ מצרים, כי לא היה בית אשר לא היה בו מת ויקרא פרעה למשה ולאהרן לילה ויאמר להם: קימו צאו מתוך עמי, גם אתם גם בני ישראל, לכו ועבדו את יהנה אלהיכם כפאשר דברתם. ואת הצאן ואת הבקר שלכם קחו ולכו, וירכו גם אותי. והמצרים היו לוחצים את-העם בנריוות להוציאם מן-הארץ, כי אמרו: פלנו מתים. וישא העם את-בצקו לפני החמץ, משארתם צררת בשמלתם על-שכמם. ובני ישראל עשו כפאשר צוה להם משה, וישאלו מהמצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלת. ויתן יהנה את-תן העם לפני המצרים, וישאלו להם, וינצלו את-המצרים:

ויסעו בני ישראל מרעמסס אל סכות, כשש מאות אלף רגלי, האנשים, מלבד המטלטלים. וערב רב עלה אתם, וצאן ובקר ומקנה רבים מאד. ויאפו את-הבצק אשר הוציאו ממצרים עגות מצות, כי לא חמץ, כי גרשו אותם המצרים, ולא יכלו להתמקמה, וגם-צדה לא עשו להם לדור. ומושב בני ישראל אשר ישבו בארץ מצרים ובארץ כנען היה ארבע מאות ושלשים שנה. ויהי בסוף ארבע מאות ושלשים שנה, יצא כל-צבא יהנה מארץ מצרים בלילה. משמרת היא ליהנה להוציא אותם מארץ מצרים, הלילה ההוא משמרת ליהנה לכל בני ישראל לדורותיהם ויאמר אדני אל משה ואל אהרן: זה חק הפסח, כל נכרי לא יאכל ממנו. וכל עבד או קנוי כסף תמול אתו, ואן יאכל ממנו. גר או שכיר לא

יאכל ממנו. בבית אֶחָד יֹאכַל, וְלֹא תוֹצִיאוּ מִן הַבַּיִת אֶת הַבָּשָׂר חַיְצָה, וְעִצֵּם לֹא תִשְׁבְּרוּ מִמֶּנּוּ. כִּלְעֵדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֹתוֹ. וְאִם יִגּוּר אֶתְכֶם גַּר לַעֲשׂוֹת פֶּסַח לַיהוָה, הַמּוֹל לֹו כָּל זָכָר, וְאִן יִקְרַב לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ, וְהִנֵּה כְּאֶזְרַח הָאָרֶץ; כָּל עָרַל לֹא יֹאכַל בּוֹ תוֹרָה אַחַת תִּהְיֶה לְאֶזְרַח וְלִגְרַם הַנִּלְוָה אֲלֵיכֶם: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֲלֵיהֶם, כִּן עָשׂוּ. וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא, הוֹצִיא יְהוָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עִם כָּהֵם.

יג

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר קִדֵּשׁ לִי כָל־בְּכוֹר רִאשׁוֹן פּוֹתַח כְּלַיְרָחִם בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה, לִי הוּא. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יַצִּאתֶם בּוֹ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדֵיכֶם כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֹאכַל חֶמֶץ כִּי הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בַּחֲדָשׁ הָעֹבֵיב. וְהִנֵּה כַּאֲשֶׁר יִבְיָאֵף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוֹסִי וְהַגְּרָגָזִי וְהַפְּרִזִּי, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְךָ, אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ, וְעַשִּׂיתָ אֶת הָעֵבֶדָה הַזֹּאת בַּחֲדָשׁ הַזֶּה. שְׁשַׁת יָמִים תֹּאכְלוּ מִצּוֹת, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חַג לַיהוָה. מִצּוֹת תֹּאכְלוּ שִׁבְעַת יָמִים, לֹא יִרְאֶה לְךָ חֶמֶץ, וְלֹא יִהְיֶה לְךָ שְׂאֵר בְּכָל גְּבוּלֶיךָ. וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְהוָה הָאֱלֹהִים לִי כִּצְאִיתִי מִמִּצְרַיִם. וְהִנֵּה לְךָ לְאוֹת עַל יָדְךָ, וְלִזְכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ, לְמַעַן תִּהְיֶה תוֹרַת יְהוָה בְּפִיךָ, כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצִיאֲךָ יְהוָה הָאֱלֹהִים מִמִּצְרַיִם. וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַחֹק הַזֶּה לְמוֹעֲדָיו, מִיָּמִים יְמִימָה

וְהִנֵּה כַּאֲשֶׁר יִבְיָא אוֹתְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם, וְנָתַן לְךָ אֹתָהּ. וְהִפְרַשְׁתָּ כְּלַיְרָחִם לְיְהוָה כָּל־פֶּטֶר רָחֵם הַזֹּכְרִים לַיהוָה כְּלַיְרָחִם מִן־הַבְּקָר וּבַבְּהֵמָה שְׂלֵחָה כֹּל אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ הַזֹּכְרִים תִּקְדִּישׁ לַיהוָה כֹּל פֶּטֶר רָחֵם חֲמוֹר תִּחְלִיף בְּשֵׂה, וְאִם לֹא תִחְלִיף תִּפְדֶּה אוֹתוֹ. כָּל בְּכוֹר אֲדָם מִבְּנֵי תִפְדֶּה. וְאִם יִשְׂאֲלֶךָ בְּנֶךָ אַחֲרַי כִּן לֵאמֹר, מַה זֹאת? וְאָמַרְתָּ אֵלָיו, כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצִיא יְהוָה אוֹתְנוֹ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים. וְכַאֲשֶׁר הִקְשָׁה פְרַעֲה לְשַׁלְחָנוּ, הַמִּית כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, מִבְּכוֹר אֲדָם עַד בְּכוֹר בְּהֵמָה. עַל כֵּן אֲנִי זוֹכֵחַ לַיהוָה כָּל פֶּטֶר רָחֵם הַזֹּכְרִים, וְכָל בְּכוֹר בְּנֵי אִפְדָּה. וְהִנֵּה לְאוֹת עַל יָדְךָ וְלֵאלֹהִים נַע לְפָנַי עֵינֶיךָ, כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצִיאֲךָ יְהוָה מִמִּצְרַיִם:

וְכַאֲשֶׁר שִׁלַּח פְרַעֲה אֶת־הָעָם, לֹא הִנַּחֵם הָאֱלֹהִים דְּרוֹף אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים, כִּי קְרוֹב הוּא, כִּי אָמַר הָאֱלֹהִים, פְּוִי־יִנַּחֵם הָעָם בְּרֵאתוֹ מִלְחָמָה, וְשָׁב מִצְרַיִמָּה. וַיִּסַּב הָאֱלֹהִים אֶת הָעָם דְּרוֹף הַמִּדְבָּר אֶל יַם סוּף, וּבַדּוֹר הַחֲמִישִׁי עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת

יוסף עמו, כי בשבועה השביע את בני ישראל לאמר: פקד יפקד אתכם יהוה, והעליתם את עצמתי מזה אתכם.

ויסעו בני ישראל מסכות, ויחגו באיתם אצל המדבר. והאלהים הובילם, יומם בעמוד ענן ולראות להם את הדרך, ולילה בעמוד אש. לא פסק עמוד הענן ויוםם ועמוד האש לילה מלפני פל־העם:

יד

וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־בני ישראל וישבו ויחגו לפני החירת בין מגדל ובין הים לפני בעל צפן נכח אתו תחגו על־הים ויאמר פרעה לעמו, בני ישראל תועים הם בארץ, כי סגר עליהם המדבר. ואני אקשה את־לב פרעה וירדף אחריהם, ואתפגדה בפרעה ובכל־חילו, ונדעו כל־מצרים כי־אני יהוה, ויעשו־כו. ויצד למלך מצרים כי ברח העם, ויהפך ללב פרעה ועבדיו אל העם, ויאמרו: מה זאת עשינו, לשלח את בני ישראל מעבדנו? אסר אז פרעה את מרכבותיו, ואת כל עמו הוליך עמו. ויקח שש מאות רכב בחור ואת כל סוס מצרים ושלישם על גלם: ויקושח יהוה את־לב פרעה מלך מצרים ואת־לב משרתיו, וירדף אחרי בני ישראל, ובני ישראל יצאו ביד רמה ורדפו המצרים אחריהם, ומצאו אותם חונים על הים, וכל הסוס והרכב של פרעה, והפרישים, והסוּל שְלוּ, מוּל המַחֲנֶה, מִנְגֵד בעל צפון. ופרעה הקריב, ובני ישראל הרימו את עיניהם ויראו, והנה המצרים חנים אחריהם, ויראו מאד, ויעצקו בני ישראל אל יהוה. ויאמרו אל־משה, המבלי אין־קברים במצרים לקחתנו למות במדבר? מה־זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים? הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר: הנה לנו ונעבדה את־מצרים? כי טוב לנו עבד את־מצרים ממותנו במדבר הנה.

ויאמר משה אל־העם התחזקו עמדי וראו את־הישועה מאת יהוה אשר יעשה לנו היום כי כאשר ראיתם את־המצרים היום לא תסיפו עוד לראותם לעולם יהוה ילחם עליכם, ואתם תחרישון. ויאמר יהוה אל־משה מה־תצעק אלי דבר אל־בני ישראל ויסעו: ואתה הרים את מטף ונטה את ירך על הים וקעהו, ויבאו בני ישראל אל תוך הים ביבשה והנה אני אקשה את לב פרעה ואת לב כל המצרים, ויבאו אחריהם, ואפגדה בפרעה ובכל חילו וברכבו ובפרישיו. ונדעו כל־המצרים כי אני יהוה, בהפגדי בפרעה וברכבו ובסוסיו. ויסע מלאה האלהים ההלך לפני מחנה בני ישראל, וילך מאחריהם, ויסע גם עמוד הענן מפניהם, ויעמד מאחריהם. ויכנס בין מחנה המצרים ובין מחנה ישראל,

ויעמד, ויהי חושף ואפלה, ויעבר הלילה, ולא התערבו זה עם זה כל הלילה. ויט משה את-ידו עליהם, ויולך יהנה את-הים ברוח דרום ענה כל-הלילה, וישם את-הים לתרבה, ויבקעו המים. ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה, והמים להם חומה מימינם וחומה משמאלם.

וירדפו המצרים ויבאו אחריהם, וכל סוס פרעה והמרכבות והפרשים, אל תוך הים. ויהי באשמרת הבקר, וישקף יהנה על מחנה מצרים בעמיד אש וענו, ויהם את מחנה מצרים. ויקשר את-אפני מרכבותיהם, וינהגם בכבד, ויאמרו המצרים, ננוסה מפני ישראל, כי יהנה נלחם להם במצרים. ויאמר יהנה אל משה נטה את ידך על הים וישבו המים ויכסו את המצרים על רכבם ועל פרשיו ויט משה את ידו על הים, וישב המים לאיתנו לפנות בקר, והמצרים נסים לקראתו, וינער יהנה את מצרים בתוך הים והמים שבו וכסו את המרכבות ואת הרוכבים ואת כל חיל פרעה, את הבאים אחריהם אל הים, ולא נשאר מהם אף לא אחד ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים, והמים להם חומה מימינם וחומה משמאלם. ויושע יהנה ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וירא ישראל את מצרים מתים על שפת הים וירא ישראל את-הינד הגדולה אשר עשה יהנה למצרים, ויירא העם את-יהנה, ויאמינו באלהים ובמשה עבדו.

יה

אז שר משה ובני ישראל את השירה הזאת לאלהים ואמרו לאמר: נשירה ליהנה, כי כבוד נכבד, סוס ורוכב השליך בים. עוזר ומגן הנה לי לישועה, זה אלהי ואכבדהו, אלהי אבי וארוממהו. יהנה משבר מלחמות, יהנה שמו. מרכבות פרעה ואת חילו השליך אל הים, בחורי רוכבים ושלילים נבלעו בים סוף. ים כסה אותם, טבעו במצולה כמו אבן. ומינה אדני נתפארה בכח, ומינה אדני רצצה אויבים. ויכרב כבודך שברת את הצוררים, שלחת את חרונך אשר אכל אותם כקש. וברוח אפה נחלקו המים, קפאו כמו חומה המים, קפאו הגלים בתוך הים. אמר האויב: ארדף, אשיג, אחלקי שכל, אמלא נפשי, אהרג בחרבי, תשליט ידי. שלחת את-חרונו, כסה אותם ים, טבעו בעופרת במים עזים. מי כמוך באלים, יהנה; מי כמוכה, נאדר בקדש, נורא תהלת, עשה פלא. נטית מינה, בלעתמו ארץ הדרך בצדקתה את עמך זה אשר פדית, עודדת בכחך אל גוה קדשך. שמעו גוים וכעסו, חבלים אהזו יושבי פלשתים: אז מהרו מנהיגי אדום, ושרי מואב, אחזתם רעה, נמוגו כל יושבי כנען. יפל עליהם רעה ופחד, בגדל ורועה ידמו כאבן, עד יעבר עמך יהנה, עד יעבר עמך זה אשר קנית. הביאם ונטעם בהר נחלתה, במכון לשבתה אשר פעלת יהנה, מקדש אדני

פונגנו יָדִיד. אָדוֹן מוֹשֵׁל לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים וָעֵד. כִּי נִכְנַס סוֹס פְּרָעָה עִם מְרַכְבוֹת וְרוֹכְבֵימָם אֶל הַיָּם, וְהִבִּיא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֶת מִימֵי הַיָּם, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַּיַּבֵּשׁה בְּתוֹךְ הַיָּם.

וְתִקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה אַחֲרָיָה אֶת הַתֵּר בְּיָדָהּ, וּתְצַאנָה כָּל הַנְּשִׂימָה אַחֲרֶיהָ בְּתַפִּים וּבְמַחְלוֹת. וּתְתַחַל מִרְיָם לְפָנֵיהֶם לֵאמֹר: נְשִׂיָה לַיהוָה, כִּי כִבְדוֹ הִתְפַּכַּד, סוֹס וְרוֹכְבוֹ הַשְּׂלִיף בַּיָּם. וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִיַּם־סוּף וַיֹּלֶךְ אוֹתָם אֶל־מִדְבַּר שׁוּר וַיִּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבַּר וְלֹא מָצְאוּ מַיִם לְשִׁתוֹת: וַיִּבְאוּ מֶרְתָּה, וְלֹא נָכְלוּ לְשִׁתוֹת מִיַּם מִמֶּנָּה, כִּי מָרִים הֵם, עַל כֵּן קָרָא אֶת שֵׁם הַמְּקוֹם הַהוּא מֶרְתָּה. וַיִּתְלוּנְנוּ הָעָם עַל מֹשֶׁה לֵאמֹר: מַה נִּשְׁתָּה? וַיִּצַּעַק מֹשֶׁה אֶל יְהוָה, וַיֹּרֶהוּ עֵץ, וַיִּשְׁלַךְ אוֹתוֹ אֶל הַמַּיִם, וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם, שֵׁם שֵׁם לוֹ תִקְוִים וּמִשְׁפָּטִים, וְשֵׁם נִסְהוּ. וְאָמַר: אִם שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְהִנְיָשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה, וְהִאֲזִינָה לְמִצְוֹתַי, וְשָׁמְרָת אֶת־כְּלִי־חֻקָּיו, כְּלִי־הַמְּחַלָּה אֲשֶׁר־שָׁמְתִי בְּמִצְרַיִם לֹא־אֲשִׁים עֲלֶיךָ, כִּי אֲנִי יְהוָה רַפְּאֵךְ. וַיִּבְאוּ אֵילָמָה, וְשֵׁם הָיוּ שְׁנַיִם עָשָׂר מְעֻנֹת מִיַּם וְשִׁבְעִים גְּזָעֵי תַמְרִים, וַיִּחַנּוּ שָׁם עַל הַמַּיִם.

י

וַיִּסְעוּ מֵאֵילָם, וַיִּבְאוּ כָל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מִדְבַר סִין, אֲשֶׁר בֵּין אֵילָם וּבֵין סִינַי, בַּחֲמִישִׁישׁ עֶשֶׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנַיִ לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְהִתְלוּנְנָה כְּלִי־עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן. וַיֹּאמְרוּ אֵלֵיהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא מִתְנוּ מִכֵּים עַל־יַדִּי יְהוָה בָּאֶרֶץ מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר יִשְׁבְּנוּ עַל־סִירוֹת הַבֶּשֶׂר וְאִכְלֵנוּ לֶחֶם לְשִׁבְעָה כִּי הוֹצֵאתָם אוֹתָנוּ אֶל־הַמִּדְבַר הַזֶּה לְהַמִּית אֶת־כָּל־הַקְּהָל הַזֶּה בְּרַעַב: וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אֱלֹהֵי מֹשֶׁה הִנֵּה אֲנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם וַיִּצָּא הָעָם וַיִּקְטְנוּ דְבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנִסְּנוּ הַיִּלְדִּים בְּתוֹרַתִי אִם־לֹא וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי, וַיִּכְיֵנוּ אֶת אֲשֶׁר יָבִיאוּ, וְהָיָה כְּפוֹל מֵאֲשֶׁר יֵאָסְפוּ יוֹם בַּיּוֹם. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: בְּרַעַב תִּדְעוּ כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּבִבְרָךְ תֵּרָאוּ אֶת־כְּבוֹד יְהוָה בְּהִאֲזִינוּ אֶת־תְּלוּנֹתֵיכֶם עַל־הָאֱלֹהִים, וְאַנְחֵנוּ מֶה אֲנַחְנוּ כִּי תִלוּנוּ עֲלֵינוּ? וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, בְּתַת יְהוָה לָכֶם בְּרַעַב בְּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בְּבִקְרָ לְשִׁבְעָה, מִפְּנֵי שִׁשְׁמַע יְהוָה אֶת תְּלוּנֹתְכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מִתְלוּנְנִים עֲלֵינוּ, וְאַנְחֵנוּ מֶה אֲנַחְנוּ? כִּי לֹא עֲלֵינוּ תִלוּנֹתְכֶם, כִּי אִם עַל הָאֱלֹהִים.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן, אָמַר לְכָל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, קְרִבוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים, כִּי שָׁמַע אֶת תְּלוּנֹתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אַהֲרֹן אֶל כָּל קְהֵלֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּפְנֵי אֶל הַמִּדְבַּר, וּכְבוֹד יְהוָה נִרְאָה בְּעָנָן. וַיִּדְבַר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: שִׁמְעֵתִי אֶת תְּלוּנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּבֶּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר בְּרַעַב

תאכלו בשר ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני יהוה אלהיכם ויהי ערב ותעל השלו ותכס את המחנה, ובבקר היה כשכו הטל סביב למחנה והנה על פני המדבר דק כמו גד לבן, כמו כפור על הארץ. ויראו אתו בני ישראל ויאמרו איש לרעהו מה הוא זה כי לא ידעו מה היה ויאמר משה אליהם זה הלחם אשר נתן אדני לכם לאכל זה הדבר אשר צוה יהוה: לקטו ממנו איש לפי הראוי, עמר לגלגלת לפי מספר נפשותיכם, איש עם בני אהלו תלקטו ויעשו כן בני ישראל, וילקטו המרבה והממעיט. ומדדו בעמר, לא העדיף המרבה והממעיט לא הקסיר, איש לפי הראוי לו לקטו. ויאמר משה אליהם, אל ישאר איש ממנו עד הבקר.

ולא שמעו למשה, אבל השאירו אנשים ממנו עד הבקר, והרים תולעים והבאיש, וקצף עליהם משה. ויאספו אתו בבקר בבקר, איש כפי הראוי לו, וכשחמם השמש, נמס. ויהי ביום הששי, אספו את הדברים הנחוצים כפלים, שני עמר לאהוד, ובאו כל שרי העדה ויגידו למשה. ויאמר משה אליהם הלא זה הדבר אשר דבר יהוה שבת שבתון קדש ליהוה מקר את כל אשר תאפו אפן ואת כל אשר תבשלו בשלו ואת כל העדף הניחו לכם למשמרת עד הבקר ויעזבו ממנו עד בקר פאשר צוה להם משה ולא הבאיש ולא רמה היתה בו: ויאמר משה: אכלו היום, כי שבת היום ליהוה, לא ימצא בשדה. ושבת ימים תלקטו, וביום השביעי שבת, כי לא יהיה בו. ויהי ביום השביעי יצאו אנשים מן העם ללקט ולא מצאו. ויאמר יהוה אל־משה עד־מתי לא תאבו לשמע אל־מצותי ואל־תורתִי ראו, כי יהוה נתן לכם את־השבת את־היום הזה, על־כן הוא נתן לכם ביום הששי לחם שני ימים, שבו איש בבתו, אל־יצא איש ממקומו ביום השביעי. ושבת העם ביום השביעי. ויקראו אתו בני ישראל שמו מן, והוא היה כנרע בסברה לבן, וטעמו כצפיחת בדבש. ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יהוה מלאו את־העמר מן־המון למשמרת לדורתיכם למצו: יראו את־הלחם אשר אכלתם במדבר פאשר הוציא יהוה אתכם מארץ מצרים ויאמר משה אל אהרן, קח צנצנת זהב אחת, והשליך לתוכה עמר מלא מן המון, והנח אותו לפני האלהים למשמרת לדורתיכם. כאשר ציווה יהוה את־משה, והניח אהרון לפני העדות לשמירה. ובני ישראל אכלו את המון ארבעים שנה, עד שבאו אל הארץ המישבת. אכלו את המון עד שהגיעו אל חלק מפניקזה. והעמר היה עשירית שלשת המדות.

יז

ותסע כל עדת בני ישראל ממדבר סין לפי מסעיהם על־פי יהוה, ויחגו ברפידיים, ולא־היה מים לעם לשתות. ויתלונן העם אל משה לאמר: תן לנו מים כְּדִי שְׁנִשְׁתֶּה. ויאמר להם משה: מה תתלוננו אלי, ומה תנסו את יהוה? ויצמא שם העם למים, ויתלונן שם העם

אל מִשֶׁה לֵאמֹר, לְמַה זֶה הֶעֱלִיתֵנוּ מִמִּצְרַיִם לְהַמִּית אֶת־נוֹ אֶת יְלָדֵינוּ וְאֶת מִקְנֵינוּ בְּצָמָא; וַיַּעַק מִשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר: מַה אֲעֲשֶׂה לְעַם הַזֶּה? עוֹד מַעַט וַיִּסְקְלוּנִי. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מִשֶׁה לֵךְ לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְקַח לָךְ מִזִּקְנֵי הָעָם וְאֶת־הַמַּטֵּה אֲשֶׁר בְּיָדְךָ בּוֹ אֶת־הַיָּר קַח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ הַנְּנִי עִמָּד שָׁם לִפְנֵיךָ עַל הַסֹּלֶעַ בְּחָרֵב, וְהַכִּיתָ אֶת־הַסֹּלֶעַ, וַיָּצְאוּ מִמֶּנּוּ מִים, וְשָׁתָה הָעָם. וַיַּעַשׂ מִשֶׁה כִּן לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מִסֵּה וּמְרִיבָה, עַל חֲרַפַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל נִסּוֹתֶם אֶת יְהוָה לֵאמֹר, הֲיֵשׁ יְהוָה בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין

וַיָּבֵא עֲמֶלֶק וַיִּלְחֶם בְּיִשְׂרָאֵל בְּרַפְיָדִים. וַיֹּאמֶר מִשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ בְּחַר לָךְ אַנְשִׁים גְּבוּרִים וַיֵּצֵא הָעָרֹף לְמִלְחָמָה עִם עֲמֶלֶק מִחֵר וְהָיָה אֲנֹכִי עוֹמֵד עַל רֹאשׁ הַגְּבֻעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ מִשֶׁה, וַיֵּצֵא וַיַּעֲרֹף מִלְחָמָה בְּעֲמֶלֶק, וּמִשֶׁה וְאֶהֱרֹן וְחֹזֵר עִלּוֹ עַל רֹאשׁ הַגְּבֻעָה. וְהָיָה כַּאֲשֶׁר הָרִים מִשֶׁה אֶת הַיְדִים, גָּבַר יִשְׂרָאֵל, וְכַאֲשֶׁר הוֹרִיד אֶת הַיְדִים, גָּבַר עֲמֶלֶק. וַיְדִיּוּ שָׁל מִשֶׁה כְּבָדוֹת, וְלָקְחוּ אֶבֶן וְשָׁמוּ תַחֲתָיו, וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ, וְאֶהֱרֹן וְחֹזֵר תָּמְכוּ בְּיָדָיו, מִנָּה אָחָד וּמִנָּה אָחָד, וַיְהִי יָדָיו שָׁל מִשֶׁה אֲמוּנָה עַד בּוֹא הַשָּׁמֶשׁ. וַיִּהְיֶה יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמֶלֶק וְאֶת כָּל עַמּוֹ לִפְנֵי חָרֵב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מִשֶׁה כָּתַב זֹאת זִכְרוֹן וְשִׁים בְּאָזְנִי יְהוֹשֻׁעַ כִּי מָחָה אֶמְחָה אֶת־זִכְרָ עֲמֶלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם: וַיְבַנֶּה מִשֶׁה מִזְבֵּחַ לַיהוָה, וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ, יְהוָה נָסִי. כִּי בַיַּד סִתֵּר יִלְחֶם אֲדֹנָי עַל עֲמֶלֶק מִדוֹר לְדוֹר.

יח

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהְיוּ מִדְּיָן חֲתָנוּ מִשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל עִמּוֹ, כִּי הוֹצִיא יְהוָה אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֲתָנוּ מִשֶׁה אֶת־צִפְרָה אִשְׁתּוֹ מִשֶׁה אַחֲרֵי שְׁלוֹחֵיהָ וְאֶת שְׁנֵי בָנֶיהָ, שֵׁם הָאֶחָד מֶהֶם גְּרָשָׁם, לֵאמֹר, גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְשֵׁם הַשֵּׁנִי אֲלִיעֶזֶר, לֵאמֹר, כִּי אֱלֹהֵי אָבִי עֲזָרָי, וַיִּצְלַנִּי מִיַּד פְּרַעֲוָה. וַיֵּצֵא יִתְרוֹ חֲתָנוּ מִשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל מִשֶׁה אֶל הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר חֲנָה שָׁם עַל הַר הָאֱלֹהִים וַיִּגַּד לְמִשֶׁה לֵאמֹר, הִנֵּה חֲתָנְךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלַיךְ, וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיָה עִמּוֹ וַיֵּצֵא מִשֶׁה לְקִרְאָת חֲתָנוּ, וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ, וַיִּשְׂקָ לוֹ, וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ לְרַעְהוּ לְשָׁלוֹם, וַיָּבֵא אֹתָם הָאֱלֹהִים וַיְסַפֵּר מִשֶׁה לְחֲתָנוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְפָרְעוֹה וּלְכָל הַמִּצְרַיִם בְּגֹלַל יִשְׂרָאֵל, וְאֶת כָּל הַטְּרָח אֲשֶׁר מִצָּאָם בְּדֶרֶךְ, וְכִי הִצִּילָם יְהוָה מִיַּד פְּרַעֲוָה וּמִיַּד הַמִּצְרַיִם. וַיִּשְׁתּוּמֶם יִתְרוֹ עַל כָּל הַטּוֹבוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לָהֶם, כִּי הִצִּילָם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פְּרַעֲוָה: וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בְּרוּךְ יְהוָה כִּי הִצִּיל אוֹתָם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פְּרַעֲוָה: עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה מִקְלֵי־הָאֱלֹהִים, בְּעָבוּר זֶה כִּי הִתְנַפְּלוּ עָלַיְהֶם. וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֲתָנוּ מִשֶׁה עֹלוֹת וַיִּבְחִים לְאֱלֹהִים, וַיָּבֵא אֶהֱרֹן וְכָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַכְלֵלֶחֶם עִם חֲתָנוּ מִשֶׁה לִפְנֵי הָאֱלֹהִים.

ויהי ממחרת וישב משה לשפט את העם, ויצמד כל העם על משה מן הבקר עד הערב. ויבא יתרו את כל אשר הוא עושה לעם, ויאמר: מה הדבר הזה אשר אתה עושה לעם? מדוע אתה יושב לבדך, וכל העם נצב עליה מן הבקר עד הערב? ויאמר משה לחתנו כי יבא אלי העם לקרש משפט מאת האלהים: כי כאשר יהיה להם ריב ויבאו אלי, אשפט את כל אחד ואחד יעני להם את מצוות האלהים ואת תורתו. ויאמר חתן משה אליו לא טוב הדבר אשר אתה עושה: בהשחתה תשחת בחסר סבלנות, גם אתה וגם כל העם הזה אשר עמך. כבד עליה הדבר הזה, לא תוכל לעשות אתה לבדך. ועתה שמעניא לי ואיעצך ויהי אלהים עמך, הנה אתה לעם בדברים שביניהם לאלהים, ותעלה את דבריך אל האלהים והעידת בהם את חקי האלהים ואת תורתו, והודעת להם את הדרכים אשר ילכו בהן, ואת המעשים אשר יעשו. ואתה ראה לה מפל העם אנשים חזקים יראי אלהים, אנשים צדיקים שונאי גאווה, ותשים עליהם שרי אלקים ושרי מאות ושרי חמשים ושרי עשרות. והם ישפטו את העם בכל יע, ואת הדבר הכבד יעלו אליה, ואת המשפטים הקטנים ישפטו הם, וינקלו מעליה, ויעורו לה. אם את הדבר הזה תעשה, יסגוק אלהים, ותוכל לעמד, וכל העם הזה אל מקומו בשלום יבוא. וישמע משה לקול חתנו ויעש כל אשר אמר לו. ומשה בחר אנשים חזקים מפל ישראל, ועשה אותם עליהם שרי אלקים ושרי מאות ושרי חמשים ושרי עשרות. וישפטו את העם בכל יע, וכל דבר כבד יעלו על משה, וכל דבר קל שפטו הם. ומשה שלח את חתנו, והלה אל ארצו

יט

ובחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים, ביום הזה באו אל מדבר סיני: ונסעו מרפידים, ויבאו אל מדבר סיני, ויחן שם ישראל נגד החר. ומשה עלה אל הר האלהים, ויקרא אליו האלהים מן החר לאמר: כה תאמר לבית יעקב ומגיד לבני ישראל. אתם ראיתם כמה עשיתי למצרים, ואשא אתכם כמו על פני נשרים, ונאביא אתכם אלי. ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי, תהיו לי עם סגלה מכל העמים, כי לי כל הארץ. ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, את הדברים האלה תדבר אל בני ישראל. ובא משה, ויקרא לזקני העם, וישם לפניהם את כל הדברים האלה אשר צוה אותם האלוהים ויען פלי העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר האלהים נעשה ונשמע ויעל משה את הדברים האלה אל האלהים ויאמר אדני אל משה הנני בא אליה בעמוד הענן למען ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם ויגד משה את דברי העם אל אדני ויאמר אדני אל משה, רד העד בעם וקדש אתם היום ומחר, ויכבסו את בגדיהם. ויהיו מוכנים ליום השלישי, כי ביום השלישי ירד הנה עליהר סיני לעיני כל העם. והבדלת את העם

סביב לאמר, השמרו לכם מעלות אלההר ומנגע בו מאומה, פלהנגע בחר מות ימות. לא תגע בו יד, כי באבנים יסקל או בחץ ירה, אם בהמה ואם אדם לא יחנה. פאשר הקולות והשופרות והענן ילכו מההר, הם יעלו על ההר.

וירד משה מן ההר אל העם וינדש אתם ויכסו את בגדיהם: ואמר לעם: היו נכונים שלשת ימים, אל תגשו אל אשה. ויהי ביום השלישי לפנות הבקר, ויהיו קולות וברקים וענן כבד על הר סיני, וקול שופר תזק מאד, ויחרד כל העם אשר במחנה. ויצא משה את העם לקראת האלהים מן המחנה, ויתאצבו בתחתית ההר. ההר סיני היה מעשן כלו, מפני שירד עליו האלהים באש, והעשן עלה פעשן כבשן, וכל העם נבהל מאד. ויהיו קולות השופר הולכים וחוברים מאד. משה דבר, והאלהים ענה לו בקול. וירד יהוה על הר סיני אל ראש ההר, ויקרא יהוה למשה אל ראש ההר, ויעל משה. ויאמר האלהים אל משה לאמר: רד העד בעם, פן יגשו אל האלהים להביו, ויפלו מהם המון. והכהנים המקריבים אלי יהוה האלהים יתקדשו, פן יפרץ בהם יהוה

ויאמר משה אל האלהים, לא יוכל העם לעלות אל הר סיני, כי אתה העידת לנו לאמר, הבודל את ההר ונדש אתו. ויאמר אליו יהוה לה רד ועלית אתה ואהרן עמך והכהנים והעם אל יהרסו לעלת אל האלהים פן יפרץ בהם יהוה: וירד משה אל העם ויאמר אליהם:

כ

וידבר יהוה את פלהדברים האלה לאמר: אנכי יהוה אלהיך, אשר הוצאתיך מארץ מצרים, מבית עבדים. לא יהיו לה אלהים אחרים זולתי: לא תעשה לה פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ: לא תשתחנה להם ולא תעבדם, כי אנכי יהוה אלהיך, אל קנא, פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים לשנאי. ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא, כי לא ינקה יהוה את הנשא את שמו לשוא. זכור את יום השבת לקדשו. ששת ימים תעבד, ותעשה את פלהמלאכתך. וביום השביעי, שבת ליהוה אלהיך, לא תעשה בו כל מלאכה, אתה ובנה ובתך, עבדך ועבדך, ואתה ואתך וכל בהמתך, והגר הגר בשעריך. כי בששת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ ואת הים ואת כל אשר בהם, וינח ביום השביעי, על פן ברה יהוה את יום השבת וינדשהו. כבד את אביך ואת אמך למען ייטב לה ולמען תאריך ימים על האדמה הטובה אשר יהוה אלהיך נתן לה לא תנאף: לא תגנב: לא תרצח: לא תענה

ברצף עד שקר. לא תחמד את אשת רעה, לא תחמד את בית רעה, ולא את שדהו, ולא את עבדו, ולא את אמתו, ולא את שורו, ולא את חמורו, ולא כל בהמתו, ולא כל אשר לרעה.

וכל העם ראה את הקול ואת הלפידים ואת קול השופר ואת הקר המעשן, וייראו וכל העם עמדו מרחוק. ויאמרו אל־משה דבר אתה אלינו ואל ידבר אלינו האלהים פנימות: ויאמר אליהם משה: התחזקו, כי בעבור נסות אתכם בא האלהים אליכם, למען יתנה יראתו עליכם, למען לא תחטאו. והעם עמד מרחוק, ומשה נכנס אל הערפל אשר שם האלהים. ויאמר אדני אל־משה אלה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל אתם ראיתם כי מן־השמים דברתי אליכם לא תעשו לכם אלהי כסף, ואלהי זהב לא תעשו לכם: מזבח אדמה תעשה־לי, וזבחת עליו את־עלת־ך ואת־שלמ־ך, את־צאנֶך ואת־בקרֶך, בכל־המקום אשר אנכי־את־שמי, אבוא אליך וברכתֶך. אם־ומזבח מאבנים תעשה לי, לא תבנה אתם גזזות, כי סרפך הנפת עליהם ונטמאו. לא תעלה במעלות על־מזבחי, למען לא תגלה את־ערוותך עליו.

כא

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם: אם תקנה עבד עברי, שש שנים יעבד אותה, ובשנה השביעית יצא לחפשי חנם. אם הוא לבדו יכנס, לבדו יצא. ואם אשה תכנס עמו, תצא גם האשה אתו. ואם האדון נותן לו אשה וילדה לו בנים או בנות, האשה והילדים יהיו לאדונו, והוא לבדו יצא ואם ענה יאמר העבד אהבתי את אדני ואת אשתי ואת בני לא אצא חפשי יקריב אתו אדניו אל משפט האלהים, ואז יקריב אתו אל הדלת או אל המזוזה, ורצע אדניו את אזנו במרצע, ויעבדו לעולם.

ואם־ימכר איש את־בתו לשפחה, לא תצא כצאת השפחות. אם לא תשים חן בעיני אדונה, אשר לו התחייב אותה, יפדה אותה; אבל לעם זר אין לו רשות למכור אותה, כי בגד בה. ואם־לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה־לה אם־אחרת יקח לו, שארה כסותה ונעמתה לא יגרע. ואם את־שלישת אלה לא יעשה לה, ויצאה חנם בלי כסף. ואם נכה איש את־רעהו ומת, והוא לא ברצון, אכל האלהים מסר בידיו, אמן לה מקום אשר ינוס שמה הרוצח. ואם איש יזיד על רעהו להרגו בערמה ומן מזבחי יתחננו למות. מי שמכה את אביו או את אמו מות יומת. המדבר רע על אביו או על אמו מות יומת. מי שיגנב איש מבני ישראל והתעמר בו ומכרו ונמצא בידו, מות יומת. ואם יקללו שנים אנשים ויכו את השכן באבן או באגרף ולא ימות, אכל ישפכ על המטה, אם יקום האדם ויתלהלך בחוץ

על מטה, נקי יהיה המכה, רק את בטוילו ישלם ואת הרפואות. ואם יכה איש את עבדו או את שפחתו בשבט ומת תחת ידו נקם נקם אם-יחנה יום אחד או יומים, לא ינקם, כי כספו הוא. אם ילקמו שנים אנשים ויכו אשה מעברת ויצא ילדה לא מציר, יענש כאשר ישים איש האשה, יתן בהערכה. אם-ימציר הוא, יתן נפש תחת נפש. עין תחת עין, שן תחת שן, יד תחת יד, רגל תחת רגל. כויה תחת כויה, פצע תחת פצע, חבורה תחת חבורה. ואם יכה איש את-עין עבדו או את-עין אמתו ושחתה, להפשי ישלחנו תחת עינו ואם את שן העבד או את שן השפחה ישלו יכה, להפשי ישלחם תחת שנם ואם ישור איש או אשה ומת, באבנים יסקל השור, ולא יאכל את בשרו, ובעל השור נקי יהיה. ואם השור נגח הוא מתמול לשלשום, והועד באדוניו ולא שָׁמְרוּ, והמית איש או אשה, השור יסקל באבנים, וגם אדוניו ימת. אם-כפך יישם עליו יתן כפר נפשו ככל אשר ישימו עליו: ואם בן או בת ינגח, כמשפט הזה יעשו לו. ואם ילד ינגח השור או שפחה, כסף שלשים דינר-קמה יתן לאדוניהם, והשור יסקל. ואם-יפתח איש בור או יחפר בור ולא יכסנו, ונפל שמה שור או חמור בעל הבור ישלם, כסף יתן לבעליו, והמת יהיה לו. אם יגח שור של מישוהו את שור הרע וימות, ימכרו את השור החי ויחלקו את כספו, ואת השור המת יחלקו. ואם נודע השור כי נגח הוא מתמול לשלשום, והועד בבעליו ולא ישמרנו, שלם ישלם שור תחת השור, והמת יהיה לו.

אם מי יגנב עגל או שוה, וישחטנו או ימכרנו, חמשה עגלים ישלם תחת העגל, וארבע צאן תחת השוה.

כב

אם במחמת נמצא הגנב והכה ומת, אין לו דמים. אם-יורח השמש עליו, אשם הוא, מות יומת. אם-אין לו, ימכר תחת גנבתו. אם-ינישאר ונמצא כידו הגנבה, מחמור ועד כבש חיים, כפול אותם ישלם. אם ירעה מישוהו שדה או כרם, ויניח את בהמתו לרעות בשדה אחר, ישלם משדהו לפי תבואתו. ואם ירעה את כל השדה, ישלם את מיטב שדהו ואת מיטב פרמו. ואם תצא אש ומצאה קוצים ושרפה גרנות או שבלים או שדה ישלם המבעיר את-האש:

ואם-יתן איש לרעהו כסף או כלים לשמר ונגנב מבית האיש, אם-ימצא הגנב ישלם כפל. ואם לא ימצא הגנב, יקרוב בעל הבית לפני האלהים וישבע שלא פשע בכל הפקדון של רעהו לפי כל דבר עול באמר, על עגל ובהמה וצאן ובגד וכל אבדה הנסענת, מה

שִׁיחָהּ, לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יָבוֹא מִשְׁפָּט שְׁנִיָּהֶם, וְהִנְרָשָׁע עַל־יְדֵי הָאֱלֹהִים יִשְׁלַם כְּפָל לַרְעוּהוּ. אִם מִי נוֹתֵן לַרְעוּהוּ בַהֲמַת מִשָּׂא אוֹ עֵגֶל אוֹ כֶּבֶשׂ אוֹ כֹּל בַּהֲמָה לְשִׁמּוֹר, וְנִשְׁבַּר אוֹ מֵת אוֹ נִשְׁבַּח, וְאִין יוֹדַע שְׁבוּעַת הָאֱלֹהִים תְּהִיָּה בֵּין שְׁנֵיהֶם, שֶׁלֹּא פִעַל בְּרִשָׁע כֹּלֵל בְּפִיקְדוֹן הַרָע, וְכִךְ יִקְבַּל אֲדוֹנָו, וְלֹא יִשְׁלַם. וְאִם יִגְבַּח מֵאִתּוֹ, יִשְׁלַם לְאֲדוֹן. וְאִם טְרוֹף חָיָה יִהְיֶה, יוֹכִילְנָו אֶל הַטְּרָפָה, וְלֹא יִשְׁלַם. וְאִם יִשְׁאַל מִי מֵאֵת רְעוּהוּ וְנִשְׁבַּר אוֹ מֵת אוֹ נִשְׁבַּח וּבָעֲלָיו אֵינְנֵו עִמּוֹ יִשְׁלַם וְאִם הָאֲדוֹן עִמּוֹ, לֹא יִשְׁלַם, וְאִם שָׂכִיר הוּא, יִהְיֶה לוֹ תַּחַת שְׂכָרוֹ.

וְאִם יִפְתָּה אִישׁ בְּתוֹלָה אֲשֶׁר לֹא אֲרָשָׁה וְשָׁכַב עִמָּה, מְהֵרָה יִמְהַרְנָה לוֹ לְאִשָּׁה: אִם־מֵאֵן יִמְאֵן אָבִיהָ לְתַתָּה לוֹ לְאִשָּׁה, כִּסְפָּה יִשְׁקַל כְּמַהֲרַת הַבְּתוּלָתָה. מְכַשְׁפִּים לֹא תַחֲיוּן. כָּל־הַשָּׂכֵב עִם־בְּתוּלָה מוֹת יוּמָת: הַמְקַרֵּב לְאֱלֹהִים בְּמִנּוֹת יִשְׁמַד, וְזוֹלָתִי לִיְהוֹנָה לְבַדּוֹ.

וְאִתְּהִגֵּר לֹא תוֹנוּ וְלֹא תִלְחֲצוּ אוֹתוֹ, כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. כָּל־אֱלֹמְנָה וְנִתּוֹם לֹא תַעֲנּוּ: אִם בְּרָעָה תִרְעוּ אֹתָם, וְקָרְאוּ וְזָעְקוּ אֵלַי, שְׁמוּעַ אֲשִׁמַּע אֶת־קוֹלָם וְאֶכְעַס בְּחַמָּה, וְאֶהְרַג אֶתְכֶם בְּחַרְב, וְיִהְיֶוּ נְשִׁיכֶם אֱלֹמְנוֹת וְיִלְדִיכֶם יְתוּמִים. אִם תִּלְוֶה כֶסֶף לְאֶחָיו הָעֵנִי אֲשֶׁר עִמָּךְ, לֹא תִהְיֶה לוֹ כְּבוֹשָׁה, לֹא תִשְׁיִמוּ עָלָיו נֶשֶׁף. אִם־תִּמְשָׁד אֶת־כֶּסֶף לְשִׁכְנֵךְ בְּמִשְׁכּוֹן, לִפְנֵי שְׂתִישְׁקַע הַשָּׁמֶשׁ תִּשְׁיָכְנוּ לוֹ. כִּי הוּא כְּסוּתוֹ, רַק יֵה הַכֶּסֶף לְעֶרְוָתוֹ, בְּמָה יִשְׁכַּב? וְאִם יִזְעַק אֵלַי, אֲשִׁמַּע אוֹתוֹ, כִּי רַחוּם אֲנִי. אֱלֹהִים לֹא תִקְלַל, וְנִשְׂאִי עִמָּךְ לֹא תֵאָר. רַאשִׁית גִּרְנֶךָ וְיִזְבָּח לֹא תִחַר, אֶת־בְּכוֹרוֹת בְּנֵיךָ תִתֵּן לִי. כֶּכָּה תַעֲשֶׂה אֶת־עֲגֻלְךָ וְאֶת־כִּבְשֵׁיךָ וְאֶת־בְּהֵמָתֶךָ: שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה תַחַת אֲמוֹ, וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִשְׁיָב אוֹתוֹ לִי. וְאֲנָשִׁים קְדוֹשִׁים תִּהְיֶוּ לִי, וּבִשְׂרַח טְרָפָה לֹא תֹאכְלוּ, לְקָלֵב תִּשְׁלִיכוּ אוֹתוֹ.

כג

לֹא תִקְבַּל שְׁמוּעָה שְׁוֹא, לֹא תִסְפִּים עִם הַרָשָׁע לְהִיּוֹת עַד שְׂקָר. לֹא תִהְיֶה עִם רַבִּים לַרְעוּהוּ, וְלֹא תַעֲנֶה עַל־רַב לְנִטּוֹת אַחֲרַי רַבִּים לְהִטּוֹת מִשְׁפָּט. וְעֵנִי לֹא תִחַמַּל בְּמִשְׁפָּט. אִם תִּפְגַּשׁ אֶת שׂוֹר אוֹיְבֶךָ אוֹ אֶת חֲמוֹרוֹ תוֹעָה, הִשָּׁב תִּשְׁיָכְנוּ לוֹ. וְאִם תִּרְאֶה אֶת בְּהֵמַת אוֹיְבֶךָ נִפְלֵת תַּחַת מִשְׂאָה, לֹא תַעֲבֹר אוֹתָהּ, אֲלֵא תִקִּים אוֹתָהּ עִמּוֹ.

לֹא תִטֶּה מִשְׁפָּט עֵנִי בְּרִיבוֹ: מִדְּבַר שְׂקָר תִּרְחַק, וְנָקִי וְצַדִּיק אֵל תִּהְרַג, וְלֹא תִצְדִּיק רָשָׁע בְּגִלְלֵי שִׁחַד. וּמִתְנֻחַת לֹא תִחַק, כִּי הַמִּתְנַחֵת מִעֲוֹנוֹת עֵינֵי רַאִים וּמִשְׁחַתּוֹת דְּבַרֵי צַדִּיק. וְגַר לֹא תִלְחֲצוּ, כִּי אֹתָם יוֹדְעִים אֶת־נַפְשׁ הַגֵּר, כִּי־גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת־אֲדָמָתְךָ, וְאֶסְפָּת אֶת־תְּבוּאָתָהּ. בְּשָׁבִיעִית שְׁמִטָּה תַעֲשֶׂה וְתִשְׁמַטְנָהּ, וְאָכְלוּ אֲבוֹנֵי

עמה, ואת הנותר תאכל חזית השדה. פן תעשה לכרמך וילזיתך. ששת ימים תעשה את מלאכתך, וביום השביעי מנוחה, למען ינוח שורך וחמורך, ולמען ינפש בראמך והגר. כל אשר אמרתי אליכם שמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו ולא ישמע מפיכם

שלשה זמנים בשנה תחגו לי. את-חג המצות תשמר לעשות, שבעת ימים תאכל מצות, כפאשר צויתיה למועד חדש האביב, כי בו יצאת ממצרים, ולא יראו פני ריקם. וחס קציר בכורים תעשה ממצשי ידך אשר תזרע בשדה, וחס האסוף בצאת השנה באסוף את-מצעושי מן-השדה שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך לפני יהוה אלהיך. כי כפאשר אוציא את הגוים מפניך וארחיב את גבולך, לא תזבח על חמץ דם קרבני, ולא יליו חלב חגי עד בקר. את בכורי תבואת אדמתך תביא בית יהוה אלהיך, לא תבשל גדי בתלב אמו. והנה אנכי שלח את-מלאכי לפניך לישמרך בדרך ולהביאה אליהארץ אשר הכינתי לך: השמר לה ושמע לו, ואל תמרה בו, כי לא יסלח לך, כי שמי עליו. אם שמוע תשמעו בקולי ונעשיתם את כל אשר אצוה אתכם, ושמרתם את-בריתי, תהיו לי עם סגלה מכל העמים, כי לי כלהארץ. ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. את-הדברים האלה תאמר לבני ישראל. אם שמוע תשמעו בקולי ונעשיתם את כל אשר אמר אליכם, איב לאיביכם ואתנגד למתנגדיכם. כי ילך מלאכי לפניך והביאה אל האמרי והחתי והפרזי והכנעני והגרגישי והחוי והיבויסי והכנחתי לא תשתחוה לאלהיהם ולא תעבדם, לא תעשה כמעשיהם, כי הרס תהרסם ושבר תשבר את-מצבותיהם. ועבדת את-יהוה אלהיך, וברכתי את-לחמך ואת-נייך ואת-מימך, והסרתי מחלה מקרבכם. לא תהיה עקרה ולא עקרה על ארצה, את מספר ימיה אמלא ואת-הפחד אשלח לפניך, ואביא מהומה בכל-הגוים אשר אתה בא אליהם, ונתתי את-פלאיך לגסים. ואשלח את-הצרעה לפניך, ותגרש את-האמרי ואת-החוי ואת-הכנעני ואת-החתי מלפניך: לא אגרשם בשנה אחת, כדי שלא תהיה הארץ שממה, וירבו עליה חזית הארץ. לפי מעט אגרשם ממה, עד אשר תרבה וירשת את הארץ. ושמתי את גבולך מים סוף עד ים פלשתים ומן המדבר עד הנחל הגדול נהר פרת ונתתי בידכם את ישבי הארץ וגרשתם מפניך לא תכרות להם ולא להיהם ברית. ולא ישבו בארצה, למען לא יחטיאו אותך לי, כי אם תעבד את אלהיהם, הם יהיו לה למוקש.

כד

וילמשה אמר: עלה אל יהוה, אתה ואהרן ונדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל, והשתחוו מרחוק ליהוה. ויגש משה לבדו אל האלהים, והם לא יגשו, והעם לא יעלה יחד עמם. ויבא משה ויספר לעם את כל דברי האלהים ואת החקים, ויען כל העם בקול אחד

לאמר, את כל הדברים אשר דבר יהוה נעשה ונשמע. ויכתב משה את כל דברי יהוה, וישכם משה בבקר ויבן מזבח תחת ההר, ושתים עשרה אבנים עשר שבטי ישראל וישלח את נערי בני ישראל, ויעלו עלות, ויזבחו זבח שלמים לאלהים עגלים. ויקח משה את חצי הדם ויצק אל קערות, ואת חצי הדם יצק על המזבח. ויקח את ספר הברית ויקרא באזני העם, ויאמרו: כל אשר דבר יהוה נעשה ונשמע. ויקח משה את הדם ויזרק על העם ויאמר הנה דם הברית אשר כרת יהוה אתכם על כל הדברים האלה

ויעל משה ואהרן ונדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל. וראיתי את המקום אשר עמד שם אלהי ישראל, ומחת רגליו כמעשה לבנת ספיר, וכעצם השמים לטהר. ומנבחי ישראל לא יאבד אף לא אחד, ונראו במקום האלהים, ויאכלו וישתו. ויאמר יהוה אל משה: עלה אלי אל ההר ויהיה שם, ואתנה לך את לוחות האבן, את התורה ואת המצוות אשר כתבתי להורתם: ויקם משה ויהושע העומד לידו, ויעלו אל הר האלהים. ולזקנים אמרו: היו שקטים שם עד שישבו אליכם, והנה אהרן וחור עמכם. אם למשהו יקרה משפט, יגשו אליהם. ויעל משה ויהושע אל ההר, והענו פסה את ההר. וירד כבוד האלהים על הר סיני ויכסהו הענן ששת ימים ויקרא יהוה אל משה ביום השביעי מתוך הענן וצורת כבוד יהוה פאש בוערת על פסגת ההר לעיני בני ישראל ויבא משה אל תוך הענן ויעל אל ההר, ויהי שם בקר ארבעים יום וארבעים לילה

כה

ויזכר יהוה אל משה לאמר: אמרתי לבני ישראל: קחו ראשית מאת כל אשר ידם ללבן, ותקחו את ראשיתי. וזאת היא התרומה אשר תקחו מאתם: זֶהב, וְכֶסֶף, וּגְדָשָׁה, ותכלת וארגמן ותולעת שני כפול ושיש משזר ושערוֹת עִזִים ועורות אילים מאדמים, ועורות תכלת, ועצי שטים. ואבני שהם ואבני מלואים לתריהם לאפוד ולמעיל: ותעשה לי מקדש, ונראה בכם: ועשית לי ככל אשר אני מראה אותך בקר, את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו, וכן תעשו. ותעשה ארון העדות מעצי בלי נרקבים, אממים וחצי ארבו, ואמה וחצי רחבו, ואמה וחצי קומתו. וצפית אתה זהב טהור, מבית ומחוץ תצפנה, ועשית לה זרים זהב משזרים סביב ועשית לה ארבע טבעות זהב, ונתת על ארבע צלעותיה: שתי טבעות על צלע אחד, ושתי טבעות על הצלע השני. ותעשה מוטות מעצי בלתי נרקבים ותצפה אותם בזהב. ותביא את הברדים אל הטבעת אשר בצדי הארון, לשאת את הארון בהם. בטבעות הארון יהיו הברדים לא יזוּו. ותשים אל הארון את העזת אשר אתן לך. ותעשה כפירת פסוי מזהב טהור, אממים וחצי ארפה, ואמה וחצי רחבה. ועשית שני כרויבים

זָהָב מִקְשָׁה, וְשִׁמְתָם אוֹתָם עַל שְׁנֵי צַדֵי הַכַּפֶּרֶת. יַעֲשֵׂוּ כְרוֹב אֶחָד מִן הַצַּד הַזֶּה, וּכְרוֹב אֶחָד מִן הַצַּד הַשֵּׁנִי שֶׁל הַכַּפֶּרֶת, וְתַעֲשֶׂה אֶת שְׁנֵי הַכְּרוֹבִים עַל שְׁנֵי הַצַּדִּים. יִהְיוּ הַכְּרוֹבִים פּוֹרְשִׁים אֶת פְּנֵיהֶם מִלְמַעְלָה, מְצֵלִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֶּרֶת, וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו, אֵל הַכַּפֶּרֶת יִהְיוּ פְּנֵי הַכְּרוֹבִים. וְתִשָּׂים אֶת הַכַּפֶּרֶת עַל הָאָרוֹן מִלְמַעְלָה, וְאֵל הָאָרוֹן תִּשָּׂים אֶת הַעֲדַת אֲשֶׁר אָמַן לָהּ. וְנוֹדַעְתִּי לָהּ מִשָּׁם, וְדַבַּרְתִּי אִתָּהּ מֵעַל הַכַּפֶּרֶת מִבְּיַן שְׁנֵי הַכְּרוֹבִים אֲשֶׁר עַל-אָרוֹן הַעֲדַת, וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתָהּ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְעֲשִׂיתָ שְׁלֶחַן זָהָב טְהוֹר, אָרְפוּ שְׁתֵּים אַמּוֹת, וְרַחְבּוֹ אַמָּה, וְגָבְהוֹ וַחֲצִי. וְעֲשִׂיתָ לָהּ גְּבוּלוֹת מַעֲקָלִים זָהָב סָבִיב, וְעֲשִׂיתָ לָהּ זֶר טַפַּח סָבִיב,

וְתַעֲשֶׂה קִשׁוּט מִסָּבֵב לַכֶּתֶר סָבִיב. וְעֲשִׂיתָ אַרְבַּע טַבְּעוֹת זָהָב, וְנָתַתָּ אֶת אַרְבַּע הַטַּבְּעוֹת עַל אַרְבַּעַת חֻלְקֵי הַרְגָלִים שְׁלָהּ, וְתַתַּח לְמִסְגְּרָתָהּ. וְהָיוּ הַטַּבְּעוֹת לְכַתְּמִים לְבָדִים, כְּדֵי לְשַׂאת בָּהֶם אֶת הַשְּׁלֶחָן. וְעֲשִׂיתָ אֶת הַבָּדִים מְעֻצִי שְׁטִיִּם, וְצָפִיתָ אֹתָם בְּזָהָב טְהוֹר, וְנִשְׂא בָּהֶם הַשְּׁלֶחָן: וְתַעֲשֶׂה אֶת-קַעְרוֹתֶיהָ וְאֶת-כַּפּוֹתֶיהָ וְאֶת-מִנְקִיֹּתֶיהָ וְאֶת-כּוֹסוֹתֶיהָ אֲשֶׁר יִסַּד בְּהֵן מִזָּהָב טְהוֹר תַּעֲשֶׂה אֹתָם: וְתִשָּׂים עַל הַשְּׁלֶחָן לֶחֶם הַפָּנִים לִפְנֵי תָמִיד.

וְעֲשִׂיתָ מְנוֹרָה מִזָּהָב טְהוֹר, מִקְשָׁה תַעֲשֶׂה אֶת הַמְּנוֹרָה, יִרְכָה וְקָנֶיהָ וּגְבִיעֶיהָ וְכַפְתָּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמָּנֶה יִהְיוּ. וְשִׁשָּׁה קָנִים יוֹצְאִים מֵאֲדָרְתֶּיהָ, שְׁלֹשָׁה קָנִים שֶׁל הַמְּנוֹרָה מִצָּדָה הָאֶחָד, וְשְׁלֹשָׁה קָנִים שֶׁל הַמְּנוֹרָה מִצָּדָה הַשֵּׁנִי. וְשְׁלֹשָׁה גְבִיעִים מִשְׁקָדִים בְּקִנְיָה הָאֶחָד כַּפְתָּר וּפְרָח, כֵּן לְשִׁשַּׁת הַקָּנִים הַיּוֹצְאִים מִן הַמְּנוֹרָה. וּבַמְּנוֹרָה אַרְבָּעָה גְבִיעִים מְגֻלְפִים שְׁקָדִים, בְּקִנְיָה הָאֶחָד כַּפְתָּרִים וְהַשּׁוֹשְׁנִים שְׁלָהּ. הַכַּפְתָּר תַּתַּח שְׁנֵי הַקָּנִים מִמָּנֶה, וְכַפְתָּר תַּתַּח אַרְבַּעַת הַקָּנִים מִמָּנֶה, כַּכָּה לְשִׁשַּׁת הַקָּנִים הַיּוֹצְאִים מִן הַמְּנוֹרָה, וּבַמְּנוֹרָה אַרְבָּעָה גְבִיעִים מְעֻצְבִּים שְׁקָדִים. הַכַּפְתָּרִים וְהַקָּנִים מִמָּנֶה יִהְיוּ, כֻּלָּהּ מִקְשָׁה מִזָּהָב אֶחָד טְהוֹר: וְעֲשִׂיתָ אֶת גְּרוֹתֶיהָ שְׁבָעָה, וְהַעֲלִיתָ אֶת גְּרוֹתֶיהָ, וְהֵאִירוּ עַל עֵבֶר פְּנֵיהָ. וְאֶת-מַחְתְּמָהּ וְאֶת-בְּסִיָּהּ מִזָּהָב טְהוֹר תַּעֲשֶׂה: כָּל-הַכֵּלִים הָאֵלֶּה כֹּפֶר זָהָב טְהוֹר: רָאה, תַּעֲשֶׂה כְּפִי הַתְּכֵנִית הַמְּרָאָה לָךְ בְּהָר.

כּו

וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֲשׂוֹר יְרִיעַת מִשָּׁשׁ מְשֻׁזָּר וְתַכְלַת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי, כְּרֻבִים מְעֻשָׂה חֹשֶׁב תַּעֲשֶׂה אֹתָם. אַרְבַּע הַיְרִיעָה הָאֶחָת שְׂמוֹנֶה וְעֶשְׂרִים אַמָּה, וְרַחֵב אַרְבַּע אַמּוֹת הַיְרִיעָה הָאֶחָת תְּהִיָּה, מִדָּה אֶחָת תְּהִיָּה לְכָל הַיְרִיעוֹת. וְחֻמֶּשׁ יְרִיעוֹת יִהְיוּ מִחֻבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אַחֻתָּהּ, וְחֻמֶּשׁ יְרִיעוֹת יִהְיוּ מִחֻבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אַחֻתָּהּ. וְתַעֲשֶׂה לָהֶן לְיֹלָאוֹת תַּכְלַת עַל שְׁפַת הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִן הַקְּצָה הָאֶחָד לְמַחְבְּרָתָהּ, וְכֵן תַּעֲשֶׂה עַל שְׁפַת הַיְרִיעָה הַחִיצוֹנָה לְמַחְבְּרָתָהּ

השנית. חמשים לולאות תעשה ליריעה האחת, וחמשים לולאות תעשה מקצה היריעה אשר במחברת השנית, מקבילות זו לזו הלולאות. ועשית חמשים טבעות זהב, וחברת את היריעות אחת לאחת בטבעות, והיה המשכן אחד. ותעשה עורות שצרים לכסוי על המשכן, אחד עשר עורות תעשה אותם. ארץ היריעה האחת שלשים אמה, ורחב היריעה האחת ארבע אמות, מדה אחת תהיה לאחת עשרה היריעות. וחברת את חמשת היריעות יחדו, ואת ששת היריעות יחדו, וכפלת את היריעה הששית אל מול פני האהל ותעשה חמשים לולאות על שפת היריעה האחת, האמצעית לפי המחברת, וחמשים לולאות תעשה על שפת היריעה המחברת השנית.

ועשית טבעות נחשת חמשים, וחברת את הטבעות מן הלולאות, וחברת את היריעות, והיה לאחד. וחמשים תחת את העודף ביריעות האהל, את חצי היריעה הנשארת תכסה לעדף יריעות האהל, תכסה מאחורי האהל. אמה מזה ואמה מזה מן העודף של היריעות, מארץ יריעות האהל, יהיה מכסה על צדי האהל מזה ומזה, למען יכסה. ועשית מכסה לאהל עורת אילים מאדמים ומכסה עורת תחשים מלמעלה:

ותעשה עמודים למשכן מעצי שטים. עשרת אמות תעשה את העמוד האחד, ואמה אחת וחצי רחב העמוד האחד: שתי ידות לעמוד האחד, מתאימות זו לזו, כן תעשה לכל עמודי המשכן. ותעשה עמודים לאהל, עשרים עמודים מצד הצפון. וארבעים אדני כסף תעשה לעשרים העמודים, שני אדנים לעמוד האחד לשני צדדיו, ושני אדנים לעמוד האחד לשני צדדיו. והצלע השני אל-נגב עשרים עמודים וארבעים אדניהם כסף, שני אדנים לעמוד האחד לשני צדדיו, ושני אדנים לעמוד האחד לשני צדדיו. ומאחורי האהל, לחלק הפונה ימה, תעשה ששה עמודים. ושני עמודים תעשה על פנות המשכן מן האחוריים. והיה שנה מלמטה, וקמותו יהיו שוים מראשיהם אל מפגש אחד, ככה תעשה לשתי הפאות, שוות תהינה. ויהיו שמונה עמודים, ואדניהם כסף ששה עשר, שני אדנים לעמוד האחד לשני צדדיו, ושני אדנים לעמוד האחד. ועשית בריחים מעצי שטים, חמשה לעמוד האחד מצד אחד של המשכן. וחמשה בריחים לעמוד לצלע האחד של המשכן השני, וחמשה בריחים לעמוד לצלע האחורי של המשכן אליהם. והבריח התיכון שבין העמודים יעבר מצד אחד אל הצד האחר. ואת העמודים תצפה זהב, ואת הטבעות תעשה זהבות אשר תביא בהם את הבריחים, וצפית את הבריחים זהב. והקמת את המשכן כפי התבנית אשר הראית בהר.

ותעשה פרכת מתכלת וארגמן ותולעת שני ושש שזור, מעשה ארג תעשה אתו כרובים. ותשים אותו על ארבעה עמודים בלתי גרזבים מצפים זהב, וכותרתיהם זהב, ואדניהם ארבעה כסף. ונתת את הפרכת על העמודים, והבאת שמה לפני מן הפרכת את ארון העדות, והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים. ותכסה בפרכת את ארון העדות בקדש הקדשים. ותשים את השלחן מחוץ לפרכת, ואת המנורה נגד השלחן על צד המשכן הדרומה, ואת השלחן תשים על צד המשכן הצפונה. ועשית מסך לפתח האהל מתכלת וארגמן ותולעת שני שזור ושש משזר, מעשה רקם. ועשית לפרכת חמשה עמודים, וצפית אתם זהב, וכותרתיהם זהב, ויצקת להם חמשה אדני נחשת.

כז

ועשית מזבח מעצי שטים, חמש אמות ארכו וחמש אמות רחבו, רבוע יהיה המזבח, ושלוש אמות קומתו. ועשית את קרנתיו על ארבע פנתיו ממנו תהינה קרנתיו וצפית אתו נחשת: ועשית זר למזבח, ואת הכפרת שלו, ואת המזרקות שלו, ואת המזלגות שלו, ואת המחמה שלו, ואת פלגליו תעשה נחשת. ועשית לו מכבד מעשה רשת נחשת, ועשית למכבד ארבע טבעות נחשת תחת ארבעת הצלעות. ותשים אותם תחת מכבד המזבח מלמטה, והמכבד יהיה עד חצי המזבח. ותעשה למזבח בדים מעצי כלירקב, וצפית אתם נחשת. ותביא את הבדים אליהטבעות, ויהיו הבדים על צדדי המזבח בשאת אתו: חלול וחסר תפרים תעשה אותו, לפי מה שהראה לך בהר, כך תעשה אותו. ועשית חצר לאהל, לצד הדרום יריעות החצר משש משזר, ארד מאה אמה לצד האחד. ועמודיהם עשרים ואדניהם עשרים נחשת, ונויהם וחשויקהם כסף. פן לצד המזרחי יריעות מאה אמה ארד, ועמודיהם עשרים ואדניהם עשרים נחשת, ונויהם וחשויקהם כסף. ורחב החצר אל הדרום יריעות חמשים אמה, ועמודיהם עשרה ואדניהם עשרה: ורחב החצר אל הדרום יריעות חמשים אמה, ועמודיהם עשרה ואדניהם עשרה. וחמש עשרה אמות, גבה היריעות לצד האחד, ועמודיהם שלשה ואדניהם שלשה. והצד השני חמש עשרה אמות, היריעות גבהו, ועמודיהם שלשה, ואדניהם שלשה. ולשער החצר מסך, עשרים אמה גבהו, מתכלת וארגמן ותולעת שני שזור ושש משזר במעשה רקם, ועמודיהם ארבעה ואדניהם ארבעה. פל עמודי החצר סביב מצפים כסף, וראשיהם כסף, ואדניהם נחשת. וארד החצר מאה על מאה, ורחב חמשים על חמשים, וגבה חמש אמות משש שזור, ואדניהם נחשת. וכל הבגנו וכל הכלים והיתדות של החצר נחשת.

ואתה צו את בני ישראל ויקחו אליה שמן זית וך פתית למאור להעלות נר תמיד באהל העדות, מחויץ לפרכת אשר על הכרית, ודליק אתו אהרן ובניו מערב עד בקר לפני יהוה, וזאת עולם לדורתכם מאת בני ישראל.

כח

ואתה הקרב אליה את אהרן אחיה ואת בניו מבני ישראל לכהן לי, אהרן ונדב ואביהוא ואלעזר ואיתמר בני אהרן. ומעשה בגד קדש לאהרן אחיה לכבוד ולתפארת. ואתה דבר אל כל חכמי הלב, אשר מלאתי ריח חכמה ותבונה, ועשו את בגדי הקדש לאהרן לקדשו, אשר יכהו לי. ואלה הבגדים אשר יעשו: החוץ והאפוד והמעיל וכתנת המשבץ והמצנפת והאבנט, ויעשו בגדי קדש לאהרן ולבניו לכהן לי: והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן ואת התולעת ואת השש. ויעשו את האפוד ממש משזר, מעשה ארג רקם. שתי כתפות מחרבות יהיו לו, אחת אל האחת, על שני החלקים מחרבות. והחשב של הכתפות אשר עליו, כמעשהו ממנו יהיה, מזהב וטהור ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר. ולקחת את שתי האבנים, אבני יהלם, ופתחת עליהן את שמות בני ישראל. ושש שמות על האבן האחת, ושש השמות הנותרים על האבן השנית, לפי תולדותם. מעשה אמונות עבודת אבן, חריטת חותם תחרט את שני האבנים על שמות בני ישראל. ושמת את שתי האבנים על כתפות האפוד, אבני זכרון הן לבני ישראל, וישא אהרן את שמות בני ישראל לפני יהוה על שתי כתפיו זכרון עליהם. ומעשה כתפות מזהב וטהור: ועשית שתי שרשרות גדילים מזהב וטהור, משזרות בפרחים, מעשה קליעה, ונתת את שרשרות הגדילים הקלועות על המשבצות, על כתפיהם מלפנים:

ועשית חשן משפט, מעשה רקם, כמעשה האפוד מעשה אתו: מזהב, ותכלת, וארגמן, ותולעת שני, ושש משזר. מעשה אותו מרבע, יהיה כפול, ונת ארפו ונת רתבון. ומרקם בו בד משבץ אבן ארבעה שורות, שורת אבנים תהיה: אדם, פטדה ויהלם, השורה האחת. והשורה השנית, נפך וספיר ויהלם. והטור השלישי לשם שבו ואחלה: והשורה הרביעית: תרשיש ושהם וישפה, מקפים זהב, מקשרים זהב, יהיו לפי שורתם. והאבנים תהינה משמות בני ישראל, שתיים עשרה לפי שמותם, פתוחי חותם, איש לפי שמו תהינה לשנים עשר שבטים. ומעשה על החשן שרשרות גדילים שזורות, מעשה שרשרת, מזהב וטהור. וישא אהרן את שמות בני ישראל על חשן המשפט על חוהו, בבאו אל הקדש לזכרון לפני האלהים. ותשים על חשן המשפט את הגלוי ואת האמת, ויהיה על חוה אהרן כאשר יבוא אל הקדש לפני יהוה, וישא אהרן את משפטי בני ישראל על חוה לפני יהוה תמיד. ומעשה

חלוק כתנת עד הרגלים, כלו תכלת. והנה הפה ממנו בתוכו, שפה לו סביב לפה, מעשה ארג, החבור ארוג ממנו, למען לא יקרע: ועשית תחת שול התנת מלמטה, כמו רמון פורח, רמונים מן התכלת והארגמן והשני הטווי והשש המשור, תחת שול התנת סביב, באותה צורה רמוני זקב ופעמנים ביניהם סביב. מאצל רמון זקב דודונה ופרח על שול התנת סביב. ויהנה אהרן בשרתו נשמע קולו בבואו אל הקדש לפני יהוה ובצאתו, למען לא ימות. ועשית ציץ זקב טהור, ופתחת עליו פתחי חותם: קדש ליהוה. ושמת אותו על תכלת שזור, ויהנה על המצנפת, על פני המצנפת יהנה. והנה על מצח אהרן, ונשא אהרן את חטאי הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל מתנות קדשיהם, והנה על מצחו תמיד לרצון להם לפני יהוה

והמעטרים של התנות משי, ומעשה מצנפת שש, ואבנט מעשה מעשה רוקם. ולבני אהרן מעשה פתנות ואבנטים, ומגבעות מעשה להם לכבוד ולתפארת. והלבשת אתם את אהרן אחיד ואת בניו אתו, ומשחת אתם ומלאת את ידיהם וקדשת אתם, למען יכהנו לי. ומעשה להם מכנסים כד לכפות ערות בשרם, ממתנים עד ריכים יהיו. ויהנה לאהרן אותם ולבניו, כאשר יבאו אל אהל העדות או כאשר יגשו לשרת אל מזבח הקדש, ולא ישאו עליהם חטא למען לא ימותו. חקת עולם לו ולזרעו אחריו.

כט

ואלה הם אשר מעשה להם, תקדש אתם למען יכהנו לי. ותקח עגל אחד מן הבקר ושני אילים תמימים. ולקח מצות לוישים בשמן, ורקיקי מצות מלחים בשמן, סלת חטים מעשה אתם ושמת אותם על סל אחד, והקרבת אותם בסל, ואת העגל ואת שני האילים: ואת אהרן ואת בניו תקריב אל פתח אהל העדות, ורחצת אתם במים. ולקחת את הבגדים והלבשת את אהרן אחיד את התנת ואת המעיל ואת האפוד ואת החשן, וחברת לו את החשן אל האפוד: ושמת את המצנפת על ראשו, ושמת את ציץ הקדש על המצנפת. ולקחת את שמן המשחה ויצקת אתו על ראשו ומשחת אתו. ואת בניו תקריב והלבשת אתם פתנת: וקרת אותם באבנטים ושמת עליהם את המצנפות והימה להם פהנה לי לעולם ומלאת את ידי אהרן ואת ידי בניו והקרבת את הפר אל פתח אהל העדות, וסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש הפר לפני יהוה, אצל פתח אהל העדות. ושחת את העגל לפני יהוה אצל פתח אהל העדות. ולקחת מדם הפר ונתתה על קרנות המזבח באצבע, ואת כל הדם תשפך אל יסוד המזבח. ולקחת את כל החלב אשר על הקרב ואת ימרת הכבד ואת

שמי הפלית ואת החלב אשר עליהן והקטרות המזבחת. ואת־בשר הפר ואת־עורו ואת־פרשו
תשרף באש מחוץ למחנה, כי חטאת הוא:

ואת־האיל האחד תקח, ואהרן ובניו ישימו את־ידיהם על־ראש האיל: ושחטת אתו,
ולקחת את הדם ושפכת על המזבח סביב ואת־האיל תחתך לשנים לפי אברי, ותרחץ
את־הקרוב ואת־הקצרים במים, ותמן על הסתיכות עם הראש. והעלית את־האיל כלו
על־המזבח, עלה ליהנה לריח ניחוח, אשה הוא ליהנה ולקחת את־האיל השני, וסמך אהרן
ובניו את־ידיהם על־ראש האיל: ושחטת אתו ולקחת מדמו ונתת על תנוף אֵזן אהרן הימנית
ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית ועל תנוכי אָזני בניו הימניות ועל בהנות ידיהם
הימניות ועל בהנות רגליהם הימניות ולקחת מן הדם אשר על המזבח ומשמן המשחה,
והזית על אהרן ועל בגדו ועל בניו ועל בגדי בניו אהרן, וקדש הוא ובגדו ובניו ובגדי בניו
אתו, ואת דם האיל תזרק על המזבח סביב. ולקחת מן האיל את חלבו, ואת החלב המכסה
את הקרב, ואת ימרת הכבד, ואת שמי הפלית, ואת החלב אשר עליהן, ואת שוק הימין, כי
איל מלואים הוא. ולקח אחד בשמן ועגה אחת מסל המצות המצגים לפני יהוה ושמת את
הכל על ידי אהרן ועל ידי בניו, והנפת אותם תנופה לפני יהוה. ולקחת אותם מיָדם
והקטרות המזבחה על העלה לריח ניחוח לפני יהוה אשה הוא ליהנה ולקחת את החזה מאיל
המלואים אשר הוא לאהרן, והפרשת אתו תרומה לפני יהוה, והיה לה למנה. וקדשת את
חזה התנופה ואת שוק התרומה אשר הונף ואשר הורם מאיל המלואים מאהרן ומבניו.
והיה לאהרן ולבניו לחק עולם מאת בני ישראל, כי תרומה היא זאת, ותרומה תהיה מאת
בני ישראל מזבחי שלמי בני ישראל, תרומה ליהנה.

ובגד קדש אשר לאהרן יהיה לבניו אהריו, למשח אתם בו ולמלא בו את־יָדם.
שבעת ימים ילבושם הכהן התחתיו מבניו, אשר יבא אל־אהל העדות לשרת בקדש.
ואת־איל המלואים תקח, ובשלת את־הבשר במקום קדוש: ואכלו אהרן ובניו את־בשר
האיל ואת־הלחם אשר בסל פתח אהל מועד יאכלו אותם אשר קדשו בהם, למלא את ידיהם
ולקדש אותם, וזר לא יאכל מהם, כי קדש הם. ואם יותר מבשר זבח המלואים ומן הלחם
עד בקר, תשרף את הנותר באש. לא יאכל, כי קדש הוא.

ועשית לאהרן ולבניו כן, ככל אשר צויתיד; שבעת ימים תמלא את־ידיהם. ואת עגל
החטאת תעשה ביום הטהרה, וטהרת את המזבח בקדשך עליו, ומשחת אתו למען קדש
אתו. שבעת ימים תטהר את המזבח ותקדש אתו, ויהיה המזבח קדש קדשים, כל הנגע

במזבח יתקדש. ואלה הם אשר תעשה על המזבח: כבשים בני שנה תמימים, שנים ליום על המזבח תמיד, קרבן תמיד.

את הכבש האחד תעשה בבקר, ואת הכבש השני תעשה בערב. ועשרון סלת בלולה בשמן כתית, רביעית יהיו, ונסף רביעית יהיו יון לכבש האחד. ואת הכבש השני תעשה בערב, כמנחת הבקר וכנספו תעשה לריח ניחוח, אשה ליהנה קרבן תמיד לדרתכם על פתח אהל העדות לפני יהוה, אשר אנדע לה שם לדבר אליה. ונועדתי שם לבני ישראל, ונקדשתי בכבודי. וקדשתי את אהל העדות ואת המזבח, ואת אהרן ואת בניו אקדש לכהן לי. ואקרא לבני ישראל, ואהנה להם אלהים. ונדעו כי אני יהוה אלהיהם, המוציא אותם מארץ מצרים, להקרא להם ולהיות אלהיהם.

ל

ועשית מזבח קטרת מעצי שטים. ותעשה אתו אמה ארפו ואמה רחבו, מרבע יהיה, ואמתיים גבהו, ממנו יהיו קרנתיו. וצפית אתו זקב טהור את מכברו ואת קירתי סביב ואת קרנתיו ועשית לו זר זקב סביב ושתי טבעות זקב טהור תעשה מתחת לזרו המסכה על שני צדיו, תעשה אותן על שתי הצלעות, והיו לבתים לבדים כדי לשאת אותו בהם: ותעשה בדים מעצי שטים וצפית אתם זקב ושמת אתו לפני הפרכת אשר על ארון העדת אשר אנדע לה שם והקטיר עליו אהרן קטרת סמים זקה, בבקר בבקר, בהיטיבו את הנרות קטיר עליו. וכשנדליק אהרן את הנרות בערב, יקטיר עליו קטרת תמיד לפני יהוה לדרתיהם. ולא יעלה עליו קטרת אחרת, קרבן, זבח, ונסף לא תסוף עליו. וכפר עליו אהרן על קרנותיו אחת בשנה, מדם החטאת יכפר עליו לדרתיהם, קדש קדשים הוא ליהנה

וידבר יהוה אל־משה לאמר: אם תחק את המפקד של בני ישראל בפקודתם, ויתנו איש איש כפר נפשו ליהוה, ולא יהיה בהם נגף בפקוד אתם. וזה הוא אשר יתנו כל העוברים על הפקודה: מתצית הדדרכמה, אשר היא לפי הדדרכמה הקדש – עשירים אובולים לדדרכמה – ומתצית הדדרכמה תרומה ליהוה. כל העובר על הפקודים מן עשירים שנה ומעלה יתנו את התרומה ליהוה: העשיר לא יוסיף, והעני לא ימעט ממחצית הדדרכמה, בתת את־התרומה ליהוה לכפר על־נפשותיכם. ולקחת את כסף התרומה מאת בני ישראל, ונתת אתו לעבודת אהל מועד, והיה לבני ישראל לזכרון לפני יהוה לכפר על נפשתיכם. וידבר יהוה אל־משה לאמר: עשה פיור נחשת וכנו נחשת לרחצה, ונתת אתו בין אהל העדות ובין המזבח, ויצקת אליו מים. ורחץ אהרן ובניו ממנו את־ידיהם ואת־רגליהם

במים: כְּאֲשֶׁר יָבֵאוּ אֶל אֹהֶל הָעֵדוּת יִרְחֲצוּ בַּמַּיִם וְלֹא יָמוּתוּ, כְּאֲשֶׁר יִגְשׂוּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשִׁרְתוֹ וְלִהְעֵלוֹת הָעֹלוֹת לַיהוָה. יִרְחֲצוּ אֶת־הַיָּדַיִם וְאֶת־הַרְגְלָיִם בַּמַּיִם, כְּאֲשֶׁר יָבֵאוּ אֶל־אֹהֶל הָעֵדוּת, יִרְחֲצוּ בַּמַּיִם, לְמַעַן לֹא יָמוּתוּ, וְהָיָה לָהֶם חֻק־עוֹלָם, לֹא וְלִדְרֹתָיו אִתּוֹ. וַיִּזְכָּר יְהוָה אֶל־מִשְׁחָה לְאֹמֶר: וְאֵתָהּ קִחַ בְּשָׂמִים, פָּרַח מֵרִדְרוֹר חֲמֵשׁ מֵאוֹת שְׁקָלִים, וְקִנְמֹן בְּשֵׁם מִחֲצִיתוֹ מֵאֲתִים וְחֲמִשִּׁים, וְקִנְיָה־בִּשְׂמֵם מֵאֲתִים וְחֲמִשִּׁים, וְאִירִיס חֲמֵשׁ מֵאוֹת שְׁקָלִים שֶׁל הַקֹּדֶשׁ, וְשָׁמֶן זֵית הַיּוֹן. וְעָשִׂיתָ אֹתוֹ שָׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, בְּשֵׁם מִרְקָח בְּמַעֲשֵׂה רֹקֶחַ, שָׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ יְהִיָּה. וַיִּמְשַׁחְתָּ מִמֶּנּוּ אֶת אֹהֶל הָעֵדוּת, וְאֵת אַרְוֹן הָעֵדוּת, וְאֵת כָּל כְּלָיו. וְאֵת הַמְּנוֹרָה וְאֵת כָּל כְּלֵיהָ וְאֵת מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת וְאֵת מִזְבַּח הָעוֹלָה וְאֵת כָּל כְּלָיו וְאֵת הַשְּׁלֵחָן וְאֵת כָּל כְּלָיו וְאֵת הַכִּיּוֹר וְקִדְשֹׁתָם אוֹתָם, וַיְהִיָּה קֹדֶשׁ וְאֵת־אֹהֲרֹן וְאֵת־בָּנָיו תִּמְשַׁח וְקִדְשֹׁתָם אִתָּם לְכַהֵן לִי: וְאֶל־בָּנָיו יִשְׂרָאֵל תִּזְכָּר לְאֹמֶר: שָׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ יְהִיָּה זֶה לָכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם. עַל בִּשּׁוֹר אֲדָם לֹא יִמְשַׁח, וְכִפִּי הַהֶרְכָּבָה הַזֹּאת לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם לְעֲצָמְכֶם כְּמוֹהוּ, קֹדֶשׁ הוּא, וּמִקֹּדֶשׁ יְהִיָּה לָכֶם. מִי שִׁיעֶשֶׂה כִּמוֹ כֵּן, וּמִי שִׁיתֵן מִמֶּנּוּ לִנְכָרִי, יִפְרַת מַעֲמוֹ.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח לָךְ בְּשָׂמִים נָטָף וַיִּשְׁחַלֵּת וְחִלְבֵּנָה בְּשֵׁם וּלְבוֹנָה זָכָה שְׁוֹה בְּשֹׁה יְהִיָּה: וַיַּעֲשׂוּ בּוֹ קְטֹרֶת מִרְקַחַת, מַעֲשֵׂה רֹקֶחַ מִמְּזֵג, טְהוֹר, מַעֲשֵׂה קֹדֶשׁ. וְתַכְתֵּשׁ מֵאֲלֶה דֶקָה, וְתַתִּי לְפָנָי הָעֵדוּת בְּאֹהֶל הָעֵדוּת, אֲשֶׁר מִשָּׁם אֲנִידַע לָךְ מִשָּׁם, קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים יְהִיָּה לָכֶם הַקְּטֹרֶת. כִּפִּי הַהֶרְכָּבָה הַזֹּאת לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם לְעֲצָמְכֶם, קֹדֶשׁ יְהִיָּה לָכֶם לַיהוָה. מִי שִׁיעֶשֶׂה כִּמוֹהוּ כַּדִּי לְהַרְחִיב בּוֹ, יִפְרַת מַעֲמוֹ.

לא

וַיִּזְכָּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לְאֹמֶר: הִנֵּה קִרְאתִי בְשֵׁם אֶת בְּצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר מִשְׁבֹּט יְהוּדָה וּמִלְאֲתֵי אוֹתוֹ רִיחַ אֱלֹהִית, חֲקֻמָּה וּבִינָה וְדַעַת, בְּכָל מְלָאכָה לְחֹשֶׁב. וְלִתְכַנּוֹ, לְעַבְדֹת אֵת הַזָּבֵחַ וְאֵת הַכֹּסֶף וְאֵת הַנְּחֹשֶׁת וְאֵת הַתְּכֵלֶת וְאֵת הָאֲרָגָמֹן וְאֵת הַשָּׁנִי הַשְּׂזוּר. וְהִרְשִׁיתָ הָאָבִו, וְאֵל מְלָאכַת הַנְּזָרוֹת שֶׁל הָעֲצִים, לְעֵשׂוֹת לְפִי כָּל הַמְּלָאכֹת. וְאֲנִי נִתְמִי אוֹתוֹ וְאֵת־אֱלִיָּאב בֶּן־אֲחִיסָמָד מִשְׁבֹּט דָּן, וְלִכְל־חֲכָם־לֵב נִתְמִי בִּינָה וְעָשׂוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֹתָהּ, אֶת־אֹהֶל הָעֵדוּת, וְאֵת־אַרְוֹן הַכְּרִיתִי, וְאֵת־הַכְּפֹרֶת אֲשֶׁר עָלָיו, וְאֵת־כְּלֵי הָאֹהֶל, וְאֵת הַמִּזְבְּחוֹת, וְאֵת הַשְּׁלֵחָן וְאֵת כָּל כְּלָיו, וְאֵת הַמְּנוֹרָה הַטְּהוֹרָה וְאֵת כָּל כְּלֵיהָ וְאֵת הַכִּיּוֹר וְאֵת הַכֹּסֶף שְׁלוֹ, וְאֵת־הַבְּגָדִים הַשְּׂרוּתִיִּים לְאַהֲרֹן, וְאֵת־בְּגָדֵי בָנָיו לְכַהֵן לִי וְאֵת שָׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֵת קְטֹרֶת הַסַּמִּים לְקֹדֶשׁ, כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ יַעֲשׂוּ.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: ואתה צוה את בני ישראל לאמר: ראו, ואת שבתותי תשמרו, אות היא ביני וביניכם לדורותיכם, למען תדעו כי אני יהוה המקדש אתכם. ושמרתם את השבתות, כי קדוש הוא ליהוה לכם; המחילו מות יומת, כל אשר יעשה בו מלאכה תפירת הנפש ההיא מקרב עמו. ששת ימים תעשה מלאכה, וביום השביעי שבת, מנוחה קדושה לאדוני, כל אשר יעשה מלאכה ביום השביעי יומת. ושמר בני ישראל את השבת, לעשות אותה לדרתם. ברית עולם ביני ובין בני ישראל, אות היא לעולם, כי ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ, וביום השביעי שבת וינפש. ויתן למשה פאשר כלה לדבר אתו בהר סיני, את שני לוח העדות, לוח אבן כתובים באצבע אלהים.

לב

וַיֵּרָא הָעָם כִּי בּוֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה לָרֶדֶת מִן הַהָר, וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֹן, וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו: קום, עשה לנו אלהים אשר הלכו לפנינו, כי משה הנה, האיש אשר הוציאנו מארץ מצרים, לא ידענו מה היה לו. ויאמר להם אהרן הסירו את נזמי הנזב אשר באוני נשיכם ובנותיכם והביאו אלי והסירו כל העם את נזמי הנזב אשר באוניכם, וביאו אל אהרן. ויקבל מידיהם, ויצר אותם בחרט, ועש אותם עגל מסכה, ויאמר: אלה אלהיך ישראל, אשר העלוך מארץ מצרים. וירא אהרן ויבן מזבח לפניו, ויקרא אהרן לאמר: חג ליהוה מקר: וישכם ביום המחרת ועל עלות, ויקרב זבח שלמים, וישב העם לאכל ולשתות, ויקומו לצחוק.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר לך מהר רד מזה כי חטא עמך הוצאת מארץ מצרים עברו מהר מן הדבר אשר צויתני אותם, עשו להם עגל והשתחוו לו ונחבו לו ואמרו, אלה אלהיך ישראל אשר העלו אותך מארץ מצרים. ועתה הנח לי, ויחר אפי בכם ואכלה אותם, ואעשה אותך לגוי גדול. ויחל משה את־פני יהוה אלהי, ויאמר: למה, יהוה, חטאתי אפך בעמך, אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול ובזרוע רמה? פן יאמרו המצרים לאמר ברשעה הוציא אותם להרג בהרים ולכלותם מן הארץ. חדל מחרון אפך, והנחם על הרעה לעמך. זכר את־אברהם את־יצחק ואת־יעקב עבדיך, אשר נשבעת להם בך, ותדבר אליהם לאמר: ארבה את־זרעכם ככוכבי השמים לרב, ואת כל־הארץ הזאת אשר אמרתי לתת להם, ויירשו אתה לעולם. ויתפסי האדון להציל את עמו

ומשה פנה וירד מן ההר ושני לוחות העדות בגדיו, לחות אבנים חרותים משני צדיהם, מזה ומזה היו כתובים והלחות מעשה אלהים היו, והפכתם כתב אלהים חרות בלחות. וישמע

והושע את קול העם הצועקים, ויאמר אל משה, קול מלחמה במחנה. ואומר אין זה קול מתחילים בכות ולא קול מתחילים בנסיגה אבל קול מתחילים בנין אני שומע.

וכאשר התקרב אל המחנה, ראה את העגל ואת המחולות, ומשה נכעס בצרף והשליך מיניו את שני הלחות, וישבר אותם תחת הקר. ויקח את העגל אשר עשו, וישרף אותו באש, ויטחן אותו עד אשר דם, ויזר אותו על פני המים, וישק את בני ישראל. ויאמר משה לאהרן מה עשה לך העם הזה כי הבאת עליהם חטאה גדולה ויאמר אהרן אל-משה אל-נא תכעס אדני כי אתה יודע את-התקפת העם הזה: אומרים לי, כי עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו, כי משה זה, האיש אשר הוציא אותנו ממצרים, לא ידענו מה נהיה לו. ואמרתי להם: אם למישהו יש תכשיטי זהב, הסירו. ונתנו לי, והשלכתי אל האש, ויצא העגל הזה. ונרא משה את העם כי פרוע הוא, כי פרעו אהרן לשמצה בקמיהם ויעמד משה על שער המחנה ויאמר מי ליהנה ילך אלי ויאספו אליו כל בני לוי ויאמר להם כה אמר יהוה אלהי ישראל שימו איש חרבו על ירכו ועברו ושובו משער לשער במחנה והרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרבו ויעשו בני לוי כאשר דבר אליהם משה, ויפלו מן העם ביום ההוא כשלושת אלפים איש ויאמר אליהם משה: מלאתם את ידיכם היום ליהוה, איש בכנו או באחיו, לתת עליכם ברכה.

ויהי ממחרת ויאמר משה אל העם, אתם חטאתם חטא גדול, ועתה אעלה אל האלהים למען אכפר על חטאתכם. וישב משה אל-יהוה ויאמר אנא אדני חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו להם אלהי זהב ועתה אם-תשא לחטאתם, ואם-אין, מחני נא מספרך אשר כתבת ויאמר יהוה אל-משה: אם מי יחטא לפני, אמתנו מספרי: ועתה לך רד והנחה את העם הזה אל המקום אשר אמרתי לך הנה מלאכי ילך לפניו ויביום פקדי אביא עליהם את חטאתם ויהי יהוה את העם על דבר עשית העגל אשר עשה אהרן.

לג

ויאמר יהוה אל משה: לך, עלה מזה, אתה והעם שלך אשר הוצאת מארץ מצרים, אל הארץ אשר נשבעתי לאבותם וליצחק וליעקב לאמר: לזרעכם אתננה. ושלחתי את-מלאכי לפניו וגרש את-האמרי ואת-החתי ואת-הכנעני ואת-הגרזי ואת-הגרגזי ואת-החוי ואת-הבויסי ואת-הכנעני: ואביאך אל ארץ זבת חלב ודבש, כי לא אעלה עמך, מפני שאמה עם קשה ערף, פן אכלך בדרך. וכאשר שמע העם את-הדבר הרע הזה, התאבל באבל ויאמר יהוה לבני ישראל: אתם עם קשה ערף, ראו, לא מכה אתרת אביא אני עליכם

ואכלה אתכם. עתה ועל פני הסיירו את בגדי כבודכם ואת העדי, ואראה לה אשר אעשה לה. ויתנצלו בני ישראל את עיניהם מהר חורב: ולקח משה את אהלו ונטהו מחוץ למחנה, רחוק מן המחנה, ונקרא אהל מועד, והיה כל מבקש יהיה יצא אל האהל אשר מחוץ למחנה. כאשר היה משה נכנס אל האהל מחוץ למחנה, עמד כל העם מביטים, איש איש אצל פתח אהלו, והתבוננו בלכת משה עד באו אל האהל. וכאשר נכנס משה אל האהל, ירד עמוד הענן ועמד על פתח האהל, ודבר אל משה. והיה מדבר אל משה, וראה כל העם את עמוד הענן עמד על פתח האהל, ועמדו כל העם וישתחוו איש מפתח אהלו. וידבר יהוה אל משה פנים אל פנים, כאשר ידבר איש אל רעהו, ושב אל המחנה, ומשרתו יהושע בן נון הנער לא ימיש מתוך האהל.

ויאמר משה אל יהוה הנה אתה אומר לי העל את העם הנה ואתה לא הודעת לי את אשר תשלח עמי ואתה אומר לי ידעתיה מכל וחסן ישה אצלי אם אכן מצאתי חן לפניך, הודיעני נא את דרךך, ואראה אותך בברור, למען אמצא חן לפניך, ולמען אדע כי עמך הגוי הגדול הזה. והוא אומר: אני אלה לפניך ואנייח לה. ויאמר אליו אם אינך אתה בעצמך הולך עמי אל תעלני מזה. ואיך יודע באמת כי מצאתי חן בעיניך, אני וגם עמך, אלא אם כן בלכתך עמנו? ואפך אני ועמך מכל העמים אשר על פני האדמה. ויאמר יהוה אל משה וגם את הדבר הזה אשר דברת אעשה כפי מצאתי חן לפניך ואדע מכל והוא אומר: הגלה לי את עצמך. ויאמר אני אעבר לפניך בכבודי ואקרא בשמי יהוה לפניך וחסנתי את אשר אהן ורחמתי את אשר ארחם ויאמר לא תוכל לראות את פני כי לא יראה אדם את פני וחי: ויאמר יהוה הנה מקום אצלי תעמד על הצור וכשתעבר כבודי, ושמתה בנקרת הסלע, ושכתי בכפי עליך עד אשר אעבר. והסירו את ידי ואז תראה את אחורי, ופני לא יראו לה.

לד

ויאמר יהוה אל משה פסל לך שני לוחות אבנים פראשנים ועלה אלי אל ההר ואכתב על הלוחות את הדברים אשר היו בלוחות הראשנים אשר שברת: והיה נכון לבקר, ועלית על הר סיני, ונצבת לי שם בראש ההר: ולא יעלה איש עמך ולא יראה בכל ההר, והצאן והבקר לא ירעו קרוב להר ההוא. ויחצב שני לוחות אבנים כמו הראשונים, וישכם משה ויעל אל הר סיני כאשר צוה לו יהוה, ויקח משה את שני הלוחות האבנים. וירד יהוה בענן, ויחצב לו שם, ויקרא בשם יהוה. ויעבר יהוה לפני פניו, ויקרא יהוה האלהים: רחום וחנון, ארך אפים ורחימים וצדק וחסד, ומסיר עונות ועוולות

וחטאים, ולא ינקה את האשם, מביא עונות אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים דור. ומהר משה, כפף על הארץ והשתתנה. ויאמר אמנא מצאתי חן בעיניך גלגנא אדני בקרבנו כי עם־קשה־ערה הוא וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונתלתנו:

ויאמר יהוה אל־משה הנה אנכי כרת לך ברית לפני כל־עמך אעשה נפלאות אשר לא־נבראו בכל־הארץ ובכל־הגוים וראה כל־העם אשר־אתה בקרב את־מעשה יהוה כי־נברא הוא אשר אני עשה עמך השומר לך את כל אשר אני מצוה אותך, הנה אני מגרש מפניך את האמרי ואת הכנעני ואת הפרזי ואת החתי ואת הגרזשי ואת הלבזסי. השמר לך, פן תכרות ברית ליושבי הארץ אשר אתה בא אליה, פן יהיה לך למוקש בקרבך. את־מזבחותיהם תתצו, ואת־מצבתיהם תשברו, ואת־אשריהם תכרתו, ואת־פסילי אלהיהם תשרפו באש. כי לא תשתחוו לאלהים אחרים, כי יהוה האלהים שמו קנא, אל קנא הוא. פוד־תכרות ברית ליושב הארץ, וננו אחרי אלהיהם ונבחו לאלהיהם, וקרא לך ואכלת מזבחו. ותקח מבגדתיכם לבגדי, ומבגדתיכם תתנו לבגדיכם, ותזנינה בגדתיכם אחר אלהיהם, וזנו בגדי אחר אלהיהם. ואלהי מסכה לא תעשה לך: ואת־חג המצות תשמר, שבעת ימים תאכל מצות, כאשר צויתי אותך, למועד בחדש האביב, כי בחדש האביב יצאת ממצרים. כל פותח רחם לי, הנזרים, כל בכור שור ובכור צאן. ובכור בהמה תפדה בשה, ואם לא תפדה אתו כסף תתנו. כל בכור בגיד תפדה, לא תראה לפני ריגום.

ששת ימים תעבד, וביום השביעי תשב; בנרע ובקציר שבת. וחס שבעות תעשה לי, ראשית קציר חטים, וחס האסיף בתצי השנה. שלש פעמים בשנה יראה כל־זכורך לפני יהוה אלהי ישראל. כי כאשר אוציא את הגוים מפניך והרחבתי את גבולך לא תמד איש את ארצך בעלותך לראות את פני יהוה אלהיך שלש פעמים בשנה לא תשחט על חמץ דם קרבנותי, ולא יליו לבקר נבח חג הפסח. ראשית תבואת אדמתך תביא אל בית יהוה אלהיך, לא תבשל גדי בחלב אמו. ויאמר יהוה אל־משה קמתי לך את־הדברים האלה, כי על־פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת־ישראל ויהי שם משה לפני יהוה ארבעים יום וארבעים לילה, לחם לא אכל ומים לא שתה, ויכתב על־הלוח את דברי הברית האלה, את עצרת הדברים.

וכאשר ירד משה מן ההר, ושני הלוחות בגדיו, בדתו מן ההר, משה לא ידע כי קרן עור פניו בדרו אתו. וירא אהרן וכל־זקני ישראל את־משה, והנה מראה עור פניו מכבד, ויראו מגשת אליו. ויקרא אליהם משה, וישבו אליו אהרן וכל־נשיאי העדה, וידבר אליהם משה.

ואת־רֵיכּוֹ נָגְשׂוּ אֵלָיו כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיֵּצֵאוּ אֹתָם אֶת כָּל־אֲשֶׁר צָוָה יְהוָה אֹתוֹ בְּהַר סִינַי. וְכֹאֲשֶׁר הִפְסִיק לְדַבֵּר אֲלֵיהֶם, שָׁם עַל פְּנֵי מִסְכֵּה. וּבָעֵת אֲשֶׁר הָיָה נִכְנָס מִלְּשָׁה לְפָנָיו יְהוָה לְדַבֵּר אֵלָיו, הָיָה מְסִיר אֶת־הַמִּסְכֵּה עַד צֵאתוֹ, וַיֵּצֵא וַדָּבָר לְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל־אֲשֶׁר צָוָה אֹתוֹ יְהוָה: וַיִּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵי מִלְּשָׁה כִּי הִתְפָּאָר, וַשָּׁם מִלְּשָׁה מִסְכֵּה עַל פְּנֵי עַד אֲשֶׁר יָבֹא לְדַבֵּר אֹתוֹ

לה

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת־כָּל־עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם: אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צָוָה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם. שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה, וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי שַׁבַּת קֹדֶשׁ, שַׁבַּת מְנוּחָה לַיהוָה, כָּל הַעֲשֵׂה מְלָאכָה בּוֹ יוֹמָת. לֹא תַבְעֲרוּ אֵשׁ כְּכֹל מוֹשְׁבֵתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת, אֲנִי יְהוָה. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר: זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צָוָה יְהוָה לֵאמֹר קָחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיהוָה, כָּל הַמֵּתַנְבֵּחַ בְּלִבּוֹ יָבִיאוּ אֶת הַתְּרוּמָה לַיהוָה: זָהָב, כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת. תְּכַלֶּת, אַרְגָּמָן, תוֹלַעַת שָׁנִי כְּפוֹל שְׂזוֹר, וּפְשֵׁתִים מְשֻׁזָּרִים, וְשַׁעֲרוֹת עֲזִים, וְעוֹרוֹת אֵילִים מְאֻדָּמִים, וְעוֹרוֹת תְּכַלֶּת, וְעֲצֵי שִׁטִּים. וְאֲבָנֵי שֹׁהַם וְאֲבָנֵי מְלוֹאִים לְאֹפֹד וּלְחֹשֶׁן וְכָל חֲסֵם־לֵב בְּכֶם יָבֹאוּ וַיַּעֲשׂוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר צָוָה יְהוָה אֶת־הַאֱהֹל וְאֶת־הַכִּסֵּי וְאֶת־הַפְּרוֹכוֹת וְאֶת־הַבְּרִיחִים וְאֶת־הַבַּדִּים וְאֶת־הַעֲמֻדִים. וְאֶת־אֲרוֹן הָעֵדוּת, וְאֶת־בְּדִי, וְאֶת־הַכַּפֹּרֶת, וְאֶת פָּרְכַת הַמִּסְדָּה, וְאֶת־הַשִּׁלְטָן וְאֶת כָּל־כְּלָיו וְאֶת־מְנוֹרַת הַמָּאֹר וְאֶת־כָּל־כְּלֵיהָ וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל כְּלָיו וְאֶת־בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן, וְאֶת־הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יִשְׂרְתוּ בָהֶם, וְאֶת־הַכְּתָנֶת לְבָנָי אַהֲרֹן לְכַהֵן, וְאֶת־שִׁמֹן הַמִּשְׁחָה, וְאֶת־קִטְרֵת הַסַּמִּים.

וַתֵּצֵא כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת מֹשֶׁה. וַיָּבִיאוּ אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר נִשְׂאוֹ לְבוֹ, וְכָל אֲשֶׁר נָדְבָה רֵיחוֹ אֹתוֹ, הָבִיאוּ תְרוּמָה לַיהוָה לְמִלְאכַת אֱהֹל מוֹעֵד וּלְכָל עֲבֹדָתוֹ וּלְבַגְדֵי הַקֹּדֶשׁ וְהָבִיאוּ הָאֲנָשִׁים מֵאֵת הַנְּשִׂימ, כָּל אֲשֶׁר נָדַב לְבוֹ, הָבִיאוּ חוֹתָמוֹת וְעִגָּלִים וְטַבְּעוֹת וְקוֹשָׁרִים וְצִמְדִים, כָּל כְּלֵי זָהָב. וְכָל אֲשֶׁר הָבִיאוּ תְרוּמוֹת זָהָב לַיהוָה, וְאֶצֶּל אֲשֶׁר נִמְצָא שֵׁשׁ וְעוֹרוֹת תְּכַלֶּת וְעוֹרוֹת אֵילִים מְאֻדָּמִים, הָבִיאוּ. וְכָל הַמְּסִיר תְרוּמָה הָבִיאוּ כֶסֶף וּנְחֹשֶׁת, אֶת הַתְּרוּמוֹת לַיהוָה, וּמֵאֲשֶׁר נִמְצָאוּ אֶצְלֵם עֲצֵי שִׁטִּים, וּלְכָל מְלָאכַת הַהִקְנָה הָבִיאוּ. וְכָל אִשָּׁה חֲכָמָה לֵב בְּיָדֶיהָ טוֹו, וַיָּבִיאוּ מִטְּוֵה אֶת הַתְּכַלֶּת וְאֶת הָאֲרָגְמָן וְאֶת תוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת הַשֵּׁשׁ וְכָל הַנְּשִׂימ אֲשֶׁר נָדַם בְּלִבָּן בְּחֻקְמָה טוֹו אֶת שַׁעֲרֵי הָעֲזִים וְהַשָּׁרִים הָבִיאוּ אֶת אֲבָנֵי הַיָּהֱלָם וְאֶת אֲבָנֵי הַמְּלוֹאִים לְאֹפֹד וּלְחֹשֶׁן. וְאֶת הַתְּרַכּוּבוֹת וְאֶל שִׁמֹן הַמִּשְׁחָה וְאֶת תְּרַכְּבַת הַקִּטְרֵת וְכָל אִשׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר נִשְׂא לְבָם לְבֹאוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמְּלָאכּוֹת אֲשֶׁר צָוָה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אוֹתָן עַל יְדֵי מֹשֶׁה, הָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל תְּרוּמָה לַיהוָה. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה קָרָא הָאֱלֹהִים בְּשֵׁם

את בצלאל בן אוּרִי בן חור משבט יהודה וימלא אותו רוח אלהית של חכמה ובינה ודעת בכל־דבר להיות אדריכל לפי כל מעשי האדריכלות, לעשות את הנהב ואת הכסף ואת הנחשת, ולעבד את האבן, ולעבד את העצים, ולעשות בכל מלאכת חכמה. ולהדריך אף נתן במחשבתו, וגם לאליאב בן אחיסמך משבט דן. וימלא אותם חכמה, בינה ודעת, להבין לעשות את כל מעשי הקדש, ואת האריגים והרקמות, לארג בשני ובשש, לעשות כל מלאכת אדריכלות ורקמה.

לו

ויעש בצלאל ואליאב וכל חכם לב אשר נתנה לו חכמה ודעת להבין לעשות את כל המלאכות לפי הקדשים המצויים, לפי כל אשר צוה יהוה. ויקרא משה לבצלאל ולאליאב ולכל אשר יש להם חכמה, אשר נתן האלהים ידיעה בלבם, ולכל הרוצים ברצון לבוא אל המלאכה, למען השלים אותה. ויחוו מאת משה את כל התרומות אשר הביאו בני ישראל לכל מלאכת הקדש לעשות אותה, והם קבלו עוד את המובא מאת המביאים בבקר בבקר. ויבאו כל החכמים העשויים את מלאכת הקדש, איש איש ממלאכתו אשר המה עשויים. ויאמר אל־משה כי העם מביא רב לפי המלאכות אשר צוה יהוה לעשות: ויצוה משה ויכריזו במחנה לאמר: איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש, ויפלא העם מהביא עוד והמלאכה היתה מספקת להם לעשות את הבנין, והותרו. ויעש כל חכם בעובדים את בגדי הקדש אשר הם לאהרן הכהן, כאשר צוה יהוה את משה. ועשה את־האפוד מזהב ותכלת וארגמן ותולעת שני משזר ושש משזר: ונחתכו פתלי הנהב לשערות, כדי לארגם יחד עם התכלת ועם הארגמן ועם השני הטווי ועם השש השזור, מעשה ארג עשו אתו. כתפים מתזיקות יחד משני התלקים, מעשה ארוג זה בנה שזורות יחד לפי עצמו. ממנו עשו אתו כפי מעשהו, מזהב ותכלת וארגמן ותולעת שני משזר ושש משזר, כאשר צוה יהוה את־משה. ויעשו את־שתי האבנים של הירק מחרות ומקפות זהב, מפתחות ומחקקות תקיחת חותם משמות בני ישראל וישם אותם על כתפות האפוד, אבני זכרון לבני ישראל, כאשר צוה יהוה את־משה.

ועשו חָשׁוֹן, מעשה ארג רקמה, כמעשה האפוד, מזהב ותכלת וארגמן ושני משזר ושש משזר. מרבע כפול עשו את החשון, זרת ארכו וזרת רחבו כפול. ונארג בו בד משפץ אבנים בארבעה טורים, טור אבנים: אדם ופטודה וברקת, הטור האחר. והשורה השנייה: נָפֶד, ספיר וישפה. והשורה השלישית: לָשֶׁם וישבו ואחלמה. והשורה הרביעית, תרשיש ושהם וישפה מקפים בזהב ומחרים בזהב. והאבנים היו משמות בני ישראל, שתיים

עֲשֶׂה, מְשֻׁמְתֵיהֶם מְחַקְקוֹת כְּחוֹתְמוֹת, כָּל אֶחָת לְפִי שְׁמָה, לְשָׁנִים הַעֲשָׂר הַשְּׁבָטִים. וְעָשׂוּ
עַל הַחֹשֶׁן גְּדִילִים שְׁזוּרִים, מַעֲשֵׂה מַחְשָׁבֶת, מְזַהֵב טְהוֹר: וְעָשׂוּ שְׁתֵּים כְּתֹפֶת זָהָב וְשִׁמִּי
טְבָעוֹת זָהָב, וְשָׂמוּ אֶת שְׁתֵּי הַטְּבָעוֹת הַזֶּהָב עַל שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן. וְשָׂמוּ אֶת הַשְּׂרָשְׁרוֹת הַזֶּהָב
עַל הַטְּבָעוֹת שֶׁעַל שְׁנֵי צְדֵי הַחֹשֶׁן וְאֵל שְׁתֵּי הַתְּרוֹמוֹת אֶת שְׁתֵּי הַשְּׂרָשְׁרוֹת הַקְּלוּעוֹת. וְנָתְנוּ
עַל שְׁתֵּי הַמְּשָׁבְצוֹת, וְנָתְנוּ עַל כְּתֹפֶת הָאֶפֹֻד מִמּוֹל כְּנָגֵד פְּנָיו. וְעָשׂוּ שְׁתֵּי טְבָעוֹת זָהָב, וְנָתְנוּ
עַל שְׁתֵּי הַכְּנָפִים עַל קֶצֶה הַחֹשֶׁן וְעַל הַקֶּצֶה הָאֲחֵרִי שֶׁל הָאֶפֹֻד מִבַּיִת. וְעָשׂוּ שְׁתֵּי טְבָעוֹת
זָהָב, וְנָתְנוּ עַל שְׁתֵּי הַכְּתֹפֹת שֶׁל הָאֶפֹֻד מִלְּמִטָּה, לְפָנָיו, לְעִמַּת הַמַּחְבֶּרֶת, מִלְּמַעְלָה
לְמַעֲשֵׂה הָאֶרֶג שֶׁל הָאֶפֹֻד. וַיַּחְבֵּר אֶת־הַחֹשֶׁן מִטְּבָעָתוֹ אֶל־טְבָעַת הָאֶפֹֻד בְּפֶתִיל תְּכֵלֶת
שְׁזוּר אֶל־מַעֲשֵׂה הָאֶפֹֻד, לְבִלְתִּי יִזַּח הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֶפֹֻד, כְּאֲשֶׁר צָוָה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וְעָשׂוּ
אֶת הַמְּעִיל תַּחַת הָאֶפֹֻד, מַעֲשֵׂה אֶרֶג, כְּלוּ תְּכֵלֶת. וְהָפֵה שֶׁל הַכְּתָנֶת בְּתוֹכוֹ אֶרֶג שְׁזוּר, שֶׁפֶה
לוֹ סָבִיב לְפָה, בְּלִתי נִתַּק וְעָשׂוּ עַל שׁוֹל הַכְּתָנֶת מִלְּמִטָּה כְּפֹרְחַת הַרְמוֹן רְמוּנִים מִתְּכֵלֶת
וְאֶרְגָּמֹן וְתוֹלְעַת שְׁנֵי מְשֻׁזָר וְשֵׁשׁ מְשֻׁזָר: וְעָשׂוּ פַעֲמָנֵי זָהָב, וְנָתְנוּ אֶת הַפַּעֲמָנִים עַל שׁוֹל
הַמְּעִיל סָבִיב בֵּין הַרְמוּנִים פַּעֲמוֹן זֶהָב וְרִימוֹן עַל שׁוֹלֵי הַמְּעִיל סָבִיב, לְשֵׁרֵת, כְּאֲשֶׁר צִוִּיהָ
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה. וְעָשׂוּ פִתְנוֹת בּוּיָז, מַעֲשֵׂה אֶרֶג, לְאַהֲרֹן וּלְכֹהֲנָיו. וְאֶת־הַמְּגַבְעוֹת מִשֵּׁשׁ,
וְאֶת־הַמְּצַנְפֶת מִשֵּׁשׁ, וְאֶת־הַמְּכַנְסִים מִשֵּׁשׁ מְשֻׁזָר. וְאֶת־אֲבָנֵיטֵיהֶם מִשֵּׁשׁ וּתְכֵלֶת וְאֶרְגָּמֹן
וְתוֹלְעַת שְׁנֵי מְשֻׁזָר, מַעֲשֵׂה רָקִם, כְּאֲשֶׁר צָוָה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וְעָשׂוּ אֶת הַצִּיצִי הַזֶּהָב, הַפְּרָשֶׁת
הַקֹּדֶשׁ, מְזַהֵב טְהוֹר, וְכָתַב עָלָיו אוֹתִיּוֹת מְחַקְקוֹת כְּחוֹתֵם: קֹדֶשׁ לַיהוָה. וְשָׂמוּ עַל הַלְּיָשָׁד
תְּכֵלֶת, כְּדִי שִׁיִּהְיֶה עַל הַמְּצַנְפֶת מִלְּמַעְלָה, כְּאֲשֶׁר צָוָה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה.

לז

וְעָשׂוּ לְאַהֲלֵ עֶשֶׂר יְרִיעוֹת: שְׁמוֹנֶה וְעֶשְׂרִים אֲמָה אַרְבֵּי הַיְרִיעָה הָאֶחָת, הוּא הִנֵּה לְכֹלֵן,
וְאַרְבַּע אַמּוֹת רַחֵב הַיְרִיעָה הָאֶחָת. וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפְּרָכֶת מִתְּכֵלֶת וְאֶרְגָּמֹן וְתוֹלְעַת שְׁנֵי מְשֻׁזָר
וְשֵׁשׁ מְשֻׁזָר מַעֲשֵׂה אֶרֶג כְּרוֹבִים: וְהֵם שָׂמוּ אוֹתוֹ עַל אַרְבָּעָה עַמּוּדִים בְּלִתי נְרָקִבִים מִצָּפִים
זָהָב, וְכוֹתְרוֹתֵיהֶם זָהָב, וְאֶדְנִיָּהֶם אַרְבָּעָה כֶּסֶף. וְעָשׂוּ אֶת פְּרָכֶת פֶּתַח אֹהֶל הַעֲדוֹת מִתְּכֵלֶת
וְאֶרְגָּמֹן וְתוֹלְעַת שְׁנֵי שְׁזוּר וְשֵׁשׁ מְשֻׁזָר, מַעֲשֵׂה רָקִם כְּרוֹבִים. וְאֶת־עַמּוּדֵיהֶם חֲמִשָּׁה
וְאֶת־הַטְּבָעוֹת וְאֶת־רְאֲשֵׁיהֶם וְאֶת־וַיִּיהֶם צָפוּ זָהָב וְאֶדְנִיָּהֶם חֲמִשָּׁה נְחוֹשֶׁת:

וְהֵם עָשׂוּ אֶת הַחֲצֵר לְפָאתֵי תִימָן; יְרִיעוֹת הַחֲצֵר מִשֵּׁשׁ מְשֻׁזָר, מֵאָה עַל מֵאָה.

וְעַמּוּדֵיהֶם עֶשְׂרִים וְאֶדְנִיָּהֶם עֶשְׂרִים וְהֵצֵד הַצְּפוֹנִי מֵאָה עַל מֵאָה, וְהֵצֵד הַדְּרוֹמִי מֵאָה עַל
מֵאָה, וְעַמּוּדֵיהֶם עֶשְׂרִים, וְאֶדְנִיָּהֶם עֶשְׂרִים. וְהֵצֵד הָאֵל לָם יְרִיעָה וְהֵצֵד הַמְּזֻרָח חֲמִשִּׁים אֲמָה
יְרִיעוֹת, חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה אֲמָה לְגַב. וְעַמּוּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְאֶדְנִיָּהֶם שְׁלֹשָׁה וְעַל גַּב הַשְּׁנַיִם, מִקְּאֵן

ומכאן לפי שער החצר, וריעות חמש עשרה אמה, עמודיהם שלשה ואדניהם שלשה. כל היריעת של-האהל מבוין משזר. והאדנים של העמודים שלקם נחשת, והגוים שלקם כסף, והראשים שלקם מצפים כסף, והעמודים מצפים כסף, כל העמודים של החצר. ופרכת שער החצר מעשה רוקם מתכלת וארגמן ושני טווי ושש משזר, עשירים אמה ארכו, והקומה והרחב חמש אמות, משנה ליריעות החצר ועמודיהם ארבעה ואדניהם ארבעה נחשת ונויהם כסף וכותרותיהם מצפות כסף וכל יתדות החצר סביב נחשת, והם מצפים כסף. וזאת סדר משכן העדות, כאשר צוה משה, שהשירות תהיה של הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן.

ובצלאל בן אורי משבט יהודה עשה כאשר צוה יהוה את-משה ואליאב בן-אחיסמך משבט דן, אשר היה ראש-האמנים של האריגים והרקמות ומעשי האמנות, לארג בשני ובבוץ.

לח

ובצלאל עשה את הארון. וצפה אותה בזהב טהור מבפנים ומחוץ. ויצק לה ארבע טבעות זהב, שמים על הצד האחד ושמים על הצד השני. רחבים לבדים, כדי לשאת אותה בהם. ועשה את הכפרת מעל הארון מזהב טהור. ואת שני הפרוים הנהב רוב אחד על קצה הכפרת האחד, וכרוב אחד על קצה הכפרת השני, מצלים בכנפיהם על הכפרת. ועשה את השלחן המצע מזהב טהור. ויצק לה ארבע טבעות, שמים על הצד האחד ושמים על הצד השני, רחבות כדי לשאת בבדים בהם. ואת הבדים של הארון ושל השלחן עשה, וצפה אותם בזהב. ועשה את שליחן, את הקערות ואת המתחות ואת הכוסות ואת מזרקי הנסכים אשר יסד בהם, זהב. ועשה את המנורה המאירה, וזהב. את הקנה מסיב, ואת הקנים הקטנים משני הצדדים שלה, מקניה הנצרים, מקניה הנצרים היוצאים, שלשה מזה ושלשה מזה, משוים זה לזה. והנרות שלקם, אשר הם על הקצוות, אגוזיים מהם, והבתים מהם, כדי שיהיו הנרות עליהם, והבית השביעי, העל קצה המנורה, על הפסגה מלמעלה, מסיב גלוי זהב. ושבעה נרות זהב עליה, ואת מלקחיה זהב, ואת מחותמיהם זהב זה צפה בכסף את העמודים, ויצק לעמוד טבעות זהב, וצפה את הכריתים בזהב, וצפה את עמודי הפרכת בזהב, ועשה את הקרסים של זהב. זה עשה את הטבעות של המשכן מזהב, ואת הטבעות של החצר, וטבעות להמתית את המכסה מלמעלה מנחשת. זה יצק את כותרות הכסף של האהל, ואת כותרות הנחשת של דלת האהל, ואת שער החצר, ונויים עשה לעמודים מכסף, על העמודים זה צפה אותם בכסף. זה עשה את-יתדות המשכן ואת-יתדות

הַחֲצֵר מִנְחֹשֶׁת זֶה עֲשֵׂה אֶת הַמִּזְבֵּחַ הַנְּחֹשֶׁת מִן הַמַּחֲתוֹת הַנְּחֹשֶׁת, אֲשֶׁר הָיוּ לְאַנְשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ עִם עֲדַת קְרַח. זֶה עֲשֵׂה אֶת כָּל כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ, וְאֶת הַמַּחֲתָה שְׁלוֹ, וְאֶת הַכִּיּוֹר, וְאֶת הַמְזֻרְקוֹת, וְאֶת הַמְזֻלְגוֹת הַנְּחֹשֶׁת. זֶה עֲשֵׂה לַמִּזְבֵּחַ כְּסוּי מַעֲשֵׂה רִשָּׁת מִלְמַטָּה לְמוֹקֵד, תַּחְתּוֹ עַד חֲצָיו, וְשֵׁם עָלָיו אַרְבַּע טַבָּעוֹת נְחֹשֶׁת מְאַרְבַּעַת קְצוֹת הַכְּסוּי שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ, רַחְבּוֹת לְבַדִּים, כְּדִי לִשְׂאֵת בָּהֶם אֶת הַמִּזְבֵּחַ. זֶה עֲשֵׂה אֶת שְׁמוֹן הַמִּשְׁחָה הַקְּדוֹשׁ, וְאֶת הַרְכַּבַת הַקְּטֹרֶת הַטְּהוֹרָה, מַעֲשֵׂה רֹקֵחַ. זֶה עֲשֵׂה אֶת הַכִּיּוֹר הַנְּחֹשֶׁת וְאֶת כְּסוּיוֹ נְחֹשֶׁת מִמְרָאוֹת הַצּוּמוֹת אֲשֶׁר צָמּוּ אֶצֶל פֶּתַח אֹהֶל הָעֵדוּת, בְּיוֹם אֲשֶׁר הָקִים אֹתוֹ.

וְעֲשֵׂה אֶת הַכִּיּוֹר, כְּדִי שִׁירְחֲצוּ מִמֶּנּוּ מִלְשָׁה וְאֶהְרֹן וּבְנָיו אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם בְּבוֹאֵם אֶל אֹהֶל הָעֵדוּת, אוֹ כֹּאֲשֶׁר יִגְשׁוּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשֵׂרֵת, רַחֲצוּ מִמֶּנּוּ, כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה.

לט

כְּלֵי־הַזֶּהָב אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה לְמִלְאכָה לְכָל־מְלֹאכֶת הַקְּדוֹשׁ, הִנֵּה זֶהב הַתְּנוּפָה תִּשַׁע וְעֶשְׂרִים כֶּפֶר, וְשִׁבַע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקְּדוֹשׁ. וְכֶסֶף הַתְּרוּמָה מֵאֵת הָאֲנָשִׁים הַפְּקוּדִים שֶׁל הָעֵדָה: מֵאָה כֶּפֶר, וְאַלְף וְשִׁבַע מֵאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים שֶׁקֶל, דְּרַכְמָה אַחַת לְגִלְגֶּלֶת, מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל, לְפִי הַשֶּׁקֶל הַקְּדוֹשׁ. כְּלֵי־הַעֹבֵר עַל הַפְּקֻדָה מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, שְׁשִׁים רְבוּא וְיִשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים חֲמִשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים: וַיְהִי מֵאָה כֶּפֶר הַכֶּסֶף לְיִצְיָקָת מֵאָה אֲדָנִי הַמִּשְׁכָּן וְלְאֲדָנֵי הַפְּרָכֶת מֵאָה כּוֹתְרוֹת מֵאָה הַכְּפָרִים, כֶּכֶר לְכוֹתְרָת. וְאֶת הָאֲלָף וְשִׁבַע מֵאוֹת וְשִׁבְעִים וְחֲמִשָּׁה שֶׁקֶלִים עֲשֵׂה לְוָיוֹם לְעִמּוּדִים, וְצַפָּה אֶת רִאשֵׁיהֶם וְעֹטֵר אוֹתָם:

וּנְחֹשֶׁת הַתְּרוּמָה שִׁבְעִים כֶּכֶר וְאַלְף וְחֲמִשׁ מֵאוֹת שֶׁקֶל. וְעֲשׂוּ מִמֶּנּוּ אֶת־הָאֲדָנִים שֶׁל פֶּתַח אֹהֶל הָעֵדוּת וְאֶת־אֲדָנֵי הַחֲצֵר סָבִיב, וְאֶת־אֲדָנֵי שַׁעַר הַחֲצֵר, וְאֶת יְתְדוֹת הָאֹהֶל, וְאֶת יְתְדוֹת הַחֲצֵר סָבִיב. וְאֶת הַמְּכֹסֶה הַנְּחֹשֶׁת שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ, וְאֶת כָּל כְּלֵי אֹהֶל הָעֵדוּת, וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה, כֵּן עֲשׂוּ. וְאֶת הַזֶּהָב הַנוֹתֵר מִן הַתְּרוּמָה עֲשׂוּ כֵלִים לְשֵׂרֵת בָּהֶם לְפָנָיו יְהוָה וְאֶת הַתְּכֵלֶת הַנִּשְׁאָרָת וְהָאֲרָגָמֹן וְאֶת הַשָּׁנִי עֲשׂוּ בְּגָדֵי שְׂרוּת לְאַהֲרֹן, כְּדִי לְשֵׂרֵת בָּהֶם בַּקְּדוֹשׁ וַיְבִיאוּ אֶת הַבְּגָדִים אֶל מֹשֶׁה, וְאֶת הָאֹהֶל וְאֶת כְּלָיו, אֶת הָאֲדָנִים וְאֶת הַבְּרִיחִים שְׁלוֹ, וְאֶת הָעִמּוּדִים וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל כְּלָיו.

וְאֶת שְׁמוֹן הַמִּשְׁחָה, וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים, וְאֶת הַמְּנוֹרָה הַטְּהוֹרָה, וְאֶת־נְרוֹתֶיהָ, נְרוֹת הַמְּבַעְרָה, וְאֶת שְׁמוֹן הַמָּאֹר וְאֶת־שְׁלֹחַן הַמַּעֲרֶכֶת וְאֶת־כְּלָיו וְאֶת לֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת וְאֶת־בְּגָדֵי הַקְּדוֹשׁ אֲשֶׁר הֵם לְאַהֲרֹן, וְאֶת־בְּגָדֵי בְנָיו לְכַהֵן וְאֶת יְרֵיעוֹת הַחֲצֵר, וְאֶת הָעִמּוּדִים, וְאֶת פְּרָכֶת

פתח האהל ושער הקצר ואת כל כלי האהל ואת כל כלי עבודתו, ואת עורות אילים
המאדמים ואת המכסים התכלת, ואת פסווי הנותרים, ואת היתדות, ואת כל כלי העבודה
למעשה אהל העדות ככל אשר צוה יהוה את-משה, כן עשו בני ישראל את כל-המלאכה.
וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה יהוה את משה כן עשו ויברך אתם
משה

מ

וידבר יהוה אל-משה לאמר: ביום אחד לחדש הראשון בראש חחד תקים את אהל
העדות ומשים את ארון העדות, ומסד את הארון בפרכת. והבאת את השלחן וערכת את
מערכתו, והבאת את המגורה והעליה את גרומיה. ומשים את מזבח הזהב להקטיר לפני
הארון, ומשים את מסד הפרכת על פתח האהל העדות. ואת-מזבח הקרבנות משים לפתח
אהל העדות, ומשים סביב את-האהל, ואת-כל-אשר-לה תקדש סביב: ולקחת את שמן
המשחה ומשחת את האהל ואת כל אשר בו, וקדשת אתו ואת כל כליו, והיה קדש. ומשחת
את מזבח הקרבנות ואת כל כליו, וקדשת את המזבח, והיה המזבח קדש קדשים. והקרכת
את אהרון ואת בניו אל פתח האהל העדות, ורחצת אתם במים. והלבשת את-אהרון את-בגדי
הקדש, ומשחת אתו, וקדשת אתו, וכהן לי. ואת-בניו תקריב והלבשת אתם פתגות ומשחתם
אותם כאשר משחת את אביהם, וכהנו לי, והיתה להם משחתם לכהנת עולם לדורותיהם
ועש משה את כל אשר צוה אתו יהוה, כן עשה.

ויהי בחדש הראשון בשנה השנית לצאתם ממצרים, בראש חחד הוקם האהל. ויקם
משה את האהל, וישם את הכותרות, ויבא את הכריחים, ויקם את העמודים: וימתח את
היריעות על האהל, וישם את מקסה האהל עליו מלמעלה, כאשר צוה יהוה את משה. ולקח
את העדת וישלח אל הארון, וישם את הפדים תחת הארון. והביא את הארון אל האהל,
והניח את כיווי הפרוכת, וכיסה את ארון העדות, כאשר ציווה יהוה את-משה וישם
את-השלחן באהל העדות בצפון מחוץ לפרכת האהל: והוסיף עליה את לחם הפנים לפני
יהוה, כאשר צוה יהוה את משה. וישם את המגורה באהל העדות, בצד האהל הדרומי. וישם
את גרומיה לפני יהוה, כאשר צוה יהוה את-משה. וישם את מזבח הזהב באהל העדות לפני
הפרכת. ויקטר עליו קטרת הסמים כאשר צוה יהוה את-משה: ואת-מזבח הקרבנות שם
אצל פתח האהל:

במדבר

א

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאַהֲל מוֹעֵד בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְצֵאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לֵאמֹר שְׂאוּ אֶת-רֹאשׁ כָּל-עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתֶּם לְבֵית אֲבֹתְכֶם בְּמִסְפַּר שָׁמוֹת לְגִלְגָּלְתֶּם כֹּל זָכָר מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, כֹּל הַיּוֹצֵא בַצַּבָּא יִשְׂרָאֵל, פְּקֻדוֹ אוֹתָם עִם צְבָאוֹתֵיהֶם, אַתָּה וְאַהֲרֹן פְּקֻדוּ אוֹתָם. וְעַמְּכֶם יְהִי, אִישׁ לְפִי שְׂבִטוֹ, שָׂרִים לְבֵית אֲבֹתְכֶם יְהִיוּ.

וְאַלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יַעֲמְדוּ אִתְּכֶם, לְרֹאוּבֵן אֶלִיָּצוֹר בֶּן שִׁדְיָאוֹר. לְשִׁמְעוֹן, שְׁלֹמִיאֵל בֶּן צוּרִישֶׁדַי. מִיֵּהוּדָה, נַחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינָדָב. לְבִנְיָמִן יִשְׁשַׁכָּר, נַתְנָאֵל בֶּן-צוּפֵר. לְזָבוּלוֹן אֶלִיאָב בֶּן-חִלּוֹן, לְבִנְיָמִן יוֹסֵף אֶלִישַׁמֶּע בֶּן-עֲמִיֵּהוּדָה. שֵׁל מְנַשֶּׁה, גַּמְלִיאֵל בֶּן-פְּדָהצוֹר. לְבִנְיָמִן, אֲבִידֹן בֶּן-גְּדֵעוֹנִי. לְדָן, אַחִיעֶזֶר בֶּן עֲמִישַׁדַי. מִבְּנֵי אֲשֶׁר פָּגְעִיאֵל בֶּן עֶכְרֹן: לְגַד אֶלִיסָף בֶּן-רְעִיאֵל: לְנַפְתָּלִי, אַחִירַע בֶּן עֵינָן. אֵלֶּה קְרוּאֵי הָעֵדָה, שָׂרֵי הַשְּׂבִטִים לְפִי מִשְׁפַּחֹתֵיהֶם, שָׂרֵי אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם.

וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הַנִּקְרָאִים בְּשֵׁמוֹת. וְאֵת כָּל-הָעֵדָה אָסְפוּ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַשָּׁנָה הַשְּׁנִית, וַיִּתְנַחְשׁוּ לְפִי תוֹלְדֹתָם, לְפִי מִשְׁפַּחְתֶּם, לְפִי מִסְפַּר שְׁמוֹתָם, מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, כָּל-זָכָר לְגִלְגָּלְתֶּם. כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה, וַנִּפְקְדוּ בְּמִדְבַר סִינַי.

וַיְהִי בְּנֵי רֹאוּבֵן כְּכֹר יִשְׂרָאֵל לְפִי מִשְׁפַּחְתֵּיהֶם, לְפִי עַדְתֵּיהֶם, לְפִי בְתֵי אֲבֹתֵיהֶם, לְפִי מִסְפַּר שְׁמוֹתֵיהֶם, לְפִי גִלְגָּלְתֶּם, כָּל זָכָר מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, כָּל הַיּוֹצֵא בַפָּחַ. פְּקֻדַת שְׂבִט רֹאוּבֵן: שִׁשָּׁה וָאַרְבָּעִים אֵלֶּה וְחֲמִשׁ מֵאוֹת. לְבִנְיָמִן שִׁמְעוֹן לְפִי קַרְבָּתָם, לְפִי שְׂבִטֵיהֶם, לְפִי בֵית אֲבֹתָם, לְפִי מִסְפַּר שְׁמוֹתָם, לְפִי גִלְגָּלְתֶּם, כָּל הַזָּכָרִים מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, כָּל הַיּוֹצֵא בַצַּבָּא, פְּקֻדַתָם מִשְׂבֵּט שִׁמְעוֹן, תְּשַׁעַה וְחֲמִשִּׁים אֵלֶּה וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת.

לְבִנְיָמִן יְהוּדָה לְפִי קַרְבָּתָם, לְפִי שְׂבִטֵיהֶם, לְפִי בֵית אֲבֹתֵיהֶם, לְפִי מִסְפַּר שְׁמוֹתֵיהֶם, לְפִי גִלְגָּלוֹתֵיהֶם, כָּל זָכָר מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, כָּל הַיּוֹצֵא בַצַּבָּא. פְּקֻדַתָם מִשְׂבֵּט יְהוּדָה, אַרְבָּעַה וְשִׁבְעִים אֵלֶּה וְשֵׁשׁ מֵאוֹת.

לבני יששכר לפי משפחותיהם, לפי עדותיהם, לפי בתי אבותיהם, לפי מספר שמותיהם, לפי ראשיהם, כל זכר מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, כֹּל הַיָּצֵא בַּכַּח. פְּקֻדָּתָם מִשְׁבָּט יששכר, אַרְבָּעָה וְחַמְשִׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת. לִבְנֵי זְבוּלוֹן לְפִי קַרְבָּתָם, לְפִי מִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם, לְפִי בֵּית אֲבוֹתָם, לְפִי מִסְפַּר שְׁמוֹתָם, לְפִי גִלְגָּלְתָם, כֹּל הַזְּכָרִים מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, כֹּל הַיָּצֵא בַּצָּבָא. פְּקֻדָּתָם מִשְׁבָּט זְבוּלוֹן, שְׁבַע וְחַמְשִׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת.

לבני יוסף, בני אפרים, לפי קרבתם, לפי שבטיהם, לפי בית אבותיהם, לפי מספר שמותיהם, לפי ראשיהם, כל זכר מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, כֹּל הַיָּצֵא בַּכַּח. פְּקֻדָּתָם מִשְׁבָּט אפרים, אַרְבָּעִים אֶלֶף וְחַמֶּשׁ מֵאוֹת. לִבְנֵי מְנַשֶּׁה לְפִי מִשְׁפְּחוֹתָם, לְפִי שְׁבֻטֵיהֶם, לְפִי בֵּית אֲבוֹתָם, לְפִי מִסְפַּר שְׁמוֹתָם, לְפִי גִלְגָּלְתָם, כֹּל זְכָר מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, כֹּל יָצֵא צָבָא. הַמִּפְקֵד שֶׁלָּהֶם מִשְׁבָּט מְנַשֶּׁה, שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּמֵאוֹתִים. לִבְנֵי בְנִימִן לְפִי קַרְבָּתָם, לְפִי שְׁבֻטֵיהֶם, לְפִי בֵּית אֲבוֹתֵיהֶם, לְפִי מִסְפַּר שְׁמוֹתֵיהֶם, כֹּל הַזְּכָרִים מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, כֹּל הַיָּצֵא בַּצָּבָא. פְּקֻדַּת שְׁבָט בְּנִימִן הִזְתָּה חֲמֵשֶׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת. לִבְנֵי גָד לְפִי קַרְבָּתָם, לְפִי שְׁבֻטֵיהֶם, לְפִי בֵּית אֲבוֹתָם, לְפִי מִסְפַּר שְׁמוֹתָם, לְפִי גִלְגָּלְתָם, כֹּל זְכָר מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, כֹּל יָצֵא צָבָא. הַמִּפְקֵד שֶׁלָּהֶם מִשְׁבָּט גָּד: חֲמֵשֶׁה וָאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וְחַמְשִׁים.

לבני דן לפי קרבתם, לפי שבטיהם, לפי בית אבותם, לפי מספר שמותם, לפי גִלְגָּלְתָם, כֹּל הַזְּכָרִים מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, כֹּל הַיָּצֵא בַּצָּבָא. פְּקֻדַּת שְׁבָט דָּן: שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְשֵׁבַע מֵאוֹת. לִבְנֵי אֲשֵׁר לְפִי קַרְבַּת מִשְׁפְּחוֹתָם, לְפִי שְׁבֻטֵיהֶם, לְפִי בֵּית אֲבוֹתָם, לְפִי מִסְפַּר שְׁמוֹתָם, לְפִי גִלְגָּלְתָם, כֹּל זְכָר מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, כֹּל יָצֵא צָבָא. פְּקֻדַּתָם מִשְׁבָּט אֲשֵׁר, אַחַת וָאַרְבָּעִים אֶלֶף וְחַמֶּשׁ מֵאוֹת.

לבני נפתלי לפי קרבת משפחותיהם, לפי שבטיהם, לפי בית אבותם, לפי מספר שמותם, לפי ראשם, כֹּל הַזְּכָרִים מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, כֹּל הַיָּצֵא בַּכַּח. פְּקֻדָּתָם מִמְטָה נפתלי, שְׁלֹשָׁה וְחַמְשִׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת.

זאת הפקידה אשר פקדו משה ואהרן ונשיאי ישראל, שנים עשר איש, איש אחד למטה, איש אחד לבית אבותיו היו. ויהי כִּלְפִקּוּדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם־צְבָאוֹתָם מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כִּלְיֹצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשָׁת אֲלָפִים וְחַמֶּשׁ מֵאוֹת וְחַמְשִׁים.

והלויים משֹׁכְבֵי מִשְׁפַּחֹתֵיהֶם לֹא נִפְקְדוּ בְּכַנֵּי יִשְׂרָאֵל. וידבר יהוה אל־משה לאמר: ראה, אֶת־שֹׁכְבֵי לְוִי לֹא תִפְקֹד, וְאֶת־מִסְפָּרָם לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. ואתה הפקד את הלויים על אהל העדות, ועל כל כליה, ועל כל אשר בה. הם ישאו את האהל ואת כל כליה, והם ישרתו בה, וסביב לאהל יחנו: וּבְקָרִים אֶת הָאֹהֶל, וְיָרִידוּ אוֹתוֹ הַלְוִיִּם, וּבַהֲסֻנּוֹת אֶת הָאֹהֶל, יִקְיִמוּ, וְהָיָה הַקָּרֵב יוֹמֵת. וַיִּחַנו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אִישׁ בְּסֻדְרוֹ, וְאִישׁ לְפִי מְנַהֲיגוֹתוֹ, עִם פָּחַם וְהַלְוִיִּם יִחַנו נֶגֶד סְבִיב לְאֹהֶל הָעֵדוּת, וְלֹא יִהְיֶה חֶטָּא בְּכַנֵּי יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׁמְרוּ הַלְוִיִּם הֵם אֶת־מִשְׁמַרְתּוֹ אֹהֶל הָעֵדוּת. וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן, כֹּן עָשׂוּ

ב

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: אִישׁ אוֹחֹז בְּמִקוֹמוֹ לְפִי סֻדְרוֹ, לְפִי דָגְלָיִם, לְפִי בְּתֵי אֲבוֹתֵיהֶם, יִחַנו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנֶּגֶד; סְבִיב לְאֹהֶל הָעֵדוּת יִחַנו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. והחונים ראשונים לפי מזרח, סדר מחנה יהודה עם חילם, והנשיא לבני יהודה נחשון בן עמינדב. כחו הפקודים: ארבעה ושבעים אלף ושש מאות. והחונים הסמוכים לשֹׁכְבֵי יִשְׂשַׁכָּר, וּנְשִׂיא בְּנֵי יִשְׂשַׁכָּר, נִתְנָאֵל בֶּן צוּעַר. כחו המפקדים: ארבעה וחמשים אלף וארבע מאות. והחונים הסמוכים לְשֹׁכְבֵי זְבוּלוֹן, וְהַנְּשִׂיא שֵׁל בְּנֵי זְבוּלוֹן, אֶלִיאָב בֶּן חִלוֹן. כחו המפקדים: שְׁבַעַה וּחֲמִשִּׁים אֶלְף וָאַרְבַּע מֵאוֹת. כְּלֵי־הַפְּקוּדִים מִמַּחֲנֵה יְהוּדָה, מֵאָה שְׁמוֹנִים אֶלְף וְשֵׁשׁ אֲלָפִים וָאַרְבַּע מֵאוֹת, עִם־חֵילָם רֵאשׁוֹנָה יִסְעוּ: מִחֲנֹת מַחֲנֵה רְאוּבֵן, אֶל־נֶגֶב כְּחָם, וְהַיָּשָׁר לְבְנֵי רְאוּבֵן, אֶל־צוּר בֶּן־שִׁדְיָאוֹר. כחו המפקדים, שֵׁשָׁה וָאַרְבַּעִים אֶלְף וְחֲמִשׁ מֵאוֹת. והחונים הסמוכים לוֹ מִטֵּה שְׁמֵעוֹן, וְהַנְּשִׂיא לְבְנֵי שְׁמֵעוֹן שְׁלֵמִיאֵל בֶּן צוּר־יִשְׁדִּי כחו המפקדים: תִּשְׁעָה וּחֲמִשִּׁים אֶלְף וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת. והחונים הסמוכים אֵלָיו שֹׁכְבֵי גֵד, וְהַנְּשִׂיא לְבְנֵי גֵד אֶלְיָסָף בֶּן רְעוּאֵל. כחו המפקדים, חֲמִשָּׁה וָאַרְבַּעִים אֶלְף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וּחֲמִשִּׁים. כְּלֵי־הַפְּקוּדִים לְמַחֲנֵה רְאוּבֵן מֵאָה וּחֲמִשִּׁים וָאַחַד אֶלְף וָאַרְבַּע מֵאוֹת וּחֲמִשִּׁים לְצַבְאָתָם שְׁנַיִם יִסְעוּ:

וַיֵּרָם אֹהֶל הָעֵדוּת וּמַחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֹת, כְּאֲשֶׁר יִחַנו כֹּן יִסְעוּ, אִישׁ עַל־יָדוֹ לְפִי דָגְלֵיהֶם. מַחֲנֵה אֶפְרָיִם לְיַד הַיָּם עִם חֵילָם, וְהַיָּשָׁר לְבְנֵי אֶפְרָיִם, אֶל־יִשְׁמַע בֶּן עֲמִיהוּד. כחו הפקודים, ארבעים אלף וחמש מאות.

והחונים הסמוכים לְשֹׁכְבֵי מְנַשֶּׁה, וְנְשִׂיא בְּנֵי מְנַשֶּׁה, גְּמִלְיָאֵל בֶּן פְּדָהצוּר. כחו המפקדים, שְׁנַיִם וְשָׁלֹשִׁים אֶלְף וּמֵאוֹתָיִם. והחונים הסמוכים לְשֹׁכְבֵי בִנְיָמִן, וְהַנְּשִׂיא שֵׁל בְּנֵי

בג'מיו, אבידו בן גדעוני. כחו המפקדים, תמשה ושלשים אלה וארבע מאות. כל־הפקודים למחנה אפרים, מאה אלה ושמונת אלפים ומאה, עם־חילם, שלשים יסעו:

סדר מחנה דן לצפון עם חילם, והנשיא לבני דן אחיעזר בן עמישדי: כחו המפקדים: שנים ושלשים אלה ושבע מאות. והחונים הסמוכים אליו מטה אשר, והנשיא לבני אשר פגעיאל בן עכרון: כחו המפקדים, אהד וארבעים אלה וחמש מאות. והחונים הסמוכים לשבט נפתלי, והנשיא לבני נפתלי, אחירע בן עינן. צבאו המפקדים, שלשה וחמשים אלה וארבע מאות. כל־הפקודים למחנה דן מאה וחמשים ושבעה אלה וישש מאות אחרונים יסעו לדגליהם:

זאת פקדת בני ישראל לבית אבותם, כל פקדת המחנות עם צבאותם, שש מאות אלה ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים. והלויים לא נספרו בתוכם, כאשר צוה יהוה את־משה. ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את־משה, בן חנו לפי מחנותם, וכן נסעו איש למשפחתו לפי בית אבתיו

ג

ואלה תולדות אהרן ומשה ביום אשר דיבר יהוה אל־משה בהר סיני: ואלה שמות בני אהרן: הבכור נדב, ואביהוא, אלעזר ואיתמר. אלה שמות בני אהרן, הכהנים המשוחים, אשר מלאו את ידיהם לכהן. וימת נדב ואביהוא לפני יהוה, בהקריכם אש זרה לפני יהוה במדבר סיני, ובנים לא היו להם, ויכהו אלעזר ואיתמר עם אהרן אביהם.

וידבר יהוה אל־משה לאמר: קח את־שכט לוי והעמדת אותם לפני אהרן הכהן ושרתו אתו ושמרו את משמרתו ואת־משמרת בני ישראל לפני אהל העדות, לעבד את־עבדת האהל: ושמרו את כל כלי אהל העדות ואת משמרת בני ישראל לכל עבודת האהל. ונתת את הלויים לאהרן ולבניו הכהנים, ונתונים מתנה אלה לי הם מבני ישראל. ואת אהרן ואת בניו תעמיד על אהל העדות, ושמרו את כהנתם ואת כל־אשר למזבח ומבית לפרכת, והנר הנגע יומת וידבר יהוה אל־משה לאמר: והנה אני לקחתי את־הלויים מתוך בני ישראל תחת כל־בכור בארץ מצרים, הקדשתי לי כל־בכור בישראל, מאדם עד־בהמה, לי יהיו, אני יהוה.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי לֵאמֹר: פְּקֹד אֶת בְּנֵי לְוִי לְפִי בֵּית אֲבוֹתָם, לְפִי מִשְׁפְּחוֹתָם, כָּל זָכָר מִבְּן חֹדֶשׁ וְיָמַעְלָה, פְּקֹדוּ אֹתָם. וּפְקֹדוּ אוֹתָם מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה, כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתָם יְהוָה.

וְאַלֶּה הָיוּ בְּנֵי לְוִי לְשִׁמוֹתָם: גְּרָשׁוֹן, קֹהֵת וּמְרָרִי. וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי גְרָשׁוֹן לְמִשְׁפְּחוֹתָם: לְבִנָּי וְשַׁמְעִי. וּבְנֵי קֹהֵת לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם, עֶמְרָם וַיִּצְהָר, חֲבֵרוֹן וְעִזִּיאֵל. וּבְנֵי מְרָרִי לְפִי מִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם, מְחִלִּי וּמוֹשִׁי, אֶלֶּה הֵם מִשְׁפְּחוֹת הַלְוִיִּם לְפִי בֵּית אֲבוֹתֵיהֶם. לְגְרָשׁוֹן: מִשְׁפַּחַת הַלְבִנִי וּמִשְׁפַּחַת הַשַּׁמְעִי, אֶלֶּה מִשְׁפְּחוֹת הַגְּרָשׁוֹנִי. פְּקֹדְתֶם לְפִי מִסְפָּר כָּל זָכָר מִבְּן חֹדֶשׁ וְיָמַעְלָה, פְּקֹדְתֶם שִׁבְעַת אֲלָפִים וַחֲמִשׁ מֵאוֹת. וּבְנֵי גְדִסוֹן יַחֲנוּ אַחֲרֵי הָאֹהֶל לְפֶאת הַיָּם. וּנְשֵׂיא בֵּית אֲבוֹת לַעֵם הַגְּדִסוֹן, אֲלִיסָף בֶּן דָּאֵל. וּמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי גְדִסוֹן בְּאֹהֶל הַעֲדוּת, הָאֹהֶל וְהַכִּפּוּי, וְהַכִּפּוּי שֶׁל דָּלֵת אֹהֶל הַעֲדוּת. וְאֵת יְרִיעוֹת הַחֻצָּר, וְאֵת פָּרְכַּת שַׁעַר הַחֻצָּר הַנִּמְצָאֵת עַל הַמִּשְׁכָּן, וְאֵת כָּל הַשָּׂאֲרִים שֶׁל כָּל מַעֲשָׂיו.

וַיִּקְהַת מִשְׁפַּחַת עֶמְרָם אַחַת, וּמִשְׁפַּחַת יִצְהָר אַחַת, וּמִשְׁפַּחַת חֲבֵרוֹן אַחַת, וּמִשְׁפַּחַת עִזִּיאֵל אַחַת; אֵלֶּה הֵן מִשְׁפְּחוֹת קֹהֵת לְפִי מִסְפָּרָם. כָּל־זָכָר מִבְּן־חֹדֶשׁ וְיָמַעְלָה, שְׁמַנֵּת אֲלֵפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת, שְׁמֵרֵי מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ: מִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי קֹהֵת יַחֲנוּ מִצַּד הַמִּשְׁכָּן דְּרוֹמָה. וּנְשֵׂיא בֵּית אֲבוֹת מִשְׁפְּחוֹת הַקֹּהֲתִי אֲלִיצָפֹן בֶּן עִזִּיאֵל

וּמִשְׁמֶרֶתָם הָאָרוֹן וְהַשְּׁלֶחַן וְהַמִּנְחָה וְהַמִּזְבֵּחַ וְכָלִי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ בָהֶם וְהַמִּסָּד וְכָל עֲבָדְתֶם וְהַנְּשִׂא עַל נְשֵׂיאֵי הַלְוִיִּם אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הַמְּפָקֵד לְשִׁמּוֹר אֶת־מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ. לְמַרְרִי: עַם הַמּוֹאֲלִי וְעַם הַמּוֹשִׁי, אֱלֹהֵם עַמִּי מַרְרִי. פְּקִידְתֶם לְפִי מִסְפָּר, כָּל זָכָר מִבְּן חֹדֶשׁ וְיָמַעְלָה, שִׁשַּׁת אֲלָפִים וַחֲמִשִּׁים. וּנְשֵׂיא בֵּית אֲבוֹת לְמִשְׁפַּחַת הַמְּרָרִי צוּרִיאֵל בֶּן אֲבִיחַיִל עַל יַרְדֵּי הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ צְפוֹנָה: פְּקִידַת מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי מְרָרִי: קָרְשֵׁי הָאֹהֶל וּבְרִיחָיו וְעַמּוּדָיו וְאֲדָנָיו וְכָל־כְּלֵיהֶם וְכָל־עֲבָדְתֶם וְאֶת־עַמּוּדֵי הַחֻצָּר סָבִיב וְאֶת־אֲדָנֵיהֶם וְאֵת־יְתֻדְתֶם וְאֶת־מִיתְרֵיהֶם:

הַחֹנָיִם לְפָנָי אֹהֶל הַעֲדוּת מִמִּזְרַח, מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנֵיו, שְׁמֵרִים אֶת מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ לְמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָזָר הַנִּגְנָע יוֹמֵת. כִּלְהַפְּקוּדִים שֶׁל הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקֵד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם, כָּל־זָכָר מִבְּן־חֹדֶשׁ וְיָמַעְלָה, שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: פְּקֹד כָּל־בְּכוֹר זָכָר לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל מִבְּן־חֹדֶשׁ וְיָמַעְלָה, וּשְׂאוּ אֶת־מִסְפָּרָם לְפִי שְׁמֹתָם. וְלַקְּהָת אֶת־הַלְוִיִּם לִי אֲנִי יְהוָה תַּחַת כָּל־בְּכוֹרוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵת

בְּהֵמַת הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל־בְּכוֹר בְּבִהֶמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּפְקַד מִשֶּׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֲדֹנָי אֵת כָּל בְּכוֹר
בְּבִנְיָ יִשְׂרָאֵל וַיְהִי כֹל־הַבְּכוֹרוֹת הַזֵּכָרִים לְפִי מִסְפָּר שְׁמוֹת מִבְּרִחַדָּשׁ וּמַעֲלָה לְפָקְדֵיהֶם שְׁנַיִם
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וּשְׁלֹשָׁה וּשְׁבָעִים וּמֵאָתַיִם: וַיִּדְבַּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַח אֶת־הַלְוִיִּם תַּחַת
כָּל־בְּכוֹרוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֶת־בְּהֵמַת הַלְוִיִּם תַּחַת בְּהֵמַתָּם, וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם; אֲנִי יְהוָה: וּפְדִיּוֹן
שְׁלֹשַׁת הָעֶדְפִים וּשְׁבָעִים וּמֵאָתַיִם עַל הַלְוִיִּם מִבְּכוֹרוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַתִּקַּח חַמְשָׁה שְׁקָלִים לְפִי
גִלְגָּלַת, לְפִי הַדִּידֻרְכְּמוֹן הַקְּדוֹשׁ תִּקַּח, עֶשְׂרִים אוֹבוֹלִים לְשִׁקְל. וַנִּתַּת אֵת הַכֶּסֶף לְאַהֲרֹן
וּלְבָנָיו, פְּדִיּוֹן הָעֶדְפִים שְׁבָהֶם. וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֵת כֶּסֶף הַפְּדִיּוֹן שֶׁל הָעֶדְפִים עַל פְּדוּת הַלְוִיִּם:
מֵאֵת בְּכוֹרוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקַח אֵת הַכֶּסֶף, אֶלֶף שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים וַחֲמֵשֶׁה שְׁקָלִים, לְפִי
הַשִּׁקְל הַקְּדוֹשׁ. וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת־כֶּסֶף הַפְּדוּיִם הָעֶדְפִים לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו עַל־פִּי יְהוָה, כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה.

ד

וַיִּדְבַּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֵל אַהֲרֹן לֵאמֹר: שָׂא אֵת רֹאשׁ בְּנֵי קֹהֵת מִתּוֹךְ בְּנֵי לֵוִי,
לְמַשְׁפַּחְתָּם, לְבֵית אֲבֹתָם מִבֶּן עֶשְׂרִים וַחֲמֵשׁ שָׁנָה וּמַעֲלָה עַד בֶּן חַמְשִׁים שָׁנָה, כָּל הַבָּא
לְשֵׁרֵת לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַמְּלָאכָה בְּאַהֲל הָעֵדוּת.

וְאַל־מַעֲשֵׂי בְנֵי קֹהֵת בְּאַהֲל הָעֵדוּת, קַדְשׁ הַקְּדוֹשִׁים. וַיֵּבֵא אַהֲרֹן וּבָנָיו בִּנְסֻעַ הַמִּתְּנָה
וְהוֹרִידוּ אֶת־פָּרֶכֶת הַמָּסַךְ וְכִסּוּ־בָהּ אֶת־אֲרוֹן הָעֵדוּת וְשָׂמוּ עָלָיו כִּסוּי עוֹר תְּכֵלֶת, וּפָרְשׂוּ
עָלֶיהָ בָּגָד בָּלוּ תְּכֵלֶת מְלֻמְעָלָה, וְהִכְנִיסוּ אֶת־הַבְּדִים.

וְעַל הַשְּׁלֶחַן הַמִּצֵּעַ יִשְׁלִיכוּ עָלָיו בָּגַד אַרְגָּמָן בָּלוּ, וְאֵת הַקַּעְרוֹת וְאֵת הַמַּחְתּוֹת וְאֵת
הַכּוֹסוֹת וְאֵת מִזְרְקֵי הַנְּסֻכִּים אֲשֶׁר בָּהֶם יִסֹּךְ, וְהִלָּחֶם אֲשֶׁר תָּמִיד עָלָיו וַיְהִי וּפָרְשׂוּ עָלֶיהָ בָּגַד
שְׁנֵי כִסּוּי אוֹתָהּ בְּמִכְסָה עוֹר תְּכֵלֶת וְהִבְיִאוּ אֵת בְּדִיָּה וּלְקַחוּ בְּגַד תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אֵת הַמְּנֹרָה
הַמְּאִירָה וְאֵת נִרְתִּיהָ וְאֵת מַלְקַחֶיהָ וְאֵת מַחְתְּתֶיהָ וְאֵת כָּל כְּלֵי הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר יִשְׂרָתוּ בָּהֶם: וַנִּתְּנּוּ
אוֹתָהּ וְאֵת כָּל פְּלִיָּה אֵל מִכְסָה עוֹר תְּכֵלֶת, וְשָׂמוּ אוֹתָהּ עַל הַמוֹט. וְעַל מִזְבַּח הַזֶּהָב וְכִסּוּ בָּגַד
תְּכֵלֶת, וְכִסּוּ אוֹתוֹ בְּמִכְסָה עוֹר תְּכֵלֶת, וְהִבְיִאוּ אֵת בְּדִיו.

וַיִּקַּחוּ אֶת־כָּל־הַכְּלִים הַמְּשֻׁרְתִּים אֲשֶׁר יִשְׂרָתוּ בָּהֶם בְּקַדְשִׁים, וַיִּתְּנוּ אֶל־בָּגַד תְּכֵלֶת,
וְכִסּוּ אוֹתָם בְּמִכְסָה עוֹר תְּכֵלֶת, וַיִּתְּנוּ עַל־הַמוֹטוֹת. וְאֵת הַכִּסּוּי יְשִׁים עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְכִסּוּ עָלָיו
בָּגַד אַרְגָּמָן בָּלוּ: וַיִּתְּנוּ עָלָיו אֵת כָּל הַכְּלִים אֲשֶׁר יִשְׂרָתוּ בָּהֶם עָלָיו, וְאֵת הַמַּחְתּוֹת, וְאֵת
הַמְּזֻלְגוֹת, וְאֵת הַמְּזֻרְקוֹת, וְאֵת הַמִּכְסָה, וְאֵת כָּל פְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ, וּפָרְשׂוּ עָלָיו מִכְסָה עוֹר תְּכֵלֶת,

והביאו את בדיו, ויִקְחוּ בַגָּד אַרְגָּמָן, וכִסּוּ אֶת הַכִּיּוֹר וְאֶת כִּנּוֹ, וְנָתַנו אֹתוֹ אֶל מִכְסֵה עוֹר תְּכֵלֶת, וְנָתַנו עַל הַבָּדִים. וַיִּשְׁלִימוּ אֶהָרֶן וּבְגֵיָו אֶת כְּסוּי הַקְּדוּשִׁים וְאֶת כָּל כְּלֵי הַקְּדוֹשׁ בְּהִסָּע אֶת הַמִּתְּנֶה, וְאֶתְרִי כֵן יָבֹאוּ בְּנֵי קֹהֵת לְשֹׂאתָ, וְלֹא יִגְעוּ בְּקְדוּשִׁים לְמַעַן לֹא יָמוּתוּ. אֲלֵה יִשְׂאוּ בְנֵי קֹהֵת בְּאֵהֶל הָעֵדוּת.

פְּקִידוֹת אֶלְעָזָר בֶּן־אֶהָרֶן הִכְהֵן: שֹׁמֵן הַמָּאֹר, וְהַקְטֹרֶת הַסָּמִים, וּמִנְחַת הַתָּמִיד, וְשֹׁמֵן הַמִּשְׁחָה, פְּקִידַת כְּלֵי־הַמִּשְׁכָּן וְכְלֵי־אֲשֶׁר־בּוֹ בַקְדֹשׁ בְּכָל־כְּלָיו.

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אֶהָרֶן לֵאמֹר: אֵל תִּשְׁמְדוּ אֶת עַם שִׁבְט קֹהֵת מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם. זֹאת עָשׂוּ לָהֶם וַיִּחִיו וְלֹא יָמוּתוּ בְּגִשְׁתֶּם אֵל קְדֹשׁ הַקְּדוּשִׁים, אֶהָרֶן וּבְגֵיָו יִגָּשׂוּ וַיַּעֲמִדוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ לְפִי עֹבְדוֹתוֹ. וְלֹא יָבֹאוּ לְרֹאוֹת פְּתָאֵם אֶת הַקְּדוּשִׁים, וְנָתַן.

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: שֹׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם־הֵם לְבֵית אֲבוֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם, מִבְּן חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה עַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה פְּקֹד אוֹתָם, כָּל הַבָּא לְשֵׁרֵת, לַעֲשׂוֹת אֶת מְלֹאכְתּוֹ בְּאֵהֶל הָעֵדוּת. זֹאת הַשְּׂרוּת שֶׁל עִם גְּדֹסוֹן, לְשֵׁרֵת וְלִשְׂאֵת. וַיִּשְׂא אֶת עוֹרוֹת הָאֵהֶל, וְאֶת אֵהֶל הָעֵדוּת, וְאֶת מִכְסֵהוּ, וְאֶת הַמִּכְסָה הַתְּכֵלֶת אֲשֶׁר עָלָיו מִלְמַעְלָה, וְאֶת מִסְפָּה פֶתַח אֵהֶל הָעֵדוּת, וְאֶת רִיעוּעוֹת הַחֲצָר אֲשֶׁר עַל מִשְׁכַּן הָעֵדוּת, וְאֶת הַנּוֹתָרִים, וְאֶת כָּל כְּלֵי הַשְּׂרֵת אֲשֶׁר יִשְׂרְתוּ בָהֶם – יַעֲשׂוּ: עַל־פִּי אֶהָרֶן וּבְגֵיָו תִּהְיֶה עֹבְדוֹת בְּנֵי גְדֹסוֹן לְכָל עֹבְדוֹתֵיהֶם וְלְכָל מַעֲשֵׂיהֶם, וּפְקִידַת אוֹתָם בְּשִׁמוֹת אֶת כְּלֵי־מִשְׁאָם. זֹאת שְׂרוּת בְּנֵי גְדֹסוֹן בְּאֵהֶל הָעֵדוּת, וּמִשְׁמֶרְתָּם בְּיַד אִיתְמָר בֶּן־אֶהָרֶן הִכְהֵן.

בְּנֵי מְרָרִי לְפִי מִשְׁפַּחוֹתֵיהֶם, לְפִי בֵית אֲבוֹתֵיהֶם, פְּקֹדוּ אוֹתָם. מִבְּן חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה עַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה, פְּקֹדוּ אוֹתָם, כָּל הַבָּא לְשֵׁרֵת אֶת עֹבְדוֹת אֵהֶל הָעֵדוּת. וְאֲלֵה מִשְׁמֶרֶת הַנְּשׂוּאִים עַל־יְדֵיהֶם לְפִי כָל־מַעֲשֵׂיהֶם בְּאֵהֶל הָעֵדוּת: אֶת־כּוֹתֵרוֹת הָאֵהֶל, וְאֶת־הַבְּרִיחִים, וְאֶת־עַמּוּדֵיהֶ, וְאֶת־אֲדָנֵיהֶ, וְאֶת־הַמִּכְסָה, וְאֶת־אֲדָנֵיהֶם, וְאֶת־עַמּוּדֵיהֶם, וְאֶת־מִכְסֵה פֶתַח הָאֵהֶל. וְאֶת־עַמּוּדֵי הַחֲצָר סָבִיב וְאֲדָנֵיהֶם, וְאֶת־עַמּוּדֵי פֶרְכַת שַׁעַר הַחֲצָר וְאֲדָנֵיהֶם, וְאֶת־יְתוֹדֹתָם וּמִיתְרֵיהֶם, וְאֶת כְּלֵי־כְלֵיהֶם וְאֶת כְּלֵי־עֹבְדוֹתָם, בְּשִׁמוֹת תִּפְקְדוּ אוֹתָם, וְאֶת כְּלֵי־כְלֵי מִשְׁמֶרֶת הַמִּשְׂאָה שֶׁלָּהֶם. זֹאת הַשְּׂרוּת שֶׁל עִם בְּנֵי מְרָרִי בְּכָל מַעֲשֵׂיהֶם בְּאֵהֶל הָעֵדוּת בְּיַד אִיתְמָר בֶּן־אֶהָרֶן הִכְהֵן.

וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה וְאֶהָרֶן וּנְשֵׂי־אִי יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי קֹהֵת לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם מִבְּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה וּמַעְלָה עַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה, כָּל הַבָּא לְשֵׁרֵת וְלַעֲשׂוֹת בְּאֵהֶל הָעֵדוּת. וַיְהִי מִפְּקֻדָּם

למשפחתם, אלפים שבע מאות וקמשים. זאת פקודת בני קהת, כל המשרת באהל העדות,
כאשר פקד משה ואהרן על־פי יהוה ביד משה

ויפקדו בני גרשון למשפחתיהם לבית אבתם. מִבְּנֵי עֲשָׂרִים וְחֲמִשׁ שָׁנָה וּמַעְלָה עַד בֶּן
חֲמִשִּׁים שָׁנָה, כָּל הַבָּא לְשֵׁרֵת וְלַעֲשׂוֹת אֶת הַמְּלָאכָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד. וְהִנֵּה פְקֻדָתָם לְפִי
שְׁבִטֵיהֶם, לְפִי בְּתֵי אֲבוֹתָם, אֲלֵפִים וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת וְשָׁלֹשִׁים. זאת הפקודה של עם בני גדסון, כל
המשרת באהל העדות, אשר פקד משה ואהרן על־פי יהוה, ביד משה

ויפקדו גם בני מררי למשפחתיהם לבית אבתם מִבְּנֵי עֲשָׂרִים וְחֲמִשׁ שָׁנָה וּמַעְלָה עַד בֶּן
חֲמִשִּׁים שָׁנָה, כָּל הַבָּא לְשֵׁרֵת אֶת עֲבוֹדַת אֹהֶל הָעֵדוּת. וְהִנֵּה פְקֻדָתָם לְפִי שְׁבִטֵיהֶם, לְפִי
בְּתֵי אֲבוֹתֵיהֶם, שְׁלֹשָׁת אֲלֵפִים וּמֵאוֹתִים זאת פְקֻדַת עַם בְּנֵי מְרָרִי, אֲשֶׁר פְקֻדַת מִשֶׁה וְאֹהֶרֶן
עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה. כָּל־הַפְּקוּדִים, אֲשֶׁר פְקֻדַת מִשֶׁה וְאֹהֶרֶן וּנְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַלְוִיִּם
לְמִשְׁפַּחְתָּם וּלְבֵית אֲבוֹתָם מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה עַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה, כָּל הַבָּא
לְעִבְדָה בְּעֹבוֹדַת הָעֵבֹדוֹת, וְהָעֹבְדוֹת הַנְּשָׂאוֹת בְּאֹהֶל הָעֵדוּת. וְהִיוּ הַפְּקוּדִים שְׁמוֹנֵת אֲלֵפִים
חֲמִשׁ מֵאוֹת וּשְׁמוֹנִים. עַל־פִּי יְהוָה פְקֻדַת אֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה, אִישׁ אִישׁ עַל־מַעֲשֵׂיהֶם וְעַל אֲשֶׁר
יִשְׂאוּ הֵם, וּנְפָקְדוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה.

ה

וידבר יהוה אל־משה לאמר: צוה את־בני ישראל וישלחו מן־המחנה כל־מצרע
וכל־זב וכל טמא ונפש. מזכר עד נקבה, שלחו אל מחוץ למחנה, ולא יטמאו את מחניהם
אשר אני שוכן בתוכם. ויעשו כן בני ישראל, וישלחו אותם אל מחוץ למחנה, כאשר דבר
יהוה אל משה, כן עשו בני ישראל.

וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־בני ישראל לאמר איש או אשה אשר יעשה
מכל־חטאות האדם ומעל ימעל ואשמה הנפש ההוא: יתודע את החטא אשר עשה, וישיב
את המעל, את הקרן ואת החמישית שלו יוסיף עליו, וישיב למי שמעל בו ואם־אין לאיש
גאל להשיב לו את־האשם, האשם המושב יהיה ליהוה לפהו, מלבד איל הפפרים אשר
יכפר בו עליו.

וכל ראשית כל הדברים המקדשים בבני ישראל, אשר יקריבו לה, לפהו יהיה.
וכל־אחד המקדשים שלו יהיו, ואיש אשר יתן לפהו, לו יהיה.

וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש אשר תשטה אשתו ובגדה בו ושכב מי עמה משכב זרע, ונעלם מעיני אישה והסתירה, והיא הימה מטמאה, ועד לא היה עמה, והיא לא הימה נתפשטה ויבא עליו רוח קנאה וקנא את אשתו, והיא נטמאה, או יבא עליו רוח קנאה וקנא את אשתו, והיא לא נטמאה, והביא ה'איש את-אשתו אל-הכהן, והקריב את-הקרבן עליה, עשירית האיפה קמח שערים, לא יצק עליו שמן, ולא יתן עליו לבנה, כי קרבן קנאת הוא, קרבן זכרון המזכיר עון.

והקריב אותה הכהן והעמיד אותה לפני יהוה. ויקח הכהן מים טהורים חיים בכלי חרש, ומן האדמה אשר על רצפת אהל העדות, ולקח הכהן וישליך אל המים. והעמיד הכהן את האשה לפני יהוה, ופרע את ראש האשה, ונתן על כפיה את מנת הזכרון, היא מנת קנאת, ובגד הכהן יהיו מי המרים המאחרים. והשביע אותה הכהן ואמר לאשה: אם לא שכב איש עמך, אם לא עברת להטמא תחת אישך, נקה ה'י ממי המרים המאחרים האלה. ואם-את עברת בקיומך נשואה, או נטמאת, ונתן איש את משכבו בך מלבד אישך והשביע הכהן את-האשה בשבועות האלה הזאת, ואמר ה'אשה: יתן אותך יהוה לאלה ולשבועה בתוך עמך, במת יהוה את-זרעך נפלת ואת-בטנך צבה. ויבאו המים המאחרים האלה אל בטנך להצבות בטן ולהפיל גרד, ואמרה האשה: אמן, אמן.

וכתב הכהן את האלות האלה בספר, ומחה אל מי המרים המאחרים. והשקה את-האשה את-מי התוכחה המאחרים, ויבאו בה המים המאחרים של התוכחה.

ולקח הכהן מיד האשה את קרבן הקנאה, והניח את הקרבן לפני יהוה, והקריב אותה אל המזבח. ויקח הכהן מן הזבח את האזכרה שלה, ויעלה אותו על המזבח, ואחר כך ישקה את האשה את המים. והיה אם היא מטמאה ונעלם מאישה, ויבאו בה מי התוכחה המאחרים, וצבתה בטנה ונפלה ירכה, והימה האשה לאלה בקרב עמה. ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא, ונקיה תקיה ומזריע זרע. זה חק הקנאה, אשר תשטה האשה הנשואה ותטמא. או איש אשר תבוא עליו רוח קנאה וקנא את-אשתו, והעמיד את-אשתו לפני יהוה, ועשה לה הכהן את כל-התורה הזאת ונקי יהיה האיש מחטא, והאשה ההיא תשא את-חטאתה.

ו

וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל ותאמר אליהם איש או אשה אשר יפליא גדר להתקדש קדשה ליהוה מינו ומשכר תקדוש, ותמזג מינו וחמץ משכר לא ישמה,

וכל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה מִן הַגֶּפֶן לֹא יִשְׁתֶּה, וְעִנְבִים טְרִיִים וְצִמוּקִים לֹא יֵאָכַל כֹּל יְמֵי נְדָרוֹ. מִכֹּל
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן, מִזֵּמִים עַד חֲרָצוֹן, לֹא יֵאָכַל כֹּל יְמֵי נְדָרוֹ תַּעַר לֹא יָבוֹא עַל רֹאשׁוֹ, עַד
אֲשֶׁר יִמְלֹאוּ הַיַּמִּים אֲשֶׁר נָדַר לִיהוָה, קְדוֹשׁ יְהִי מִגְדֹּל פְּרַע שֶׁעַר רֹאשׁוֹ כָּל יְמֵי נְדָרוֹ לִיהוָה.
עַל כָּל נֶפֶשׁ מֵתָה לֹא יָבוֹא, עַל אֲבִיו וְעַל אִמּוֹ וְעַל אֶחָיו וְעַל אַחֲוֹתָיו, לֹא יִטְמָא עֲלֵיהֶם בְּמוֹתָם,
כִּי נָדַר אֱלֹהֵיו עֲלָיו עַל רֹאשׁוֹ.

כֹּל־יְמֵי נְדָרוֹ קְדוֹשׁ יְהִי לִיהוָה: וְאִם־יָמוּת מִי עָלָיו פְּתָאֵם, מִזֶּד תִּטְמָא רֹאשׁ נְדָרוֹ,
וַיִּגְלַח אֶת־רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם אֲשֶׁר יִטְהַר, בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי יִגְלַח. וּבַיּוֹם הַשְּׂמִינִי יָבִיא שְׁתֵּי תָרִים אוֹ
שְׁנֵי גוֹזְלֵי יוֹנִים אֶל הַכֹּהֵן אֶל פֶּתַח אֹהֶל הָעֵדוּת.

וַעֲשֶׂה הַכֹּהֵן אֶחָת לַחֲטָאת וְאֶחָת לְעֹלָה, וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל אֲשֶׁר חָטָא בְּעֵינֵי הַנֶּפֶשׁ,
וְקָדַשׁ אֵת רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר הִקְדַּשׁ לִיהוָה אֵת יְמֵי הַנְּדָר. וְיִקְרִיב כִּכָּשׁ בְּוֶשֶׁת שְׁנֵה לְאֲשָׁם,
וְהַיַּמִּים הָרִאשׁוֹנִים לֹא יִחַשְׁבוּ, כִּי נִטְמָא רֹאשׁ נְדָרוֹ.

זֹאת הַתּוֹרָה שֶׁל הַנְּדָר: בַּיּוֹם אֲשֶׁר יִמְלֵא אֵת יְמֵי נְדָרוֹ, יִקְרִיב הוּא אֶל פֶּתַח אֹהֶל
הָעֵדוּת וְהִקְרִיב אֵת קַרְבָּנוֹ לִיהוָה, כִּכָּשׁ בֶּן שְׁנֵה תָמִים אֶחָד לְעֹלָה, וְכִבְשֶׂה בֵּת שְׁנֵה אֶחָת
תָּמִימָה לַחֲטָאת, וְאֵיל אֶחָד תָּמִים לְשִׁלְמִים. וְסַל מִצוֹת סֶלֶת, כִּכָּרוֹת בְּלוּלוֹת בְּשֶׁמֶן, וּרְקִיקֵי
מִצוֹת מְשׁוּחִים בְּשֶׁמֶן, וְזִבְחָם וְנִסְכָּם. וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה, וַעֲשֶׂה אֵת הַחֲטָאת שְׁלֹו וְאֵת
הָעֹלָה שְׁלֹו. וְאֵת הָאֵיל יַעֲשֶׂה זִבְחַ שְׁלָמִים לִיהוָה עַל סַל הַמִּצּוֹת, וַיַּעֲשֶׂה הַכֹּהֵן אֵת זִבְחוֹ וְאֵת
נִסְכוֹ. וַיִּגְלַח הַנְּזִיר אֶת־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת־רֹאשׁ נְדָרוֹ, וְנָתַן אֶת־הַשֶּׁעַר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחַת
זִבְחַ הַשְּׁלָמִים.

וְלִקַּח הַכֹּהֵן אֶת־הַזֶּרֹעַ הַמִּבְשָׁלֶת מִן־הָאֵיל, וְלָחֶם מִצֶּה אֶחָד מִן־הַסֶּל, וּרְקִיקֵי מִצֶּה
אֶחָד, וְנָתַן עַל־פְּנֵי הַנְּזִיר אַחֲרֵי הַתְּגַלְחוֹ אֶת־נְדָרוֹ. וְיִקְרִיב אוֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה,
קָדַשׁ יְהִי לַכֹּהֵן עַל חֲזוֹת הַתְּנוּפָה וְעַל שׂוֹק הַתְּרוּמָה, וְאַחֲרָי כֵּן יִשְׁתֶּה הַנְּזִיר יַיִן. זֶה חֹק שֶׁל
הַנְּזִיר אֲשֶׁר יָדַר לִיהוָה מִתְּנָה לִיהוָה עַל נְדָרוֹ, מִלְּבַד אֲשֶׁר תִּמְצָא יְדוֹ, לִפְנֵי כֹחַ נְדָרוֹ אֲשֶׁר
יָדַר לִפְנֵי חֹק הַטְּהָרָה.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִבְרְכוּ אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְהֵם יִבְרַכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ יְאֹר אֲדֹנָי אֶת־פְּנֵיו עָלֶיךָ וַיִּחַנְּךָ. יֵשׂא יְהוָה אֶת־פְּנֵיו
עֲלֶיךָ וַיִּשְׂמֶךָ לְךָ שְׁלוֹם וְשָׂמוֹ אֵת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֲנִי יְהוָה אֲבַרְכְּכֶם.

ויהי ביום שְׁסִים מִשָּׁה לְהִקָּים אֶת הָאֵהָל, וַיִּמְשַׁח אֹתָהּ וַיִּקְדֹּשׁ אֹתָהּ וְאֵת כָּל פְּלִיָּהּ, וְאֵת הַמִּזְבֵּחַ וְאֵת כָּל כְּלָיו, וַיִּמְשַׁח אֹתָם וַיִּקְדֹּשׁ אֹתָם. וַהֲקָרִיבוּ שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל, שְׂנִים עֶשֶׂר שָׂרִים לְכַתִּי אֲבוֹתָם, אֵלֶּה שָׂרֵי הַשְּׂבָטִים, אֵלֶּה הָעוֹמְדִים עַל הַפְּקֻדָּה. וַיָּבִיאוּ אֶת מַתְנַתָּם לִפְנֵי יְהוָה, שֵׁשׁ עֶגְלוֹת צֶבַע וּשְׁנַיִם עֶשֶׂר בָּקָר, עֶגְלָה לְשָׁנֵי הַנְּשִׂאִים וְשׁוֹר לְאַחַד, וַיִּקְרִיבוּ אֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר קַח מֵאֹתָם וַיְהִי לְעִבּוֹדַת מִשְׁכַּן הָעֵדוּת וַנִּמַּתְּ אֹתָם לְלוֹיִם אִישׁ כְּפִי עִבּוֹדָתוֹ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הָעֶגְלוֹת וְאֵת הַבָּקָר וַיִּתֵּן אֹתָם לְלוֹיִם: וְאֵת שְׂמֵי הָעֶגְלוֹת וְאֵת אַרְבַּעַת הַשְּׁוֹרִים נָתַן לְבְנֵי גְדִסוֹן לְפִי עִבּוֹדָתָם. וְאֵת אַרְבַּע הָעֶגְלוֹת וְאֵת שְׁמוֹנֵת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי מְרָרִי לְפִי עִבּוֹדָתָם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן אִהֲרֹן הַכֹּהֵן. וְלְבְנֵי קֵהֵת לֹא נָתַן, כִּי אֵת כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ יֵשׁ לָהֶם, עַל כַּתְּפִים יִשְׂאוּ.

וַיִּקְרִיבוּ הַשָּׂרִים לְחַנּוּכַת הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם אֲשֶׁר מִשַּׁח אֹתוֹ, וַיִּקְרִיבוּ הַשָּׂרִים אֶת מַתְנַתֵּיהֶם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה: נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם, נְשִׂיא לַיּוֹם, וַיִּקְרִיבוּ אֶת־מַתְנַתֵּיהֶם לְחַנּוּכַת הַמִּזְבֵּחַ.

וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הַרְּאִשׁוֹן אֶת־קָרְבָּנוֹ, נַחֲשׁוֹן בֶּן־עֲמִינָדָב, נְשִׂיא מִטָּה יְהוּדָה. וַהֲקָרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ, קִעְרַת כֶּסֶף אַחַת, שְׁלִשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ, מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף, שִׁבְעִים שְׁקָלִים בְּשָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, שְׁנֵינֵהֶם מְלֵאִים סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמַנְחָה: מַחְמַת אַחַת שֶׁל עֶשְׂרֵה שְׁקָלִים זָהָב, מְלֵאָה קִטְרֵת עֶגֶל אֶחָד מִן־הַבָּקָר, אֵיל אֶחָד, כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שָׁנָה לְעֵלָה. וּשְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים עֶגְלוֹת שְׁתֵּים, אֵילִים חֲמִשָּׁה, עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה, כֶּבֶשׂוֹת בָּנוֹת שָׁנָה חֲמִשׁ. זֶה קָרְבַּן נַחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינָדָב.

בַּיּוֹם הַשְּׁנִי הִקְרִיב נְתַנְאֵל בֶּן צוּעֵר, נְשִׂיא שִׁבְט יִשְׂשָׁכָר. וַהֲקָרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ, קִעְרַת כֶּסֶף אַחַת, שְׁלִשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ, מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף, שִׁבְעִים שְׁקָלִים בְּשָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, שְׁנֵינֵהֶם מְלֵאִים סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמַנְחָה: מַחְמַת אַחַת שֶׁל עֶשְׂרֵה שְׁקָלִים זָהָב, מְלֵאָה קִטְרֵת עֶגֶל אֶחָד מִן־הַבָּקָר, אֵיל אֶחָד, כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן־שָׁנָה לְעֵלָה וּשְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים עֶגְלוֹת שְׁתֵּים, אֵילִים חֲמִשָּׁה, עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה, כֶּבֶשׂוֹת בָּנוֹת שָׁנָה חֲמִשָּׁה. זֶה קָרְבַּן נְתַנְאֵל בֶּן צוּעֵר.

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, נְשִׂיא בְנֵי זְבוּלוֹן, אֱלִיאָב בֶּן חִלּוֹן. מַתְנַתוֹ: קִעְרַת כֶּסֶף אַחַת, מִשְׁקָלָהּ מֵאָה וּשְׁלִשִׁים שְׁקָל, מִזְרָק כֶּסֶף אֶחָד שִׁבְעִים שְׁקָל בְּשָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, שְׁנֵינֵהֶם מְלֵאִים סֶלֶת בְּלוּלָה

בשמן למנחה. מחמת אחת של עשרה שקלים זהב מלאה קטרת עגל אחד מוֹהֶבֶקָר, איל אחד, כֶּבֶשׂ אֶחָד בַּיּוֹם לְעֹלָה. וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחֹטְאֹת: וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים שְׁתֵּי עֲגֻלֹת, חֲמִשָּׁה אֵילִים, חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים, חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׂים בְּנֵי שָׁנָה, זֶה קָרְבַּן אֱלִיאָב בֶּן חִלּוֹ:

ביום הרביעי, נשיא בני ראובן, אליצור בן שדיאור: מתנתו, קצרת כסף אחת, משקלה ומאה משקלה, מזרק אחד כסף, שבעים שקלים בשקל הקדש, שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה מחמת אחת של עשרה שקלים זהב מלאה קטרת עגל אחד מוֹהֶבֶקָר, איל אחד, כֶּבֶשׂ אֶחָד בַּיּוֹם לְעֹלָה. וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחֹטְאֹת. וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים פְּרוֹת שְׁתֵּים, אֵילִים חֲמִשָּׁה, עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה, כֶּבֶשׂוֹת בְּנוֹת שָׁנָה חֲמִשָּׁה. זֶה קָרְבַּן אֱלִיצוֹר בֶּן שְׂדִיאוֹר.

ביום החמישי, נשיא בני שמעון, שלמיאל בן צורישדי. מתנתו: קצרת כסף אחת, משקלה מאה ושלשים שקל, מזרק כסף אחד, שבעים שקלים בשקל הקדש; שתיהו מלאה סלת בלולה בשמן למנחה. מחמת אחת של עשרה שקלים זהב, מלאה קטרת. עגל אחד מוֹהֶבֶקָר, איל אחד, כֶּבֶשׂ אֶחָד בַּיּוֹם לְעֹלָה. וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחֹטְאֹת: וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים פְּרוֹת שְׁתֵּים, אֵילִים חֲמִשָּׁה, עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה, כֶּבֶשׂוֹת בְּנוֹת שָׁנָה חֲמִשָּׁה. זֶה קָרְבַּן שְׁלֵמִיאֵל בֶּן צוּרִישְׁדִי.

ביום השישי, שליט בניגד, אליאסף בן רעואל. מתנתו: קצרת כסף אחת, משקלה מאה ושלשים שקל, מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל הקדש, שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה. מחמת אחת של זהב, עשרה שקלים, מלאה קטרת. עגל אחד מוֹהֶבֶקָר, איל אחד, כֶּבֶשׂ אֶחָד בַּיּוֹם לְעֹלָה. וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחֹטְאֹת. וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים: עֲגֻלֹת שְׁתֵּים, אֵילִים חֲמִשָּׁה, עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה, כֶּבֶשׂוֹת בְּנוֹת שָׁנָה חֲמִשָּׁה. זֶה קָרְבַּן אֱלִיאֶסֶף בֶּן רְעוּאֵל.

ביום השביעי, נשיא בני אפרים, אלישמע בן עמיהוד. מתנתו: קצרת כסף אחת, משקלה מאה ושלשים שקלים, מזרק כסף אחד שבעים שקלים בשקל הקדש, שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה. מחמת אחת של עשרה זהב, מלאה קטרת. עגל אחד מוֹהֶבֶקָר, איל אחד, כֶּבֶשׂ אֶחָד בַּיּוֹם לְעֹלָה. וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחֹטְאֹת: וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים: עֲגֻלֹת שְׁתֵּים, אֵילִים חֲמִשָּׁה, עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה, כֶּבֶשׂוֹת בְּנוֹת שָׁנָה חֲמִשָּׁה. זֶה קָרְבַּן אֱלִישְׁמַע בֶּן עַמִּיהוּד.

ביום השמיני, נשיא בני מנשה, גמליאל בן-פדהצור: מתנתו, קצרת כסף אחת שלשים ומאה משקלה, מזרק כסף שבעים שקלים בשקל הקדש, שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה. מחמתה אחת של זֶהב, עשרה שקלים, מלאה קטרת. עגל אחד מוֹהֶבֶקֶר, איל אחד, כֶּבֶשׂ אחד בן־שנה לעלה. ושעיר עזים אחד לחטאת, ולזבח השלמים פרות שתיים, אילים חמשה, עתודים חמשה, כבשות בנות שנה חמשה. זה קרבן גמליאל בן-פדהצור.

ביום התשיעי, שר בני בנימין, אבידן בן-גדעוני מתנתו: קצרת כסף אחת, משקלה מאה ושלשים שקל, מזרק כסף אחד שבעים שקל בשקל הקדש, שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה אחת של זֶהב, עשרה שקלים, מלאה קטרת עגל אחד מוֹהֶבֶקֶר, איל אחד, כֶּבֶשׂ אחד בן־שנה לעלה. ושעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים שתי עגלות, חמשה אילים, חמשה עתודים, חמש כבשות בנות שנה. זה קרבן אבידן בן-גדעוני.

ביום העשירי, נשיא בני דן, אחיעזר בן עמישדי: מתנתו: קצרת כסף אחת, משקלה מאה ושלשים שקל, מזרק כסף אחד שבעים שקלים בשקל הקדש, שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה. מחמתה אחת של עשרה זֶהב, מלאה קטרת. עגל אחד מוֹהֶבֶקֶר, איל אחד, כֶּבֶשׂ אחד בן־שנה לעלה. ושעיר עזים אחד לחטאת. ולזבח השלמים: פרות שתיים, אילים חמשה, עתודים חמשה, כבשים בני שנה חמשה. זה קרבן אחיעזר בן עמישדי.

ביום האחד עשר, נשיא בני אשר, פגעיאל בן עכרון. מתנתו: קצרת כסף אחת, משקלה מאה ושלשים שקלים, מזרק כסף אחד שבעים שקלים בשקל הקדש, שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה. מחמתה אחת של עשרה זֶהב, מלאה קטרת עגל אחד מוֹהֶבֶקֶר, איל אחד, כֶּבֶשׂ אחד בן־שנה לעלה. ושעיר עזים אחד לחטאת. ולזבח השלמים פרות שתיים, אילים חמשה, עתודים חמשה, כבשים בני שנה חמשה. זה קרבן פגעיאל בן עכרון.

ביום השנים עשר, נשיא בני נפתלי, אחירע בן עינן: מתנתו: קצרת כסף אחת, משקלה מאה ושלשים שקלים, מזרק כסף אחד שבעים שקלים בשקל הקדש, שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה. מחמתה אחת של עשרה שקלים זֶהב מלאה קטרת עגל אחד מוֹהֶבֶקֶר, איל אחד, כֶּבֶשׂ אחד בן־שנה לעלה. ושעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים פרות שתיים, אילים חמשה, עתודים חמשה, כבשים בני שנה חמשה, זה קרבן אחירע בן עינן.

זה חַנּוּכַּת הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם אֲשֶׁר מָשַׁח אֹתוֹ, מֵאֵת שְׂרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: קַעְרוֹת כֶּסֶף שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, קַעְרוֹת כֶּסֶף שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, מִחֻתּוֹת זָהָב שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה. שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה שְׁקָלִים הַקַּעֲרָה הָאֶחָת, וְשִׁבְעִים שְׁקָלִים הַמִּזְרָק הָאֶחָד, כֹּל כֶּסֶף הַכֵּלִים אֲלֵפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. מִחֻתּוֹת זָהָב שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מֵלֵאוֹת קִטְרֶת, כֹּל הַזָּהָב שֶׁל הַמִּחֻתּוֹת עֶשְׂרִים וּמֵאָה זָהָב. כֹּל־הַבָּקָר לְעֹלָה: פָּרִים שְׁנַיִם עֶשֶׂר, אֵילִים שְׁנַיִם עֶשֶׂר, כִּבְשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר וּמִנְחָתֵיהֶם וְנִסְכֵיהֶם, וּשְׁעִירֵי עִזִּים שְׁנַיִם עֶשֶׂר לְחֻטָּאת. כֹּל־הַבָּקָר לְזִבְחַת הַשְּׁלָמִים: עֲגֻלוֹת עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע, אֵילִים שְׁשִׁים, עֲתוּדִים שְׁשִׁים בְּנֵי שָׁנָה, כִּבְשֻׁוֹת שְׁשִׁים בְּנוֹת שָׁנָה תְּמִימוֹת. זֹאת חַנּוּכַּת הַמִּזְבֵּחַ אֲחֵרֵי מֵלֵא אֶת־יָדָיו וְאֲחֵרֵי מִשְׁחוֹ אֹתוֹ:

בַּיּוֹם מָשַׁח אֵל אֶהָל הַעֲדוּת לְדַבֵּר אֹתוֹ, וַיִּשְׁמַע אֵת קוֹל יְהוָה מְדַבֵּר אֵלָיו מֵעַל הַכַּפְתֵּר אֲשֶׁר עַל אַרְוֹן הַעֲדוּת, מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוֹבִים, וַיְדַבֵּר אֵלָיו.

ח

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְתֹאמַר אֵלָיו כֹּאֲשֶׁר תַּעֲלֶה אֶת־הַנְּרוֹת אֶל־מוֹל פְּנֵי הַמִּנְוָה יְאִירוּ שִׁבְעַת הַנְּרוֹת וְעֵשֶׂה כֵן אַהֲרֹן, מִצַּד אֶחָד מוֹל פְּנֵי הַמִּנְוָה הַדְּלִיק אֵת נְרוֹתֶיהָ, כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֵת מֹשֶׁה. וְזֹאת מַעֲשֵׂה הַמִּנְוָה, מִקְּשֵׁה זָהָב, קִנָּה וּפְרָסִיָּה מִקְּשֵׁה הָיָה, כִּלָּה כִּפֵּי הַמִּרְאָה אֲשֶׁר הִרְאָה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה, כֵּן עֲשֵׂה אֶת־הַמִּנְוָה.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַח אֵת הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְטַהַרְתָּ אוֹתָם: וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם אֵת טַהַרְתָּם: תִּנְהַעַלְתָּם מִי טַהַרְתָּה, וְתַעַר וַעֲבַר עַל כָּל בְּשָׂרָם, וְכַבְּסוּ בְּגָדֵיהֶם, וְטַהַרוּ.

וַיִּקְחוּ עִגָל אֶחָד מִן הַבָּקָר, וְלֶזָה קָרְבַּן סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן, וְעִגָל בֶּן שָׁנָה מִן הַבָּקָר תִּקַּח לְחֻטָּאת וְהִקְרַבְתָּ אֵת הַלְוִיִּם לִפְנֵי אֶהָל הַעֲדוּת, וְהִקְהַלְתָּ אֵת כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהִקְרַבְתָּ אֵת הַלְוִיִּם לִפְנֵי יְהוָה, וְסָמְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת יְדֵיהֶם עַל הַלְוִיִּם וְהִבְדִּיל אַהֲרֹן אֶת־הַלְוִיִּם תְּרוּמָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּהְיוּ לְעֹבֵד אֶת־עַבְדַּת יְהוָה. וְהַלְוִיִּם יִשְׂמוּ אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֵאשֵׁי הַפָּרִים, וְעֲשִׂיתָ אֶת־הָאֶחָד לְחֻטָּאת וְאֶת־הָאֶחָד לְעֹלָה לַיהוָה, לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם.

וְהַעֲמַדְתָּ אֵת הַלְוִיִּם לִפְנֵי יְהוָה וְלִפְנֵי אַהֲרֹן וְלִפְנֵי בְּנָיו, וְהִקְרַבְתָּ אוֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה. וְהִבְדִּילְתָּ אֵת הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ לִי. וְאַחֲרָי כֵּן יִבְאוּ הַלְוִיִּם לְעֹבֵד אֶת עַבְדַּת אֶהָל הַעֲדוּת, וְטַהַרְתָּ אוֹתָם וְהִנַּפְתָּ אוֹתָם לִפְנֵי יְהוָה: כִּי מִתְּנֶה נְתוּנִים אֵלָה לִי הֵם מִתּוֹךְ בְּנֵי

ישראל, תחת הפותחים פל־רַחם בכורות כל מבני ישראל לקחתי אותם לי. כי לי כל בכור
בבני ישראל, מאדם עד בהמה, ביום שהייתי כל בכור בארץ מצרים, הקדשתי אותם לי.
ולקחתי את־הלויים תחת כל־בכור בבני ישראל: ונתתי את הלויים מתנה נתונים לאהרן
ולבניו מתוך בני ישראל, לעבד את עבדות בני ישראל באהל העדות, ולכפר על בני
ישראל, ולא יהיה בבני ישראל מתקרב אל הקדשים.

ויעש משה ואהרן וכל עדת בני ישראל ללויים כאשר צוה יהוה את־משה על־הלויים,
כן עשו להם בני ישראל: והטהרו הלויים וכבסו את־בגדיהם, והניף אהרן אותם תנופה לפני
יהוה, וכפר אהרן עליהם לטהר אותם: ואתרי כן נכנסו הלויים לשרת את שרותם באהל
העדות לפני אהרן ולפני בניו, כאשר צוה יהוה את משה על הלויים, כה עשו להם.

וידבר יהוה אל־משה לאמר: זה הוא הדבר על הלויים: מִן חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה
וּמַעֲלָה יֵבֹאוּ לְעַבֵד בְּאֹהֶל הָעֵדוּת. וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יִסּוּר מִן הַשָּׂרוּת וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד. וְיִשְׂרַת
אֲחֵיו בְּאֹהֶל הָעֵדוּת לְשֹׁמֵר מִשְׁמְרוֹת, אֲבָל מְלֹאכָה לֹא יַעֲשֶׂה, כִּכָּה תַעֲשֶׂה לְלוֹיִם
בְּמִשְׁמֹרֹתֵיהֶם.

ט

וידבר יהוה אל משה במדבר סיני, בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים, בחדש
הראשון, לאמר אמרתי, ויעשו בני ישראל את־הפסח במועדו. בארבעה עשר יום לחדש
הראשון לערב, תעשה אתו במועדיו, כחקתו וכמשפטו תעשה אתו. וידבר משה אל־בני
ישראל לעשות את־הפסח ביום ארבעה עשר לחדש במדבר סיני כאשר צוה יהוה
את־משה, כן עשו בני ישראל.

ויבאו האנשים אשר היו טמאים לנפש אדם, ולא יכלו לעשות את־הפסח ביום ההוא,
ויגשו לפני משה ואהרן ביום ההוא. ויאמרו האנשים ההם אליו: אנחנו טמאים לנפש אדם,
הלא נגדל מהקריב את הקרבן ליהנה במועדו בתוך בני ישראל? ויאמר אליהם משה, עמדו
פה, ואשמעה מה־יצוה יהוה עליכם. וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־בני ישראל
לאמר: איש איש אשר יהנה לנפש אדם, או בדרך רחוקה לכם, או בדרתיכם, ועשה
את־הפסח ליהנה בחדש השני בארבעה עשר יום. את־לקראת ערב יעשו אתו, על־מצות
ומרוצים יאכלו אתו. לא ישאירו ממנו עד־הבקר, ונעצם לא ישברו־בו; ככל־חקת הפסח
יעשו אתו: ואיש אשר יהנה טהור ובדרך רחוקה לא יהנה ונדל מעשות את הפסח, תפרת

הנפֿש ההיא מעמה, פי קרֿבן יהנה לא הקריב במועדו, חטאתו ישא האיש ההוא. ואם יגור אתכם גר בארצכם ועשה כסח ליהנה, כחקת הפסח וכמשפטו כן יעשה אתו, חקה אחת תהיה לכם ולגר ולאזרח הארץ.

וביום אשר הוקם האהל, כסה הענו את האהל, את בית העדות, ובערב הנה על האהל כמראה אש עד בקר. ככה היה תמיד, הענו מכסה אותה יומם, ומראה אש בלילה. וכאשר עלה הענו מעל האהל, ואחרי כן נסעו בני ישראל, ובמקום אשר עמד שם הענו, שם חנו בני ישראל. על־פי יהנה חנו בני ישראל, ועל־פי יהנה יסעו. כל־הימים אשר ישכן הענו על־המשכן, חנו בני ישראל. וכאשר תמשד הענו על האהל ימים רבים, ושמרו בני ישראל את משמרת האלהים, ולא יסעו. והיה כאשר תכסה הענו ימים במספר על המשכן, על־פי יהנה חנו ועל־פי יהנה יסעו. והיה כאשר יהיה הענו מערב עד בקר ויעלה הענו בבקר ויסעו יומם או לילה: בהרבות ימי חדש אשר הענו מצלל עליה, חנו בני ישראל ולא יסעו. כי על־פי יהנה יסעו, את־משמרת יהנה שמרו על־פי יהנה ביד־משה.

י

וידבר יהנה אל־משה לאמר: עשה לה שתי חצוצרות כסף מקשה מעשה אתו, ויהיו לה להזעיק את־העדה ולהסיע את־המחנות. ותקעם בהם, ונאספה כל־העדה אל־פתח אהל העדות. ואם באחת תקעו, יגשו אליך כל השרים המנהיגים של ישראל. ותקעם תרועה, ויסעו החונים החונים מנחה. ותקעם תרועה שניה, ונסעו המחנות החונים תימנה, ותקעם תרועה שלישית, ונסעו המחנות החונים על־הים, ותקעם תרועה רביעית, ונסעו המחנות החונים צפונה; תרועה תקעו במסעם. וכאשר תקהילו את־הקהל, תתקעו ולא בתרועה: ובני אהרן הכהנים תקעו בתצצרות, והיה לכם לחקת עולם לדורתכם. ואם תצאו למלחמה בארצכם אל הצרים המתנצבים לכם, ותקעם בתצצרות, ונזפרתם לפני יהנה, ונושעם מאיביכם ובימי שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדישיכם תתקעו בתצצרות על עלותיכם ועל זבחי שלמיכם, והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם, אני יהנה אלהיכם.

ויהי בשנה השנית, בחדש השני, בעשרים לחדש, עלה הענו מעל משכן העדות. ויסעו בני ישראל עם צדותיהם במדבר סיני, ותעמד הענו במדבר פארן. והם נסעו ראשונים על־פי יהנה ביד משה.

ויסעו סדר מחנה בני יהודה ראשונים עם צבאם, ועל צבאם נחשון בן עמינדב. ועל צבא מטה בני יששכר נתנאל בן צויער: ועל צבא מטה בני זבולון אליאב בן חלון: והורידו את-האהל ויסעו בני גרשון ובני מררי הנושאים את-האהל

והסיעו את סדר מחנה ראובן עם צבאם, ועל צבאם אליצור בן שדיאור. ועל צבא מטה בני שמעון, שלמיאל בן צורישדי: ועל צבא מטה בני-גד, אליסף בן-רעואל. ובני קהת יסעו נושאים את הקדש, ונקימו את האהל עד באם. ויסעו בסדר מחנה אפרים עם צבאם, ועל צבאם אלישמע בן עמיהוד.

ועל כח שבט בני מנשה, גמליאל בן-פדהצור: ועל כח שבט בני בנימין, אבידן בן-גדעוני. ויסעו בסדר מחנה בני דן, אתרונים לכל המחנות, עם צבאם, ועל צבאם אחיעזר בן-אמישדי. ועל צבא מטה בני אשר, פגעיאל בן עכרון: ועל צבא מטה בני נפתלי אחירע בן עינן: אלה צבאות בני ישראל, ונסעו בכחם.

ויאמר משה לחבב בן-רעואל המדיני חתן משה נסעים אנחנו אל-המקום אשר אמר יהוה את-זה אתן לכם לכה אתנו ונטיבה לך כי יהוה דבר טוב על-ישראל ויאמר אליו לא אלה כי אם אל-ארצי ואל-מולדתי ויאמר אל נא מעוז אתנו כי על בן היית עמנו במדבר והיית לנו לזנו והנה אס-תלה עמנו, והנה הטובות הנה אשר יטיב יהוה לנו, והיטבנו לך.

ויסעו מהר יהוה דרך שלשת ימים, וארון ברית יהוה נסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם מניחה. ויהי בנסע הארון ויאמר משה קומה יהוה ונפצו אבידו ונגסו משנאיה מפניו: ובהניחו אמר שובה יהוה אלפי רבבות ישראל והענו הנה מצל עליהם יומם, בהרים אותם מן המחנה.

יא

והיה העם מתלוננים רעות לפני יהוה, ושמע יהוה, וכעס באפו, ותבער בהם אש מאת יהוה, ותאכל חלק מן המחנה. ויזעק העם אל-משה, ויתפלל משה אל-יהוה, ותשכח האש: ונקרא שם המקום ההוא שרפה, כי בערה בהם אש מאת יהוה. והאספסוף אשר בתוכם התאוו ותאון, וישבו בכו גם בני ישראל, ויאמרו: מי יאכילנו בשר? זכרנו את-הדגים אשר אכלנו במצרים חנם, ואת-המלפפונים ואת-האבטיחים ואת-החציר ואת-הבצלים ואת-השוימים: ועתה נפשנו נפשנו, אין כל בלתי אם אל המן עינינו. והמן כזרע בסברה

הוא, ומראהו כמראה הקרחת. והעם הזה מתהלך ואסף, וטחן אותו ברחים, ודכף במכתשת, ובשל אותו בפסיר, ועשה אותו עוגות, והיה טעמו כטעם עגת שמן. וכאשר ירד הטל על המחנה בלילה, ירד המן עליו.

וישמע משה אתם בוכים למשפחותיהם, איש על פתח אהלו, ויחר אף יהוה מאד, ובעיני משה היה רע. ויאמר משה אל־יהוה, למה הרעת לעבדך, ולמה לא־מצאתי חן בעיניך, לשום את־משא העם הזה עלי? הלא אנכי הריתי את־פלי־העם הזה, או אנכי ילדתי, כי תאמר אלי: שא אתו בחיקך, כְּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאִמּוֹן אֶת־הַיּוֹנֵק, אֶל־הָרָצֵץ אֲשֶׁר נִשְׁפַּעַת לְאֲבוֹתָם? מֵאִין לִי בֶּשֶׂר לְתֵת לְכָל הָעָם הַזֶּה? כִּי בּוֹכִים עָלַי לֵאמֹר: תֵּן לָנוּ בֶּשֶׂר כְּדִי שָׂנֹאֲכֵל. לֹא אוֹכֵל אֲנִי לְבָדִי לְשֵׂאת אֶת־הָעָם הַזֶּה, כִּי כִבֵּד מִמֶּנִּי הַדָּבָר הַזֶּה. וְאִם־כִּכָּה אַתָּה עוֹשֶׂה לִּי, הֲרַגְנִי נָא הַרְג, אִם־מִצְאֲתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, וְאֶל־אֲרָאָה בְּרַעְתִּי.

ויאמר יהוה אל־משה אֶסְפֶּה־לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אַתָּה יוֹדֵעַ כִּי־הֵם זְקֵנֵי הָעָם וְסוֹפְרָיו וְהַבָּאִת אֹתָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְהִתְיַצְּבוּ שָׁם עִמָּךְ וְאָרַד וְאֶדְבַר שָׁם עִמָּךְ, וְאַצְלִיתִי מִן הַרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם, וְנִשְׂאוּ אִתָּךְ בְּמִשְׁא הָעָם, וְלֹא תִשָּׂא אַתָּה לְבַדְּךָ. וְאֵל הָעָם תֹּאמַר: הִתְקַדְּשׁוּ לְמַחֵר וְאֶכְלֶתֶם בֶּשֶׂר, כִּי כִּיתִם לִפְנֵי יְהוָה לֵאמֹר: מִי נֶאֱכִילָנוּ בֶּשֶׂר, כִּי טוֹב לָנוּ הֵיכָּה בְּמִצְרַיִם. וַיִּתֵּן יְהוָה לָכֶם בֶּשֶׂר לְאֹכֵל, וְאֶכְלֶתֶם בֶּשֶׂר. לֹא יוֹם אֶחָד תֹּאכְלוּ, וְלֹא יוֹמִים, וְלֹא חֲמֵשֶׁה יָמִים, וְלֹא עֶשְׂרִים יוֹם, עַד חֹדֶשׁ יָמִים תֹּאכְלוּ, עַד אֲשֶׁר יֵצֵא מִנְּחֻרֵיכֶם, וְהָיָה לָכֶם לְבַחֲלָה, כִּי מָרִיתֶם בִּיהוָה אֲשֶׁר הוּא בְּתוֹכְכֶם, וּתְבַכּוּ לִפְנֵי לֵאמֹר, לָמָּה לָנוּ לְצֵאת מִמִּצְרַיִם? וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי הָעָם אֲשֶׁר אֲנִי בְּתוֹכְכֶם, וְאַתָּה אֹמְרָת, בֶּשֶׂר אֶתָּה לָהֶם לְאֹכֵל, וְאֶכְלוּ חֹדֶשׁ יָמִים. הֲלֹא צָאוּ וּבָקְרוּ יִשְׁחֲטוּ לָהֶם וַיִּסְפִּיק לָהֶם? אִם כֵּן דַּגִּי הַיָּם וַאֲסַפּוּ לָהֶם וַיִּסְפִּיק לָהֶם? וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה, הִיֵּד יְהוָה לֹא תִסְפִּיק? עֲתָה תִדַּע אִם־יִשְׁיַגְּךָ דְּבָרִי אִם־לֹא.

ויצא משה וידבר אל העם את דברי יהוה, ויאסף שבעים איש מזקני העם, ויעמידם סביב לאהל. וירד יהוה בענן וידבר אליו, ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על שבעים איש הזקנים, ויהי כנוח עליהם הרוח ויתנבאו, ולא יספו עוד. וישארו שני אנשים במחנה, שם האחד אלדד ושם השני מידד, ותנח עליהם הרוח, והם היו מן הכתובים, ולא באו אל האהל, ויתנבאו במחנה. וירץ הנער ויגד למשה ויאמר לאמר: אלדד ומידד מתנבאים במחנה. ויעו יהושע בן־נון העוזר לפני משה הבחור ויאמר אדוני משה עצר אותם ויאמר משה לו: המקנא אתה לי? ומי יתן כל־עם יהוה נביאים, כְּאֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה אֶת־רוּחוֹ עֲלֵיהֶם? וילך משה אל המחנה הוא וזקני ישראל.

ורווח בצאה מאת יהוה והעבירה שלו מן הים ותשלף על המחנה דרוך יום מזה ודרוך יום מזה סביב למחנה, כאמתים מעל הארץ. ונקם העם כל־היום וכל־הלילה וכל יום המחרת, ויאספו את־השלו, הממעייט אסף עשרה חמרים, וישטחו להם שטוח סביב למחנה: הבשר עוד הנה בין שניהם טרם כלה, ויחר אף יהוה בעם, ויז יהוה את העם מכה גדולה מאד. ויקרא שם המקום ההוא קברות התאונה, כי שם קברו את העם המתאונים. מקברות התאונה נסע העם אל חצרות, ויהי העם בחצרות.

יב

ותדבר מרים ואהרן במשה על אודת האשה הפושית אשר לקח משה, כי אשה פושית לקח. ויאמרו: הלא למשה לבדו דבר יהוה? הלא גם לנו דבר? וישמע יהוה. והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על־פני האדמה. ויאמר יהוה מיד אל־משה ואל־אהרן ואל־מרים: צאו אתם שלשתכם אל־הקהל העדות. ויצאו שלשתם אל הקהל העדות, ויבדד יהוה בעמוד ענן, ויעמד על פתח הקהל העדות, ויקרא לאהרן ולמרים, ויצאו שניהם. ויאמר אליהם שמעו את־דברי אם יהיה נביאכם ליהוה במראה אליו אנדע ובחלום אדבר אליו לא כן עבדי משה, ככל ביתי נאמן הוא, פה אל־פה אדבר בו, במראה, ולא בחידות, ותמונת יהוה ראה, ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה: וחרון אף יהוה עליהם, וילך. והענו סר מעל הקהל, והנה מרים מצרעת פלג, ויפן אהרן אל מרים, והנה מצרעת. ויאמר אהרן אל־משה: אנה אדני, אל־נא תשם עלינו חטא, כי שגינו באשר חטאנו. אל יהי כשונה למות, כנגל היוצא מרחם אמו, ואוכל את חצי בשרה. ויזעק משה אל יהוה לאמר: אל נא, רפא נא לה. ויאמר יהוה אל־משה: אם אביה ירק ירק בפניה, הלא תכלם שבעת ימים? תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה, ואחר כך תכנס.

ותפרד מרים מחוץ למחנה שבעת ימים, והעם לא נסע עד אשר טהרה מרים.

ואחרי כן נסע העם מחצרות ויחנו במדבר פארן:

יג

וידבר יהוה אל־משה לאמר: שלח־לך אנשים ויתורו את־ארץ הכנענים אשר אני נותן לבני ישראל לאחזה, איש אחד למטה למשפחות אבותם תשלח אותם, כלם נשיא מהם.

וישלח אותם משה ממדבר פארן על־פי יהוה, כלם אנשים ראשי בני־ישראל המה. ואלה שמותם למטה ראובן: שמואל בן זפור. למטה שמעון, שקט בן צורי. למטה יהודה, פלב בן יפנה. לשבט יששכר, יגאל בן־יוסף. משבט אפרים, אוסה בן־נון. למטה בנימין פלטי בן־רפוא: למטה זבולון גדיאל בן סודי: למטה יוסף לבני מנשה, גדי בן סוסי. למטה דן, עמיאל בן גמלי. משבט אשר, סתור בן מיכאל. למטה נפתלי, נבי בן־שבי. למטה גד, גודיאל בן מכי: אלה שמות האנשים אשר שלח משה לרגל את הארץ, ויקרא משה להושע בן־נון הושע.

וישלח אותם משה לרגל את ארץ כנען, ויאמר אליהם: עלו במדבר הזה, ותעלו אל ההר. וראיתם את־הארץ מה־היא, ואת־העם היושב עליה, הַחֲזֹק הוּא אִם־חַלֵּשׁ, הַמְעַט הוּא אִם־רַב. ומה הארץ אשר אלה יושבים עליה, הטובה היא או רעה, ומה הערים אשר אלה יושבים בהן, אם במבצרים או בפרזות. ומה הארץ, הפורייה היא או רפה, אם יש בה עצים או אין, והתחזקתם וילקחתם מפרי הארץ. והימים ימי אביב, מבשרי ענבים.

ועלו וירגלו את הארץ ממדבר צן עד רחב לבוא חמת. ויעלו לפי המדבר וילכו עד חברון, ושם אחימן וישבי ותלמי, תולדות ענק. ותברון נבנתה שבע שנים לפני צען מצרים. ויבאו עד נחל אשכול וירגלו אותה ויכתרו משם זמורה ואשכול ענבים עליו וישאו אותו במוט ומן הרמונים ומן התאנים ואת המקום ההוא קראו נחל אשכול, בגלל האשכול אשר פרתו משם בני ישראל. וישבו משם אחרי שחקרו את הארץ לאחר ארבעים יום.

ויילכו ויבאו אל־משה ואל־אהרן ואל־כל־עדת בני ישראל אל־מדבר פארן קדשה, וישבו אתם דבר ואת־כל־העדה, ויראו אתם את־פרי הארץ. ויספרו לו ויאמרו באנו אל־הארץ אשר שלחתנו, ארץ זבת חלב ודבש, וזה פריה. אבל העם היושב עליה עז, והערים בצורות וגדולות מאד, וגם את־דור ענק ראינו שם: ועמלק יושב בארץ הנגב, והחתי והחוי והיבوسی והאמרי יושבים בהר, והכנעני יושב על־יבד העם ועל־יבד הירדן. ויהם פלב את־העם אל־משה ויאמר אליו: לא, אבל עלה נעלה וירשנו אותה, כי חזקים נוכל להם. והאנשים שעלו יחד עמו אמרו לא נעלה כי לא נוכל לעלות אל הגוי כי חזק ממנו יותר והוציאו דבה על הארץ אשר רגלו אותה אל בני ישראל לאמר: הארץ אשר עברנו בה לרגל, ארץ אוכלת יושביה היא, וכל העם אשר ראינו בה אנשים גדולי מדות. ושם ראינו את הנפילים, ונהי בעיניהם כחגבים, וכו היינו בעיניהם.

ונשאה כל העדה קולה, ויכפו העם את כל־הלילה ההיא. ויתלוננו על משה ועל אהרן כל בני ישראל, ויאמרו אליהם כל העדה לו מתנו בארץ מצרים, או במדבר הזה אם מתנו, ולמה יהיה מביא אותנו אל הארץ הזאת לנפל במלחמה? הנשים שלנו והילדים יהיו לבז. עתה אם כן טוב לשוב אל מצרים. ויאמרו איש אל אחיו: נתנה לנו ראש, ונשובה מצרימה. ויפל משה ואהרן על־פניהם לפני כל־קהל בני ישראל.

ויהושע בדינו וכלב בדיפנה מוֹהֵמְרָגְלִים אֶת־הָאָרֶץ קָרְעוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם: ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמר הארץ אשר תרנו אתה טובה היא מאד מאד אם יבחר בנו יהוה, וביאנו אל הארץ הזאת ונתן אותה לנו, ארץ אשר היא זבת חלב ודבש. אבל מן האדון לא תהיו מורדים, ואם אל תיראו את עם הארץ, כי מאכל לכם הם, כי סרה עתם מקים, וה עמנו, אל תיראו אותם.

ותאמר כל העדה לרגם אותם באבנים, וכבוד יהוה נראה בעיניו על אהל העדות לכל בני ישראל. ויאמר יהוה אל־משה: עד מתי יקניטני העם הזה, ועד מתי לא יאמינו בי על כל האותות אשר עשיתי בקרבם? אכה אותם במות ואאבד אותם, ואעשה אותך ואת־בית אביך לגוי גדול והרבה יותר מזה. ויאמר משה אל יהוה, וישמע מצרים כי העלית כבודך את העם הזה מתוכם: אבל גם כל היושבים על הארץ הזאת שמעו, כי אתה יהוה בתוך העם הזה, אשר עינו בעינו נראה יהוה, ונעננה עומד עליהם, ובעמיד ענו אתה הולך לפניך יומם, ובעמיד איש לילה. והשמדת את־העם הזה כאיש אחד, ואמרו הגוים אשר שמעו את־שמך לאמר מבלתי יכלת יהוה להביא את־העם הזה אל־הארץ אשר נשבע להם, הפילם במדבר. ועתה יגדל־נא כבודך אדני כאשר דברת לאמר אדני ארץ אפים ורב־חסד ואמת, נשא עונות ועולות וחסאים, ובנקיון לא ינקה את־האשם, משיב חסאים אבות על־בנים עד שלשים ועד רבעים דור. סלח לחטאה לעם הזה כפי רחמיך הגדולים, כאשר חננת אותם ממצרים ועד עתה.

ויאמר יהוה אל־משה סלחתי להם כדברך אבל חיי־אני וחי שמי, ותמלא כבוד יהוה את־כל־הארץ. כי כל־האנשים הראים את־כבודי ואת־האותות אשר עשיתי במצרים ובמדבר ונסו אתי זה עשור פעמים ולא שמעו בקולי אם־אמנם לא יראו את־הארץ אשר נשבעתי לאבותיהם, כי אם־הילדים שלקחם אשר הם עמי פה, כל־אשר לא יודעים טוב ורע, בליציער חסר־נסיון, לאלה אמן את־הארץ; וכל־המקעיסים אותי לא יראו אותה. ועבדי כלב, עקב כי היתה רוח אחרת עמו וימלא אחריו, והביאתיו אל הארץ אשר בא שמה, ונרעו יירשנה. והעמלקי והכנעני שוכנים בעמק, מחר פנו וסעו לכם אל המדבר דרך ים סוף.

ויאמר יהוה אל־משה וא־אהרן לאמר: עד מתי את־העדה הרעה הזאת? את־תלוינת בני ישראל אשר הם מלינים לפני, אשר התלוננו עליכם, שְׁמַעְתִּי. אִמַרְתִּי לָהֶם חִי־אֲנִי נָאִם אֲדַנִּי אִם־לֹא כֹאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם בְּאָזְנִי כֹן אֲעֲשֶׂה לָכֶם בְּמִדְבַר הַזֶּה יִפְלוּ פְגָרֵיכֶם, וְכָל פְּקֻדֹתֵיכֶם וּמְנוּיֵיכֶם מִכֹּן עֲשׂוּרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה, כֹּל אֲשֶׁר הִתְלוּנְנוּ עָלַי. אִם־אַתֶּם תִּבְאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נְטִיטִי עָלֶיהָ אֶת־יָדֵי לְהַשְׁכִּיחַ אֶתְכֶם בָּהּ, כִּי אִם־כָּלֵב בְּנֵי־יִפְנֶה וַיהוֹשֻׁעַ בְּרַנּוּן. וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם שִׁיְהִיו לְבָזוּ, אָבִיא אוֹתָם אֶל הָאָרֶץ, וְהֵם יִרְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם סָרַתֶּם מִמֶּנָּה וְאִבְרִיכֶם וְיָפְלוּ בְּמִדְבַר הַזֶּה. וּבְנֵיכֶם יִהְיוּ גֹדְדִים בְּמִדְבַר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וַיִּשְׂאוּ אֶת זְנוּתְכֶם, עַד אֲשֶׁר יָכֻלוּ גְוִיֹתֵיכֶם בְּמִדְבַר. לִפִּי מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר רִגַלְתֶּם אֶת הָאָרֶץ, אַרְבָּעִים יוֹם, יוֹם לְשָׁנָה, תִּשְׂאוּ אֶת חַטָּאתֵיכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה, וַיִּדְעַתֶּם אֶת חַרוֹן אַפִּי. אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי, אִם לֹא כֹן אֲעֲשֶׂה לַעֲדָה הַרְעָה הַזֹּאת הַנְּאֻסָּת עָלַי, בְּמִדְבַר הַזֶּה יִתְמוּ וְשָׁם יָמוּתוּ.

והַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁלַח מֹשֶׁה לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ, וּבְבוֹאֵם הִתְלוּנְנוּ עָלֶיהָ אֶל הַעֲדָה הַלְוִיָּאִי דְבָרִים רָעִים עַל הָאָרֶץ וּמִתּוּ הָאֲנָשִׁים הַדּוֹבְרִים רַעַה עַל הָאָרֶץ בְּמַגְפָּה לִפְנֵי יְהוָה: וַיהוֹשֻׁעַ בְּרַנּוּן וְכָלֵב בְּנֵי־יִפְנֶה חִיו מִן הָאֲנָשִׁים הָהֵם אֲשֶׁר הִלְכוּ לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ: וַיִּדְבַּר מֹשֶׁה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּתְאַבֵּל הָעָם מְאֹד.

וַיִּשְׁכַּיְמוּ בַבֶּקֶר וַיַּעֲלוּ אֶל־רֹאשׁ הַהָר לֵאמֹר: הִנֵּה אָנֻחְנוּ וְנַעֲלֶה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה, כִּי חָטָאנוּ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה: לָמָּה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת דְּבַר יְהוָה? לֹא תַצְלִיחַ לָכֶם. לֹא תַעֲלוּ, כִּי אִין יְהוָה עִמָּכֶם, וְתַפְלוּ לִפְנֵי אוֹיְבֵיכֶם. כִּי הַעֲמַלְקִי וְהַכְּנַעֲנִי שָׁם לִפְנֵיכֶם, וְתַפְלוּ בַחֲרָב, מִפְּנֵי שִׁשְׁבַתֶּם מִמֵּרִים לַיהוָה, וְלֹא יְהִיָּה יְהוָה עִמָּכֶם. וְהַכְּרִיחוּ וַעֲלוּ עַל פֶּסֶגַת הַהָר, וְאָרוֹן בְּרִית יְהוָה וּמִשָּׁה לֹא יִזּוּ מִן הַמַּחֲנֶה. וַיִּרַד הַעֲמַלְקִי וְהַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּהָר הַהוּא, וַיַּכּוּ אוֹתָם וַיִּכְתּוּ אוֹתָם עַד הַחֲרָמָה, וַיִּשׁוּבוּ אֶל הַמַּחֲנֶה.

יה

ויאמר יהוה אל־משה לאמר דבר אל־בני ישראל ואמר אליהם, כֹּאֲשֶׁר תִּבְאוּ אֶל־הָאָרֶץ מוֹשְׁבֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וּתַעֲשֶׂה עִלּוֹת לַיהוָה, עֹלָה כְּלִיל אוֹ זֶבַח, לְהַגְדִּיל נֶדֶר, אוֹ כְּנֻדָּה, אוֹ בְמוֹעֲדֵיכֶם, לַעֲשׂוֹת רִיחַ נִיחּוֹחַ לַיהוָה, אִם מִן הַבֶּקֶר אוֹ מִן הַצֹּאן. וְהַקְּרִיב הַמִּקְרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ לַיהוָה, זֶבַח סֹלֶת עֲשִׂירִית הָאִיפָה בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן בְּרִבְעִית הַהִין. וַיִּזֶן לְנֶסֶד, רִבְעִית הַהִין תַּעֲשׂוּ עַל הָעֹלָה אוֹ עַל הַזֶּבַח. לְכַבֵּשׁ הָאֶתֶד תַּעֲשֶׂה כֶּכָּה, קָרְבֹן רִיחַ נִיחּוֹחַ לַיהוָה. וְלֹאֵיל כֹּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ אוֹתוֹ לְעוֹלָה אוֹ לְזֶבַח תַּעֲשֶׂה זֶבַח סֹלֶת שְׁנַיִם עֲשָׂרִים כֶּלֹ וַיִּזֶן לְנֶסֶד שְׁלִישִׁית הַהִין תַּקְרִיבוּ לְרִיחַ נִיחּוֹחַ לַיהוָה.

ואם תעשו מן הבקר עלה או זבח להפליא נדר, או שלמים ליהנה ויקריב על העגל קרבן סלת שלשה עשרונים בלולה בשמן, חצי יהיו: וינו לנסו, חצי יהיו, קרבן ריח ניחוח ליהנה.

ככה תעשה לעגל האחד, או לאיל האחד, או לכבש האחד מן הצאן או מן העזים. לפי המספר אשר תעשו, ככה תעשו לאחד, לפי מספרם.

כל האזרח יעשה ככה להקריב את־אלה קרבנות לריח ניחוח ליהנה: ואם־גר יגור אתכם בארצכם או אשר יהיה בתוכם בדרתיכם ועשה קרבן ריח ניחוח ליהנה כפאשר תעשו אתם פן תעשה העדה ליהנה:

תורה אחת תהיה לכם ולגרים הנלוים בתוכם, תורת עולם לדרתיכם, ככם וכגר יהיה לפני יהוה תורה אחת תהיה ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר בתוכם:

וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כבואכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה והיה כפאשר תאכלו מלחם הארץ, תרימו תרומה ליהנה, ראשית ערסותיכם. לחם תפרישו תרומה, כתרומה מן־הגרן, פן תרימו אותו. ראשית עסתכם תתנו תרומה ליהנה לדרתיכם.

וכאשר תחטאו ולא תעשו את כל המצות האלה אשר דבר יהוה אל־משה כפאשר צוה יהוה אתכם ביד משה, מן היום אשר צוה יהוה אתכם והלאה, לדרתיכם והיה אם מעיני העדה יעשה בשגגה, ועשתה כל העדה פר אחד מן הבקר תמים לעלה לריח ניחוח ליהנה, ומנחתו ונסכו כמשפט, ושעיר עזים אחד לחטאת. וכפר הפהן על כל עדת בני ישראל, ונסלח להם, כי שגגה היא, והם הביאו את קרבנם קרבן ליהנה על חטאתם לפני יהוה, על שגגותיהם. ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם, כי לכל העם בשגגה.

אם נפש אחת תחטא בשגגה, יקריב עז אחת בתשנה לחטאת. וכפר הפהן על הנפש החוטאת בשגגה וחסאה בשגגה לפני יהוה, לכפר עליו. ליליד בכני ישראל ולגר הגר בתוכם, תורה אחת תהיה להם למי שיעשה בשגגה.

ונפש אשר תעשה ביד אָוה, מן האזרחים או מן הגרים, את האלהים זה יכעיס, ותפרת הנפש ההיא מתוך עמה, כי את־דבר יהוה בזה ואת־מצותיו הפר, הפרת תפרת

וַיְהִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר, וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מְקוֹשֵׁשׁ עֲצִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. וַיָּבִיאוּ אוֹתוֹ הַמוֹצֵאִים אוֹתוֹ מְקוֹשֵׁשׁ עֲצִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וְאֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַהֲפָקִידוּ אוֹתוֹ בְּמִשְׁמֶר, כִּי לֹא הִכְרִיעוּ מֶה יַעֲשׂוּ לוֹ. וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: מוֹת יוּמַת הָאִישׁ, סָקְלוּ אוֹתוֹ בְּאֲבָנִים כָּל־הָעֵדָה. וַיֹּצִיאוּ אוֹתוֹ כָּל הָעֵדָה אֶל־מַחֲוִיץ לַמַּחֲנֶה, וַיִּסְקְלוּ אוֹתוֹ כָּל הָעֵדָה בְּאֲבָנִים מַחֲוִיץ לַמַּחֲנֶה, כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרְתָם וְנִתְּנוּ עַל צִיצִית הַכְּנָף פִּתִּיל תְּכֵלֶת וְהָיָה לָכֶם בְּצִיצִית, וַרְאִיתֶם אֹתָם וַזְכַּרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם, וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרַי מִחֻשְׁבוֹתֵיכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אֹתָם זָנִים אַחֲרֵיהֶם, לִמְעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי. וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם. אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְהָיִוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם.

י

וַיְדַבֵּר קְרַח בֶּן־יִצְחָק בֶּן־קַהֲתָן בֶּן־לוֹי, וְדָתָן וְאַבִּירָם בְּנֵי אֶלְיָאֵב, וְאוֹן בֶּן־פֶּלֶת בְּנֵי רְאוּבֵן וַיְקוּמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה, וַאֲנָשִׁים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲמֹשִׁים וּמְאַתָּים, נְשִׂאֵי עֵדָה, קְרוּאֵי מוֹעֵד, וְאֲנָשִׁים נְקִבֵי שֵׁם. הֲתִקְבְּצוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן וְאָמְרוּ לָהֶם: רַב לָכֶם, כִּי כָל הָעֵדָה כְּלֵם קְדוֹשִׁים וּבְתוֹכָם יְהוָה, וַיַּדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קַהֲל יְהוָה? וּכְשֹׁמֵעַ מֹשֶׁה, נָפַל עַל פָּנָיו. וַיְדַבֵּר אֶל קְרַח וְאֶל כָּל עַדְתוֹ לֵאמֹר כִּדְעַתְּ הָאֱלֹהִים אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֵת הַקְּדוֹשִׁים וַיִּקְרַב אֵלָיו וְאֲשֶׁר בָּחַר לוֹ הַקְּרִיב אֵלָיו זֹאת עָשׂוּ: קָחוּ לָכֶם מַחְתוֹת, קְרַח וְכָל־עַדְתוֹ, וְשִׂימוּ עֲלֵיהֶם אֵשׁ וְשִׂימוּ עֲלֵיהֶם כֹּהֲלֵת לִפְנֵי יְהוָה מִסַּח וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה הוּא קְדוֹשׁ רַב לָכֶם בְּנֵי לוֹי וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־קְרַח שְׂמַע־נָא בְּנֵי לוֹי: הֲלֹא קָטָן הוּא זֶה בְּעֵינֵיכֶם, כִּי הִבְדִּיל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעַדְת יִשְׂרָאֵל, וַיִּקְרַב אֶתְכֶם אֵלָיו לְשִׁרַת אֶת עֲבוֹדַת מִשְׁכַּן יְהוָה, וְלַעֲמֵד לִפְנֵי הָעֵדָה לְשִׁרְתָּם וְהוּא קָרַב אוֹתָךְ וְאֵת כָּל אַחֲיֶיךָ בְּנֵי לוֹי אִמָּךְ, וְאַתֶּם מִבְּקָשִׁים גַּם לְכַהֵן? כֵּן אִתָּהּ וְכָל עַדְתָּךְ הַנֹּאֲסָפָת אֶל הָאֱלֹהִים, וְאַהֲרֹן מִי הוּא כִּי תִלְיִנוּ עֲלָיו?

וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְקַרְא לְדָתָן וְלְאַבִּירָם בְּנֵי אֶלְיָאֵב, וַיֹּאמְרוּ: לֹא נַעֲלֶה. הִמְעַט זֶה, כִּי הֲעֲלִיתֵנוּ אֶל אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ, לְהַמִּיתֵנוּ בְּמִדְבָּר, כִּי תִשְׁמְרֵנוּ עֲלֵינוּ? הַמוֹשֵׁל אִתָּהּ, וְאַתָּה הַבְּאִמְנוּ אֶל אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ, וְנִתַּת לָנוּ נַחֲלַת שְׂדֵה וּכְרָמִים? הֲאֵת עֵינֵי הָאֲנָשִׁים הָהֵם

תנא? לא נעלה. ויעצב משה מאד, ויאמר אל יהוה: אל תפן אל קרבנם, לא לקחתי חמדת אחד מהם, ולא הרעותי לאחד מהם. ויאמר משה אל קרח: קדש את עדתך, והיו מוכנים לפני יהוה, אתה ואהרן והם, מקר. וקחו איש את־מחמתו, ותנו עליהו קטרת, והקריבו לפני יהוה איש את־מחמתו, חמשים ומאתים מחתות, ואתה ואהרן איש את־מחמתו.

ויקח איש את מחמתו, ותנו עליהו אש, וישומו עליהו קטרת, ויעמדו אצל פתח אהל מועד משה ואהרן. ויקהל עליהם קרח את כל עדתו אל פתח אהל מועד, וירא כבוד יהוה אל כל העדה וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר: הַבְּדִלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת, וְאֲכִלָה אֹתָם פְּרָגַע. ויפלו על־פניהם ויאמרו: אלהים, אלהי הרוחות וכל־בשר, אם איש אחד חטא, העל כל־העדה קצף יהוה? וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־העדה לאמר הרמו מסביב לעדת קרח

ויקם משה ונלף אל דתו ואבירם, וילכו אתו כל זקני ישראל. וידבר אל העדה לאמר: הַבְּדִלוּ מֵאַהֲלֵי הָאֲנָשִׁים הַקְּשִׁים הָאֵלֶּה, וְאֵל תִּגְעוּ בְּכֹל אִשָּׁר לָהֶם, כִּן תִּסְפוּ בְּכֹל חַטֹּאתֵיכֶם וִיסֻעוּ מִסָּבִיב לְאַהֲלֵי קִרַח, וְדַתֹּן וְאַבִּירֵם יִצְאוּ וִיעַמְדוּ אֶצֶל פֶּתַח אֹהֲלֵיכֶם, וּנְשִׂיכֶם וְיִלְדֵיכֶם וְכֻלֵּיכֶם

ויאמר משה: בזאת תדעו כי יהוה שלחני לעשות את כל־המעשים האלה, כי לא מעצמי. אם כמות כל האדם ומותו אלה, ואם כפקדת כל האדם תהיה פקדתם, לא יהוה שלחני. אכל או בחזון יראה יהוה, ופתחה הארץ את־פיה ותבלע אותם ואת־בתיהם ואת־אחיהם ואת־כל אשר יש להם, וירדו חיים אל־שאול, וידעתם כי הכעיסו האנשים האלה את־יהוה.

וכאשר חזל לדבר את כל הדברים האלה, נבקעה האדמה תחתיהם. ותפתח הארץ ותבלע אותם ואת־בתיהם ואת כל־האנשים אשר היו עם־קרח ואת־בקהמתם. וירדו הם וכל אשר להם חיים אל שאול, ותכס אותם הארץ, ויאבדו מתוך הקהל. וכל ישראל אשר סביבותיהם ברחו מקולם לאמר: פן תבלענו הארץ. ואש יצאה מאת יהוה ותאכל את חמשים ומאתים האנשים המקריבים את הקטרת.

ויאמר יהוה אל־משה, וְאֵל אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, הָרִימוּ אֶת מַחְתֹּת הַנְּחֹשֶׁת מִתּוֹךְ הַשְּׂרוּפִים, וְאֵת הָאֵשׁ הַזֶּהָה הַזֹּאת זָרַח שָׁם, כִּי קִדְשׁוּ אֶת מַחְתֹּת הַחֲטָאִים הָאֵלֶּה בְּנִפְשׁוֹתֵם. וַעֲשֵׂה אוֹתָם פְּחִים רְקוּעִים לְכֹסְוֵי הַמִּזְבֵּחַ, כִּי הוֹקְרָבוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיִּתְקַדְּשׁוּ, וַיְהִי לְאוֹת לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיִּשַׁח אֶלְעָזָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן אֶת־מַחְתֹּת הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר הִקְרִיבו הַשְּׂרוּפִים, וַיִּרְקְעוּ אוֹתָם צְפוּי לְמִזְבֵּחַ. וְזָרוּן לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יִקְרַב אִישׁ זָר אֲשֶׁר אֵינּוּ מִזֶּרַע אֶהֱרֹן לְהִקְטִיר קִטְרֵת לִפְנֵי יְהוָה, וְלֹא יִהְיֶה כְּקִרְחַח וְעֵדוּתוֹ, כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה אֵלָיו.

וַיִּתְלוּנְגוּ בָנֵי יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַמִּחְרָת עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן לֵאמֹר אַתֶּם הִמַּמְתֶּם אֶת עַם יְהוָה. וַיְהִי בַהֲקִבֵץ הָעֵדָה עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן, וַיִּבְהֲלוּ אֶל אֱהֱלֵ הָעֵדוּת, וַהֲנִה כֹסֶה אֹתוֹ הָעָנָן, וַיִּבְרָא כְבוֹד יְהוָה. וַיִּבֹא מֹשֶׁה וְאֶהֱרֹן לִפְנֵי אֱהֱלֵ הָעֵדוּת. וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר: סוּרוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת, וְאֶכְלֶה אֹתָם כְּרָגַע; וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֶהֱרֹן קַח אֶת־הַמַּחְתָּה וְשִׂים עָלֶיהָ אֵשׁ מִן־הַמִּזְבֵּחַ וְהִשְׁלַח עָלֶיהָ קִטְרֵת וְהוֹלֵחַ מִהָרָה אֶל־הַמִּחְנֶה וְכַפֵּר עָלֵיהֶם כִּי יִצְאָה חֲמָה מִלִּפְנֵי יְהוָה הַחֵל לְהִשְׁחִית אֶת־הָעַם: וַיִּשַׁח אֶהֱרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו מֹשֶׁה, וַיִּרַץ אֶל הָעֵדָה, וַהֲנִה כָּבֵד הַחֵל הַמַּגִּפָּה בָעַם, וַיִּתֵּן אֶת הַקִּטְרֵת וַיְכַפֵּר עַל הָעַם. וַעֲמַד בֵּין הַמַּתִּים וּבֵין הַחַיִּים, וְתַעֲצֵר הַמַּגִּפָּה. וַיְהִי הַמַּתִּים בְּמַגִּפָּה אֲרֻכָּה עֶשְׂרֵת אֶלְפֵי וּשְׁבַע מֵאוֹת, מִלְּכַד הַמַּתִּים עַל־דַּבַּר קִרְחַח: וַיִּשָּׁב אֶהֱרֹן אֶל מֹשֶׁה אֶל פֶּתַח אֱהֱלֵ הָעֵדוּת, וְהַמַּגִּפָּה נִעְצְרָה.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקַח מֵאֵתֶם מִטָּה מִטָּה לְבֵית אֲבוֹת מֵאֵת כָּל נְשֵׂיאֵיהֶם לְבֵית אֲבוֹתָם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵת מֵאוֹת וְאֵת שָׁם כָּל אִישׁ תִּכְתֵּב עַל מִטְהוֹ וְאֶת־שֵׁם אֶהֱרֹן תִּכְתֵּב עַל מִטָּה לְוִי, כִּי מִטָּה אֶחָד הוּא לְכָל שִׁבְטֵי בֵית אֲבוֹתָם יִתְּנוּ. וְתִשָּׂים אוֹתָם בְּאֱהֱלֵ הָעֵדוּת, כְּגִד הָעֵדוּת, כַּאֲשֶׁר אֲנֹדַע לְךָ שָׁם. וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲבָחַר בּוֹ, מִטְהוֹ יִצְמִיחַ, וְהִסִּירוּתִי מֵעָלֶי אֶת תְּלוּנַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵם מִתְלוּנְגִים עָלֵיכֶם.

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּתְּנוּ לוֹ כָּל שְׂרֵיהֶם מִטָּה, לְשׂוֹר הָאֶחָד מִטָּה לְפִי שָׂר, לְפִי בֵית אֲבוֹתֵיהֶם, שְׁנַיִם עֶשְׂרֵת מֵאוֹת, וּמִטָּה אֶהֱרֹן בְּתוֹךְ מִטְהוֹתֵיהֶם. וַיִּנַּח מֹשֶׁה אֶת הַמִּטְהוֹת לִפְנֵי יְהוָה בְּאֱהֱלֵ הָעֵדוּת. וַיְהִי בַיּוֹם הַמִּחְרָת, וַיִּבֹא מֹשֶׁה וְאֶהֱרֹן אֶל־אֱהֱלֵ הָעֵדוּת, וַהֲנִה פָּרַח מִטָּה אֶהֱרֹן לְבֵית לְוִי, וַיּוֹצֵא נֶצֶר, וַיִּצַּץ פְּרָחִים, וַיִּבְשַׁל אֲגוּזִים. וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמִּטְהוֹת מִלִּפְנֵי יְהוָה אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּרְאוּ, וַיִּקְחוּ אִישׁ אֶת מִטְהוֹ.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הִשָּׁב אֶת־מִטָּה אֶהֱרֹן לִפְנֵי הָעֵדוּת לְמַשְׁמַרְת אוֹת לְבָנֵי הַמַּמְרִים וְתִשָּׁבַת תְּלוּנַתְּם מֵעָלֶי וְלֹא יָמוּתוּ: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאֶהֱרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה, כִּן עָשׂוּ.

ויאמרו בני ישראל אל משה לאמר: הנה נכלינו, אבדנו, נשמדנו. כל הנוגע במשכן יהיה מת, האם עד־סוף נמות?

יח

ויאמר יהוה אל־אהרן לאמר: אתה ובניך ובית אביך תשאוו את־חטאות הקדשים, ואתה ובניך תשאוו את־חטאות כהנתכם: ואת אחיה שבת לוי, עם אביה, הקרב אליה, וילוו אליה וישרתוה, ואתה ובניך אתה לפני אהל העדות ושם את־משמרתה ואת־משמרת האהל, אבל אל־הפלים הקדשים ואל־המזבח לא יקרבו, ולא ימותו גם־הם גם־אתם. וילוו אליה וישמרו את משמרות אהל העדות לכל עבודת האהל, והזר לא יקרב אליה. וישמרתם את־משמרת הקדש ואת־משמרת המזבח ולא־יהיה קצף בבני ישראל: ואני לקחתי את אחיכם הלויים מתוך בני ישראל, מתנה נתונה ליהוה, לשרת את עבודת אהל העדות. ואתה ובניך אתה תשמרו את־כהנתכם לכל־דבר המזבח ולפנים מן־הפרכת ועבדתם את־עבדת מתנת כהנתכם והזר הקרב יומת

וידבר יהוה אל־אהרן והנה אני נתתי לכם את־משמרת הכפורים מכל המקדשים לי מאת בני ישראל לה נתתי אותם לכבוד ולבניך אתה חק־עולם: וזה יהיה לכם מקדש הקדשים מן הקרבנות, מכל מתנותיהם ומכל זבחייהם ומכל אשמים ומכל חטאתם, כל אשר ישיבו לי מכל הקדשים, לה יהיה ולבניך. בקדש הקדשים תאכלו אתם. כל זכר יאכל אתם, אתה ובניך. קדש יהיה לה.

וזה יהיה לכם ראשית מתנותיהם, מכל קרבנות בני ישראל. לה נתתי אותם ולבניך ולבנותיה אתה, חק עולם. כל טהור בביתך יאכל אותם.

כל ראשית השמן וכל ראשית הזין והדגן, ראשיתם אשר יתנו ליהוה, לה נתתי הכפורים, כל אשר בארצם, אשר יביאו ליהוה, לה יהיו. כל טהור בביתך יאכל אתם.

כל־מתחם בבני ישראל לה יהיה: וכל פטר רחם מכל בשר אשר יקריבו לה מאדם עד בהמה, לה יהיה, אף בכפר יפדה בכור האדם, ובכור בהמה הטמאה תפדה ופדיונו מן חדש בערף חמשת שקלים בשקל הקדש, עשרים גרה הוא. אבל בכורות עגלים ובכורות כבשים ובכורות עזים לא תפדה, קדש הם, ואת־דמם תזרק על־המזבח, ואת־חלבם תקטיר אשה לריח ניחוח ליהוה.

והבשר יהנה לה, כחזה התנופה וכזרוע הימנית, לה יהנה פלי־תרומת הקדשים אשר ירימו בני ישראל ליהנה, נמתי לה ולבנייה ולבנותיה אתה לחק־עולם; ברית מלח עולם היא לפני יהנה לה ולזרעה אתה:

וידבר יהנה אל אהרן: בארצם לא תנחל, ונחלק לה יהנה לה בהם, כי אני חלקך ונתתה בתוך בני ישראל.

ולבני לוי הנה נמתי כל מעשר בישראל בנחלה, תחת שרותיהם אשר הם משרתים שרות באהל העדות. ולא יקרבו עוד בני ישראל אל אהל העדות לשאת חטא מות. ושרת הלוי הוא את עבודת אהל העדות, והם ישאו את עונתם, חקת עולם לדרתם, ובתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה. כי את־המעשרות של בני ישראל, אשר יפרישו ליהנה תרומה, נמתי ללויים בנחלה. על־פן אמרתי להם: בתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה.

וידבר יהנה אל־משה לאמר: וללויים תדבר ואמרת אליהם, אם תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר נמתי לכם מאתם בנחלה, והמתם אתם ממנו תרומה ליהנה, מעשר מן המעשר. ונחשב לכם תרומתיכם כדגון מדיהגרון וכתרומה מן־היקב. ככה תרימו גם אתם אותם מכל תרומות יהנה, מכל מעשרותיכם אשר תקחו מאת בני ישראל, ונתתם מהם תרומה ליהנה לאהרן הכהן. מכל־מתנותיכם תרימו תרומה ליהנה, או מכל־הראשית את־המקדש ממנו: ואמרת אליהם, כאשר תרימו את הראשית ממנו, ונחשב ללויים כתבואה מן הגרון וכתבואה מן היקב. ואכלתם אתו בכל מקום, אתם ובתיכם, כי שכר הוא לכם תחת עבודתיכם באהל העדות. ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את־חלבם ממנו ואת־קדשי בני־ישראל לא תחלו ולא תמותו:

יט

וידבר יהנה אל־משה ואל־אהרן לאמר: זאת חקת התורה אשר צוה יהנה לאמר: דבר אל בני ישראל ויקחו אליה פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום ואשר לא עלה עליה על. ונתת אותה אל אלעזר הכהן, ויוציאו אותה חוץ למחנה אל מקום טהור, ושחטו אותה לפניו. ויחח אלעזר מדמה, וינה לפני אהל העדות מדמה שבע פעמים. ושפרו אתה לפניו, ואת־עורה ואת־בשרה ואת־דמה עם־פרשה ישרה. ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת, והשליכו אל תוך שרפת הפרה.

וכבס את־בגדיו ורחץ את־בשרו במים ואַתְּרִיכוּ: בוא אֶל־הַמַּחֲנֶה וטֹמֵא יְהִיָה
הַכֹּהֵן עַד־הָעֶרֶב: וְהַשׁוֹרֵף אוֹתָהּ יַכֹּבֵס אֶת בְּגָדָיו וְרַחֵץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטֹמֵא יְהִיָה עַד הָעֶרֶב
וְאִישׁ אִישׁ טְהוֹר אֶת־אֶפְרָה הִפְרָה וְהַיְנִיחַ מַחוּץ לַמַּחֲנֶה בַּמְּקוֹם טְהוֹר, וְהִיתָה לַעֲדַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לַמְשֻׁמֶרֶת, מִי נִדָּה טָהָרָה הוּא. וְהַמֵּאֲסֵף אֶת־אֶפְרָה הִפְרָה יַכֹּבֵס אֶת־בְּגָדָיו, וְטֹמֵא יְהִיָה
עַד־הָעֶרֶב, וְהִיתָה לַבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּרִים הַנְּלוּיִם חֻקַּת עוֹלָם.

הַנוֹגֵעַ בַּמֵּת כָּל־נִפְשׁ אָדָם טֹמֵא יְהִיָה שְׂבַעַת יָמִים: זֶה יְטַהֵר בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי, וְטַהוֹר יְהִיָה; וְאִם לֹא יְטַהֵר בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, לֹא טְהוֹר יְהִיָה. כָּל הַנּוֹגֵעַ
בַּמֵּת מִנִּפְשׁ אָדָם, אִם יָמוּת וְלֹא יְטַהֵר, אֶת־מִשְׁפָּן יְהוּה טֹמֵא, וְתִכְרַת הַנִּפְשׁ הַהִיא מִיִּשְׂרָאֵל,
כִּי מִי נִדָּה לֹא זָרְקוּ עָלָיו, טֹמֵא הוּא, עוֹד טֹמְאָתוֹ בּוֹ. וְזֹאת הַתּוֹרָה: אָדָם כִּי יָמוּת בְּבֵיתוֹ, כָּל
הַנִּכְנָס אֶל הַבַּיִת וְכָל אֲשֶׁר בְּבֵית טֹמְאִים יְהִיו שְׂבַעַת יָמִים. וְכָל כָּלִי פְתוּחַ אֲשֶׁר לֹא קִשָּׁר
נִקְשָׁר עָלָיו, טֹמֵא הוּא. וְכָל אֲשֶׁר יֵצֵעַ עַל פְּנֵי הַשְּׂדֵה בְּחָלָל אוֹ בַמֵּת אוֹ בְּעֶצֶם אָדָם אוֹ בְּקִבְרָה,
שְׂבַעַת יָמִים טֹמֵא יְהִיָה.

וְלַקְחוּ לַטֹּמֵא מֵאֶפְרָה הַשְּׂרֵפָה שֶׁל הַחֲטָאֹת, וְנִתְּנוּ עָלָיו מִים חַיִּים אֶל כָּלִי. וַיִּקַּח אֹזֹב
וַיִּטְבֹּל בַּמַּיִם אִישׁ טְהוֹר וַיִּנָּזֶה עַל הַבַּיִת וְעַל הַכְּלִיִּם וְעַל הַנִּפְשׁוֹת אֲשֶׁר יְהִיו שָׁם, וְעַל הַנוֹגֵעַ
בְּעֶצֶם הָאָדָם אוֹ בְּחָלָל אוֹ בַמֵּת אוֹ בְּקִבְרָה. וְהִזָּה טְהוֹר עַל הַטֹּמֵא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי, וַיְטַהֵר בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַכֹּבֵס אֶת בְּגָדָיו וְרַחֵץ בַּמַּיִם, וְטֹמֵא יְהִיָה עַד הָעֶרֶב. וְאָדָם
אֲשֶׁר יְטֹמֵא וְלֹא יְטַהֵר, תִּכְרַת הַנִּפְשׁ הַהִיא מִתּוֹד הַעֲדָה, כִּי אֶת־קִדְשֵׁי יְהוּה טֹמֵא, כִּי מִי נִדָּה
לֹא הִזָּה עָלָיו, טֹמֵא הוּא: וְהִיָה לָכֶם חֻקַּת עוֹלָם, וְהַמַּזָּה אֶת־מִי הַנִּדָּה יַכֹּבֵס אֶת־בְּגָדָיו,
וְהַנּוֹגֵעַ בְּמִי הַנִּדָּה טֹמֵא יְהִיָה עַד־הָעֶרֶב. וְכָל אֲשֶׁר יֵצֵעַ בּוֹ הַטֹּמֵא טֹמֵא יְהִיָה, וְהַנִּפְשׁ הַנּוֹגֵעַ
טֹמֵאָה תִהְיֶה עַד הָעֶרֶב:

כ

וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל, כָּל הַעֲדָה, אֶל מִדְבַר צֹן בַּחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן, וַיֹּשֶׁב הָעָם בְּקִדְשׁ, וַתִּמָּת
שָׁם מֶרְיָם וַתִּקְבֹּר שָׁם. וְלֹא הָיָה מִיָּה לַעֲדָה, וַיִּקְהְלוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן: וַיִּתְלוּנוּ הָעָם
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר לֹו מִתְּנוּ בַּאֲבָדֹן אַחִינוּ לִפְנֵי יְהוָה: וְלָמָּה הַעֲלִיתֶם אֶת־קִהְלֵי יְהוָה אֶל־הַמִּדְבָּר
הַזֶּה לְקִמִּית אֲתָנוּ וְאֶת־בְּהֵמַתְּנוּ? וְלָמָּה זֶה? הַעֲלִיתֶם אֲתָנוּ מִמִּצְרַיִם לָבֹא אֶל הַמְּקוֹם הַרְעָה
הַזֶּה, מְקוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזְרַע, וְלֹא תֹאנִים, וְלֹא גִפְנִים, וְלֹא רְמוּנִים, וְלֹא מִיָּה לְשִׁתּוֹת.

ויבא משה ואהרן מלפני העדה אל־פתח אהל מועד ויפלו על־פניהם וירא כבוד־יהוה אליהם וידבר יהוה אל־משה לאמר: קח את מטף והקהל את העדה, אתה ואהרן אחיך, ודברתם אל הסלע לעיניהם, ונתן את מימיו, והוצאתם להם מים מן הסלע, והשקיתם את העדה ואת בהמתם. וישקח משה את המטה מלפני יהוה, כפֶּאֶשׁר צוּהוּ יהוה. ויקהל משה ואהרן את־העדה לפני הסלע, ויאמר אליהם: שמעו־נָא המרים, הַמִּן־הַסֶּלֶע הַזֶּה נוציא לָכֶם מַיִם? ויָרֶם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ ויָדָה אֶת הַסֶּלֶע בַּמֶּטֶה פַּעַמַיִם, ויצאו מים רבים, ותִּשָּׂת הַעֲדָה ובהמתם. ויאמר יהוה אל משה ואל אהרן, כי לא האמנתם לקדש אותי לפני בני ישראל, לכן לא תביאו אתם את הקהל הזה אל הארץ אשר נתתי להם. זה מי מריבה, כי התרועעו בני ישראל לפני יהוה, ויתקדש בהם.

וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום לאמר, כה אמר אחיך ישראל, אתה ידעת את כל העמל אשר מצאנו וירדו אבותינו מצרימה, ונגר במצרים מים רבים, וירעו לנו מצרים ולאבותינו. ונצטק אל־יהוה וישמע יהוה את־קולנו וישלח מלאך ויוציאנו ממצרים ועתה אנתנו בקדש עיר בקצה גבולך נעבר בארצה, לא נעבר בשדות ולא בכרמים, ולא נשתה מים מבורך, בדרך המלך גלף, לא נטה ימין ושמאל, עד אשר נעבר את־גבולך. ואמר אליו אדום לא תעבור דרכי ואם לא במלחמה אצא לקראתך: ואומרים לו בני ישראל: ליד הַהַר נעבר, ואם ממימיה נשתה, אני ובהמתי, אתן לה מחיר, אכל הדבר אינו פלום, ליד הַהַר נעבר. והוא אָמַר, לא תעבר דרך אני, ויצא אדום לקראתו בהמון כבד ובגד תזקה. ולא רצה אדום לתת לישראל לעבר דרך גבולו, ויש ישראל ממנו. ויסעו מקדש, ויבאו בני ישראל, כִּלְיֵהֶעֱדָה, אל־הַהַר הַהַר.

ויאמר יֵאָסֵף אַהֲרֹן אֶל עֲמוֹ, כִּי לֹא תבאו אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי הִכְעַסְתֶּם אוֹתִי עַל מִי מְרִיבָה. קח את־אֲהֲרֹן ואת־אֶלְעָזָר בְּנֵי וְהֵעַל אִתְּם אֶל־הַהַר הַהַר לְעֵינֵי כָּל־יֵהֱעֵדָה וְהַפְּשִׁט אֶת־אֲהֲרֹן אֶת־מְעִילוֹ וְהַלְבֵּשׁ אֶת־אֶלְעָזָר בְּנֵי וְאֲהֲרֹן יֵאָסֵף וְנִמַּת שָׁם: ויעש משה כפֶּאֶשׁר צוּהוּ יהוה אתו, ויעל אתו אל הר הַהַר לְעֵינֵי כָּל־יֵהֱעֵדָה. ויפֶשֶׁט אֶת אַהֲרֹן אֶת בְּגָדָיו, ויִלְבֹּשׁ אִתְּם לְאֶלְעָזָר בְּנֵי, וְנִמַּת אַהֲרֹן עַל רֹאשׁ הַהַר, וירד משה ואלְעָזָר מִן הַהַר. ותרֵא כָּל־הַעֲדָה כִּי נִפְטַר אַהֲרֹן, ויכֹּפוּ אֶת־אֲהֲרֹן שְׁלֵשִׁים יוֹם, כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל:

כא

וישמע מלך ערד הפנעני היושב במדבר כי בא ישראל דרך אַתְרִים, וילחם בישראל וישב מהם שכבי וידר ישראל נדר ליהוה ויאמר: אם תתן בְּיָדִי אֶת הַעָם הַזֶּה, אַתְרִים אוֹתוֹ

ואת עריו וישמע יהוה את קול ישראל, ויתן את הכנעני בידו, ויחרם אותו ואת עריו,
ויקראו את שם המקום ההוא חרמה

ויסעו מהר ההר דרך ים־סוף לסבב את־ארץ אדום, ותקצר נפש העם בדרך. ויזכר
העם אל האלהים ועל משה לאמר: למה זה הוצאת אתנו ממצרים להמית במדבר? כי אין
לחם ואין מים, ונפשנו קצה בלחם הקלקל הזה. וישלח יהוה אל העם את הנחשים
הממיתים, וינשכו את העם, וימת עם רב מבני ישראל. ויבא העם אל משה ויאמרו: חטאנו,
כי דברנו נגד יהוה ונגדך, התפלל נא אל יהוה ויסר מעלינו את הנחש. ויתפלל משה אל
יהוה על העם, ויאמר יהוה אל משה: עשה לך נחש ושים אותו על נס, והיה אם ישח נחש
איש, כל הנשוח ראה אותו יחנה. ויעש משה נחש נחשת, וישמהו על הנס, והיה באשר נשח
הנחש את האדם, והביט אל נחש הנחשת, וחי.

ויסעו בני ישראל ויחגו באבת. ויסעו מאובות ויחגו באכלגי מעבר המדבר אשר לפני
מואב ממזרח השמש: ומשם נסעו ויחגו בנחל זרד: ומשם נסעו ויחגו אל עבר ארנון במדבר,
היוצא מגבולות האמרי, כי ארנון גבול מואב, בין מואב ובין האמרי. על־כן נאמר בספר
מלחמות יהוה את־נהב בסופה ואת־הנחלים ארנון: ואת־הנחלים הקים להושיב את־ער,
והוא נסמך אלי־גבולות מואב:

ומשם הבאר, זאת הבאר אשר אמר יהוה אל משה: אסף את העם, ואמן להם מים
לשתות. אז שר ישראל את השיר הזה על הבאר: התחילו לו, באר! תפרוהו שרים, תצבוהו
מלכי גוים במלכותם, במשלם, ומבאר אל מנתנאין, ומנתנאין אל נעליאל,

ושלח משה זקנים אל סיחון מלך האמרי בדברי שלום לאמר נעבר דרך ארצה, בדרך
גלד, לא נשה לא אלי־שדה ולא אל־כרם. לא נשמה מים מבארך, בדרך המלכות גלד, עד
נעבר את־גבולך. וסיחון לא נתן לישראל לעבר בגבולו, ואסף סיחון את כל עמו, ויצא
להלחם בישראל אל המדבר, ויבא יצה, ויערו מלחמה בישראל. ויכהו ישראל לפי חרב,
וירשו את ארצו מארנון עד יבק, עד בני עמון, כי יעזר גבול בני עמון היא ויחש ישראל
את כל הערים האלה, וישב ישראל בכל ערי האמרי, בתשבון ובכל הסמוכות לה. כי
תשבון היא עיר סיחון מלך האמרי, והוא גלחם במלך מואב לפנים, ולקחו את־כל־ארצו
מערוער עד־ארנון: על פן יאמרו המושלים: באו תשבון, תבנה ותכונן עיר סיחון כי אש
יצאה מתשבון, להכה מעיר סיחון, ואכלה עד מואב וכלעה מצבות ארנון. אוי לה מואב,

אֲבָדָתָ עִם כְּמוֹשׁ, נִתְּנוּ בְּנֵיהֶם לְהַשְׁמֵר, וּבְנוֹתֵיהֶם שְׂבוּיֹת לְמֶלֶךְ הָאֲמֹרִי סִיחֹן. וְיָרַעַם יֹאבֵד,
מִתְּשׁוּבֹן עַד דִּיבֹן, וְהַנְּשִׁים עוֹד הוֹסִיפוּ לְהַבְעִיר אֶשׁ עַל מוֹאָב.

וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּכָל עָרֵי הָאֲמֹרִי. וּמִשָּׁה שָׁלַח לְרַגֵּל אֶת נַעֲזֹר, וּלְכַדוֹ אוֹתָהּ וְאֶת כַּפְרֵיהָ,
וַיִּגְרְשׁוּ אֶת הָאֲמֹרִי הַיּוֹשֵׁב שָׁם וַיִּשְׁוּבוּ וַיַּעֲלוּ דָרֶךְ הַבְּשָׁן, וַיֵּצֵא עוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן לְקִרְאֲתָם, וְכָל
עַמּוֹ לְמִלְחָמָה אֶל אֶדְרָעִי וַיֹּאמֶר יִהְיֶה אֱלֹהֵי מִשְׁהָ אֶל־תִּירָא אוֹתוֹ כִּי בִידֶךָ מִסֵּרְתִּי אוֹתוֹ
וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ וְאֶת־כָּל־אֲרָצוֹ וְעַשִׂית לּוֹ כְּאֲשֶׁר עַשִׂית לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר יֵשֵׁב בַּחֲשׁוֹן
וַיִּכּוּ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו וְאֶת כָּל עַמּוֹ עַד אֲשֶׁר לֹא הִשְׁאִירוּ לוֹ שְׂרִיד, וַיִּירְשׁוּ אֶת אֲרָצוֹ.

כב

וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּחַנּוּ בְּעָרְבוֹת מוֹאָב עַל־הַיַּרְדֵּן יַרְחוֹ. וַיִּרְא בָּלַק בֶּן־צְפּוֹר אֶת
כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֲמֹרִי. וַיִּירָא מוֹאָב אֶת־הַעַם מְאֹד כִּי רַבִּים הֵם, וַיִּקְרָן מוֹאָב מִפְּנֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מוֹאָב לְזַקְנֵי מִדְּבָר, עַתָּה יִלְחָף הַקָּהֵל הַזֶּה אֶת כָּל סְבִיבוֹתֵינוּ, פֶּאֶשֶׁר יִלְחָף
הַעֲגָלָת אֶת הַיָּרֵק מִן הַשָּׂדֶה, וּבָלַק בֶּן צְפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב הָיָה בְּעֵת הַהִיא. וְשָׁלַח שְׁלִיחִים אֶל
בָּלַעַם בֶּן בְּעוֹר פְּתוּרָה, אֲשֶׁר הָיָה עַל הַנֶּהָר בְּאֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹ, לְקַרְא לּוֹ לֵאמֹר: הֲנֵה עִם יָצָא
מִמִּצְרַיִם, וְהֵנָּה כֹּסֶה אֶת מְרֹאֵה הָאֶרֶץ, וְהוּא יוֹשֵׁב סוּמָף אֵלַי וְעַתָּה לְהִנָּא אֶרְהִלִי אֶת־הַעַם
הַזֶּה, כִּי תִזְק הוּא מִמֶּנּוּ, אוֹלֵי נֹכַח לְהַכּוֹתוֹ וְאֶגְרָשׁוֹ מִן־הָאֶרֶץ, כִּי יַדְעַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר־תִּבְרָךְ
מִבְּרַךְ, וְאֲשֶׁר תֵּאָר יוֹאֵר. וַיִּלְכוּ זַקְנֵי מוֹאָב וְזַקְנֵי מִדְּבָר וַיִּקְסְמוּ בֵּינֵם, וַיָּבֵאוּ אֶל בָּלַעַם
וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו אֶת דְּבָרֵי בָּלַק וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינּוּ פֹה הַלַּיְלָה וְאֲשִׁיבָה לְכֶם דְּבָרִים אֲשֶׁר יְדַבֵּר
יְהוָה אֵלַי וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב אֶצֶל בָּלַעַם:

וַיָּבֵא הָאֱלֹהִים אֶל בָּלַעַם וַיֹּאמֶר לוֹ מָה הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶצְלֶךָ וַיֹּאמֶר בָּלַעַם
אֶל־הָאֱלֹהִים, בָּלַק בֶּן־צְפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח אוֹתָם אֵלַי לֵאמֹר, הֲנֵה עִם יָצָא מִמִּצְרַיִם וְכֹסֶה
אֶת מְרֹאֵה הָאֶרֶץ, וְזֶה יוֹשֵׁב אֶצְלִי, וְעַתָּה בֹא קִבְּנָא לִי אוֹתוֹ, אוֹלֵי אוֹכַל לְהַכּוֹתוֹ וְלִגְרָשׁוֹ מִן
הָאֶרֶץ. וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אֶל בָּלַעַם, לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם, וְלֹא תִקְלַל אֶת הָעַם, כִּי מִבְּרַךְ הוּא. וַיִּקָּם
בָּלַעַם בַּבֶּקֶר וַיֹּאמֶר לְשָׂרֵי בָּלַק: לָכוּ אֶל אֲדֹנָיִכֶם, כִּי לֹא נָתַן לִי הָאֱלֹהִים לְלַכֵּת עִמָּכֶם. וְקָמוּ
שְׂרֵי מוֹאָב וַיָּבֵאוּ אֶל בָּלַק וַיֹּאמְרוּ לֹא אָבָה בָּלַעַם לְלַכֵּת עִמָּנוּ

וַיִּסֹּף בָּלַק עוֹד לְשַׁלַּח שְׂרֵי רַבִּים וַנִּכְבְּדִים מֵאֲלֵה. וַיָּבֵאוּ אֶל בָּלַעַם וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו פֹּה
אָמַר בָּלַק בֶּן צְפּוֹר אֲבִיקְשֶׁךָ אֵל תִּמְנַע מִלְּבוֹא אֵלַי בְּכַבּוֹד כִּי אֲכַבְּדֶךָ, וְכָל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֲעָשֶׂה
לְךָ, וְלֹכָה נָא קֹלֶל לִי אֶת הָעַם הַזֶּה. וַיַּעַן בָּלַעַם וַיֹּאמֶר אֶל־שְׂרֵי בָּלַק אִם־יִתּוֹדֵלִי בָּלַק מִלֵּא

ביתו פסוף ונהב לא אוכל לעבר את־דבר יהוה האלהים לעשות אתו קטן או גדול בדעתי ועתה המתינו כאן גם אתם את הלילה הזה, ואדעה מה יוסיף יהוה לדבר אלי. ויבא האלהים אל בלעם בלילה ויאמר לו: אם לקרא לך באו האנשים האלה, קום לך אתם, אכל את הדבר אשר אדבר אליך, אתו תעשה.

ויקם בלעם בבקר, ויחבש את אֲתוֹנוֹ, ויֵלֶךְ עִם שְׂרֵי מוֹאָב. ויחזר אף האלהים כי הלך הוא, ויקם מלאך האלהים להתנגד לו, והוא רכב על אֲתוֹנוֹ, וישני נעריו עמו. והאֲתוֹן רָאֵתָה אֶת מַלְאֲךְ הָאֱלֹהִים עוֹמֵד בְּדֶרֶךְ וְחֲרָבוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ, וְהָאֲתוֹן סוּטָה מִן הַדֶּרֶךְ וְהִלְכָה אֶל הַמִּישׁוֹר, וְהִפָּה אֶת הָאֲתוֹן בְּמִטְהוֹ כְּדִי לַיִשָּׁר אֹתָהּ בְּדֶרֶךְ.

ויעמד מלאך האלהים בתלמי הַרְרָם, גִּדְרֵ מִכָּאֵן וְגִדְרֵ מִכָּאֵן וְכַאֲשֶׁר רָאֵתָה הָאֲתוֹן אֶת מַלְאֲךְ הָאֱלֹהִים, לְחֻצָּה אֶת עֲצָמָה אֶל הַקִּיר וְדַחְקָה אֶת רַגְלֵ בְלַעַם אֶל הַקִּיר, וְהוֹסִיף עוֹד לְהַפּוֹתָהּ.

ויֹסֵף מַלְאֲךְ הָאֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲמֵד בְּמִקוֹם צָר אֲשֶׁר לֹא הָיָה לְנִטוֹת יְמִין אוֹ שְׂמֹאל: וְרָאֵתָה הָאֲתוֹן אֶת־מַלְאֲךְ הָאֱלֹהִים, רַבְצָה תַּחַת בְּלַעַם, וַיִּחַר לְבַלַּעַם, וַיַּךְ אֶת־הָאֲתוֹן בְּמִטְּהָ: וַיִּפְתַּח אֱלֹהִים אֶת פִּי הָאֲתוֹן וַתֹּאמֶר אֶל בְּלַעַם מָה עֲשִׂיתִי לָךְ כִּי הִכִּיתַנִּי זֶה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיֹּאמֶר בְּלַעַם לְאֲתוֹן כִּי הִתְעַלְלַת בִּי וְאֵלֹו יִשְׁחָרֵב בְּיָדִי כְּבָר הֵייתִי דוֹקֵר אוֹתָךְ: וַתֹּאמֶר הָאֲתוֹן לְבַלַּעַם הֲלֹא אֲנִכִּי הָאֲתוֹן שְׁלָךְ אֲשֶׁר רַכַּבְתָּ עָלַיָּה מִנְעוּרַיִךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה הִסְכַּפְנוּ הַסִּכְּמָתִי לַעֲשׂוֹת לָךְ כְּכֹה וְהוּא אָמַר לֹא וַיִּגַּל הָאֱלֹהִים אֶת־עֵינָיו לְבַלַּעַם, וַיִּרְא אֶת־מַלְאֲךְ יְהוָה עוֹמֵד בְּדֶרֶךְ וְחֲרָבוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ, וַיִּקַּד וַיִּשְׁתַּחֲוֶי לִפְנָיו. וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַלְאֲךְ הָאֱלֹהִים לְמָה הִכִּיתָ אֶת אֲתוֹנְךָ זֶה שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים וְהִנֵּה אֲנִי יֹצֵאתִי לְשֹׁטֵן לָךְ כִּי לֹא יִשְׁרָה הַדֶּרֶךְ לְנַגְדִי וְהָאֲתוֹן רָאֵתָה אוֹתִי וַתִּטַּח מִפְּנֵי זֶה שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים וְאֵם לֹא נָטָה, עִתָּה אֲזִי אוֹתָךְ הִרְגָתִי, וְאוֹתָהּ הִחַיִּיתִי. וַיֹּאמֶר בְּלַעַם לְמַלְאֲךְ יְהוָה חֲטָאתִי כִּי לֹא יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה עֹמֵדָתָ נֶגְדִי בְּדֶרֶךְ לְקִרְאֹתִי וְעַתָּה אִם לֹא יִיטַב בְּעֵינַיִךְ אֲשׁוּבָה וַיֹּאמֶר מַלְאֲךְ הָאֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם לָךְ עִם הָאֲנָשִׁים אֲכַל אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר אָמַר אֵלֶיךָ אֲתוֹ תִשְׁמַר לְדַבֵּר וַיֵּלֶךְ בְּלַעַם עִם שְׂרֵי בְלָק

וַיִּשְׁמַע בְּלָק כִּי כָּא בְלַעַם, וַיֵּצֵא לְקִרְאָתוֹ אֶל עִיר מוֹאָב, אֲשֶׁר עַל גְּבוּל אַרְנוֹן, אֲשֶׁר בַּקֶּצֶה הַגְּבוּל. וַיֹּאמֶר בְּלָק אֶל־בְּלַעַם: הֲלֹא שְׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ לְקָרֵא לָךְ? לְמָה לֹא הִלַּכְתָּ אֵלַי? הֲאִם לֹא הִכַּדְתָּ אֹתָךְ? וַיֹּאמֶר בְּלַעַם אֶל בְּלָק: הִנֵּה בָאתִי אֵלֶיךָ עִתָּה. הֲיִכּוֹל אוֹכַל לְדַבֵּר מֵאוֹמָה? אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר יִשִּׁים הָאֱלֹהִים בְּפִי, אֲתוֹ אֲדַבֵּר. וַיֵּלֶךְ בְּלַעַם עִם בְּלָק, וַיָּבֹאוּ

אל ערי הנצירים. ויזבח בלק צאן ובעקר, וישלח לבלעם ולשרים אשר אתו. ויהי בבקר, ויקח בלק את בלעם ויעלהו אל במות בעל, וירא משם קצה העם

כג

ויאמר בלעם לבלק: בנה לי כאן שבעה מזבחות, והכנו לי כאן שבעה פרים ושבעה אילים: ויעש בלק כאשר דבר אליו בלעם ויעל עגל ואיל על המזבח: ויאמר בלעם אל בלק התיצב על זבחך ואלכה אם יראה אלי האלהים בהקראות ודבר אשר יראה אלי אגיד לך ויתיצב בלק על זבחו ובלעם הלך לשאל את האלהים, והלך ישר, ונראה האלהים אל בלעם, ויאמר אליו בלעם: את שבעת המזבחות הכיננתי, והעליתי עגל ואיל על המזבח. וישם האלהים דבר בפי בלעם ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר ויפן אליו, והוא עמד על-עלותיו, וכל-שרי מואב עמו, ותהי רוח אלהים עליו. וישא את משלו ויאמר: מארם יננני בלק מלך מואב מהררי גדום, לך קבה לי יעקב ולכה זעמה ישראל מה אברך אשר לא ברך אדני, או מה אקב אשר לא קלל האלהים? כי מראש הרים אראה אותו ומגעבות אשקפנו הנה עם לך נדד יפן ובגוים לא יתחשב מי השפיל את-נרע יעקב, ומי יספר שבטי ישראל? תמות נפשי בנפשות צדיקים, ויהי זרעי כנרע אלה.

ויאמר בלק אל-בלעם: מה עשית לי? לקלל אניי קראתי לך, והנה ברכתך ברכה. ויאמר בלעם אל-בלק: הלא את כל-אשר ישם האלהים בפי, אתו אשמר לדבר? ויאמר אליו בלק לך עוד עמי אל מקום אחר אשר לא תראה אותו משם, כי אם חלק ממנו תראה, ואת פלם לא תראה, וקבנו לי אותו משם.

ויקח אותו אל שדה הצפים על ראש הנצוב, ויפן שם שבעה מזבחות, ויעל עגל ואיל על המזבח. ויאמר בלעם אל בלק התיצב על זבחך ואני אלה לשאל את האלהים: ויפגש האלהים את-בלעם וישם דבר בפי ויאמר שוב אל-בלק וכה תדבר וישב אליו, והוא עמד על-עלתו, וכל-שרי מואב עמו, ויאמר אליו בלק, מה-דבר יהנה וישא את-משלו ויאמר, קום בלק ושמע, האזינה בנצפור הלא פאדם האלהים לשקר, ולא כפן אדם להנחם. הווא אמר ולא יעשה? דבר ולא יקימנה? הנה לברך לקוחתי, אברך, ולא אשיבנה. לא יהיה עמל ביצקב, ולא יראה עני בישראל. יהנה אלהיו עמו, תפארת שרים בו. אלהים המוציא אותו ממצרים, ככבוד ראם לו. כי לא קסם ביצקב ולא נחש בישראל, לפי עת יאמר ליצקב ולישראל מה ישלם האלהים הנה עם כגור יקום וכארי ותנשא, לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ושתה.

ויאמר בלק אל בלעם: גם קלל לא תמללנו לי, וגם ברוך לא תברכנו. ויען בלעם
ויאמר אל בלק: הלא דברתי אליך לאמר, את הדבר אשר ידבר האלהים, אתו אעשה?
ויאמר בלק אל בלעם: לה נא, אקחה אל מקום אחר, אוילי יישר בעיני האלהים וקבכתו לי
משם. ולקח בלק את בלעם על ראש הפעור, הנוטה אל המדבר: ויאמר בלעם אל בלק:
בנה לי פה שבועה מזבחות, והכן לי פה שבועה פרים ושבועה אילים. ויעש בלק כפאשר דבר
אליו בלעם, ויעל פר ואיל במזבח.

כד

וירא בלעם כי טוב הוא לפני יהוה לברוך את ישראל, לא הלך בנהוג לו לקראת
הנחשים, וישת את פניו אל המדבר. וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל חונה לפי
שבטים, ותהי עליו רוח אלהים. וישא את משלו ויאמר, נאם בלעם בן בעור, נאם האיש
הראה באמת אומר שומע דברי חזק, אשר חזון אלהים ראה בשנה, גלויות עיניו. מה טבו
בתי יעקב, אהליה ישראל. פעמקים מצלים, וכגנות על נהר, וכאהלים אשר נטה יהוה,
וכארוזים עליימים. יצא איש מזרעו, וימשל בגוים רבים, ותרומם ממלכת גוג, ותגדל
ממלכתו. אלהים הובילו ממצרים, כתפארת ראם לו, יאכל גוים אנכיו, ואת חלבם ומצמץ,
ובחציו יחולל אויבו. השכב, נח באריה וככפיר, מי יקימונו? המברכים אותה מברכים,
והמקללים אותה ארורים.

ויחר בלק על בלעם ויספק את ידיו, ויאמר בלק אל בלעם, קלל את אנכי קראתיך,
והנה ברוך ברכת זה שלש פעמים. ועתה ברוך לה אל מקומה, אצמתי אכבדה, ועתה מנעה
יהוה מן הכבוד. ויאמר בלעם אל בלק הלא גם אל מלאכיך אשר שלחת אלי דברתי לאמר
אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב, לא אוכל לעבר על דבר יהוה לעשות טוב או רע
מלבי; את אשר ידבר יהוה, אתו אדבר. ועתה הנה אני הולך אל מקומי, לכה איצעה מה
יעשה העם הנה לעמה באחרית הימים.

ונשא את משלו ויאמר

נאם בלעם בן בעור, נאם האיש הרואה באמת, שמע אמרי אלהים, יודע דעת מעליון,
וחנה מחזה אלהים בתדמה, גלוי עינים. אראנו ולא עתה, אברכנו ולא קרוב, דרך כוכב
מיעקב וקם שבט מישראל, ומחץ פאתי מואב וקרמר כל בני שת. ואדום יהנה לירשה,
ועשו אויבו יהנה לירשה, וישראל עשה בכח. ויקום מיעקב, ויאבד נמלט מעיר. וירא

את-עמלק וישא את-משלו ויאמר: ראשית גוים עמלק, וזרעו יאבד וירא את הקיני, וישא את משלו ויאמר: תזקה מושבתה, ואם תשים בסלע את קנדה ואם יהיה לבעור קן ערמה, אשור ישובו אותה. וירא את-עוג, וישא את-משלו ויאמר: אוי, אוי, מי יחיה באשר ישים אלה האלהים? ויצא מיד בתיים וזרעו לאשור וזרעו לעברים והם בלב אהד יאבדו. ונקם בלעם וילד, שם אל מקומו, ובקל הלך לזרכו.

כה

ויחן ישראל בשטחים, ויחל העם לזנות אל בנות מואב והן קראו אותם אל זבחי גלוליהן, ויאכל העם מזבחיהן, וישתחוו לגלוליהן. ויצמד ישראל לבעל פעור, ויחזר אף יהוה בישראל. ויאמר יהוה אל-משה קח את-כל-ראשי העם והקע אותם ליהוה נגד השמש וישוב חרון אף-יהוה מישראל: ויאמר משה לשבטי ישראל, הרגו איש את-קרובו המזנה לבעל פעור. והנה איש מבני ישראל בא ויבא את אחיו אל המדינית לפני משה ולפני כל עדת בני ישראל, והם כבו אצל פתח אהל העדות. וראה פינחס בן-אלעזר בן-אהרן הכהן, קם מתוך העדה, ויקח שוט חבלים בידו, נכנס אחרי האיש הישראלי אל הכבשן ודקר את שניהם, את האיש הישראלי ואת האשה דרך רחמה, ונעצרה המגפה מבני ישראל. ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלה.

ויזכר יהוה אל-משה לאמר: פינחס בן-אלעזר בן-אהרן הכהן השבית את-חמתי מעל בני ישראל, בקנאו את-קנאתי בתוכם, ולא כליתי את-בני ישראל בקנאתי. ככה אמרתי, הנה אני נותן לו ברית שלום. והיתה לו ולזרעו אחרי ברית קהנת עולם, פחת אשר קנאו לאלהיו ויכפר על בני ישראל. ושם האיש הישראלי המכה אשר הכה עם המדינית זמרי בן שלמון נשיא בית משפחת שמעון. ושם האשה המדינית המכה חספי בת צור, שר אמת אמות, בית משפחה מן המדינים

ויזכר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל לאמר: שגאו את-המדינים והכו אותם. כי שונאים הם לכם במרמה, אשר רמו אתכם בגלל פעור ובגלל כזבי בת נשיא מדין אחותם, המכה ביום המכה בגלל פעור:

כו

וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּכָּה, וַיְדַבֵּר אֵל מֹשֶׁה וְאֵל אֱלֻעֶזֶר הַכֹּהֵן לֵאמֹר: שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבְּנוֹ עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה לְבֵית אָבוֹתָם, כָּל יֵצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל:

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְאֱלֻעֶזֶר הַכֹּהֵן בְּעֵרְבוֹת מוֹאָב עַל הַיַּרְדֵּן לְעֵמֶת יְרִיחוֹ לֵאמֹר מִבְּנוֹ עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה, בְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵי־צֵאִים מִמִּצְרַיִם, רְאוּבֵן בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל, וּבְנֵי רְאוּבֵן: חֲנוּדָה וְעַם הַחֲנוּכִי, לְפִלּוּא עִם הַפִּלּוּאִי. לְאֶסְרוֹן, עִם הָאֶסְרוּנִי; לְכַרְמִי, עִם הַכַּרְמִי. אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת רְאוּבֵן, וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם שְׁלִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים.

וּבְנֵי פִלּוּא אֲלִיָּאֵב: וּבְנֵי אֲלִיָּאֵב: גְּמוּאֵל וְדָמָן וְאֶבְיָרִם. אֵלֶּה קְרוּאֵי הַעֲדָה, אֵלֶּה הֵם הַקָּמִים עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן בְּעַדַת קְרַח, בְּמִרְדֵּי יְהוָה. וְהָאֶרֶץ פְּתֻחָה אֶת־פִּיהָ וּתְבַלַּע אוֹתָם וְאֶת־קְרַח בְּמוֹת עַדְתּוֹ, בְּאֲשֶׁר אָכְלָה הָאֵשׁ אֶת הַחֲמִשִּׁים וּמֵאֵתָיִם, וַיְהִיו לְאוֹת. וּבְנֵי קְרַח לֹא מָתוּ.

וּבְנֵי שְׁמֵעוֹן, עִם בְּנֵי שְׁמֵעוֹן: לְגְמוּאֵל, מִשְׁפַּחַת הַגְּמוּאֵלִי; לְיָמִין, מִשְׁפַּחַת הַיָּמִינִי; לְכִיּוֹן, מִשְׁפַּחַת הַכִּיּוֹנִי. לְזֶרַח מִשְׁפַּחַת הַזֶּרַחִי, לְשֵׂאוּל מִשְׁפַּחַת הַשְּׂאוּלִי. אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת שְׁמֵעוֹן לְפְקֻדֵיהֶם, שְׁנַיִם וְעֲשָׂרִים אֶלֶף וּמֵאֵתָיִם.

וּבְנֵי יְהוּדָה עַר וְאוֹנָן, וַיָּמָת עַר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: וַיְהִיו בְּנֵי יְהוּדָה לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם: לְשֵׁלָה, מִשְׁפַּחַת הַשְּׁלָנִי; לְקָרֵץ, מִשְׁפַּחַת הַפְּרָצִי; לְזֶרַח, מִשְׁפַּחַת הַזֶּרַחִי. וַיְהִיו בְּנֵי פְרָצִי: לְחֶצְרוֹן, מִשְׁפַּחַת הַחֶצְרוּנִי; לְיָמִין, מִשְׁפַּחַת הַיָּמִינִי. אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת יְהוּדָה לְפִי פְקֻדֵיהֶם, שֵׁשָׁה וְשָׁבַעִים אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת.

וּבְנֵי יִשְׁשֹׁכָר לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם: לְתוֹלַע, מִשְׁפַּחַת הַתּוֹלַעִי; לְפוּאָה, מִשְׁפַּחַת הַפוּאִי. לְיִשׁוּב, הָעָם הַיִּשׁוּבִי; לְשִׁמְרֹן, הָעָם הַשְּׁמִרְמִי. אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת יִשְׁשֹׁכָר לְפְקֻדֵיהֶם, אַרְבָּעָה וְשָׁשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת.

בְּנֵי זְבוּלוֹן לְפִי מִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם לְסוֹד מִשְׁפַּחַת הַסּוֹדִי לְאֵלּוֹן מִשְׁפַּחַת הָאֵלּוֹנִי לְאֵלְלָאֵל מִשְׁפַּחַת הָאֵלְלָאֵלִי: אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת זְבוּלוֹן לְפְקֻדֵיהֶם, שָׁשִׁים אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת.

בְּנֵי גַד לְמִשְׁפְּחוֹתָם: לְצַפּוֹן, מִשְׁפַּחַת הַצַּפּוֹנִי; לְחִגִּי, מִשְׁפַּחַת הַחִגִּי; לְשׁוּנִי, מִשְׁפַּחַת הַשׁוּנִי. לְאֶזְנִי, הָעָם הָאֶזְנִי; לְאֵדִי, הָעָם הָאֵדִי. לְאֶרֶז, הָעָם הָאֶרְזִי; לְאֶרִיאֵל, הָעָם

הָאֲרִיאֵלִי. אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי־גֹד לְפָקְדֵיהֶם, אַרְבָּעָה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְחֲמִשׁ מֵאוֹת:

בְּנֵי אֲשֶׁר לְפִי מִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם: לְיִמְיוֹ, מִשְׁפַּחַת הַיְמִינִי; לְיִשׂוּא, מִשְׁפַּחַת הַיְשׁוּאִי;
לְבְרִיעָה, מִשְׁפַּחַת הַבְּרִיעִי; לְכוֹבָר, עִם הַכּוֹבָרִי; לְמִלְכֵי־אֵל, עִם הַמִּלְכֵי־אֵלִי. וְשֵׁם בֶּת־אֲשֶׁר
שָׂרָה: אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת אֲשֶׁר לְפָקְדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת:

בְּנֵי יוֹסֵף לְפִי מִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם, מִנְּשֵׂה וְאֶפְרַיִם.

בְּנֵי מְנַשֶּׁה: לְמַכִּיר, מִשְׁפַּחַת הַמַּכִּירִי, וּמַכִּיר הוֹלִיד אֶת־גִּלְעָד; לְגִלְעָד, מִשְׁפַּחַת
הַגִּלְעָדִי. וְאֵלֶּה בְּנֵי גִלְעָד אַחֲרֵי־עֲזָרָה מִשְׁפַּחַת הָאֲחִיעֲזָרִי לְחֵלֶג מִשְׁפַּחַת הַחֵלְגִי: לְעִשְׂרֵי־אֵל, עִם
הָעִשְׂרֵי־אֵלִי; לְשִׁכָּם, עִם הַשִּׁכָּמִי. לְסוּמְאָר מִשְׁפַּחַת הַסּוּמְאָרִי, וְלַעֲפָר מִשְׁפַּחַת הָעֲפָרִי.
וְלְצִלְפָּחַד בֶּן־חֲפָר לֹא הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי אִם־בָּנוֹת, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בָּנוֹת צִלְפָּחַד: מִחֵלָה וְנַעֲוָה
וְחַגְלָה וּמִלְכָּה וְתַרְצָה: אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת מְנַשֶּׁה לְפָקְדֵיהֶם, שְׁנַיִם וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְשֶׁבַע מֵאוֹת.

וְאֵלֶּה בְּנֵי אֶפְרַיִם, לְשׁוּתְלַח מִשְׁפַּחַת הַשׁוּתְלַחִי, לְתַחַן מִשְׁפַּחַת הַתַּחְנִי: אֵלֶּה בְּנֵי
שׁוּתְלַח לְעֶזְרוֹ, עִם הָעֶזְרֵי: אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת אֶפְרַיִם לְפָקְדֵיהֶם, שְׁנַיִם וְשָׁלֹשִׁים אֶלֶף וְחֲמִשׁ
מֵאוֹת. אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי יוֹסֵף לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם.

בְּנֵי בְּנִימִן לְפִי מִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם: לְבִלְעָה, מִשְׁפַּחַת הַבִּלְעִי; לְאִשָּׁבֵל, מִשְׁפַּחַת הָאִשָּׁבֵלִי;
לְאֲחִירָם, מִשְׁפַּחַת הָאֲחִירָמִי.

לְסוּפֵן, עִם הַסּוּפְנִים. וַיְהִי בְּנֵי בִלְעָה אֲדָר וְנַעֲמֹן, לְאֲדָר הָעָם הָאֲדָרִי, וְלַנַּעֲמֹן הָעָם
הַנַּעֲמֹנִי. אֵלֶּה בְּנֵי בְּנִימִן לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם, לְפָקְדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְשָׁלֹשִׁים אֶלֶף וְחֲמִשׁ מֵאוֹת:

וּבְנֵי דָן לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם, לְשׁוּחָם מִשְׁפַּחַת הַשׁוּחָמִי, אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת דָן לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם:
כְּלִי־מִשְׁפְּחוֹת הַשׁוּחָמִי לְפָקְדֵיהֶם, אַרְבָּעָה וְשָׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת:

בְּנֵי נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם: לְחִצְצָאֵל, מִשְׁפַּחַת הַחִצְצָאֵלִי; לְגוּנִי, מִשְׁפַּחַת הַגּוּנִי. לְיִסָּר, עִם
הַיִּסָּרִי; לְשָׁלוּם, עִם הַשְּׁלוּמִי. אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת נַפְתָּלִי לְפָקְדֵיהֶם, אַרְבָּעִים אֶלֶף וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת.

זֹאת פְּקֻדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: שְׁש־מֵאוֹת אֶלֶף וְשֶׁבַע מֵאוֹת וְשָׁלֹשִׁים.

וידבר יהוה אל-משה לאמר: לאלה תחלק הארץ לרשת לפי מספר השמות לרבים
תרבה את הנחלה, ולמעטים תמעט את נחלתם. לכל אחד, פאשר נפקדו, תנתן נחלתם.
על-פי גורלות תחלק הארץ לשמות, לפי שבטי אבות אבותיהם יירשו. מן הגורל תחלק את
נחלתם בין הרבים והמעטים.

ובני לוי לפי משפחותיהם: לגרשון משפחת הגרשני, לקהת משפחת הקהתי, למררי
משפחת המררי. אלה משפחות בני לוי, משפחת הלבני, משפחת התברוני, משפחת הקרחי,
ומשפחת המושי, וקהת הוליד את עמרם. ושם אשתו יוכבד בת לוי, ויהיו לאהרן נדב
ואביהוא ואלעזר ואיתמר: וימת נדב ואביהוא בהקריכם אש זרה לפני יהוה במדבר סיני.
ויהיו מפקדיהם שלשה ועשרים אלה, כל זכר מן חדש ומעלה, כי לא התפקדו בתוך בני
ישראל, כי לא נתן להם נחלה בתוך בני ישראל.

וזאת הפקדה של משה ואלעזר הכהן, אשר פקדו את בני ישראל בערבות מואב, על
הירדן כנגד ירחו. ובאלה לא היה איש מן-הפקודים על-ידי משה ואהרן, אשר פקדו
את-בני ישראל במדבר סיני. פי אמר יהוה להם: מות תמותו במדבר, ולא נשאר מהם אף
לא אחד, מלבד כלב בן יפנה ויהושע בן נון.

כז

ותקבנה בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר מעם מנשה לבני יוסף, ואלה
שמותיהן: מחלה ונצה וחסלה ומלכה ותרצה. ותעמדנה לפני משה ולפני אלעזר הכהן ולפני
השורים ולפני כל העדה על פתח אהל העדות, ותאמרנה: אבינו מת במדבר, והוא לא היה
בתוך העדה המתקלה לפני יהוה בעדת קרח, כי בחטאו מת, ובנים לא היו לו. אל ימחה
שם אבינו מתוך עמו, כי אין לו בן. תנו לנו אחזה בתוך אחי אבינו. ויבא משה את משפטם
לפני יהוה

וידבר יהוה אל-משה אומר, בן בנות צלפחד דברו. מתנת אחזת נחלה תתן להן בתוך
אחי אביהן, והעברת את-נחלת אביהן להן. ואל-בני ישראל תדבר לאמר, איש כי ימות ובן
אין לו, והעברתם את-נחלתו לבתו, ואם אין לו בת, תתנו את הנחלה לאחיו ואם אין לו
אחים, תתנו את הנחלה לאחי אביו. ואם אין אחים לאביו, ונתתם את נחלתו לשארו הקרוב
אליו ממשפחתו, וירש אתה, והיטה זאת לבני ישראל לחקת משפט, פאשר צוה יהוה
את-משה.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֵה אֶל־הָהָר אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַזֶּה הִר נָבוֹ וּרְאֵה אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶחָדָה וּרְאִית אֹתָהּ, וְנִאֲסַפְתָּ אֶל עַמֶּךָ גַּם אִתָּהּ, פֶּאֶשֶׁר נֶאֱסַף אֶחָדָה בְּהַר הָהָר. כִּי עֲבַרְתֶּם אֶת דְּבָרַי בְּמִדְבַר צֹן, בְּהַתְנַגֵּד הַעֲדָה לְקַדֵּשׁ אוֹתִי, לֹא קִדְשַׁתֶּם אוֹתִי עַל הַמַּיִם לַפְּנִיָּהֶם. זֶה הוּא מִי מְרִיבָה בְּקַדֵּשׁ בְּמִדְבַר צֹן. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה יִפְקֹד יְהוָה אֱלֹהֵי הַרוּחֹת וְכָל־בָּשָׂר אִישׁ עַל־הַעֲדָה הַזֹּאת מִי יֵצֵא לַפְּנִיָּהֶם, וּמִי יָבוֹא לַפְּנִיָּהֶם, וּמִי יוֹצִיא אוֹתָם, וּמִי יָבִיא אוֹתָם, וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת יְהוָה פְּצָאֵן אֲשֶׁר אֵין לָהֶן רוּעָה. וַיַּדְבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַח לָךְ אֶת הַחֹשֶׁעַ בֶּן גִּזּוֹן, אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ, וְסִמַּכְתָּ אֶת יָדְךָ עָלָיו. וְהַעֲמַדְתָּ אוֹתוֹ לַפְּנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן, וְתִצְוֶה אוֹתוֹ לַפְּנֵי כָל הָעֵדָה, וְתִצְוֶה עָלָיו לַפְּנִיָּהֶם. וְנָתַתָּ מִכַּבֻּדְךָ עָלָיו, לְמַעַן יִשְׁמְעוּ לוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלַפְּנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן יַעֲמֵד, וַיִּשְׁאַלוּ אוֹתוֹ אֶת מִשְׁפַּט הָאוּרִים לַפְּנֵי יְהוָה. עַל־פִּי יֵצֵאוּ עַל־פִּי יְבֹאוּ, הוּא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יַחְדָּו, וְכָל־הָעֵדָה.

וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אוֹתוֹ יְהוָה, וַיִּקַּח אֶת הַחֹשֶׁעַ וַיַּעֲמִידֵהוּ לַפְּנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלַפְּנֵי כָל הָעֵדָה וַיִּשָּׂם אֶת־יָדָיו עָלָיו וַיִּצְוֶהוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה

כח

וַיַּדְבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צִוֶּה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם לֵאמֹר: אֶת־מִתְנֻמֹּתַי, אֶת־מִתְנֻמֹּתַי, אֶת־תְּקֵרָבוֹתַי לְרֵיחַ נִיחֻחַי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדַי. וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם: אֵלֶּה הַתְּקֵרָבוֹת אֲשֶׁר תִּקְרְבוּ לַיהוָה, כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים שְׁנַיִם לַיּוֹם לְעֵלָה תְּמִיד. אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר, וְאֶת־הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה לְעֶרֶב:

וְתַעֲשֶׂה אֶת עֲשִׂירֵית הָאֵיפָה סֵלֶת לְקֹרְבָן בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן בְּרִבְעֵית הַהֵיזֵן: עֹלֹת תְּמִיד, הַנִּעֲשָׂה בַּהֵר סִינַי לְרֵיחַ נִיחֻחַ לַיהוָה. וְנִסְכּוֹ הַרְבִּיעִי הַהֵזֵן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד, בְּקַדֵּשׁ תִּסַּף נִסְךְ שֶׁכֶר לַיהוָה וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בְּעֶרֶב, כַּמִּנְחָתוֹ וְכַנְסְכוּ תַעֲשׂוּ לְרֵיחַ נִיחֻחַ לַיהוָה. וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי תִקְרְבוּ שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים, וּשְׁנֵי עֲשָׂרֹנִים סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה וְנִסְכּוֹ. עֹלֹת שַׁבָּתוֹת בַּשַּׁבָּתוֹת עַל הָעֹלָה הַתְּמִיד וְנִסְכָּהּ

וּבְחֻדָּשִׁים תִּקְרְבוּ עֹלָה לַיהוָה, פָּרִים מִן־הַבְּקָר שְׁנַיִם, וְאֵיל אֶחָד, כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִים. שְׁלֹשָׁה עֲשָׂרֹנִים סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְפָר הָאֶחָד, וּשְׁנֵי עֲשָׂרֹנִים סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְאֵיל הָאֶחָד עֲשִׂירֵית הָעֲשִׂירֵית סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד, וּבַח רֵיחַ נִיחֻחַ קֹרְבָן

ליהנה. נסוף שלקחם: חצי ההיו יהנה לעגל האחד, ושלישית ההיו יהנה לאיל האחד. ורביעית ההיו יהנה לכבש האחד ינו, זאת העלה חדש מחדש לחדשי השנה.

וגדי עזים אחד לחטאת ליהנה על-עלת התמיד יעשה ונסכו

ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש פסח ליהנה. וביום החמשה עשר לחדש הנה חגי, שבעת זמים מצות תאכלו. והיום הראשון מקרא קדש יהנה לכם, כל מלאכת עבודה לא תעשו. והקרבתם עולות קרבן ליהנה: פרים מן הבקר שנים, איל אחד, כבשים בני שנה שבעה; תמימים יהיו לכם. ומנחתם סלת בלולה בשמן, שלשה עשרנים לפר האחד ושני עשרנים לאיל האחד. עשירית עשירית תעשה לכבש האחד, לשבעת הכבשים. וגדי עזים אחד לחטאת לכפר עליכם מלבד עלת התמיד של הבקר, אשר היא עלת תמיד. ככה תעשו ליום שבעת זמים, מתנה קרבן לריח ניחוח ליהנה, על עולת התמיד תעשה את-נסכו. והיום השביעי יהנה מקרא קדש לכם, כל מלאכת עבודה לא תעשו בו.

וביום הבכורים, כאשר תקריבו מנחה חדשה ליהנה בשבעתיכם, מקרא-קדש יהנה לכם, כל מלאכת עבודה לא תעשו. והקרבתם עלות לריח ניחוח ליהנה, פרים בני-בקר שנים, איל אחד, כבשים בני-שנה שבעה תמימים. המנחה שלקחם סלת בלולה בשמן, שלשה עשרנים לפר האחד, ושני עשרנים לאיל האחד. עשירית עשירית לכבש האחד, לשבעת הכבשים. וגדי עזים אחד לחטאת לכפר עליכם, מלבד עלת התמיד ואת-זבחתם תעשו לי, תמימים יהיו לכם, ואת-נספיהם.

כט

ובחדש השביעי, באחד לחדש, מקרא קדש יהנה לכם. כל מלאכת עבודה לא תעשו, יום תרועה יהנה לכם. ועשיתם עלות לריח ניחוח ליהנה, פר אחד בן-בקר, איל אחד, כבשים בני-שנה שבעה תמימים. המנחה שלקחם סלת בלולה בשמן, שלשה עשרנים לפר האחד, ושני עשרנים לאיל האחד. עשירית עשירית לכבש האחד, לשבעת הכבשים. וגדי עזים אחד לחטאת לכפר עליכם מלבד עלות החדש וזבחייהם ונספיהם, והעלה התמיד וזבחייהם ונספיהם כמשפטם, לריח ניחוח ליהנה.

ובעשור לחדש הנה מקרא קדש יהנה לכם, ועניתם את נפשתיכם, וכל מלאכה לא תעשו. והקרבתם עלות לריח ניחוח ליהנה, קרבנות ליהנה, פר אחד מן-הבקר, איל אחד

כבשים בני־שנה שבָּעָה, תמימים יהיו לכם. מנחתם סלת בלולה בשמן, שלשה עשרונים לפר
האֶחָד, ושני עשרונים לאֶל האֶחָד. עשירית עשירית לכבש האֶחָד, לשבעת הכבשים. ושְׁעִיר
עִזִים אֶחָד לַחֲטָאת לַכֹּהֵן עֲלֵיכֶם, מִלֶּבֶד חֲטָאת הַכֹּהֲנִים וְעַלֹּת הַתְּמִיד מִנְחָתָהּ וְנֹסְפֵיהֶם
כַּמִּשְׁפָּטֶם לְרִיחַ נִיחֹחַ אֲשֶׁה לַיהוָה

וביּוֹם הַתְּמִשָּׁה עֶשֶׂר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם, כָּל מִלְאכָת עֲבֹדָה לֹא
תַעֲשׂוּ, וְחַגְתֶּם אֹתוֹ חַג לַיהוָה שְׁבַע יָמִים וְהִקְרַבְתֶּם עֹלוֹת קָרְבָן לְרִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה, בַּיּוֹם
הַרְאֹשׁוֹן פָּרִים מִן הַבָּקָר שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר, אֵילִים שְׁנַיִם, כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עֶשֶׂר, תְּמִימִים
יִהְיוּ קָרְבָנוֹתֵיהֶם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן: שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לַפָּר הָאֶחָד לְשְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר הַפָּרִים,
וּשְׁנַיִם עֶשְׂרוֹנִים לְאֵיל הָאֶחָד עַל שְׁנֵי הָאֵילִים. עֲשִׂירִית עֲשִׂירִית לַכֹּהֵן הָאֶחָד, עַל אַרְבָּעָה
עֶשֶׂר הַכְּבָשִׁים. וּגְדֵי עִזִים אֶחָד לַחֲטָאת, מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד, זְבָחֵיהֶם וְנֹסְפֵיהֶם

וביּוֹם הַשְּׁנִי עֲגָלִים שְׁנַיִם עֶשֶׂר, אֵילִים שְׁנַיִם, כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עֶשֶׂר תְּמִימִים.
קָרְבָנָם וְנֹסְפֵיהֶם לְעֲגָלִים וְלְאֵילִים וְלַכְּבָשִׁים לְפִי מִסְפָּרָם, לְפִי הַשְּׁאוֹתָם. וּגְדֵי עִזִים אֶחָד
לַחֲטָאת, מִלֶּבֶד ע

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי עֲגָלִים אֶחָד עֶשֶׂר, אֵילִים שְׁנַיִם, כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עֶשֶׂר
תְּמִימִים. הַקָּרְבָן שְׁלֵהֶם וְהַנֹּסֶף שְׁלֵהֶם לְעֲגָלִים וְלְאֵילִים וְלַכְּבָשִׁים לְפִי מִסְפָּרָם, לְפִי
הַשְּׁאוֹתָם שְׁלֵהֶם. וּגְדֵי עִזִים אֶחָד לַחֲטָאת, מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד, זְבָחֵיהֶם וְנֹסְפֵיהֶם.

בַּיּוֹם הַרְבִּיעִי עֲגָלִים עֶשְׂרֵה, אֵילִים שְׁנַיִם, כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עֶשֶׂר תְּמִימִים:
הַזְּבָחִים שְׁלֵהֶם וְהַנֹּסְכִים שְׁלֵהֶם לְעֲגָלִים, וְלְאֵילִים, וְלַכְּבָשִׁים, לְפִי מִסְפָּרָם, לְפִי הַשְּׁאוֹתָם.
וּגְדֵי עִזִים אֶחָד לַחֲטָאת, מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד, זְבָחֵיהֶם וְנֹסְפֵיהֶם.

בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי תִשְׁעָה עֲגָלִים, שְׁנֵי אֵילִים, אַרְבָּעָה עֶשֶׂר כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים.
הַזְּבָחִים שְׁלֵהֶם וְהַנֹּסְכִים שְׁלֵהֶם לְעֲגָלִים וְלְאֵילִים וְלַכְּבָשִׁים, לְפִי מִסְפָּרָם וּלְפִי הַשְּׁאוֹתָם.
וּשְׁעִיר עִזִים אֶחָד לַחֲטָאת, מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד, זְבָחֵיהֶם וְנֹסְפֵיהֶם.

בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי, שְׁמוֹנֶה עֲגָלִים, שְׁנֵי אֵילִים, אַרְבָּעָה עֶשֶׂר כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים.
הַזְּבָחִים שְׁלֵהֶם וְהַנֹּסְכִים שְׁלֵהֶם לְעֲגָלִים וְלְאֵילִים וְלַכְּבָשִׁים, לְפִי מִסְפָּרָם וּלְפִי הַשְּׁאוֹתָם.
וּגְדֵי עִזִים אֶחָד לַחֲטָאת, מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתְּמִיד, זְבָחֵיהֶם וְנֹסְפֵיהֶם.

ביום השביעי שבועה עגלים, שני אילים, ארבעה עשר כבשים בני שנה תמימים: הזבחים שלהם והנסכים שלהם לעגלים ולאילים ולכבשים, לפי מספרם ולפי השוואתם. וגדי עזים אחד לחטאת, מלבד עלת התמיד, זבחהם ונסכיהם וביום השמיני עצרת תהיה לכם, כל מלאכת עבדה לא תעשו בו. ומקריבו עלות לריח ניחוח, קרבנות ליהוה: פר אחד, איל אחד, כבשים בני שנה שבועה תמימים. הזבחים שלהם והנסכים שלהם לעגל ולאיל ולכבשים, לפי מספרם ולפי סדרם. וגדי עזים אחד לחטאת, מלבד עלת התמיד, זבחהם ונסכיהם

אלה תעשו ליהוה במועדיכם, מלבד נדריכם ונדבותיכם ועלותיכם וזבחיכם ונסכיהם ושלמיכם.

ל

וידבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את משה וידבר משה אל שרי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה יהוה איש כי ידר נדר ליהוה או ישבע שבועה או יאסר אסר על נפשו, לא יחלל את דברו, כל אשר יצא מפיו יעשה. ואם תדור אשה נדר ליהוה או תאסר אסר בבית אביה בנעוריה וישמע אביה את נדריה ואת אסריה אשר אסרה על נפשה, והחריש לה אביה, וקמו כל נדריה, וכל אסריה אשר אסרה על נפשה יקמו לה, ואם הניא אביה ביום שמעו את כל נדריה ואסריה אשר אסרה על נפשה לא יקומו ויהוה יסלח לה כי הניא אביה אתה:

ואם היה תהיה לאיש ונדריה עליה, כפי מבטא שפתיה אשר אסרה על נפשה ואם ישמע אישה ויחריש לה ביום אשר ישמע, וכן יקומו כל נדריה והאסרים אשר אסרה על נפשה יקומו. ואם הפר יפר אישה ביום שמעו, כל נדריה ואסריה אשר אסרה על נפשה לא יקומו, כי אישה הפר אותם, ויהוה יסלח לה

ונדר אלמנה וגרושה כל אשר תדור על נפשה יקום עליה: ואם אף בבית אישה הניא נדרה, או האסר על נפשה בשבועה, וישמע אישה והחריש לה ולא הניד לה, וקמו כל נדריה וכל אסריה אשר אסרה על נפשה יקמו עליה ואם הפר יפר אישה ביום שמעו, כל מוצא שפתיה לנדריה ולאסר נפשה לא יקום, אישה הפרם, ויהוה יסלח לה. כל נדר וכל שבועת אסר לענות נפש, אישה יקימו ואישה יפרנו ואם החריש ויחריש לה מיום ליום, והקים לה את כל נדריה ואת אסריה אשר עליה יקים לה, כי החריש לה ביום אשר שמע.

ואם הפך יפר אישה אתם אחרי שמעו, ונשא את עונה. אלה החקים אשר צנה יהוה את-משה, בין איש לאשתו, ובין אב לבתו בנעוריה בבית אביה:

לא

וידבר יהוה אל-משה לאמר: נקם את-נקמת בני ישראל מאת המדינים, ואחר תאסף אל-עמך. וידבר משה אל העם לאמר: החליצו מכם אנשים ונערכו מלחמה לפני יהוה על מדין, למת נקמה מאת יהוה למדין אלהי מכל שבט, אלהי מכל שבט, מכל שבטי בני ישראל, שלחו למלחמה. וימנו מאלפי ישראל אלהי מכל שבט, שנים עשר אלהי חלוצים למלחמה: וישלח אותם משה, אלהי מכל שבט, אלהי מכל שבט, עם חילם, ואת פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, ואת כלי הקדש, ותצוצרות התרועה בידם.

ויערכו מלחמה על-מדין, באשר צנה יהוה את-משה, וינהגו כל-זכר: ואת-מלכי מדין הרגו יחד עם-חלליהם, ואת-אוי ואת-רקם ואת-צור ואת-חור ואת-רבע, חמשה מלכי מדין, ואת-בלעם בן-בעור הרגו בתרב עם-חלליהם. ושללו את נשי מדין ואת מטלטליהם ואת בהמתם ואת כל נכסיהם ואת חילם שללו ואת כל-עריהם אשר במושבותיהם ואת כל-חצריהם שרפו באש. ויחחו את-כל-בנותם ואת-כל-שילם מאדם ועד-בהמה: ויביאו אל משה ואל אלעזר הכהן ואל כל בני ישראל את השבי ואת השלל ואת הבזה אל המחנה אל ערבות מואב אשר על הירדן לירחו: ויצא משה ואלעזר הכהן וכל שרי העדה לקראתם אל מחוץ למחנה ויכעס משה על מפקדי החיל, שרי האלפים ושרי המאות הבאים ממערכת המלחמה. ויאמר אליהם משה למה החייתם כל נקבה אלה כי היו לבני ישראל לפי דבר בלעם להסיר ולהתעלם מדבר יהוה בגלל פעור, והייתה המגפה בעדת יהוה: ועתה הרגו כל זכר בכל השלל, וכל אישה אשר ידעה משכב זכר הרגו. ואת כל הנשים אשר לא ידעו משכב זכר, החיו אותן ואתם תחנו מחוץ למחנה שבעת ימים, כל ההורג והנוגע בחלל יתחטא ביום השלישי וביום השביעי, אתם והשבי שלכם. וכל פסוי וכל כלי עור, וכל מלאכה מעזים, וכל כלי עץ תטהרו:

ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים מקרב המלחמה: זאת חוקת התורה אשר ציוה יהוה את-משה. חוץ מן הזבה והפסו והנחשת והברזל והעופרת והבדיל, כל-דבר אשר יעבר באש וטהר, אף במי הנדה יתחטא, וכל אשר לא יעבר באש, יעבר במים. וכבשתם את בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואתרי כן תבאו אל המחנה

וידבר יהוה אל-משה לאמר: שֵׂא אֶת רֹאשׁ שְׁלַל הַשָּׂבִי מֵאֲדָם וְעַד בְּהֵמָה אֹתָהּ וְאֶלְעֶזֶר הַכֹּהֵן וְרֵאשֵׁי אֲבוֹת הָעֵדָה: וְחִלַּקְתֶּם אֹת שְׁלַל בֵּין הַלְוִיִּם הַיּוֹצֵאִים לַמִּלְחָמָה וּבֵין כָּל הָעֵדָה: וְתַפְרִישׁוּ מְכֹס לַיהוָה מֵאֵת אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיּוֹצֵאִים לַמַּעֲרָכָה, וְנָפֶשׁ אַחַת מִחַמֵּשׁ מֵאוֹת, מִן הָאָדָם וּמִן הַבְּהֵמָה וּמִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן וּמִן הַחֲמֹרִים, וּמִחֻצִּים תִּקְחוּ. וְנִתְּתָה לְאֶלְעֶזֶר הַכֹּהֵן אֶת תְּרוּמַת יְהוָה. וּמִמַּחְצִית בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּקַּח אֶחָד מִחַמֵּשִׁים מִן הָאֲנָשִׁים וּמִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן וּמִן הַחֲמֹרִים וּמִכָּל הַבְּהֵמָה, וְנִתְּתָה אוֹתָם לְלוֹיִם הַשֹּׂמְרִים אֶת-מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן יְהוָה.

ויעש משה ואלעזר הכהן כפאשר צוה יהוה את-משה: ויהי ערף השלל אשר שולחו האנשים הלוויים מן הצאן שש מאות אלף ושבעים וחמשה אלף. ובקר, שנים ושבעים אלף. וחמורים, ששים ואחד אלף. ונפשות אדם מן הנשים אשר לא ידעו משכב זכר, כל הנפשות, שנים ושלשים אלף. ויהי חצי חלק היצאים למלחמה ממספר הצאן, שלש מאות ושלשים אלף ושבעת אלפים וחמש מאות. ויהי המס ליהוה מן הצאן שש-מאות ושבעים וחמשה ובקר, ששה ושלשים אלף, והמס ליהוה, שנים ושבעים. וחמורים, שלשים אלף וחמש מאות, והמס ליהוה, אחד ושלשים ונפשות אדם, שש עשרה אלף, והמס שלחו ליהוה, שתיים ושלשים נפש.

ויתן משה את התרומה לה מתנת האלהים לאלעזר הכהן, כפאשר צוה ה את-משה. מן החצי של בני ישראל אשר חלק משה מן האנשים הלוויים ויהי חצי העדה מן הצאן שלש מאות ושלשים אלף ושבעת אלפים וחמש מאות: ובקר, ששה ושלשים אלף, וחמורים, שלשים אלף וחמש מאות, ונפשות אנשים, שש-עשרה אלף. ויקח משה ממחצית בני ישראל אחד מן החמשים, מן האדם ומן הבהמה, ויתן אותם ללוויים השומרים את משמרת משכון יהוה, כפאשר צוה יהוה את-משה.

ויגשו אל-משה כל-הממנים על-אלפי החיל, שרי האלפים ושרי המאות, ויאמרו אל-משה עבדיך לקחו את-מספר אנשי המלחמה אשר עמנו ולא נפקד מהם איש אחד והקרבנו את המנחה ליהוה, איש אשר מצא כלי זָהָב וצָמִיד וצָמִיד וצָמִיד וטבעת ואצבעה וכומז, לכפר על נפשתינו לפני יהוה. ויקח משה ואלעזר הכהן את הזָהָב מאתם, כל כלי מעשה. ויהי כל הזהב התרומה אשר הרימו לה, שש-עשרה אלף וישבע מאות וחמישים שקלים, מאת שרי האלפים ומאת שרי המאות. והאנשים הלוויים בָּזְזוּ איש לעצמו. ויקח משה ואלעזר הכהן את הזָהָב מאת שרי האלפים ומאת שרי המאות, ויביאו אתו אל אהל מועד, ופרוּן לבני ישראל לפני יהוה

לב

וימקנה רב ה'יה לבני ראובן ולבני גד, רב מאד. ויראו את ארץ יעזר ואת ארץ גלעד, והנה המקום מקום מקנה. ויגשו בני ראובן ובני גד ויאמרו אל-משה ואל-אלעזר הכהן ואל-שרי העדה לאמר: עטרות, ודיבון, ויעזר, ונמרה, וקשבון, ואלעלה, ושבמה, ויבן, ובעזר. את-הארץ אשר מסר יהוה לפני בני ישראל, ארץ מקנה היא, ולעבדיה יש מקנה. ויאמרו אמצאנו חן בעיניך תינתן הארץ הזאת לעבדיך לאחזה ואל-תעבירנו את-הירדן

ויאמר משה לבני גד ולבני ראובן, האחיכם הלכים למלחמה ואתם תשובו פה? ולמה תסו את-לבב בני ישראל מעבר אל-הארץ אשר יהוה נתן להם? הלא כן עשו אבותיכם כאשר שלחתי אותם מקדש ברנע להתבונן בארץ? ועלו לנחל אשכול והתבוננו את-הארץ, והסירו את-לב בני ישראל לבלתי בוא אל-הארץ אשר נתן יהוה להם. ויכעס בצפון אדני ביום ההוא, וישבע לאמר, אם יראו האנשים האלה העולים ממצרים, מבן עשרים שנה ומעלה, היודעים את הטוב ואת הרע, את הארץ אשר נשבעתי לאבותם וליצחק וליעקב, כי לא הלכו אחרי.

כי אם כלב בן יפנה המדבל, ויהושע בן נון, כי הלכו אחרי יהוה. ויחר אף יהוה בישׂראל ויניעם במדבר ארבעים שנה עד תם כלי-הדור העלשים הרע לפני יהוה הנה קמתם תחת אבותיכם, שבר אנשים חטאים, להוסיף עוד על חרון אף יהוה על ישראל: כי תשובו מאחרי להוסיף עוד לעזוב אותו במדבר, ותחטאו אל כל העדה הזאת.

ויגשו אליו ויאמרו גדרות צאן נבנה פה למקננו וערים לטפנו. ונאנחנו נתחזק למשמרת ראשונים לפני בני ישראל, עד אשר נוביל אותם אל מקומם, ותשב מטלטלינו בערים מבצרות מפני יושבי הארץ. לא נשוב אל בתינו עד אשר תחלקו בני ישראל, איש לנחלתו: ולא עוד נירש אתם מעבר הירדן והלאה, כי קבלנו את חלקינו בעבר הירדן מזרחה.

ויאמר אליהם משה, אם תעשו כדבר הזה, אם תחלצו לפני יהוה למלחמה וכל חלוציכם יעברו את הירדן לפני יהוה, עד אשר ישמד אויבו מפניו ותכבש הארץ לפני יהוה, ואחר כן תשובו, והייתם גומים לפני יהוה ומישׂראל, והייתם הארץ הזאת לכם לאחזה לפני יהוה. ואם לא תעשו כן, תחטאו לפני יהוה, ותדעו את חטאתכם כאשר תשיג אתכם הרעות. ותבנו לכם ערים למטלטליכם, ומקלאות למקניכם, ואת היוצא מפיכם תעשו.

וַיֹּאמְרוּ בְנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גַד אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: עֲבָדֶיךָ יַעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר אָדִינּוּ מִצִּוְיָהּ.
הַמַּטְלָטְלִיין שְׁלַנּוּ וְהַנְּשִׁים שְׁלַנּוּ וְכָל הַבְּהֵמוֹת שְׁלַנּוּ יִהְיוּ בְּעָרֵי גִלְעָד. וְעֲבָדֶיךָ יַעֲבְרוּ כְּלֵם
חֲלוּצִים וְעֲרוּכִים לִפְנֵי יְהוָה לְמַלְחָמָה, כַּאֲשֶׁר אָדִינּוּ אוֹמֵר.

וַיַּעֲמֵד לָהֶם מֹשֶׁה אֶת אֲלֵעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נוּן וְאֶת שָׂרֵי אֲבוֹת שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה, אִם יַעֲבְרוּ בְנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גַד אִתְּכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן, כָּל חֲלוּץ לְמַלְחָמָה
לִפְנֵי יְהוָה, וְכַבְּשֶׁתֶם אֶת הָאָרֶץ לִפְנֵיכֶם, וַיִּתְּמֶם לָהֶם אֶת אָרֶץ גִּלְעָד בְּאַחְזָהּ. וְאִם לֹא
יַעֲבְרוּ חֲלוּצִים עִמָּכֶם אֶל הַמַּלְחָמָה לִפְנֵי יְהוָה, וְתַעֲבִירוּ אֶת כְּלֵיהֶם וְאֶת נְשֵׁיהֶם וְאֶת מִקְנֵיהֶם
לִפְנֵיכֶם אֶל אָרֶץ כְּנַעַן, וַיִּתְּנְחֵלוּ בְּתוֹכְכֶם בְּאָרֶץ כְּנַעַן. וַיַּעֲנוּ בְנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גַד לֵאמֹר: כָּל
אֲשֶׁר יֹאמֶר הָאָדָם לְמַשְׁרָתֵינוּ, כִּן נַעֲשֶׂה אֲנַחְנוּ. נַעֲבֹר חֲמוּשִׁים לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵי אֲרָץ כְּנַעַן,
וְתַתְּנוּ אֶת־הָאֲחֻזָּה לָנוּ בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן.

וַיִּתֵּן לָהֶם מֹשֶׁה לִבְנֵי גַד וּלְבְנֵי רְאוּבֵן וְלַחֲצֵי שְׁבֻט מְנַשֶּׁה בְּנֵי יוֹסֵף אֶת מַמְלַכַת סִיחֹן
מִלֶּדְ הָאֲמָרִי וְאֶת מַמְלַכַת עוּג מִלֶּד הַבְּשָׁן, אֶת הָאָרֶץ וְאֶת הָעָרִים עִם גְּבוּלוֹתֵיהֶן, עָרֵי הָאָרֶץ
סֹבִיב: וּבְנֵי גַד בְּנוּ אֶת־דִּיבּוֹן וְאֶת־עֲטָרוֹת וְאֶת־עֲרוּעָר וְאֶת־סוֹפֵר וְאֶת־יַעֲזָר, וַיִּרְוּמֻמוּ אוֹתָן.
וְאֶת־נַמְרָם וְאֶת־בִּיתְרוֹן, עָרִים בְּצִוּרוֹת, וְגִדְרוֹת צֹאן: וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּנוּ אֶת־חֶשְׁבּוֹן
וְאֶת־אֵלְעָלָה וְאֶת־קָרְיָתִים וְאֶת־בַּעַל־מַעֲוֹן הַמְּסַבְּבוֹת וְאֶת־שִׁבְמָה, וַיִּקְרְאוּ כְּשֵׁמוֹתֵם
אֶת־שְׁמוֹת הָעָרִים אֲשֶׁר בְּנוּ. וַיִּלְדוּ בְּוַמְכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה גִלְעָד וַיִּלְכְּדָה וַיִּרְשׂ אֶת־הָאֲמָרִי
הַיֹּשֵׁב בָּהּ וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת גִּלְעָד לְמַכִּיר בֶּן־מְנַשֶּׁה, וַיָּשָׁב שָׁם. וַיֹּאִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה הַלֵּד וַיִּלְכַּד
אֶת־חֹתְמֵיהֶם וַיִּקְרָא אֹתָן חוֹת יֹאִיר: וַנְּבוּ הַלֵּד וַיִּקַּח אֶת־קַעֲתָא וְאֶת־קַפְרִיָּה, וַיִּקְרָא לָהֶן נְבוֹת
עַל־שְׁמוֹ:

לג

וְאַלְהָ מִסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְצַבְאוֹתֵם בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. וַיִּכְתַּב
מֹשֶׁה אֶת־מִסְעֵיהֶם וְאֶת־מִתְּנֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה, וְאַלְהָ מִתְּנֹת מִסְעֵיהֶם. נִסְעוּ מֵעַרְמֶסס בַּחֲדָשׁ
הָרְאשׁוֹן, בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ הָרְאשׁוֹן, בַּמִּקְרָת הַפְּסַח, יָצְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיַד רָמָה
לְעֵינֵי כָל־הַמִּצְרַיִם: וְהַמִּצְרַיִם קָבְרוּ מֵהֶם אֶת כָּל־הַמֵּתִים אֲשֶׁר הָבָה יְהוָה, כִּלְבֹּכּוֹר בְּאָרֶץ
מִצְרַיִם, וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה יְהוָה נִקְמָה וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַרְמֶסס, וַיִּתְּנוּ בַסְּפוֹת. וַיִּסְעוּ
מִסְּפוֹת וַיִּתְּנוּ בְּבוֹתָן, אֲשֶׁר הוּא חֶלֶק מִן הַמִּדְבָּר. וְהֵם יָצְאוּ מִבוֹתָן וַחֲנוּ עַל פִּי אִירוֹת אֲשֶׁר
לִפְנֵי בַעַל צַפּוֹן וַחֲנוּ לִפְנֵי מַגְדּוֹל: וַיִּסְעוּ מִמֶּנָּה אִירוֹת וַיַּעֲבְרוּ בְּתוֹךְ הַיָּם אֶל הַמִּדְבָּר, וַיִּלְכּוּ
דָּרוֹךְ שְׁלִישֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר, וַיִּתְּנוּ בְּפִיקְרֵי־אִיס. וַיִּסְעוּ מִמֶּנָּה וַיָּבֹאוּ אֵילָמָה, וּבֵאלֵים שְׁתֵּים

עֲשֵׂה עֵינַת מַיִם וְשִׁבְעִים גִּזְעֵי תַמְרִים, וַיִּחְנוּ שָׁם עַל־הַמַּיִם: וַיִּסְעוּ מֵאֵילִם וַיִּחְנוּ עַל־יַם־סוּף וַיִּסְעוּ מֵיַם סוּף וַיִּחְנוּ בְּמִדְבַר סִין

וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַר סִין וַיִּחְנוּ בְּרַפְיָדִים: וַנִּסְעוּ מֵרַפְיָדִים וַיִּחְנוּ בְּאֵילֹס. וַיִּסְעוּ מֵאֵילֹס וַיִּחְנוּ בְּרַפְיָדִים וְלֹא הָיָה שָׁם מַיִם לָעַם לְשִׁתּוֹת. וַיִּסְעוּ מֵרַפְיָדִים וַיִּחְנוּ בְּמִדְבַר סִינַי וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַר סִינַי וַיִּחְנוּ בְּקִבְרוֹת הַתְּאֵנָה. וַיִּסְעוּ מִקִּבְרוֹת הַתְּאֵנָה וַיִּחְנוּ בְּחִצְרוֹת וַיִּסְעוּ מֵחִצְרוֹת וַיִּחְנוּ בְּרִתְמָה:

וַנִּסְעוּ מִרִתְמָה, וַיִּחְנוּ בְּרַמּוֹן פָּרָז. וַיִּסְעוּ מֵרַמּוֹן פָּרָז, וַיִּחְנוּ בְּלִבְוֵנָה. וַיִּסְעוּ מִלִּבְוֵנָה, וַיִּחְנוּ בְּרַסּוֹן. וַיִּסְעוּ מֵרַסּוֹן, וַיִּחְנוּ בְּמִקְהֵלֶת. וַיִּסְעוּ מִמִּקְהֵלֶת וַיִּחְנוּ בְּשַׁפְּרָה: וַיִּסְעוּ מִשַׁפְּרָה וַיִּחְנוּ בְּחִרְדָּה: וַנִּסְעוּ מִחִרְדָּה, וַיִּחְנוּ בְּמִקְהֵלוֹת. וַנִּסְעוּ מִמִּקְהֵלוֹת, וַיִּחְנוּ בְּקַטָּת: וַיִּסְעוּ מִקַּטָּת, וַיִּחְנוּ בְּתַרְחָה. וַיִּסְעוּ מִתַּרְחָה, וַיִּחְנוּ בְּמִתְּכָא. וַיִּסְעוּ מִמִּתְּכָא וַיִּחְנוּ בְּסִלְמוֹנָה: וַיִּסְעוּ מִסִּלְמוֹנָה וַיִּחְנוּ בְּמִסּוּרוֹת: וַיִּסְעוּ מִמִּסּוּרוֹת וַיִּחְנוּ בְּבִנְיָה וַיִּסְעוּ מִבִּנְיָה, וַיִּחְנוּ בְּהַר גִּדְגָד.

וַיִּסְעוּ מֵהַר גִּדְגָד וַיִּחְנוּ בְּיִטְבְּתָה: וַיִּסְעוּ מֵעֵטְבַת וַיִּחְנוּ בְּעֵבְרוֹנָה: וַיִּסְעוּ מֵעֵבְרוֹנָה וַיִּחְנוּ בְּעֵצִיֹן גִּבְרָה. וַיִּסְעוּ מֵעֵצִיֹן גִּבְרָה, וַיִּחְנוּ בְּמִדְבַר צִיּוֹן, וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַר צִיּוֹן, וַיִּחְנוּ בְּמִדְבַר פָּאֲרוֹן, הוּא קִדְשׁ. וַיִּסְעוּ מִקִּדְשׁ וַיִּחְנוּ בְּהַר הַהָר שְׂמוּדָה לְאַרְצֵי אֲדוֹם

וְעַל־הַר אֶהְרֹן הַכֹּהֵן עַל־פִּי יְהוָה וַיָּמַת שָׁם בַּשָּׁנָה הָאֲרֵבָעִים לַיְצִיאַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הַתְּמִישִׁי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ. וְאֶהְרֹן הָיָה כֹּהֵן שְׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה שָׁנָה בְּמֹתוֹ בְּהַר הַהָר. וַיִּשְׁמַע מְלֶכֶד עַרְד הַכְּנַעֲנִי, וְהוּא יָשַׁב בְּאֶרֶץ כְּנַעַן, בְּאֶשְׁרֵר בְּאֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ מֵהַר הַהָר וַיִּחְנוּ בְּצִלְמֹנָה: וַיִּסְעוּ מִצִּלְמֹנָה וַיִּחְנוּ בְּפִינּוֹ: וַיִּסְעוּ מִפִּינּוֹן וַיִּחְנוּ בְּאֶבְתָּה:

וַיִּסְעוּ מֵאֶבְתָּה וַיִּחְנוּ בְּגִי שִׁבְעֵבֶר גְּבוּל מוֹאָב: וַיִּסְעוּ מִגִּי וַיִּחְנוּ בְּדִיבּוֹן גָּד. וַיִּסְעוּ מִדִּיבּוֹן גָּד וַיִּחְנוּ בְּעֵלְמוֹן דְּבַלְתִּימָה. וַיִּסְעוּ מֵעֵלְמוֹן דְּבַלְתִּימָה, וַיִּחְנוּ עַל הַרֵי הָעֵבְרָיִם, מוֹל נְבוֹ. וַיִּסְעוּ מֵהַרֵי עֵבְרָיִם, וַיִּחְנוּ בְּעֵרְבוֹת מוֹאָב עַל הַיַּרְדֵּן יַרְחוֹ. וַיִּחְנוּ עַל הַיַּרְדֵּן בֵּין אִסְמֹת עַד בְּלָסָא אֲשֶׁר לְמַעְרֵב מוֹאָב:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּעֵרְבוֹת מוֹאָב עַל הַיַּרְדֵּן יַרְחוֹ לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶל־אֶרֶץ כְּנַעַן. וְהֵאָבְדְתֶם אֶת־כָּל־הַיְּהוּשִׁבִים בְּאֶרֶץ מִפְּנֵיכֶם, וְהִסִּירוּתֶם אֶת־מִשְׁמְרוֹתֵיהֶם, וְאֵת כָּל־פְּסִילֵיהֶם הַמְּסַכֶּה תֵּאבְדוּ, וְאֵת כָּל־מִצְבֹּתֶם תִּסְרִי: וְהֵאָבְדְתֶם אֶת־כָּל־יְהוּשִׁבֵי הָאֶרֶץ וַיִּשְׁבַתֶם בָּהּ, כִּי לָכֶם נִתְּתָה אֶת־אֶרֶץ כְּנַעַן

ותירשו את־ארצם בגורל לפי שבטיכם, לרבים תרבו את־אחזתם ולמעטים תמעטו את־אחזתם, אל אשר יצא שמו יקנה לו, לפי שבטי אבותיכם תירשו. ואם לא תורישו את יושבי הארץ מפניכם, והיה אשר תשאירו מהם לשפים בעיניכם ולצנינים בצדיכם, וצרו אתכם על הארץ אשר אתם יושבים בה. והיה כאשר החלטתי לעשות להם, כן אעשה לכם.

לד

וידבר יהוה אל־משה לאמר: צוה לבני ישראל ואמרת אליהם אתם נכנסים אל־ארץ פנעו זאת תהיה לכם לנחלה ארץ פנעו עם גבולותיה והיה לכם הצד הדרומי ממדבר צן עד סמוך לאדום, והיה לכם הגבול הדרומי מקצה ים המלח ממזרח וסבב אתכם הגבול מנגב אל מעלה עקרבים, ועבר עינן, והיה תצאתיו אל נגב קדש ברנע, ויצא אל חצר ערד, ועבר עצמונה. והקיף את הגבולות מאסמונא נחל מצרים, והימה היציאה הימה. וגבול הים יהיה לכם הים הגדול יגביל, זה יהיה לכם גבול הים.

וזה יהיה לכם הגבול לצפון: מן הים הגדול תמךדו לכם עד החר. ומן החר תמךדו להם את החר לנכנסים אל חמת והיה מוצאו הגבול סרדק: ויצאו הגבולות דפרונה, והיה מוצאו ארסנאיו, זה יהיה לכם גבול מצפון וירד הגבול מספפמר לבלה ממזרח על־המעיינות, וירד הגבול לבלה על־גב ים פגרת ממזרח. וירד הגבול מספמרה לבלה ממזרח על־המעיינות, וירד הגבול מבלה על־גב ים פגרת ממזרח. וירדו הגבולות על הירדן, והיה המוצא ים המלח. זאת תהיה לכם הארץ וגבולותיה סביב.

ויצו משה את בני ישראל לאמר: זאת הארץ אשר תירשו אתה בגורל, כאשר צוה יהוה לתת אתה לתשעת השבטים ולחצי שבט מנשה. פי לקח שבט בני ראובן ושבט בני גד לפי בתי אבותם, וחצי שבט מנשה קבלו את גורלותם. שנים שבטים וחצי שבט לקחו את גורלותיהם מעבר לירדן פגד יריחו מנגב מזרחה.

וידבר יהוה אל־משה לאמר: אלה שמות האנשים אשר ינחילו לכם את הארץ, אלעזר הכהן ויהושע בן־נון. ושר אחד מפל שבט תקחו להנחיל לכם את הארץ:

ואלה שמות האנשים משבט יהודה: פלב בן יפנה. לשבט שמעון, שלמיאל בן סמיאוד. לשבט בנימין, אלדד בן־כסלון. לשבט דן, השר בכחיר בן־עגלי. מבני יוסף למטה

בני מנשה, השר חניאל בן צופי. לשבט בני אפרים, השר קמואל בן סבתו. לשבט זבולון, השר אליצפן בן־פרנח. לשבט בני יששכר, השר פלטיאל בן עזא. לשבט בני אשר, השר אכיר בן־סלמי. למטה נפתלי, נשיא פדאל בן ימיאוד.

אלה צנה יהוה לחלק לבני ישראל בארץ כנעו.

לה

וידבר יהוה אל משה בערבות מואב על הירדן ורחו לאמר צנה את־בני ישראל, ויתנו ללויים מנחלות אחזתם ערים לשבת, ואת־מגרשי הערים סביבותיהם יתנו ללויים. והיו להם הערים לשבת, ומגרשיהם יהיו לכהמתם ולכל בעלי ארבע רגלים שלהם. והמגרשים של הערים אשר תתנו ללויים, מקיר העיר וחוצה אלפים אמה סביב. ומדדת מחוץ לעיר את־הצד המזרחי אלפים אמה, ואת־הצד הדרומי אלפים אמה, ואת־הצד המערבי אלפים אמה, ואת־הצד הצפוני אלפים אמה, והעיר תהיה בתוך זה לכם, ואלה גבולות הערים. ואת הערים תתנו ללויים את שש ערי המקלט אשר תתנו לנו שמה הרוצח ועליהן ארבעים ושתיים עיר: פל־הערים תתנו ללויים ארבעים ושמונה ערים, אלה ואת־מגרשיהם: ואת הערים אשר תתנו מאחזת בני ישראל, מן הרבים רבים ומן המעטים מעט, איש כפי נחלתו אשר ירשו, ויתנו מן הערים ללויים.

וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־בני ישראל ואמרת אליהם אתם עברים את־הירדן אל־ארץ כנעו. והבדלתם לכם ערים, מקלטים יהיו לכם לנוס שמה הרוצח, פל המכה נפש בשגגה. והיו הערים לכם למקלט מגאל הדם, ולא ימות הרצח עד אשר יעמד לפני העדה למשפט. והערים אשר תתנו, את־שש הערים, מקלטות יהיו לכם: את שלש הערים תתנו מעבר לירדן, ואת שלש הערים תתנו בארץ כנעו.

מקלט יהיה לבני ישראל ולגר ולתושב אשר בתוכם, והיו הערים האלה למקלט לנוס שמה לכל מכה נפש בשגגה.

ואם בכלי ברזל יכה אותו וימת, רוצח הוא, מות יומת הרוצח. ואם באבן מיד אשר ימות בו יכה אותו וימת, רוצח הוא, מות יומת הרוצח: ואם בכלי עץ מיד אשר ימות בו יכה אותו וימת, רוצח הוא, מות יומת הרוצח.

גואל הדם הוא ימית את הרוצח, כְּאִשֶּׁר יִפְגֹּשׂ אוֹתוֹ, הוּא יָמִית אוֹתוֹ. וְאִם בְּאֵיבָה יִדְחֶף אוֹתוֹ, וַיִּשְׁלִיךְ עָלָיו כָּל כְּלֵי מִמָּאֲרָב, וְנָמַת אוֹ בְּעֵבֹר חֲמָה הִכָּה אוֹתוֹ בְּיַד נְמַת, מוֹת יוֹמַת הַמִּכָּה, רוֹצֵחַ הוּא; מוֹת יוֹמַת הַרוֹצֵחַ. הַגּוֹאֵל הַדָּם יָמִית אֶת הַרוֹצֵחַ בְּפָגְשׁוֹ אוֹתוֹ.

אִם וּפְתָאֵם, לֹא בְּאֵיבָה יִדְחֶף אוֹתוֹ, אוֹ וַיִּשְׁלִיךְ עָלָיו כָּל כְּלֵי, לֹא מֵאֲרָב, אוֹ בְּכָל אֶבֶן אֲשֶׁר יָמוּת בָּהּ, כְּלֵי דַעַת, וְתַפֵּל עָלָיו וְנָמַת, וְהוּא לֹא הִנֵּה אוֹיְבוֹ וְלֹא בְקִשׁ לְהִרְעֵ לוֹ וַיִּשְׁפֹּטָה הָעֵדָה בֵּין הַמִּכָּה וּבֵין גֹּאֵל הַדָּם, לְפִי הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה. וְהַצִּילָה הָעֵדָה אֶת־הַרוֹצֵחַ מִיַּד גֹּאֵל הַדָּם, וְהַשִּׁיבוֹ אוֹתוֹ הָעֵדָה אֶל־עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר־נָס שָׁמָּה, וַיֵּשֶׁב שָׁם עַד אֲשֶׁר יָמוּת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר מִשְׁחָו אוֹתוֹ בְּשִׁמּוֹן הַקֹּדֶשׁ.

וְאִם יֵצֵא יֵצֵא הַרוֹצֵחַ אֶת־גְּבוּל הָעִיר אֲשֶׁר־בָּרַח שָׁמָּה: וְאִם יֵמָצֵא אוֹתוֹ גֹּאֵל הַדָּם מִחוּץ לְגְבוּלוֹת עִיר מִקְלָטוֹ, וְהָרַג גֹּאֵל הַדָּם אֶת הַרוֹצֵחַ, אֵינְנוֹ אֲשֵׁם. כִּי בְּעִיר הַמִּקְלָט יָשָׁב עַד אֲשֶׁר יָמוּת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, וְאַחֲרָי מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל יָשׁוּב הַרוֹצֵחַ אֶל אֶרֶץ אֲחֻזָּתוֹ.

וְהִנֵּה זֹאת לְכֶם לְחֻקֹּת מִשְׁפָּט לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם. כָּל מִכָּה נֶפֶשׁ, עַל־פִּי עַדִּים תִּרְצַח אֶת הַרוֹצֵחַ, וְעַד אַחַד לֹא יַעֲיֵד עַל נֶפֶשׁ לַמוֹת. וְלֹא תִקְחוּ כֶּפֶר עַל נֶפֶשׁ מֵאֵת הַרוֹצֵחַ הַאֲשֵׁם לְהַהֲרֹג, כִּי מוֹת יוֹמַת. לֹא תִקְחוּ כֶּפֶר לְנוֹס אֶל עִיר הַמִּקְלָטוֹת, לְשׁוּב לְשִׁבְתָּ עַל הָאָרֶץ, עַד אֲשֶׁר יָמוּת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל. וְלֹא תִרְצַחוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יוֹשְׁבִים בָּהּ, כִּי הַדָּם הִנֵּה רוֹצֵחַ אֶת הָאָרֶץ, וְלֹא תִכְפֹּר הָאָרֶץ מִן הַדָּם הַנִּשְׁפָּד עָלֶיהָ, כִּי אִם עַל־דָּם הַשׁוֹפָד. וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יוֹשְׁבִים עָלֶיהָ, אֲשֶׁר אֲנִי שׁוֹכֵן בְּתוֹכְכֶם, כִּי אֲנִי יְהוָה הַשׁוֹכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

לו

וַיִּקְרָבוּ שְׁרֵי מִטָּה בְּנֵי גִלְעָד בֶּן מְכִיר בֶּן מְנַשֶּׁה מִמִּטָּה בְּנֵי יוֹסֵף, וַיִּדְבְּרוּ לְפָנַי מִשָּׁה וּלְפָנַי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וּלְפָנַי שְׁרֵי בְּתֵי אֲבוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמְרוּ, לְאֲדֹנָינוּ צְוֶה יְהוָה לְתַת אֶת־אָרֶץ הַנַּחֲלָה בְּגוּרָל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלְאֲדֹנָינוּ צְוֶה יְהוָה לְתַת אֶת־נַחֲלַת צֶלְפָחֵד אַחִינוּ לְבְנוֹתָיו. וַיְהִי לְאַחַד מִשְׁבָּטֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים, וַיִּלְקַח גּוּרְלוֹן מֵאַחֲזַת אֲבוֹתָינוּ, וַיֹּסֵף עַל נַחֲלַת הַשִּׁבְטֵי אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם לְנָשִׁים, וּמִגּוּרָל נַחֲלָתָנוּ יִלְקַח. וְאִם תִּהְיֶה שְׁמִטָּה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְתוֹסַף נַחֲלָתָנוּ עַל נַחֲלַת הַשִּׁבְטֵי אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם לְנָשִׁים, וּמִנַּחֲלַת שְׁבָט מִשְׁפַּחַתָּנוּ תִּלְקַח נַחֲלָתָנוּ.

ויצו מֹשֶׁה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל פִּי יְהוָה לֵאמֹר: כֹּן שִׁבְט בְּנֵי יוֹסֵף דְּבָרִים. זֶה הַדְּבָר
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לְבָנוֹת צִלְפֻחַד לֵאמֹר: לְאִשֹּׁר יֵיטֵב בְּעֵינֵיהֶם תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים, אֲדָּ מִמִּשְׁפַּחַת
אֲבֵיהֶם תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים וְלֹא תִסּוּב נַחֲלָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִשִּׁבְט אֵל שִׁבְט, כִּי אִישׁ בְּנַחֲלַת שִׁבְט
מִשְׁפַּחַת אָבִיו יִדְבְּקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְכָל בַּת יוֹרֶשֶׁת נַחֲלָה מִשִּׁבְטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, לְאֶחָד מֵעַם
אֲבֵיהֶם תִּהְיֶינָה לְאִשָּׁה, לְמַעַן יִירָשׁוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶת־נַחֲלַת אָבוֹתָיו וְלֹא יִסּוּב הַגּוֹרֵל מִשִּׁבְט
אֵל שִׁבְט אֲחֵר, אֲכָל אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ יִדְבְּקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל.

כאשר צוה יהוה את־משה כן עשו בנות צלפחד ותהיֶינָה תְרַצָּה וְחִגְלָה וּמִלְכָּה וְנַעֲמָה
ומחלה, בנות צִלְפֻחַד, לְבָנֵי דָדֵיהֶן. מִשִּׁבְט מְנַשֶּׁה בְּנֵי יוֹסֵף הָיוּ לְנָשִׁים, וְתַהֵי נַחֲלָתָן עַל שִׁבְט
אֲבֵיהֶן. אֵלֶּה הַמִּצְוֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה בְּעָרְבוֹת מוֹאָב
עַל־הַיַּרְדֵּן לִירְחוֹ.

דברים

א

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר מול המערב קרוב לים סוף בין פארן ובין תפל ולכן וקצרת ודי וקב. אחד עשר יום מחורב דרד הר שער עד קדש ברנע. ויהי בשנה הארבעים בחדש העשתי-עשר באחד לחדש, דבר משה אל-כל-בני ישראל ככל אשר צוה יהוה אתו אליהם, אחרי הכותו את סיחון מלך האמרי היושב בקשבון, ואת עוג מלך הבשן היושב בעשתרות ובאדרעי, בעבר הירדן בארץ מואב, החל משה לבאר את התורה הזאת לאמר. יהוה אלהינו דבר אלינו בהרב לאמר: רב לכם שבת בקה הנה. פנו וסעו לכם ובאו הר האמרי ואל כל שכניו הערבה ההר והשפלה והנגב וחוף הים ארץ הכנעני והלבנון עד הנהר הגדול נהר פרת: ראו, מסר לפניכם את הארץ; הפנסו ורשו את הארץ אשר נשבעתי לאבותיכם, לאברהם וליצחק וליעקב, לתת להם ולנרעם אחריהם.

ואמרתי אליכם בעת ההיא לאמר לא אוכל לבדי לשאת אתכם יהוה אלהיכם הרבה אתכם, והנה אתם היום ככוכבי השמים לרב. יהוה אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלה פעמים, ויברך אתכם כאשר דבר לכם איכה אשא לבדי את-טרחכם ואת-משאכם ואת-ריבכם תנו לכם אנשים חכמים וידעים ונבנים לשבטיכם, ואשימה אתם עליכם מנהיגים. ועניתם אתי ותאמרו טוב הדבר אשר דברת לעשות ואקח מכם אנשים חכמים וידעים ונבנים, ואמנה אתם עליכם שרי אלפים ושרי מאות ושרי חמשים ושרי עשרות ושטרים לשבטיכם. וצויתי את שפטיכם בעת ההיא לאמר: שמעו בין אחיכם ושפטם בצדק בין איש ובין אחיו ובין גרו לא תכיר פנים במשפט, כקטן כגדול תשפט, לא תשא פני אדם, פי המשפט לאלהים הוא, והדבר אשר יקשה מכם תעלו אתו אלי, ואשמענו. וצויתי אתכם בעת ההיא את כל הדברים אשר תעשו.

ונסע מתרב ונלך את כל המדבר הגדול והנורא ההוא אשר ראיתם דרד הר האמרי כאשר צוה יהוה אלהינו ונבא עד קדש ברנע ואמר אליכם באתם עד הר האמרי אשר יהוה אלהינו נתן לכם: ראו, מסר לכם יהוה אלהיכם לפניכם את הארץ, עלו ורשו כאשר דבר יהוה אלהי אבותיכם אליכם, אל תיראו ואל תחתו. ותגשו אלי כלכם ותאמרו נשלתה אנשים לפנינו ונתרו לנו את-הארץ ונשיבו לנו דבר את-הדרד אשר נעלה-בה ואת הערים אשר נבוא אליהן ונעם לפני הדבר, ואקח מכם שנים עשר אנשים, איש אחד לשבט. ושבו

ועלו אל הקר, ויבאו עד נחל אשכול, וירגלו אותה ויקחו בידיהם מפרי הארץ ויורידו אליכם ויאמרו טובה הארץ אשר יהנה אלהינו נתן לנו

ולא אבייתם לעלות, אלא מריתם את פי יהנה אלהינו. ותרגנו באהליכם ותאמרו משנאת יהנה אותנו הוציא אותנו מארץ מצרים לתת אותנו בידי האמרי להשמידנו אנה אנחנו עולים? ואחייכם הסירו את־לבכם לאמר: גוי גדול ורב וחקק ממנו, וערים גדולות ובצורות עד השמים, וגם בני ענקים ראינו שם. ואמרתי אליכם אל־תחתו ולא תראו מהם: יהנה אלהיכם ההולך לפניכם, הוא ילחם אתם עמכם ככל אשר עשה לכם בארץ מצרים ובמדבר הזה אשר ראיתם, דרדו הר האמרי, פאשר נשא אתכם יהנה אלהיך, פאשר ישא איש את־בנו, בכל־הדרך אשר תלכתם עד־באכם אל־המקום הזה.

וגם בדרך הזה לא האמנתם ביהנה אלהינו אשר הולך לפניכם בדרך לבחר לכם מקום, מנהיג אתכם באש לילה, מראה לכם את־הדרך אשר תלכו בה, ובענו יומם.

וישמע יהנה את קול דבריכם, ויתקצר וישבע לאמר, אם־יראה איש מו־האנשים האלה את־הארץ הטובה הזאת אשר נשבעתי לאבותיהם, זולתי כלב בן יפנה, הוא יראה אותה, ולו אתו את הארץ אשר דרד עליה, ולבניו, מפני שדבק ביהנה. ולי פעם יהנה בגללכם לאמר, גם אתה לא תבוא שם. והושע בן־נון העומד לך, הוא יבוא שמה, אותו חזק, כי הוא נחילנה לישראל: וכל ילד צעיר אשר איננו יודע היום טוב או רע, הם יבאו שמה, ולקם אתו אותה, והם יירשוה. ואתם פנייתם וחייתם במדבר, דרדו גם סוף

וענייתם ואמרתם חטאנו לפני יהנה אלהינו אנחנו נעלה ונלחם ככל אשר צוה יהנה אלהינו וישאו איש את כלי מלחמתו ויאספו לעלות אל הקר ויאמר יהנה אלי אמר אליהם לא תעלו ולא תלחמו כי אינני עמכם ולא תשברו לפני איביכם ודברתי אליכם ולא שמעתם אותי, ועברתם על דבר יהנה, ופרצתם ועלייתם אל הקר. ויצא האמרי היושב בקר ההוא לקראתכם, וירדפו אתכם פאשר מעשינה הדבורים, ויפתו אתכם משעיר עד חרמה. ותשבו ותכפו לפני יהנה אלהינו, ולא שמע יהנה בקולכם ולא הקשיב אליכם.

וישבתם בקדש ימים רבים, ככל הימים אשר ישבתם

ונגפו ונסעו אל המדבר דרך ים סוף כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אלי וְנָסַב אֶת הַר שְׁעִיר יְמִים רַבִּים. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי, יִסְפַּק לָכֶם סוּבָב אֶת הַהָר הַזֶּה, פָּנּוּ אֶפְאֹד צְפוּנָה. וְלָעַם צִוֵּה לֵאמֹר: אַתֶּם עֹבְרִים דֶּרֶךְ גְּבוּלוֹת אֲחֵיכֶם בְּנֵי עֲשׂוּ הַיּוֹשְׁבִים בְּשֵׁעִיר, וְהֵם יִירָאוּ מִכֶּם וַיִּזְהְרוּ מִכֶּם מֵאֵד. לֹא תִקְשְׁרוּ אִתָּם מִלְחָמָה, כִּי לֹא אִתְּנוּ לָכֶם מֵאַרְצָם וְלֹא מִדְּרֹךְ פֶּרֶךְ־רַגֶּל, כִּי בִנְחָלָה נָתַתִּי לְבְנֵי עֲשׂוּ אֶת־הָרָה שְׁעִיר. בְּכֶסֶף קִנּוּ מֵהֶם מְאֻכְלִים וְאֻכְלָתֶם, וּמִיָּם בְּמִדָּה תִקְחוּ מֵהֶם בְּכֶסֶף וּשְׂתִיתֶם: כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בֵּרַכְהָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדָיָהּ, דַּע אִיֶּה עֲבַרְתָּ אֶת הַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַהוּא, הִנֵּה אַרְבָּעִים שָׁנָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ, לֹא חָסַרְתָּ דָבָר.

וְעַבְרָנוּ אֶת אַחֲזִינוּ בְנֵי עֲשׂוּ, הַיּוֹשְׁבִים בְּשֵׁעִיר, לִיַד דֶּרֶךְ הַעֲרָבָה מֵאִילוֹן וּמַעֲצִיּוֹן גָּבַר, וּפְנִינֵנוּ וְעַבְרָנוּ דֶּרֶךְ מִדְּבַר מוֹאָב. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי: אֵל תִּשְׁטַמּוּ אֶת הַמוֹאָבִים וְאַל תִּתְחַבְּרוּ אֲלֵיהֶם לְמִלְחָמָה, כִּי לֹא אִתְּנוּ לָכֶם מֵאַרְצָם בִּנְחָלָה, כִּי לְבְנֵי לוֹט נָתַתִּי אֶת עֲרוּעֵר לְרִשְׁתּוֹ. הָעוֹמֵין הַקּוֹדְמִים יָשְׁבוּ עֲלֵיהֶּ, גּוֹי גָּדוֹל וְרַב וְחֹזֵק, כְּמוֹ הָעֲנָקִים. רַפְאִים יִחְשְׁבוּ גַם אֱלֹהִים, כְּמוֹ הָעֲנָקִים, וְהַמוֹאָבִים קוֹרְאִים לָהֶם אֲמִים. וּבְשֵׁעִיר יָשַׁב הַחַרִּי לְפָנֵינוּ, וּבְנֵי עֲשׂוּ הַשְּׂמִידוֹם וְהַכְּחִידוֹם מִפְּנֵיהֶם, וַיִּשְׁבוּ תַחְתֵּיהֶם, כְּאֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאַרְצֵי יְרִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָהֶם. וְעַתָּה קוּמוּ וְסַעוּ וְעַבְרוּ אֶת־נַחַל זָרַת:

וְהַיְמִים אֲשֶׁר נִסְעֵנוּ מִקְדָּשׁ בְּרַנְעַע עַד אֲשֶׁר עַבְרָנוּ אֶת־נַחַל זָרַת, שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה, עַד אֲשֶׁר תֵּם כְּלִדְוֹר אֲנִשֵׁי הַמִּלְחָמָה לְמוֹת מִקְרַב הַמַּחְנֶה, כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה הַאֱלֹהִים אוֹתָם. וַיַּד הָאֱלֹהִים הִיָּתָה עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹתָם מִתּוֹךְ הַמַּחְנֶה עַד אֲשֶׁר נָפְלוּ.

וַיְהִי כְּאֲשֶׁר נָפְלוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַלּוֹחֲמִים מִתִּים מִקְרַב הָעָם, וַיִּדְבַּר אֲדֹנָי דְבַר אֵלַי לֵאמֹר: אַתָּה תַעֲבֹר הַיּוֹם אֶת הַגְּבוּלוֹת מוֹאָב הָאֲרוּעֵר, וּכְשִׁתְּקַרְבוּ אֵל בְּנֵי עַמּוֹן, לֹא תִשְׁטַמּוּ אוֹתָם וְגַם לֹא תִתְגַּרוּ בָהֶם לְמִלְחָמָה, כִּי לֹא אִתְּנוּ לָהֶם מֵאַרְצֵי בְנֵי עַמּוֹן בִּנְחָלָה, כִּי לְבְנֵי לוֹט נָתַתִּיָּה בִּנְחָלָה. אֲרָץ רַפְאִים תִּחְשַׁב, וְגַם כִּי עֲלִיָּה יָשְׁבוּ הַרְפָּאִים לְפָנֵינוּ, וְהַעֲמוֹנִים קוֹרְאִים לָהֶם זַמְזָמִים. עִם גָּדוֹל וְרַב וְחֹזֵק מִכֶּם, כְּמוֹ הָעֲנָקִים, וַיִּשְׂמִידוּ יְהוָה מִפְּנֵיהֶם, וַיִּירָשׁוּם וַיִּשְׁבוּ תַחְתֵּיהֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה. כְּאֲשֶׁר עָשׂוּ בְנֵי עֲשׂוּ הַיּוֹשְׁבִים בְּשֵׁעִיר, אֲשֶׁר הַשְּׂמִידוֹ אֶת הַחַרִּי מִפְּנֵיהֶם, וַיִּירָשׁוּ אוֹתָם, וַיִּשְׁבוּ תַחְתֵּיהֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וְהָעוֹיִם הַיֹּשְׁבִים בְּעֵשְׂדוֹת עַד עַתָּה, וְהַכְּפַדּוֹקִים הַיִּצְאִים מִכְּפַדּוֹקָא, הַשְּׂמִידוֹם וַיִּשְׁבוּ תַחְתֵּיהֶם.

וְעַתָּה קוּמוּ וְסַעוּ וְעַבְרוּ אֶת־נַחַל אַרְבּוֹן. הִנֵּה נָתַתִּי בְּיָדְךָ אֶת־יִסְחָוֹן מִלֶּךְ חִשְׁבוֹן הָאֲמֹרִי וְאֶת־אַרְצוֹ. הַחַל לְרִשְׁתָּ, הַתְּגַר אֵלָיו מִלְחָמָה בַּיּוֹם הַזֶּה. הַחַל לַתֵּת אֶת־יְצוֹנָתְךָ וְאֶת־פַּחַדְךָ עַל פְּנֵי כָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר תַּחַת הַשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־שִׁמְךָ וַיִּבְהֲלוּ, וַיִּקְבְּלוּ יְהִיו לָהֶם מִפְּנֵיָהּ.

ושלחתי שליחים ממדבר קדמות אל סיחון מלך חשבון בדברי שלום לאמר אעבר דרך ארצה, בדרך אלה, לא אטה זמין ולא שמאל. מאכלים בכסף תתן לי ואכל, ומים בכסף תתן לי ואשתה, רק כי אעבר בגלגלי. פאשר עשו לי בני עשו היושבים בשעיר, והמואבים היושבים בערוער, עד אעבר את הירדן אל הארץ אשר יהנה אליהנו נתן לנו. ולא אבה סיחון מלך חשבון להעבירנו בו, כי הקשה יהנה אליהנו את רוחו, ואמץ את לבו, למען ינתן בידך פיום הזה.

ויאמר יהנה אלי הנה החלתי לתת לפניה את סיחון מלך חשבון האמרי ואת ארצו והחל לרשת את ארצו: ויצא סיחון מלך חשבון לקראתנו, הוא וכל עמו, למלחמה אל הקצה. וימסר אותו יהנה אליהנו לפנינו ונפיהו ואת בניו ואת כל עמיו ולכדנו את כל עריו בעת ההיא, והתרמנו כל עיר אחר עיר, ואת נשיהם ואת טפם, לא השארנו שריד פרט את הבהמות בזונו, ואת השלל של הערים לקחנו מערוער אשר על שפת נחל ארנון והעיר אשר בגיא ועד הר הגלעד לא הייתה עיר אשר נמלטה ממנו את הכל נתן יהנה אליהנו בידינו רק קרוב לבני עמון לא קרבנו, כל הסומכים לנחל יבק והערים אשר בהרים, פאשר צנה יהנה אליהנו אתנו.

ג

ונגפן ונעל דרך הבשן, ויצא עוג מלך הבשן לקראתנו, הוא וכל עמו, למלחמה באדרי. ויאמר יהנה אלי אל תירא אותו כי בידך מסרתי אותו ואת כל עמו ואת כל ארצו ועשית לו פאשר עשית לסיחון מלך האמרי אשר יושב בחשבון ויתן אותו יהנה אליהנו בידינו, ואת עוג מלך הבשן ואת כל עמו, ונפיהו עד בלתי השאיר לו שריד.

ולכדנו את כל עריו בעת ההיא, לא הייתה עיר אשר לא לקחנו מאתם, ששים ערים, כל חבל ארצם ממלכת עוג בבשן. כל הערים בצרות, חומות גבוהות, שערים ובריחים, מלבד ערי הפרזי הרבות מאד. החרמנו, פאשר עשינו לסיחון מלך חשבון, והחרמנו פלעיר בסדר, ואת הנשים ואת הנלדים. וכל הבהמות ואת השלל הערים בזונו לנו:

ולקחנו בעת ההיא את הארץ מיד שני מלכי האמרי אשר היו בעבר הירדן מנחל ארנון ועד חרמון התמרים קוראים לחרמון סניור, והאמרי קרא לו סניר. כל ערי המישור וכל הגלעד וכל הבשן עד סלכה ואדרי, ערי ממלכת עוג בבשן. כי רק עוג מלך הבשן נשאר מן הרפאים, הנה משתו מסת ברזל, הנה היא ברפת בני עמון, תשע אמות ארפה

וארבע אמות רחבה באמת איש ואת הארץ היא ירשנו בעת ההיא מערוער אשר על שפת
נחל ארנון, ואת חצי הר גלעד ואת עריו נתתי לראובן ולגד ואת־שאריה הגלעד
ואת־כל־הבָּשׂוּ, ממלכת עוג, נתתי לחצי שבט מנשה, ואת־כל־סביבת ארגוב, כל־הבָּשׂוּ
ההיא, ארץ רפאים תחשב. ויאיר בן מנשה לקח את כל סביבת ארגוב עד גבולות גרגשי
ומעמתי, וקרא להם על שמו את הבָּשׂוּ חיות יאיר עד היום הנה. ולמכיר נתתי את־הגלעד:
ולראובן ולגד נתתי מן הגלעד עד נחל ארנון, תוף הנחל גבול, ועד היבק, הנחל גבול לבני
עמון. והעֲרָבָה והיַרְדֵּן גבול מחגרת, ועד ים העֲרָבָה, ים המלח, תחת אשדות הפסגה
מזרחה:

וצויתי אתכם בעת ההיא לאמר, יהנה אֱלֹהֵיכֶם נמו לכם את־הארץ הזאת בנחלה,
מחלצים תעברו לפני אחיכם בני ישראל, כל גבור. רק נשיכם וילדיכם ומקניכם, ידעתי כי
מקנה רב לכם, ישבו בעריכם אשר נתתי לכם, עד אשר יניח יהוה ה אלהיכם את אחיכם,
כמו גם אתכם, וירשו גם הם את הארץ, אשר יהנה אֱלֹהֵינו נמו להם בעֲבַר הַיַּרְדֵּן, ותשובו
איש אל נחלתו, אשר נתתי לכם.

וליהושע צויתי בעת ההיא לאמר, עיניכם ראו את כל אשר עשה יהוה אֱלֹהֵינו לשני
המלכים האלה, פו יעשה יהוה אֱלֹהֵינו לכל הממלכות אשר אתה עבר שמה. לא תיראו מהם
כי יהנה אֱלֹהֵינו הוא ילחם עליכם

ואתחננו אל־יהוה בעת ההיא לאמר אדני אלהים, אתה החלום להראות לעבדך
את־חוקה ואת־פחד ואת־היָד החזקה ואת־הזרוע הרמה, מי כי הוא אֱלֹהִים בשמים או על
הארץ אשר יעשה כאשר עשית אתה וכתוקה? אעברה־נא ואראה את־הארץ הטובה הזאת
אשר בעֲבַר הַיַּרְדֵּן, הִקֵּר הטוב הנה והלבנון.

ויחלם יהוה ממני בגללכם ולא שמע אלי ויאמר יהוה אלי רב־לה אל־תוסף עוד
דבר את־הדבר הנה עלה על קרפת הצוב והבט בעיניך ימה וצפונה ונגבה ומזרחה וראה
בעיניך כי לא תעבר את הַיַּרְדֵּן הנה: וצו את־יהושע וסגק אתו ועודד אתו, כי הוא יעבר
לפני העם הנה, והוא ינחיל להם את כל־הארץ אשר ראית. וישבנו בעמק סמוך לבית
פעור.

ועתה ישראל, שמע אליהם חקים ואלה המשפטים אשר אנכי מלמד אתכם היום לעשות, למען תחיו ותרבו, ובאתם וירשתם את הארץ אשר יהיה אלהי אבותיכם נתן לכם לא תסיפו אליהם ואלה הדברים אשר אנכי מצוה אתכם, ולא תגרעו ממנו, שמרו את מצוות יהוה אלהינו אשר אנכי מצוה אתכם היום. עיניכם ראו את כל אשר עשה יהוה אלהינו לבעל פעור, כי כל-איש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו יהוה אלהיכם מקרבכם. ואתם הדברים ביהוה אלהיכם חיים בלכם היום

ראו, הראיתי לכם חקים ומשפטים כאשר צוה אתי יהוה, לעשות כן בארץ אשר אתם באים שמה לרשת אתה. ושמתם ועשיתם, כי הוא חקמתיכם ובינתיכם לעיני כל העמים, אשר ישמעו את כל החקים האלה, ואמרו, רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה. כי מי גוי גדול אשר-לו אלהים קרובים אליו ביהוה אלהינו בכל קראנו אליו ואיזה גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת אשר אנכי נותן לפניכם היום?

השמר לה ושמר את-נפשה מאד, פן-תשכח את-כל-הדברים אשר ראו עיניך, ופן-יסורו מלבבך כל ימי חייך, והודעתם לבניך ולבני בניה, את-היום אשר עמדת לפני יהוה אלהינו בחרב ביום הקהל, אשר אמר אדון אלי, הקהל אלי את העם, וישמעו את דברי, למען ילמדו ליראה אותי כל הימים אשר הם חיים על הארץ, ואת בניהם ילמדו. ואתם קרבתם ועמדתם תחת הקר, והקר בער באש עד השמים, חשף, ערפל, סערה. ונדבר יהוה אליכם מתוך האש קול דברים אשר אתם שמעתם ותמונה לא ראיתם כי אם קול והגיד לכם את-בריתו אשר צוה אתכם לעשות, את-עשרת הדברים, ויכתבם על-שני לחות אבנים.

ואתי צוה יהוה בעת ההיא ללמד אתכם חקים ומשפטים לעשות אתם בארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה. ונשמרתם מאד לנפשתיכם, כי לא ראיתם כל-תמונה ביום אשר דבר יהוה אליכם בחרב בהר מתוך האש לא תעברו-חזק ותעשו לכם כסל דמות, כל-צלם דמות זכר או נקבה. דמות כל בהמה החיים על הארץ, דמות כל עוף כנף אשר עף תחת השמים, דמות כל-רמש אשר רמש על-הארץ, דמות כל-דג אשר במים מתחת לארץ. ופן תשא עיניך השמימה וראית את השמש ואת הירח ואת הכוכבים כל צבא השמים ונדחת והשתחוית להם ועבדתם אשר חלק יהוה אלהיך אתם לכל העמים אשר תחת כל השמים ואתם לקח האלהים והוציא אתכם מארץ מצרים, מכור הברגל, ממצרים, להיות לו לעם נחלה, כמו ביום הזה.

ויהנה האלהים פעם עלי על-הנאמרים על-ידיכם, וישבע למען לא אעבר את-הירדן
הנה ולמען לא אבוא אל-הארץ אשר יהנה אלהיה נתן לה בנחלה. כי אני מת בארץ הזאת
ואינני עבר את-הירדן הנה ואתם עברים וירשתם את-הארץ הטובה הזאת השמרו לכם פן
תשכחו את ברית יהנה אלהינו אשר פרת עמכם, ומעברו ומעשו לכם פסל תמונת כל אשר
צנה לה יהנה אלהיה. כי יהנה אלהיה אש אכלה הוא, אל קנא.

ואם תוליד בנים ובני בניה, ומאריכו על הארץ, ומענותו, ומעשו פסל דמות פל,
ומעשו הרע לפני יהנה ה אלהיכם להכעיסו, מעיד אני בכם היום את-השמים ואת-הארץ,
כי אבד תאבדון מן-הארץ אשר אתם עברים את-הירדן שמה לרשת אתה, לא-תאריכו ימים
עליה, כי השמד תשמדיו. ופזר יהנה אתכם בכל הגוים, ונשאתם מעט במקספר בכל הגוים
אשר יביא יהנה אתכם שמה. ועבדתם שם אלהים אחרים, מעשה ידי אדם, עץ ואבן, אשר
לא יראו ולא ישמעו ולא יאכלו ולא יריחון. ובקשתם שם את-יהנה אלהיכם ומצאת כי
תדרשנו בכל-לבבך ובכל-נפשך בצרה לה ומצאוה כל הדברים האלה באחרית הימים,
ושבת אל יהנה אלהיה ושמעת בקלו. כי אל רחום יהנה אלהיה, לא יעזבך ולא ישחיתך,
ולא ישכח את-ברית אבותיה אשר נשבע להם יהנה.

שאל ימים קדמונים הנהיו לפניך מן היום אשר ברא האלהים אדם על הארץ, ומקצה
השמים עד קצה השמים, האם נהיה כדבר הגדול הנה, האם נשמע פנה, האם שמע גוי קול
אלהים חיים מדבר מתוך האש, כאשר שמעת אתה ותחנה, האם נסה האלהים לבוא לקחת
לוי גוי מקרב גוי במסה ובאותות ובמופתים ובמלתמה ויבד חזקה ובזרוע רמה ובמראות
גדלים, ככל אשר עשה יהנה אלהינו במצרים לעיניך הראות למען תדע כי יהנה אלהיה הוא
האלהים ואין עוד מלבדו מן השמים נשמעה קולו ליסרה, ועל הארץ הראה לה את אשו
הגדולה, ואת דבריו שמעת מתוך האש.

מפני אשר אהב את-אבותיה ובחר בזרעם אתריהם בך, ויוציאה הוא בכחו הגדול
ממצרים, להשמיד גוים גדולים וחזקים ממך מלפניך, להביא אותך לתת לה את ארצם
לרשת, כאשר לה היום.

ויזעת היום והשבת אל לבבך כי יהנה אלהיה הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ
מתחת ואין עוד מלבדו ושמרתם את-מצותיו ואת-חקותיו אשר אנכי מצוה היום, למען ייטב
לה ולבניה אתריה, למען תאריכו ימים על האדמה אשר יהנה אלהיה נתן לה פל-הימים. אז
הבדיל משה שלש ערים בעבר הירדן ממזרח השמש, לנוס שמה הרוצח אשר ירצח את

רעהו שלא בדעת, והוא לא שָׁנא אותו מתמול לשלשום, ויגוס אֵל אֶת מִהְעֵרִים הָאֵלֶּה, וְחִי.
את בְּצִרָה בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ הַמִּישׁוֹר לְרֵאֵבוֹ, וְאֵת רְאֵמוֹת בְּגִלְעָד לְגַד, וְאֵת גּוֹלֹן בְּבִשְׁוֹן לְמִנְשָׁה.

זאת התורה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לְפָנָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אלה העדות והחוקים והמשפטים אשר
דיבר משה אל־בני ישראל בצאתם מארץ מצרים בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, בְּגִזְאֵי, קְרוֹב לְבֵית פְּעוֹר,
בְּאֶרֶץ סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי, אֲשֶׁר יָשַׁב בְּחֶשְׁבוֹן, אֲשֶׁר הִכָּהוּ מֹשֶׁה וּבְנָיו יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם. וַיִּרְשׁוּ אֶת־אֶרְצוֹ וְאֶת־אֶרֶץ עוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן, שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר הָיוּ בְּעֵבֶר
הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ מֵעֲרֻזַּע אֲשֶׁר עַל־שֵׁפֶת נַחַל אֲרַנּוֹן וְעַל הַר סִיחֹן אֲשֶׁר הוּא חֶרְמוֹן
כְּלִי־הַעֲרֻכָה מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן לְפִי מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ תַּחַת אֲשֵׁדוֹת הַפְּסֻגָה:

ה

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֵת הַחֻקִּים וְאֵת הַמִּשְׁפָּטִים
אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְדַבֵּר בְּאָזְנוֹיְכֶם הַיּוֹם, וְלִמְדַתְּם אֹתָם וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת אֹתָם: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כֶּרַת
אֹתְכֶם בְּרִית בְּחֻרֵב: לֹא אֵת אֲבוֹתֵיכֶם כֶּרַת יְהוָה אֵת הַבְּרִית הַזֹּאת, כִּי אִם אֹתְכֶם אֹתָם
הַנִּמְצָאִים פֹּה הַיּוֹם, כָּלְכֶם חַיִּים. פָּנִים אֵל פָּנִים דָּבַר יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּהָר מַתּוֹף הָאֵשׁ. וְאֲנִי
עֲמַדְתִּי בֵּין יְהוָה וּבֵינֵיכֶם בַּעַת הַהִיא לְהַגִּיד לְכֶם אֶת־דְּבָרֵי יְהוָה, כִּי יִרְאֶתֶם מִפְּנֵי הָאֵשׁ וְלֹא
עֲלִיתֶם בְּהָר לֵאמֹר: אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵיךְ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים

לֹא יִהְיוּ לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל־פָּנָי:

לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל וְכָל תְּמוּנָה אֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּיָּם
מִתַּחַת לָאֶרֶץ לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹד אוֹתָם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיךְ אֵל קַנָּא פּוֹקֵד עֵינַי
אֲבוֹת עַל בְּנָיִם עַל דּוֹר שְׁלִישִׁי וְעַל דּוֹר רְבִיעִי לְשׁוֹנְאֵי וְעַשְׂהוּ חֶסֶד לְאֲלֹפִים לֹא־הָבִי וּלְשִׁמְרֵי
מִצְוֹתַי לֹא תִשָּׂא אֵת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיךְ לְשׁוּא, כִּי לֹא יִנְקֶה יְהוָה אֵת הַנוֹשֵׂא אֵת שְׁמוֹ לְשׁוּא.

שָׁמַר אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְשׁוֹ, כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיךְ. שִׁשַּׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֲשִׂיתָ אֵת
כָּל מְלֶאכֶתֶךָ. וְהַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת לַיהוָה אֱלֹהֵיךְ, לֹא תַעֲשֶׂה בוֹ כָּל מְלֶאכֶה אֹתָהּ וּבְנֶה וּבָתָה,
עֲבָדָה וְאִמְתָּה, שׂוֹרֶה וּבְהֵמַתָּה, וְכָל בְּהֵמַתָּה, וְהִגֵּר הֶגֶר בְּקֶרְבְּךָ, לְמַעַן יָגִיחַ עֲבָדְךָ וְאִמְתָּה
וּבְהֵמַתָּה כְּמוֹךָ. וְזָכַרְתָּ כִּי עֲבָד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְהוֹצִיאָה יְהוָה אֱלֹהֵיךְ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה
וּבְכֹרֶע נְטוּיָה; עַל כֵּן צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיךְ לְשָׁמַר אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת וּלְקַדְשׁוֹ. כִּפְדָה אֵת אֲבִיךָ וְאֵת
אִמָּה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיךְ, לְמַעַן יִיטַב לְךָ וְלַמַּעַן יֶאֱרִיכוֹן יְמֵיךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה

אלהיך נתן לך. לא תרצה. לא תנאף: לא תגנב: לא תענה ברעף עד שקר. לא תחמד את אשת רעה, לא תחמד את בית רעה, ולא את שדהו, ולא את עבדו, ולא את אמתו, ולא את שורו, ולא את חמורו, ולא כל בהמתו, ולא כל אשר לרעה.

את הדברים האלה דבר יהוה אל־כֹּהֱלֶכֶם בְּהַר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, הַחֹשֶׁה, הַעֲרֵפֶל וְהַסְעָרָה, קוֹל גְּדוֹל, וְלֹא הוֹסִיף; וַיִּכְתְּבֶם עַל־שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים, וַיִּתֶּנָּם אֵלַי: וַיְהִי כַאֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ וְהִקֵּר בְּעַר בְּאֵשׁ, וַתִּגְשׁוּ אֵלַי בְּלֶכֶם רֵאשֵׁי הַשְּׂבָטִים שְׁלֶכֶם וַיִּקְרַבְכֶם וַתֹּאמְרוּ הִנֵּה הֵרָאנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת כְּבוֹדוֹ וְאֶת קְלוֹ שָׁמַעְנוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה רָאינוּ כִּי יְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל הָאָדָם וְחַי וְעָמָה לֹא נָמוּת, כִּי תִכְלֶה אֶתְנוּ הָאֵשׁ הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת, אִם נוֹסִיף אֲנַחְנוּ לְשָׁמַע אֶת קוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עוֹד, וְנִמְתָּנוּ. מִי כִּי בִשָּׂר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל אֱלֹהִים חַיִּים, מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כְּמוֹנוּ, וַיִּחַזֶּה? גִּשְׂה אִתָּה וּשְׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, וְאִתָּה תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר יְדַבֵּר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֶיךָ, וְנִשְׁמַע וְנַעֲשֶׂה.

וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קוֹל דְּבָרֵיכֶם הַמְּדַבְּרִים אֵלַי, וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי, שָׁמַעְתִּי אֶת־קוֹל דְּבָרֵי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְרוּ אֵלַי, נְכוֹנָה כָּל־אֲשֶׁר דִּבְרוּ. מִי יִתֶּן וְהִנֵּה לְבַבְכֶם כֶּכָּה בְּקַרְבְּכֶם, לִירְאָה אוֹתִי וְלִשְׁמֹר אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי כָּל־הַיָּמִים, לְמַעַן יִיטַב לָכֶם וְלְבְנֵיכֶם לְעוֹלָם? לְכוּ, אֲמַרְתִּי לָכֶם, שׁוּבוּ אִתְּכֶם אֶל בְּתִיכֶם. וְאִתָּה פֹה עֹמֵד עִמָּדִי, וְאִדְבַּרְהָ אֵלֶיךָ אֶת הַמִּצְוֹת וְאֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּלְמָדְם אוֹתָם, וַעֲשׂוּ כוּ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָכֶם בְּנַחְלָה. וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת כַּאֲשֶׁר צִוָּה לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לֹא תִסּוּרוּ יְמִינוֹ וּשְׂמַאל. כָּכָל הַדְּרָף אֲשֶׁר צִוָּה לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַלְקַח בָּהּ, לְמַעַן יִנִּיחַ לָךְ וְטוֹב לָךְ, וְהֶאֱרַכְתֶּם יָמִים עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּירְשׁוּ.

ו

ואלה המצוות והחקים המשפטים אשר צוה יהוה אלהינו ללמד אתכם לעשות בארץ אשר אתם באים שמה לרשת אתה למען תירא את יהוה אלהיך ותשמר את כל חקיו ואת מצותיו אשר אנכי מצוה היום, אתה ובניך ובני בניך, כל ימי חייך, למען תאריכו ימים.

ושמעתי ישראל ושמרת לעשות למען ייטב לך ולמען תרבוין מאד כאשר דבר יהוה אלהי אבותיך לתת לך ארץ זבת חלב ודבש ואלה החוקים והמשפטים אשר צוה יהוה את בני ישראל במדבר בצאתם מארץ מצרים. שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד. ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך. והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה

היום על-לבבך ובנפשך ושוננתם לבניך, ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך, ובשבתך ובקומך. וקשרתם לאות על ירך והיו לזכרון בין עיניך וכתבתם אתם על מזוזות בתיכם ובשעריכם.

והיה כאשר יביאך יהוה אלהיך אל הארץ אשר נשבע לאבותיך, לאברהם וליצחק וליעקב, לתת לך ערים גדולות וטובות אשר לא בנית, בתים מלאים כלי-טוב אשר לא מלאת, וברות חצובים אשר לא חצבת, כרמים וזיתים אשר לא נטעת, ואכלת ושבעת, השמר לך פן-תשכח יהוה אלהיך, המוציא אותך מארץ מצרים, מבית עבדים. את-יהוה אלהיך תירא, ואתו לבדו תעבד, ובו תדבק, ובשמו תשבע.

לא תלכו אתרי אלהים אחרים מאלהי הגוים אשר סביבותיכם, כי אלהים קנא יהוה אלהיך בקרבך, פון-תחרה ארץ-יהוה אלהיך בך והשמידך מעל פני האדמה.

לא תנסה את-יהוה אלהיך כאשר נסיתם במסה: שמור תשמר את מצוות יהוה אלהיך, את העדות ואת החקים אשר צוה. ועשית הישר והטוב בעיני יהוה אלהיך, למען ייטב לך, ובאת וירשת את הארץ הטובה, אשר נשבע יהוה לאבותיך לגרש את כל אנביך מפניך, כאשר דבר יהוה.

והיה כי ישאלך בנה מחר לאמר מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה יהוה אלהינו ואמנת לבנה, עבדים היינו לפרעה בארץ מצרים, ויוציאנו יהוה משם ביד חזקה ובזרוע נטויה. וימן יהוה אותות ומופתים גדולים ורעים במצרים בפרעה ובביתו לעינינו. ואותנו הוציא משם לתת לנו את הארץ הזאת, אשר נשבע לתת לאבותינו. ויצונו יהוה לעשות את-כל-החקים האלה, ליראה את-יהוה אלהינו, למען ייטב לנו כל-הימים, למען נחיה כאשר היום. וצדקה תהיה לנו אם נשמר לעשות את כל המצוות האלה לפני יהוה אלהינו כאשר צונו.

ז

ואם יביאך יהוה אלהיך אל הארץ אשר אשר אתה בא שמה לרשתה, ויוציא גוים גדולים מפניך, את החתי ואת הגרגישי ואת האמרי ואת הכנעני ואת הפרזי ואת החוי ואת הכובסי, שבעה גוים רבים ועצומים ממה, ונתנם יהוה אלהיך בינך, והפיתם, תחרם תחרימם, לא תכרת להם ברית, ולא תחנם. ולא תחתנו אתם, את-בתך לא תתן לבנו, ואת-בתו לא תתן

לְבָנָה. כִּי יָסִיר אֶת־בְּנֵי מִמֶּנִּי וְעַבְד אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְתָרָה אֶף־יְהוָה בְּכֶם וְהִשְׁמִידָה מֵהָר: אַבְל כִּכָּה תַעֲשׂוּ לָהֶם: אֵת מִזְבְּחֹתֵיהֶם תַּהַרְסוּ, וְאֵת מִצְבֹּתֵיהֶם תִּשְׁבְּרוּ, וְאֵת אֲשֵׁרֵיהֶם תִּכְרֹתוּ, וְאֵת פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּ בָאֵשׁ. כִּי עִם קְדוּשׁ אֵתָה לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ, וּבְךָ בָחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְהֵיוֹת לוֹ לְעַם סֻגְלָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה.

לֹא מִפְּנֵי שְׂאֵתֶם רַבִּים מִכָּל הַגּוֹיִם בָּחַר יְהוָה בְּכֶם וַיִּבְחַר בְּכֶם, כִּי אַתֶּם הַמְּעֻטִּים מִכָּל הַגּוֹיִם. אַבְל מֵאַהֲבַת יְהוָה אֲתֶכֶם וּמִשְׁמֵרוֹ אֶת־הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם, הוֹצִיא יְהוָה אֲתֶכֶם בְּיַד תְּזַקֶּה, וַיִּפְדֶּךָ יְהוָה מִיַּד עַבְדִּים, מִיַּד פְּרַעַה מֶלֶךְ מִצְרָיִם. וַיִּדְעַתְּ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנְּגָאֵן שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד לְאַהֲבָיו וּלְשִׁמְרֵי מִצְוֹתָיו לְאֵלֶיךָ דוֹר וּמְשַׁלֵּם לְשׁוֹנְאָיו בְּפָנָיו לְהִשְׁמִידָם, וְלֹא יֵאָחַז לְשׁוֹנְאָיו, בְּפָנָיו יִשְׁלֵם לָהֶם.

וְשִׁמְרַתְּ אֵת הַמִּצְוֹת וְאֵת הַחֻקִּים וְאֵת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת וְהִנֵּה כִּי תִשְׁמְעוּן אֵת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם, וְשִׁמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֵת הַבְּרִית וְאֵת הַחֲסֵד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם. וַיֵּאָהֲבֶהּ וּבְרָכָהּ וְהָרַבָּה וּבְרָכָה אֵת פְּרִי בִטְנָהּ וְאֵת פְּרֵי אֲדָמָתָהּ דָּגָנָהּ וּתְרִישָׁהּ וַיְצַהֲרָהּ שִׁגְר אֶלְפִיָּה וַעֲשִׂתָּהּ צֹאנָהּ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לְמַת לְךָ בְּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל הַגּוֹיִם, לֹא יִהְיֶה בְּכֶם עָקָר וְלֹא עֲקָרָה, וּבְבִהֶמְתָּהּ. וְהִסִּיר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמֶּךָ כְּל־מַחְלָה, וְאֵת כְּל־מִדּוֹי מִצְרָיִם תִּרְעִים אֲשֶׁר רָאִיתָ וְאֲשֶׁר יִדְעַתָּה, לֹא יִשִּׁים עֲלֶיךָ, וְנָתַן אֹתָם עַל־כָּל־שִׁנְאֶיךָ.

וְאַכְלַתְּ אֶת־כָּל־שְׁלַל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן לְךָ, לֹא תַחֲוִס עֵינֶךָ עֲלֵיהֶם, וְלֹא תַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶם, כִּי מוֹקֵשׁ הוּא זֶה לְךָ

וְאִם תֹּאמַר בְּלִבְךָ כִּי רַב הַגּוֹי הַזֶּה מִמֶּנִּי, אִיךָ אוֹכֵל לְהִשְׁמִידוֹ? לֹא תִירָא אוֹתָם, זְכוֹר תִּזְכֹּר אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפְרַעַה וּלְכָל־מִצְרָיִם, אֶת־הַנְּסִינּוֹת הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ, אֶת־הַקְּאוֹתוֹת וְאֶת־הַמוֹפְתִים הַגְּדוֹלִים הֵם, אֶת־הַיָּד הַחַזָּקָה וְאֶת־הַיָּרֹעַ הַרָּמָה, כַּאֲשֶׁר הוֹצִיאָהּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, כִּן יַעֲשֶׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֵתָה יֵרָא מִפְּנֵיהֶם. וְאֵת הַצְּרָעִים יִשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עֲלֵיהֶם, עַד אֲשֶׁר יִשְׁמְדוּ הַנְּשָׂאִים וְהַנְּחֻבָּאִים מִפְּנֵיךָ. לֹא תִפְצַע מִפְּנֵיהֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבָּךָ אֵל גְּדוֹל וְחַזָּק וְכֹלֵה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִפְּנֵיךָ מַעַט מַעַט, לֹא תוּכַל לְכַלּוֹתָם מֵהָר, כִּן תִּהְיֶה הָאָרֶץ שְׂמֵמָה וְרַבָּה עֲלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה. וַיִּמְסַר אוֹתָם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ, וְהִאֲבֹדְתָם אוֹתָם אֲבָדָה גְּדוֹלָה, עַד אֲשֶׁר תִּשְׁמִידֵם. וַיִּמְסַר אֵת מַלְכֵיהֶם בְּיָדְכֶם, וְהִאֲבֹדְתֶם אֵת שְׂמֵם מִן הַמְּקוֹם הַהוּא, לֹא יִתְצַב אִישׁ לְפָנֶיךָ עַד אֲשֶׁר תִּשְׁמִידֵם.

את־הפסילים של אלהיהם תִּשְׂרֹפוּ בָאֵשׁ, לֹא תִחַמְדוּ כֶסֶף וְלֹא זָהָב מֵהֶם, לֹא תִקַּח לָהֶם, פְּנִיתֵיכֶם לְבֹהַן הַיָּהוָה וְלִיהוָה אֱלֹהֵיכֶם. וְלֹא תִבְיֵא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֵךָ, וְהֵייתָ תָרֵם כְּמוֹהוּ, שִׁקֵּץ תִּשְׁקָצְנוּ וְתַעֲבֹת תַּעֲבֹבוּ, כִּי תָרֵם הוּא

ח

כִּלְמִצֹּת אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה אֶתְכֶם הַיּוֹם תִּשְׂמְרוּ לַעֲשׂוֹת, לִמְעַן תִּחְיוּ וְרִבִיתֶם וּבִאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְאַבְרָם בְּכָרְתוֹ אֶת־כְּלֵי־הַדָּרָה אֲשֶׁר הוֹלִיכָה יְהוָה אֱלֹהֵיךָ בְּמִדְבָר, לִמְעַן עֲנוּתְךָ וְלִנְסוּתְךָ, לְדַעַת אֶת־אֲשֶׁר בְּלִבְךָ, הַתִּשְׁמַר אֶת־מִצְוֹתַי אִם־לֹא. וְעַתָּה וְהָרַעִיבְךָ וְהִאֲכִילְךָ אֵת הַמָּן אֲשֶׁר לֹא יָדָעוּ אֲבוֹתֶיךָ, לִמְעַן הוֹדִיעָךָ כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לִבְדוֹ יִחְיֶה הָאָדָם, כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי אֱלֹהִים יִחְיֶה הָאָדָם. בְּגִדֶיךָ לֹא בָלוּ מֵעֲלִיךָ, סִנְדְּלֶיךָ לֹא נִשְׁחָקוּ מֵעֲלִיךָ, רַגְלֶיךָ לֹא תִקְשׁוּ, הִנֵּה אֲרַבְעִים שָׁנָה.

וַיִּדְעַת בְּלִבְךָ כִּי פֶאֶשֶׁר אִישׁ יִיָּסֵר אֶת־בְּנֵוֹ כֵּן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ יִיָּסֵרְךָ וְשִׁמְרָתָ אֶת מִצְוֹתַי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלַמֵּת בְּדַרְכָּיו וּלְיִרְאָה אוֹתוֹ.

כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ יִבְיֵאֵךְ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה, אֲשֶׁר שָׁם נַחֲלֵי מַיִם וּמְעִינֹת תְּהוֹמוֹת יִצְאִים בְּמִישׁוֹר וּבְקֶרֶךְ. אֶרֶץ חֹטֵה וְשֹׁעֲרָה, גְּפָנִים, תְּאֵנִים וְרִמּוֹנִים, אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וְדָבָשׁ, אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בַעֲנֵי תֹאכַל בָּהּ אֶת לֶחֶמְךָ, וְלֹא תִחַסֵּר בָּהּ כְּלוּם, אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבִינֶיךָ בְּרָזָל, וּמְהֵרָיָה תִכְרֶה נַחֲשָׁת.

וְאֶכְלֶת וְשִׁבַּעַת וּבִרְכַת אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: הִשְׁמַר לָךְ, פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לְכַלְתִּי שָׁמַר אֶת מִצְוֹתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי וְאֶת חֻקֹּתַי, אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם. פֹּר־תֹּאכַל וְשִׁבַּעַת, וּבְתַיִם טוֹבִים תִּבְנֶה וְיִשְׁבַּת בָּהֶם, וּבְקִרְךָ יִצְאָנְךָ רִבּוֹ לָךְ, כֶּסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה לָךְ, וְכָל אֲשֶׁר יְהִי לָךְ יִרְבֶּה לָךְ, תִּגְבַּה בְּלִבְךָ וְתִשְׁכַּח אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמוֹצִיאֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּתַיִם עֲבָדִים שֶׁהוֹלִיכָה דָרָה הַמְדַבֵּר הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַהוּא, אֲשֶׁר שָׁם נִחַשׁ נוֹשֵׂה וְעֹקֵב וְצָמָא, אֲשֶׁר לֹא הִנֵּה שָׁם מַיִם, שֶׁהוֹצִיא לָךְ מִסְּלַע הַקְּלַמִּישׁ מֵעֵין מַיִם, הַמֵּאֲכִילְךָ אֶת הַמָּן בְּמִדְבָר אֲשֶׁר לֹא יִדְעַת אֶתָּה, וְלֹא יָדָעוּ אֲבוֹתֶיךָ, לִמְעַן עֲנוּתְךָ וְלִנְסוּתְךָ, וְלִהְיִיטִיב לָךְ בְּאַחֲרִיתֶךָ. לֹא תֹאמַר בְּלִבְךָ כִּחְזִי וְעַצְמִי יָדִי עָשָׂה לִי אֶת־הַחִיל הַגְּדוֹל הַזֶּה: וְכִרְכַּת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, כִּי הוּא הִנְתָּן לָךְ כַּח לַעֲשׂוֹת חִיל, וְלִמְעַן הַקִּים אֶת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָם הַזֶּה.

והיה אם שכח תשכח את יהוה אלהיך והלכת אחרי אלהים אחרים ועבדתם והשתחוית להם העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ כי אבד תאבדו: כְּאֲשֶׁר הִגִּיתִי הַנְּשָׂאִים אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מֵאֲבֹד מִפְּנֵיכֶם, כֵּן תֵּאֲבֹדוּ, תַּחַת אֲשֶׁר לֹא שָׁמַעְתֶּם בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם.

ט

שמע ישראל, אתה עובר היום את־הירדן לבוא לרשת גוים גדלים וחסוקים ממך, ערים גדולות ובצורות עדי־השמים עם גדול ורב ורם, בני ענק, אשר אתה יודע ואתה שמעת: מי יתיצב לפני בני ענק? ויודעת היום פי יהוה אלהיך הוא ילך לפניך אש אכלה הוא הוא ישמידם והוא יכניעם מפניך ומאבידם מהר כאשר דבר יהוה אליך לא תאמר בלבך, בהכחיד יהוה אלהיך את־הגוים האלה מלפניך, לאמר: בצדקתי הביא אתי יהוה לרשת את־הארץ הטובה הזאת. לא בגלל צדקתה ולא בגלל קדשית לבבך אתה בא לרשת את ארצם, אלא בגלל רשעת הגוים האלה יהוה ישמידם מפניך, ולמען הקים את הברית אשר נשבע יהוה לאבותינו, לאברהם וליצחק וליעקב.

ויודעת היום, כי לא בגלל צדקותיה יהוה אלהיך נותן לך את הארץ הטובה הזאת לרשת, כי עם קשה־ענף אתה. זכר, אל תשכח פמה הכעסת את־יהוה אלהיך במדבר, מן־היום אשר יצאתם ממצרים ואתם אל־המקום הזה, ממרים הייתם ליהוה.

ובחרב הכעסתם את־יהוה, ויכעס יהוה עליכם להשמיד אתכם בעלותי אל החרב לקחת את לחות האבנים, לחות הברית אשר כרת יהוה אתכם, ואשב בחר ארבעים יום וארבעים לילה, לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי. ויתן לי יהוה את שני לוחת האבנים הכתובים באצבע האלהים, ועליהם נכתבו כל הדברים אשר דבר יהוה אליכם בחר ביום הקהל. ויהי מקץ ארבעים יום וארבעים לילה נתן יהוה לי את שני לוחת האבנים, לחת הברית ויאמר יהוה אלי קום רד מהר מזה כי שחת עמך אשר הוצאת מארץ מצרים סרו מהר מן הדרך אשר צויתי אתם ועשו להם מסכה

ויאמר יהוה אלי לאמר דברתי אליך פעם ופעמים לאמר ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא ועתה הניחה לי להשמיד אותם, ואמחה את שמם מתחת השמים, ואעשה אותך לגוי גדול וחסוק ורב הרבה יותר מזה. ואפן וארד מן החרב, והחר בער באש עד השמים, ושני לוחת העדת על שתי נדי. וראיתי כי חטאתם לפני יהוה אלהיכם, ועשיתם

לכם מסכה, וסרתם מן הדָרָךְ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֲתֶכֶם לַעֲשׂוֹת. וְאַחֲזִיתִי בְּשֵׁנֵי הַלְּחֹת וְהִשְׁלַכְתִּי אוֹתָם מִשְׁמֵי יְדֵי וְשִׁבְרַתִּי אוֹתָם לִפְנֵיכֶם. וְהִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה שְׁנִית כְּמוֹ בַּפֶּעַם הַקּוֹדֶמֶת, אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, לֹהֵם לֹא אָכַלְתִּי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי, עַל כֹּל חַטָּאתֵיכֶם אֲשֶׁר חָטַאתֶם לַעֲשׂוֹת הַרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לִהְכַעֵסוּ. וְגֵרָא אֲנֹכִי מִפְּנֵי חַמְדָּה וְהַקְצָרָה, כִּי הִתְרַגַּזוּ יְהוָה עֲלֵיכֶם לְהַשְׁמִיד אֲתֶכֶם, וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵלַי גַּם בַּעַת הַהִיא: וְעַל אֲהָרֹן נִכְעַס לְהַשְׁמִיד אוֹתוֹ, וְהִתְפַּלְלְתִי גַם בְּעַד אֲהָרֹן בַּעַת הַהִיא: וְאַתְּ חַטָּאתְכֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם, אֵת הַעֲגָל, לְקַחְתִּי אֹתוֹ וְאֲשַׁרְף אֹתוֹ בָּאֵשׁ, וְאַטְסֹן אֹתוֹ כְּתוֹשׁ הַיִּטֵּב עַד אֲשֶׁר הִנֵּה לְדָק, וַיְהִי כַּעֲפָר, וְאֲשִׁלְּדוּ אֵת הָעֲפָר אֶל הַנַּחַל הַיּוֹרֵד מִן הַהָר.

וּבִשְׂרֵפָהּ, וּבְנִסְיוֹן, וּבְקַבְרוֹת הַמַּאֲנֶה הַכַּעֲסָתֶם אֵת יְהוָה. וְכֹאֲשֶׁר שָׁלַח אֲתֶכֶם יְהוָה מִקֶּדֶשׁ בְּרַנֵּעַ לֵאמֹר: עָלוּ וְרִשׁוּ אֵת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם, וּמְרִיתֶם אֵת פִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וְלֹא תִאֲמַנְתֶּם לוֹ, וְלֹא תִשְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלוֹ. מִמְּרִים הָיִיתֶם לֵאדוֹן מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר נֹדַע לָכֶם. וְהִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, כְּמִנְיַן הַיָּמִים אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי, כִּי אָמַר יְהוָה לְהַשְׁמִיד אֲתֶכֶם. וְאַתְּפַלֵּל אֶל הָאֱלֹהִים וְאָמַר: אֲדַנִּי מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים, אֵל תִּשְׁמִיד אֵת עַמֶּךָ וְאַתְּ נִחַלְתָּ אֲשֶׁר פְּדִיתָ, אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכַחַף הַגְּדוֹל וּבְיָדְךָ הַחַזָּקָה וּבְזֵרוֹעַךְ הַרְמָה. וְזָכַר אֶת־אֲבֹרְתֶיךָ וְאַת־יִצְחָק וְאַת־יַעֲקֹב עֲבָדֶיךָ, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּעֲצָמֶךָ, אֶל־תִּמְכֹּן אֶל־קוֹשֵׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל־רִשְׁעֵתֶם וְאֶל־חַטָּאתֶם פְּנִי־אֲמַרוּ יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ מִשָּׁם לֵאמֹר, מִבְּלִי יִכְלַת יְהוָה לְהִבְיָאֵם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם, וּמִשְׁנֵאתָ אוֹתָם, הוֹצִיאֵם בְּמַדְבָּר לְהַמִּיתָם. וְאַלֶּה עַמֶּךָ וּנְחַלְתָּהּ, אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכַחַף הַגְּדוֹל וּבְיָדְךָ הַחַזָּקָה וּבְזֵרוֹעַךְ הַרְמָה.

,

בַּעַת הַהִיא אָמַר יְהוָה אֵלַי, פִּסְלִלְךָ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים פְּרָאשָׁנִים, וְעִלָּה אֵלַי אֶל־הַהָר, וְעָשִׂיתִי לְךָ אֲרוֹן עֵץ. וְכַתַּבְתָּ עַל הַלְּחֹת אֵת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ בַּלְּחֹת הַפְּרָאשָׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַרְתָּ, וְשַׁמַּת אוֹתָם בְּאֲרוֹן. וְעָשִׂיתִי אֲרוֹן מַעֲצֵי בַלִּי־נֶרְקָבִים, וְחִצְבַתִּי אֶת־הַלְּחֹת הָאֲבָנִים פְּרָאשָׁנוֹת, וְעִלִּיתִי אֶל־הַהָר וְשֵׁנֵי הַלְּחֹת עַל יְדֵי. וַיִּכְתַּב עַל הַלְּחֹת כַּתְּיבָה הַפְּרָאשָׁנָה אֵת עֲשֻׁרַת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלֵיכֶם בְּהָר מַתּוֹף הָאֵשׁ וַיִּתֵּן אוֹתָם יְהוָה לִי וְאָפֹן וְאַרְדּ מִן הַהָר וְאָשַׁם אֵת הַלְּחֹת בְּאֲרוֹן אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וַיְהִי שֵׁם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ מִבְּאֲרוֹת בְּנֵי יַעֲקֹן מוֹסְרָה, שֵׁם מֵת אֲהָרֹן וְנִקְבַר שֵׁם, וַיִּכְהֹן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַחֲתָיו. מִשָּׁם נָסְעוּ אֶל גִּזְדָּה, וּמִגִּזְדָּה אֶל עֵטְבַתָּא, אֶרֶץ נַחְלֵי מַיִם.

בזמן שהוא הבדיל יהוה את שבט לוי לשאת את ארון ברית יהוה, לעמד לפני יהוה, לשרת ולהתפלל על שמו עד היום הנה על פני לוי וללויים חלק ונחלה בתוך אחיהם, יהוה הוא נחלתו, פאָשר דְבַר אֱלֹהֵי. ואני עמדתי בהר ארבעים יום וארבעים לילות, וישמע יהוה אלי גם בעת ההיא, ולא אָבָה יהוה להשמיד אתכם. ויאמר יהוה אלי לך צא לפני העם הזה וייכנסו ויירשו את-הארץ אשר נשבעתי לאבותיהם לתת להם:

ועתה ישראל, מה יהוה אֱלֹהֶיךָ שואל מעמך, כי אם ליראה את-יהוה אֱלֹהֶיךָ וללכת בכל-דרכיו ולאֱהַבָה אֹתוֹ ולעבד את-יהוה אֱלֹהֶיךָ בכל-לִבְבְּךָ ובכל-נַפְשֶׁךָ לשמר את מצוות יהוה אֱלֹהֶיךָ ואת חֻקָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם, למען ייטב לך. הנה ליהוה אֱלֹהֶיךָ השמים ושמיי השמים, הארץ וכל אֲשֶׁר בה. רק באבותיכם חָשַׁק יהוה לאֱהַבְבָּם אוֹתָם ויבחר בְּיָרְעָם אַחֲרֵיהֶם כְּכִם מְכַל־הַעַמִּים כִּיֹּם הַזֶּה: ומלתם את עֲרֵלַת לִבְבְּכֶם, ואת-עֲרַפְכֶם לא תקשו עוד. כי יהוה אֱלֹהֵיכֶם, הוא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, האל הגדול והגבור והנורא, אֲשֶׁר לֹא יֵשׂא פָנָיִם וְלֹא יִקַּח שָׂחַד, עֲשֵׂה מִשְׁפָּט לְגֵר וְלַיְתוֹם וְלֹאֲלַמְנָה, וְאֶהָב אֶת-הַגֵּר לַמֵּת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה. וְאֶהַבְתֶּם אֶת הַגֵּר, כִּי גֵרִים הָיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם.

את-יהוה אֱלֹהֶיךָ תירא, ואתו תעבד, ובו תדבק, ובשמו תשבֵע. זה תהלתך וזה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר עֲשֵׂה בְּךָ אֵת הַגְּדֹלוֹת וְאֵת הַנִּפְלְאוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ. בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה, ועתה עֲשֵׂה אוֹתָךְ יהוה אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב.

יא

ואֶהַבְתֶּם אֶת-יהוה אֱלֹהֶיךָ, וְשִׁמְרַתְּ אֶת-מִשְׁמַרְתּוֹ וְאֶת-חֻקָיו וְאֶת-מִצְוֹתָיו וְאֶת-מִשְׁפָּטָיו כְּלֵי-הַיָּמִים. וידעתם היום כי לא בניכם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ וְלֹא רָאוּ אֶת מוֹסַר יהוה אֱלֹהֶיךָ וְאֵת גְּדֻלָּתוֹ וְאֵת יְדוֹ הַחַזְקָה וְאֵת זְרוֹעוֹ הַרְמָה וְאֶת-אוֹתוֹתָיו וְאֶת-מוֹפְתָיו אֲשֶׁר עֲשֵׂה בְּתוֹךְ מִצְרַיִם לְפָרְעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְלְכָל-אֲרָצוֹ וְאֲשֶׁר עֲשֵׂה לְחַיִל מִצְרַיִם וְלְמַרְכְּבֵיהֶם וְלִסּוּסֵיהֶם וְלַחֲלָם כְּאֲשֶׁר הִצִּיף מִי יַם-סוּף עַל-פְּנֵיהֶם בְּרַדְפָם אַחֲרֵיכֶם וְאַבְדֶם יְהוה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְכָל אֲשֶׁר עֲשֵׂה לָנוּ בְּמִדְבַר עַד בְּאֶמֶס אֵל הַמָּקוֹם הַזֶּה, וְאֵת אֲשֶׁר עֲשֵׂה לְדָמְךָ וְלְאֲבִירֶם בְּנֵי אֵלִיָּאב בְּוִירָאֲבוֹ, אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאֶרֶץ אֶת-פִּיהָ וַתִּבְלַעַם וְאֶת-בְּתִיהֶם וְאֶת-אֲהֻלֵיהֶם וְאֵת כָּל-הַיְקוּם אֲשֶׁר עִמָּהֶם בְּקִרְבִּי כְּלֵי-יִשְׂרָאֵל. כִּי עֵינֵיכֶם רָאוּ אֶת כָּל-מַעֲשֵׂי יהוה הַגְּדֹלִים אֲשֶׁר עֲשֵׂה כְּכֶם הַיּוֹם.

וישמרתם את כל מצותיו אשר אנכי מצוה היום, למען תחיו וירביתם, ובאתם וירשתם את הארץ אשר אתם עברים שמה את הירדן לרשת אתה למען תאריכו ימים על הארץ אשר נשבע יהוה לאבותיכם לתת להם ולזרעם אחריהם, ארץ זבת חלב ודבש. כי הארץ אשר אתה בא שמה לרשת אותה, איננה בארץ מצרים אשר יצאתם משם, אשר בזרעם את-הנרע והשקוה בגלגליהם כגן הניק, והארץ אשר אתה נכנס שמה לרשת אותה, ארץ הררית ומישורית, מגשם השמים תשטה מים. ארץ, אשר יהוה אלהיך משגיח עליה תמיד, עיני יהוה אלהיך עליה מראשית השנה ועד סוף השנה.

ואם שמוע תשמעו את כל המצוות אשר אנכי מצוה אתכם היום, לאהבה את יהוה אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם ונתן את-הגשם לארצך בעתו יורה ומלקוש, ואספת את-דגנה ואת-תירושך ואת-יצהרה. ונתן מספוא בשדמיה לבהמה, ואכלת ושבעת, השמר לה פו-ישמו לבבך וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם ונכעס באף יהוה עליכם ונעצר את-השמים ולא יהיה מטר והארץ לא תמן את-פריה ואבדתם במהרה מן-הארץ הטובה אשר יהוה נתן לכם:

ושמרתם את הדברים האלה על לבבכם ועל נפשכם, וקשרתם אותם לאות על ידכם, והיו לבלתי מוט לפני עיניכם. ולמדתם אותם את בניכם לדבר בהם, בשבתה בביתך ובלכתך בדרך, ובשכבה ובקומה וכתבתם אותם על מזוזות בתיכם ובשעריכם. למען תאריכו ימים וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיכם לתת להם, כימי השמים על הארץ. והיה אם שמוע תשמעו את כל המצוות האלה אשר אנכי מצוה אותה היום לעשות, לאהבה את יהוה אלהינו וללכת בכל דרכיו ולדבקה בו, ויוציא אדני את כל הגוים האלה מפניכם, וירשתם גוים גדולים וחזקים מכם. כל-המקום אשר תדרה פה רגלכם, לכם יהיה, מן-המדבר והאנטילבון, ומן-הנהר הגדול נהר-פרת, ועד הים המערבי יהיו גבולתיכם. לא תינצב איש לפניכם, ואת-פחדכם ואת-מוראכם ישים יהוה אלהיכם על-פני כל-הארץ אשר תדרכו עליה, כאשר דבר אליכם.

הנה אנכי נתן לפניכם היום את הברכה ואת הקללה את-הברכה, אם תשמעו אל-מצוות יהוה אלהיכם, אשר אנכי מצוה אתכם היום. ואת-הקללה, אם לא תשמעו את-מצוות יהוה אלהיכם, אשר אנכי מצוה אתכם היום, ותמעו מן-הדרך אשר צוית אתכם, ללכת לעבד אלהים אחרים אשר לא ידעם. והיה כאשר יביא יהוה אלהיך אל הארץ אשר אתה עובר שמה לרשת אותה, ונתת ברכה על הר גזים ואת הקללה על הר גיבל. הלא הנה אלה בעבר הירדן אחרי דרו מבוא השמש בארץ כנען היושב בערבה הסמוך

לְגַלְגַל אֶצֶל אֱלוֹנֵי מוֹרָה כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן לְבוֹא לְרַשֵּׁת אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָכֶם בְּנִחְלָה כָּל הַיָּמִים, וַיִּשְׁבַּתֶּם בָּהּ.

וַיִּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם:

יב

וְאֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם נָתַן
לָכֶם בְּנִחְלָה, כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל הָאָרֶץ: הָאָבֵד תֹּאבְדוּן אֶת־כָּל־הַמְקוֹמוֹת אֲשֶׁר
עָבְדוּ שָׁם אֶת־אֱלֹהֵיהֶם, אֲשֶׁר אַתֶּם יוֹרְשִׁים אוֹתָם, עַל הַהָרִים הַרְמִים וְעַל הַגְּבְעוֹת וְחַת
כַּלְעֵץ עֵבֶת. וְתִהְרָסוּ אֶת מִזְבְּחוֹתֵיהֶם, וְתִשְׁבְּרוּ אֶת מִצְבּוֹתֵיהֶם, וְאֶת אֲשֵׁרֵיהֶם תִּכְרַתוּן, וְאֶת
פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ, וְתֹאבְדוּן אֶת שְׂמֵם מִן הַמְקוֹם הַהוּא. לֹא תַעֲשׂוּ כֵן לַיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם. אִלָּא אִם כֵּן אֵל הַמְקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיךָ בַּחַת מַעֲרִיכֶם לְשׁוֹם אֶת שְׁמוֹ שֶׁ
וּלְהִיקְרָא, וְתִדְרָשׁוּ וּתְבוֹאוּ שָׁמָּה: וְהִבַּאתֶם שָׁמָּה אֶת עֹלֹתֵיכֶם וְאֶת זִבְחֵיכֶם וְאֶת בְּפוֹרֵיכֶם
וְאֶת נְדָרֵיכֶם וְאֶת נְדֻבוֹתֵיכֶם וְאֶת תְּרוֹמֹתֵיכֶם, בְּכָרוֹת בְּקָרְכֶם וְצֹאנְכֶם. וְאֶכְלֹתֶם שָׁם לִפְנֵי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וַיִּשְׁמַחְתֶּם עַל כָּל אֲשֶׁר תִּשְׂיִמוּ יְדְכֶם בּוֹ, אַתֶּם וּבְתֵיכֶם, כֹּאֲשֶׁר בְּרַכָּה יְהוָה
אֱלֹהֵיךָ

לֹא תַעֲשׂוּ כָכֵל אֲשֶׁר אָנְחָנוּ עֹשִׂים פֶּה הַיּוֹם, אִישׁ הַיֶּשֶׁר בְּעֵינָיו. כִּי לֹא בָאתֶם עַד עַתָּה
אֶל הַמְנוּחָה וְאֶל הַנִּחְלָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָכֶם: וְעַבַרְתֶּם אֶת הַיַּרְדֵּן וַיִּשְׁבַּתֶּם עַל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִנְחִיל לָכֶם, וְהִנִּיחַ לָכֶם מִפֶּל אֲיִבֵיכֶם מִסְבִּיב, וַיִּשְׁבַּתֶּם לְבַטָּח. וְהִנֵּה
הַמְקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיךָ לְשִׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם, שָׁמָּה תִבְיֹאוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵצִיחַ אֶתְכֶם
הַיּוֹם: אֶת־עֹלֹתֵיכֶם וְאֶת־זִבְחֵיכֶם, וְאֶת־מַעֲשֵׂרֹתֵיכֶם וְאֶת־תְּרוֹמֹת יְדְכֶם, וְכֹל מִבְּחַר נְדָרֵיכֶם
אֲשֶׁר תִּדְרוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם. וַיִּשְׁמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, אַתֶּם וּבְנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם
וְאִמְהוֹתֵיכֶם, וְהִלּוּי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵיכֶם, כִּי אֵין לוֹ חֶלֶק וְנִחְלָה עִמָּכֶם. הִשְׁמַר לָךְ פֶּן תַּעֲלֶה אֶת
עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מְקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה אֵלָּא אֶל הַמְקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיךָ בּוֹ בַּחֲדָ שְׁבֻטֶיךָ,
שָׁם תַּעֲלוּ אֶת עֹלֹתֵיכֶם, וְשָׁם תַּעֲשֶׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵצִוֶּה הַיּוֹם. אָבֵל בְּכָל תַּאֲוַת תַּזְבַּח
וְאֶכְלֹת בָּשָׂר לִפִּי בְרַפְתִּי: יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ בְּכָל עֵיר, הַטָּמֵא וְהַטְּהוֹר יִחַדּוּ יֹאכְלוּ אֹתוֹ
כַּצִּבִּי אוֹ כֹאֵיל. רַק אֶת־הֶדֶם לֹא תֹאכְלוּ, עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכוּ אֹתוֹ כַּמַּיִם.

לֹא תֹוּכַל לֶאֱכֹל בְּעָרֶיךָ אֶת־מַעֲשֵׂר דָגָנְךָ וַיִּינְךָ וַיִּצְהָרְךָ, אֶת־בְּכָרוֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנְךָ, וְאֶת
כָּל־נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדְר, וְאֶת־הוֹדָאוֹתֵיכֶם, וְאֶת תְּרוֹמַת יְדֹד: אָבֵל לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיךָ תֹאכְלוּ

במקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו, אתה ובנך ובתך, עבדך וַאֲמָתָךְ, והגר אשר בשעריך, ושִׁמְחֶתָ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל כָּל אֲשֶׁר תִּשְׁלַח יָדְךָ.

הַשְּׂמֵר לָךְ פֶּן תַּעֲזֹב אֶת־הַלְוִי כְּלִי־מִי חַיִּיד עַל־הַצְּדָמָה:

ואם ירחיב יהוה אלהיך את־גְּבוּלְךָ כַּאֲשֶׁר דָּבַר לְךָ, וְאַמְרַת אֲכָלָה בְּשֵׂר, כִּי תִתְאַוֶּה נִפְשֶׁךָ לֶאֱכֹל בְּשֵׂר, בְּכָל־אוֹת נִפְשֶׁךָ תֹאכַל בְּשֵׂר: וְאִם־רָחֹק יִהְיֶה מִמֶּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְהִקְרָא שְׁמוֹ שָׁם, וְנִבְחַת מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאֲנֶךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ, וְאֲכַלְתָּ בִשְׂעָרֶיךָ כְּכָל־אוֹת נִפְשֶׁךָ: כַּאֲשֶׁר נֶאֱכַלְתָּ הַצִּבִי וְהֵאֲזִיל, כִּן תֹאכַל אֹתוֹ; הִטְמֵא בָּךְ וְהִשְׁתַּוְּהוּר כִּמּוֹ כִּן יֹאכַל. הַשְּׂמֵר מְאֹד לְבִלְתִּי אֲכֹל דָּם, כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ, לֹא תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם הַבְּשָׂר. לֹא תֹאכְלוּ אֹתוֹ, עַל הָרָרִץ תִּשְׁפְּכוּ אֹתוֹ בַּמַּיִם. לֹא תֹאכְלֶנּוּ, לְמַעַן יֵיטֵב לְךָ וּלְבְנֶיךָ אַחֲרָיִךְ, כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. רַק אֶת־קוֹדְשֶׁיךָ אִם־יִהְיוּ לְךָ וְאֶת־נְדָרֶיךָ תִקַּח וּבֵאת אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם וְעָשִׂיתָ אֶת־עֲלֻמֹּתָיִךְ, אֶת־הַבְּשָׂר תַעֲלֶה עַל־מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְאֶת־דָּם זִבְחֶיךָ תִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְאֶת־הַבְּשָׂר תֹאכַל. שְׂמֵר וּשְׁמַע וְעָשִׂיתָ אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ, לְמַעַן יֵיטֵב לְךָ וּלְבְנֶיךָ עַד עוֹלָם, אִם תַעֲשֶׂה אֵת הַיָּשָׁר וְאֵת הַטּוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ.

ואם יִשְׁמִיד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת הָעַמִּים אֲשֶׁר אַתָּה בֹא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּ אֶת אֶרֶצָם מִפְּנֵיךְ, וִירִשְׁתָּ אוֹתָהּ וַיִּשְׁבַּת בְּאַרְצָם הַשְּׂמֵר לְךָ פֶּן־תִּדְרֹשׁ לְלַקֵּת אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי הַשְּׂמֵדָם אֲתָם מִפְּנֵיךְ, לֵאמֹר אֵיכָּה יַעֲשׂוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה לְאַלְהֵיהֶם וְאֶעֱשֶׂה־כֵּן גַּם־אֲנִי: לֹא תַעֲשֶׂה כֵּכָה לִיתְהוָה אֱלֹהֶיךָ, כִּי אֶת־תּוֹעֲבוֹת יְהוָה אֲשֶׁר שָׁנָא עָשׂוּ לְאַלְהֵיהֶם, כִּי אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנוֹתֵיהֶם יִשְׂרְפוּ כַּאֲשֶׁר לְאַלְהֵיהֶם.

יג

כִּלְדָבָר אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ אֶתְכֶם הַיּוֹם, אֹתוֹ תִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת, לֹא תִסִּיף עָלָיו וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ.

ואם יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נְבִיא אוֹ חֵלֶם חִלּוּם, וְנָתַן לְךָ אוֹת אוֹ מוֹפֵת, וְכָּה הָאוֹת אוֹ הַמוֹפֵת אֲשֶׁר דָּבַר אֱלֹהֶיךָ לְאָמֹר, נִלְכָּה וְנַעֲבֹדָה אֱלֹהִים אַחֲרֵים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתֶּם, לֹא תִשְׁמַעוּ אֵל דְּבָרָי הַנְּבִיא הַהוּא אוֹ אֵל חוֹלֶם חִלּוּם הַהוּא, כִּי מִנְּסָה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם לְדַעַת הֲאֵם אֱהָבִים אֲתָם אֵת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם. אַחֲרָיִךְ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּלְכוּ וְאֹתוֹ תִירְאוּ

ובקללו תִּשְׁמְעוּ ובו תִּדְבְּרוּ: וְהִנְבִּיא הוּא אוֹ הַחֹלֵם אֶת הַחֹלֵם הוּא יְמוּת, כִּי דָבָר לְהַתְעוֹתָהּ מִיְהוָה אֱלֹהֶיהָ הַמוֹצִיאָהּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, הַפּוֹדֶה אוֹתָהּ מִבֵּית הַעַבְדוּת, לְהַדִּיקָהּ מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צָוָה יְהוָה אֱלֹהֶיהָ לְלַכֵּת בָּהּ, וּבַעֲרַת הָרַע מִקִּרְבָּהּ.

וְאִם יִסִּיתָ אַחִיד מֵאֲבִיךָ אוֹ מֵאִמֶּךָ אוֹ בִנְךָ אוֹ בִתְּךָ אוֹ אִשְׁתְּךָ אֲשֶׁר בְּחִיקָהּ אוֹ רַעַךְ הַשְּׂוֹה לְנַפְשָׁךָ בְּסִתְרֵי לֹא־מֶר גְּלֻכָהּ וְנִעְבְּדָהּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אֹתָהּ וְאֶבְחַתֶּיךָ מֵאֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיכֶם, הַקְּרֹבִים אֵלֶיךָ אוֹ הַרְחֹקִים מִמֶּךָ, מִקְּצֵה הָאָרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ, לֹא תִסְפֵּים לוֹ וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא תַחֲוֶס עֵינֶיךָ עָלָיו לֹא תַחְמַל עָלָיו וְלֹא תִכְסֶה עָלָיו הַגֹּד תִּגִּיד עָלָיו, וְיָדִיד תִּהְיֶינָה עָלָיו בְּרֵאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוֹ, וְיָדִיד כָּל־הַעַם בְּאַחֲרוֹנָה. וְסִקְלָהּ וּבְאֲבָנִים וְנָתַתָּ, כִּי בִקֹּשׁ לְהַדִּיקָהּ מִיְהוָה אֱלֹהֶיהָ הַמוֹצִיאָהּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים. וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע וַיִּירָא, וְלֹא יוֹסִיף לַעֲשׂוֹת עוֹד אֶת הַדְּבָר הַרַע הַזֶּה בְּקִרְבְּכֶם.

וְאִם תִּשְׁמַע בְּאַחַת עֲרֵידָהּ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיהָ נֹתֵן לָךְ לְשִׁבְתָּ שָׁם, אִמְרִים יֵצְאוּ אֲנָשִׁים פְּרָצִים מִקִּרְבְּכֶם, וְהִסִּיתוּ אֶת־כָּל־יְיֹשְׁבֵי אֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא־מֶר, גְּלֻכָהּ וְנִעְבַּד אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתֶּם, וְדַרְשֹׁת וְחֻמֹּת וְשִׁאלוֹת הַיֵּטִב וְהַיָּה אָמֵת נִכוֹן הַדְּבָר נַעֲשֶׂתָה הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּקִרְבְּכֶם הַסֵּר תִּהְרַג אֶת־כָּל־הַיְיֹשְׁבִים בְּאֶרֶץ הַיָּהִי בְרֵצַח חָרָב, לְחַרֵם תִּחְרִימוּ אוֹתָהּ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּהּ. וְאֵת כָּל שְׂלָלָהּ תִּסָּפֵף אֶל רְחוֹבוֹתֶיהָ, וְתִשְׂרַף אֶת הָעֵיר בָּאֵשׁ, וְאֵת כָּל שְׂלָלָהּ כָּל הָעַם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיהָ, וְתִהְיֶה לֹא נוֹשֶׁבֶת לְעוֹלָם, לֹא תִבְנֶה עוֹד. וְלֹא יִדְבַק מֵאוֹמָה מִן הַחַרֵם בְּיָדְךָ, לִמְעַן יִשׁוּב יְהוָה מִחֲרוֹן אַפָּו, וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶיךָ וְהִרְבָּה, כִּי־אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם אִם־תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיהָ לְשַׁמֵּר אֶת־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה הַיּוֹם, לַעֲשׂוֹת הַטוֹב וְהִנָּשֵׂר לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיהָ.

י

בָּנִים אִתְּם לִיהוָה אֱלֹהֵיכֶם, לֹא תִשְׁיִמוּ קִרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמַת. כִּי עַם קְדוֹשׁ אִתָּה לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ, וּבָךְ בַּחֵר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָהּ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה. לֹא תֹאכְלוּ כָל־תּוֹעֵבָה: אֵלֶּה הַבְּהֵמוֹת אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ: עֵגֶל מִן הַבְּקָר, וְכִבְשֵׁי מִן הַצֹּאן, וְגֵדֵי מִן הָעוֹזִים. אֵיל, וְצִבִי, וְדִישׁוֹן, תָּאוּ, וְנֹמֶר. כָּל־בְּהֵמָה מִפְּרִסֵּת פְּרִסָּה וּמִצְפָּרֵת שְׂמִי פְּרִסוֹת וּמַעֲלַת גֵּרָה בְּבֵהֵמוֹת, אֹתָהּ תֹאכְלוּ וְאֵלֶּה לֹא תֹאכְלוּ מִן הַמַּעֲלִים גֵּרָה וּמִן הַמִּפְרִיסִים אֶת הַפְּרִסוֹת וּמִצְפִּילִים וּמִצְפִּילִים: אֶת הַגְּמֵל וְאֶת הַשֶּׁעִיר וְאֶת הַשֶּׁפָּן, כִּי מַעֲלִים גֵּרָה וּפְרִסָּה לֹא יִפְרִסוּ, טְמֵאִים אֵלֶּה לְכֶם הֵם. וְאֶת־הַחֲזִיר, כִּי מִפְרִיס פְּרִסָּה הוּא וּמִשְׁסִיעַ שִׁסַּע פְּרִסָּה, וְהוּא גֵּרָה לֹא יִגַּר, טְמֵאִים הוּא לְכֶם. מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ, וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגְעוּ:

ואלה תאכלו מכל אשר במים, כל אשר יש לו סנפירים וקשקשים תאכלו: וכל אשר אין להם סנפירים וקשקשים, לא תאכלו; טמא הוא לכם. כל־עוף טהור תאכלו. ואלה לא תאכלו מהם: את־הנשר, ואת־הפֶּרֶס, ואת־העֵזְנִיָּה. ואת־הנָּשֵׁר, ואת־הדּוֹמִים לה, ואת־הדְּרוֹר ואת־הַיְנֻשִׁיף ואת־הַשְּׂחָף ואת־הָאֲנָפָה, ואת־הַתְּנַשְׂמָת, ואת־הַיְנֻשׁוּף. ואת־הַשְּׂלָף ואת־הַצֵּץ ואת־הַדּוֹמִים לוֹ ואת־הַדּוֹכִיפֹת ואת־הַתְּחִמָּס ואת־הַקָּאָת ואת־הָאֲנָפָה ואת־הַדּוֹמִים לה ואת־הַקָּחַם ואת־הַעֲטֹלֵף: כל־הַשְּׂרָצִים שֶׁל הַעוֹפּוֹת טְמֵאִים הֵם לָכֶם, לֹא תֹאכְלוּ מֵהֶם. כל־עוף טהור תאכלו. כל־נבלה לא תאכלו, לגר אשר בשְׂעָרֶיךָ יִנְתַּן וְאָכְלוּ, או תִּמְכֹּר לַנֶּכְרִי, כִּי עִם קְדוּשׁ אֲתָה לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ. לֹא תִבְשַׁל גְּדֵי בְּחֶלֶב אֹמֶן.

מעֲשֵׂר תַעֲשֶׂר אֵת כָּל תְּבוּאֹת וְרֵעָה, אֵת תְּבוּאֹת שְׂדֵה שָׁנָה בְּשָׁנָה: וְאָכַלְתָּ אוֹתוֹ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁכְּנֵן שְׁמוֹ שָׁם, תִּבְיֵאוּ אֵת מַעֲשְׂרוֹת דְּגָנְךָ וַיִּיגַד וַיִּצְתָּרְךָ, בְּכוֹרוֹת בְּקָרְךָ וּצְאֵנְךָ, לְמַעַן תִּלְמַד לִירְאָה אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל הַיָּמִים. וְאִם־יִרְחַק מִמֶּךָ הַדֶּרֶךְ וְלֹא תוּכַל לְשַׂאת אֹתָם, כִּי יִרְחַק מִמֶּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׂוּם אֶת־שְׁמוֹ שָׁם, כִּי יִבְרַךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנָתַתְּ אוֹתָם בְּכֶסֶף וְלִקְחָתָם אֶת־הַכֶּסֶף בִּידְךָ וְהִלַּכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ וְנָתַתְּ כֶּסֶף עַל כָּל אֲשֶׁר תֵּאֱנֶה נִפְשָׁךָ, עַל בְּקָר אוֹ עַל צֹאן, אוֹ עַל יַיִן אוֹ עַל שֶׂכֶר, אוֹ עַל כָּל אֲשֶׁר תֵּאֱנֶה נִפְשָׁךָ, וְאָכַלְתָּ שָׁם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְשִׂמַּחְתָּ אִתָּה וּבִיתְךָ. וְהִלּוּי אֲשֶׁר בְּעָרֶיךָ, כִּי אֵין לוֹ חֶלֶק וְלֹא נִחְלָה עִמָּךְ.

אֲחֵרֵי שְׁלוֹשׁ שָׁנִים תּוֹצִיא אֵת כָּל מַעֲשֵׂר תְּבוּאָתְךָ בְּשָׁנָה הַהִיא, וְתִשִּׂים אוֹתוֹ בְּעָרֶיךָ. וְכֹא הִלּוּי, כִּי אֵין לוֹ חֶלֶק וְנִחְלָה עִמָּךְ, וְהִגַּר וְהִיתוּם וְהֵאֱלַמְנָה אֲשֶׁר בְּשְׂעָרֶיךָ, וְאָכְלוּ וְשָׂבְעוּ, לְמַעַן יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה.

יה

דֵּי שִׁבְעַת שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה. וְכָךְ מִצְוֹת הַשְּׁמִטָּה: תִּשְׁמַט כָּל חוֹב שֶׁלְךָ אֲשֶׁר חַיֵּב לְךָ רֵעֶךָ, וְאֵת אֲחֵיךָ לֹא תִתְבַּע, כִּי נִקְרָאָה שְׁמִטָּה לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ. אֵת הַנֶּכְרִי תִתְבַּע כָּל אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ אֲצִלּוֹ, וְלֹאֲחֵיד תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה לְחוּבְךָ. כִּי לֹא יִהְיֶה כֶּחָ אֲבִיוֹן, כִּי בְרַךְ יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ בְּנַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ

וְאִם שְׁמוּעַ שְׁמִעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְשֹׁמֵר וְלַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּרַךְ אוֹתְךָ בְּאֲשֶׁר דָּבַר לְךָ, וְהִלּוּיֹת לְגוֹיִם רַבִּים וְאֲתָה לֹא תִלְוָה, וּמִשְׁלַת בְּגוֹיִם רַבִּים וְכָךְ לֹא יִמְשָׁלוּ.

אם יהיה בה אביון מאחד מאחיה באחת עריה בארץ אשר יהיה אליה נמו לה, לא תאמץ את לבך ולא תקפץ את ידך מאחיה האביון פתח תפתח את ידך לו, והלנה תלנה לו כדי מחסורו אשר יחסר לו. השמר לה פן יהיה דבר נסתר בלבך, עול לאמר: מתקרבת השנה השביעית, שנת השמיטה, ותרע עינך באחיה האביון, ולא תמו לו, ויזעק עליך אל יהוה, והיה בה חטא גדול. נתון תמו לו, והלואה תלנה לו כפי שהוא צריך, פאשר הוא חסר, ולא ירע לבך בתמה לו, כי בגלל הדבר הזה יברכה יהוה אליה בכל מעשיה ובכל אשר תשלח את ידך. כי לא תחדל אביון מקרב הארץ, על פן אנכי מצוה לאמר: פתח תפתח את ידך לאחיה, לעניו ולעבדך בארץ.

ואם ימכר לה אחיה העברי או העבריה, ועבדה שש שנים, ובשביעית תשלחנה חפשי מעמה. וכאשר תשלחנה חפשי מעמה, לא תשלחנה ריקם. הצד תצוד אותו מצאנה ומדגנה ומינה, פאשר ברכה יהוה אליה, תמו לו

ונזכרת כי עבד היית בארץ מצרים, ופדה יהוה אליה משם. על פן אנכי מצוה לעשות את הדבר הזה. ואם יאמר אליה לא אצא מעמה כי אהבה ואת ביתה כי טוב לו עמה ולקחת את המרצע ורצעת את אוננו אל הדלת, והיה לה עבד לעולם, ואף לשפחתה פן תעשה. לא יקשה בעיניו בשלחה אתם חפשים מעמה, כי משנה שכר שכיר עבדה שש שנים, וברכה יהוה אליה בכל אשר תעשה.

כל בכור אשר יולד בבקרה ובצאנה, את הנזכרים תקדיש ליהוה אליה. לא תעבד בכור שורך, ולא תגז את בכורות צאנה. לפני יהוה תאכלנו שנה בשנה במקום אשר יבחר יהוה אליה, אמה ובימה. ואם יהיה בו מום, פסח או עור, מום רע, לא תזבחנו ליהוה אליה.

בעריה תאכל אתו, הטמא בה והטהור כמו כן יאכלו כצבי או כאיל. רק דם לא תאכלו, על הארץ תשפכו כמים.

י

שמר את חדש האביב ועשית פסח ליהוה אליה, כי בחדש האביב יצאת ממצרים לילה וזבחתי את הפסח ליהוה אליה צאן ובקר במקום אשר יבחר יהוה אליה לישכן את שמו שם לא תאכל עליו שאר, שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני, כי בחפזו יצאתם

ממצרים, למען תזכרו את יום צאתכם מארץ מצרים כל ימי חייכם. לא יראה לך שאור
בכל גבוליה שבעת ימים, ולא ילין מן הבשר אשר תזבח תזבח בערב ביום הראשון עד הבקר. לא
תוכל לזבח את-הפסח באחת מעריה אשר יהיה אלהיה נתן לך: כי אם אל המקום אשר
יבחר יהיה אלהיה לשכון את שמו שם, שם תזבח את הפסח בערב, כשקיעת השמש, במועד
אשר יצאת ממצרים. ובשלת וצליית ואכלת במקום אשר יבחר יהיה אלהיה בו ופנית בבקר
והלכת לבתיה ששת ימים תאכל מצות, וביום השביעי עצרת חג ליהיה אלהיה. לא תעשה
בו כל מלאכה, מלבד אשר יעשה לנפש.

שבעה שבעות תספר לך, מהתחיל אתה לשים מגל בקמה, תחל לספר שבעה
שבעות. ועשית חג שבעות ליהיה אלהיה, פאשר תוכל ידך, כפי אשר יתן יהיה אלהיה לך.

ושמחת לפני יהיה אלהיה, אתה ובנה ובתה, עבדך ואמתה, והלוי והגר והיתום
והאלמנה הנמצאת בקרבך, במקום אשר יבחר יהיה אלהיה לשכון את שמו שם.

וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים, ושמרת ועשית את המצוות האלה. חג סכות
תעשה לך שבעת ימים, באספה מגרנה ומיקרב. ושמחת בחגה, אתה ובנה ובתה, עבדך
ואמתה, והלוי והגר והיתום והאלמנה הנמצאים בשעריך. שבעת ימים תחג ליהיה אלהיה
במקום אשר יבחר יהיה אלהיה לו, ואם יברכה יהיה אלהיה בכל-תבואתה ובכל מעשה
ידך, והיית שמח.

שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את-פני יהיה אלהיה במקום אשר יבחר, בחג
המצות ובחג השבעות ובחג הסכות, ולא יראה את-פני יהיה אלהיה ריקם. איש איש כפי
כח ידיו, כפי ברכת יהיה אלהיה אשר נתן לך.

שפטים ושטרים תעשה לך בכל-עריה, אשר יהיה אלהיה נתן לך לשבטיה, ושפטו
את-העם משפט-צדק. לא יטו משפט ולא יקחו שחד, כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף
דברי צדיקים. בצדק את-הצדק תרדה, למען תחיו, ובאים תירשו את-הארץ אשר יהיה
אלהיה נתן לך.

לא תשע לך אשרה, כל עץ, אצל מזבח יהיה אלהיה; לא תעשה לך. לא תקים לך
מצבה, אשר שגא יהיה אלהיה.

לא תזבח ליהוה אלהיך עגל או שֶׁה אֲשֶׁר יש בו מום, כֵּל דָּבָר רָע, כִּי תֹעֲבַב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא.

אם וּנְמָצָא בְּאַחַת הַעָרִים שֶׁלָּךְ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הַרְעָה לְפָנַי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַעֲבֹר אֶת־בְּרִיתוֹ, וּבָאִים יַעֲבֹדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָהֶם, לִשְׁמֹשׁ אוֹ לַיְרֵחַ אוֹ לְכָל אֲשֶׁר מֵעוֹלָם הַשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר לֹא צִוָּה לְךָ, וְהִגַּד לְךָ וְדַרְשָׁתָּ הַיָּטֵב, וְהִנֵּה אָמַת הָיָה הַדָּבָר, נַעֲשֶׂתָה הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל וְהוֹצֵאתָ אֶת הָאִישׁ הַהוּא אוֹ אֶת הָאִשָּׁה הַהִיא, וּסְקַלְתָּם אִתָּם בְּאֲבָנִים וּמָתוּ. עַל־פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ עַל־פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוֹמַת הַמֵּת, לֹא יוֹמַת עַל־פִּי עַד אָחָד. וַיֵּד הַעֲדִים תַּהֲיֶה עֲלֵיו בְּרֵאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוֹ, וַיֵּד הַעַם בְּאַחֲרֹנָה, וּבַעֲרַת הַרְעָה מִקֶּרֶבָּם.

ואם יִפְלֹא מִמֶּךָ דָּבָר בְּמִשְׁפָּט בֵּין דָּם לְדָם, וּבֵין מִשְׁפָּט לְמִשְׁפָּט, וּבֵין נָגַע לְנָגַע, וּבֵין מִדּוֹן לְמִדּוֹן, דְּבָרֵי מִשְׁפָּט בְּעָרֶיךָ, וְקָמַת וְעֵלִיתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁם. וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּיָמֶיךָ הַהֵם, וְדַרְשָׁתָּ וְהִגִּידוּ לְךָ אֶת הַמִּשְׁפָּט. וְעִשִׂיתָ עַל־פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְשִׁמְרָתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יֹרֶוךָ עַל־פִּי הַתּוֹרָה וְעַל־פִּי הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר יֹאמְרוּ לְךָ תַּעֲשֶׂה, לֹא תִסּוּר מִן־הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמֹאל.

וְהָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּנִדּוֹן לְבַלְתִּי שִׁמַּע אֶל הַכֹּהֵן הַעֹמֵד לְשַׁרְתָּ שָׁם עַל שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אוֹ אֶל הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּיָמֶיךָ הַהֵם, וּמַת הָאִישׁ הַהוּא, וּבַעֲרַת הַרְעָה מִיִּשְׂרָאֵל. וְכָל הַעַם שִׁישְׁמַע יִירָא וְלֹא יִרְשִׁיעַ עוֹד

ואם תּבוֹא אֶל הָעָרִץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ וַיִּרְשַׁתָּה וַיִּשְׁבַּתָּ בָּהּ וְאַמְרַת אֲשִׁימָה עָלַי שׁוֹר כְּכֹל הַגּוֹיִם הַנּוֹשָׁאִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתַי מִמֶּנָּה תִּמְנָה עַל עֲצָמָה שׁוֹר אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה הָאֱלֹהִים אוֹתוֹ, מֵאַחֲיָה תִּמְנָה עַל עֲצָמָה שׁוֹר. לֹא תוּכַל לְהַמְנוֹת עַל עֲצָמָה אִישׁ נָכְרִי, כִּי לֹא אַחֲיָה הוּא. כִּי לֹא יִרְבֶּה לוֹ סוֹס, וְלֹא יִשִּׁיב אֶת הָעַם אֶל מִצְרַיִם לְמַעַן לֹא יִרְבֶּה לוֹ סוֹס, וַיְהִינָה אָמַר: לֹא תִסְפוּ לְשׁוֹב בְּדָרֶךְ הַזֹּאת עוֹד. וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ נְשִׁים, לְמַעַן לֹא יִסּוּר לְקַבּוֹ, וְכִסְף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לוֹ מְאֹד.

וכאשר ישב על כסא ממלכתו, וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר מאת
הכהנים הלויים. והנה עמו, וקרא בו כל ימי חייו, למען ילמד ליראה את-יהוה אלהיה,
ולשמר את-כל-המצוות האלה ואת-החקים האלה לעשותם. למען לא ירום לבבו מאחיו,
למען לא יסור מן המצוה מיון ושמאול, למען יצריף ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב בני
ישראל.

יח

לא יהיה לכהנים הלויים, כל שבט לוי, חלק ולא נחלה עם ישראל; אשי יהוה הנחלה
שלהם, אותם יאכלו. חלק לא יהיה להם בתוך אחיהם, יהוה הוא חלקו, כאשר אמר לו.
וזאת משפט הכהנים מאת העם, מאת הזבחים את הזבחים, אם עגל ואם כבש, ונתת את
הזרוע לפהו ואת הלחמים ואת הקבה ואת ראשית תבואתה וינגד ויצהרה ואת ראשית גז
צאנך תתן לו כי אתו בחר יהוה מכל שבטיה לעמד לפני יהוה האלהים לשרת ולקרף על
שמו, הוא ובניו בבני ישראל

ואם יבוא הלוי מאחת הערים מכל בני ישראל אשר הוא גר שם, כאשר תתאנה
נפשו, אל המקום אשר יבחר ושרת בשם יהוה אלהיו, ככל אחיו הלויים העמדים שם לפני
יהוה אלהיה. חלק מחלק יאכל, מלבד הממכר שלפי המשפחה. ואם תבוא אל הארץ אשר
יהוה אלהיה נותן לה, לא תלמד לעשות כתועבות הגוים ההם.

לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש, קוסם קוסמים, מנחש ומעונן, מכשף. משורר על
לחש, אוב ומפרש אותות, שואל את המתים. כי תועבת יהוה אלהיה כל עשה אלה, כי
בגלל התועבות האלה יהוה ישמיד אותם מפניו. תמים תהיה לפני יהוה אלהיה. כי הגוים
האלה אשר אתה יורש אותם, הם אל-נחשים ואל-קוסמים ישמעו, ואתה לא-כן נתן לה
יהוה אלהיה.

נביא מקרב אחיה כמוני יקום לה יהוה אלהיה אליו תשמעו ככל אשר שאלת מעם
יהוה אלהיה בחרב ביום הקהל לאמר, לא נוסיה לשמע את קול יהוה אלהיה, ואת האש
הגדולה הזאת לא נראה עוד, ולא נמות. ויאמר יהוה אלי, נכון כל אשר דברו אלה. נביא
אקים להם מקרב אחיהם כמוהו, ונתתי דברי בפיו, ודבר אליהם את כל אשר אצננו. והאדם
אשר לא ישמע לכל אשר ידבר הנביא שהוא בשמי, אנכי אדרש מעמו. אבל הנביא אשר
חסיא לדבר על שמי דבר אשר לא צויתי לדבר, ואשר ידבר בשם אלהים אחרים, ימות

הנביא ההוא. ואם-תאמר בלבבך איך נדע את-הדבר אשר לא-ידבר יהוה כל אשר ידבר הנביא ההוא בשם יהוה, ולא יהיה ולא יקרה, זה הדבר אשר לא דבר יהוה. ברשעה דבר הנביא ההוא, לא תגורו ממנו.

יט

ואם ישמיד יהוה אלהיך את-הגוים אשר האלהים נותן לה את-הארץ, וירשתם אתם וישבתם בעריהם ובבתיהם, שלוש ערים תבדיל לה בתוך הארץ שלך, אשר יהוה אלהיך נותן לה. שים לה את-הדרך ושלשת את-גבולות ארצהך אשר יחליק לה יהוה אלהיך והיה למקלט לכל-רוצח: וזה יהיה פקוד הרוצח אשר יברח שם ויחיה: אשר יכה את רעהו בלי דעת, והוא לא שנה אותו מאתמול שלשום ואשר אם יבוא עם הרע אל היער לחטב עצים, ונדחה ידו בפרוץ בכרתו את העץ, ונשל הפרוץ מן העץ ומצא את הרע ומת, הוא נוס אל אחת הערים האלה וחי פני שלא ירדף גואל הדם אחרי הרוצח, כי נחמם בלבנו, וישיגהו אם תהיה הדרך ארקה, ויכה את נפשו, ולזה אין משפט מות, כי לא שונא היה אותו לפני תמול ולא לפני שלשום. על פן אני מצוה את הדבר הזה לאמר: שלש ערים תבדיל לה.

ואם ירחיב יהוה אלהיך את-גבולך פאשר נשבע לאבתיה ונתן לה את-כל-הארץ אשר דבר לתת לאבתיה אם תשמע לעשות את כל המצוות האלה אשר אנכי מצוה אותך היום, לאתכה את יהוה אלהיך, ללכת בכל דרכיו כל הימים, ותוספת לה עוד שלש ערים על השלש האלה. ולא ישפך דם נקי בארץ אשר יהוה אלהיך נתן לה בנחלה, ולא יהיה בה אשם בדם.

ואם יהיה בה איש שונא את רעהו וארב לו וקם עליו והכהו נפש ומת ונס אל אחת הערים האלה ושלחו וצני עירו ולקחו אותו משם ומסרוהו ביד גאל הדם ומת. לא תחוס עינה עליו, ובערת דם נקי מישראל, וטוב לה יהיה.

לא תסיע גבולות רעה אשר העמידו אבותיה בנחלתך אשר נתנחלת בארץ אשר יהוה אלהיך נתן לה בגורל. לא יעמד עד אחד להעיד כנגד אדם לכל-עול ולכל-חטא ולכל-חטאת אשר יחטא. על-פי שנים עדים ועל-פי שלשה עדים יקום כל-דבר. ואם יעמד עד שקר על איש להאשימו ברשעה ויעמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני יהוה ולפני הפהנים ולפני השפטים אשר יהיו בימים ההם. ויבדקו השפטים בדיוק, והנה עד שקר העיד שקר ויעמד נגד אחיו. ועשיתם לו פאשר זמם לעשות לאחיו, ובערת הרע מקרבכם. והנשארים

ישמעו וייראו, ולא יוסיפו עוד לעשות כדבר הרע הזה בקרבכם לא תחוס עינך עליו, נפש תחת נפש, עין תחת עין, שון תחת שון, יד תחת יד, רגל תחת רגל.

כ

ואם תצא למלחמה על איביך ותראה סוס ורוכב ועם רב ממך, לא תירא מהם, כי יהנה אליהם עמך, המעלה מארץ מצרים. והנה כאשר תקרב למלחמה, ונגש הכהן ודבר אליהם. ויאמר אליהם: שמע ישראל, אתם הולכים היום למלחמה על אויביכם. אל תחלש לבבכם, אל תיראו, ואל תחתו, ואל תסורו מפניהם. כי יהנה אלהיכם ההולך לפניכם עמכם להלחם לכם את אויביכם להושיע אתכם

ודברו הסופרים אליהם לאמר: מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו? ילך וישוב אל־ביתו, פון־מות במלחמה ואיש אחר יחננו. ומי האדם אשר נטע כרם ולא שמח ממנו? ילך וישוב אל ביתו, פון מות במלחמה ואיש אחר ישמח ממנו. ומי האדם אשר ארש אשה ולא לקח אותה? ילך וישוב אל ביתו, פון מות במלחמה ואיש אחר יקח אותה. ויוסיפו הסופרים לדבר אל העם ויאמרו: מי האיש הירא ורד הלכב? ילך וישוב אל ביתו, למען לא ימסס את לבב אחיו כלבו. ויהיה כאשר יחדלו הסופרים מדבר אל העם, ויעמידו שרי הצבא המולכים את העם.

ואם תקרב אל עיר להלחם בה, וקראת אליה לשלום. אם אמןם שלומים יענו לך ויפתחו לך, יהנה כליהם הנמצאים בה לך למס ומשתעבדים לך. ואם־לא ישמעו לך ועשו עמך מלחמה, וצרת עליה עד אשר ימסר לך אותה יהנה אליה בנידי, והכית כל זכר שלה לפי תרב, רק את־הנשים ואת־הכלים, וכל־הבהמות, וכל אשר יהיה בעיר, ואת־כל־הצדה מבז לך, ואכלת את־כל־בז אויביך, אשר יהנה אליה נתן לך. ככה תעשה לכל הערים הרחוקות ממך מאד, לא מערי הגוים האלה. אשר יהנה אליה נתן לך לרשת את־ארצם. לא תחיו כל־נשמה, כי אם־החרם תחרימו אותם, את־החתי, והאמרי, והכנעני, והפרזי, והחוי, והיבויסי, והגרגשי, כאשר צוה יהנה אליה, כדי שלא ילמדו אתכם לעשות את כל תועבותיהם, אשר עשו לאלהיהם, ותטאתם לפני יהנה אלהיכם.

כִּי־תצור אל־עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה, לא־תמשיח את־עצה לנדה עליו גרזן, כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת, כי האדם עץ השדה לבוא מפניו במצור; אבל עץ

אֲשֶׁר אַתָּה יוֹדֵעַ כִּי לֹא עֵץ פְּרִי הוּא, אֲתוֹ תִּשְׁחִית וְתִכְרַת, וּבְנִיתָ מְצוֹר עַל הָעֵיר אֲשֶׁר הִיא עֹשֶׂה עִמָּךְ מִלְחָמָה, עַד אֲשֶׁר תִּגְמַח.

כא

וְאִם יִמְצָא חֶלֶל בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ, נִפֹּל בַּשָּׂדֶה, וְלֹא נֹדַע מִי הִכּוֹהוּ יִצְאוּ זִקְנֵי עִירָךְ וְשׁוֹפְטֵיךָ, וּמִדְּדוּ אֶל הָעָרִים הַסְּבִיבוֹת אֶת הַחֶלֶל. וְהִיתָה הָעִיר הַקְּרוּבָה אֶל הַחֶלֶל, וְיִקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִיא עִגְלָה מִן הַבֶּקֶר, אֲשֶׁר לֹא עֹבֵד בָּהּ, וְאֲשֶׁר לֹא מִשְׁכָּה בְעוֹל. וְהוֹרִידוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִיא עִגְלָה אֶל נַחַל אֵימָן אֲשֶׁר לֹא נֶעְבַד בּוֹ וְלֹא נִזְרַע, וְעָרְפוּ שָׁם אֶת הָעִגְלָה בַּנַּחַל. וְנִגְשׂוּ הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם, כִּי אַתֶּם בַּחֵר יְהוָה הָאֱלֹהִים לְעַמֹּד לְפָנָיו וּלְכַרְתָּהּ עַל שְׁמוֹ, וְעַל פִּיהֶם יְהִי כֹל רִיב וְכֹל נִגְעָה. וְכָל זִקְנֵי הָעִיר הַהִיא הַמִּקְרָבִים אֶל הַחֶלֶל יִרְחֲצוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הָעִגְלָה הָעְרוּפָה בַּנַּחַל. וְעָנוּ וַיֹּאמְרוּ: יָדִינוּ לֹא שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה, וְעַיִנֵינוּ לֹא רָאוּ. חֲנוּן הָיָה לְעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָ, אֲדֹנָי, לְמַעַן לֹא יְהִי דָם נָקִי בְּעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל, וַיִּכְפַּר לָהֶם הַדָּם. וְאַתָּה תִּבְעֵר אֶת הַדָּם הַנָּקִי מִכֶּם, אִם תַּעֲשֶׂה אֶת הַטוֹב וְאַתָּה הַיֵּשֶׁר לְפָנָי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ.

וְאִם תִּצָּא לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ וַיִּתְּנֶם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ וְשָׁבִיתָ שְׂבָיִם וְתִרְאֶה בַּשָּׂדֶל אִשָּׁה יִפֹּת תֹּאֵר וְחִשְׁתָּהּ בָּהּ וְלִקְחֹתָ לָךְ לְאִשָּׁה וְהִבַּאתְּ אוֹתָהּ אֶל תּוֹךְ בֵּיתְךָ, וּגְלַחְתָּ אֶת רֹאשָׁהּ, וְעָשִׂיתָ אֶת צְפָרְנֶיהָ, וְהִסִּירוֹתָ אֶת בְּגָדֵי הַשָּׁבִי מֵעַלֶיהָ, וַיִּשְׂבָּה בְּבֵיתְךָ, וּבִכְתָּהּ אֶת אֹבֵיָהּ וְאֶת אִמָּהּ חֹדֵשׁ יָמִים, וְאַחֲרַיִן תְּבוֹא אֵלֶיהָ וּבְעַלְמָהּ, וְהִיתָה לָךְ לְאִשָּׁה.

וְהָיָה אִם-לֹא תִחַפֵּץ בָּהּ, וְשִׁלַּחְתָּ אוֹתָהּ לְחַפְשֵׁי, וְלֹא תִמְכַּר בְּכֶסֶף, לֹא תִתְעַמֵּר בָּהּ, כִּי עֵינֶיךָ אוֹתָהּ:

אִם יְהִי לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים, אַחַת אֶהוּבָה וְאַחַת שְׂנוּאָה, וַיִּלְדוּ לוֹ הָאֶהוּבָה וְהַשְּׂנוּאָה, וַיְהִי הַבֵּן הַבְּכוֹר לְשְׂנוּאָה, וְהָיָה בְּיוֹם אֲשֶׁר יִנְחִיל לְבָנָיו אֶת-נַכְסָיו, לֹא יוּכַל לְכַבֵּר אֶת-בְּנוֹתֶיהָוְהוּבָה, בְּהִתְעַלְמוֹ מִבְּנוֹתֶיהָשְׂנוּאָה הַבְּכוֹר אֲכַל אֶת הַבְּכוֹר בֶּן הַשְּׂנוּאָה יִפִּיר לְתַת לוֹ כְּפָלִים מִכָּל אֲשֶׁר יִמְצָא לוֹ, כִּי הוּא רֵאשִׁית בְּנָיו, וְלוֹ נָאוֹה הַבְּכֹרָה. וְאִם יְהִי לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרָה אֵינְנו שׁוֹמְעֵ בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ, וַיִּסְרוּ אוֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֵלֵיהֶם, וְתַפְשׂוּ אוֹתוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ, וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שַׁעַר מִקְוָמוֹ. וַיֹּאמְרוּ לְאִנְשֵׁי עִירָם, בְּנֵינוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרָה, אֵינְנו שׁוֹמְעֵ בְּקוֹלֵנוּ, זֹלֵל וְסוֹבָא. וְסָקְלוּהוּ אִנְשֵׁי עִירוֹ בָּאֲבָנִים נְמַת, וּבְעֶרְתָּהּ הֲרַע מִקְרָבְכֶם, וְהַנְּשָׂאִים יִשְׁמְעוּ וַיִּירָאוּ.

ואם יהיה באיש חטא משפט מות ומת ותלית אותו על־עץ לא יישן גופו על העץ, אבל קבור תקברו אותו ביום ההוא, כי ארור מאת אלהים כל תלוי על עץ, ולא תטמאו את הארץ אשר יהיה אלהיה נותן לה בנתלה.

כב

לא־תראה את־עגל אחיה או את־שנהו תעים בדרך והתעלמת מהם, השב תשיבם לאחיה והשבתם לו. ואם לא יקרב אחיה אליך ולא ידעת אותו, תאספו אותו פנימה אל ביתך, והיה עמך עד אשר יבקש אותם אחיה, והשבתו לו. כן תעשה לחמורו, וכן תעשה לשמלתו, וכן תעשה לכל־אבדת אחיה אשר תאבד ממנו ומצאתה, לא תוכל להתעלם. לא תראה את־חמור אחיה או את־שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם, הקם תקים עמו.

לא יהיו כלי גבר על אשה, ולא ילכש גבר שמלת אשה, כי תועבת יהיה אלהיה כל עשה אלה. אם תפגש כן צפרים לפניך בדרך או על כל עץ או על הארץ, אפרוחים או ביצים, והאם רכצת על האפרוחים או על הביצים, לא תקח את האם עם הבנים. שלח תשלח את־האם, ואת־הבנים תקח לה, למען ייטב לה והארכת ימים:

אם תבנה בית חדש, ותעשה מעקה לגגך, ולא תשים דמים בביתך אם יפל הנפל ממנו. לא תזרע את־כרמך פלאים, למען לא תקודש התבואה והזרע אשר תזרע עם תבואת כרמך: לא תחרש בעגל ובחמור יחדו. לא תלכש שעטנז, צמר ופשתים יחדו. גדלים תעשה לה על ארבע פנפות כסותה אשר תכסה בה

אם־יגח איש אשה ידור עמה וישנאה ושם עליה דברי תאנות והוציא עליה שם רע ואמר, את־האשה הזאת לקחתי, ובקרבותי אליה לא מצאתי לה את־הבתולים ולקח אבי הנערה ואמה והוציאו את בתולי הנערה אל הזקנים אל השער. ואמר אבי הנערה אל הזקנים, את בתי הזאת נתתי לאיש הזה לאשה, וישנאה עתה זה שם עליה דברי תעלולים לאמר, לא מצאתי לבתך בתולים, ואלה בתולי בתי. ופרשו את השמלה לפני זקני העיר. ולקחה זקני העיר והיא את האיש ההוא ויסרו אותו ויענישו אותו מאה שקלים ויתנו לאבי הנערה, כי הוציא שם רע על בתולה ישראלית, ולו תהיה לאשה, לא יוכל לשלחה כל הימים.

ואם־אמנם על־אמת יהיה הדבר הזה, ולא נמצאו בתולים לנערה והוציאו את־הנערה אל־פתח בית אביה, וסקלוהּ אנשי עירה באבנים ומתה, כי עשתה נבלה בישראל לזנות בית אביה, ובערתה הרע מקרבך.

ואם־נמצא איש שוכב עם אשה נשואה לאיש, והמתם גם־שניהם, את־האיש השוכב עם האשה ואת־האשה, ובערתה הרע מישראל. ואם־תהיה נערה בתולה מארשה לאיש, ומצאה איש בעיר ושכב עמה תוציאו את שניהם אל שער עירם, והם יסקלו באבנים וימותו, את הנערה כי לא צעקה בעיר, ואת האיש כי ענה את אשת הרע, ובערת את הרע מקרבכם. ואם בשדה ימצא איש את הנערה המארסה, והתזיק בה ושכב עמה, והמתם את האיש אשר שכב עמה לבדו ולנערה אין חטא מנת, כמו שאיש יקום על רעהו וירצח את נפשו, ככה הדבר הזה. כי בשדה מצאה, צעקה הנערה המארשה, ולא יהיה מושיע לה.

אם איש ימצא את הנערה הבתולה אשר לא ארשה, ותפשה ושכב עמה, ונמצאו, ימו האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף, ולו תהיה לאשה, תחת אשר ענה אתה, לא יוכל לישלחה פל־ימיו.

כג

לא יקח איש את אשת אביו, ולא יגלה כנף אביו.

לא יבוא פצוע־דכה ולא כרות שפכה אל־קהל יהוה: לא יבוא בר־זונה בקהל יהוה:

לא יבוא עמוני ומואבי אל קהל יהוה, ועד דור עשירי לא יבוא אל קהל יהוה, ועד לעולם. על אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרים לקללך ולא רצה יהוה אלהיך לשמע אל בלעם, והפך יהוה אלהיך את הקללה לברכה, כי אהבה יהוה אלהיך. לא תדבר שלום להם וטובה להם פל ימיד לעולם. לא תמעב אדומי, כי אחיד הוא. לא תמעב מצרי, כי גר היית בארצו. בנים אם יולדו להם, בודר השלישי יבאו בקהל יהוה.

ואם תצא לחנות על אויביך, ותשמר מפל דבר רע. אם יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה, ויצא אל מחוץ למחנה, ולא יבא אל המחנה. ויהיה לפנות ערב ירחץ את גופו במים, ויבשקעה השמש יבוא אל המחנה. ומקום יהיה לה מחוץ למחנה, ויצאת שמה

חוצה: וימד תהיה לה על חגורה, והיה באשר תשב בחוץ ותרפת בה, ושבת וכסית את ערומה. כי יהיה אלהיה מתהלך בקרב מחנה להצילה ולתת אביה לפניה, והיה מחנה קדוש, ולא יראה בה ערות דבר, ושב מאחריה.

לא תסגיר עבד לאדוניו, אשר ינצל אלה מעם אדוניו. עמה ישפן, בתוככם ישפן באשר ייטב לו, לא תצער אתו. לא תהיה זונה מבנות ישראל, ולא יהיה זונה מבני ישראל. לא תהיה מחנכת מבנות ישראל, ולא יהיה מתחנך מבני ישראל. לא תביא שכר זונה ולא תמורת קלב אל-בית יהיה אלהיה לכל-גדר, כי תועבת יהיה אלהיה הוא גם-שניהם

לא תלנה בגשף לאחיה, גשף בסר וגשף מאכלים וגשף כל-דבר אשר תלנה. לנכרי תשיה, ולאחיה לא תשיה, למען יברכה יהיה אלהיה בכל מעשיה על הארץ אשר אתה בא-שמה לרשתה.

אם-תדר גדר ליהנה אלהיה לא תאחר לשלמו כי דרש ידרשנו יהיה אלהיה מעמך והיה בה חטא אם אף לא תרצה להתפלל, אין בה חטא. את היוצא משפתיה תשמר ותעשה באשר נדרת ליהנה אלהיה מתנה אשר דברת בפיה

ואם תבוא אל קציר שכנה, ואספת בנייה שבלים, ומגל לא תשים על קציר שכנה. ואם תבוא אל פרם שכנה, תאכל ענבים כגפשה להשבע, ואל כלי לא תשים.

כד

ואם יקח איש אשה וישב עמה, והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר, וכתב לה ספר פריית ונמו בגדה ושלחה מביתו, והלכה והימה לאיש אחר, ושנא אותה האיש האחרון, וכתב לה ספר פריית ונמו בגדה, ושלחה מביתו, ומת האיש האחרון אשר לקחה לו לאשה לא יוכל האיש הראשון המשלח אותה לשוב לקחת אותה לו לאשה, אחרי הטמאה, כי תועבה היא לפני יהיה אלהיה, ולא תטמאו את הארץ אשר יהיה אלהיה נמו לה בגולה.

ואם יקח איש אשה לאחרונה, לא יצא למלחמה, ולא יטל עליו כל-דבר, נקי יהיה בביתו שנה אחת, ושמח את-אשתו אשר לקח.

לא תמשכן רחמים ולא רֶכֶב, כי נֶפֶשׁ הוא מְמַשִּׁיכֵן ואם יִמָּצֵא איש גונב נפש מאחיו מבני ישראל, והשתלט בו ומכרו, ומת הגנב ההוא, ובעֲרַת את הרע מקרבכם. הַשְּׁמֵר לְךָ בְּגַעַת הַצָּרַעַת, תִּשְׁמֹר מְאֹד לַעֲשׂוֹת כְּכֹל הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָכֶם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם, כְּאֲשֶׁר צִוִּיתִי אֲתֶם תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת. זָכַר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיךָ לְמַרְגְּמֵי בְּדָרְךָ, בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרָיִם.

אם חוב או ברֶעָדָה, חוב כל דבר, לא תיכנס אל ביתו לקחת כעבוט את עבוטו. בחוץ תַעֲמֹד, וְהָאִישׁ אֲשֶׁר הִמְלִיחַ שְׁלֶךְ אֶצְלוֹ, הוא יוֹצֵיא לְךָ אֵת הַמְּשֻׁכֵן הַחוּצָה. וְאִם הָאָדָם יַעֲנִי, לא תִּשְׁכַּח בְּעַבְבוֹטוֹ. הִשָּׁב תִּשְׁיָב לוֹ אֵת הַעֲבוֹט לְפָנָי, בּוֹא הַשְּׂמֵשׁ, וְשָׁכַב בְּשִׁמְלָתוֹ וּבִרְכֹה, וְלֹךְ תִּהְיֶה צְדִיקָה לְפָנָי יְהוָה אֱלֹהֵיךָ. לא תַעֲשֶׂק שָׂכָר עֲנִי וְאֶבְיוֹן מֵאֱחֵיךָ אוֹ מִן־הַגֵּרִים אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ: בְּיוֹם הַהוּא תִּשְׁיָב אֵת שְׂכָרוֹ, לא תְּבוֹא הַשְּׂמֵשׁ עָלֶיךָ, כִּי עֲנִי הוּא, וְכוּ הוּא שֵׁם אֵת תַּקְוָתוֹ, וַיִּזְעַק עָלֶיךָ אֵל יְהוָה, וַיְהִי כִּי חָטָא. לא יְמוּתוּ אַבּוֹת בְּעַד בָּנִים, וְהַבָּנִים לֹא יְמוּתוּ בְּעַד אַבּוֹת; אִישׁ בְּחַטָּאוֹ הוּא יְמוּת. לא תִּטָּה מִשְׁפַּט גֵּר וְיָתוֹם וְאֶלְמָנָה לֹא תִּחַבֵּל שְׁמֵלַת אֶלְמָנָה, וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וַיִּפְדֶּךָ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ מִשָּׁם; עַל כֵּן אֲנִכִּי מִצְדָּה לַעֲשׂוֹת אֵת הַדָּבָר הַזֶּה.

אם תקצר קציר בשָׂדֶה וּשְׂכַחְתָּ עִמָּךְ בַּשָּׂדֶה, לא תִּשׁוּב לְקַחְתּוֹ, לָגֵר וְלִיתוֹם וְלֹאֶלְמָנָה יְהִי, לְמַעַן יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יְדֶיךָ. אם תִּלְקַח זִיתִים לֹא תִּשׁוּב לְלַקֵּט אֵת אֲשֶׁר אֶתְרִיד, לָגֵר וְלִיתוֹם וְלֹאֶלְמָנָה יְהִי, וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, עַל כֵּן אֲנִכִּי מִצְדָּה לַעֲשׂוֹת אֵת הַדָּבָר הַזֶּה. וְאִם תִּבְצַר אֵת פְּרִמָּה, לא תַעֲוֹלֵל אוֹתוֹ אֶתְרִיד, לָגֵר וְלִיתוֹם וְלֹאֶלְמָנָה יְהִי. וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, עַל כֵּן אֲנִי מִצְדָּה לַעֲשׂוֹת אֵת הַדָּבָר הַזֶּה.

כה

אם יְהִי רֵיב בֵּין אַנְשִׁים וְנִגְשׂוּ לְמִשְׁפַּט וּשְׁפָטוּם וְהִצְדִּיקוּ אֵת הַצְדִּיק וְהִרְשִׁיעוּ אֵת הַרְשָׁע וְהָיָה אִם־רְאוּ הַרְשָׁע לְמַכּוֹת, תִּשְׁפִּיכּוּ לְפָנָי הַשּׁוֹפְטִים, וְהִכּוּהוּ לְפָנֶיךָ כַּכִּי רִשְׁעָתוֹ. וּבְמִסְפַּר אַרְבָּעִים יִלְקוּ אוֹתוֹ, לֹא יוֹסִיפוּ. וְאִם תּוֹסִיף לְהַלְקוֹת עַל אֵלֶּה הַמִּכּוֹת יוֹתֵר, יִתְבַּזֶּה אַחֲרֶיךָ לְעֵינֶיךָ. לא תַּחֲסוּם שׁוֹר דָּשׁ.

אם יִשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ, לא תִּהְיֶה אִשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר, יִבְמָה יָבֵא עָלֶיךָ וְלִקְחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וַיִּבְמָה וְהָיָה הַיָּלֵד אֲשֶׁר תֵּלֵד יוֹקֵם עַל שֵׁם הַמֵּת, וְלֹא יִמָּחָה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל.

ואם לא ירצה האיש לקחת את אשת אחיו, ועלתה האשה אל השער אל הזקנים, ואמרה, לא רוצה אחי אישי להקים את שם אחיו בישראל, לא רצה אחי אישי. וקראו לו זקני עירו ודברו אליו, ועמד ואמר, לא חפצתי לקחתה ונגשה אשת אחיו לפני הזקנים, וסלצה את נעלו האחת מעל רגלו, ונרקה בפניו, ונעמה ואמרה, ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו בישראל. ויקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל.

ואם יצאו אנשים יחדו, איש ואחיו, וקרבה אשת אחד מהם להציל את אישה מיד מכהו, ושלחה את נדה והחזיקה במבשיו תקציץ את היד, לא תחוס עינה עליה.

לא יהיה לה בכיסו משקל ומשקל, גדול או קטן. לא יהיה בביתה מדה ומדה, גדולה או קטנה. משקל אמת וצדק יהיה לה, ומדה אמת וצדק תהיה לה, למען תאריה ימים על האדמה אשר יהיה אליה נטן לה בנחלה. כי תועבת יהוה אליה כל עשה אלה, כל עשה עול.

זכר את כל אשר עשה לה עמלק בדרך, בצאתה מארץ מצרים, איך עמד נגדה בדרך, והכה לה את המאסף, את היגעים אחריה, ואתה רעב ונגע, ולא ירא את האלהים. והיה כי יניח לה יהוה אליה מכל איבי מסביב בארץ אשר יהיה אליה נטן לה לרשתה, תמכה את שם עמלק מתחת השמים, ולא תשפח.

כו

והיה אם־תבוא אל־הארץ אשר יהיה אליה נטן לה לרשתה, וירשתה וישבת בה ולקחת מראשית פרות אדמתה אשר יהיה אליה נטן לה, ושמת בסל, והלכת אל המקום אשר יבחר יהוה אליה לשפן את שמו שם. ובאת אל הכהן אשר יהיה בָּיָמֵי הַהֵם ואמרת אליו מגיד אני היום ליהוה אליה כי באתי אל הארץ אשר נשבע יהוה לאבותינו לתת לנו ולקח הכהן את־הסל מידו והניחו לפני מזבח יהוה אליה: וענה ואמר לפני יהוה אליה: ארמי אבד אבי, וברד מצרמה, ויגר שם במתי מעט, ויהי שם לגוי גדול, עצום ורב וירעו לנו המצרים, ויענונו, ויתנו עלינו עבדה קשה. ונזעק אל יהוה אליהנו, וישמע יהוה את קולנו, וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו. ויוציאנו יהוה ממצרים כחזו הגדול וביד חזקה ובזרוע נטויה ובמראות גדולות ובאותות ובמופתים וקביא אותנו אל המקום הזה, ונתן לנו את הארץ הזאת, ארץ זבת חלב ודבש. ועתה הנה הבאתי את ראשית תבואות האדמה

אֲשֶׁר נָתַתָּ לִי יְהוָה, אֲרֵץ זָבַת חֶלֶב וּדְבָשׁ, וְהַנַּחֲתוּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. וְשָׂמַחֲתָ בְּכָל הַטּוֹבוֹת אֲשֶׁר נָתַן לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וּבִיְהִי וְהַלְלוּ וְהַגִּיר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ.

אם תשלם לעשור את כל מעשור תבואתך בשנה השלישית, תתן את המעשור השני ללוי ולגר וליתום ולאִלמנה, ואכלו בעריד ושמו.

ואמרתי לפני יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: בערתי הקדש מן הבית שלי, וגם נתמיו ללוי ולגר וליתום ולאִלמנה, כפי כל המצוות אשר צויתני; לא עברתי את מצותך ולא שכחתיה. ולא אכלתי באוני מהם, לא לקחתי פרי מהם לטמאה, לא נתתי מהם למת, שמעתי בקול יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, עשיתי כפֶּאֶר צוֹיֹת לִי. השקפה ממעון קדש מן השמים, וברך את עמך את ישראל, ואת הארץ אשר נתת להם, כֶּאֱשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ, לְתֵת לָנוּ אֲרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבָשׁ.

ביום הַזֶּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ צָנַח אוֹתְךָ לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַחֻקִּים וְאֵת הַמִּשְׁפָּטִים, וְשָׁמַרְתָּם וַעֲשִׂיתָם אוֹתָם כְּכֹל לְבַבְכֶם וּבְכֹל נַפְשְׁכֶם. אֶת־הָאֱלֹהִים בָּחַרְתָּ הַיּוֹם לֵהָיִית לְךָ לֵאלֹהִים, וּלְלַכֵּת בְּכָל־דַּרְכֵיךָ, וְלִשְׁמֹר אֶת־חֻקֵּיךָ וְאֶת־מִשְׁפָּטֵיךָ, וְלִשְׁמָע בְּקוֹלֵךָ. וַיְהִי בַּיּוֹם הַזֶּה לֵהָיִית לֹו לְעַם סִגְלָה, כֶּאֱשֶׁר דִּבַּר, לִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹתַי וְלִהְיוֹתְךָ עֲלִיּוֹן עַל כָּל הַגּוֹיִם, כֶּאֱשֶׁר עָשָׂה אוֹתְךָ לְשֵׁם וּלְתַהֲלָה וּלְתַפְאֲרָה, לֵהָיִיתְךָ עִם קְדוֹשׁ לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ, כֶּאֱשֶׁר דִּבַּר.

כז

ויצו משה וזקני ישראל לאמר: שמרו את כל המצוות האלה אשר אנכי מצוה אתכם היום: והיה ביום אשר מעברו את הַיַּרְדֵּן אֶל הָאֲרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ, וְהִקְמַתָּ לְךָ אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת, וְשָׂדַתְתָּ אֹתָם בְּשִׂיד. וְכִתַּבְתָּ עַל הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֵת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת, כֶּאֱשֶׁר מעברו את הַיַּרְדֵּן, כֶּאֱשֶׁר תִּבְאוּ אֶל הָאֲרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֶיךָ נָתַן לְךָ, אֲרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבָשׁ, כֶּאֱשֶׁר דִּבַּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֶיךָ לְךָ. והיה כֶּאֱשֶׁר מעברו את הַיַּרְדֵּן, תְּקִימוּ אֵת הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה אוֹתְךָ הַיּוֹם בְּהָר גִּיבֹל, וְתִשִּׁיד אוֹתָם בְּשִׂיד. וּבַיּוֹם שֶׁם מְצַבְתָּ לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ, מְצַבְתָּ אֲבָנִים, לֹא תִנִּיף עֲלֵיהֶם בְּרִזָּל אֲבָנִים שְׁלֹמֹת תִּבְנֶה מְצַבְתָּ לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְהַעֲלִיתָ עֲלֵיו עֹלוֹת לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ. וְנִבְחַתָּ שֵׁם זָבַח שְׁלָמִים, וְאָכַלְתָּ וְשִׁבַּעְתָּ, וְשָׂמַחֲתָ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. וְכִתַּבְתָּ עַל הָאֲבָנִים אֵת כָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּאוֹר הַיּוֹם.

ויזכר משה והכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר: הִסְכַּת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל, בַּיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ. וְתִשְׁמָע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְתַעֲשֶׂה אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְאֶת־חֻקֵּיךָ,

אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצוּדָה הַיּוֹם.

וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: אֵלֶּה יַעֲמְדוּ לְכַרְךָ אֵת הָעָם בְּהַר גְּרִזִים אַחֲרַי עִבְרָם אֵת הַיַּרְדֵּן: שְׁמַעוּנִי, לְוִי, יְהוֹדֶה, יִשָּׁשְׁכָר, יוֹסֵף וּבְנֵי־מִיֶּנָּה. וְאֵלֶּה יַעֲמְדוּ עַל הַקְּלָלָה בְּהַר גִּיבֹל: רְאוּבֵן, גָּד וְאֲשֶׁר, זְבוּלוּן, דָּן וְנַפְתָּלִי.

וַעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל גָּדוֹל אַרְוֵר אָדָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וַיִּמְסְכֶה, תוֹעֵבַת יְהוָה, מַעֲשֵׂה יְדֵי תַרְשִׁים, וְשֵׁם אֹתוֹ בִּסְתֵר. וַעֲנֵה כָל־הָעָם וַאֲמָרוּ: אָמֵן. אַרְוֵר הַמִּבְּנֶה אֶת־אֲבָיו אוֹ אֶת־אִמּוֹ, וַאֲמָרוּ כָל־הָעָם: אָמֵן. אַרְוֵר הַמְּסִיג גְּבוּל רֵעֵהוּ, וַאֲמַר כָּל־הָעָם אָמֵן. אַרְוֵר הַמְּטַעַה עֵינָי בַּדֶּרֶךְ, וַיֹּאמְרוּ כָל הָעָם: יְהִי. אַרְוֵר אֲשֶׁר יִטֵּשׂ מִשְׁפַּט גֵּר וַיִּתְּוֹם וְאֶלְמָנָה, וַאֲמָרוּ כָל־הָעָם אָמֵן. אַרְוֵר הַשׁוֹכֵב עִם אִשְׁתּוֹ אֲבִיו, כִּי גִלָּה כְּסוּת אֲבִיו, וַאֲמָרוּ כָל־הָעָם: אָמֵן. אַרְוֵר הַיִּשָּׁן עִם כָּל־בְּהֵמָה, וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם: אָמֵן. אַרְוֵר הַשׁוֹכֵב עִם אַחֲוֹתוֹ מֵאֲבִיו אוֹ מֵאִמּוֹ. וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם: אָמֵן. אַרְוֵר הַשׁוֹכֵב עִם פִּלְתּוֹ, וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם: יְהִי. אַרְוֵר הַשׁוֹכֵב עִם אַחֲוֹת אִשְׁתּוֹ, וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם: יְהִי. אַרְוֵר הַמְּכַה אֶת רֵעֵהוּ בַמְּרֵמָה, וַיֹּאמְרוּ כָל הָעָם: אָמֵן. אַרְוֵר אֲשֶׁר יִקַּח שַׁחַד לְהַכּוֹת נַפְשׁ דָּם נָקִי, וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם: יְהִי. אַרְוֵר כָּל אָדָם אֲשֶׁר לֹא יַעֲמֹד בְּכָל דְּבַר־יְהוָה הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת אוֹתָם, וַיֹּאמְרוּ כָל הָעָם: אָמֵן.

כח

וְהָיָה אִם שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמֹּר וְלַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצוּדָה הַיּוֹם, וַנִּתְּנָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עֲלִיּוֹן עַל כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ, וּבָאוּ עֲלֶיךָ כָּל־הַבְּרָכוֹת הָאֵלֶּה וְהַשִּׁיגוּדָה, אִם־שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. בְּרוּךְ אַתָּה כְּעִיר, וּבְרוּךְ אַתָּה בְּשָׂדֶה. בְּרוּכִים פְּרִי בְטָנְךָ וּתְבוּאוֹת אֲדָמְתֶךָ וְעֲדָרֵי בְקָרְךָ וְעִשְׂתָּרוֹת צֹאנֶךָ מִבְּרָכוֹת אוֹצְרוֹתֶיךָ וּשְׂאֵרֵי־יֹתֶיךָ בְּרוּךְ אַתָּה בְּבוֹאֶךָ, וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתֶךָ.

יִמְסֹר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת אִיְבֹיֶךָ הַמִּתְנַגְּדִים לְךָ שְׂבוּרִים לְפָנֶיךָ, בְּדֶרֶךְ אַחַת יֵצְאוּ אֵלֶיךָ, וּבְשִׁבְעָה דְרָכִים יִבְרָחוּ מִפָּנֶיךָ. יִשְׁלַח יְהוָה עֲלֶיךָ אֶת־הַבְּרָכָה בְּאֶסְמִיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יָדֶךָ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ יְקִים אוֹתָהּ יְהוָה לֹו לְעַם קְדוֹשׁ, כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם, אִם תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּתְלַח בְּכָל דְרָכָיו. וְרָאוּ אוֹתָהּ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ, כִּי שֵׁם יְהוָה נִקְרָא עֲלֶיךָ, וְיִרְאוּ מִמֶּנִּי. וְהִרְבֵּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְטוֹבָה בְּפָרִי בְטָנְךָ וּבְפָרִי בְהֵמְתֶךָ וּבְתְבוּאוֹת אֲדָמְתֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לְתֵת לְךָ

פּתַח לָךְ יְהוָה אֶת אוֹצְרוֹ הַטּוֹב, אֶת הַשָּׁמַיִם, לְתֵת אֶת הַגֶּשֶׁם לְאַרְצְךָ בְּעֵתוֹ, לְכַרֵּךְ אֶת כָּל מַעֲשֵׂי יְדִיד, וְהַלְוִית לְגוֹיִם רַבִּים, וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה. וּמִשְׁלַת אֶתָּה בְּגוֹיִם רַבִּים, וְכָךְ לֹא יִמְשְׁלוּ. וּנְתַנֶּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב, וְהָיִית רַק לְמַעְלָה וְלֹא תִהְיֶה לְמַטָּה, אִם תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצַוֶּה הַיּוֹם לְשִׁמֵּר. לֹא תַעֲבֹר מִכָּל הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצַוֶּה הַיּוֹם יְמִינִי וּשְׂמֹאלִי, לְלַכֵּת אַחֲרַי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לְעִבְדָם.

וְהָיָה אִם לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמֵּר אֵת כָּל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצַוֶּה הַיּוֹם, וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וְהַשִּׁיגוּד. אַרְוֵר אֶתָּה בְּעִיר, וְאַרְוֵר אֶתָּה בְּשָׂדֶה. אַרְוֹרוֹת אוֹצְרוֹתֶיךָ וּשְׂאֵרֵיחֶךָ. אַרְוִירִים צָצְאֵצְאֵי בְטֶנֶה וּתְבוֹאוֹת אֲדַמְתֶּךָ, עֲדְרֵי בְקָרְךָ וְצֹאן כִּבְשֵׁיֶךָ אַרְוֵר אֶתָּה בְּבוֹאֶךָ, וְאַרְוֵר אֶתָּה בְּצֵאתֶךָ.

יִשְׁלַח אֲדֹנָי עָלֶיךָ אֶת־הַחֶסֶר וְאֶת־הַכְּלִיּוֹן וְאֶת־הַכְּלוּת עַל כָּל אֲשֶׁר תִּשְׁיֵם אֶת־יְדֶךָ, עַד אֲשֶׁר יִשְׁמִיד אוֹתָךְ וְעַד אֲשֶׁר יֵאָבֵד אוֹתָךְ בַּמְהֵרָה, בְּגִלְגַּל מַעְלָלֶיךָ הַרְעִים, כִּי עֲזַבְתָּ אוֹתִי: יִדְבֹק יְהוָה בְּךָ אֶת־הַמְּנוֹת עַד אֲשֶׁר יִכְלֶה אוֹתָךְ מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֶתָּה בֹאֲשֶׁמָּה לְרַשֵּׁת אוֹתָּה: יִכֶּה אוֹתָךְ יְהוָה בַּמְּחִסּוֹר וּבְקִדְחַת וּבְצַמְרַמְרַת וּבְדַלְקַת וּבְשִׁדְפוֹן וּבְצַהֲבַת וּיְרַדְפוּ אוֹתָךְ עַד אֲשֶׁר יֵאָבְדוּ אוֹתָךְ וְהָיָה לָךְ הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר עַל־רֹאשְׁךָ נְחֻשֶׁת וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר תַּחְתֶּיךָ בְּרָזָל: יִתֵּן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־גֶּשֶׁם אֲרָצְךָ אֶבֶק, וְאֶבֶק מוֹ־הַשָּׁמַיִם יֵרֵד עָלֶיךָ, עַד אֲשֶׁר יִשְׁמִיד אוֹתָךְ וְעַד אֲשֶׁר יֵאָבֵד אוֹתָךְ בַּמְהֵרָה. יִתֵּן אוֹתָךְ יְהוָה לְמַכָּה לְפָנַי הַאוֹיְבִים, בְּדַרְךָ אַחַת תִּצְאֵ אֲלֵיהֶם, וּבִשְׂבָעָה דְרָכִים תִּנּוּס מִפְּנֵיהֶם, וְהָיִית לְפוֹזֵר בְּכָל מַמְלַכּוֹת הָאָרֶץ. וְהָיוּ מִתִּיבֹם לְמֵאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְחַיֵּי הָאָרֶץ, וְאִין מִחֲרִיד. יִכֶּה אוֹתָךְ יְהוָה בְּשַׁחֲיוֹ מִצָּרִים בְּמוֹשָׁב וּבַגֶּבַע הַפָּרָס וּבַחֲרָס עַד אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהִרְפֹּא: יִכֶּה אוֹתָךְ יְהוָה בְּשַׁגְעוֹן, וּבַעֲנָרוֹן, וּבַתְּמָהוֹן לְכַב. וְתִהְיֶה מִמִּשֵׁשׁ בְּצִהְרִים כְּאֲשֶׁר יִמְשֹׁשׁ עוֹר בַּחֲשָׁה, וְלֹא תִצְלִיחַ אֶת־דְרָכֶיךָ, וְתִהְיֶה אֵז נִעְשָׂק וְנִשְׁוֵס כְּלֵ־הַיָּמִים, וְלֹא יִהְיֶה עוֹזֵר.

אִשָּׁה תִקַּח, וְאִישׁ אַחֵר יִהְיֶה לוֹ אוֹתָּה; בֵּית תִּבְנֶה, וְלֹא תִשָּׁב בוֹ; כָּרָם תִּשְׁטַע, וְלֹא תִבְצָרְנוּ. עֲגָלָךְ שְׂחוּט לְפָנֶיךָ וְלֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, חֲמוֹרְךָ חֲטוֹף מִמֶּךָ וְלֹא יוֹשֵׁב לָךְ, צֹאנֶךָ נְתוּנוֹת לֹא־יִכְיֶה, וְלֹא יִהְיֶה לָךְ עוֹזֵר. בְּנִיָּה וּבְנוֹתֶיךָ נְתוּנִים לְגוֹי אַחֵר, וְעַיִנֶיךָ תִרְאִינָה כְלוּת אֲלֵיהֶם, וְלֹא תוּכַל יָדוּ. אֶת־תְּבוֹאוֹת אֲדַמְתֶּךָ וְאֶת־כָּל־יְגִיעֶךָ יֹאכַל גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ, וְהָיִית עֲשׂוֹק וְרִצּוּץ כְּלֵ־הַיָּמִים. וְתִהְיֶה מִשְׁגָּע מִן הַמַּרְאוֹת אֲשֶׁר תִּרְאֶה עֵינֶיךָ.

יִכֶּה אוֹתָךְ יְהוָה בְּשַׁחֲיוֹ רַע עַל הַבְּרָפִים וְעַל הַשׁוֹקִים, עַד אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהִרְפֹּא, מִכָּף רַגְלֶךָ וְעַד רַגְלֹתֶךָ.

יוליך יהוה אותך ואת שְׂרִיף אֲשֶׁר תַּעֲמִיד עֲלֶיךָ אֶל-גּוֹי אֲשֶׁר לֹא-יַדְעֶתָ אֹתָהּ וְאָבְתֶיךָ, וְעַבְדְּתָ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים, עַץ וְאֶבֶן. וְתִהְיֶה שָׁם לְחִידָה וּלְמִשְׁלַל וּלְסִפּוּר בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יוֹלִיף אוֹתָהּ יְהוָה שְׁמָה.

זַרְע רַב תּוֹצִיא אֶל הַשָּׂדֶה, וּמַעֲט תִּבְיֵא, כִּי תֹאכְלֶנּוּ הָאֲרָבָה. כָּרֶם תִּטַּע וְתַעֲבֹד, וַיֵּינן לֹא תִשָּׂמַח וְלֹא תִשְׂמַח מִמָּנּוּ, כִּי יֹאכַל אֹתָם הַתּוֹלְעֹת. עֲצֵי זֵית לֶךְ בְּכָל גְּבוּלוֹתֶיךָ, וּשְׂמֹן לֹא תִמְשַׁח, כִּי יִשָּׂר זֵיתְךָ. בְּנִיִּים וּבְנוֹת תּוֹלִיד וְלֹא יִהְיוּ לָךְ, כִּי יִלְכוּ בְּשׂוֹבֵי. כָּל-עֲצֵדָה וּתְבוֹאֹת אֲדַמְתָּהּ תִּכְלֶה הַחֲסִיל. הֲגַר אֲשֶׁר בָּךְ יַעֲלֶה מֵעֵלָה מֵעֵלָה, וְאֹתָהּ תִּרְדַּ מִטָּה מִטָּה. זֶה יִלְוֶה לָךְ, וְאֹתָהּ לְזֶה לֹא תִלְוֶה; זֶה יִהְיֶה רֹאשׁ, וְאֹתָהּ תִּהְיֶה זָנָב.

וּבָאוּ עֲלֶיךָ כָּל-הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וּרְדַפּוּהָ וְהִשְׁיִיגוּהָ עַד הַשְּׂמָדָה וְעַד אֲבָדָהּ כִּי לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמֹּר אֶת-מִצְוֹתָיו וְאֶת-חֻקֹּתָיו אֲשֶׁר צִוָּה וַיְהִי בָךְ אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּזַרְעָה עַד הַעוֹלָם. תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עַבַדְתָּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב מְרַב כָּל.

וְעַבַדְתָּ אֶת-אֱלֹהֵיךָ אֲשֶׁר יִשְׁלַח יְהוָה עֲלֶיךָ, בְּרַעַב וּבְצָמָא וּבְעֵרִים וּבְחֶסְרוֹן כָּל, וְשָׁמַעְתָּ עַל בְּרָזָל עַל-צִנּוּאָרָה, עַד אֲשֶׁר יִשְׁמִדְךָ. יִבֵּיא עֲלֶיךָ יְהוָה גּוֹי מִרְחוֹק מִקְצֵה הָאָרֶץ, כְּמוֹ הַסְּמַעְרוֹת נָשָׂר, גּוֹי אֲשֶׁר לֹא תִשְׁמַע אֶת קוֹלוֹ. גּוֹי עַז פָּנִים אֲשֶׁר לֹא יִשְׂא פָנָי זָקֵן וְנַעַר לֹא יִרְחַם; וַיֹּאכַל אֶת-וֹלְדוֹ בְּהִמָּתָה וְאֶת-תְּנוּבַת אֲדָמָתָה, עַד אֲשֶׁר לֹא יִשְׂאִיר לָךְ דָּגָן, תִּירוֹשׁ וַיְצַהֵר, שָׁגַר אֲלֶפֶיךָ וְעִשְׂתָּרוֹת צֹאנְךָ, עַד הַשְּׂמִידוֹ אֹתָהּ. וַיִּשְׁמִיד אוֹתָהּ בְּעֵרֶיךָ, עַד אֲשֶׁר יִהְיֶה סוֹחַמוֹת הַגְּבוּהוֹת וְהַבְּצוּרוֹת אֲשֶׁר בְּטַחַת עֲלֵיהֶם בְּכָל-אָרְצְךָ, וַיִּצַר אוֹתָהּ בְּעֵרֶיךָ אֲשֶׁר נָמוּ לָךְ. וְאֹכְלֹת אֶת-צִאֲצָאִי בְּטָנָה, בְּשָׂר בְּנֵיךָ וּבְנוֹתֶיךָ אֲשֶׁר נָמוּ לָךְ, בְּמִצּוֹק וּבְצָרָה אֲשֶׁר יִצַר לָךְ אוֹיְבֶךָ.

הֲרַף אֲשֶׁר בָּךְ וְהִמְפַנֵּק מֵאֵד יִקְנֵא כְּעִינּוֹ אֶת-אֲחָיו וְאֶת-הָאִשָּׁה אֲשֶׁר בְּחִיקוֹ וְאֶת-יִלְדָיו הַנּוֹתְרִים אֲשֶׁר וְיִתְרוֹ לוֹ. לוֹ, כְּדֵי לָתֵת לְאֶחָד מֵהֶם מִבְּשָׂר יִלְדָיו אֲשֶׁר יֹאכַל, מִפְּנֵי שְׂלֹא נִשְׂאֵר לוֹ מְאוּמָה בְּמִצּוֹר שְׂלֹה וּבְצָרָה שְׂלֹה, אֲשֶׁר יִצְיִקוּ לָךְ אֱלֹהֵיךָ בְּכָל עֲרִיבָה.

וְהִרְפָּה בְּכֶם וְהַעֲדִינָה, אֲשֶׁר לֹא נִסְתַּה רְגְלָה לְלַכֵּת עַל הָאָרֶץ מִפְּנֵי הַעֲדִינּוֹת וּמִפְּנֵי הַרְפוּת, תִּרַע בְּעֵינַי אֶת-אִישָׁה אֲשֶׁר בְּחִיקָה, וְאֶת-בְּנֵהָ וְאֶת-בָּתָּהּ וְאֶת-שְׂלִיתָהּ הַיּוֹצֵאת מִבֵּין יַרְכִּיָהּ, וְאֶת-יִלְדָהּ אֲשֶׁר תִּלְדַּ, כִּי תֹאכְלֶם בְּחֶסֶר-כֹּל בְּסִתֵּר בְּמִצּוֹר וּבְמִצּוֹק אֲשֶׁר יִצְיִק לָךְ אֱלֹהֵיךָ בְּשִׁעְרֶיךָ. אִם-לֹא תִשְׁמַע לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת הַכְּתוּבִים בְּסֵפֶר הַזֶּה, לִירְאָה אֶת-הַשָּׁם הַנּוֹכַד וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. וְהִפְלֵא יְהוָה אֶת-מִכּוֹתֶיךָ וְאֶת-מִכּוֹת

זרעך, מכות גדלות ונוראות, וחקלים רעים ונאמנים והשיב עליך את כל מכאוב מצרים הרע אשר גרמת מפניו, ודבק בך: וכל־מחלה וכל־מכה אשר לא כתובה, וכל אשר כתובה בספר התורה הזאת, יביא יהוה עליך עד אשר ישמידך: ונותרתם במספר מעט, תחת אשר הייתם ככוכבי השמים לרב, כי לא שמעת בקול יהוה אלהיך.

והיה כאשר שמח יהוה עליכם להיטיב לכם ולהרבות אתכם, פן ישמח יהוה עליכם להשמיד אתכם, ותנתשו במהרה מן הארץ אשר אתה בא שמה לרשת אותה. ונפיץ אותך יהוה אלהיך אל כל־הגוים, מקצה הארץ עד־קצה הארץ, ותעבד שם אלהים אחרים, עצים ואבנים, אשר לא האמנת אתה ואבותיך. אבל גם בגוים ההם לא יניח לך, ולא תהיה מנוחה לך רגלך, ונתן לך יהוה שם לב מורה ועינים פלות ונפש נמוגה: והיו חזיו תלויים לנגד עיניך, ופחדת יומם וליילה, ולא תאמין בחייה. בבקר תאמר: איה יהיה ערב? ובערב תאמר: איה יהיה בקר? מפני פחד לבך אשר תפחד, ומפני מראות עיניך אשר תראה. והשיב יהוה אתכם אל מצרים באניות, בדרך אשר אמרתי לא תסיפו עוד לראותה, והתמכרתם שם לא־ביכם לעבדים ולשפחות, ואין קנה.

אלה דברי הברית אשר ציוה יהוה את־משה לכרות עם־בני ישראל בארץ מואב מלבד הברית אשר כרת אתם בחורב:

כט

ויקרא משה לכל־בני ישראל ויאמר אליהם: אתם ראיתם את כל־אשר עשה יהוה בארץ מצרים לעיניכם, לפרעה ולעבדיו ולכל־ארצו את הנסיונות הגדולים אשר ראו עיניך, את האותות ואת המופתים הגדולים ההם. ולא נתן יהוה האלהים לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמע עד היום הזה: והוליד אתכם ארבעים שנה במדבר, לא בלו שמתיתם עליכם, ונעלכם לא בלמה מעל רגלך. לחם לא אכלתם, ויו ושכר לא שתיתם, למען תדעו כי יהוה אלהיכם אני. ותבאו עד המקום הזה, ויצא סיחון מלך חשבון ועוג מלך הבשן לקראתנו למלחמה. ונפס ונקה את ארצם ואתנה בנחלה לראובני ולגדי ולחצי שבט המנשה ושמתם לעשות את כל דברי הברית הזאת, למען תשפילו את כל אשר מעשונ.

אתם נצבים בלכם היום לפני יהוה אלהיכם, ראשיכם וזקניכם ושפטיכם ושטריכם, כל איש ישראל, נשיכם וטפכם והגר אשר בקרב מתניכם, מחטב עצים ועד שאב מימכם, לעבר בברית יהוה אלהיכם ובאלותיו, אשר יהוה אלהיך כרת עמך היום, למען יעמידך לו

לעם, והיה לה לאלהים, כְּאִשֶׁר דָּבַר לְךָ, וְכִאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. וְלֹא אִתְּכֶם לְבַדְכֶם אֲנֹכִי פֶרֶת אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת וְאֶת הָאֱלֹהִים הַזֹּאת, אֲכַל גַּם לְאֵלֶּה הַנִּמְצָאִים פֶּה עִמָּכֶם הַיּוֹם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וְגַם לְאֵלֶּה שְׂאִינָם נִמְצָאִים עִמָּכֶם פֶּה הַיּוֹם.

כִּי אַתֶּם יוֹדְעִים אִידֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְאִידֵי עִבְרָנוּ בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עִבְרָתֶם. וְרָאוּ אֶת תּוֹעֲבוֹתֵיהֶם וְאֶת גְּלוּלֵיהֶם, עֵץ וְאֶבֶן, כְּסָף וְזָהָב, אֲשֶׁר הֵם אֲצֻלָּם. פְּרִי־שֵׁשׁ בְּכֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפָּחָה אוֹ שְׂבֵט אֲשֶׁר לְבוֹ נָטָה מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְלַקֵּת לַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הַהֵם, פְּרִי־שֵׁשׁ בְּכֶם שָׂרֵשׁ פְּרָה רֹאשׁ וְלַעֲנָה וְהָיָה אִם־יִשְׁמַע אֶת־דְּבָרֵי הַקְּלָלָה הַזֹּאת וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ לֵאמֹר: קְדוֹשִׁים לִי יְהוָה, כִּי בְתַעֲוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֵי, לְמַעַן לֹא יֵאָבֵד הַחוּטָא אֶת־הַנְּקִי. לֹא יִחַפֵּץ הָאֱלֹהִים לְהַתְרַצוֹת לוֹ, אֲלֵא אִזּוֹ תִבְעַר חַמַּת יְהוָה וְקִנְאָתוֹ בְּאַדָּם הַהוּא, וַיִּדְבְּקוּ בוֹ כָּל הָאֱלֹהִים שֶׁל הַבְּרִית הַזֹּאת, הַכְּתוּבוֹת בַּסֵּפֶר הַזֶּה, וַיִּמְחָה יְהוָה אֶת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם. וְהִבְדִּילוּ יְהוָה לְרַעַה מִכָּל שְׂבֵטֵי יִשְׂרָאֵל, כָּכָל אֱלוֹת הַבְּרִית הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה.

וַיֹּאמְרוּ הַדּוֹר הַהַחֲדָשׁ, בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יִקְוּמוּ אַחֲרֵיכֶם, וְהַנְּקִרֵי אֲשֶׁר יְבוֹא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה, וְרָאוּ אֶת מַכּוֹת הָאֶרֶץ הַהִיא וְאֶת מַחְלוֹתֶיהָ אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה עֲלֶיהָ כְּפִרִית וּמַלְחָ שְׂרוּפָה, כַּל־אֲרֻצָּה לֹא תִנְרַע, וְלֹא תִצְמִיחַ, וְלֹא יַעֲלֶה בָּהּ כָּל־יֵרֶק. כִּמְהַפְכַת סֹדֶם וְעַמְרָה, אֲדַמָּה וַצְבוֹיִם, אֲשֶׁר הִפָּךְ יְהוָה בְּחֻמָּה וּבְאָפָה. וַיֹּאמְרוּ כַּל־הַגּוֹיִם מִדּוֹעַ עָשָׂה יְהוָה כְּכֹה לְאֶרֶץ הַזֹּאת מֵהָ הוּא חָרוֹן הָאֵף הַגָּדוֹל הַזֶּה וַיֹּאמְרוּ, כִּי עָזְבוּ אֶת בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם, אֲשֶׁר פָּרַת עִם אֲבוֹתֵיהֶם, כְּאִשֶׁר הוֹצִיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְהִלְכוּ וַעֲבָדוּ אֱלֹהִים אַחֲרָיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּם וְלֹא חִלַּק לָהֶם וַיַּכְעֵס בְּחֻמָּה יְהוָה עַל הָאֶרֶץ הַהִיא לְהִבְאִי עֲלֶיהָ אֶת כָּל הַקְּלָלוֹת הַכְּתוּבוֹת בַּסֵּפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה. וַיִּסַּר אוֹתָם יְהוָה מֵעַל אֲדַמְתָּם בְּחֻמָּה וּבְאָפָה וּבְקִצְצָף גָּדוֹל מְאֹד, וַיִּשְׁלִיכֶם אֶל אֶרֶץ אַחֲרַת כַּיּוֹם הַזֶּה.

הַנִּסְתַּרְתָּ לִּיהוָה אֱלֹהֵינוּ, וְהַנְּגַלְתָּ לָנוּ וּלְבְנֵינוּ עַד עוֹלָם, לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. הַנִּסְתַּרְתָּ לִּיהוָה אֱלֹהֵינוּ, וְהַנְּגַלְתָּ לָנוּ וּלְבְנֵינוּ עַד עוֹלָם, לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת.

ל

וְהָיָה כְּאִשֶׁר יְבִאוּ עֲלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, הַבְּרִכָּה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נִתְּנִי לִפְנֵיךָ, וְהִשְׁבַּחְתָּ אֶל לְבָבְךָ בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִפְיָצֶךָ יְהוָה שֵׁם וְשִׁבְחָתָ עַד־יְהוָה אֱלֹהֵיךָ וְשִׁמְעַת בְּקִלּוֹ כָּכָל אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם מִכָּל־לְבָבְךָ וּמִכָּל־נַפְשְׁךָ וּרְפָא יְהוָה אֶת חַטְאֹתֶיךָ, וּרְחַם עֲלֶיךָ,

ושב וקבצוה מכל הגוים אשר פזרה יהוה שמה. אם יהנה פזורה מקצה השמים עד קצה השמים, משם וקבצוה יהוה אלתייה, ומשם יקחה יהוה אלתייה. ויביא אותה יהוה אלתייה משם אל הארץ אשר ירשו אבותיה, וירשת אותה, והיטיב לה, והרבה מאבותיה. ויטהר יהוה את לבבה ואת זרעה לאהבה את יהוה אלתייה בכל לבבה ובכל נפשו למען תחנה

ונתן יהוה אלתייה את הקללות האלה על איביה ועל שונאייה אשר רדפוה. ואתה תשוב ושמעת בקול יהוה אלתייה, ועשית את מצותיו אשר אנכי מצוה היום ויברכה יהוה אלתייה בכל מעשה ידיו, בפרי בטנה, ובפרי בהמתה, ובתבואת אדמתה, כי ישוב יהוה אלתייה לשוב עליה לטובה, כאשר שש על אבותיה. אם תשמע בקול יהוה אלתייה לשמר את מצותיו ואת חקיו ואת משפטיה הפתובים בספר התורה הנה, אם תשוב אל יהוה אלתייה בכל לבבה ובכל נפשו. כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום, לא נפלאה היא ולא רחוקה ממך הוא. לא בשמים למעלה היא, לאמר: מי יעלה לנו אל השמים ויקח לנו אותה, ושמענוה ונעשה? ולא מעבר לים היא, לאמר: מי יעבר לנו אל עבר הים ויקח לנו אותה, וישמענו אותה ונעשה? קרוב לה הוא הדבר מאד בפיה ובלבבה ובנדיה לעשות אותו.

הנה נתתי לפניך היום את החיים ואת המות, את הטוב ואת הרע. אם תשמע את מצוות יהוה אלתייה אשר אנכי מצוה היום לאהבה את יהוה אלתייה, ללכת בכל דרכיו ולשמר את חקיו ואת משפטיה, וחייתם ורבותם, וברכה יהוה אלתייה בכל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה. ואם יסוב לבבה ולא תשמע ונדיחת והשתחית לאלהים אחרים ועבדתם מגיד אני לה היום, כי השמד תאבדון, ולא תאריכו ימים על הארץ אשר אתם עברים את הירדן שמה לרשת אתה.

העידתי בככם היום את השמים ואת הארץ, החיים והמות נתתי לפניך, הברכה והקללה, ובחרת ביחיים למען תחנה אתה וזרעה, לאהב את יהוה אלתייה, לשמע בקולו ולדבקה בו, כי הוא חיה וארץ חיה, לשבת על האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיה, לאברהם וליצחק וליעקב, לתת להם.

לא

ויכל משה לדבר את כל הדברים האלה אל כל בני ישראל ויאמר אליהם, הן מאה ועשרים שנה אנכי היום, לא אוכל עוד לצאת ולבוא, ויהוה אומר אלי, לא תעבר את הירדן הנה. יהוה אלתייה ההלך לפניך, הוא ישמיד את הגוים האלה מפניה, וירשת אותם, ויהושע

ההלך לפניך, כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה. וַעֲשֵׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְהֵם כְּאֲשֶׁר עָשָׂה לְסִיחֹן וּלְעוּג, שְׁנֵי מְלֻכֵי הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר הָיוּ בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן, וּלְאַרְצָם, כְּאֲשֶׁר הִחָרִים אוֹתָם. וְאֲדֹנָי נָתַן אוֹתָם לָכֶם, וַעֲשִׂיתֶם לְהֵם כְּאֲשֶׁר צִוִּיתִי אֲתֶם. חֲזַק וְאִמָּץ, אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת וְאֵל תַּעֲרֹץ מִפְּנֵיהֶם, כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הֵלְחֵךְ לְפָנֶיךָ עִמָּכֶם, לֹא יִרְפֶּה וְלֹא יַעֲזֹבֶךָ. וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לַיהוָשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְפָנֶי כָּל יִשְׂרָאֵל: חֲזַק וְאִמָּץ, כִּי אִתָּה תְּבוֹא לְפָנֶי הַעַם הַזֶּה אֵל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבוֹתֵינוּ לָתֵת לָהֶם, וְאַתָּה תִּנְחַלְנָה אוֹתָם. וְאֲדֹנָי הִמְלִינָה אוֹתְךָ לֹא יִרְפֶּה וְלֹא יַעֲזֹבֶךָ, אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת.

וַיִּכְתַּב מֹשֶׁה אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל סֵפֶר, וַיִּתְּנֶהוּ לְכֹהֲנִים בְּנֵי לֵוִי הַנְּשָׂאִים אֶת אָרוֹן בְּרִית יְהוָה, וְאֵל זִקְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל

וַיִּצַו מֹשֶׁה אוֹתָם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: אַחֲרַי שְׂבַע שָׁנִים, בְּעַת שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה, בַּחֹג הַסִּכּוֹת בְּהַתְּלוֹת כָּל יִשְׂרָאֵל לְהִרְאוֹת לְפָנֶי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה, תִּקְרָאוּ אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת לְפָנֶי כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאַזְנוֹתָם. הִקְהֵל אֶת הָעָם, אֶת הָאֲנָשִׁים וְאֶת הַנְּשִׂאִים וְאֶת הַטָּף וְאֶת הַגֵּר אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ, לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וּלְמַעַן יִלְמְדוּ לַיְרָאָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וְשִׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. וּבְנִיחָם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וְיִלְמְדוּ לַיְרָאָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּלְ-הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל-הָאָדָמָה אֲשֶׁר אֲתֶם עֹבְרִים אֶת-הַיַּרְדֵּן שְׁמָה לְרִשְׁתָּהּ. אִתָּה.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה: הִנֵּה קָרְבֹּו יָמֵי מוֹתְךָ, קְרָא לַיהוָשֻׁעַ וְעִמְדוּ אֵצֶל פֶּתַח אֹהֶל הָעֵדוּת וְאִצְוֶנּוּ. וַיִּלָּךְ מֹשֶׁה וַיְהוָשֻׁעַ אֶל-אֹהֶל הָעֵדוּת, וַיַּעֲמֵדוּ אֵצֶל פֶּתַח אֹהֶל הָעֵדוּת. וַיִּרְדַּ יְהוָה בְּעָנָן וַיַּעֲמֵד אֵצֶל פֶּתַח אֹהֶל הָעֵדוּת, וַיַּעֲמֵד עִמּוֹד עִמּוֹד הָעָנָן אֵצֶל פֶּתַח אֹהֶל הָעֵדוּת. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה הִנֵּה שָׂכַב עִם-אַבְתְּחִיךָ וְקָם הַעַם הַזֶּה וְזָנָה אַחֲרַי אֱלֹהֵי נֹכַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר-הוּא כָּא שְׁמָה וַעֲזֹבֵנִי וְהִפֵּר אֶת-בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ וְאִכְעַס בְּחֻמָּה עֲלֵיהֶם בַּיּוֹם הַהוּא, וְאַעֲזֹבְכֶם, וְאִסְתִּיר אֶת-פְּנֵי מַהֵם, וְהִנֵּה לְמַאֲכָל, וּמִצָּאֵהוּ רְעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת, וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא: כִּי אֵין יְהוָה אֱלֹהֵי בְּרַךְבִּי, מִצָּאוֹנֵי הָרְעוֹת הָאֵלֶּה. וְאֲנִי הִסְתַּר אִסְתִּיר אֶת-פְּנֵי מַהֵם בַּיּוֹם הַהוּא, בְּגִלְל כִּלְ-הָרְעוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ, כִּי פָּנּוּ אֶל-אֱלֹהִים זָרִים.

וְעַתָּה כְּתַבּוּ אֶת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְלַמְדוּ אוֹתָהּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְשִׁימוּהָ בְּפִיהֶם, לְמַעַן תִּהְיֶה לִּי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵדָה בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי אָבִיא אוֹתָם אֵל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבוֹתֵיהֶם לָתֵת לָהֶם, אָרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ, וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ וַיִּשְׁמְנוּ, וּפָנּוּ אֵל אֱלֹהִים אַחֲרָיִם וְעַבְדוּם, וְהִכְעִיסוּנִי וְהִפְרוּ אֶת בְּרִיתִי. וְתוֹחַלְתִּי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנֶיהֶם לְעֵדָה,

כי לא תִשְׂכַח מִפִּיהֶם וּמִפִּי זְרָעָם, כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ אֶת רִשְׁעוֹתֶם אֲשֶׁר הֵם עוֹשִׂים הַיּוֹם, לִפְנֵי הַבָּיִאִי אוֹתָם אֶל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם.

וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת בַּיּוֹם הַהוּא, וַיְלַמֵּד אֹתָהּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיִּצְוֶה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר חֹזֵק וְאַמִּץ, כִּי אִתָּה תָבִיא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם יְהוָה, וְהוּא יְהִי עִמָּךְ.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כָּלָה מֹשֶׁה לְכַתֹּב אֶת כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל־סֵפֶר עַד תַּמּוֹ וַיִּצְוֶה אֶת הַלְוִיִּם הַנִּשְׂאִים אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה לֵאמֹר לְקַחְתֶּם אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּה וּשְׂמַתֶּם אוֹתוֹ מִצַּד אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וְהָיָה שֵׁם לְעֵדוּת בְּכֶם. כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ אֶת מַרְיָדָה וְאֶת עֲרֻפָה הַקְּשָׁה, כִּי עוֹד בְּעוֹדֵי חַי עִמָּכֶם הַיּוֹם הִמְרִיתֶם אֶת הָאֱלֹהִים, וְאִיֶּךָ לֹא אֶחָרִי מוֹתִי? הֲקִהִילוֹ אֵלַי אֶת־שָׂרֵי הַשִּׁבְטִים שְׁלָכֶם, וְאֶת־זִקְנֵיכֶם, וְאֶת־שֹׁפְטֵיכֶם, וְאֶת־שֹׁטְרֵיכֶם, לְמַעַן אֲדַבֵּר בְּאָזְנֵיהֶם אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וְאֶעֱיִדְהָ בָּם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ. יִדְעֵתִי כִּי אֶחָרִי מוֹתִי בְּעוֹלָתוֹ תַעֲלוּ וְתוֹסִירוּ מִן הַדָּרָךְ אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֹתְכֶם, וְתִקְרָאנָה אֹתְכֶם הַרְעוֹת בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים, כִּי תַעֲשׂוּ הַרְעָה בְּעֵינַי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ בְּמַעֲשֵׂי יְדֵיכֶם

וְדַבֵּר מֹשֶׁה בְּאָזְנֵי כָל הַקְּהָל אֶת דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת עַד תַּמּוֹם.

לב

הַקּוֹשֵׁב שָׁמַיִם וְאֲדַבְרָה, וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי וְצַפָּה כְּשֶׁשָׁם אִמְרָתִי, וְתִרְדֹּךְ כְּטַל מִלְתִּי, כְּמִטֶּר עָלַי דָּשָׁא, וְכַשְׁעִירִים עָלַי עֵשֶׂב. כִּי בָשָׂם יְהוָה קְרָאתִי, תָּנוּ גִדְל לְאֱלֹהֵינוּ: אֱלֹהִים, אֱמִתִּיִּים מַעֲשֵׂיו, וְכָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּטִים, אֱלֹהִים נְאֻמָּו, וְאִין עוֹלָה, צְדִיק וְקָדוֹשׁ אֲדִנִּי. תִּטְאוּ לֹא לוֹ בְּנִים מוֹמֵם דוֹר עֲקָשׁ וּמַעֲנוֹת: הֲאֵלֶּה לִיהוָה תִּשְׁלַמוּ? כַּה עִם אֲוִיל וְלֹא תַחֲסֹב? הֲלֹא הוּא זֶה אֲבִיךָ קִנְיָה וְעֵשֶׂף וְיִצְרָדָה? זְכְרוּ יְמוֹת עוֹלָם, הֲבִינוּ שְׁנוֹת דוֹר וָדוֹר. שְׂאֵל אֲבִיךָ וַיִּגְדֵּלְךָ, וַיִּאֲמְרוּ לְךָ.

כַּאֲשֶׁר חָלַק הָעֲלִיּוֹן גּוֹיִם, כִּפְּזָרוּ בְּנֵי אָדָם, הַקִּים גְּבוּלוֹת גּוֹיִם לְפִי מִסְפֵּר מִלְּאֲכָבִי אֱלֹהִים. וְהָיָה חָלַק יְהוָה עִמּוֹ יַעֲקֹב, כָּחַל נַחֲלָתוֹ יִשְׂרָאֵל. הַאֲמִידוֹ בְּמִדְבָר, בְּצִמָּא חֵם בְּאָרֶץ חֲסֵרֵי־מַיִם, סָבָבוּ וַיִּסְרוּ, וַיִּשְׁמְרוּ כַּאֲשֶׁר עִין. כְּנִשְׂרֵי הַמִּכְסָה קִנְיָה וְעַל אֲפֻרֹתָיו כְּמַה, פִּרְשׁ כְּנִפְיוֹ וַיִּקְבְּלֵם, וַיִּשְׂאֵם עַל גְּבוּ. אֲדוּנֵי לְבָדוֹ הוֹבִיל אוֹתָם, לֹא הָיָה עִמָּהֶם אֱלֹהִים זָר. הֲעֵלָה אוֹתָם עַל מְרוֹמֵי הָאָרֶץ, הַאֲכִילֵם תְּבוּאוֹת שְׂדוֹת, וְנָקוּ דְבִשׁ מִסְלַע וְשָׁמֶן מִצוֹר חֲלָמִישׁ. תִּמְאֵת

בְּקֹר וְחֶלֶב צֹאן, עִם חֶלֶב כִּבְשִׁים וְאֵילִים בְּנֵי שָׁנָיִם וְעֵתוּדִים, עִם חֶלֶב פְּלִיּוֹת חֹשֶׁה, וְדָם
עֵנַב שְׂתֵה יַיִן וַיַּעֲקֹב אֶכָּל וַיִּשְׁבַּע, וַיַּעֲטֵט הָאֱהוֹיֵב, הַשְּׂמִיּוֹן, הַתַּעֲבָה, הַתְּרַחֵב, וַעֲזֹב אֶת הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר עָשָׂהוּ, וְסָר מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ.

הַכְּעִיסוּ אוֹתִי עַל־נְרִיִּים, בְּתוֹעֲבוֹתֵיהֶם הִמְרוּ אוֹתִי. זָבְחוּ לַשִּׁדִּים וְלֹא לַאֱלֹהִים, אֱלֹהִים
אֲשֶׁר לֹא יַדְעוּם, תְּדַשִּׁים קְרוֹבִים בָּאוּ, אֲשֶׁר לֹא יַדְעוּם אֲבוֹתֵיהֶם. אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְדֶּה עֲזֹבָתָהּ,
וַשְׂכַּחַת אֱלֹהִים הַמְּפָרְגֵם אוֹתָהּ.

וַיֵּרָא יְהוָה וַיִּקְנָא, וַיִּתְעַצֵּב מִחֲמַת פֶּעַס בְּנֵיו וּבְנֹתָיו. וַאֲמַר אֲשִׁיב אֶת־פְּנֵי מַהֵם וְאֶרְאֶה
מָה יַהֲיֶה לָהֶם בַּאֲחֵרֵית הַיָּמִים, כִּי דוֹר נִהְפָּךְ הוּא, בָּנִים אֲשֶׁר לֹא יֵשׁ אֲמוּנָה בָהֶם:

הֵם הַקְּנִיאוּנִי עַל לֹא־אֵל, הַכְּעִיסוּנִי בַגְּלוּלֵיהֶם, וְאֲנִי אֲקַנִּיאֵם עַל לֹא־עַם, עַל עַם נִבְל
אֲכַעִיסֵם. כִּי אִשׁ בְּעֵרָה מִחֲמַתִּי, תִּבְעַר עַד שְׂאוֹל תַּחֲתִית, תֹּאכַל אֶרֶץ וְאֶת יְבוּלָהּ, תִּלְהַט
מוֹסְדוֹת הָרִים. אֶקְבֹּץ עֲלֵיהֶם רְעוֹת וְאֶת חֲצֵי אֶכְלָה בָהֶם נִמְסִים בָּרֵעַב וּבֹאכִילַת עוֹפוֹת
וּקְרַעֲגֵב בַּלְתִּירְפָא, שִׁנֵּי חַיּוֹת אֲשֶׁלַּח בָּהֶם עִם חֲמַת גּוֹרְרִים עַל־אֲדָמָה מִחוּץ תִּשְׁכַּל חֶרֶב,
וּמִחֲדָרִים פָּחַד; בַּחּוּר עִם בְּתוּלָהּ, יוֹנֵק עִם זָקֵן. אֲמַרְתִּי, אֲפִיצֵם, וְאֲשִׁבִּית מִן הָאֲנָשִׁים אֶת
זָקְרָם. אֲלִמְלֵא חֶרֶן הָאוֹיְבִים, פֶּן יֵאָרִיכוּ יָמִים, פֶּן יִתְקַפְּלוּ הַצָּרִים, פֶּן יֵאָמְרוּ: יָדָנוּ הִרְמָה,
וְלֹא יַהֲיֶה עֲשֵׂה כְּל־אֵלָהּ.

גוֹי אֲשֶׁר אֲבַד עֲצָה הוּא, וְאִין בָּהֶם דַּעַת. לֹא תִשְׁבּוּ לְהִבְיֹן, וְקִבְלוּ אֵלָה לְעַת הַבָּאָה.
אִיךָ יִרְדֹּף אֶחָד אֶלְךָ, וְשִׁנְיָם יִסְעוּ רַבּוֹת, אִם לֹא הָאֱלֹהִים מִכַּר אוֹתָם, וְאֲדַנִּי הִסְגִּיר אוֹתָם?
כִּי לֹא כִּאֲלֵהֵינוּ אֱלֹהֵיהֶם, וְאוֹיְבֵינוּ סְכָלִים. כִּי מִגֶּפֶן סֹדֵם גִּפְנָם, וַיִּזְמַרְתֶּם מִעֲמֶרְהָ, עֲנַבְכֶם עֵנַב
רֹאשׁ, אֲשֶׁכַּל מִרְרַת לְמוֹ חֲמַת תַּיִנִּים יֵינָם, וְחֲמַת פְּתָנִים אִין לָהּ רַפּוּאָה. הֲלֹא הִנֵּה אֵלָה
נֶאֱסָפוּ אֲצִלִּי, וְנִחַתְמוּ בְּאוֹצְרוֹתֵי? בְּיוֹם נִקְמָה אֲשֶׁלֶם, כַּאֲשֶׁר תִּכְשַׁל רִגְלֶם, כִּי קְרוֹב יוֹם
אֲבָדוֹן לָהֶם, וְנוֹכַח מוֹכַח לָכֶם. כִּי יִשְׁפֹט אֲדַנִּי אֶת־עַמּוֹ, וְעַל־עֲבֹדָי יִנְחָם, כִּי רָאָה אוֹתָם
מִשְׁתַּקִּים וְכָלִים בְּהַבָּה וּמִרְפִּים. וַיֹּאמֶר אֲדַנִּי: אֵיזָה הֵם אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר בְּטָחוּ בָהֶם? אֲשֶׁר
אֶת־חֶלֶב זְבַחֵיהֶם אֶכְלָתֶם וּשְׂתִיתֶם אֶת־יַיִן נִסְפִיחֶם, יִקְוִמוּ וַיַּעֲזְרוּ לָכֶם וַיַּהֲיוּ לָכֶם לְמַגֵּן. רָאוּ
רָאוּ כִּי אֲנִי הוּא, וְאִין אֱלֹהִים זוֹלָתִי. אֲנִי אֲמִית וְאֶחְיֶה, אֲמַחֲזֵן וְאֲנִי אֶרְפָּא, וְאִין אֲשֶׁר יִצִּיל
מִיָּדִי. כִּי אֲשָׂא אֵל הַשָּׁמַיִם אֶת יָדִי, וְאֲשַׁבַּע בִּימִינִי, וְאָמַר: חַי אֲנִכִּי לְעוֹלָם. כִּי אֶחָד כְּבָרַק
אֶת־חַרְבִּי, וְתֹאחֲזוּ בְּמִשְׁפַּט יָדִי, וְאֲשִׁיב דִּין לְאוֹיְבִים, וְלִשְׂנְאֵי אֲשֶׁלֶם. אֲשַׁכִּיר אֶת־חֲצֵי מַדָּם,
וְחֶרֶבִי תֹאכַל בְּשָׂר מַדָּם תִּלְלִים וְשִׁבְיָהּ, מִרֹאשׁ שָׁרֵי אוֹיְבִים.

שָׁמְחוּ שְׂמִים יַחַד עִמּוֹ, וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ כָּל מְלֹאכֵי אֱלֹהִים, שָׁמְחוּ גוֹיִם עִם עַמּוֹ, וַיִּתְחַזְּקוּ
בוֹ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, כִּי דָם בְּנָיו נִגְקָם, וַיִּגְקָם וַיִּשְׁיב מִשְׁפָּט לְאוֹיְבָיִם, וְלִשְׂוֹנְאִים יִשְׁיב, וַיִּטְהַר
יְהוָה אֶת אֲדַמַּת עַמּוֹ.

וַיִּכְתַּב מֹשֶׁה אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת בַּיּוֹם הַהוּא, וַיְלַמֵּד אוֹתָהּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיָּבֵא מֹשֶׁה
וַיְדַבֵּר אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּאָזְנֵי הָעָם, הוּא וַיהוֹשֻׁעַ בֶּן נּוּן. וַיְכַל מֹשֶׁה לְדַבֵּר אֶל כָּל
יִשְׂרָאֵל. וַאֲמַר אֲלֵיהֶם, שִׁימוּ לֵב עַל כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מַעֲיֵד בְּכֶם הַיּוֹם, אֲשֶׁר
תִּצְווּ אֶת־בְּנֵיכֶם לְשַׁמֵּר וְלַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. כִּי לֹא דָבָר רִיק הוּא לְכֶם, כִּי
הוּא חַיִּיכֶם, וּבְגִלְגַל הַדְּבָר הַזֶּה תִּתְּאוּרִיכוּ יָמִים עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה
לְרַשֵּׁת אוֹתָהּ. וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר: עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרָיִם, הַר נָבוֹ אֲשֶׁר
בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוֹל יְרִיחוֹ, וְרֹאֵה אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיִּמַּת בְּהַר אֲשֶׁר
אַתָּה עֹלֶה שָׁמָּה, וְהֶאֱסַף אֶל עַמְּדָה, כַּאֲשֶׁר מֵת אֶהְרֹן אַחִידוֹ בְּהַר הַהָר, וַיֶּאֱסַף אֶל עַמּוֹ. כִּי
מְרִיתֶם אֶת פִּי בְּבִנְיָי יִשְׂרָאֵל עַל מִי מְרִיבֶת קֹדֶשׁ בְּמִדְבַר צוֹן, עַל אֲשֶׁר לֹא קִדַּשְׁתֶּם אוֹתִי בַתּוֹרָה
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִנְּגִד תִּרְאֶה אֶת־הָאֶרֶץ, וְשָׁמָּה לֹא תָבוֹא.

לג

זוֹאת הַבְּרִכָּה אֲשֶׁר בְּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ: וַאֲמַר, יְהוָה
מִסִּינַי בָּא, וַזָּרַח מִשְׁעִיר לְנוֹ, וּמַהֵר מֵהַר פָּאֲרֹן, עִם רִבְבוֹת קֹדֶשׁ, מִיַּמֵּינוּ מְלֹאכִים עִמּוֹ. וְחַמַּל
עַל עַמּוֹ, וְכָל הַמְקַדְּשִׁים תַּחַת יָדָיו, וְאֵלֶּה תַּחֲתִידָהֶם, וְקַבַּל מִדְּבָרָיו תּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה לְנוֹ
מֹשֶׁה, בְּחֻלָּה לְקַהֲלוֹת יַעֲקֹב. וַיהוָה בְּאֵהוֹיב שׁוֹלֵט, כַּאֲשֶׁר נֶאֱסַף שׁוֹלְטֵי עַמִּים יַחַד עִם שְׂבָטֵי
יִשְׂרָאֵל. יְחִי רַאוּבֵן וְאֵל יִמַת, וַיְהִי רַב בְּמִסְפָּר.

זוֹאת לַיהוּדָה: שְׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה, וְאֵל עַמּוֹ תָבוֹא. גִּדְּיו תְּרִיבְנָה לוֹ, וְעֲזָר מֵאֲבִיבוֹ
תִּהְיֶה.

וַיִּלְלוּ אֵמַר: תָּבוֹ לְלוּי אֶת סִימְנֵיו הַבְּרוּרִים וְאֶת אֲמָתוֹ לְאִישׁ הַחֲסִיד, אֲשֶׁר נָסוּ אֹתוֹ
בְּנִסְיוֹן, חָרְפוּ אֹתוֹ עַל מִי מְרִיבָה הָאוֹמֵר לְאָב וְלֵאֵם לֹא רְאִיתִידָה, וְאֶת אֲחִיו לֹא הִפִּיר, וְאֶת
בְּנָיו הַתְּפֹחֵשׁ, שָׁמַר אֲמָרִידָה וְאֶת בְּרִיתָהּ נֶצַר. יִגִּידוּ אֶת־מִשְׁפָּטֵיֶידָה לְיַעֲקֹב וְאֶת־תּוֹרָתָהּ
לְיִשְׂרָאֵל, יִשְׁימוּ קִטְרֶת בְּאֶפְסָה תְּמִיד עַל־מִזְבֵּחֶַידָה. בְּרַךְ, אֲדַבְּרֵי, אֶת כַּחוֹ, וְאֶת מַעֲשֵׂיֶידָה קִבַּל,
רְצִץ מְתַנִּים אוֹיְבִים הַקָּמִים עֲלָיו, וְהִשְׂוֹנְאִים אוֹתוֹ לֹא יְקוּמוּ. וּלְבִנְיָמֵן אֵמַר יָדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן
לְבַטֵּחַ וְהָאֱלֹהִים מִצַּל עֲלָיו כָּל הַיָּמִים וּבֵין כַּתְּפָיו שְׁכֹן

וּלְיוֹסֵף אָמַר, מִבְּרַפְתַּי יִהְיֶה אַרְצוֹ, מַעֲתוֹת שָׁמַיִם וּמִטָּל, וּמִתְהוֹמֹת מַעֲיָנוֹת מִתַּחַת.
וּלְפִי עֹנֵת הַתְּבוּאוֹת וּתְקוּפוֹת הַשָּׁמַשׁ, וּמִמּוֹלְדוֹת הַחֲדָשִׁים מֵרֹאשׁ הַהָרִים הַתַּחֲלָה, וּמֵרֹאשׁ
הַגְּבָעוֹת הַנִּצְחִיּוֹת וּלְפִי שְׁעַת הָאָרֶץ הַמְּלֵאָה, וְהַדְּבָרִים הַמְּקַבְּלִים לַנֶּרְאָה בְּסִנְיָה יָבֹאוּ עַל
רֹאשׁ יוֹסֵף, וְעַל קְדָקְדוֹ הַמְּכַבֵּד מֵאֲחִיו. בְּכוֹר שׁוֹר יָפִי, קַרְנֵי רֹאשׁ קַרְנָיו, בְּהֵם עֲמִים יִנְגַח
יַחֲדָו, עַד אֶפְסֵי אַרְצָא, אֵלֶּה רַבּוֹת אֶפְרַיִם, וְאֵלֶּה אֶלְפֵי מְנַשֶּׁה. וְלִזְבוּלוֹן אָמַר: שְׁמַח זְבוּלוֹן
בְּצִאתָהּ, וְיִשְׁשַׁכֵּר בְּאֵהָלָיו. גּוֹיִם יִשְׁמִידוּ, וְתִקְרְאוּ שֵׁם, וְתִזְבְּחוּ שֵׁם זִבְחַת צְדָקָה, כִּי עֹשֶׂר יָם
יִינַח אוֹתָהּ, וּסְחֹרוֹת חוֹף יוֹשְׁבִים.

וּלְגַד אָמַר: בְּרוּךְ מְרַחֵב גֵּד, כְּאַרְיֵה שָׁכֵן, שֶׁבֵר זְרוּעַ יוֹשֵׁר. וַיֵּרָא רֹאשִׁיתוֹ, כִּי שָׁם
תִּלְקַח אַרְצָא שָׂרִים הַנְּאֻסִּים יַחַד עִם רֹאשֵׁי עֲמִים, צְדָקַת יְהוָה עֲשֵׂה, וּמִשְׁפָּטוֹ עִם יִשְׂרָאֵל.

וּלְדָן אָמַר: דָּן גִּיּוֹר אַרְיֵה, וַיִּזְנַק מוֹ-הַבֶּשֶׂן. וּלְנַפְתָּלִי אָמַר: נַפְתָּלִי שְׁבַע רְצוֹן, וַיִּמְלֵא
בְּרַכָּה מֵאֵת יְהוָה, יָם וְיַרְדֵּן יִירָשׁ. וּלְאֲשֵׁר אָמַר, בְּרוּךְ מִבְּנֵי אִשָּׁר, וַיְהִי רְצוֹן לְאֲחִיו,
יִטְבַּל בְּשִׁמּוֹן אֶת רִגְלוֹ. בְּרוּל וְנַחֲשֵׁת נִעְלָה, וּכְנִימִיָּה כְּתוּדָה.

אִין כְּאַלְהֵי הָאֱהוּב, הַרוֹכֵב עַל הַשָּׁמַיִם עֲזָרָה וְהַאֲדִיר הַרְקִיעַ. וַיְכַסֶּה אוֹתָהּ אֱלֹהִים
בְּרֹאשִׁיתוֹ, וַתַּחַת כַּח זְרוּעוֹתָיו הַנִּצְחִיּוֹת, וַיִּגְרֵשׁ מִפְּנֵיהָ אֶת הָאוֹיֵב לֵאמֹר: אֲבָדְתָּ. וַיִּשְׁכַּן
יִשְׂרָאֵל בְּבוֹטֵחַ לְבָדוֹ עַל אַרְצָא יַעֲקֹב, עַל דָּגֵן וּתִירוֹשׁ, וְהַשָּׁמַיִם לֹה מַעֲנָנִים בְּטָל. אִישְׂרָיִה
יִשְׂרָאֵל, מִי כְמוֹךָ עִם נוֹשָׁע בֵּיתְהוֹה? יִגַּן עֲזָרָה, וְהִתְרַב תַּפְאֲרֹתָהּ, וַיְכַחֲשֵׁי לֹה אוֹיְבֵיהָ, וְאִתָּהּ
עַל צְוֹאֲרֵם תִּדְרֹךְ.

לד

וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֲרַבּוֹת מוֹאָב עַל הַר נָבוּ עַל רֹאשׁ הַפְּסָגָה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יַרְחוֹ וַיִּרְאֶהוּ יְהוָה
אֶת כָּל הָאָרֶץ אֶת הַגִּלְעָד עַד דָּן וְאֶת כָּל-אַרְצָא נַפְתָּלִי וְאֶת כָּל-אַרְצָא אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֶת
כָּל-אַרְצָא יְהוּדָה עַד הַיָּם הָאֲחֵרוֹן וְאֶת-הַמְּדִבְרָה וְאֶת-סִבְיָבוֹת יַרְחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד צֶעֶר:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלֵי מֹשֶׁה זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם וְלְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְזֶרְעֲכֶם
אֲתַנְּנָה וְהִרְאִיתִיהָ לְעֵינֶיהָ וְשָׁמָּה לֹא תָבוֹא

וַיִּמַּת מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּאַרְצָא מוֹאָב עַל-פִּי יְהוָה. וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ בְּגִי קְרוֹב לְבֵית פְּעוֹר,
וְלֹא רָאָה אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וּמֹשֶׁה הָיָה בְּרִמְאָה וְעֹשְׂרִים שָׁנָה בְּמוֹתוֹ, לֹא
כְּהִמָּה עֵינָו וְלֹא נָס לַחַיִּה

וַיִּכְכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה בְּעֶרְבֹת מִזָּבַב עַל־הַיַּרְדֵּן לִירִיחוֹ וְשְׁלֹשִׁים יוֹם, וַיִּתְּמוּ יָמָיו
כִּי אָבֵל מֹשֶׁה. וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּרֶנוּן נִמְלֵא רוּחַ בִּינָה, כִּי שָׁם מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו עָלָיו, וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה.

וְלֹא קָם עוֹד נָבִיא בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה, אֲשֶׁר יָדַע יְהוָה אֹתוֹ פְּנִים אֶל פְּנִים בְּכָל הָאוֹתוֹת
וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שְׁלַחוּ יְהוָה לַעֲשׂוֹתָם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָרְעֹה וּלְמִשְׁרָתוֹ וּלְכָל אֲרָצוֹ הַנִּגְפָּלוֹת
הַגְּדֹלוֹת וְאֵת הַיָּד הַחֲזָקָה אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל.

יהושע

א

וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה, אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נוּן מִשְׁרַת מֹשֶׁה לֵאמֹר: מֹשֶׁה מִשְׁרַתִּי מָת. וְעַתָּה קוּם, עֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן, אִתָּה וְכָל הָעָם הַזֶּה, אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָהֶם. כִּלְיֵהֶמְקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרָכּוּ בַכַּף־רִגְלֵיכֶם, לָכֶם אֶתְנַנְּנִי, כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה. הַמְדַבֵּר וְהָאֲנִטִּי לְבַנּוֹן, עַד הַנְּהַר הַגָּדוֹל נְהַר פָּרַת, וְעַד הַיַּם הָאֲחֵרוֹן מִמִּבּוֹא הַשָּׁמַיִם, יִהְיוּ גְבוּלוֹתֵיכֶם. לֹא יִתְצַב אִישׁ לִפְנֵיךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְכַאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם מֹשֶׁה פֶּן אֶהְיֶה עִמָּךָ, וְלֹא אֶעְזָבְךָ וְלֹא אֶעְזָבֶךָ. חֶזֶק וְאַמִּץ, כִּי אִתָּה תִּחְלַק לְעַם הַזֶּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבוֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם: חֶזֶק לָכֵן וְהָיָה אִישׁ, לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת פַּאֲשֶׁר צִוָּה לְךָ מֹשֶׁה עַבְדִּי, וְלֹא תִסּוּר מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמֹאל, לְמַעַן תִּשְׁפִּיל בְּכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה. וְלֹא יִמוּשׁ סֶפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ, וְהָיִיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה, לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל הַכְּתוּב, אֲזַי תִּצְלִיחַ וְאֲזַי תִּשְׁפִּיל אֶת־דְּרָכֶיךָ, וְאֲזַי תִּשְׁפִּיל. הִנֵּה צְוִיתִיךָ, חֶזֶק וְאַמִּץ, אֵל תַּעֲרֹץ וְאֵל תִּירָא, כִּי עִמָּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תִּלְךָ וַיִּצְוֶה יְהוֹשֻׁעַ אֶת סוֹפְרֵי הָעָם לֵאמֹר בּוֹאוּ אֵל תוֹךְ הַמַּחֲנֶה שֶׁל הָעָם וְצִוּוּ אֶת הָעָם לֵאמֹר: הַכִּינוּ לָכֶם צֹדֵה, כִּי בַעֲדוֹ שְׁלוּשֵׁה יָמִים אַתֶּם עוֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה כְּדִי לְהִיכַנּוּ וּלְרַשֵּׁת אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם.

וְאֶל־רְאוּבֵן וְאֶל־גָּד וְאֶל־חֲצִי שִׁבְט מְנַשֶּׁה אָמַר יְהוֹשֻׁעַ זָכְרוּ אֶת הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה אֲתֶכֶם מֹשֶׁה עַבְדְּ יְהוָה לֵאמֹר: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הֵנִיחַ לָכֶם וְנָתַן לָכֶם אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת. נְשִׂיכֶם וְטַפְּכֶם וּמְקוֹנֵיכֶם יִשְׁבוּ בְּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם, וְאַתֶּם תַּעֲבְרוּ חֲלוּצִים לִפְנֵי אֲחֵיכֶם, כֹּל גְּבוּר חֵיל, וְעוֹרַתְּם לָהֶם. עַד אֲשֶׁר יָנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲחֵיכֶם כְּמוֹכֶם, וַיִּירָשׁוּ גַם־הֵם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָהֶם, וְשִׁבְתֶּם אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה בְּעַבְרַת הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשָּׁמַיִם. וַיַּעֲנוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ כֹל אֲשֶׁר תִּצְוֶנוּ נַעֲשֶׂה וְאֵל כְּלִי־מָקוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁלַחְנוּ נִלְךָ כְּכֹל אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ לְמֹשֶׁה, נִשְׁמַע לְךָ, רַק יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּךָ, כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם מֹשֶׁה. וְהָאִישׁ אֲשֶׁר יִמְרָה אֶת־פִּיךָ וְאֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע אֶת־דְּבָרֶיךָ כְּכֹל אֲשֶׁר תִּצְוֶנוּ יוֹמָת, רַק חֶזֶק וְאַמִּץ

ב

וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נוּן מַרְהֲשָׁטִים שְׁנַיִם נְעָרִים לְרַגֵּל לֵאמֹר, עֲלוּ וּרְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־יְרִיחוֹ. וַיָּלְכוּ שְׁנֵי הַנְּעָרִים וַיָּבֵאוּ יְרִיחוֹ, וַיָּבֵאוּ אֶל־בֵּית אִשָּׁה זוֹנָה אֲשֶׁר שָׁמָּה רָחַב, וַיְלִינוּ שָׁם.

וידבר למלך וריחו לאמר: נכנסו הנה אנשים מבני ישראל לרגל את הארץ וישלח מלך וריחו ויאמר אל רחב לאמר הוציאי את האנשים הבאים אל ביתך הלילה כי לרגל את הארץ באו והאשה לקחה את שני האנשים, החביאה אותם, ואמרה להם לאמר: באו אלי האנשים. וכשהשער נסגר בחשך, והאנשים יצאו, אינני יודע לאן הלכו. רדפו אחריהם, אם תשיגו אותם. והיא העלתה אותם על הגג ותחביאם בפשתי העץ הערוכים על הגג: והאנשים רדפו אחריהם דרך הידן אל המעברות, והשער נסגר.

ויהי כאשר יצאו הרודפים אחריהם, והם טרם שקבו, והיא עלתה אליהם אל הגג ותאמר אליהם ודעתי כי נתן יהוה לכם את-הארץ כי נפל פחדכם עלינו שמענו כי הוביש יהוה האלהים את הים האדם מפניכם כאשר יצאתם מארץ מצרים, ואשר עשה לשני מלכי האמורי אשר היו בעבר הידן, לסיחון ולעוג, אשר התרמתם אתם. וכששמענו נשתוממו בלבנו, ולא נשארה עוד רוח באיש ממנו מפניכם, כי יהוה אלהיכם הוא אלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ועמה השבעו לי ביהוה האלהים, כי אני עשה לכם חסד, ועשיתם גם אתם חסד עם בית אבי והחיתם את בית אבי, את אמי ואת אחי ואת כל ביתי ואת כל אשר להם, והצלתם את נפשי ממות.

ויאמרו לה האנשים נפשנו תחתיכם למות והיא אמרה כאשר יתן יהוה לכם את-העיר תעשו עמי חסד ואמת והורידה אותם דרך החלון. ויאמר להם לכו אל הקרים פן נפגשו בכם הרודפים והסתמרתם שם שלשת ימים עד שוב הרודפים מאחריכם ואחר כך תלכו לדרךכם

ויאמרו אליה האנשים: נקיים אנחנו משבועתך הזאת. הנה אנחנו נכנסים אל חלק העיר, ותשימי את האות, את החוט השני הנה תורידי אל החלון אשר הורדת אותנו דרכו, ואת אביך ואת אמך ואת אחיך ואת כל בית אביך תאספי אליך אל ביתך. ויהיה כל אשר יצא את דלת ביתך חוצה, אשם לעצמו יהיה, ואנחנו נקיים משבועתך הזאת. וכל אשר יהיו אתם בביתך, אנחנו אשמים נהיה. ואם מישאו יעשה לנו עול או יגלה את דברינו אלה, נהיה נקיים משבועתך זאת. ויאמר להם פדכרכם פן יהי וישלחם וילכו ויבאו אל הקה, וישארו שם שלשת ימים, והרודפים חפשו בכל הדרכים, ולא מצאו.

וישובו שני הנערים ויבדו מן-הקה ויעברו אלי-הושע בן-נון ויספרו לו את כל-הקרות אותם: ויאמרו אל הושע כי נתן יהוה את כל הארץ בידינו, וגם נמגו כל יושבי הארץ והיא מפנינו.

וַיִּשְׁכַּם יְהוֹשֻׁעַ בְּבֹקֶר וַיִּסַּע מִן הַשָּׁטִים וַיָּבֵאוּ עַד הַיַּרְדֵּן וַיְלִינּוּ שָׁם לִפְנֵי עֲבָרָם וַיְהִי אַחֲרַי שְׁלֹשָׁת יָמִים, עָבְרוּ הַסּוֹפְרִים דָּרָךְ הַמַּחֲנֶה. וַיִּצְווּ אֶת הָעָם לֵאמֹר: כְּאֲשֶׁר תֵּרְאוּ אֶת אַרְוֹן בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, וְאֵת כְּהֵנֵינוּ וְאֵת הַלְוִיִּם וְאֵת הַנְּשִׂאִים אִתּוֹ, תִּסְעוּ מִמְקַמְתֵּיכֶם וּתְלַכּוּ אַחֲרָיו. אֲבָל רַחוּק יִהְיֶה בֵּינֵיכֶם וּבֵינֵהּ, כְּמוֹ אֲלֹפִים אִמָּה תַעֲמְדוּ. לֹא תִקְרְבוּ אֵלֶיהָ, לְמַעַן תַּדְעוּ אֵת הַדָּרָךְ אֲשֶׁר תְּלַכּוּ בָּהּ, כִּי לֹא תִלְכְּתֶם בַּדָּרָךְ הַזֹּאת מִתְּמוֹל וּמִשְׁלֹשָׁם.

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם: הַתְּקַדְּשׁוּ לַמָּקֶר, כִּי מִקֵּר יַעֲשֶׂה יְהוָה בְּכֶם נִפְלְאוֹת. וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל הַכֹּהֲנִים: שָׂאוּ אֶת אַרְוֹן בְּרִית יְהוָה וְלָכוּ לִפְנֵי הָעָם. וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת אַרְוֹן בְּרִית יְהוָה וַיְלַכּוּ לִפְנֵי הָעָם. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ: בַּיּוֹם הַזֶּה אֶחָל לְרוּמָם אוֹתָךְ לִפְנֵי כָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְמַעַן יַדְעוּ כִּי כְּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם מֹשֶׁה, כֵּן אֶהְיֶה גַם עִמָּךְ. וְעַתָּה צִוֵּה אֶת הַכֹּהֲנִים הַנְּשִׂאִים אֶת אַרְוֹן הַבְּרִית לֵאמֹר: כְּאֲשֶׁר תִּבְאוּ אֶל קִצֵּה מִן הַיַּרְדֵּן, בַּיַּרְדֵּן תַעֲמְדוּ

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: הִגִּישׁוּ הֵנָּה וְשָׁמְעוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. בְּזֹאת תַדְעוּ כִּי אֱלֹהִים חַי בְּקִרְבְּכֶם, וְהִשְׁמַד יִשְׁמִיד מִפְּנֵיכֶם אֶת הַכְּנַעֲנִי וְאֶת הַחִתִּי וְאֶת הַפְּרִזִּי וְאֶת הַחִוִּי וְאֶת הָאֱמֹרִי וְאֶת הַגְּרִגִּשִׁי וְאֶת הַיְבוּסִי. הִנֵּה אַרְוֹן בְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ עוֹבֵר אֶת־הַיַּרְדֵּן. בַּחֲרוּ לָכֶם שְׁנַיִם עֶשֶׂר אַנְשִׁים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶחָד מִכָּל שִׁבְט. וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר יִגְוַחוּ רִגְלֵי הַכֹּהֲנִים הַנְּשִׂאִים אֶת אַרְוֹן בְּרִית יְהוָה כָּל הָאָרֶץ בְּמִי הַיַּרְדֵּן, מִן הַיַּרְדֵּן יִכְרַתוּ, וְהַמַּיִם הַיַּרְדִּים יַעֲמְדוּ.

וַיִּסַּע הָעָם מֵאֶתְלֵיהֶם לְעֹבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן, וְהַכֹּהֲנִים נִשְׂאִים אֶת אַרְוֹן בְּרִית יְהוָה לִפְנֵי הָעָם. וְכִמוֹ שֶׁהַכֹּהֲנִים הַנְּשִׂאִים אֶת אַרְוֹן הַבְּרִית הָיוּ נִכְנָסִים אֶל הַיַּרְדֵּן, וְרִגְלֵי הַכֹּהֲנִים הַנְּשִׂאִים אֶת אַרְוֹן בְּרִית יְהוָה נִטְּבְלוּ בַקִּצֵּה מִיַּמי הַיַּרְדֵּן, וְהַיַּרְדֵּן הִנֵּה מְלֵא עַד כַּף גְּדוֹתָיו, כִּימֵי קִצִּיר חֹטִים. וְהַמַּיִם הַיַּרְדִּים מִלְּמַעְלָה עָמְדוּ, עָמְדוּ גַם אֶחָד נִבְדָּל רַחוּק מְאֹד מְאֹד עַד חֶלֶק קְרִיַת יַעֲרִים, וְהַיַּרְדֵּן יָרַד אֶל יָם הַעֲרָבָה יָם הַמֵּלַח, עַד אֶל הַקִּיץ תָּמוּ, וְהָעָם עָמְדוּ נֹגַד יַרְיָחוֹ. וְעָמְדוּ הַכֹּהֲנִים הַנְּשִׂאִים אֶת־אַרְוֹן בְּרִית יְהוָה עַל יַבִּישָׁה בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן, וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ בַיַּבִּישָׁה, עַד אֲשֶׁר פָּלָה כָּל־הָעָם לְעֹבֵר אֶת־הַיַּרְדֵּן.

וכאשר סים כל העם לעבר את הירדן, ויאמר יהוה אל-יהושע לאמר לקחתי אנשים מן העם, אחד מכל שבט. צנה להם וקחו מתוך הירדן שמים עשרה אבנים מוכנות, ואת אלה העבירו אתכם יחד ושימו אותן במחנה שלכם, במקום אשר תחגו שם בלילה

ויקרא יהושע לשנים עשר אנשים נכבדים מבני ישראל, אחד מכל שבט אמר להם: הגישו לפני לפני יהוה אל תוך הירדן, וישא איש משם אבן, וישאנה על כתפיו לפי מספר שנים עשר שבטי ישראל. כדי שיהיו לכם אלה לאות מנח תמיד, כדי שפאשר ישאלה בנה מחר לאמר, מה הן האבנים האלה לנו; ואתה תודיע לבנה לאמר, כי פסק הירדן נהר מפני ארון ברית יהוה כל הארץ, פאשר עבר אתו, ויהיו האבנים האלה לכם לזכרון לבני ישראל עד העולם.

ויעשו כן בני ישראל פאשר צנה יהוה את-יהושע, וישאו שמים עשרה אבנים מתוך הירדן פאשר צנה יהוה את-יהושע בגמר מעבר בני ישראל, ויעבירוהם עמהם אל-המחנה ויניחום שם. והקים יהושע גם שמים עשרה אבנים אחרות בתוך הירדן, במקום אשר הנה תחת רגלי הכהנים הנשאים את ארון ברית יהוה, והם שם עד היום הנה

עמדו הכהנים הנושאים את-ארון הברית בירדן עד אשר השלים יהושע את כל אשר צוה יהוה להגיד לעם, ומיהר העם ועברו: ויהי פאשר סים כל העם לעבר, ויעברו ארון ברית יהוה והאבנים לפניהם. ויעברו בני ראובן ובני גד ויחצי שבט המנשה חלוצים לפני בני ישראל, פאשר צנה אותם משה ארבעים אלף חלוצים לקרב עברו לפני יהוה למלחמה אל עיר ריחו. ביום ההוא הגדיל יהוה את יהושע לפני כל עם ישראל, ויראו אותו כמו משה, כל מי חייו.

ויאמר יהוה אל-יהושע לאמר: צנה לכהנים הנשאים את ארון ברית העדות של יהוה לצאת מן הירדן. ויצו יהושע את הכהנים לאמר: צאו מן הירדן. ויהי פאשר יצאו הכהנים הנשאים את ארון ברית יהוה מן הירדן וישמו את פפות רגליהם על הארץ, שטפו מי הירדן למקומו וילך בתמול שלשום על כל גדותיו.

והעם עלה מן הירדן בעשור להדש הראשון, ויחגו בני ישראל בגלגל בחלק המזרחי מיריחו ואת שמים עשרה האבנים האלה, אשר לקח מן הירדן, הקים יהושע בגלגל. ואמר פאשר ישאלו אתכם בניכם לאמר, מה הן האבנים האלה? הגידו לבניכם, כי על היבשה עבר ישראל את הירדן הנה. ביבש יהוה אליהנו את מי הירדן מפניהם עד אשר עברו,

כְּאֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לִים סוּף אֲשֶׁר הוֹכִישׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִפְּנֵינוּ עַד עַכְרָנוּ, לְמַעַן יִדְעוּ כָּל־גּוֹי הָאָרֶץ כִּי נִזְקָה יַד־יְהוָה, וְלַמַּעַן תִּירָאוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כְּכֹל־מַעֲשֵׂיכֶם.

ה

וַיְהִי כְּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ מַלְכֵי הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וּמַלְכֵי פְּנִיקֹה אֲשֶׁר עַל הַיָּם כִּי הִתְרַיַּב יְהוָה הָאֱלֹהִים אֶת נְהַר הַיַּרְדֵּן מִלְּפָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶרם וַיִּמְסוּ לְבָבָם וַיַּחֲתוּ וְלֹא הִיָּתָה בָּהֶם עוֹד תְּבוּנָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וּבְזִמְנוֹ הִנֵּה אָמַר יְהוָה לַיהוֹשֻׁעַ, עֲשֵׂה לָךְ חַרְבוֹת אֲבָנִים מִצּוֹר חַד, וְשֵׁב וּמוֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל פַּעַם שְׁנִיָּה וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ חַרְבוֹת אֲבָנִים חֲדוֹת, וַיִּמַּל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּקְרָא גִבְעַת הָעֵרְלוֹת. וְאֵת הַדָּרֶךְ אֲשֶׁר טָהַר יְהוֹשֻׁעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כֹּל אֲשֶׁר הָיוּ בַּדָּרֶךְ, וְכֹל אֲשֶׁר הָיוּ עֵרְלוֹת מִן הַיּוֹצְאִים מִמִּצְרַיִם, אֶת־כָּל־אֵלֶּה מִלְּיָהוֹשֻׁעַ, כִּי אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה הִתְהַלְּךְ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַר הַמִּבְּרִיטִי־דֵט. לְכֹן עֵרְלוֹת הָיוּ רַב הַלּוֹחֲמִים שֶׁיִּצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ לְמִצְוֹת הָאֱלֹהִים, אֲשֶׁר גַּם גָּזַר שְׁלֹא יֵרְאוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבוֹתֵיהֶם לָתֵת לָהֶם, אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ. וַתַּחַת אֵלֶּה הִעֲמִיד אֶת בְּנֵיהֶם, אֲשֶׁר אוֹתָם מִלְּיָהוֹשֻׁעַ, מִפְּנֵי שְׁנוּלָדוֹ בַּדָּרֶךְ עֵרְלוֹת. וְנִמּוּלִים הִיָּתָה לָהֶם שְׁקֵט שָׁם, יוֹשְׁבִים בְּמַחֲנֶה, עַד אֲשֶׁר נִרְפְּאוּ. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בּוֹנֵנוּ, בַּיּוֹם הַזֶּה הִסִּירוּתִי אֶת־הַחֶרֶף מִמִּצְרַיִם מֵעַלְיֶכֶם, וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא גִלְגָּל.

וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפֶּסֶח בַּיּוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ מִן הָעֶרֶב בְּמַעֲרַב יְרִיחוֹ בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּעֵרְבָה. וְאָכְלוּ מִדֶּגֶן הָאָרֶץ מִצּוֹת וְחֹדֶשׁ. בַּיּוֹם הַזֶּה פָּסַח הַמֶּן אַחֲרֵי אֲכָלָם מִדֶּגֶן הָאָרֶץ, וְלֹא הָיָה עוֹד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מֶן, וְקִצְרוּ אֶת אֶרֶץ הַתְּמָרִים בַּשָּׁנָה הַהִיא.

וַיְהִי כְּאֲשֶׁר הָיָה יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ, וַיִּשְׂא אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אִישׁ עוֹמֵד לְנֶגְדוֹ, וַתְּרַבּוּ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ, וַיִּגַּשׁ יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו: הַשְּׁלֵנוּ אִתָּה אוֹ שֵׁל הַצָּרִים? וְהוּא אָמַר לוֹ: אֲנִי שַׂר־צָבָא כַּחַ יְהוָה, עֲתָה בָאתִי. וַיְהוֹשֻׁעַ נָפַל עַל־פְּנָיו אַרְצָה, וַיֹּאמֶר לוֹ: אֲדֹנָי, מַה אִתָּה מִצְוָה לַעֲבֹדָךְ? וַיֹּאמֶר שַׂר־צָבָא יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ שְׁלַח נְעֻלָּךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אִתָּה עוֹמֵד עָלָיו עֲתָה קְדוֹשׁ הוּא:

ישראל. והעיר נשרפה באש עם כל אשר בה, מלבד הכסף והזהב והנחשת והברזל ונתנו אל אוצר יהוה להביא.

ואת־רחב הזונה ואת־פל־בית אביה־החנה והושע, ותשב בקרב ישראל עד היום הזה, כי החביאה את־המרגלים אשר שלח הושע לרגל את־ריחו: וישבע הושע ביום ההוא לפני יהוה לאמר, ארור האיש אשר יבנה את העיר ההיא, בבכורו יסדה ובצעירו יציב את שעריה. וכן עשה עזן מבית אל, באבירון בכורו יסדה ובצעירו הנשאר הציב את שעריה.

ויהי יהוה עם הושע, ויהי שמו בכל הארץ.

ז

ובני ישראל חטאו חטא גדול, ולקחו להם מן התרם, ולקחו עקר בן פרמי בן זמרי בן זרח משבט יהודה מן התרם, וכעס יהוה באף על בני ישראל.

ויהושע שלח אנשים אל העי, אשר היא לפי בית־אל, לאמר: רגלו את העי ועלו האנשים ורגלו את־העי, וישבו אל־הושע ויאמרו אליו: אל־יעלה פל־העם, אכל פאלפים או שלשת אלפים אנשים יעלו ויצורו את־העיר. אל־תעל שם את־העם בלוי, כי מעטים הם. ויעלו כשלשת אלפים איש, וינוסו מפני אנשי העי: ויהרגו מהם אנשי עי כשלשים וששה איש, וירדפו אותם מן השער וירצצו אותם מן המורד, וימס לבב העם ויהי למים.

ויקרא הושע את בגדיו ויפל הושע על הארץ על פניו לפני יהוה עד הערב, הוא וזקני ישראל, וישמו עפר על ראשיהם. ויאמר הושע אגא אדני למה העביר עבדך את־העם הזה את־ההרדן לתת אתו בנד האמרי להאבידנו ולו נשארנו ונשבנו על־ההרדן ומה אמר, אמרי אשר הפך ישראל ערף לפני אויבו? ושמע הכנעני וכל היושבים בארץ, יסבו אותנו וישמידו אותנו מן הארץ, ומה תעשה לשמה הגדול?

ויאמר יהוה אל־הושע קום למה זה נפלת על־פניך חטא העם ועבר את־הברית אשר פרתו עמם, גנבו מן־התרם ושמו אל־פליהם. ולא יוכלו בני ישראל לעמד לפני אביהם, ערף וישבו לפני אביהם, כי היו לתרם. לא אוסיף עוד להיות עמכם, אם לא תסירו התרם מקרבכם. קום קדש את העם ואמרת להתקדש למחר, כה אמר יהוה אלהי ישראל: התרם הוא בכם, לא תוכלו לעמד לפני אביכם עד אשר תסירו את התרם מכם. ונאספתם בלכם

בבקר לפי שבטים, והנה השבט אשר יראה יהנה תקריבו לפי משפחות, ואת המשפחה אשר יראה יהנה תקריבו לפי בתים, ואת הבית אשר יקח יהנה תקריבו לפי איש. ואשר יורה ישראל באש, וכל אשר יש לו, פי עבר את־ברית יהנה ועשה עול בישראל.

וישכם הושע ויקרב את העם לשבטים, וילכד שבט יהודה. והובא לפי משפחות, ונלכד משפחת הנרחי. והובא לפי גברים, וינדע עקר בן זמרי בן נרח:

ויאמר הושע לעקר תן כבוד היום ליהנה אלהי ישראל ותן את־הודוי והגדלי מה עשית ואל־תכחד ממני ויען עקר את־הושע ויאמר: אמנם חטאתי לפני יהנה אלהי ישראל, כזאת וכזאת עשיתי. ראיתי בשלל גלימה ערמה מצנינת, ומאתים דידרכמה כסף, ולשון אחת זהובה של חמשים דידרכמות, וחשבתי עליהם ולקחתי, והנה הם מטמנים באהלי, והכסף מטמן תחתיהם. וישלח הושע מלאכים וירוצו אל האהל אל המזנה, ואלה היו טמונים באהליו, והכסף תחתיהם. ויוציאום מן האהל ויביאום אל הושע ואל זקני ישראל, וישמום לפני יהנה.

ויקח הושע את־עקר בן־נרח ויעלהו אל־גיאי עכור, ואת־בניו ואת־בנותיו ואת־עגליו ואת־בהמתו ואת־כל־אנאו ואת־אהלו ואת־כל־רכושו, וכל־העם עמו, ויעל אותם אל־עמק עכור. ויאמר הושע לעקר: מה תרמת אתנו? תרמה יהנה כמו היום הזה. ויסקלו אתו באבנים כל־ישראל, ויקימו עליו גל־אבנים גדול, וישב יהנה מחרון אפו. על־כן קרא אתו עמק עכור עד היום הזה.

ח

ויאמר יהנה אל־הושע אל־תירא ואל־תחת קח עמך את־כל־אנשי המלחמה וקום עלה אל־העי הנה נתתי בידך את־מלך העי ואת־ארצו ותעשה לעי כאשר עשית ליריחו ולמלכה, ואת שלל הבהמות תבזו לכם, ושים לה מארב לעיר מאחריה.

ויקם הושע וכל עם המלחמה לעלות אל העי, ויבחר הושע שלשים אלה איש גבורי חיל וישלחם לילה. ויצו אותם לאמר: אתם ארבו מאחרי העיר, אל תתרחקו מן העיר, והיו כלכם מוכנים. ואני וכל העם אשר אתי נקרב אל העיר, והנה כאשר יצאו היושבים בעי לקראתנו כאשר בראשונה, ונסנו מפניהם. וכאשר יצאו אחרינו, נמשך אותם מן העיר, ויאמרו: בורחים אלה מפנינו, כמו שהיה לפני כו. ואתם תקומו מן המארב ותלכו אל העיר.

לפי הדבר הזה תעשו, הנה צויתי אתכם. וישלח אותם יהושע, וילכו אל המצרב, וישבו בין בית־אל ובין העי, מים לעי.

וישכם יהושע בבקר ויפקד את־העם, ויעלו הוא וזקני ישראל לפני העם אל־העי. וכל עם המלחמה אשר אתו עלו, ובלכתם באו נכח העיר ממזרח. והמצרב של העיר מן הים, ויהי פאָשר ראה מלך העי, מהר ויצא לקראתם ישר אל המלחמה, הוא וכל העם אשר אתו, והוא לא ידע כי ארב לו מאחרי העיר וירא ויסוג יהושע וישלח אל מפניהם. וירדפו אחרי בני ישראל, והם סרו מן העיר. לא נשאר איש בעי אשר לא רדף אחרי ישראל, ויעזבו את־העיר פתחה וירדפו אחרי ישראל.

ויאמר יהוה אל־יהושע: נטה את־יָדך בפידון אשר בידך על־העיר, כי בידך נתתה, והאורבים יקומו במהרה ממקומם. ויט יהושע את־יָדו בפידון על־העיר. והאורבים קמו במהירות ממקומם ויצאו פאָשר נטה את־היָד, וכאו אל־העיר ותפסו אותה, ומחרו ושרפו את־העיר באש: והביטו יושבי העי לאחריהם וראו עשן עולה מן העיר אל השמים, ולא היה להם עוד לאן לנוס הנה או הנה ויהושע וכל ישראל ראו כי לקחו האורבים את העיר, וכי עלה עשן העיר אל השמים, וישבו ויכו את אנשי העי. ואלה יצאו מן העיר לקראתם, והם נלכדו בין המננה, אלה מזה ואלה מזה, ויכו אותם עד אשר לא נשאר מהם שריד ופליט. ואת מלך העי תפסו חי, ונביאו אותו אל יהושע.

וכאשר חדלו בני ישראל להרג את־כל אשר בעי ואת־אשר בשדות ובהר על־המזרח אשר רדפו אותם משם עד־תָמם, וישב יהושע אל־העי ויבנה לפי־תָרבו: ויהיו הנפלים ביום ההוא מאיש ועד אשה, שנים עשר אלה, כל יושבי העי: רק את־השָׁלל אשר בעיר, כל אשר בזו להם בני ישראל לפי מצות יהוה, כאשר צוה יהוה את־יהושע:

וישרף יהושע את העיר באש, ושמה לתל שומם לעולם עד היום הזה. ואת־מלך העי תלה על־עץ כפול, ויהי על־העץ עד־הערב, וכבוא השמש צוה יהושע, ויורידו את־גופתו מן־העץ, וישליכו אותו אל־הבור, ויקימו עליו גל־אבנים עד היום הזה:

ט

וכאשר שמעו מלכי האמרי אשר בעבר הירדן, אשר בהר ואשר בשפלה ואשר בכל חוף הים הגדול ואשר אל האנטיל־לבנון, והחתי והכנעני והפרזי והחוי והאמרי והגרָגָשִׁי

נאספו יחדו להלחם ביהושע ובישראל כלם יחדו.

והיושבים בגבעון שמעו את כל אשר עשה יהוה ליריחו ולעי: ופעשו גם הם בערמה, ובאו והצטידו והכינו, ולקחו שקים ישנים על פתיהם, ונאדות יין וישנים וקרועים קשורים וחקלי נעליהם וסנדליהם ישנים ומטלאים ברגליהם, ובגדיהם כלים עליהם, ולתם צידתם יבש ומעפש ומפרך.

ויבאו אל יהושע אל מחנה ישראל בגלגל, ויאמרו אל יהושע ואל ישראל: מארץ רחוקה באנו, ועתה פרתו לנו ברית. ויאמרו בני ישראל אל החוי: ראה, שמא בקרבי אתה יושב, ואיך אכרת לה ברית? ויאמרו אל יהושע: עבדיך אנחנו. ויאמר אליהם יהושע: מאין אתם ומאין באתם? ויאמרו, מארץ רחוקה מאד באו עבדיך בשם יהוה אליה, כי שמענו את שמו ואת כל אשר עשה במצרים, וכל אשר עשה למלכי האמרי אשר היו בעבר הירדן, לסיחון מלך האמרי ולעוג מלך הבשן, אשר ישב בעשתרות ובאדרעי. ושמעו אמרו אלינו הנקנים שלנו וכל היושבים בארצנו לאמר: קחו לכם צידה לדרך, ולכו לקראתם, ויאמרו אליהם: עבדיך אנחנו, ועתה פרתו לנו ברית. אלה הפכרות, חמים הצטידנו אותם ביום אשר יצאנו לבוא אליכם, ועתה התיבשו והיו אכולים. ואלה נאדות היין אשר מלאנו תדשים, ואלה נבקעו, ובגדינו וסנדלינו התבלו מן הדרך הרבה מאד.

ויקחו השורים מצדתם, ואת יהוה לא שאלו. ויעש יהושע להם שלום, ויכרתו להם ברית להחיותם, וישבעו להם נשיאי העדה.

ויהי אחרי שלשה ימים אחרי פרתם אתם ברית, שמעו פי קרובים הם אליהם וכי בקרבם הם יושבים ויסעו בני ישראל ויבאו אל־עריהם, ועריהם גבעון וכפירה ובארות וערי יערים. ולא נלחמו בהם בני ישראל, כי נשבעו להם כל השורים ביהוה אלהי ישראל, וילוונו כל העדה על השורים

ויאמרו השורים לכל־העדה אנחנו נשבענו להם ביהוה אלהי ישראל ועתה לא ניכל לנגע בהם: זאת נעשה: נחיה אותם ונשמר אותם, ולא יהיה עלינו קצף בגלל השבועה אשר נשבענו להם. יחיו, ויהיו חטבי עצים ושאבי מים לכל העדה, כאשר אמרו להם השורים.

ויקרא יהושע אליהם ויאמר אליהם למה רמיתם אותי לאמר רחוקים ממך אנחנו
מאד ואתם שכנים אתם מן היושבים בינינו ועתה ארורים אתם, לא יכרת מכם עבד ולא
חטב עצים ולא שאב מים לי ולא להי. ויענו את־יהושע לאמר הגד לנו את פלא־אשר צוה
יהוה אליהו את־משה עבדו לתת לכם את־הארץ הזאת ולהשמיד אותנו ואת־כל־היושבים
עליה מפניכם ונראה מאד לנפשתינו מפניכם ועשינו את־הדבר הזה: ועתה הנה אנחנו
כפופים לכם, פֹּאֶשֶׁר ייטב בעיניכם וכאֶשֶׁר יישר בעיניכם, עשו לנו.

ועשו להם כן, ויצל אותם יהושע ביום ההוא מיד בני ישראל, ולא הרגום. ויעמד
אותם יהושע ביום ההוא חטבי עצים ושֹׁאֲבֵי מַיִם לְכָל הַעֵדָה וּלְמִזְבַּח הָאֱלֹהִים. על כן היו
יושבי גבעון חטבי עצים ושֹׁאֲבֵי מַיִם לְמִזְבַּח הָאֱלֹהִים עד היום הזה, וְאֵל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר
יהוה.

ו

וכאֶשֶׁר שָׁמַע אֲדֹנֵי־בְזֻק מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַיִם כִּי לָקַח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעִי וְהַחֲרִים אוֹתָהּ, כֹּאֲשֶׁר
עָשׂוּ לִירִיחוֹ וּלְמִלְכָהּ, כֵּן עָשׂוּ גַם לְעֵי וּלְמִלְכָהּ, וְכִי עָבְרוּ יוֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
וְאֶל־יִשְׂרָאֵל, וַיִּרְאוּ מִהֶם מְאֹד, כִּי יָדַע שֶׁגִבְעוֹן עִיר גְּדוֹלָה, כְּאֶחָת מִקְּעָרִים הַמְּלֻכּוֹתִיּוֹת,
וְכָל אֲנֻשֶׁיהָ גִבּוֹרִים. וַיִּשְׁלַח אֲדֹנֵי־בְזֻק מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַיִם אֶל־אֵילָם מֶלֶךְ חֲבֵרוֹן וְאֶל־פִּידוֹן מֶלֶךְ
יְרֵמוֹת וְאֶל־פֶּתַח מֶלֶךְ לְכִישׁ וְאֶל־דָּבִיר מֶלֶךְ עֲדָלָם לֵאמֹר: בָּאוּ, עֲלוּ אֵלַי וְעֲזְרוּ לִי, וְנִלְחַם
בְּגִבְעוֹן, כִּי עָבְרוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיַּעֲלוּ חֲמֻשֹׁת מִלְכֵי הַיְבוּסִים, מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַיִם
וּמֶלֶךְ חֲבֵרוֹן וּמֶלֶךְ יְרֵמוֹת וּמֶלֶךְ לְכִישׁ וּמֶלֶךְ עֲדָלָם, הֵם וְכָל עַמָּם, וַיַּחֲנוּ עַל גִּבְעוֹן וַיִּלְחָמוּ
עִלֶּיהָ.

וישְׁלַחוּ יוֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶל יְהוֹשֻׁעַ אֶל מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל בַּגִּלְגָּל לֵאמֹר: אֵל תִּרַף אֶת יָדֶיךָ
מִעֲבָדֶיךָ, עֲלֵה אֵלֵינוּ מְהֵרָה וְעֲזָרְנוּ וְהִצַּלְנוּ, כִּי נֶאֱסָפוּ עֲלֵינוּ כָּל מִלְכֵי הָאֲמָרִי הַיּוֹשְׁבִים
בְּהָר. וַיַּעַל יְהוֹשֻׁעַ מִן־הַגִּלְגָּל, הוּא וְכָל־עַם הַמְּלֻחָמָה אֲשֶׁר עִמּוֹ, כְּלִי־גִבּוֹר חָיִל:

ויאמר יהוה אֵל יְהוֹשֻׁעַ, אֵל תִּירָא אוֹתָם, כִּי בְיָדְךָ נִתְּמִים, לֹא יִשְׁאָר מֵהֶם אִישׁ
לְפָנֶיכֶם.

וכאֶשֶׁר בָּא יְהוֹשֻׁעַ עֲלֵיהֶם פְּתֹאֵם, כָּל הַלַּיְלָה הִלָּךְ מִן הַגִּלְגָּל. וַיִּבְהַל אוֹתָם יְהוה מִפְּנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּכְתְּמֵם יְהוה מִפָּה גְּדוֹלָה בְּגִבְעוֹן, וַיִּרְדְּפוּ אוֹתָם דָּרָךְ מֵעֵלָה בֵּית חוּרֹן, וַיִּכּוּם

עד עֲזָקָה וְעַד מַקְדָּה. וּבְכִרְחֵם מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמוֹרֵד בֵּית חוֹרוֹן, וַיְהִי הַשְּׁלִיף עֲלֵיהֶם אֲבָנֵי כֶּרֶד מִן הַשָּׁמַיִם עַד עֲזָקָה, וַיְהִי הַמָּתִים מֵאֲבָנֵי הַכֶּרֶד רַבִּים מֵאֲשֶׁר הִרְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתֹרֵב בְּמִלְחָמָה.

אז דיבר יהושע אל יהוה ביום אשר מסר האלהים את האמורי ביד ישראל, כאשר ריסק אותם בגבעון ונרסקו מפני בני ישראל, ואמר יהושע: יעמוד השמש על גבעון והירח על עמק אילון: ויעמד השמש והירח בעמידה, עד אשר הגן האלהים על אויביכם, ויעמד השמש בנצי השמים, לא הליך לפנות למערב עד תם יום אחד. ולא היה יום כזה, לא לפני ולא אחריו, אשר שמע אלהים בקול אדם, כי יהוה נלחם עם ישראל. ויכרחו חמשת המלכים האלה, ויחבאו במערה אשר במקדה. ויגד ליהושע לאמר: נמצאו חמשת המלכים מתחבאים במערה אשר במקדה ויאמר יהושע: גלגלו אבנים על פי המערה, והפקידו אנשים לשמר עליהם. ואתם אל תעמדו, ודכו אחרי אויביכם ותפשו את מאספם, ואל תתנו להם לבוא אל עריהם, כי מסר אותם יהוה אלינו בנידונו. ויהי כאשר שבת יהושע וכל בני ישראל מהכות אותם מפה גדולה מאד עד תמם, והנשארם נמלטו אל הערים המבצרות.

וכל העם שב אל יהושע למקדה בשלום, ולא חרץ איש מבני ישראל את לשונו.

ויאמר יהושע: פתחו את המערה והוציאו את חמשת המלכים האלה מן המערה. ויוציאו את חמשת המלכים מן המערה: את מלך ירושלים, ואת מלך חברון, ואת מלך ירמות, ואת מלך לשיש, ואת מלך עדלם. וכאשר הוציאו אותם אל יהושע, קרא יהושע לכל ישראל ולמתחילי המלחמה ההולכים אתו, ואמר אליהם: גשו ושימו את רגליכם על צוואריהם. ויששו וישמו את רגליהם על צוואריהם. ויאמר יהושע אליהם אל־תיראו אותם ואל־תחתו התחזקו ואמצו כי ככה יעשה יהוה לכל־אויביכם אשר אתם נלחמים בהם ויהרג אותם יהושע, ויתלם על חמשה עצים, ויהיו תלויים על העצים עד הערב. ויהי לפנות השמש מערבה, צנה יהושע, ויורידום מן העצים, וישליכו אותם אל המערה אשר נסו שמה, ויגלו אבנים גדולות על־פי המערה עד היום הזה.

ואת המקדה לקחו ביום ההוא, ויכוה לפי־תורב, ויחרימו את־כל־נפש אשר־בה, ולא נשאר בה שריד ופליט, ויעשו למלך מקדה כאשר עשו למלך יריחו.

וילך יהושע וכל ישראל עמו ממקדה אל לבנה, ויצר על לבנה. וימסר אותה יהוה ביז ישראל, וילקדו אותה ואת־מלקה, ויכו אותה לפי־תורב ואת־כל־נפש אשר־בה, ולא נשאר

בה שריד ופליט, ויעשו למלכה כְּאֲשֶׁר עָשׂוּ לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ.

וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלְּבָנָה אֶל לְכִישׁ, וַיַּחֲנוּ עָלֶיהָ וַיִּלְחָמוּ בָּהּ וַיִּמָּסֶר יְהוָה אֶת לְכִישׁ בְּיַד יִשְׂרָאֵל, וַיִּלְכְּדָהּ בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי, וַיַּכּוּהָ לְפִי חֶרֶב, וַיַּחְרִימוּ אוֹתָהּ, כְּאֲשֶׁר עָשׂוּ לְלַבְנָה. אַזְּ עָלָה אֵלֶם מֶלֶךְ גִּזְרֹן לְעֹזֹר לְלְכִישׁ, וַיַּכּוּהוּ יְהוֹשֻׁעַ לְפִי חֶרֶב, וְאֶת-עַמּוֹ, עַד לְבִלְתִּי הַשָּׂאֵר מֵהֶם נִיצוֹל וּפְלִיט.

וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלְּכִישׁ אֶל עֲדָלָם, וַיִּצַר עָלֶיהָ וַיִּלְכְּדָהּ. וַיִּמָּסֶר אוֹתָהּ יְהוָה בְּיַד יִשְׂרָאֵל, וַיִּלְכְּדוּ אוֹתָהּ בַּיּוֹם הַהוּא, וַיַּכּוּהָ לְפִי-חֶרֶב, וְאֶת-כָּל-נַפְשׁ אֲשֶׁר-בָּהּ הִחְרִימוּ, כְּכָל אֲשֶׁר עָשׂוּ לְלְכִישׁ

וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל חֶבְרוֹן וַיִּצַר עָלֶיהָ וַיַּכּוּ אוֹתָהּ לְפִי חֶרֶב וְכָל נַפְשׁ חַיָּה אֲשֶׁר הָיְתָה בָּהּ לֹא נִשְׂאֵר שְׂרִיד, כְּאֲשֶׁר עָשׂוּ לְעֲדָלָם, הִחְרִימוּ אוֹתָהּ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּהּ

וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל אֶל דָּבִיר, וַיִּצְרוּ עָלֶיהָ לְקַחוּ אוֹתָהּ וְאֶת מַלְכָּהּ וְאֶת כְּפָרְיָהּ, וַיַּכּוּ אוֹתָהּ לְפִי חֶרֶב, וַיַּחְרִימוּ אוֹתָהּ וְכָל נַשְׂמָה בָּהּ, וְלֹא הִשְׁאִירוּ בָּהּ אֶף אֶחָד שְׂרִיד, כְּאֲשֶׁר עָשׂוּ לְחֶבְרוֹן וּלְמַלְכָּהּ, כֵּן עָשׂוּ לְדָבִיר וּלְמַלְכָּהּ.

וַיַּכֶּה יְהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל אֶרֶץ הַהָר וְאֶת הַנֶּגֶב וְאֶת הַשְּׁפֵלָה וְאֶת הָאֲשׁוּדוֹת וְאֶת מְלָכֵיהֶם, לֹא הִשְׁאִיר מֵהֶם שְׂרִיד, וְאֶת כָּל נַשְׂמַת הַחַיִּים הַחֲרִים, כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. מִקְדָּשׁ בְּרַנֵּעַ עַד עֵזָה, כָּל-הַגִּשְׁשִׁים עַד הַגְּבִעוֹן. וְאֶת כָּל-מְלָכֵיהֶם וְאֶת-אֲרָצֵם הִכָּה יְהוֹשֻׁעַ בְּפַעַם אֶחָת, כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נָלַחֵם לְיִשְׂרָאֵל.

י א

וּכְאֲשֶׁר שָׁמַע יְבִישׁ מֶלֶךְ אַסּוּר, שֶׁלַח אֶל יוֹכָב מֶלֶךְ מְרוֹן, וְאֶל מֶלֶךְ סִימוֹן, וְאֶל מֶלֶךְ אַזְיָה, וְאֶל הַמְּלָכִים אֲשֶׁר בְּצִדּוֹן הַגְּדוּלָה, אֶל הַהָר וְאֶל הָעֲרֵבָה מִיַּד כְּנָעוֹת, וְאֶל הַמִּישׁוֹר, וְאֶל כְּנָעָדוֹר, וְאֶל הַכְּנַעֲנִים הַחוּפִיִּים מִמְּזֻרְחָ, וְאֶל הָאֲמָרִים הַחוּפִיִּים, וְהַחֲתִים, וְהַפְּרִזִּים, וְהַבְּוֹסִים אֲשֶׁר בְּהָר, וְהַחַוִּים, וְאֲשֶׁר תַּחַת הַחֶרְמוֹן אֶל אֶרֶץ מְסוּמָא. וַיִּצְאוּ הֵם וּמְלָכֵיהֶם עִמָּהֶם כְּחוֹל הַיָּם לְרֹב וְסוּסִים וְרָכָב רַבִּים מְאֹד וְהִתְאַסְּפוּ כָּל הַמְּלָכִים הָהֵם וּבָאוּ יַחְדָּו, וַיַּחֲנוּ עַל-מֵי מְרוֹן לְהִלָּחֵם בְּיִשְׂרָאֵל.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ אֵל תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי מִחַר בָּעַת הַזֹּאת אֲנִי מוֹסֵר אוֹתָם מִפִּי לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת סוֹסֵיהֶם תַּעֲקֹר וְאֵת מַרְכָּבֹתֵיהֶם תִּשְׂרֹף בְּאֵשׁ: וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־עַם הַמִּלְחָמָה עֲלֵיהֶם אֲלֵ־מִי מְרוֹם פְּתָאִם, וַיִּפְּלוּ עֲלֵיהֶם בְּהָר. וַיִּתֵּן אוֹתָם אֲדָנִי בְּיַד יִשְׂרָאֵל, וּמִפִּים אוֹתָם רַדְפוּם עַד צִידוֹן הַגְּדוּלָּה וְעַד מִסְרוֹן וְעַד מִישְׁרֵי מִסּוּף לִפְי מִזְרָח, וַיִּכּוּ אוֹתָם עַד לְבַלְתֵּי הַשָּׂאֵר מִמֶּה שָׁרִיד. וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר צִוָּה אוֹתוֹ יְהוָה, אֵת סוֹסֵיהֶם עֲקַר וְאֵת מַרְכָּבֹתֵיהֶם שָׂרַף בְּאֵשׁ.

וַיֹּשֶׁב יְהוֹשֻׁעַ בָּעַת הַהִיא, וַיִּלְכֹּד אֶת־חֲצוֹר וְאֶת־מִלְכָּה, וְחֲצוֹר הָיְתָה לִפְנֵים שָׁרָה עַל כָּל־הַמַּמְלָכוֹת הָאֵלֶּה. וַיְהִיגוּ כָל־נַשְׁמָה בָּהּ לִפְי־חֶרֶב, וַיִּחְרְמוּ אֶת־כָּל, וְלֹא נוֹתֵר בָּהּ נַשְׁמָה, וְאֶת־חֲצוֹר שָׂרְפוּ בְּאֵשׁ. וְאֵת כָּל־עַרְי הַמַּמְלָכוֹת וְאֶת־מַלְכֵיהֶם לָקַח יְהוֹשֻׁעַ וַיִּכַּסּ לִפְי־חֶרֶב וַיִּחְרְמוּ אוֹתָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה אֲבָל אֶת־כָּל־הָעָרִים הַמְּבֻצָּרוֹת לֹא שָׂרַף יִשְׂרָאֵל, זוֹלָתִי אֶת־חֲצוֹר לְבִדָּה שָׂרַף יִשְׂרָאֵל. וְאֵת כָּל שְׁלַל הָעִיר בְּזוּזוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֵת כָּל הָאֲנָשִׁים הַחֲרָמוֹ לִפְי חֶרֶב עַד הַשְּׂמִידִם, לֹא הִשְׁאִירוּ מִמֶּה כָּל נַשְׁמָה. כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה עֶבֶדוֹ, וּמֹשֶׁה כֵּן צִוָּה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ, וְכֵן עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ, לֹא עָבַר דְּבַר מִכָּל אֲשֶׁר צִוָּה אוֹתוֹ מֹשֶׁה.

וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֵת כָּל הָאָרֶץ הַהַרְרִית, וְאֵת כָּל הָאָרֶץ הַנְּגֹב, וְאֵת כָּל אָרֶץ גִּשּׁוֹן, וְאֵת הַשְּׁפֵלָה, וְאֵת הָעֲרָבָה, וְאֵת הַר יִשְׂרָאֵל וּשְׁפֵלָתוֹ הַדְּבָרִים אֶל הַהָר מִהַר חֶלְקָא, וְהַהוֹלֵף עוֹלָה אֶל שְׁעִיר, וְעַד בְּעַל גֹּד, וְהַעֲמֻקִּים שֶׁל הַלְּבָנוֹן תַּחַת הַהָר הַחֲרָמוֹן, וְאֵת כָּל מַלְכֵיהֶם לָקַח, וְהַחֲרִים, וְהַמִּית. וַיָּמִים רַבִּים עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ מִלְחָמָה עִם הַמִּלְכִּים הָאֵלֶּה.

וְלֹא הָיְתָה עִיר אֲשֶׁר לֹא לָקַח יִשְׂרָאֵל, אֶת־הַכָּל לָקַחוּ בְּמִלְחָמָה. כִּי מֵאֵת יְהוָה הָיָה לַחֲזֹק אֶת־לִבָּם לְקִרְאָת לְמִלְחָמָה עִם־יִשְׂרָאֵל, לְמַעַן יִשְׁמְדוּ, לְמַעַן לֹא יִנָּתֵן לָהֶם רַחֲמִים, אֲלֵא לְמַעַן יִשְׁמְדוּ, כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה:

וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ בָּעַת הַהִיא וַיִּכְרַת אֵת הָעֲנָקִים מִן הַהָר, מִחֲבָרוֹן וּמִדְּבִיר וּמֵעֵנָבוֹת וּמִכָּל יְהוּדָה עִם עַרְיָתָם, וַיִּכְרִיתֵם יְהוֹשֻׁעַ. לֹא נוֹתֵר מִן הָעֲנָקִים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי אִם בְּעֵזָה וּבְגֵת וּבְאַשְׁדּוֹד נוֹתְרוּ:

וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֵת כָּל הָאָרֶץ, כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֵת מֹשֶׁה, וַיִּתֵּן אוֹתָהּ יְהוֹשֻׁעַ בְּנִחְלָה לְיִשְׂרָאֵל בְּחֻלְקָתָם לִפְי שְׁבֻטֵיהֶם, וְהָאָרֶץ שָׁקְטָה מִמִּלְחָמָה.

יב

ואלה מלכי הארץ אשר הכו בני ישראל ויירשו את-ארצם בעבר הירדן ממזרח השמש מנחל ארנון עד-הר חרמון ואת כל-הערכה מזרחה. סיחון מלך האמרי אשר ישב בקשבון, מושל מארנון אשר בנחל לפי חלק הנחל, וחצי הגלעד עד יבק גבול בני עמון והערכה עד ים כנרת מזרחה, ועד ים הערכה ים המלח ממזרח דרך בית הישימות, מתימן אשר תחת אשדות הפסגה ועוג מלך הכשן נשאר מן הרפאים, היושב בעשתרות ובאדרעי. מושל מהר חרמון ומסכתי, וכל הכשן עד גבולות גרגסי, והמכי, וחצי גלעד, גבולות סיחון מלך חשבון: משה עבד יהוה ובני ישראל הכוהו, וימן אותה משה בנחלה לראובן ולגד ולחצי שבט מנשה.

ואלה מלכי האמרי אשר הכה יהושע ובני ישראל בעבר הירדן ליד הים מבעל גד בבקעת הלבנון ועד ההר חלקא העולים שעירה, ויתנה יהושע לשבטי ישראל לרשת פגורלם בהר ובמישור ובערכה ובאשדות ובמדבר ובנגב, את החתי ואת האמרי ואת הכנעני ואת הפרזי ואת החוי ואת היבوسی.

את מלך יריחו, ואת מלך העי, אשר היא סמוך לבית אל, מלך ירושלים, מלך חברון, מלך ירמות, מלך לכיש, מלך עילם, מלך גזר, מלך דביר, מלך גדר. מלך חרמת, מלך אדר. מלך לבנה, מלך צדלם, מלך הלח. מלך תפוח, מלך עופר, מלך אופק של ארוק, מלך אשום, מלך סימון, מלך ממברות, מלך אזיר. מלך קדוש, מלך זחק. מלך מרדות, מלך יקום הכרמל, מלך עדולם שבפנאדור, מלך געי שבגליל, מלך תרצה, כל-אלה המלכים עשרים ותשעה.

יג

ויהושע זמן, בא בימים, ויאמר יהוה אל יהושע: אתה באת בימים, והארץ נשאה רבה מאד לנחלה וזאת הארץ הנעזבת, גבולות פלשתים, הגשורי והכנעני. מן הלא נושבת אשר לפני מצרים עד גבולות עקרון משמאל לכנענים, נחשבת לחמשת סטרפיות הפלשתים: לעזתי, ולאשדודי, ולאשקלוני, ולגתי, ולעקרוני, ולאנאי. מתימן וכל-ארץ כנעו לפני עזה, והצידונים עד אפק, עד גבולות האמרי. ואת כל-ארץ גלית פלשתים, ואת כל-הלבנון ממזרח השמש, מן-הגלגל תחת הר חרמון עד מבוא תמת כל היושב בהרים

מִו־הַלְּבָנוֹן עַד הַמְּשָׁרֶפֶת מַיִם, כְּלִי-הַצִּיּוֹנִים, אֲנִי אֲשַׁמְדֵם מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָבָל חֶלֶק אוֹתָהּ
בְּגוֹרֵל לְיִשְׂרָאֵל, בְּאֲשֶׁר צִוִּיתִיהָ.

וְעַתָּה חֶלֶק אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת בְּנִחְלָה לְתַשְׁעַת הַשְּׂבָטִים וְלַחֲצֵי שְׂבַט מְנַשֶּׁה. מִן הַיַּרְדֵּן
עַד הַיָּם הַגָּדוֹל לַמְּבֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ תִּתְנַנֶּה, הַיָּם הַגָּדוֹל יִגְבֹּל. לְשֵׁנֵי הַשְּׂבָטִים וְלַחֲצֵי שְׂבַט מְנַשֶּׁה,
לְרֵאיוֹב וְלִגְד, נָתַן מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָהּ. נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה. מְעֹרְעֵר אֲשֶׁר עַל
שְׂפַת נַחַל אַרְנוֹן, וְאֵת הָעֵיר אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגִּיא, וְאֵת כָּל הַמַּיִשׁוּר מִמִּידְבָּא, כְּלִי-עֵרִי סִיחוֹן מֶלֶךְ
הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר מֶלֶךְ בְּחֻשְׁבוֹן עַד גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן וְאֵת הַגִּלְעָד וְאֵת גְּבוּלוֹת הַגִּשׁוּרִי וְהַמַּעַכְתִּי, כָּל
הַר חֶרְמוֹן וְאֵת כָּל הַבָּשָׁן עַד אֶפְאָ. כְּלִי-מַמְלָכַת עוֹג בְּבָשָׁן, אֲשֶׁר מֶלֶךְ בְּעִשְׂתָרוֹת וּבְאֲדָרְעִי,
זֶה נִשְׂאָר מִזְרָעֵי אֲבוֹתָיו, וַיִּפְּחוּ מֹשֶׁה וַיִּשְׁמִידֵהוּ. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הִקְרִימוּ אֶת הַגִּשׁוּרִי וְאֵת
הַמַּעַכְתִּי וְאֵת הַכְּנַעֲנִי, וַיֵּשֶׁב מֶלֶךְ גִּשׁוּר וְהַמַּעַכְתִּי בְּקֶרֶב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

פָּרַט לְשְׂבַט לְוִי לֹא נִתְּנָה נַחֲלָה, יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא נַחֲלָתָם, בְּאֲשֶׁר דָּבַר אֲלֵיהֶם
וְזֶה הַחֲלוּקֵי אֲשֶׁר חֶלֶק מֹשֶׁה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶרְבוֹת מוֹאָב בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן לְיְרִיחוֹ.

וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לְשְׂבַט רְאוּבֵן לְמִשְׁפַּחְתָּם וַיְהִי גְבוּלָם מְעֹרְעֵר אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי נַחַל אַרְנוֹן,
וְהָעֵיר אֲשֶׁר בְּנַחַל אַרְנוֹן, וְאֵת כְּלִי-הַמַּיִשׁוּר. עַד חֻשְׁבוֹן, וְכָל-הָעֵרִים אֲשֶׁר בְּמַיִשׁוּר, וְדִיבּוֹן,
וּבְמֹת בַּעַל, וּבֵית מַעֲלָבוֹת, וּבָשָׁן וּבְמֹת וּמִיפְעַת וְקִרְיַת־יִם. וּשְׂבָמָה וְשַׁרְדָּה וְצִיּוֹן בְּהַר עֲנָב
וּבֵית-פּוּגוֹר, וְאֶסְדוֹת פֶּסְגָה, וּבֵית-הַשֵּׁינֹת וְאֵת כָּל הָעֵרִים שֶׁל הַמַּיִשׁוּר, וְאֵת כָּל מַמְלַכַת
סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי, אֲשֶׁר הִכָּה אוֹתוֹ וְאֵת נְשֵׂאֵי מְדִיָן, וְאֵת אֹוִי, וְאֵת רָקֵם, וְאֵת צוּר,
וְאֵת חוּר, וְאֵת רַבַּע נְשֵׂאֵי חֲלָלֵי סִיחוֹן, וְאֵת יוֹשְׁבֵי צִיּוֹן.

וְאֵת בִּלְעָם בֶּן-בְּעוֹר הַקּוֹסֵם הָרְגוּ בַּמַּהֲפָכָה.

וַיְהִי גְבוּל רְאוּבֵן הַיַּרְדֵּן גְּבוּל. זֹאת הַנַּחֲלָה לְבְנֵי רְאוּבֵן לְמִשְׁפַּחֹתֵיהֶם, עֲרִיקָם

וּחֲצִירֵיקָם:

וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לְבְנֵי גַד לְמִשְׁפַּחֹתֵיהֶם. וְהָיָה גְבוּלָם יַעֲזוֹר, כָּל עֵרֵי הַגִּלְעָד, וְחֲצֵי אַרְזֵי בְנֵי
עַמּוֹן עַד עֶרְבָה, אֲשֶׁר הִיא מִיַּל עֶרְד. וּמְחֻשְׁבוֹן עַד עֶרְבוֹת לְפִי הַמַּצְפָּה, וּבּוֹטָנִים, וּמָעֵן, עַד
גְּבוּלוֹת דִּיבּוֹן. וְעַנְדוֹם וְאוֹמְרָגִי וּבִינְתַנְבְּרָא וְסוֹפְכוֹמָא וְסוֹפֵן וְאֵת שְׂאָר מַמְלַכַת סִיחוֹן מֶלֶךְ
חֻשְׁבוֹן, וְהַיַּרְדֵּן יִגְבִּיל עַד חֶלֶק יָם כְּנָרַת, בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִמְּזָרָחָהּ. זֹאת הַנַּחֲלָה לְבְנֵי גַד לְפִי

משפחותיהם ולפי צעריהם, לפי משפחותיהם ושובו ערף לפני אביהם, כי היו לפי משפחותיהם צעריהם ונחצריהם.

וימתו משה לחצי שבט מנשה למשפחותיהם. ויהי גבולם ממעון, וכל ממלכת בשון, וכל ממלכת עוג מלך הכנען, וכל כפרי יאיר אשר בכנען, ששים ערים. וחצי הגלעד ועשתרות ואדרעי ערי ממלכות עוג בכנען לבני מכיר בני מנשה ולחצי בני מכיר בני מנשה למשפחותיהם אלה אשר הנחיל משה בעבר הירדן בערבות מואב, בעבר הירדן אשר ליריחו ממזרח.

יד

ואלה המנחלים את-בני ישראל בארץ פנעו, אשר הנחילו להם אלעזר הכהן ויהושע בן-נון וראשי אבות המטות לבני ישראל. לפי הגורלות נחלו, כאשר צוה יהוה בנד יהושע לתשעת השבטים ולחצי השבט מעבר לירדן. וללויים לא נתן חלק ביניהם. כי היו בני יוסף שני שבטים, מנשה ואפרים, ולא נתן חלק בארץ ללויים, אלא ערים לשבת, והמגרשים שלהם לבהמות ולמקניהם. כאשר ציווה יהוה את-משה, כן עשו בני ישראל וחילקו את-הארץ.

ויגשו בני יהודה אל יהושע בגלגל, ויאמר אליו כלב בן יפנה הקנזי, אמה ידעת את הדבר אשר דבר יהוה אל משה איש האלהים עלי ועליוה בקדש ברנע. בן ארבעים שנה הייתי כאשר שלח אותי משה עבד האלהים מקדש ברנע לרגל את הארץ, והשיבותי לו דבר כפי דעתו אחי העולים עמי הסירו את לב העם, ואני התמלאתי לב לעקב אחרי יהוה אלהי. וישבע משה ביום ההוא לאמר, הארץ אשר דרכת עליה לך תהיה בנחלה ולבניך עד עולם, כי התמדת ללכת אחרי יהוה אלהיני. ועתה פרנס אותי ה כאשר אמר, זה ארבעים וחמש שנה מאז דבר ה את הדבר הזה אל משה, והלך ישראל במדבר, ועתה הנה אני היום בן שמונים וחמש שנה. עוד אני חזק היום, כאשר שלח אותי משה, כמו-כן אני חזק עכשיו לצאת ולבוא למלחמה ועתה שואל אני אותך את-הקדש הזה, כאשר אמר יהוה ביום ההוא, כי אמה שמעת את-הדבר הזה ביום ההוא. ועתה הענקים שם הם, ערים בצורות וגדולות. אם אכן יהוה עמי יקנה, אשמידם כאשר דבר אלי יהוה.

ויכרף אותו יהושע, וימתו את-הקרון לכלב בן-יפנה בן-קנז בנחלה. על בן היתה הקרון לכלב בן-יפנה הקנזי לנחלה עד היום הזה, מפני שהווא עקב אחרי מצות יהוה אלהי

ישראל. ושם חֲבֵרוֹן הָיָה לְפָנִים קָרִית אַרְבַּע, עִיר הָאֵם שֶׁל הַעֲנָקִים הַיָּא, וְהָאָרֶז שֶׁקָּטָה מִמֶּלְחָמָה.

יה

וַיְהִי גְבוּל שִׁבְט יְהוּדָה לְמִשְׁפַּחֹתָם מִגְבוּל אָדוֹם מִמְדָּבָר צֶן עַד קִדְשׁ נֶגְבָה.

וַיְהִי גְבוּלָם מִנֶּגֶב עַד חֵלֶק יָם הַמֶּלַח, מִן הַלְשׁוֹן הַפּוֹנֶה נֶגְבָה. וְעוֹבֵר מוֹל מַעֲלָה עֲקָרִים, וְסוֹכֵב אֶת צִנְה, וְעוֹלָה מִנֶּגֶב עַל קִדְשׁ בְּרִנֵּעַ, וַיּוֹצֵא חֲצָרוֹן, וְעוֹלָה אֶל אֲדָר, וַיּוֹצֵא לְמַעַרְב קִדְשׁ וַיּוֹצֵא עַל שְׁלֹמוֹנָה, וְעוֹבֵר עַד נַחַל מִצְרַיִם, וַיְהִיָּה מוֹצֵאוֹ שֶׁל הַגְּבוּל אֶל הַיָּם, זֶה הוּא גְבוּלָם מִן הַדְּרוֹם.

וְהַגְּבוּלוֹת מִמִּזְרָח כָּל יָם הַמֶּלַח עַד הַיַּרְדֵּן. וּגְבוּלָם מִצְפּוֹן, וּמִשְׁפַּת הַיָּם וּמִחֵלֶק הַיַּרְדֵּן. עוֹלָה הַגְּבוּל עַל בֵּית־אֲגַלְעָם, וְעוֹבֵר מִצְפּוֹן עַל בֵּית־הָעֶרְבָה, וְעוֹלָה הַגְּבוּל עַל אֲבֹן בִּיּוֹן בּוֹר־רְאוּבוֹן, וְהַגְּבוּל עוֹלָה אֶל הַרְבַּע שֶׁל גֵּיא עֶכּוֹר, וַיּוֹרֵד אֶל אֶגְלָל, אֲשֶׁר מוֹל מַעֲלָה אֲדָמִים אֲשֶׁר בְּדָרוֹם לְנַחַל, וְעוֹבֵר אֶל מִי עֵין שְׁמֵשׁ, וְתוֹצֵאוֹתָיו יְהִיוּ אֶל עֵין רוּגֵל, וְעוֹלָה הַגְּבוּל אֶל גֵּיא הַנֶּגֶם עַל גֵּב הַיְבוּסִי מְדָרוֹם, זֹאת הִיא יְרוּשָׁלַיִם, וַיּוֹצֵא הַגְּבוּל עַל רֹאשׁ הַהָר אֲשֶׁר לְפָנֵי גֵיא הַנֶּגֶם לְכוֹן הַיָּם, אֲשֶׁר הִיא מִחֵלֶק אֲרָץ רְפָאִים צְפוֹנָה. וַיּוֹצֵא הַגְּבוּל מִרֹאשׁ הַהָר אֶל מַעֲיָן מִי נַפְתוֹחַ, וַיּוֹצֵא אֶל הַר עֲפְרוֹן, וְהוֹבִיל הַגְּבוּל אֶל בַּעַל, הִיא עִיר יְעָרִים. וַיִּסֹּב הַגְּבוּל מִבַּעַל עַל־הַיָּם, וְעָבַר אֶל־הַר אֶסֶר עַל־גֵּב עִיר יָרִין מִצְפּוֹן, הִיא כְּסוֹלוֹן, וַיֵּרֵד עַל־עִיר הַשְּׁמֵשׁ, וְעָבַר עַל־הַנֶּגֶב. וְעָבַר הַגְּבוּל לְפִי גֵב עֲקָרוֹן צְפוֹנָה, וַיּוֹצֵא הַגְּבוּלוֹת אֶל שֹׁכֵה, וְעָבַר הַגְּבוּל אֶל תִּמְנָה, וַיּוֹצֵא אֶל לְבָנָה, וְהָיָה מוֹצֵא הַגְּבוּלוֹת אֶל הַיָּם וּגְבוּלוֹתֵיהֶם מִן הַיָּם, הַיָּם הַגָּדוֹל יְהִיָּה הַגְּבוּל. אֵלֶּה גְבוּלוֹת בְּנֵי יְהוּדָה סְבִיב לְמִשְׁפַּחֹתֵיהֶם.

וּלְכָל־בֶּן יִפְנֶה נָתַן חֵלֶק בְּתוֹךְ בְּנֵי יְהוּדָה עַל פִּי פְקוּד הָאֱלֹהִים, וְנָתַן לוֹ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עִיר אַרְבַּע מְטָרוֹפּוּלִין שֶׁל עֲנָק, הִיא חֲבֵרוֹן. וַיִּשְׁמַד מִשָּׁם כָּל־בֶּן בֶּן יִפְנֶה אֶת שְׁלֵשֶׁת בְּנֵי עֲנָק: אֶת שִׁשִׁי וְאֶת תַּלְמִי וְאֶת אַחִימֹן. וְעָלָה מִשָּׁם כָּל־אֵל הַיּוֹשְׁבִים בְּדָבִיר, וְשֵׁם דָּבִיר הָיָה לְפָנִים קָרִית סֶפֶר.

וַיֹּאמֶר כָּל־בֶּן: אֲשֶׁר יִלְכַד וַיִּפְּה אֶת עִיר הַסְּפָרִים וַיִּרְשָׁה, אֲתוֹ־לוֹ אֶת־עֵכָסָה בְּתִי לְאִשָּׁה. וַיִּקַּח אוֹתָהּ עַתְנִיאֵל בֶּן־קַנְזֵן אַחִי כָל־בֶּן, וַיִּתְּנוּ־לוֹ אֶת־עֵכָסָה בְּתוֹ לְאִשָּׁה. וַיְהִי בְּצִאתָהּ וַתִּיעֶזֶן לוֹ לְאִמֶּר אֲשָׁאֵלָה אֶת־אָבִי שָׂדֶה וַתַּעֲזֵק מֵעַל הַחֲמוֹר וַיֹּאמֶר לָהּ כָּל־בֶּן מִהֲלָךְ וַתֹּאמֶר לוֹ תִּנְהַלֵּי

כַּרְכָּה כִּי אֶל־אֶרֶץ הַנֶּגֶב נִתְּנִי תְּנָה־לִּי אֶת־הַבְּתָנִים וַיִּתְּנֶלָּה אֶת־הַגְּנִתְּלָה הַעֲלִינָה
וְאֶת־הַגְּנִתְּלָה הַתְּחַתּוֹנָה

זאת הַנִּחַלָּה לְשִׁבְט בְּנֵי יְהוּדָה. וַיְהִיו עֲרִיקֵם עָרִים אֵל שִׁבְט בְּנֵי יְהוּדָה עַל גְּבוּלוֹת
אָדוּם עַל הַמִּדְבָּר, וּבִקְסָלָאֵל וְאָרָא וְאָסוֹר. וַיְכַסּוּ, וַרְעָמָה, וְאָרוּאֵל. וְקַדְשׁ, וְאָסוּרִיּוֹנִין, וּמִינָם.
וּבְלַמְעָנָא וְהַכְּפָרִים שְׁלֵהֶם. וְהָעָרִים אֲשֶׁרוֹן, זֹאת תְּצוֹר, וְשׁוֹן, וְשִׁלְמָא, וּמוֹלְדָה. וְסָרִי וּבַעֲלַת:
וְכֹל־סָאֻלָּה וּבָאָר שְׁבַע וְהַכְּפָרִים שְׁלֵהֶם וְהַתְּצָרִים שְׁלֵהֶם בְּלַע, וּבִקּוֹק, וְאָסוּם. וְאֶלְבֻדָּד,
וּבֵית־אֵל, וְחַרְמָה. וְצִלְגַּל וּמַחְרִים וְסַתְנָק: וְלְבוֹס וְסָלָה וְאָרוֹמוֹת, עָרִים עֲשׂוּרִים וְתַשֵּׁע,
וְהַכְּפָרִים שְׁלֵהֶם.

בְּמִישׁוֹר: אֲשַׁמְאוֹל, וְצָרְעָה, וְאֲשַׁמְאוֹל. וְרָמֹן, וְתַנּוּ, וְאֵילוֹתוֹת, וּמִינֵי, וְנִרְמוֹת וְעֹדוֹלָם
וּמִמְבָּרָא וְשִׁאוֹכּוּ וַיַּעֲזֹקָא וְסַכְרִים וּגְדָרָה וְחַצְרִיקָה, עָרִים אַרְבַּע עֲשָׂרָה וְכַפְרִיקָה. סָהָה,
וְאָדָסוּ, וּמַגְדֻלְגָד, וְדָלָד, וּמַצְפָּה, וְנַכְרַעָאֵל וּבִשְׁדוֹת, וְאִידְאֵדְלָאָה, וְחַבְרָא, וּמַכְסֵי, וּמַעֲכֹס.
וּגְדוֹר וּבַגְדִיאֵל וְנוֹמָן וּמַכְדוֹן, עָרִים שִׁשׁ־עֶשְׂרֵה וְהַכְּפָרִים שִׁלְהֵם. לְבָנָה, וְיִתְקַ, וְעַנּוֹף, וַיָּנָא
וְנָסִיב וְחִילֵם וְאֶקְיַעֲזִי וְקִזִּיב וְאֵילוֹס, עָרִים עֶשֶׂר וְהַכְּפָרִים שְׁלֵהֶן. עֶקְרוֹן וְכַפְרִיקָה
וְחַצְרִיקָה מַעֲקָרוֹן גְּמָנָא, וְכָל אֲשֶׁר הֵן סְמוּךְ לְאֲשִׁדּוּדָה, וְהַכְּפָרִים שְׁלֵהֶן. אֶסְדָּוָת, וְהַכְּפָרִים
שְׁלָה, וְהַחֹוֹת שְׁלָה, עֲנָה, וְהַכְּפָרִים שְׁלָה, וְחֹוֹת שְׁלָה עַד נַחַל מַצְרִים, וְהַיָּם הַגָּדוֹל מַגְבִּיל.

וּבְהָרִים שְׁמִיר וְיִתְר וְשׁוֹכָה: וְרַנְנָא וְקִרִית־סַפְרִים, הִיא דְּבִיר וְעַנּוֹן, וְאָס, וְמָן, וְאִיסָם.
וּגְשָׁם וְחֵלוּ וְחַנְּנָה וְגִילוֹם, עָרִים אַחַת עֲשָׂרָה וְכַפְרִיקָה. אֵירָם, וְרַמְנָא, וְסוֹמָא, וַיְמַעֲיִן וּבֵית־חַזֵּי
וּפְקוּעָה וְאִימָא וְעִיר אַרְבַּק, זֹאת הִיא תְּבָרוֹן, וְצָרְעָה, עָרִים תַּשֵּׁע וְהַתְּצָרִים שְׁלֵהֶן. מַעוֹן,
וְכַרְמֵל, וְזִיר, וְנִטְהָ. וְנִרְיָאֵל, וְאֵרִיקָם וְנַכְנִים. וּגְבַעָה וְתַמְנָתָה, עָרִים תַּשֵּׁע, וְהַכְּפָרִים שְׁלֵהֶן.
אֵילוּאָ, וּבֵית צוֹר, וְגִדּוֹן, וּמַגְרוֹת וּבֵיתָם וְתַקּוּם, עָרִים שֶׁשׁ וְהַכְּפָרִים שְׁלֵהֶן. קִרְיַת בַּעַל,
הִיא עִיר זָרִים, וְסוֹתְבָא – עָרִים שְׁתַּיִם וְחַצְרִיקָה. וּבַדְרָגִיס, וְתַרְבַּעִם, וְעֵינָן. וְאֵיכִיּוֹנָא
וּנְפִלְזוֹן וְעָרִי סָדוֹן וְאֶרְקָדָס שְׁבַע עָרִים וְחַצְרִיקָה:

וְהַיְבוֹסִי יֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַיִם, וְלֹא יָכֹלוּ בְּנֵי יְהוּדָה לְהַשְׁמִיד אוֹתָם, וַיִּשְׁבוּ הַיְבוֹסִים
בִּירוּשָׁלַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

והנה גבול בני יוסף מן הירדן אשר ליריחו ממזרח, וישלה מיריחו אל הנהר המדבר אל בית-אל לונה. ויצא אל בית-אל ועבר על גבולות אחרתי: ועבר אל הים אל גבול אפתלים עד גבול בית חרון המתחון, והיו תצאתיו אל הים. וירשו בני יוסף, אפרים ומנשה

ויהי גבולות בני אפרים לפי משפחותיהם, ויהי גבולות נחלתם ממזרח עטרות וארץ עד בית חרון העליונה וגזרה. ובאו הגבולות על-הים אל-כסמון מצפון תרמא, יסב מזרחה אל-תנסא וסלס, ויעבר ממזרח אל-ינוכא, ואל-מכו ואל-עטרות והכפרים שלהם, ויבוא על-יריחו ויצא על-הירדן: ומתפו ילכו הגבולות על-הים על-כלפנה, ותהיה יציאתם על-הים, זאת נחלת שבט אפרים למשפחותיהם.

והערים המבדלות לבני אפרים בתוך נחלת בני מנשה, כל הערים והכפרים שלהן. ואפרים לא השמיד את הכנעני היושב בגזר, וישב הכנעני בקרב אפרים עד היום הזה, עד אשר עלה פרעה מלך מצרים וילכד אותה וישרפה באש, ואת הכנענים ואת הפרזים ואת היושבים בגזר הכו, ויתנה פרעה מהר לבתו

יז

ויהי גבול שבט בני מנשה, כי זה הבכור ליוסף, למכיר בכור מנשה אבי גלעד, כי איש לוחם היה, בגלעד ובבשן. ויהי לבני מנשה הנותרים לפי משפחותיהם: לבני יעזר ולבני חלק ולבני זיאל ולבני ישכם ולבני שמרים ולבני עפר; אלה הנותרים לפי משפחותיהם.

ולצלפחד בן-חפר לא היו לו בנים כי אם-בנות, ואלה שמות בנות צלפחד: מחלה ונעה וחסלה ומלכה ותרצה: ומעמדנה לפני אלעזר הכהן ולפני יהושע ולפני השרים לאמר, האלהים צוה ביד משה לתת לנו נחלה בתוך אחינו, וינתן לנו על-פי יהוה גורל באחי אבינו. ויפל חבלם מאנסא ומשטח לבק מארץ הגלעד, אשר היא מעבר לירדן. כי בנות בני מנשה נחלו נחלה בתוך אחיהן, וארץ גלעד היתה לבני מנשה הנותרים.

ויהי גבול בני מנשה דלנת, אשר היא לפני בני ענת, והולף על הגבול על ימין ויסב על מעון תפתות. למנשה יהנה, ותפת על גבולות מנשה לבני אפרים. וירד הגבול על גיא כרו דרומה לפי גיא נראל, אלה לאפרים בין עיר מנשה, וגבול מנשה על הצפון אל הנחל,

והנה מוצאא הימה מדרום לאפריים ומצפון למנשה, והים יהנה גבולם, ובאשר יפגשו מצפון ובאשר יפגשו ממזרח. ויהנה למנשה באשר ובאשר בית שאן וכפריה, ואת יושבי דאר ואת כפריה, ואת יושבי מגדו ואת כפריה, ואת שלישיית מפתה ואת כפריה.

ובני מנשה לא יכלו להשמיד את הערים האלה, והכנעני החל לשבת בארץ הזאת. ויהי כאשר חזקו בני ישראל, ויעשו את הכנענים למס, אבל להחרימם לא החרימו.

ויענו בני יוסף את יהושע לאמר מדוע הנחלת לנו נחלה אחת וקבל אחד ואני עם רב וה' ברה אתי ויאמר אליהם יהושע: אם עם רב אתה, עלה אל הער וברא לה, אם מציק לה הר אפריים. ויאמרו: לא נוח לנו הר אפריים, וסוס בחור וברזל לכנעני היושב בו בבית שאן ובכפריה, בעמק יזרעאל. ויאמר יהושע לבני יוסף: אם עם רב אתה וכח גדול יש לך, לא יהנה לה גורל אחד. הער יהנה לה, כי יער הוא ותנקה אותו, והנה לה. ובאשר תחרימם את הכנעני, כי סוס בחור לו, אתה כי תתחזק ממנו.

יח

ותקהל כל עדת בני ישראל אל שלה, וישו שם את אהל מועד, והארץ נכבשה לפניהם.

וינתרו בני ישראל אשר לא נחלו, שבעה שבטים. ויאמר יהושע לבני ישראל: עד מתי תתפרו לרשת את הארץ אשר נתן יהנה אליהינו? תנו מכם אנשים שלשה משבט, ויקומו ויעברו את הארץ, ויכתבו אותה לפני, כאשר יצטרף לחלק אותה. ויעברו אליו. וחלק להם שבעה חלקים, יהודה ועמז להם גבול מגב, ובני יוסף יעמדו להם מצפון. ואתם חלקו את הארץ לשבעה חלקים, וביאו אלי הנה, ואוציא לכם גורל לפני יהנה אליהינו. כי אין חלק לבני לוי בתוכם, כי כהנת יהנה היא חלקו, וגד וראובן וחצי שבט מנשה חלקו ואת-נחלתם מעבר לירדן ממזרח, אשר נתן להם משה עבד יהנה.

ויקומו האנשים וילכו, ויצו יהושע את האנשים ההלכים לסיר את הארץ לאמר: לכו וסירו את הארץ ובאו אלי, ופה אוציא לכם גורל לפני יהנה בשלה. וילכו ויעברו בארץ ויראו אותה ויכתבו אותה לפי ערים, שבעה חלקים, בספר, וביאו אל יהושע. ויפל להם יהושע גורל בשלה לפני יהנה.

ויצא הגורל לשבט בנימן ראשון לפי משפחותיהם, ויצא גבול גורלם בין בני יהודה ובין בני יוסף.

היו גבולותיהם מצפון, מן הירדן עלה הגבול לפי גב יריחו מצפון, ונעלה אל הקר אל הים, ויהיה מוצאו מדריתים ביתון. ויעבר משם הגבול ליהודה על גב ליהודה מנגב שלה, זאת היא בית-אל, וירד הגבול מעטרות ארז אל הקר, אשר הוא לנגב בית-חורון התחתון.

ועבר הגבול ועבר על החלק הפונה ליד הים מנגב מן הקר אל מול בית חורון נגבה, ויהיה מוצאו אל קרית בעל, היא קרית יערים, עיר בני יהודה. זה הוא החלק לעבר הים.

והחלק הדרומי מחלק קרית בעל, ויעבר הגבול אל גסין, על מעין מי נפתוח וירד הגבול על חלק, זה הוא לפני גיא סונם, אשר הוא מחלק עמק רפאים מצפון, וירד גיא הנם על גב הים יבסי מנגב, וירד אל מעין רוגל. ועבר על מעין בית שמש, ועבר על גלילות, אשר היא מול מעלה איתם, וירד אל אבן בהן בן-ראובן. ויעבר על-גב בית-הערבה מצפון, וירד אל-הגבולות על-גב הים מצפון: ויהיה מוצא הגבולות על גב ים המלח צפונה אל חלק הירדן מדרום, אלה הגבולות מדרום.

והירדן גביל מצד מזרח, זאת הנחלה של בני בנימין, גבולותיה סביב לפי משפחותיהם.

וההינה הערים של בני בנימן לפי משפחותיהם: יריחו ובית-הגי ועמקסיס: ובית-ערבה ושרי ובשנה ואנו, ופרא, ואפרתה. וקרפה וכפירה ומוני וגבעה, ערים שתיים עשרה והכפרים שלקו. גבעון ורמה ובארות. ומסמא, ומירון, ועמוקה. ופרא, וכפאן, ונכאן, וזלקאן, ותראלא. ויבוס, היא ירושלים, וגבעות, יערים, ערים שלש עשרה והכפרים שלקו. זאת הנחלה של בני בנימן לפי משפחותיהם.

יט

ויצא הגורל השני לבני שמעון, ויהי נחלתם בתוך נחלת בני יהודה. ויהיה גורלם באר שבע ושמה ומולדה וארסולא, ובולא, ויאסון. וארתולה ובולה וקרמה וסיקלק ובית-מכרב וסרסוסין ובתרות ויודותיהם, ערים שלש עשרה ותצריהם: ערמון ותלקא ויתר ועשן, ערים ארבע והכפרים שלקו. סביבות עריהם עד בלק ההולכים במת נגבה, זאת נחלת משה

בני שמעון למשפחותיהם. מן הגורל של יהודה הנחלה לשבט בני שמעון, כי היתה חלקת בני יהודה גדולה משלהם, ונחלו בני שמעון בתוך גורלם.

ויצא הגורל השלישי לזבולון לפי משפחותיהם, יהיו גבולות נחלתם אסדקגולא גבולותיהם. הים ומגלדא, ויתחבר על בית הערבה אל הנחל אשר לפני ימון: ושב מסדוק מנגד ממזרח בית שמש על גבולות פסלות אית, ויעבר על דבירות, ויעלה על פנגי: ומשם יסב מנגד למזרח אל גבע, אל עיר קשת, ויעבר אל רמון אל סלע המצעד. ויסב הגבול צפונה אל תמת, והיה מוצאם זפרנה, וקטנת ונבעל וסימעון ויריחו ובית־מעון. זאת הנחלה של שבט בני זבולון לפי משפחותיהם, הערים והכפרים שלהם.

וליששכר יצא הגורל הרביעי. ויהי גבולם יזאל וחסלות ושונם, ואגין וסיונא ורארות ואנכרת: ודבירון, וקישון, ורכס. ורמס, ויאון, ותומן, ואמרק וברספס: ויפגשו הגבולות על גתבור ועל סלים לעבר הים ובית שמש, ויהיה מוצא גבולותיו הידן. זאת הנחלה שבט בני יששכר לפי משפחותיהם, הערים והחצריהם.

ויצא הגורל החמישי לאשר למשפחותיהם. ויהי גבולם אקסלכת ואלה וביתוק וקעף ואליםלך ועמיאל ומעשיה, ויצטרף אל הכרמל על־פי הים ואל ציון ולבנת: וישוב ממזרח השמש ובית גנת, ויפגש את זבולון ועקגי, ופתחאל לצפון, ויבוא גבולות ספת־בתמה, וינאל, ויעבר אל כוכמסומל. ואלבון, וראב, ואממאון, וכנתן עד צידון הגדולה. ושב הגבול אל רמה ועד מעין מספסת והצרים, ושב הגבול על יסיר, והיה מוצאו הים, ואפולב ואכוזוב וארכוב, ואפק, ורעאו. זאת הנחלה שבט בני אשר לפי משפחותיהם, הערים והחצריהם.

ולנפתלי יצא הגורל השישי. והיה גבולם מועלים מועלים ומולא וקסמין וארמא ונבוק ונפתמא עד דודם, ויהיו מוצאיו הידן. וישוב הגבול על־הים באתבור, ויעבר משם יעקנה, ויפגש את־זבולון מנגב, ואשר פגש לפי הים, והידן ממזרח־שמש.

והערים המבצרות של הצרים: צר, ואומתדת, וכגרת וארמת ואראל וקצור וקנדש ואסרי ומעין אסור וקרוא, ומגלארים, ובית־תמא, ותסמים. זאת הנחלה שבט בני נפתלי.

וילדן יצא הגורל השביעי. ויהי גבולם סרת ואסא וערי סמאוס ואת־שלמים ואת־עמון ואת־סילתא: ואלון, ותמנתה, ועקרון. ואלפתא, וכנתון, וגבאלו. ואזור, וכניבכת, ונתרמון, ומים הנצים, גבול שכן לפי. זאת הנחלה שבט בני דן לפי משפחתם, עריהם וחצריהם.

וַיֵּלְכוּ בְּנֵי דָן וַיִּלְחַמוּ בְּלָכִישׁ וַיִּלְכְּדוּ אוֹתָהּ וַיַּכּוּ אוֹתָהּ לַפִּי־תַרְבּוּב וַיִּשְׁכּוּ בָּהּ וַיִּקְרְאוּ
אֶת־שְׁמָהּ לְשֵׁם דָן

וַיֵּלְכוּ לְבוֹא לְרִשֵׁת אֶת הָאֲרָץ לְפִי גְבוּלָם, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָתְנוּ נַחֲלָה לַיהוֹשֻׁעַ בְּיַרְדֵּן
בְּתוֹכְכֶם עַל־פִּי מִצְוֹת הָאֱלֹהִים וְנָתְנוּ לוֹ אֶת־הָעִיר אֲשֶׁר שָׂאֵל, תִּמְנַת־סֶרַח, אֲשֶׁר הִיא בְּהַר
אֶפְרַיִם, וַיִּכּוּ אֶת־הָעִיר וַיִּשְׁבּוּ בָּהּ.

אֵלֶּה הַחֲלֻקֹת אֲשֶׁר הִנְחִיל אֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן וַיהוֹשֻׁעַ בְּיַרְדֵּן וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לְמִטּוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּגִרְלוֹת בְּשִׁילָה לְפָנָי יְהוָה אֲצֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, וַיֵּלְכוּ לְרִשֵׁת אֶת־הָאֲרָץ.

כ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר, תָּנוּ אֶת עַרְי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר
אִמַּרְתִּי אֵלֵיכֶם בְּיַד מֹשֶׁה מִקְלָט לְרוֹצֵחַ הַמַּכָּה נֶפֶשׁ בְּשַׁגָּגָה, וַיְהִי לְכֶם הָעָרִים לְמִקְלָט, וְלֹא
יָמוּת הַרוֹצֵחַ בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם, עַד אֲשֶׁר יַעֲמִד לְפָנָי הָעֵדָה לְמִשְׁפָּט. וַיִּכְבַּד אֶת־קַדְשׁ בְּגִלְגַּל בְּהַר
נַפְתָּלִי, וְאֶת־שִׁכְם בְּהַר אֶפְרַיִם, וְאֶת־עִיר אַרְבֶּבֶד, הִיא חֶבְרוֹן, בְּהַר יְהוּדָה.

וַיַּעֲבֹר הַיַּרְדֵּן נָתַן אֶת בְּצֹר בַּמִּדְבָּר בְּמִישׁוֹר מִשְׁבַּט רְאוּבֵן, וְאֶת רְאֵמוֹת בְּגִלְעָד מִשְׁבַּט
גָּד, וְאֶת גֹּלָן בְּבָשָׁן מִשְׁבַּט מְנַשֶּׁה.

אֵלֶּה הָעָרִים הַנִּקְרָאוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְר וְלִגְר הָעָר בְּתוֹכְכֶם, לְנוֹס שָׁמָּה לְכָל מִכָּה נֶפֶשׁ
בְּשַׁגָּגָה, לְמַעַן לֹא יָמוּת בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם, עַד אֲשֶׁר יַעֲמִד לְפָנָי הָעֵדָה לְמִשְׁפָּט:

כא

וַיִּגְשׂוּ רָאשֵׁי אָבוֹת בְּנֵי לֵוִי אֶל אֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן וְאֵל יְהוֹשֻׁעַ בְּיַרְדֵּן וְאֵל רָאשֵׁי אָבוֹת
הַמִּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אִמַּרְתִּי אֵלֵיכֶם בְּשִׁילָה בְּאֲרָץ כְּנַעַן לֵאמֹר: יְהוָה צִוָּה בְּיַד מֹשֶׁה
לְתַת לָנוּ עָרִים לְשִׁבְת וְאֶת־הַמְּגִרָשִׁים לְבַהֲמֹתָנוּ: וַיִּתְּנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְלוֹוִים בְּהִנְחִיל עַל־פִּי
יְהוָה אֶת־הָעָרִים וְאֶת־הַמְּגִרָשִׁים.

וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל לְמִשְׁפַּחַת קֵהַת, וַיְהִי לְבְנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם מִשְׁבַּט יְהוּדָה וּמִשְׁבַּט
שִׁמְעוֹן וּמִשְׁבַּט בְּנִימִן בְּגִרְל עָרִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה.

ולבני קהת הנותרים ממטה אפרים וממטה דן ומחצי מטה מנשה בגורל, ערים עשר:

ולבני גרשון משבט יששכר ומשבט אשר ומשבט נפתלי ומחצי שבט מנשה בכשן,
ערים שלש עשרה.

ולבני מררי לפי משפחותיהם, ממטה ראובן וממטה גד וממטה זבולן, בגורל ערים
שתיים עשרה.

ויתנו בני ישראל ללוים את הערים ואת מגרשיהם כאשר צוה יהוה את משה בגורל

ויתן שבט בני יהודה ושבט בני שמעון ומשבט בני בנימין את הערים האלה, ונקראו
לבני אהרן מדמו של קהת מבני לוי, כי לאלה היה הגורל. ונתן להם את קרית ארבע עיר
אם של ע ואת שדות העיר ואת כפריה נתן יהושע לבני כלב בן יפנה באחזה:

ולבני אהרן נתן את עיר המקלט לרוצח, את חברון ואת המגרשים אשר עמה, ואת
למנא ואת המגרשים אשר אצלה ואת אילון ואת מגרשיה, ואת תמנה ואת מגרשיה.
ואת הגלה ואת מגרשיה ואת הדביר ואת מגרשיה ואסא ואת המבדלים לה, ונתן ואת
המבדלים לה, ובית שמש ואת המבדלים לה, ערים תשע משני השבטים האלה. ומשבט
בנימין את גבעון ואת מגרשיה ואת גת ואת מגרשיה ובענתות ואת מגרשיה וגמלא
ואת מגרשיה ערים ארבע: כל ערי בני אהרן הכהנים, שלש עשרה.

ולמשפחות בני קהת הלוים הנותרים מבני קהת, ותהי עיר הכהנים שלהם ממטה
אפרים. ונתנו להם את עיר המקלט של הרוצח, את שכם ואת המבדלים לה, ואת גזרה
ואת אשר אליה ואת המבדלים לה. ובית חורון ואת עריה המבדלות, ארבע ערים: ומשבט
דן את אלקותים ואת מגרשיה ואת גתון ואת מגרשיה ואת אילון ואת מגרשיה
ואת גת רמון ואת מגרשיה ערים ארבע: וממחצית שבט מנשה את תענך ואת מגרשיה ואת
יבתה ואת מגרשיה ערים שתיים פליה ערים עשר, והמבדלים להן עמהו, לדמות בני קהת
הנשארים.

ולבני גדסון הלוים ממחצית שבט מנשה את הערים המבדלות לרוצחים, את גאולון
בכשן ואת מגרשיה, ואת בוסרן ואת מגרשיה, ערים שתיים וממטה יששכר את קישון
ואת מגרשיה, ואת דבה ואת מגרשיה, ואת הרמות ואת המובדלים לה, ואת מעזן הפתכים

ואת המובדלים לה, ערים ארבע. ומשכט אשר את בסלת ואת מגרשיה, ואת דבון ואת מגרשיה. ואת חלקת ואת מגרשיה ואת רחב ואת מגרשיה ערים ארבע: ומשכט נפתלי את העיר המופרשת לרוצח, את קדש בגליל ואת מגרשיה, ואת חמות ואת מגרשיה, ואת קרתן ואת מגרשיה, ערים שלוש כל ערי גרשון למשפחותיהם, שלש-עשרה ערים.

ולעם בני מררי, הלויים הנותרים, ממטה זבולון: את מען ואת מגרשיה, ואת קדש ואת מגרשיה וצלה ומגרשיה, ערים שלוש. ומעבר לירדן שפנגד ריחו, ממטה ראובן, את-עיר המקלט לרוצח, את-בצר במדבר את-מישור ואת-מגרשיה, ואת-נעזר ואת-מגרשיה. ואת-דקמון ואת-מגרשיה, ואת-מפאה ואת-מגרשיה, ערים ארבע: וממטה גד, את עיר המקלט לרוצח, ואת רמות בגלעד ואת מגרשיה, את מחנים ואת מגרשיה, ואת חשבון ואת-מרעיה ואת יעזר ואת-מרעיה כל הערים ארבע. פלטה-ערים לבני מררי לפי משפחותיהם הנותרים ממטה הלוי, ויהי הגבול הערים שתיים עשרה:

פלי-ערי הלויים בתוך ארצות בני ישראל, ארבעים ושמנה ערים ומגרשיהן. סביב לערים האלה, עיר ומרעה סביבותיה לכל הערים האלה,

וימת יהוה לישראל את כל הארץ אשר נשבע לתת לאבותיהם, וירשוה וישבו בה. ויגח יהוה להם מסביב, כאשר נשבע לאבותיהם, ולא עמד איש לפניהם מקל איביהם, את-כל-איביהם נתן יהוה בגדם. לא נפל דבר מקל הדברים הטובים אשר דבר יהוה אל-בני ישראל, הכל בא.

כב

אז קרא יהושע לבני ראובן ולבני גד ולחצי שבט מנשה, ויאמר להם: אתם שמעם את כל אשר צוה לכם משה עבד יהוה, ושמעם בקולי לפי כל אשר צוה לכם. לא עזבתם את אחיכם ימים רבים אלה, עד היום הזה שמרתם את מצות יהוה אליהם. ועתה הניח יהוה אלהינו לאחינו, כאשר אמר להם, ועתה לכו פנו ולכו לכם אל בתיכם ואל ארץ ארצותכם, אשר נתן לכם משה בעבר הירדן. אבל השמרו מאד לעשות את המצוות ואת התורה אשר צוה אותנו משה עבד יהוה לעשות, לאהבה את יהוה אלהינו, ולקחת בכל דרכיו, לשמר את מצוותיו, ולהדבק בו, ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ויברך אותם יהושע וישלחם, וילכו אל בתיהם.

ולחצי שֶׁבֶט מְנַשֶּׁה נְתוּן מִשֶּׁה בְּבָשׁוֹן, וְלַחֲצֵי נְתוּן יְהוֹשֻׁעַ עִם אֶחָיו בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן אֲצֵל הַיָּם, וְכֹאשֶׁר שָׁלַח אוֹתָם יְהוֹשֻׁעַ אֶל בְּמִיתָהֶם וּבְרַף אוֹתָם. וּבְכֶסֶף רַב הִלְכוּ אֶל בְּמִיתָהֶם, וּבְהִמּוֹת רַבּוֹת מְאֹד, וְכֶסֶף וְזָהָב וּבְרֹזֶל וּבְגָדִים רַבִּים, חִלְקוּ אֶת הָאוֹיְבִים עִם אֶחֱיהֶם.

וַיִּלְכוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גַד וַחֲצֵי שֶׁבֶט מְנַשֶּׁה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְהָ בְּאֶרֶץ כְּנַעַן לְלַכַּת אֶל־הַגִּלְעָד אֶל־אֶרֶץ אַחְזַנְתָּם אֲשֶׁר נָחְלוּ אוֹתָהּ עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה

וַיָּבֹאוּ אֶל גִּלְעָד הַיַּרְדֵּן אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנַעַן, וַיָּבִינּוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גַד וַחֲצֵי שֶׁבֶט מְנַשֶּׁה שֵׁם מִזְבֵּחַ עַל הַיַּרְדֵּן, מִזְבֵּחַ גָּדוֹל לְמִרְאֵה.

וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר: הִנֵּה בָנוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גַד וַחֲצֵי שֶׁבֶט מְנַשֶּׁה מִזְבֵּחַ עַל גְּבוּל אֶרֶץ כְּנַעַן, עַל הַגִּלְעָד שֶׁל הַיַּרְדֵּן, בְּעֶבֶר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְנֹאסְפוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל שִׁילָה, כְּדֵי שְׁעֲלוּ לְהִלָּחֵם בָּהֶם.

וַיִּשְׁלַחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל בְּנֵי רְאוּבֵן וְאֶל בְּנֵי גַד וְאֶל בְּנֵי חֲצֵי שֶׁבֶט מְנַשֶּׁה אֶל אֶרֶץ גִּלְעָד אֵת פִּינְחָס בֶּן אֱלִעֶזֶר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְעֹשֶׂרָה מִן הַשָּׂרִים עִמּוֹ, שֹׂר אֶחָד מִבֵּית מִשְׁפַּחָה מִכָּל שֶׁבֶט־יִשְׂרָאֵל, שָׂרֵי בְּמִיתָוֹת הֵם שָׂרֵי אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל. וַיָּבֹאוּ אֶל בְּנֵי רְאוּבֵן וְאֶל בְּנֵי גַד וְאֶל חֲצֵי שֶׁבֶט מְנַשֶּׁה אֶל אֶרֶץ גִּלְעָד וַיַּדְּבְרוּ אֲלֵיהֶם לֵאמֹר כֹּה אִמְרַת כָּל־עַדַּת יְהוָה, מִה הִמְעַל הַזֶּה אֲשֶׁר מַעֲלָתֶם לִפְנֵי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, לָשׁוּב הַיּוֹם מֵאֲחֵרֵי יְהוָה, בְּבִנְתְּכֶם לָכֶם מִזְבֵּחַ, לְהִיּוֹת לְמוֹרְדִים מֵאֲחֵרֵי יְהוָה? הֲלֹא קָטַן לָנוּ הַחֲטָא פְּעוֹר, כִּי לֹא טָהַרְנוּ מִמֶּנּוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וַיְהִי נִגָּף בְּעַדַּת יְהוָה? וְאַתֶּם סָרַתֶּם הַיּוֹם מִיְהוָה, וַיְהִי אִם־תִּסּוּרוּ הַיּוֹם מִיְהוָה, וּמִחֶרֶךְ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל יְהִי הַחֲמָה. וְעַתָּה אִם קִטְנָה אֶרֶץ אַחְזַנְתְּכֶם, עֲבְרוּ אֶל אֶרֶץ אַחְזַנְת יְהוָה, אֲשֶׁר שׁוֹכֵן שָׁם מִשְׁכַּן יְהוָה, וְהִתְנַחֲלוּ בְּתוֹכָנוּ, וְאֵל תְּהִיו מוֹרְדִים בְּאֵלֹהֵים, וְאַתֶּם אֵל תִּסּוּרוּ מִיְהוָה, בְּגִלְגַּל בְּנוֹתְכֶם מִזְבֵּחַ מַחֲזִין לְמִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. הֲלֹא הִנֵּה עֹבֵר בְּוַדַּי מֵעַל מֵעַל בְּחַרְס, וְעַל כָּל־עַדַּת יִשְׂרָאֵל הִזָּה קֶצֶף? וְהוּא אִישׁ אֶחָד מֵת בְּחֲטָאוֹ

וַיַּעֲנוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גַד וַחֲצֵי שֶׁבֶט מְנַשֶּׁה וַיַּדְּבְרוּ אֶל־שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאֱלֹהִים אֱלֹהֵים אֲדוֹן הוּא, וְהָאֱלֹהִים אֱלֹהֵים הוּא יוֹדֵעַ, וַיִּשְׂרָאֵל הוּא יֹדֵעַ: אִם בְּמֶרֶד חֲטָאנוּ לִפְנֵי הָאֲדוֹן, אֵל יִצִּילֵנוּ בַּיּוֹם הַזֶּה. וְאִם בְּנִינּוּ לָנוּ מִזְבֵּחַ כְּדֵי לְסוּר מִיְהוָה אֱלֹהֵינוּ, כְּדֵי לְהַעֲלוֹת עֲלֵינוּ קָרְבָּן עוֹלוֹת, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת עֲלֵינוּ קָרְבָּן שְׁלָמִים, יְהוָה יִדְרֹשׁ

אָבֵל בְּגֵלל זְהִירוֹת דָּבָר עֲשִׂינוּ זֹאת, אִמְרִים: כְּדֵי שְׁלֹא יֵאמְרוּ מִחַר בְּנֵיכֶם לְבָנֵינוּ, מֵה לָכֶם לִיהְיֶה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל? וּגְבוּלוֹת שָׁם יִהְיֶה בְּיָנֵנוּ וּבִנְיָכֶם אֶת הַיָּרֵד, וְלֹא יֵשׁ לָכֶם חֵלֶק בִּיהְיֶה, וַיָּרוּ בְּנֵיכֶם אֶת בְּנֵינוּ לְמַעַן לֹא יִירָאוּ אֶת־יְהוָה. וְאִמְרָנוּ לַעֲשׂוֹת כָּכָה לְבָנוֹת אֶת הַמְּזֻבַּח הַזֶּה, לֹא בַעֲבוּר קִרְבָּנוֹת וְלֹא בַעֲבוּר זְבָחִים, אָבֵל כְּדֵי שִׁיִּהְיֶה זֶה עֵדוֹת בְּיָנֵינוּ וּבִנְיָכֶם, וּבִין דּוֹרוֹתֵינוּ אֶתְרֵינוּ, לַעֲבֹד אֶת־עֲבוֹדַת יְהוָה לְפָנָיו, כְּקִרְבָּנוֹתֵינוּ וּכְזָבְחֵינוּ וּכְזָבְחֵי שְׁלָמֵינוּ, וְלֹא יֵאמְרוּ בְּנֵיכֶם לְבָנֵינוּ מִחַר: אִין לָכֶם חֵלֶק בִּיהְיֶה. וְאִמְרָנוּ: אִם יִהְיֶה פַעַם וַיִּדְבְּרוּ אֲלֵינוּ אוֹ אֶל דּוֹרוֹתֵינוּ מִחַר, וַיֵּאמְרוּ: רָאוּ אֶת דְּמוּת מְזֻבַּח יְהוָה אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֵינוּ, לֹא בְּגֵלל קִרְבָּנוֹת וְלֹא בְּגֵלל זְבָחִים, אֲלֵא עֵדוֹת הֵיא בְּיָנֵיכֶם וּבִנְיָנוּ וּבִין בְּנֵינוּ. חֲלִילָה לָנוּ לְסוּר מֵאֲדָנֵי בְּיוֹם הַזֶּה, לְהִסְתַּבֵּב מֵאֲדָנֵי, כְּדֵי לְבָנוֹת לָנוּ מְזֻבַּח לְקִרְבָּנוֹת פְּרוֹת וְלְזָבְחִים וְלְזָבַח הַשְּׁלָמִים, מְלַבֵּד מְזֻבַּח אֲדָנֵי אֲשֶׁר הוּא לְפָנֵי אֱהֱלוֹ.

וַיִּשְׁמַע פִּינְחָס הַכֹּהֵן וְכָל־שָׂרֵי עֲדַת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצֵי שִׁבְט מְנַשֶּׁה וַיִּיטֹב בְּעֵינֵיהֶם: וַיֵּאמֶר פִּינְחָס הַכֹּהֵן לְבָנֵי רְאוּבֵן וְלְבָנֵי גָד וְלְחֲצֵי שִׁבְט מְנַשֶּׁה: הַיּוֹם יִדְעֶנּוּ כִּי עֲמָנוּ יְהוָה, מִפְּנֵי שְׁלֹא מַעַלְתֶּם לְפָנָי יְהוָה מַעַל, וְכִי הִצַּלְתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִיַּד יְהוָה. וַיִּשָּׁב פִּינְחָס הַכֹּהֵן וְהַשָּׂרִים מֵאֵת בְּנֵי רְאוּבֵן וּמֵאֵת בְּנֵי גָד וּמֵאֵת חֲצֵי שִׁבְט מְנַשֶּׁה מִן הַגִּלְעָד אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיָּשִׁיבוּ לָהֶם אֶת הַדְּבָרִים. וַיִּיטֹב בְּעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּדְבְּרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּכְרְכוּ אֶת אֱלֹהֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיֵּאמְרוּ לְבַלְתִּי עֲלוֹת עוֹד אֲלֵיהֶם לְמַלְחָמָה לְהַשְׁמִיד אֶת אֶרֶץ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וַחֲצֵי שִׁבְט מְנַשֶּׁה, וַיִּשָּׁבוּ עֲלֵיהָ.

וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶת מְזֻבַּח רְאוּבֵן וְגַד וַחֲצֵי שִׁבְט מְנַשֶּׁה, וַיֵּאמֶר כִּי עַד הוּא בְּיָנֵיהֶם כִּי יִהְיֶה אֱלֹהֵיהֶם הוּא.

כג

וַיְהִי אַחֲרֵי יָמִים רַבִּים, אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִנִּיחַ יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל אֲנָכָיו מִסְבִּיב, וַיְהוֹשֻׁעַ זָקֵן בָּא בְּיָמָיו וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־זִקְנֵיהֶם וְאֶת־שָׂרֵיהֶם וְאֶת־שֹׁפְטֵיהֶם וְאֶת־סֹפְרֵיהֶם, וַיֵּאמֶר אֲלֵיהֶם: אֲנִי זָקֵנְתִי וּבָאתִי בְּיָמָי. וְאַתֶּם רְאִיתֶם אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְכָל הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִפְּנֵינוּ, כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הִנְלַחֵם לָכֶם. רָאוּ כִּי הִפְלִיתִי לָכֶם אֶת הַגּוֹיִם הַנִּשְׂאָרִים לָכֶם, אֵלֶּה בְּנִחְלוֹת לְשִׁבְטֵיכֶם, מִן הַיָּרֵד וְאֶת כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִתְרַמְּתִי, וּמִן הַיָּם הַגָּדוֹל יִגְבִּיל עַל מַעְרֵב הַשָּׁמַיִם.

ואדני אלהינו הוא ישמיד אותם מפנינו, עד אשר יאבדו, וישלח להם את החיות הפראיות, עד אשר ישמיד אותם ואת מלכיהם מפניכם, וירשתם את ארצם, כאשר דבר יהוה אלהינו אליכם. חזקו אז מאד לשמר ולעשות את כל הכתוב בספר תורת משה, למען לא תסורו זמין ושמאול פדי שלא תבאו אל הגוים הנשפאים האלה, ושמות אלהיהם לא יזכרו בכם, ולא תעבדו ולא תשתחוו להם. אלא ליהוה אלהינו תדבקו, כאשר עשיתם עד היום הזה. וישמיד ה מפניכם גוים גדולים וחקוקים, ולא איש עמד לפנינו עד היום הזה אחד מכם רדף אלה, כי יהוה אלהינו הוא נלחם לכם, כאשר אמר לנו.

והשמרו מאד לאהב את יהוה אלהינו. כי אם־תשובו ותדבקו בגוים הנשפאים האלה אשר אתכם, והתחמתם בהם והתערבתם בהם הם בכם דעו כי לא יוסיף יהוה להשמיד את־הגוים האלה מפניכם, והיו לכם לפחים ולמוקשים ולדברבנות בעקביכם ולחצים בעיניכם, עד אשר תאבדו מעל הארץ הטובה הזאת אשר נתן לכם יהוה אלהיכם:

ואני הולך בדרך כאשר פלי־האדם על־הארץ וידעתם בלבכם ובנפשכם כי לא־נפל דבר אחד מפלי־הדברים אשר דבר יהוה אלהינו על־פלי־השיכים לנו לא נכזב אחד מהם: והיה כאשר באו אליכם כל הדברים הטובים אשר דבר יהוה עליכם, כן יביא יהוה האלהים עליכם את כל הדברים הרעים, עד אשר ישמיד אתכם מעל הארץ הטובה הזאת אשר נתן יהוה לכם. בעברכם את ברית יהוה אלהינו אשר צנה אומנו, והלקתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם.

כד

ויאסף יהושע את כל שבטי ישראל אל שילה, ויקרא את זקניהם ואת סופריהם ואת שופטיהם, ויעמידם לפני האלהים.

ויאמר יהושע אל כל העם: כה אמר יהוה אלהי ישראל, בעבר הנגר ישבו אבותיכם מעולם, תרח אבי אברהם ואבי נחור, ויעבדו אלהים אחרים. ואקח את־אביכם את־אברהם מעבר הנגר ואולף אותו בכל־הארץ וארבה את־ורעו ואתו לו את־צחק וליצחק את־יעקב ואת־עשוי, ונתתי לעשו את־הר שעיר לרשת אותו, ויעקב ובניו ירדו מצרמה, והיו שם לגוי גדול ורב ועצום, וירעו להם המצרים. והכיתי את־מצרים באותות אשר עשיתי בהם. ואחר כך הוציא את אבותינו ממצרים, ובאתם אל ים סוף, וירדפו המצרים אחרי אבותינו ברכב ובסוסים אל ים סוף. ונזעק אלי־יהוה ויתן ענן ואפלה בינינו ובין המצרים ויבא

עליהם את־הַיָּמִים וְיִכַסְּם וְעֵינֵיכֶם רְאוּ אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּאַרְצָן מִצְרַיִם וּתְהִי בְּמִדְבַר יָמִים רַבִּים:

וַיָּבִיאֵנוּ אֶל־אַרְצָן הָאֱמֹרִי הַיּוֹשְׁבִים בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, וַיִּמְנו אֹתָם יְהוָה בְּגִדֵינוּ, וַתִּירָשׁוּ אֶת־אַרְצָם, וַתַּשְׁמִידוּם מִפְּנֵיכֶם.

וַיָּקָם בְּלֶקַח בְּרֹצְפוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב וַיִּתְנַצֵּב לַיִּשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת־בְּלַעַם לְקַלֵּל אֹתָנוּ וְלֹא אָבָה יְהוָה אֱלֹהֵיךָ לְהִשְׁמִידֶךָ, וּבְכַרְכוֹת בְּרַכְנוּ, וְהִצִּילֵנוּ מִיָּדָם, וּמִסַּרְם וְעִבְרַתְם אֶת הַיַּרְדֵּן וּתְבֹאֲוּ אֶל יַרְיָחוֹ, וַיִּלְחַמּוּ בְּנוֹ יוֹשְׁבֵי יַרְיָחוֹ, הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרָזִי וְהַחִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַחִתִּי וְהַגְּרָשִׁי, וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּגִדְיָנוּ. וְשִׁלַּח לִפְנֵיכֶם אֶת הַצְּרָעָה, וְשִׁלְּחָה אֹתָם מִפְּנֵינוּ, שָׁנִים עֶשֶׂר מְלָכִים שָׁל הָאֱמֹרִי, לֹא בְּחַרְבָּהּ וְלֹא בְּקִשְׁתָּהּ.

וְנָתַן לָכֶם אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא עֲמַלְתֶּם עָלֶיהָ, וְעָרִים אֲשֶׁר לֹא בְנִיתֶם, וַתִּשְׁבּוּ בָהֶן, וּבְרַמִּים וַזֵּיתִים אֲשֶׁר לֹא נִטְעַתֶם אֹתָם אֲכָלִים.

וַעֲתָה יֵרְאוּ אֶת־יְהוָה וְעָבְדוּ אוֹתוֹ בַּיִשָּׁר וּבַצְּדָקָה, וְהִסִּירוּ אֶת־הָאֱלֹהִים הַנִּזְכָּר אֲשֶׁר עָבְדוּ אֲבוֹתֵינוּ בְּעֵבֶר הַהָרִים, וּבְמִצְרַיִם, וְעָבְדוּ אֶת־יְהוָה וְאִם לֹא נִוֹחַ לָכֶם לַעֲבֹד אֶת יְהוָה, בַּחֲרוּ לָכֶם הַיּוֹם אֶת מִי תַעֲבֹדוּ, אִם אֶת אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר מַעֲבֵר הַהָרִים, אִם אֶת אֱלֹהֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר אֹתָם יוֹשְׁבִים בְּאַרְצָם, וְאֲנִי וּבֵיתִי נַעֲבֹד אֶת יְהוָה, כִּי קְדוֹשׁ הוּא.

וַיַּעַן הָעָם וַיֹּאמְרוּ, חֲלִילָה לָנוּ מֵעֹזב אֶת־יְהוָה לַעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, הוּא הָאֱלֹהִים, הוּא הַעֲלָה אוֹתָנוּ וְאֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וְשָׁמַר אוֹתָנוּ בְּכָל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלְכְנוּ בָהּ, וּבְכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עִבְרָנוּ דְרָכָם. וַיִּגְרַשׁ יְהוָה אֶת הָאֱמֹרִי וְאֶת כָּל הַגּוֹיִם הַיּוֹשְׁבִים בְּאַרְצָן מִפְּנֵינוּ, אָבָל גַּם אֲנַחְנוּ נַעֲבֹד אֶת יְהוָה, כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ.

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל הָעָם לֹא תוֹכְלוּ לַעֲבֹד אֶת יְהוָה כִּי אֱלֹהִים קְדוֹשׁ הוּא וְאֵל קִנָּא הוּא לֹא יֵשֵׁא לְחַטָּאתֵיכֶם וּלְעֹגוֹתֵיכֶם בְּאֲשֶׁר תַּעֲזֹבוּ אֶת־יְהוָה וְתַעֲבֹדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וּבֹא יָרַע לָכֶם וּיְכַלֶּה אֶתְכֶם, תַּחַת אֲשֶׁר הֵיטִיב לָכֶם. וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־יְהוֹשֻׁעַ: לֹא, כִּי אֶת־יְהוָה נַעֲבֹד.

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם עֲדִים אֹתָם עַל־עַצְמְכֶם כִּי אֹתָם בְּחַרְתֶּם בַּיהוָה לַעֲבֹד אוֹתוֹ: וַעֲתָה הִסִּירוּ אֶת־הָאֱלֹהִים הַנִּזְכָּרִים אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם, וַיִּשְׂרוּ אֶת־לְבַבְכֶם אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־יְהוֹשֻׁעַ: אֶת־יְהוָה נַעֲבֹד וּבְקוֹלוֹ נִשְׁמָע.

ויקרת יהושע ברית עם העם ביום ההוא, וישם לו חק ומשפט בשלו לפני אהל אלהי ישראל ויכתב את הדברים האלה בספר תורת האלהים, וישח אבן גדולה, ויקימה יהושע תחת האלה אשר לפני יהוה ויאמר יהושע אלהים: הנה, האבן הזאת תהיה בכם לעדות, כי היא שמעה את כל־הדברים אשר דבר יהוה אליכם היום, והיא תהיה בכם לעדות באחרית הימים, כאשר תבגדו ביהוה אלהי. וישלח יהושע את העם, וילכו איש איש אל מקומו. ויעבד ישראל את־יהוה כל־ימי יהושע, וכל ימי הנקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע, ואשר ראו את־כל־מעשי יהוה אשר עשה לישראל.

ויהי אחרי הדברים האלה וימת יהושע בן־נון עבד יהוה בן־מאה ועשר שנה. ויקברו אותו בגבול נחלתו בתמנת סרח בהר אפרים מצפונה להר הגלעד

ואת עצמות יוסף העלו בני ישראל ממצרים ויקברו בשכם, בחלקת השדה אשר קנה יעקב מאת האמרי הישב בשכם במאה קשבים, וימן אותה ליוסף בנחלה.

ויהי אחרי הדברים האלה, ואלעזר בן־אהרן נפיקו הגדול מת, ויקבר בגבעת פינחס בנו, אשר נתן לו בהר אפרים.